

gemeente
Haarlemmermeer

raadsvoorstel

Onderwerp Jaarstukken 2019 Gemeente Haarlemmermeer

Portefeuillehouder drs. Jurgen Nobel
Steller Conny Hensen
Collegevergadering 6 mei 2020
Raadsvergadering
Raadsvoorstelnummer 2020.0001062

1. Voorstel Collegebesluit(en)

Het college heeft besloten om:

1. de voorziening achterstallig onderhoud verhardingen in te stellen en hierin € 5,584 miljoen te storten;
2. de voorziening bodemsanering op te heffen.

Het college besluit de raad voor te stellen om:

1. de Jaarstukken 2019 vast te stellen, met een gerealiseerd voordelig resultaat van € 1,172 miljoen en dit toe te voegen aan de Algemene dekkingsreserve;
2. € 4,547 miljoen te bestemmen voor budgetoverhevelingen ten laste van de Algemene dekkingsreserve en hiertoe vast te stellen de 7^e begrotingswijziging van 2020;
3. begrotings- en de kredietoverschrijdingen conform het 'Overzicht begrotings- en kredietoverschrijdingen' te autoriseren;
4. in te stemmen met een bedrag van € 43,650 miljoen als 19^e kredietverstrekking voor kredietoverheveling naar 2020 en met een bedrag van € 2,984 miljoen als 21^e kredietverstrekking voor opnieuw aan te vragen kredieten.

2. Samenvatting

Met de Jaarstukken 2019 leggen wij financiële en beleidsmatige verantwoording af over de begrotingsuitvoering in 2019. Wij hebben over 2019 een voordelig resultaat behaald van € 1,172 miljoen.

In dit voordelig resultaat is reeds rekening gehouden met de storting in de nieuw ingestelde voorziening achterstallig onderhoud verhardingen van € 5,584 miljoen. Op basis van een stellige uitspraak van de commissie Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is deze storting verplicht. Dat er sprake is van achterstallig onderhoud dat kan leiden tot kapitaalvernietiging en/of onveilige situaties is gebleken uit de analyse van de wegininspecties.

Voorgesteld wordt om € 4,547 miljoen aan niet-bestede budgetten over te hevelen naar 2020, zoals toegelicht in de paragraaf 'budgetoverhevelingen'. Het netto resultaat komt daarmee uit op € 3,375 miljoen nadelig.

	bedragen x € 1.000; min = nadeel
Positief resultaat Jaarstukken 2019	1.172
Te bestemmen voor budgetoverhevelingen	-4.547
Per saldo te onttrekken aan de algemene dekkingsreserve	-3.375

Daarnaast wordt voorgesteld om voor een bedrag van € 43,650 miljoen aan restantkredieten door te schuiven naar 2020 en om voor € 2,984 miljoen aan kredieten opnieuw aan te vragen (zie voor een toelichting hierop het hoofdstuk 'Restantkredieten').

3. Uitwerking

3.1 Wat willen we bereiken?

Met de Jaarstukken 2019 leggen wij financiële en beleidsmatige verantwoording af over de begrotingsuitvoering in 2019.

3.2 Wat gaan we daarvoor doen?

In de Jaarstukken 2019 geven wij antwoord op de volgende drie W-vragen:

- Wat wilden we bereiken?
- Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?
- Wat heeft het gekost?

De jaarstukken bestaan uit twee onderdelen, te weten het jaarverslag en de jaarrekening. Het onderdeel jaarverslag omvat de verantwoording per programma over de uitvoering van de beleidsvoornemens. Hierbij wordt antwoord gegeven op de eerste twee W-vragen. In de verplichte paragrafen wordt aanvullende informatie gegeven over programma-overstijgende onderwerpen zoals lokale heffingen, weerstandsvermogen en risicobeheersing, onderhoud kapitaalgoederen, bedrijfsvoering, grondbeleid, financiering en verbonden partijen. Dit onderdeel bevat ook de niet verplichte paragrafen vastgoed en toezichtinformatie.

Rekeningresultaat

Wij hebben over 2019 een voordelig resultaat behaald van € 1,172 miljoen. In de paragraaf 'Resultaat overzicht van baten en lasten' (pagina 5) is een samenvatting van de belangrijkste financiële resultaten opgenomen.

Voorgesteld wordt om € 4,547 miljoen aan niet-bestede budgetten over te hevelen naar 2020, zoals toegelicht in de paragraaf 'budgetoverhevelingen'. Het netto resultaat komt daarmee uit op € 3,375 miljoen nadelig.

Investerings

Daarnaast wordt voorgesteld om voor een bedrag van € 43,650 miljoen aan restantkredieten door te schuiven naar 2020 en om voor € 2,984 miljoen aan kredieten opnieuw aan te vragen (zie voor een uitgebreide toelichting hierop het hoofdstuk 'Restantkredieten' in de jaarstukken). Bij de Jaarrekening 2018 is besloten een bedrag van € 32,841 miljoen over te hevelen naar 2019. Daarnaast is in 2019 een bedrag van € 84,167 miljoen aan investeringskredieten beschikbaar gesteld. Hiermee kwam het totaal aan beschikbare financiële middelen voor investeringen op € 117,008 miljoen. In totaal is in 2019 € 71,226 miljoen aan investeringsuitgaven gedaan, een realisatiegraad van 61%. Dit

betekent dat per 31 december 2019 nog een bedrag resteert van € 45,782 miljoen. Van de € 45,782 miljoen kan op basis van de vastgestelde richtlijnen een bedrag van € 43,650 miljoen worden overgeheveld naar 2020.

Het gaat hier om:

- kredieten die in 2019 door de raad beschikbaar zijn gesteld, maar waarvan uitvoering nog niet volledig heeft plaatsgevonden (€ 25,0 miljoen). Deze kredieten worden op grond van de richtlijnen zonder meer overgeheveld;
- kredieten die vóór 2019 door de raad beschikbaar zijn gesteld, waarvan de investeringen over meerdere jaren lopen of waarvan uitvoering nog niet volledig heeft plaatsgevonden, maar waarvoor inmiddels wel concrete verplichtingen zijn aangegaan (€ 17,5 miljoen);
- voorbereidingskredieten die door de raad beschikbaar zijn gesteld, waarvan de daadwerkelijke uitvoering de komende jaren plaatsvindt (€ 1,2 miljoen). Bij voorbereidingskredieten vindt op grond van de richtlijnen altijd overheveling plaats.

Kredieten die vóór 2019 zijn aangevraagd maar waarvoor nog geen verplichtingen zijn aangegaan, moeten opnieuw worden aangevraagd. Het betreft hier investeringen van € 2,984 miljoen ten behoeve van:

- software in-, door- en uitstroom (IDU) € 313.000;
- Microsoft office 365/Lync telefonie € 123.000;
- parkeerterrein Pier K Nieuw-Vennep € 1.274.000;
- klimaatmaatregelen Cultuurgebouw € 524.000;
- afkoppelingsprogramma riolering Spaarndam € 750.000.

De financiële consequenties met betrekking tot de kapitaallasten, veroorzaakt door het verschuiven van de kredieten, zullen worden verwerkt in het meerjarenbeeld bij de Voorjaarsrapportage 2020.

Voorzieningen

Achterstallig onderhoud verhardingen: de storting van € 5,584 miljoen in de voorziening achterstallig onderhoud verhardingen is op grond van een stellige uitspraak van de commissie BBV verplicht, op het moment dat er als gevolg van het achterstallig onderhoud sprake is van kapitaalvernietiging en/of onveilige situaties. Bij de actualisatie van de beheerplannen openbare ruimte is gebleken dat hier sprake van is. Om te bepalen bij welke wegen/wegvakken sprake is van achterstallig onderhoud die vallen onder de categorieën veiligheid en/of kapitaalvernietiging is gebruik gemaakt van de richtlijnen van het CROW.

Bodemsanering: de kosten verbonden aan de sanering bodemverontreiniging van de Waltmanstraat te Zwaanshoek zijn in 2019 ten laste van de voorziening Bodemsanering gebracht en daarmee kan deze voorziening worden opgeheven.

Infographic 2019

Onder andere in verband met een wens van de raad is er een Infographic 2019 toegevoegd aan de jaarstukken. Hiermee wordt de informatie uit de jaarrekening toegankelijker gemaakt voor onze inwoners. De jaarrekening is uitgebeeld in illustraties met de inkomsten en uitgaven over 2019. Ook worden de belangrijkste gerealiseerde successen van de portefeuillehouders in de Infographic 2019 vermeld.

3.3 Wat mag het kosten?

De Programmabegroting 2019-2022 is de basis voor de begrotingsuitvoering in 2019. In het onderdeel 'Wat heeft het gekost' staan per programma de afwijkingen toegelicht ten opzichte van de begroting inclusief de wijzigingen daarop die de raad heeft vastgesteld.

Begrotingsrechtmatigheid

In het hoofdstuk 'Overzicht begrotings- en kredietoverschrijdingen' zijn de overschrijdingen gespecificeerd en toegelicht. De conclusie hiervan is dat de afwijkingen plaatsvinden binnen de vastgestelde budgettaire en beleidskaders en daarmee rechtmatig zijn.

In het hoofdstuk Restantkredieten is toegelicht dat een bedrag van € 43,650 miljoen aan investeringen wordt doorgeschoven naar het begrotingsjaar 2020.

3.4 Wie is daarvoor verantwoordelijk?

De raad heeft budgetrecht en heeft een controlerende taak. Ons college is, binnen de door de raad vastgestelde beleidsmatige en financiële kaders, integraal verantwoordelijk voor het uitvoeren van de programmabegroting en voor de verantwoording en verslaglegging van de resultaten in de Jaarstukken 2019. De wethouder Financiën is binnen het college eerste aanspreekpunt voor de planning- en controlproducten.

3.5 Wanneer en hoe zal de raad/het college over de voortgang worden geïnformeerd?

Met de Jaarstukken 2019 is de Planning- en control cyclus van 2019 afgerond.

4. Ondertekening

Burgemeester en wethouders van de gemeente Haarlemmermeer,
de secretaris,

drs. Carel Brugman

de burgemeester,

Marianne Schuurmans-Wijdeven

Bijlage(n):

- Jaarstukken 2019 Gemeente Haarlemmermeer
- Infographic 2019

Jaarstukken 2019

gemeente
Haarlemmermeer

Colofon

Tekst, vormgeving en drukwerk

Gemeente Haarlemmermeer
Postbus 250
2130 AG Hoofddorp

Telefoon 0900 1852

E-mail info@haarlemmermeer.nl

Internet haarlemmermeergemeente.nl

Deze rapportage is online te raadplegen via
planningencontrol.haarlemmermeer.nl/

Fotografie

Danny de Casembroot
Jur Engelchor fotografie
Kees van der Veer
Margo Oosterveen
Henk Roolvink fotografie
Just-Justa

Inhoudsopgave

Algemeen.....	3
Inleiding.....	4
Resultaat overzicht baten en lasten.....	5
Financiële hoofdlijnen.....	6
Leeswijzer.....	14
Samenstelling van de gemeenteraad en het college van B&W.....	15
Jaarverslag en toelichting jaarrekening per programma.....	18
Bestuur, samenleving en publiekscontact.....	19
Veiligheid.....	32
Zorg en werk.....	40
Maatschappelijke ontwikkeling.....	53
Mobiliteit.....	75
Ruimtelijke ontwikkelingen.....	84
Wonen.....	96
Kwaliteit fysieke omgeving.....	103
Economische zaken.....	119
Overzicht algemene dekkingsmiddelen.....	128
Overzicht overhead.....	135
Paragrafen.....	142
Inleiding.....	143
Lokale heffingen.....	144
Weerstandsvermogen en risicobeheersing.....	151
Onderhoud kapitaalgoederen.....	161
Vastgoed.....	168
Financiering.....	173
Bedrijfsvoering.....	178
Verbonden partijen.....	184
Grondbeleid.....	204
Toezichtinformatie.....	211
Jaarrekening.....	215
Algemene grondslagen opstellen jaarrekening.....	216
Overzicht van baten en lasten jaarrekening.....	221
Budgetoverhevelingen.....	223
Overzicht incidentele baten en lasten.....	226
Overzicht structurele toevoegingen/onttrekkingen aan reserves.....	230
Wet Normering Topinkomens (WNT).....	231
Onvoorzien.....	232
Overzicht begrotings- en kredietoverschrijdingen.....	233
Balans.....	236
Toelichting op de Balans.....	238
Niet in de balans tot uitdrukking komende verplichtingen en aanspraken	257
Na balansdatum voorgedane ontwikkelingen.....	260
Restantkredieten.....	261
Recapitulatie op taakveld.....	263
Single information Single audit (SiSa).....	269
Overige gegevens.....	274
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant.....	275

Spinnenjacht

Algemeen

Inleiding

Voor u liggen de Jaarstukken 2019. Hierin legt het college van burgemeester en wethouders van Haarlemmermeer verantwoording af over de uitvoering van het beleid dat in de Programmabegroting 2019 is afgesproken. Het coalitieakkoord 'Samen bouwen aan een krachtig Haarlemmermeer' vormde hiervoor de basis. Haarlemmermeer mooier, sterker en krachtiger maken. Dat was en is ons doel.

De Jaarstukken 2019 van de gemeente Haarlemmermeer zijn de eerste na de samenvoeging met Haarlemmerliede en Spaarnwoude. Hiermee is de eerste volledige P&C-cyclus van de nieuwe gemeente Haarlemmermeer afgerond.

In 2019 is op vele terreinen voortgang geboekt en zijn mooie resultaten behaald. Deze kunt u terugvinden in het jaarverslag en de toelichting hierop.

Inmiddels heeft COVID-19 (Corona) een enorme impact op ons allemaal. De wereldwijde

pandemie leidt tot ongekeende omstandigheden. Voor de aanpak van COVID-19 kijken wij wat we, aanvullend op de landelijke maatregelen, kunnen doen. Dit raakt veel beleidsterreinen van onze organisatie. We streven naar een zo adequaat mogelijke uitvoering van de landelijke en lokale maatregelen en naar zoveel mogelijk continuïteit van de reguliere werkzaamheden en van noodzakelijke (digitale) besluitvorming en hebben daarvoor de nodige interne maatregelen genomen.

Gezonde gemeentefinanciën met een sluitende begroting en een gedegen financiële positie waren in deze periode een vereiste. Dat zal in de komende jaren ook zo blijven. Door de wereldwijde Coronacrisis zijn wij blij met onze robuuste gemeentefinanciën en een forse algemene reserve. Het jaar 2019 kende een sluitende begroting en wordt afgesloten met een positief resultaat van € 1,172 miljoen. Daarbij zijn de lokale lasten, behoudens de inflatiecorrectie, de afgelopen bestuursperiode niet gestegen.

Resultaat overzicht baten en lasten

In onderstaande tabel is een verloopoverzicht opgenomen van het jaarrekeningresultaat. De berekening start met het saldo van het begrotingsjaar 2019 conform de Programmabegroting 2019-2022. Daarna volgen de begrotingsmutaties waartoe de raad tot en met ultimo december 2019 heeft besloten. In het voorliggende jaarverslag worden de afwijkingen

van de rekeningcijfers ten opzichte van de vastgestelde begroting toegelicht. In [Tabel 1](#) zijn voor de Jaarstukken 2019 de verschillen van € 0,5 miljoen en hoger opgenomen. Verschillen die budgettair neutraal zijn (hogere lasten worden gedekt door hogere baten) zijn niet in deze tabel opgenomen.

Tabel 1

Mutaties	Omschrijving	(bedragen x € 1.000; min = nadeel)
Begroting 2019	Programmabegroting 2019-2022	3.174
	Najaarsrapportage 2018	3
Aangepast saldo begroting 2019		3.177
Voorjaarsrapportage 2019	Voordelen	12.959
	Genomen besluiten	-551
	Autonome ontwikkelingen	-9.241
	Ontwikkeling aantal inwoners, woningen en niet-woningen	-2.290
	Kapitaallasten voorgenomen investeringen	-12
	Overige voorstellen	-1.345
Saldo na Voorjaarsrapportage 2019		2.697
Najaarsrapportage 2019	Uitkeringen gemeentefonds	1.939
	Onroerendezaakbelastingen	784
	Toeristenbelasting 2018	743
	Financiering	1.251
	Bijstandsverlening	978
	Sociaal domein	-1.199
	Kosten afvalinzameling en -verwerking	-672
	Onderhoud openbaar groen	-900
	Personeel en overhead	-1.176
	Saldo overige mutaties 2019 (< € 0,5 miljoen)	623
Saldo na Najaarsrapportage 2019		5.068
Jaarstukken 2019	Voorziening achterstallig onderhoud verhardingen	-5.584
	Jeugdzorg en Wmo	-1.938
	Voorziening pensioenen	-1.709
	Personeelslasten en resultaat doorbelasting overhead	-1.028
	Onderhoud verhardingen	-593
	Onderhoudskosten soft- en hardware	505
	Advieskosten en werk door derden PIOFACH-taken	544
	Vrijval voorziening dubieuze debiteuren	618
	Toeristenbelasting 2018	619
	Vrijval stelpost gemeentefonds	665
	Overige afwijkingen	1.185
	Algemene uitkering 2017 en 2019	2.820
Resultaat 2019		1.172

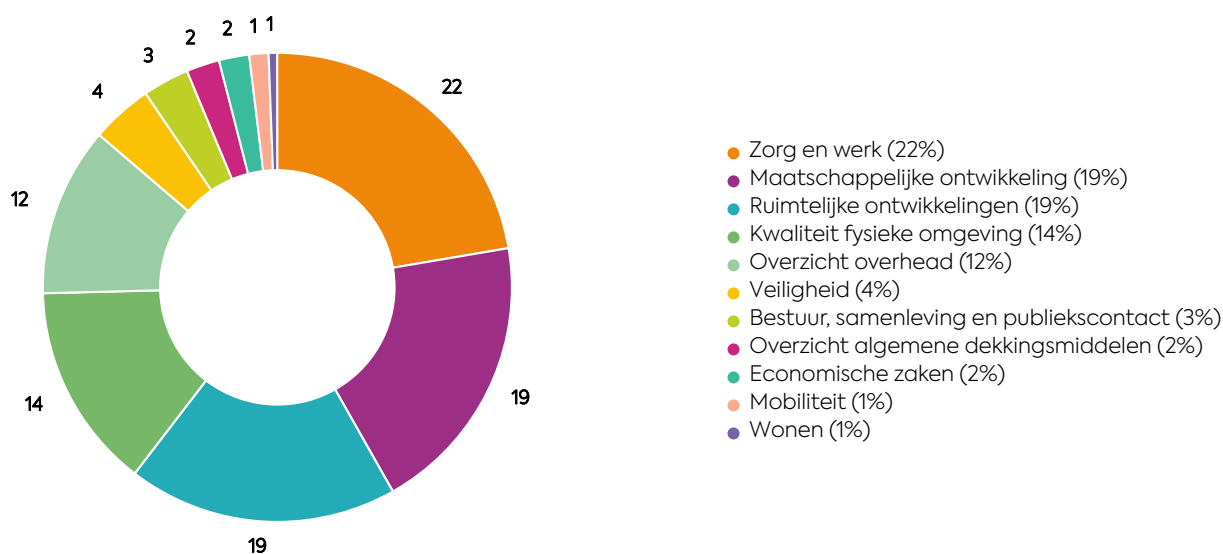
Financiële hoofdlijnen

Lasten

De totale lasten (uitgaven) van Haarlemmermeer over het jaar 2019 bedragen € 496 miljoen, inclusief de stortingen in de reserves. Met de lasten zijn de beleidsdoelen van de negen beleidsprogramma's gerealiseerd. Daarnaast zijn er lasten die vallen onder de overzichten

'algemene dekkingsmiddelen' en 'overhead'. In [Figuur 1](#) is weergegeven hoe de lasten over de verschillende programma's, het overzicht 'algemene dekkingsmiddelen' en het overzicht 'overhead' zijn verdeeld.

Lasten 2019

Figuur 1

De grootste programma's zijn 'Zorg en werk' en 'Maatschappelijke ontwikkeling'. Binnen het programma 'Zorg en werk' vallen de lasten voor de uitvoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning, de Jeugdwet en de Participatiewet. Onder 'Maatschappelijke ontwikkeling' worden onder meer de kosten van onderwijshuisvesting, cultuur en sport verantwoord. Ook de programma's Ruimtelijke ontwikkelingen en Kwaliteit fysieke omgeving zijn grote programma's.

Alle programma's, de algemene dekkingsmiddelen en de overhead worden

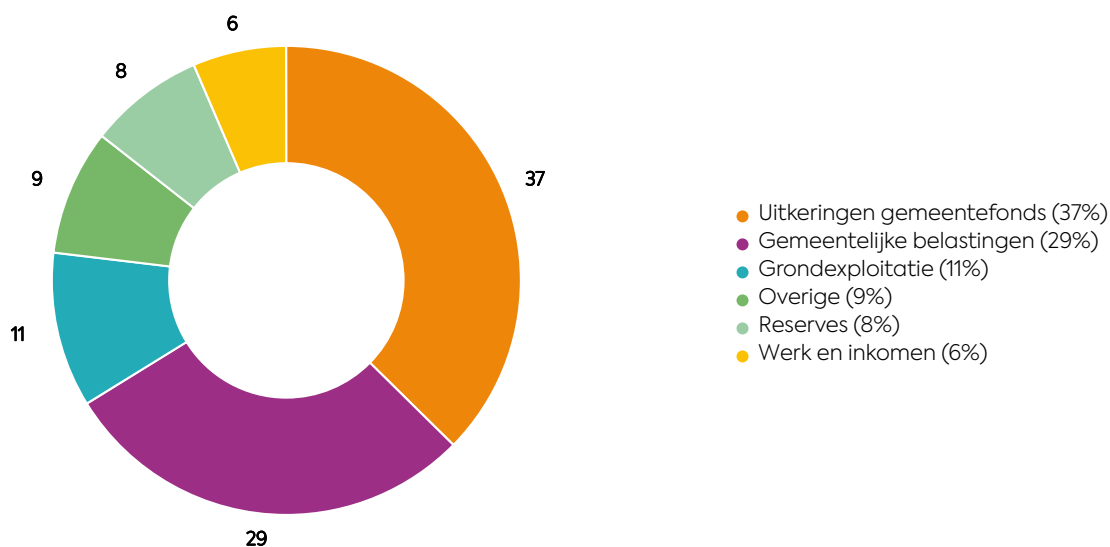
Baten

Alle in de jaarrekening verantwoorde lasten moeten worden gedekt door de baten (inkomsten) om te komen tot een sluitende exploitatie. In [Figuur 2](#) is in hoofdlijnen

uitgebreid toegelicht in het hoofdstuk '[Jaarverslag](#)'. Per programma wordt hierin allereerst aangegeven wat het maatschappelijk doel en de beleidsdoelen zijn zoals vastgesteld in de programmabegroting, en welke activiteiten de gemeente daarvoor in 2019 uitgevoerd heeft (Wat wilden we bereiken en wat hebben we daarvoor gedaan?). Vervolgens is per programma en beleidsdoel aangegeven welke baten en lasten hiervoor in 2019 gerealiseerd zijn, ten opzichte van de begroting (Wat heeft het gekost?).

aangegeven waar de baten uit bestaan. De totale baten in 2019 bedragen € 498 miljoen, inclusief de onttrekkingen uit de reserves.

Baten 2019

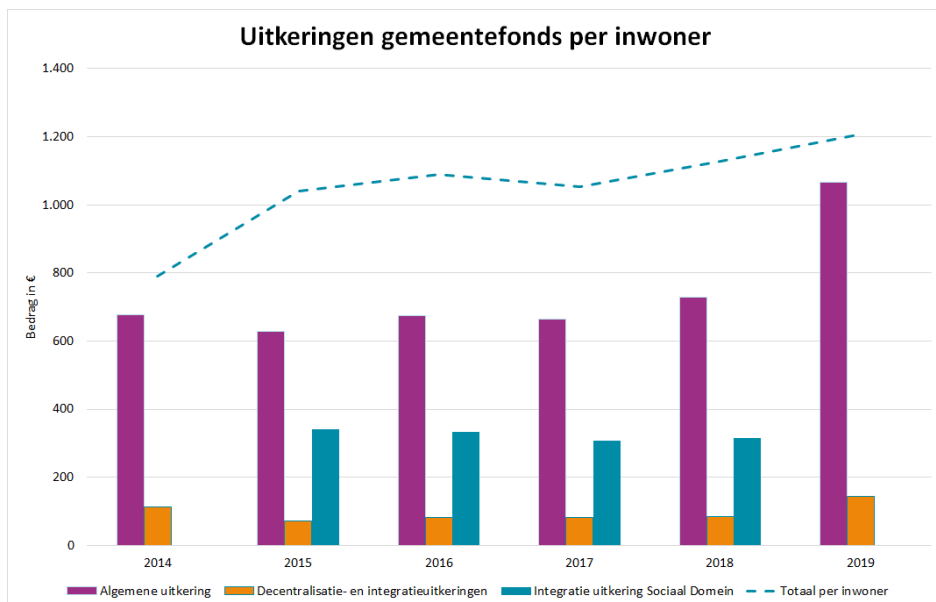
Figuur 2

Uitkeringen gemeentefonds

De grootste inkomstenpost zijn uitkeringen uit het gemeentefonds die van het Rijk wordt ontvangen. Deze uitkeringen zijn vrij besteedbaar en worden verantwoord onder het overzicht Algemene dekkingsmiddelen. Gedurende de jaren 2015 tot en met 2018 werd nog de integratie-uitkering

sociaal domein ontvangen. Vanaf 2019 is deze uitkering geïntegreerd in de algemene uitkering.

Het meerjarig verloop van de uitkeringen uit het gemeentefonds blijkt uit [Figuur 3](#).

Figuur 3

Gemeentelijke belastingen

Een andere grote inkomstenbron zijn de gemeentelijke belastingen (lokale heffingen). Deze heffingen kunnen weer opgedeeld worden in

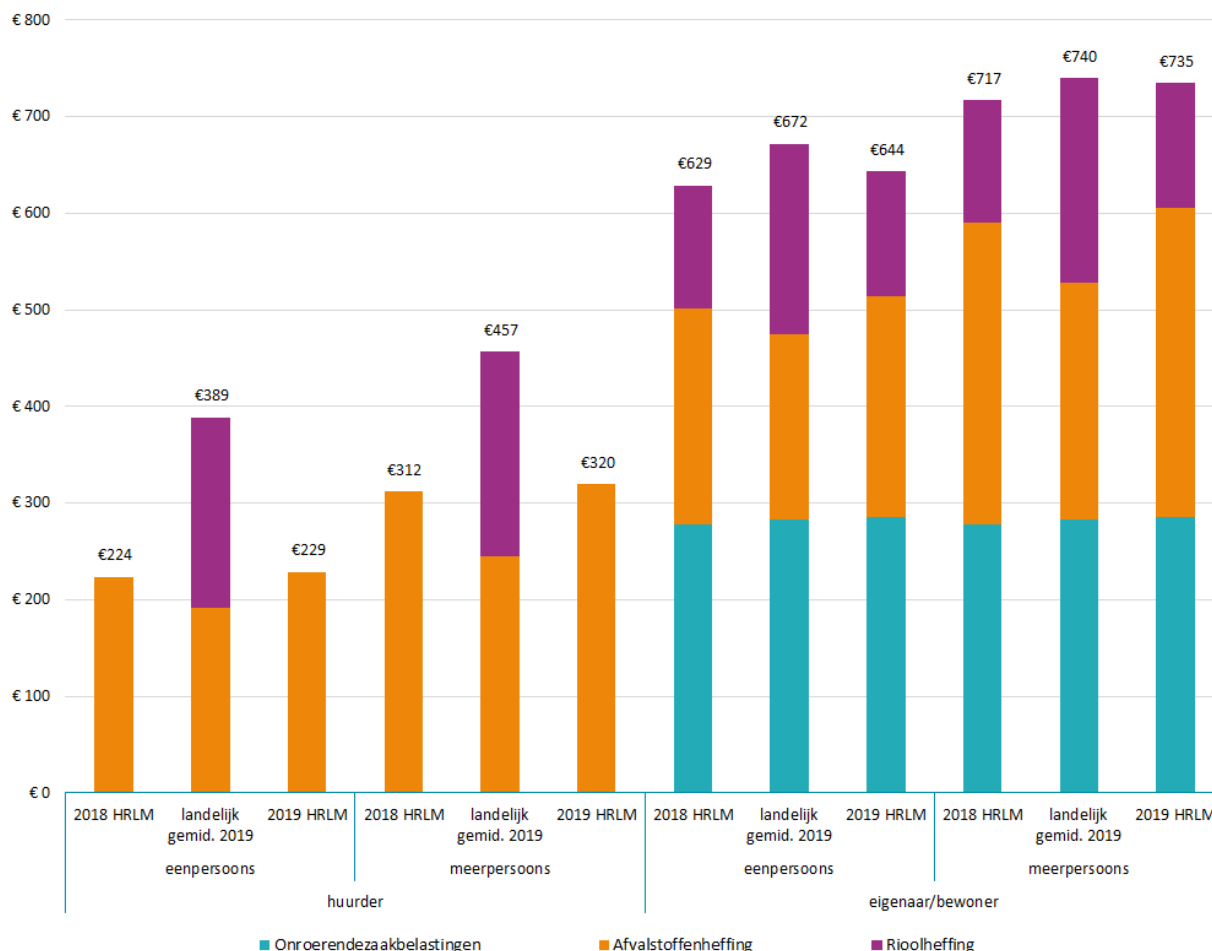
de vrij besteedbare belastingen, met name de Onroerendzaakbelastingen, en de heffingen voor een specifiek doel, zoals de afvalstoffenheffing en

de rioolheffing. Heffingen met een specifiek doel mogen maximaal 100% kostendekkend zijn. Bij het vaststellen van de opbrengsten van de vrij besteedbare belastingen heeft de raad een grote mate van vrijheid.

Belastingdruk huishoudens

Voor de huishoudens van Haarlemmermeer is de ontwikkeling van de gemeentelijke belastingdruk van belang. In de [paragraaf Lokale Heffingen](#) worden de belastingen en heffingen uitgebreid toegelicht.

Belastingdruk huishoudens

Figuur 4

Structureel begrotingssaldo

Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de jaarrekening moet beoordeeld worden of alle structurele lasten worden gedekt door structurele baten. Om dit te bepalen is in de

jaarrekening het [Overzicht incidentele baten en lasten](#) opgenomen. Onder andere op basis van dit overzicht geeft het structureel begrotingsevenwicht het volgende beeld:

Tabel 2

Omschrijving (bedragen x € 1.000; min = nadeel)	Bijgestelde begroting 2019	Rekening 2019
Saldo baten en lasten	3.373	2.365
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	1.695	-1.193
Begrotingssaldo (a)	5.068	1.172
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo) (b)	-13.311	-12.859
Structureel begrotingssaldo (=a-b)	18.379	14.031

Het structureel begrotingssaldo wordt berekend door de totale lasten en baten te verminderen

met het saldo van de incidentele lasten en baten. Het saldo dat over blijft moet positief zijn (de

structurele baten zijn dan groter dan de structurele lasten).

Op basis van de hierboven opgenomen tabel kan worden geconcludeerd dat de bijgestelde

Risico's

Een risico is een onzekere gebeurtenis of omstandigheid met één of meerdere mogelijke oorzaken en met eventuele negatieve gevolgen op het behalen van de doelstellingen van Haarlemmermeer. Voor geconstateerde risico's worden beheermaatregelen getroffen om de impact van een risico te verkleinen. De resterende risico's worden gekwantificeerd op basis van kans van optreden en de mogelijke financiële gevolgen. De kans- en gevolginschattingen zijn gemaakt op basis van expertise en ervaring met de omgeving waarin de risico's spelen en de beleidsdoelen waaraan ze bijdragen. Met behulp van een Monte Carlo simulatie wordt de totale waarde van de resterende risico's berekend en deze totale waarde vormt de 'benodigde weerstandscapaciteit'.

Om te bepalen of Haarlemmermeer in staat is de resterende risico's op te vangen wordt de 'beschikbare weerstandscapaciteit' berekend. De beschikbare weerstandscapaciteit wordt in het BBV omschreven als 'de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken'. Het belangrijkste onderdeel van de beschikbare weerstandscapaciteit is de Algemene dekkingsreserve. De Algemene

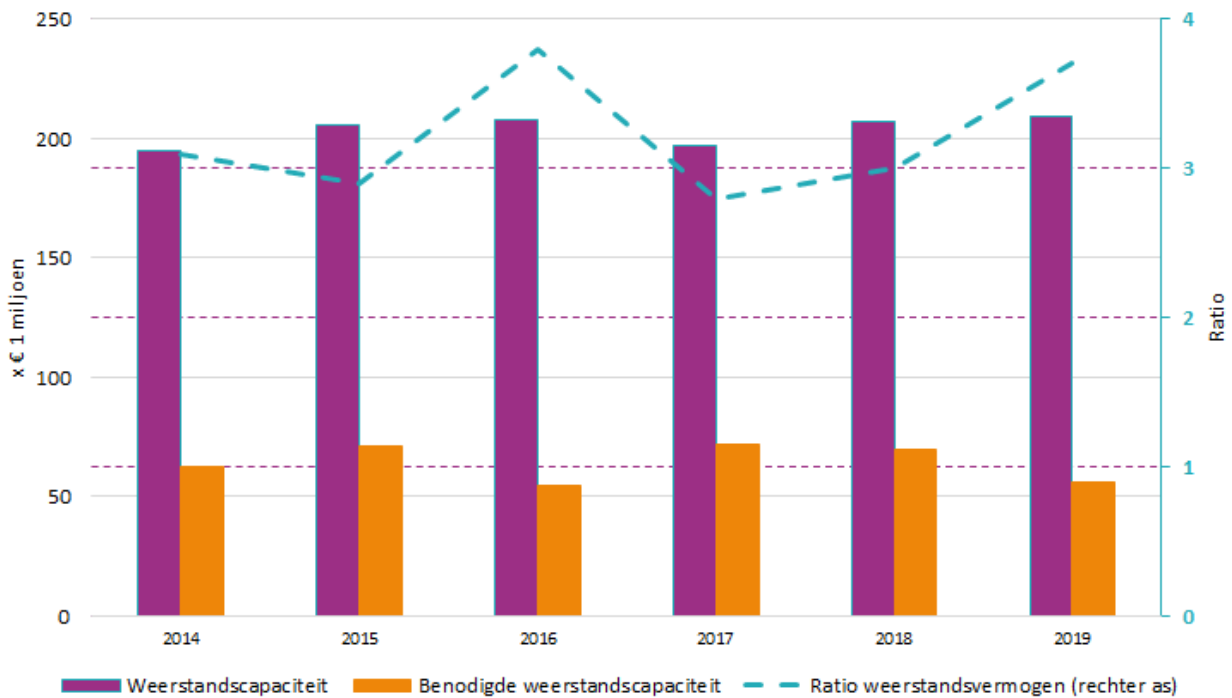
begroting 2019 en de Jaarstukken 2019, conform de uitgangspunten van het BBV, structureel in evenwicht zijn.

dekkingsreserve is de enige, directe en vrij beschikbare bron van de weerstandscapaciteit. Het aanhouden van een voldoende hoge Algemene dekkingsreserve zorgt ervoor dat de gemeente de mogelijkheden heeft om de risico's op te vangen, zonder dat dit directe consequenties heeft voor de uitvoering van de programmabegroting.

Om inzicht te krijgen in hoeverre de beschikbare weerstandscapaciteit voldoende is om zich voor doende risico's op te vangen, wordt de ratio weerstandsvermogen bepaald. De gemeenteraad heeft in de Nota risicomanagement, juli 2017 (2017.47899) bepaald dat de streefwaarde van dit ratio minimaal 1,4 moet zijn. Met de ratio van 3,7 (classificatie uitstekend) per ultimo 2019 voldoen wij hier ruim aan.

In [Figuur 5](#) wordt de ontwikkeling weergegeven van de benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit en van de weerstandsratio. In de [paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing](#) is een uitgebreide toelichting opgenomen op het weerstandsvermogen en de risico's.

Ontwikkeling weerstandsvermogen

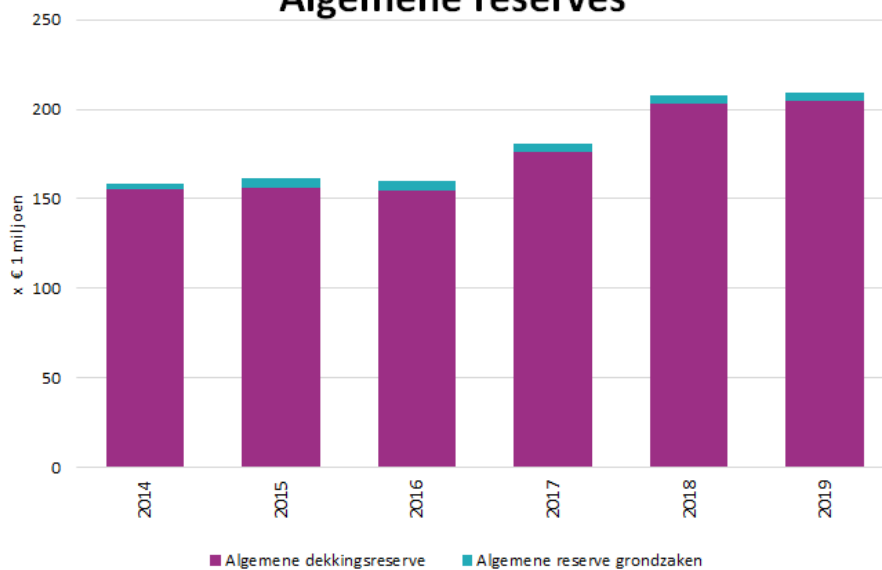
Figuur 5

Reserves

Reserves zijn bedoeld voor het dekken van toekomstige (mogelijke) uitgaven. De raad beslist over de bestemming van de reserves. De reserves zijn onderverdeeld in algemene reserves en bestemmingsreserves.

De algemene reserves dienen als dekkingsbron in het geval zich incidentele risico's voordoen. We hebben het dan over de Algemene dekkingsreserve en de reserve Grondzaken. De geprognosticeerde meerjarige ontwikkeling blijkt uit [Figuur 6](#).

Algemene reserves

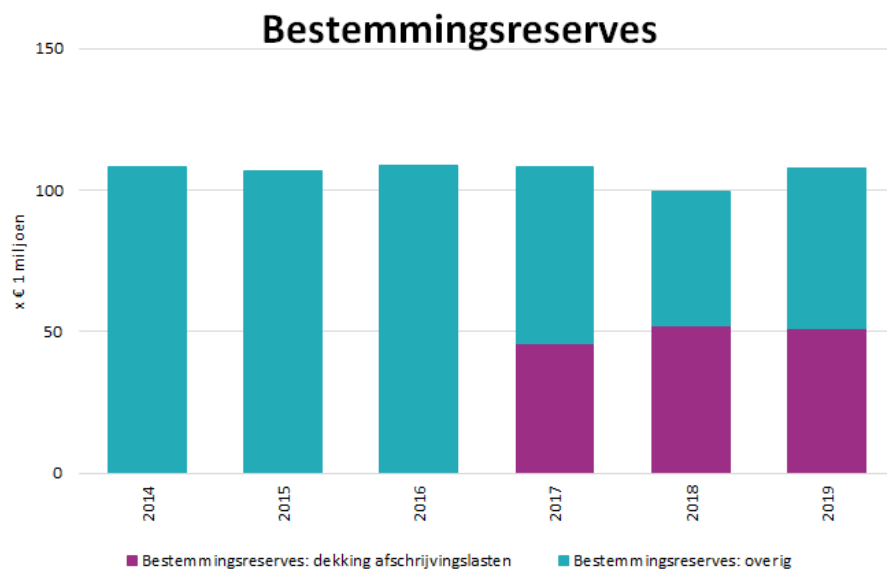
Figuur 6

De bestemmingsreserves zijn ingesteld met een bepaald door de raad vastgesteld doel. Hierbij moet weer een onderscheid gemaakt worden tussen de bestemmingsreserve Dekking afschrijvingslasten en de overige bestemmingsreserves. De bestemmingsreserve Dekking afschrijvingslasten is een zogenaamde 'beklemd' reserve. Dat wil zeggen dat deze niet vrij besteedbaar is. Bij een besteding aan andere doeleinden dan de dekking van afschrijvingslasten, moet altijd tot een

alternatieve dekking worden besloten. Deze reserve is ingesteld bij de Voorjaarsrapportage 2017.

Voor de overige bestemmingsreserves geldt dat raad kan besluiten om daar een ander doel aan te geven of om ze op te heffen en het saldo toe te voegen aan de algemene dekkingsmiddelen.

De ontwikkeling van de bestemmingsreserves geeft het volgende beeld:

Figuur 7

In het hoofdstuk Jaarrekening, toelichting op de balans, wordt het doel van elke reserve toegelicht

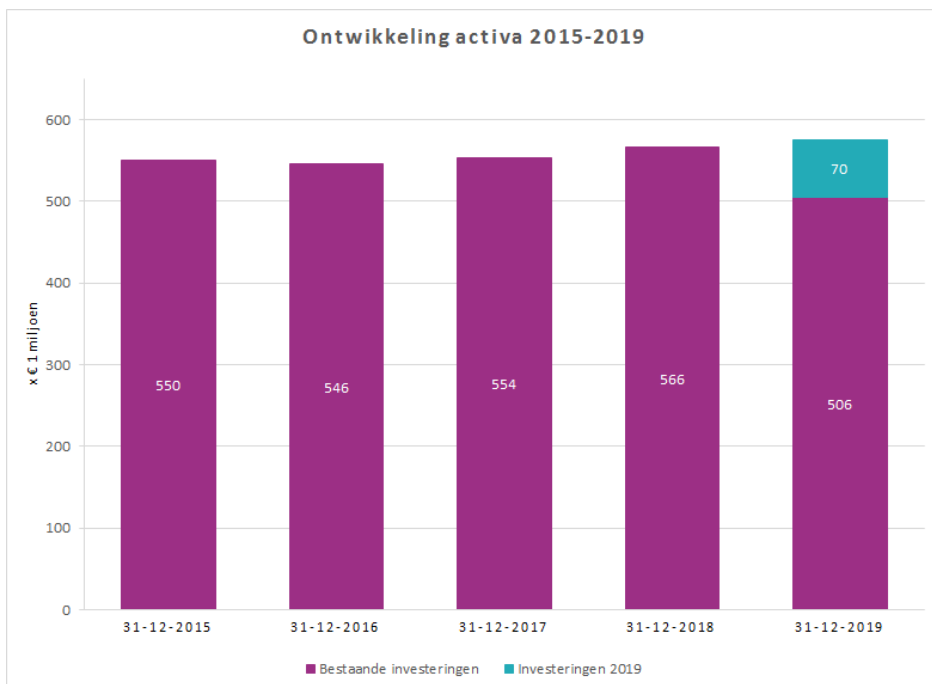
en is het verloop in 2019 per reserve opgenomen bij het [onderdeel Eigen vermogen](#).

Investerings

Investerings zijn uitgaven waarvan het economisch - of maatschappelijk nut zich over meerdere jaren uitstrekt. Investerings worden geactiveerd op de balans en worden afgeschreven op basis van de economische levensduur van de investering. De kapitaallasten (rente en afschrijving) komen ten laste van de

programma's en moeten worden gedekt binnen de baten en lasten.

De ontwikkeling van de materiële vaste activa voor de jaren 2015 – 2019 geeft het volgende beeld:

Figuur 8

In 2019 is het geïnvesteerde bedrag hoger dan de jaren daarvoor. In totaal was bij aanvang van 2019 rekening gehouden met een investeringsbedrag van € 117 miljoen (inclusief doorschuivingen vanuit 2018). Hiervan is € 70 miljoen besteed, wat een realisatiegraad van 60% betekent. Een grote investering in 2019 was de bijdrage Omlegging A9. Hiervoor is € 32,4 miljoen voldaan. In grote lijnen kan gesteld

worden dat het bedrag aan nieuwe investeringen in een jaar, exclusief de bijdrage Omlegging A9, ongeveer gelijk is aan de verlaging van de waarde van de investeringen in voorgaande jaren als gevolg van afschrijvingen, afwaarderingen en verkopen. Voor een toelichting op het verloop van de activa wordt verwezen naar de toelichting op de balans, onderdeel [Materiële vaste activa](#).

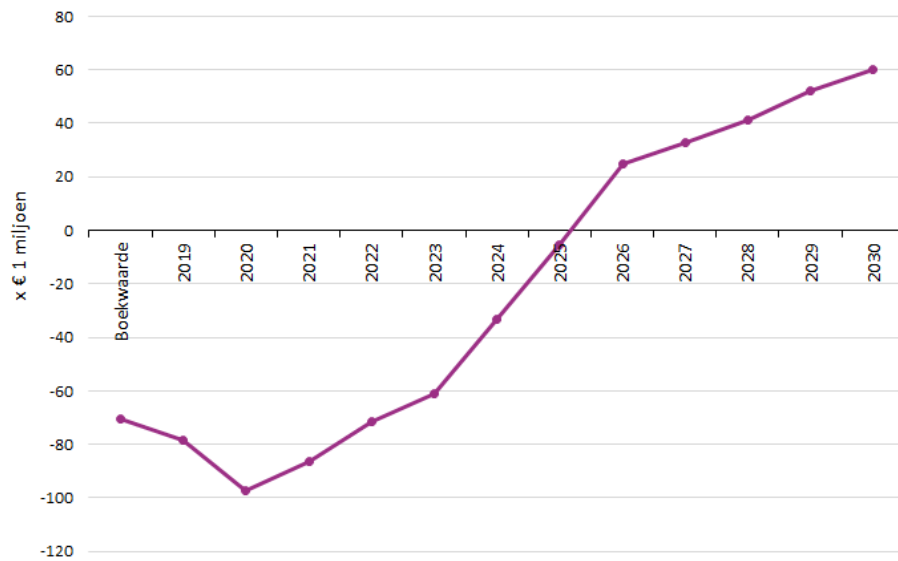
Meerjarenperspectief Grondzaken (MPG)

Op basis van de prognoses in het MPG (standlijn 1 januari 2020) is in de jaarstukken rekening gehouden met de opbrengsten en uitgaven die verbandhouden met de ontwikkeling van bouwgrondexploitaties. Het saldo van de bouwgrondexploitaties wordt naar de balans overgebracht, zodat een verschil in de kasstromen geen invloed heeft op het saldo van de programmabegroting. Als een bouwgrondexploitatie wordt afgesloten, dan

wordt het resultaat verrekend met de reserve Grondzaken. Voor meer informatie wordt verwezen naar het MPG.

Op basis van het MPG is in [Figuur 9](#) de verwachte kasstroom weergegeven. Dit betreft een inschatting van de fasering per jaar en is een momentopname. Bij elk volgend (t)MPG worden de prognoses geactualiseerd.

Cumulatieve kasstroom MPG

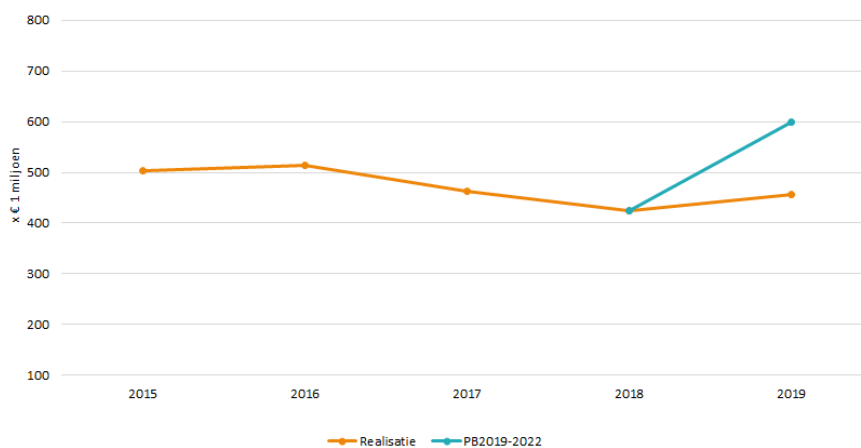
Figuur 9

Schuldbeheersing

De meerjarige ontwikkeling van de schuld is weergegeven in [Figuur 10](#). De schuld is minder hard gestegen dan geraamd in de Programmabegroting 2019–2022. Dit komt vooral doordat er minder is geïnvesteerd dan begroot

ten tijde van het opstellen van de programmabegroting (augustus 2018). In de [paragraaf Financiering](#) wordt uitgebreid ingegaan op de ontwikkeling van de schuldpositie.

Ontwikkeling schuldpositie

Figuur 10

Leeswijzer

De Jaarstukken 2019 zijn gebaseerd op de Programmabegroting 2019–2022.

De jaarstukken bestaan uit de volgende delen:

- [Algemeen](#)
- [Jaarverslag en jaarrekening per programma](#)
- [Jaarrekening](#)
- [Overige gegevens](#)

Algemeen

Dit onderdeel bestaat uit de inleiding, het resultaat van de programmarekening, de financiële hoofdlijnen, deze leeswijzer en de samenstelling van het bestuur.

Jaarverslag en jaarrekening per programma

Het jaarverslag bestaat uit de programmaverantwoording en de (verplichte) paragrafen. In dit onderdeel worden per programma de volgende vragen beantwoord:

- Wat wilden we bereiken?
- Wat zouden we daarvoor doen?
- Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?
- Wat heeft het gekost?

Bij het onderdeel 'Wat heeft het gekost?' worden op beleidsdoelniveau de substantiële verschillen (\geq € 75.000) tussen de gewijzigde begroting en de jaarrekening toegelicht. Diverse voor- en nadelen van minder dan € 75.000 worden tezamen verklaard door de toelichting *Overig*.

In de paragrafen geven we aanvullende informatie over programma overstijgende onderwerpen; lokale heffingen, weerstandsvermogen en risicobeheersing, onderhoud kapitaalgoederen, financiering, bedrijfsvoering, verbonden partijen, grondbeleid en toezichtinformatie.

Jaarrekening

De jaarrekening bestaat uit de jaarrekening en de balans.

De jaarrekening bestaat uit een overzicht van de gerealiseerde baten en lasten van de programma's, de toelichting op de programmarekening, de gerealiseerde algemene dekkingsmiddelen, het mutatieoverzicht van de reserves, de budgetoverhevelingen, het verloop van de post onvoorzien, de incidentele baten en lasten en een overzicht van door de raad te autoriseren budget- en kredietoverschrijdingen.

Conform voorgaande jaren is in de toelichting op de balans het verloop van de balansposten gedurende het verslagjaar weergegeven en worden de belangrijkste mutaties toegelicht.

Overige gegevens

In dit deel treft u de controleverklaring van de onafhankelijke accountant van PwC-accountants en een verklarende woordenlijst aan.

Samenstelling van de gemeenteraad en het college van B&W

Samenstelling gemeenteraad

De gemeenteraad is het hoogste orgaan van de gemeente. De raad is de lokale volksvertegenwoordiging, bepaalt de beleidskaders en controleert de uitvoering van het beleid door het college van burgemeester en wethouders.

De raad heeft 39 zetels. Deze zetels zijn met de verkiezingen van 21 november 2018 als volgt verdeeld (in vergelijking met 2014 en 2010):

Tabel 3

Partij	2018	2014	2010
VVD	7	7	10
HAP	7	6	4
CDA	5	5	5
Forza!	5	4	3
GroenLinks	4	3	4
D66	3	6	5
PvdA	3	4	4
ChristenUnie-SGP	2	1	1
EEN Haarlemmermeer	1	1	-
SRH	1	1	1
CDVP	-	1	-
GEZOND Haarlemmermeer	1	-	-
Overigen	-	-	2

De contactgegevens van fracties en de raadsleden staan op de website van de gemeenteraad, onder [raadsleden](#).

Figuur 11 College per 31-12-2019

Samenstelling college van burgemeester en wethouders

De burgemeester is benoemd door de koning op voordracht van de raad. De wethouders zijn gekozen door de gemeenteraad. Ieder collegelid heeft zijn of haar eigen takenpakket (portefeuille). Samen zijn zij verantwoordelijk voor de voorbereiding en uitvoering van de raadsbesluiten.

Het college van B&W bereidt de plannen voor waarover de gemeenteraad een beslissing moet nemen. Het college neemt ook zelf besluiten. Daarnaast voert het college de besluiten van de

gemeenteraad uit. De burgemeester staat niet echt 'boven' de wethouders, maar heeft vooral de rol van voorzitter. Wel kan haar stem de doorslag geven als er evenveel voorstemmen als tegenstemmen zijn.

De wethouders en burgemeester beschikken ieder over een eigen portefeuille met een aantal bestuurlijke taken, maar zij zijn samen verantwoordelijk voor het bestuur. De portefeuille van voormalig wethouder Reinders is met ingang 5 maart 2020 overgegaan naar wethouder Rip.

De portefeuilles worden in [Tabel 4](#) weergegeven.

Tabel 4

Burgemeester Marianne Schuurmans-Wijdeven	Wethouder Jurgen Nobel	Wethouder Marjolein Steffens-van de Water	Wethouder Mariëtte Sedee-Schuitemaker
Bestuur, Veiligheid en Communicatie	Financiën, Luchthavenzaken, Bouwen & Energietransitie	Fysieke leefomgeving, Jeugd & Onderwijs, Vastgoed en Doelgroepenbeleid	Ruimtelijke ordening, Milieu en Agrarische zaken
<ul style="list-style-type: none"> • Algemene en bestuurlijke zaken • Openbare orde, veiligheid en handhaving • Brandweer • Burgerzaken • Internationale betrekkingen • Communicatie en onderzoek • Juridische zaken • Integriteitsbeleid • Oneigenlijk gebruik gemeentegrond • Kerncontacten (samen met wethouder Steffens-van de Water) 	<ul style="list-style-type: none"> • Financiën • Grondzaken • Deelnemingen • Energietransitie & Woningbouw • Haven- en luchthavenzaken • Projecten: <ul style="list-style-type: none"> • Centrumontwikkeling Hoofddorp (exclusief Huis van Haarlemmermeer) (samen met wethouder Rip) • Enter NL 	<ul style="list-style-type: none"> • Fysieke leefomgeving • Gebiedsgericht werken • Vastgoed (inclusief maatschappelijk vastgoed) • Jeugd • Onderwijs • Dienstverlening inwoners • Doelgroepenbeleid en emancipatie • Kerncontacten (samen met burgemeester Schuurmans-Wijdeven) • Projecten: <ul style="list-style-type: none"> • Hart van Zwanenburg 	<ul style="list-style-type: none"> • Ruimtelijke ordening (inclusief Omgevingswet) • Grootschalig groen & recreatie • Agrarische zaken • Waterbeheer • Milieu • Subsidiebeleid • Vergunningen • Projecten: <ul style="list-style-type: none"> • PARK21 (samen met wethouder Booij-van Eck) • Gebiedsontwikkeling Badhoevedorp
Wethouder Mieke Booij-van Eck	Wethouder Johan Rip	Wethouder Marja Ruigrok	Gemeentesecretaris / algemeen directeur Carel Brugman
Zorg & Welzijn, Woonbeleid en Sport	Economie & Ondernemerschap, Werk & Inkomen en Arbeidsmarktbeleid	Economie & Innovatie, Verkeer & Vervoer en Cultuur	Algemeen directeur van de organisatie
<ul style="list-style-type: none"> • Zorg (Wmo) • Jeugdzorg • Welzijn (inclusief dierenwelzijn) • Volksgezondheid • Woonbeleid • Sport • Bedrijfsvoering, organisatie, ICT (inclusief Huis van Haarlemmermeer) • Projecten: <ul style="list-style-type: none"> • PARK21 (samen met wethouder Sedee-Schuitemaker) • Nieuwe Kom, Nieuw-Vennep 	<ul style="list-style-type: none"> • Economie & Ondernemerschap • Werk & Inkomen (sociale zaken) • Arbeidsmarktbeleid • Personeel • Inkoop- en aanbestedingsbeleid • Dienstverlening ondernemers • Projecten: <ul style="list-style-type: none"> • Centrumontwikkeling Hoofddorp (exclusief Huis van Haarlemmermeer), (samen met wethouder Nobel) 	<ul style="list-style-type: none"> • Economie & Innovatie • Toerisme & evenementenbeleid • Verkeer & vervoer • Bedrijven- en kantorenterreinen • Kennis & Innovatie • Cultuur • Deregulering • Projecten: <ul style="list-style-type: none"> • N200/Sugar City 	<ul style="list-style-type: none"> • Algemeen directeur van de organisatie

Heropening kinderboerderij de Hoeve

Jaarverslag en toelichting jaarrekening per programma

Bestuur, samenleving en publiekscontact

Portefeuillehouder: Rip, Schuurmans-Wijdeven, Steffens-van de Water

lasten in €	15.896
% totale realisatie lasten	3,5%
batens in €	3.285
% totale realisatie batens	0,7%

Maatschappelijk doel:

Het borgen van democratische en transparante besluitvorming en excellente dienstverlening aan inwoners, instellingen en ondernemers.

(bedragen × € 1.000)

	Rekening 2019 batens	% verschil batens t.o.v. begroting	Rekening 2019 lasten	% verschil lasten t.o.v. begroting
Beleidsdoel A: Het goed functioneren en faciliteren van formele gemeentelijke organen (gemeenteraad, college van burgemeester en wethouders, burgemeester en rekenkamercommissie).	123	-	8.680	-22%
01. Het faciliteren van de bestuursorganen van de gemeente.				
02. Het faciliteren van de Rekenkamercommissie.				
03. Het houden van verkiezingen.				
Beleidsdoel B: Wederzijdse betrokkenheid bij de besluitvorming en onze kennis over onze lokale samenleving vergroten.	-	-	343	23%
01. Het doen van generiek onderzoek.				
02. Het stimuleren van participatie bij beleidsvorming en uitvoering.				
03. Het onderhouden en faciliteren van adviesorganen.				
04. Het bieden van informatie aan inwoners en ondernemers.				
05. Het ondersteunen van een Jongerengemeenteraad en Kinderraad.				
Beleidsdoel C: Het behartigen van de belangen van Haarlemmermeer buiten de gemeentegrenzen en het versterken van de bestuurlijke samenwerking.	0	-	629	6%
01. Het deelnemen aan bestuurlijke samenwerkingsverbanden.				
02. Het deelnemen in belangenorganisaties zoals de VNG en de G40.				
03. Het onderhouden van de stedenband (en).				
04. Het ontplooiën van activiteiten ten behoeve van citymarketing.				
Beleidsdoel D: Wij zijn goed bereikbaar voor inwoners, ondernemers en instellingen en open, deskundig en duidelijk in onze contacten.	2	-	962	1%
01. We zijn bereikbaar via balie, telefoon, internet en sociale media.				
02. We leveren onze diensten steeds meer digitaal en waar gewenst persoonlijk.				
03. We staan in contact met onze inwoners, ondernemers en vertegenwoordigers van (maatschappelijke) organisaties volgens een gebiedsgerichte werkwijze.				
04. We geven waar mogelijk direct en correct antwoord op vragen via alle kanalen.				
05. We staan voor kwaliteit en handelen meldingen, aanvragen, producten en diensten adequaat af.				
Beleidsdoel E: Wij beheren betrouwbare basisregistraties en leveren diensten en producten van burgerzaken en de burgerlijke stand.	3.159	1%	5.284	4%
01. Het beheren van de Basisregistratie Personen (BRP), het werken aan verdere ontwikkeling van de BRP en het leveren van producten en diensten vanuit de BRP.				
02. Het verstrekken van paspoorten, Nederlandse Identiteitskaarten en DigiD's aan Nederlanders woonachtig in het buitenland via de Schipholbalie.				
03. Het bieden van one-stop-shop service voor expats van internationale ondernemers.				
04. Het centraal inschrijven van vluchtelingen voor het Centraal Orgaan Asielzoekers (COA) en het leveren van een bijdrage aan de landelijke Commissie BRP.				
05. Het actueel houden van de bestaande (Basis)registraties met een geografische component.				
06. Het anticiperen op de komst van de Omgevingswet en de Basisregistratie Ondergronden (BRO) en het aansluiten op nieuwe landelijke Geo-standaarden (IMBOR, NCS, IMGeo, IMBRO, IMKL, IMKAD, et cetera).				

Verbonden partijen

Beleidsdoel A:

Beleidsdoel B:

Beleidsdoel C: [Amstelland-Meerlanden Overleg](#)

Beleidsdoel D:

Beleidsdoel E:

Stembureaus Haarlemmermeer

Bestuur, samenleving en publiekscontact

Het borgen van democratische en transparante besluitvorming en excellente dienstverlening aan inwoners, instellingen en ondernemers.

Het gemeentebestuur van Haarlemmermeer bestaat uit de gemeenteraad, de burgemeester en het college van burgemeester en wethouders. Deze bestuursorganen geven invulling aan de lokale democratie via een transparant en zorgvuldig besluitvormingsproces.

De gemeente Haarlemmermeer heeft circa 155.000 inwoners. Inwoners, instellingen en ondernemers verwachten een excellente dienstverlening. Daar werken we samen met hen aan. Deze tijd vraagt om een open overheid die kennis met hen verbindt. Ze willen meedenken, meepraten en meebeslissen over zaken die spelen in hun leefomgeving. We onderkennen en waarderen dit en willen actief inspelen op deze behoefte.

Nieuwe gemeente Haarlemmermeer

Op 1 januari 2019 is de nieuwe gemeente Haarlemmermeer van start gegaan. Het beleid van beide gemeenten is geharmoniseerd en vastgesteld. Ook de samenwerkingsafspraken met verbonden partijen van beide gemeenten zijn aangepast of ontmanteld. Verder is in 2019 de

motie van de Tweede Kamer inzake de positie van het dorp Spaarndam uitgevoerd.

Verbonden partijen

Amstelland-Meerlanden Overleg

Het Amstelland-Meerlanden Overleg (AM) heeft tot doel de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten (Aalsmeer, Amstelveen, De Ronde Venen, Diemen, Haarlemmermeer, Ouder-Amstel en Uithoorn) te behartigen in onze regio en op die manier bij te dragen aan een evenwichtige ontwikkeling in de regio.

Voor financiële informatie en eventuele risico's over de verbonden partij, zie de paragraaf [Verbonden Partijen](#).

Relevant beleid

- Reglement van Orde Auditcommissie ([2005.29530](#))
- Gedragslijn Integriteit Haarlemmermeer ([2014.3985](#))
- Verordening Rekenkamercommissie Haarlemmermeer 2019 ([2019.2902675](#))
- Gedragscode Burgemeester en Wethouders Haarlemmermeer 2015 ([2015.0030997](#))
- Denk, praat en beslis mee! Plan van Aanpak Participatie ([2014.0047217](#))
- Actualisatie Participatiebeleid en Inspraakverordening 2008 ([2008.19950](#))
- Vriendschapsbanden ([2014.0006837](#))

- Visie op communicatie van Haarlemmermeer ([2012.29134](#))
- Citymarketingvisie 2017-2020 ([2016.0058345](#))
- Nota Dienstverlening 2010-2014 ([2010.0048491](#))
- Nota Verbetering Digitale Dienstverlening en IT-innovatie ([2017.0021302](#))
- Vaststelling Verordening gegevensverstrekking Basisregistratie personen gemeente Haarlemmermeer ([2019.0026890](#))
- Reglement van orde voor vergaderingen en werkzaamheden van het college van het college van burgemeester en wethouders van Haarlemmermeer ([2018.0081680](#))
- Eerste wijziging Legesverordening 2019 en bijbehorende stukken ([2019.0030413](#))
- Beleid briefadres ([2018.0038684](#))
- Reglement burgerlijke stand ([2019.0026886](#))
- Reglement van Orde gemeenteraad 2019 ([2018.0081485](#))

Beleidsdoel A: Het goed functioneren en faciliteren van formele gemeentelijke organen (gemeenteraad, college van burgemeester en wethouders, burgemeester en rekenkamercommissie).

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteiten

01. Het faciliteren van de bestuursorganen van de gemeente.
02. Het faciliteren van de Rekenkamercommissie.
03. Het houden van verkiezingen.

Toelichting

01. Het faciliteren van de bestuursorganen van de gemeente

Het gemeentebestuur bestaat uit drie bestuursorganen, te weten: de gemeenteraad, het college van burgemeester en wethouders en de burgemeester.

De gemeenteraad van de nieuwe gemeente Haarlemmermeer en zijn griffier zijn op 2 januari 2019 geïnstalleerd. Door een gedegen inwerkprogramma aan te bieden was de nieuwe gemeenteraad al snel in staat om zijn volksvertegenwoordigende, kaderstellende en controlerende rol in te vullen. Deze kernrollen komen niet alleen terug in de besluitvorming van de raad, maar zijn tevens de basis voor de ondersteuning en facilitering door zijn eigen apparaat, de griffie. De burgemeester wordt, als voorzitter van de raad, ook door de griffie ondersteund. De burgemeestersvacature is, na een digitale raadpleging onder de bevolking en een gedegen maar relatief snelle procedure door de daarvoor ingestelde Vertrouwenscommissie, ingevuld met de kroonbenoeming en gevolgd door de installatie op 10 juli 2019 van burgemeester Schuurmans-Wijdeven.

Eerder was afscheid genomen van waarnemend burgemeester Hoes, van de gemeenteraad en het college van de oude gemeenten Haarlemmermeer en Haarlemmerliede en Spaarnwoude. Na het vormen van een coalitie, is in januari het nieuwe college geïnstalleerd.

02. Het faciliteren van de Rekenkamercommissie

De rekenkamercommissie (RKC) doet onafhankelijk onderzoek voor beter bestuur voor de samenleving van Haarlemmermeer.

Na de samenvoeging van de gemeente Haarlemmermeer en de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude startte een nieuwe RKC met drie nieuwe leden.

De RKC heeft een belevingsonderzoek onder inwoners met een urgente woningbehoefte opgeleverd. Ook heeft ze in vervolgonderzoeken, met de onderwerpen maatschappelijk vastgoed en brede scholen, getoetst of aanbevelingen uit eerder onderzoek zijn opgevolgd. De RKC heeft verder meegedaan aan een onderzoek van de Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies naar hoe gemeenten het VN Verdrag Handicap uitvoeren. Een onderzoek naar de samenwerking van de gemeente met dorps- en wijkraden, en een onderzoek naar de effectiviteit van re-integratie door de gemeente zijn gedeeltelijk uitgevoerd.

Alle onderzoeken zijn te raadplegen op de website van de RKC <https://haarlemmermeergemeente.nl/rekenkamer>

03. Het houden van verkiezingen

De verkiezingen voor Provinciale Staten, het algemeen bestuur van Waterschap Hoogheemraadschap van Rijnland en Waterschap Amstel, Gooi en Vecht, en die voor het Europees Parlement zijn goed verlopen. Ze kenden een opkomst van respectievelijk 53%, 48% en 40%. Noviteit bij deze verkiezingen was het gebruik van een stemvoorziening voor visueel gehandicapten op vier stembureaus.

Beleidsdoel B: Wederzijdse betrokkenheid bij de besluitvorming en onze kennis over onze lokale samenleving vergroten.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

De komende jaren gaan we verder op de ingeslagen weg om de participatie met inwoners, instellingen en ondernemers te intensiveren. We willen met meer betrokkenheid, draagvlak en kennis uit de samenleving beleid ontwikkelen en uitvoeren. We raadplegen inwoners, instellingen en ondernemers via bewonersavonden, het participatie(digi)panel, we houden werksessies (zoals ateliers), digitale en analoge enquêtes en inspraakprocedures over beleid, projecten en uitvoering.

We werken gebiedsgericht. Dit betekent denken en handelen vanuit de leefwereld van inwoners, instellingen en ondernemers. Participatie speelt hierin een belangrijke rol, evenals het samenwerken van de gemeentelijke organisatie en ketenpartners.

Het gebiedsgericht werken is het startpunt geweest van het gemeentelijk handelen zoals in ons coalitieakkoord is beschreven. We hebben gewerkt vanuit een nieuwe gebiedsindeling passend bij de vraagstukken en opgaven van onze nieuwe gemeente. We hebben het digitale gebiedsprogramma ontwikkeld en gepresenteerd aan de raad en de samenwerking binnen de organisatie en met externe netwerken (in de nieuwe gebieden) verder versterkt. Dit heeft ook de inzet van participatie(instrumenten) meer toegerust voor het maatwerk dat in de gebieden nodig is.

Activiteiten

01. Het doen van generiek onderzoek.
02. Het stimuleren van participatie bij beleidsvorming en uitvoering.
03. Het onderhouden en faciliteren van adviesorganen.
04. Het bieden van informatie aan inwoners en ondernemers.
05. Het ondersteunen van een Jongerengemeenteraad en Kinderraad.

Toelichting

01. Het doen van generiek onderzoek

De gemeente Haarlemmermeer is dynamisch en divers. Kennis van de verschillende gebieden en de ontwikkeling van onze bevolking zijn cruciaal om beleid op maat te kunnen ontwikkelen. We bouwen gestaag aan een lokale kennisinfrastructuur en een accuraat gegevensbeheer. Zodat ons beleid toegerust is op veranderingen in leefsituatie, wensen en

behoefte van onze inwoners, instellingen en ondernemers. De te onderzoeken onderwerpen zijn vastgesteld op basis van de accenten en prioriteiten van het coalitieakkoord 'Samen bouwen aan een krachtig nieuw Haarlemmermeer'.

Voor 2019 geldt dat:

- het Jeugdonderzoek is afgerond. In het voorjaar ontvingen alle Haarlemmermeerse kinderen en jongeren tussen 8 en 18 jaar een uitnodiging om een onlinevragenlijst in te vullen. Onder de jongvolwassenen van 18 tot en met 26 jaar is een steekproef getrokken van 4.500 jongeren. In totaal hebben 1.756 kinderen, 2.975 jongeren en 733 jongvolwassenen gehoor gegeven aan onze oproep en hun stem laten horen;
- de nieuwe bevolkingsprognose wederom in scenario's is uitgewerkt, zodat de impact van versneld bouwen, minder óf niet bouwen op de toekomstige leeftijdsopbouw in de wijken en kernen zichtbaar blijft;
- de informatie over onze wijken en kernen vanaf het voorjaar via de website toegankelijk en up to date is.

02. Het stimuleren van participatie bij beleidsvorming en uitvoering

Bij beleidsontwikkeling en uitvoering maken we graag gebruik van de kennis en ervaring van onze inwoners, instellingen en ondernemers. We geven alle belangen een stem en zorgen ervoor dat de diversiteit aan geluiden gehoord wordt. Bij participatie nodigen we inwoners, instellingen en ondernemers gericht uit, waarbij we oog hebben voor de diversiteit van belangen. We hebben onze inwoners, instellingen en ondernemers intensief geraadpleegd over projecten, beleid en uitvoeringsplannen, onder meer via bewonersavonden, het participatie(digi)panel, werksessies (zoals ateliers), digitale en analoge enquêtes, inspraakprocedures en informatiemarkten. Ook zijn pilots gedaan, zoals de e-participatie via een community (JouwBadhoevedorp.nl) over het centrum van Badhoevedorp en een pilotsessie met de raad over de vraag wat haar handelingsperspectief is bij het stellen van proceskaders voor inwonersparticipatie, mede in het licht van de naderende Omgevingswet. Om de Omgevingsvisie te vormen, hebben we per gebied omgevingsgesprekken gehouden waarvoor alle inwoners uitgenodigd waren. Ook dorps- en wijkraden zijn enthousiast.

03. Het onderhouden en faciliteren van adviesorganen

Ter ondersteuning van de gemeenteraad en zijn vergaderingen, heeft de nieuwe gemeenteraad de volgende werkgroepen en commissies ingesteld; presidium, auditcommissie, werkgroep AM-MRA, werkgroep communicatie, werkgroep omgevingswet, de werkgroep Werkwijze Raad, de klankbordgroep Rekenkamer en het Seniorenconvent.

De Vertrouwenscommissie was actief ter voorbereiding van de voordracht van de nieuwe burgemeester. Door de samenwerkende raads werkgroepen is voor de gemeenteraad een succesvolle participatieworkshop in samenwerking met het Ministerie van Binnenlandse Zaken georganiseerd, en is door de Omgevingswerkgroep een unieke escaperoom verzorgd voor de raad.

Er hebben in totaal 35 raadspleinen plaatsgevonden. Het aantal kijkers naar webcasting en livestreaming van (raads-)bijeenkomsten bedroeg ruim 15.000. De programma's *Ervaar de Raad* met circa 50 bezoekers, *Raadslid in de Klas*, *Jinc stages en bezoek aan de raadsaal* met circa 450 deelnemers waren succesvol. Ook de editie in Nieuw-Vennep van *De Raad Fietst* kende met 40 man een goede opkomst. Het Haarlemmermeers Scholieren Debattoernooi kende dit jaar in verband met de herindelingsverkiezingen twee edities, met ruim 160 deelnemers. Vanaf dit jaar worden de scores opgenomen in het Landelijk klassement scholieren debattoernooien van de Nederlandse Debatunie. Tevens zijn we, als erkenning voor de grote inzet van de gemeenteraad om de debatcultuur te stimuleren, tweemaal gastheer geweest van de provinciale voorrondes van 'Op weg naar het Lagerhuis' met circa 240 deelnemende scholieren. De raad is daarnaast via de eigen werkgroep communicatie begonnen met een eigen Instagram account en met het produceren van filmpjes om raadsplein-vergaderingen aan te kondigen.

04. Het bieden van informatie aan inwoners en ondernemers

We hebben met inwoners, instellingen en ondernemers gewerkt aan beleid- en

uitvoeringsprogramma's gericht op het versterken van de vitaliteit van de Haarlemmermeerse samenleving. Daarbij hebben we ons ingespannen om de kwaliteit van onze brieven te verbeteren. We hebben met taalcoaches en schrijftrainingen geïnvesteerd in begrijpelijke taal. Dat heeft al veel heldere brieven opgeleverd, maar ook het inzicht dat er nog veel verbetering mogelijk is.

Door maximaal gebruik te maken van onlinemogelijkheden vergroot de gemeente haar bereik. Maar ook klassieke middelen, zoals de papieren gemeentekrant, blijven van belang. De matige tot slechte bezorging van de huis-aan-huis-bladen was en blijft een punt van zorg. Bij de keuze van informatiekanalen laten we ons leiden door de voorkeuren en het mediagedrag van onze doelgroepen. We informeren nog steeds de persmedia, maar steeds vaker publiceren we (ook) zelf ons nieuws. Dat doen we ook in de online-versie van de gemeentekrant. Via de 'snelle media' publiceerden we twee à drie berichten per dag.

Door de social media te benutten, komen onze berichten sneller bij de ontvanger. In dit concept werken de gemeentekrant InforMeer, het onlineteam, het webcare team en de bestuurlijke woordvoering in één redactie samen. Dagelijks bepalen ze welke nieuwsitems op welke onlinekanalen geplaatst worden.

05. Het ondersteunen van een Jongerengemeenteraad en Kinderraad

De jongerengemeenteraad is, met dertien nieuw geïnstalleerde leden en vier nieuwe raadsambassadeurs, door de griffie ondersteund bij het organiseren van zeven vergaderingen. De overige en inhoudelijke ondersteuning werd geleverd door de ambtelijke organisatie en de onafhankelijke begeleider. Ook is weer de Dag van de Kinderraad georganiseerd met de Margrietschool uit Halfweg. De ambtelijke organisatie heeft het besluit van de Kinderraad inzake zwerfafval/opruimactie vlak na de zomervakantie uitgevoerd. Sammy Suliman geeft als gekozen kinderburgemeester, met ondersteuning van de ambtelijke organisatie, actief invulling aan zijn nieuwe rol.

Beleidsdoel C: Het behartigen van de belangen van Haarlemmermeer buiten de gemeentegrenzen en het versterken van de bestuurlijke samenwerking.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

We richten onze ogen en oren ook nadrukkelijk op de regio en het nationale speelveld. Dit om de belangen van onze inwoners, instellingen en

ondernemers te behartigen. Daarbij werken we op onze primaire gemeentelijke taken steeds vaker samen met partijen en partners.

Het gemeentebestuur wil voor inwoners, instellingen en ondernemers een gezaghebbende positie innemen in het publieke en bestuurlijke debat. Dat deden we onder meer via speeches, interviews en andere publicitaire uitingen. Bij de positionering van het nieuwe college hebben we gewerkt aan een herkenbaar geluid, aansprekend verhaal én ontvankelijkheid voor signalen vanuit de samenleving. Met dat laatste verrijken we het beleid en de uitvoering en daartoe zetten we communicatie in als strategisch instrument. We hebben extra aandacht besteed aan lobby; het benutten of organiseren van contactmomenten om de bestuurlijke positie van Haarlemmermeer helder naar voren te brengen.

Activiteiten

01. Het deelnemen aan bestuurlijke samenwerkingsverbanden.
02. Het deelnemen in belangenorganisaties zoals de VNG en de G40.
03. Het onderhouden van de stedenband (en).
04. Het ontplooiën van activiteiten ten behoeve van citymarketing.

Toelichting

01. Het deelnemen aan bestuurlijke samenwerkingsverbanden

Om veel doelen te kunnen bereiken is Haarlemmermeer op samenwerking aangewezen. Door bestuurlijke vertegenwoordiging in samenwerkingsverbanden kunnen we meebeslissen en onze inbreng borgen. Sommige samenwerkingsverbanden zijn verplicht anderen zelf gekozen. Steeds is een goede afweging tussen de agenda, de ambities, de

samenwerkingsverbanden en de posities die we willen en kunnen vervullen gemaakt. Op deze manier proberen we zo effectief mogelijk onze doelen te realiseren.

02. Het deelnemen in belangenorganisaties zoals de VNG en G40

We zijn actief in het AM, de Vervoerregio Amsterdam, MRA, G40-stedennetwerk en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG). We vervullen diverse bestuursfuncties in die samenwerkingsverbanden. Hiermee hebben we actief invloed op regionale en landelijke beleidsontwikkelingen, mede op basis van onze eigen ambities en prioriteiten.

03. Het onderhouden van de stedenband (en)

In 2019 onderhield de gemeente Haarlemmermeer één vriendschapsband, te weten met Cebu-City op de Filipijnen. De invulling ervan was in handen van de stichting Vriendschapsband Haarlemmermeer-Cebu.

04. Het ontplooiën van activiteiten ten behoeve van Citymarketing

In 2019 hebben we in het kader van de Citymarketingvisie 2017-2020 verder gebouwd aan ons profiel en gewerkt aan onze branding. Verder is het historische verhaal van de nieuwe gemeente Haarlemmermeer verdiept. De Citymarketing is nadrukkelijker verbonden met het toeristisch beleid. We hebben gewerkt aan positionering van Haarlemmermeer binnen en buiten de Ringvaart. We hebben ons nadrukkelijk gericht op (internationale) doelgroepen uit de hele MRA.

Beleidsdoel D: Wij zijn goed bereikbaar voor inwoners, ondernemers en instellingen en open, deskundig en duidelijk in onze contacten.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

De behoefte van inwoners, instellingen en ondernemers staat centraal bij de vormgeving van onze gemeentelijke dienstverlening. Onze ambitie sluit aan bij de landelijke ambitie voor een digitale overheid, vastgelegd in de visie *Overheidsbrede Dienstverlening 2020 VNG*. We hanteren beleid dat gericht is op ruime openings- en bereikbaarheidstijden. We streven naar goede en snelle bereikbaarheid via zowel internet, sociale media, e-mail, telefoon en persoonlijk contact. We organiseren onze dienstverlening zoveel mogelijk in de nabijheid van inwoners, instellingen en ondernemers.

We werken de komende jaren verder aan de verbetering van onze dienstverlening. We kiezen

voor digitaal waar het kan en persoonlijk waar dat wenselijk of noodzakelijk is. Bij inhoudelijke, complexe(re) vragen kiezen inwoners, instellingen en ondernemers het liefst voor telefonisch of persoonlijk contact. Het digitale kanaal en sociale media worden met name gebruikt bij verzoeken, meldingen of aanvragen. We volgen de ICT-innovaties en -ontwikkelingen nauwgezet, om onze digitale dienstverlening verder te kunnen verbeteren.

Inwoners, instellingen en ondernemers zijn de ogen en oren van de gemeente. Alle informatie, vragen of klachten gebruiken we voor de verbetering van de dienstverlening. We gaan dan ook door met het investeren in en stimuleren van de interactie met inwoners, instellingen en ondernemers.

Tabel 5

Programma / Omschrijving	Eenheid	Bron	Metingen			Prognose
			2017	2018	2019	2019
Bezoeken balie	Aantal	Qmatic ¹	92.700	113.500	97.050	110.000
Telefoontjes callcenter	Aantal	Avaja	147.000	144.000	133.500 ²	152.000
Bezoeken website	Aantal	Google Analytics	623.200	634.113	675.859	698.000

¹ Omdat niet alle baliecontacten in Qmatic worden geregistreerd zijn de cijfers voor 2018 en 2019 berekend aan de hand van het geprognosticeerde, dan wel gerealiseerde aantal geleverde producten en diensten door Burgerzaken. Het lagere aantal baliecontacten komt door de afname van het aantal geleverde reisdocumenten als gevolg van de introductie van het 10-jarige reisdocument in 2013.

² Daling telefonie door overgang telefonie Gemeentebalie Schiphol naar callcenter van Buitenlandse Zaken en afname calls burgerzaken door toename gebruik website, mogelijkheid voor klant zélf de afspraak te wijzigen en SMS-bericht dat aangevraagd document opgehaald kan worden.

Activiteiten

01. We zijn bereikbaar via balie, telefoon, internet en sociale media.

02. We leveren onze diensten steeds meer digitaal en waar gewenst persoonlijk.

03. We staan in contact met onze inwoners, ondernemers en vertegenwoordigers van (maatschappelijke) organisaties volgens een gebiedsgerichte werkwijze.

04. We geven waar mogelijk direct en correct antwoord op vragen via alle kanalen.

05. We staan voor kwaliteit en handelen meldingen, aanvragen, producten en diensten adequaat af.

Toelichting

01. Wij zijn bereikbaar via balie, telefoon, internet en sociale media

Ons multichannel beleid maakte dat we, naast de intensivering van de digitale dienstverlening, ook bleven investeren in het verbeteren van de mogelijkheden om face-to-face, telefonisch of via WhatsApp contact te hebben met de gemeente. Hiermee konden we dienstverlening op maat bieden, afgestemd op de behoefte van de inwoner, instelling en ondernemer.

Vanwege de bepalingen in de servicevoorwaarden voor het gebruik van dit kanaal door de overheid, hebben we moeten besluiten het gebruik van Whats-App tijdelijk te stoppen.

De herstelwerkzaamheden aan het servicecentrum te Halfweg vergden meer tijd dan voorzien. Hierdoor kon het servicecentrum in juli weer in gebruik worden genomen.

Na overleg met de betrokkenen, is vanwege gebrek aan toegevoegde waarde ten opzichte van andere participatie-initiatieven gestopt met de Gideonsbende – het platform van inwoners, ondernemers en ambtenaren die op persoonlijke titel gevraagd en ongevraagd advies gaven over onze dienstverlening.

02. We leveren onze diensten steeds meer digitaal en waar gewenst persoonlijk

Het Programma digitale Dienstverlening gericht op het bereiken van een hogere klanttevredenheid door slimmer en digitaal te werken is voorgezet en heeft onder meer geresulteerd in:

- beter aanbod, gebruik en beheer van e-formulieren, waaronder meldingen openbare ruimte;
- verbetering toegankelijkheid website en e-formulieren;
- intensivering van het gebruik van digitaal kaartmateriaal, onder andere bij meldingen en complexe beleidsvraagstukken;
- kleinschalige pilots en onderzoeken met betrekking tot gebruik van innovatieve vormen / nieuwe digitale technologieën bij dienstverlening;
- uitbreiding en verbetering van digitale afhandelprocessen, waaronder meldingen en facturatie;
- het verder voldoen aan en anticiperen op (landelijke) wettelijke verplichtingen en bestuurlijke afspraken op het gebied van digitale dienstverlening, waaronder het toegankelijk maken voor mensen met een beperking;
- onderzoeksrapport digitaal klantportaal;
- verbeteracties voor verleiding naar digitale kanalen via brieven en brochure over verhuizen;
- verbeteren van productinformatie op gemeentelijke website;
- SMS notificatie afhalen paspoorten en rijbewijzen;
- de inwoner houdt de mogelijkheid om te kiezen voor persoonlijk contact bij het afnemen van een dienst. Zo kan voor de diensten van Burgerzaken waarvoor geen wettelijke verschijningsplicht bestaat en die digitaal kunnen worden aangevraagd, de inwoner ervoor kiezen om deze via de balie af te nemen. Hierbij kan naast melden voorgenomen huwelijk en verhuizing ook worden gedacht aan aanvragen uittreksels en rijbewijzen.

03. We staan in contact met onze inwoners, ondernemers en vertegenwoordigers van

(maatschappelijke) organisaties volgens een gebiedsgerichte werkwijze

We werken inwoner- en gebiedsgericht. Dat hebben we gedaan met een nieuwe gebiedsindeling die passend is bij de (omvang van) thema's die spelen in de gebieden en de samenwerking met (belangen)organisaties in deze gebieden. Gebiedsmanagers zorgden als de verbindende schakels in de gebieden dat inwoners, instellingen en ondernemers de samenhang van het gemeentelijke handelen zagen en als belang onderkenden. Die samenhang maakt dat we meer en meer ontwikkelingen niet alleen thematisch, maar ook samen met inwoners, instellingen en ondernemers op het niveau van gebieden en kernen oppakken. We versterken de externe netwerken die er zijn, zoals bijvoorbeeld de Meer voor Elkaar in je Buurt methode.

We hebben gewerkt aan digitale gebiedsprogramma's op de kaart. De kaarten zijn eerst intern in gebruik genomen om ermee te leren werken en om ze gereed te maken voor ketenpartners. In het digitale gebiedsprogramma maken we duidelijk wat de 'punten van gesprek' binnen de gemeente zijn en wat hierover de stand van zaken is. Dit doen we samen met onze

ketenpartners. De ervaringen die we hebben opgedaan met participatie worden gebruikt in het beter en meer eenduidig inzetten van instrumenten op het gebied van communicatie en het verbeteren van het participatieproces.

04. We geven waar mogelijk direct en correct antwoord op vragen via alle kanalen

De inspanningen om waar mogelijk vragen direct en correct te beantwoorden zijn voortgezet en waar nodig geïntensiveerd. Speerpunten daarbij waren:

- ophalen klantsuggesties via onder meer de pilot Klantcontactmonitor;
- verbetering vindbaarheid en beschrijving van diensten en producten op de website;
- intensivering eerstelijns afhandeling bij onder meer telefonie, sociale media en terugdringen terugbelverzoeken.

05. We staan voor kwaliteit en handelen meldingen, aanvragen, producten en diensten adequaat af

Binnen onze dienstverlening leverden we binnen de wettelijke kaders en ons beleid kwalitatief correct de gevraagde producten en/of diensten. Herkenbaar daarin, oog voor de menselijke maat, eenvoud, toegankelijkheid en duidelijke taal.

Beleidsdoel E: Wij beheren betrouwbare basisregistraties en leveren diensten en producten van burgerzaken en de burgerlijke stand.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Onze dienstverlening zijn we van minder regels gaan voorzien. We hebben doorgezet op de ingeslagen weg van administratieve lastenvermindering voor inwoners, instellingen en ondernemers. In dit verband streven we ook naar éénmalige opslag en meervoudig gebruik van gegevens. Waar juridisch toegestaan en technisch mogelijk willen we basisregistraties met elkaar verbinden en ontsluiten voor gebruik door inwoners, instellingen en ondernemers.

Om onze dienstverlening te verbeteren, efficiënter te werken en beter onderbouwde beleidskeuzes te maken, streven we naar het ontwikkelen van het GeoDomein. Ons doel is op eenduidige wijze informatie met een geografische component gecentraliseerd in te winnen en deze voor meerdere toepassingen te gebruiken. Hiermee dragen we bij aan het realiseren van de digitale randvoorwaarden voor onder andere de invoering van de Omgevingswet en de nieuwe Wet Basisregistratie Ondergrond (BRO).

Tabel 6

Programma / Omschrijving	Bron	Metingen				Streefwaarde	
		HLMR 2017	H&S 2017	HLMR 2018	H&S 2018	2019	2019
Percentage score inhoud BRP	Jaarlijkse zelfevaluatie	99,6	n/b	99,85	99,35	99,77	99,8
Percentage score processen BRP	Jaarlijkse zelfevaluatie	83,3 ¹	n/b	96,40 ²	96,30	94,37 ³	>90
Percentage score processen BRP	Gecombineerd ENSIA					85,45	
Percentage score reisdocumenten Gemeentebalie Schiphol	Jaarlijkse zelfevaluatie	96,9	n.v.t.	95,10	n.v.t.	93,07	>90
Percentage score reisdocumenten Gemeentebalie Schiphol	Gecombineerd ENSIA					91,65	

¹ In 2017 was de scope van de zelfevaluatie gewijzigd in de zin dat ook de uitkomst van de vragenlijst uit de zelfevaluatie van de ENSIA (Eenduidige Normatiek Single Information Audit) in de score wordt meegewogen. ENSIA heeft tot doel het verantwoordingsproces over informatieveiligheid bij gemeenten verder te professionaliseren door het toezicht te bundelen en aan te sluiten op de gemeentelijke Planning & Control-cyclus. De score voor de vragenlijst BRP bedroeg 95,4 en die voor de vragenlijst ENSIA 76,4.

² Voor 2018 is, als gevolg van het niet synchroon lopen van de zelfevaluatietrajecten BRP en ENSIA, alleen de score voor de vragenlijst BRP en niet een gewogen score BRP/ENSIA opgenomen. De score voor de vragenlijst ENSIA 2018 wordt eerst voorjaar 2019 verwacht. Daarover zal separaat worden gerapporteerd.

³ Voor 2019 zijn voor een juist vergelijk met voorgaande jaren en de prognoses zowel de scores van de vragenlijsten zelfevaluaties Burgerzaken als de gecombineerde score met ENSIA opgenomen. Op het onderdeel reisdocumenten is, ondanks de aanpassingen naar aanleiding van de kanttekeningen 2018, de score relatief gezien laag. Dit is met name het gevolg van de wijzigingen in de scope en de vraagstelling bij de evaluatie 2019. De signaleerde aandachtspunten zijn opgepakt en grotendeels begin 2020 opgelost.

Activiteiten

01. Het beheren van de Basisregistratie Personen (BRP), het werken aan verdere ontwikkeling van de BRP en het leveren van producten en diensten vanuit de BRP.

02. Het verstrekken van paspoorten, Nederlandse Identiteitskaarten en DigiD's aan Nederlanders woonachtig in het buitenland via de Schipholbalie.

03. Het bieden van one-stop-shop service voor expats van internationale ondernemers.

04. Het centraal inschrijven van vluchtelingen voor het Centraal Orgaan Asielzoekers (COA) en het leveren van een bijdrage aan de landelijke Commissie BRP.

05. Het actueel houden van de bestaande (Basis)registraties met een geografische component.

06. Het anticiperen op de komst van de Omgevingswet en de Basisregistratie Ondergronden (BRO) en het aansluiten op nieuwe landelijke Geo-standaarden (IMBOR, NCS, IMGeo, IMBRO, IMKL, IMKAD, et cetera).

Toelichting

01. Het beheren van de Basisregistratie Personen (BRP), het werken aan verdere ontwikkeling van de BRP en het leveren van producten en diensten vanuit de BRP

De start met de geïntegreerde Basis Registratie Persoonsgegevens (BRP) van de voormalige gemeenten Haarlemmermeer en Haarlemmerliede en Spaarnwoude is naar tevredenheid verlopen.

We hebben geïnvesteerd in het op orde brengen en verbeteren van de basis bij Burgerzaken. In dit kader is de nieuwe software voor Burgerzaken, inclusief de bijbehorende werkprocessen en

uitbreiding van de digitale dienstverlening, geïmplementeerd en het relevante beleid geactualiseerd. De jaarlijkse verplichte zelfevaluaties voor reisdocumenten en de BRP zijn uitgevoerd. Voor de scores voor deze evaluaties en de toelichting wordt verwezen naar [Tabel 6](#) effectindicatoren bij beleidsdoel E.

02. Het verstrekken van paspoorten, Nederlandse Identiteitskaarten en DigiD's aan Nederlanders woonachtig in het buitenland via de Schipholbalie
Het voor deze dienstverlening tot 1 juli 2019 geldende convenant is omgezet naar een nieuw convenant tot 1 januari 2021. De realisatie bij de afgifte van zowel de reisdocumenten als de DigiD's aan niet-ingezetenen lag, net als dat bij ingezetenen en in het landelijk beeld, hoger dan geprognosticeerd. Dit had een positieve invloed op het exploitatieresultaat van de balie.

03. Het bieden van one-stop-shop service voor expats van internationale ondernemers
De voor het lokale vestigingsklimaat wenselijke samenwerking met de Immigratie- en Naturalisatiedienst, de Belastingdienst en de gemeenten Amsterdam, Amstelveen, Velsen, Hilversum en Almere in het Expatcenter hebben we voortgezet. Tevens zijn we gestart met onderzoek naar de mogelijke uitbreiding en/of verbetering van de dienstverlening in genoemd centrum. De resultaten daarvan worden in 2020 verwacht.

04. Het centraal inschrijven van vluchtelingen voor het Centraal Orgaan Asielzoekers (COA) en het leveren van een bijdrage aan de landelijke Commissie BRP
Binnen de afspraken van het sinds mei 2013 bestaande samenwerkingsverband met het COA hebben er 637 inschrijvingen plaatsgevonden.

Daarnaast is de bijdrage aan de BRP-straat gecontinueerd.

05. Het actueel houden van de bestaande (Basis)registraties met een geografische component

We hebben de reeds bestaande basisregistraties met een geografische component actueel gehouden op een technisch veilige manier. Voorbeelden hiervan zijn de Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT) en de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG). De BGT is de gedetailleerde digitale kaart van Nederland, waarin gebouwen, wegen, water, spoorlijnen en groen eenduidig zijn vastgelegd. De BAG omvat gegevens over alle gebouwen en adressen in Nederland. We hebben naast de ENSIA (Eenduidige Normatiek Single Information Audit) evaluaties een kwaliteitsverbetering uitgevoerd waarbij de gemeente nu voldoet aan acht mijlpalen, die bepaald zijn door het samenwerkingsverband voor bronhouders voor de BGT.

We hebben de gegevens van de BAG van de voormalige gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude samengevoegd met de gegevens van die van Haarlemmermeer. Tevens hebben wij een start gemaakt met de implementatie van

BAG 2.0; de aanpassing van de BAG aan de gewijzigde wet- en regelgeving. Naar verwachting wordt deze implementatie in het eerste kwartaal van 2020 afgerond.

06. Het anticiperen op de komst van de Omgevingswet en de Basisregistratie Ondergronden (BRO) en het aansluiten op nieuwe landelijke Geo-standaarden (IMBOR, NCS, IMGeo, IMBRO, IMKL, IMKAD, et cetera)

Op het gebied van gegevensbeheer hebben we geanticipeerd op de Omgevingswet, waaronder het digitale stelsel, en de BRO door ervoor te zorgen dat de werkprocessen op orde zijn en de gegevens op de juiste wijze ontsloten kunnen worden. We hebben de eerste fase van de BRO ingevoerd. De gegevens worden op de juiste wijze ontsloten naar de Landelijke Voorziening. We hebben een start gemaakt met het opstellen van de interne werkprocessen. Ook voor de BRO hebben we de ENSIA-evaluatie goed doorlopen. We hebben een centraal Geo-loket ontwikkeld, waar gebruik, beheer en beschikbaar stellen van Geo-informatie geregistreerd worden en waar kennis en kunde gebundeld worden. Geo-informatie wordt inmiddels als een gemeentebrede ondersteuning van de bedrijfsvoering gezien.

Specificatie behorend bij de jaarrekening

Wat heeft het gekost?

Tabel 7

Er kunnen afrondingsverschillen optreden.
(bedragen x € 1.000; min = nadeel)

		Begroting origineel	Begroting gewijzigd	Rekening 2019	Vershil rekening begroting gewijzigd
Bestuur, samenleving en publiekscontact		2019	2019	2019	
Het borgen van democratische en transparante besluitvorming en excellente dienstverlening aan inwoners, instellingen en ondernemers.Reservemutaties	Baten	3.653	3.118	3.285	167
	Lasten	14.537	14.749	15.896	-1.147
Saldo van baten en lasten (B-L)	Saldo	-10.884	-11.632	-12.611	-980
Reservemutaties	Onttrekking	-	-	-	-
	Storting	-	-	-	-
Resultaat (Saldo +O-S)	Saldo	-10.884	-11.632	-12.611	-980

Uitsplitsing per beleidsdoel

Beleidsdoel A: Het goed functioneren en faciliteren van formele gemeentelijke organen (gemeenteraad, college van burgemeester en wethouders, burgemeester en rekenkamercommissie).	Baten	0	0	123	123
	Lasten	6.019	7.142	8.680	-1.537
	Saldo	-6.019	-7.142	-8.557	-1.414
Beleidsdoel B: Wederzijdse betrokkenheid bij de besluitvorming en onze kennis over onze lokale samenleving vergroten.	Baten	0	0	0	0
	Lasten	324	446	343	104
	Saldo	-324	-446	-343	104
Beleidsdoel C: Het behartigen van de belangen van Haarlemmermeer buiten de gemeentegrenzen en het versterken van de bestuurlijke samenwerking.	Baten	0	0	0	0
	Lasten	858	668	629	39
	Saldo	-858	-668	-628	40
Beleidsdoel D: Wij zijn goed bereikbaar voor inwoners, ondernemers en instellingen en open, deskundig en duidelijk in onze contacten.	Baten	0	0	2	2
	Lasten	1.117	969	962	8
	Saldo	-1.117	-969	-960	10
Beleidsdoel E: Wij beheren betrouwbare basisregistraties en leveren diensten en producten van burgerzaken en de burgerlijke stand.	Baten	3.653	3.118	3.159	42
	Lasten	6.219	5.524	5.284	240
	Saldo	-2.566	-2.406	-2.124	281

Toelichting gewijzigde begroting 2019 - jaarrekening 2019

Beleidsdoel A

Tabel 8

Afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting
(bedragen x € 1.000; min = nadeel)

Baten

Luchtfoto's	84
Overig	39
Totaal Baten	123

Lasten

Voorziening pensioenen wethouders	-1.709
Luchtfoto's	-84
Griffie	78
Fractieassistenten	77
Fractievergoedingen	58
Overig	43
Totaal Lasten	-1.537

Baten

We participeren in een regionale samenwerking voor het verkrijgen en efficiënt delen van luchtfoto's en afgeleide producten. Hiertoe zijn wij penvoerder van het samenwerkingsverband Informatie - & Coördinatiecentrum "Regio Schiphol Bevlogen" (ICC) en verantwoorden wij de gezamenlijke baten en lasten welke door de deelnemende partijen gezamenlijk gedragen worden.

Lasten

De extra storting in de voorziening pensioenen wethouders wordt veroorzaakt door:

- een verlaging van de rekenrente van 1,65% naar 0,29% bij de netto contante waarde berekening;
- het synchroniseren van de systematiek van de voormalige gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude met die van de voormalige gemeente Haarlemmermeer (voorzien in plaats van jaarlijkse kosten);
- de toevoeging van nieuwe wethouders.

Zie voor een toelichting op de hogere lasten van luchtfoto's de toelichting onder de baten.

Als gevolg van vacatures bij de griffie is een voordeel ontstaan.

Het aantal fractieassistenten en bijgewoonde bijeenkomsten blijft achter bij de verwachtingen.

Als gevolg van afrekeningen en terugbetalingen van fractievergoedingen is er sprake van een incidenteel overschot.

Beleidsdoel B

Tabel 9

Afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen x € 1.000; min = nadeel)

Lasten

InforMeer	69
Overig	35
Totaal Lasten	104

Lasten

Als gevolg van minder uitbestede werkzaamheden ten behoeve van de InforMeer en pers- en publieksvoorlichting is een voordeel gerealiseerd.

Beleidsdoel C

Tabel 10

Afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen x € 1.000; min = nadeel)

Baten

Overig	0
Totaal Baten	0

Lasten

Overig	39
Totaal Lasten	39

Beleidsdoel D

Tabel 11

Afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting
(bedragen x € 1.000; min = nadeel)

Baten

Overig	2
Totaal Baten	2

Lasten

Overig	8
Totaal Lasten	8

Beleidsdoel E

Tabel 12

Afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting
(bedragen x € 1.000; min = nadeel)

Baten

Overig	42
Totaal Baten	42

Lasten

Kosten Burgerzaken	251
Overig	-11
Totaal Lasten	240

Lasten

De onderuitputting bij het beheren van betrouwbare basisregistraties en het leveren van diensten en producten van burgerzaken en burgerlijke stand is het gevolg van het bij de Voor- en Najaarsjaarsrapportage 2019 te voorzichtig bijstellen van de post afdrachten aan het Rijk in verband met de afgifte van reisdocumenten. Door de introductie van het reisdocument met een geldigheidsduur van tien jaar is het aantal aanvragen voor reisdocumenten lastig in te schatten. Daarnaast is in verband met de implementatie van een nieuw ICT-systeem en de daardoor mogelijke verdere digitalisering terughoudend omgegaan met de aanschaf van overige zaken en diensten.

Veiligheid

Portefeuillehouder: Schuurmans-Wijdeven

lasten in €	21.024
% totale realisatie lasten	4,6%
batens in €	3.864
% totale realisatie batens	0,8%

Maatschappelijk doel:

Inwoners, bezoekers en ondernemers in Haarlemmermeer zijn veilig.

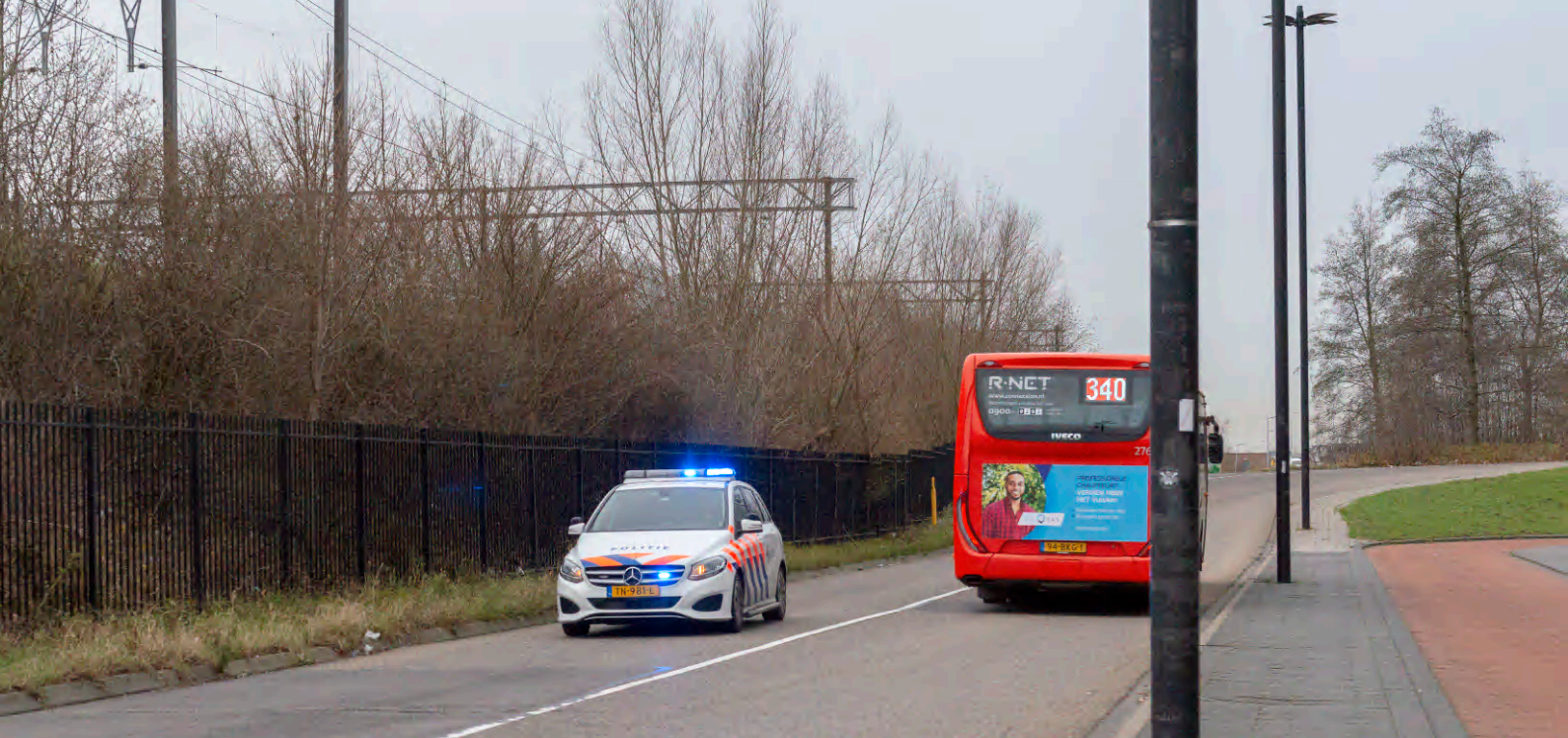
(bedragen x € 1.000)

	Rekening 2019 batens	% verschil batens t.o.v. begroting	Rekening 2019 lasten	% verschil lasten t.o.v. begroting
Beleidsdoel A: Een veilige woon- en leefomgeving voor inwoners, ondernemers en bezoekers in de gemeente Haarlemmermeer.	859	-19%	2.686	4%
01. Verbeteren veiligheidsgevoel in eigen buurt.				
02. Versterken van de keten 'zorg-veiligheid'.				
03. Aanpak ondermijning / georganiseerde criminaliteit.				
04. Integraal samenwerken aan contraterrorisme, extremisme en radicalisering.				
Beleidsdoel B: Het verzekeren van de doelmatige en slagvaardige hulpverlening op het gebied van brandweezorg, crisisbeheersing en geneeskundige hulpverlening.	3.005	-27%	18.339	8%
01. Het voorkomen van brand.				
02. Deelnemen aan de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Kennemerland.				
03. Uitvoeren van de wettelijke taak ten aanzien van inspecties omtrent brandveiligheidsvoorschriften.				
04. Goede voorbereiding op crisis en incidenten.				

Verbonden partijen

Beleidsdoel A: [Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied](#)

Beleidsdoel B: [Veiligheidsregio Kennemerland \(VRK\)](#), [Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied](#)

Station

Veiligheid

Inwoners, bezoekers en ondernemers in Haarlemmermeer zijn veilig.

In de Kadernota Integrale Veiligheid 2018–2022 (de Kadernota) zijn de nieuwe raadsprioriteiten voor veiligheid vastgesteld en uitgewerkt. De Kadernota is gebaseerd op de Veiligheidsanalyse 2013–2017. Haarlemmermeer is een relatief veilige gemeente en dat willen we zo houden. De Kadernota is de basis voor het gemeentelijke veiligheidsbeleid.

De uitvoering van de prioriteiten en de activiteiten in ons veiligheidsbeleid zijn gebaseerd op de volgende beleidsuitgangspunten:

- Eigen verantwoordelijkheid en (zelf)redzaamheid
- Participatie van inwoners en ondernemers
- Integrale ketenaanpak en informatie gestuurd samenwerken
- Dorps- en wijkgericht werken

In de Kadernota zijn de volgende prioriteiten benoemd:

- Verbeteren veiligheidsgevoel in eigen buurt
- Versterken van de keten 'zorg-veiligheid'
- Aanpak ondermeining / georganiseerde criminaliteit
- Integraal samenwerken aan contraterrorisme, extremisme en radicalisering

Jaarlijks geven wij in ons Uitvoeringsprogramma Veiligheid aan welke acties wij met onze partners

ondernemen op het gebied van veiligheid en leefbaarheid. Ook rapporteren wij daarin wat het afgelopen jaar is uitgevoerd en wat de resultaten bij de gestelde raadsprioriteiten zijn. Op 7 januari 2020 hebben wij het Uitvoeringsprogramma Veiligheid 2020 (2019.0058224) ter informatie aan de gemeenteraad gestuurd.

Verbonden partijen

Veiligheidsregio Kennemerland (VRK)

In de Wet veiligheidsregio's (Wvr) en de daarop gebaseerde regelingen zijn onder andere eisen gesteld voor de brandweer, de organisatie en taken van de Veiligheidsregio's en de crisisorganisatie. De VRK levert een bijdrage aan [beleidsdoel B](#) door het verzekeren van doelmatige en slagvaardige hulpverlening op het gebied van brandweezorg, crisisbeheersing en geneeskundige hulpverlening.

De brandweer Kennemerland heeft in haar beleidsplan 2019–2022 vier doelstellingen vastgesteld, namelijk:

- Risicobeheersing: focus op voorkant en veiligheidsketen
- Flexibele en duurzame inzetbaarheid van onze medewerkers
- Op de juiste schaal en in de juiste netwerken samenwerken
- Vakmanschap: professioneel en taakgericht.

Per doelstelling zijn concrete resultaten geformuleerd die in de programmabegroting van de VRK terugkomen.

De koppeling tussen veiligheid en zorg wordt binnen de VRK steeds belangrijker. Wij hebben onze wettelijke plicht een Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD) in stand te houden ingevuld met het onderbrengen van de GGD in de VRK. In 2019 is besloten per 1 januari 2020 bij de GGD een aantal nieuwe taken te beleggen zoals die in het kader van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg, Veilig Thuis (inclusief de Integrale Crisisdienst), het Regionaal Coördinatiepunt Ex-gedetineerden en de Multidisciplinaire Aanpak die voorziet in een bundeling van psychosociale, medische, forensische en justitiële specialisten in de aanpak van kindermishandeling, relationeel geweld en seksueel geweld. Het Zorg- en veiligheidshuis was al ondergebracht bij de VRK. Dit is een netwerkorganisatie waarin gemeenten, justitie, politie, justitiële organisaties en zorginstanties intensief samenwerken aan de persoonsgerichte aanpak van complexe problematiek.

Na een vertraging is de landelijke meldkamerorganisatie (LMO) medio mei 2019 gerealiseerd. Eén van de tien vestigingen van de LMO is gehuisvest in het gebouw van de VRK aan de Zijlweg te Haarlem, op de plek van het voormalige Meld- en Informatiecentrum Kennemerland (MICK). Het MICK is samengegaan met de voormalige meldkamers van de veiligheidsregio's Zaanstreek-Waterland en Noord-Holland Noord. De meldkamer van de Koninklijke Marechaussee is ook in de locatie geïntegreerd. De nieuwe samengevoegde meldkamer, heet sindsdien meldkamer Noord-Holland.

De samenvoeging is gefinancierd door de drie betrokken veiligheidsregio's, alsmede de

Koninklijke Marechaussee en de Nationale Politie. Hiervoor zijn ook specifieke bijdragen vanuit het ministerie van Justitie en Veiligheid ter beschikking gesteld. De financiële afwikkeling van dit samenvoegingsproject zal begin 2020 worden afgerond en hierover zal op de gebruikelijke wijze worden gerapporteerd.

Daarnaast is per 1 januari 2020 het beheer van de meldkamer Noord-Holland overgedragen aan de landelijke Politie. Ten behoeve van deze transitie is binnen de Nationale Politie een eigenstandig organisatieonderdeel opgericht onder de naam 'Landelijke Meldkamer Samenwerking' (LMS), met een eigen sturing en budget. De betrokken hulpdiensten en de meldkamers bepalen samen het beleid en beheer waarbinnen de LMS haar taken uitvoert. Daarmee is ook de financiering en de financiële verantwoordelijkheid voor het beheer overgedragen. De veiligheidsregio's zijn en blijven verantwoordelijk voor de uitvoering (en bezetting) van de eigen meldkamerfunctie alsmede de financiering daarvan.

Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied
Zie verbonden partijen in [Programma kwaliteit fysieke omgeving](#). Voor financiële informatie en eventuele risico's over de verbonden partij, zie de paragraaf [Verbonden Partijen](#).

Relevant beleid

- Kadernota Integrale Veiligheid 2018-2022 ([2018.0042518](#))
- Uitvoeringsprogramma Veiligheid 2019 ([2019.0068465](#))
- Uitvoeringsprogramma Veiligheid 2020 ([2019.0058224](#))
- Beleidsregel Wet Bibob 2018 ([2018.0028524](#))
- Damoclesbeleid gemeente Haarlemmermeer 2019 ([2018.0082620](#))
- Beleidsplan Risico- en Crisisbeheersing 2019-2022 Veiligheidsregio Kennemerland ([2018.0080143](#))

Beleidsdoel A: Een veilige woon- en leefomgeving voor inwoners, ondernemers en bezoekers in de gemeente Haarlemmermeer.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Onder dit beleidsdoel valt de aanpak van de 'sociale veiligheid'. Denk daarbij in eerste instantie aan de aanpak van High Impact Crimes (woninginbraken, straatroof, overvallen en geweld), het verminderen van de overlast door personen met verward gedrag, het voorkomen dat de onderwereld structureel verweven raakt met de bovenwereld en de beheersbaarheid van de problematiek met betrekking tot extremisme en radicalisering in onze gemeente. Ook andere

veiligheidsthema's, zoals de aanpak van jeugdoverlast en de evenementenveiligheid, dragen bij aan een veilige woon- en leefomgeving.

In [Tabel 13](#) zijn de indicatoren opgenomen die we met onze aanpak op het gebied van veiligheid willen beïnvloeden. Alle activiteiten samen hebben als doel om de veiligheid en veiligheidsgevoelens van inwoners, ondernemers en bezoekers van Haarlemmermeer positief te beïnvloeden.

Tabel 13

Beleidsindicatoren BBV	Eenheid	Bron	2016	2017	2018	2019 ¹
Verwijzingen Halt	Aantal per 10.000 jongeren	Bureau Halt	223	161	110	162
Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	4,2	4,0	4,3	4,8
Geweldsmisdrijven ²	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	4,6	4,0	3,8	n.b.
Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	3,5	3,8	2,8	n.b.
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	6,5	6,6	5,6	4,9

¹ Per peildatum 6 mei 2020 zijn deze cijfers nog niet bekend. Zodra dit wel het geval is, zal dit zichtbaar worden op www.waarstaatjegemeente.nl.

² Inclusief seksuele misdrijven

Activiteiten

01. Verbeteren veiligheidsgevoel in eigen buurt.
02. Versterken van de keten 'zorg-veiligheid'.
03. Aanpak ondermijning / georganiseerde criminaliteit.
04. Integraal samenwerken aan contraterrore, extremisme en radicalisering.

Toelichting

01. Verbeteren veiligheidsgevoel in eigen buurt
Onze focus ligt op de aanpak van woninginbraken, straatroof, overvallen en geweld. Dit zijn de zogenaamde High Impact Crimes (HIC). In het Plan van aanpak High Impact Crimes 2019-2022 zijn onze activiteiten nader geconcretiseerd. In 2019 hebben we diverse maatregelen en instrumenten ingezet in het tegengaan van high impact crimes. Het aantal woninginbraken en straatroven zijn gelijk aan vorig jaar. Het aantal overvallen is afgenomen, maar het geweld is iets toegenomen. Dit mede door het geweld onder jongeren.

Gemeentelijke handhavers zijn zichtbaar aanwezig geweest in de wijken en in winkelcentra met als doel preventieve invloed uit te oefenen op overlast en het veiligheidsgevoel van inwoners, ondernemers en bezoekers. Daarnaast hebben we intensief ingezet op preventie en voorlichting door middel van preventietrainingen aan inwoners en ondernemers. Er is in 2019 repressief opgetreden. De politie heeft geïnvesteerd in de opsporing van verdachten. Er zijn diverse verdachten aangehouden en er zijn bestuurlijke maatregelen opgelegd tegen verdachten die zijn aangehouden ter zake overtreding van de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) en die in het bezit zijn van inbrekerswerktuigen. Ook met de inzet van straatcoaches en jongerenwerkers in het kader van de aanpak van jeugdoverlast, is een bijdrage geleverd aan het verbeteren van het veiligheidsgevoel in buurten.

In de zomer van 2019 is het CBS onderzoek 'de Veiligheidsmonitor' uitgevoerd, waarin aan bijna 4.000 inwoners onder andere gevraagd is naar

hun gevoel van veiligheid in eigen buurt. De resultaten daarvan verwachten wij in het tweede kwartaal van 2020. Deze resultaten betreffen wij bij het Uitvoeringsprogramma Veiligheid 2021.

02. Versterken van de keten 'zorg-veiligheid'
We hebben de verbinding en het vertrouwen tussen de verschillende partijen binnen het zorg- en veiligheidsdomein versterkt door het organiseren van GGZ-thema driehoeken in Haarlemmermeer. Daarnaast hebben wij actief deelgenomen aan de Spoedzorgketen GGZ Zuid Kennemerland en Haarlemmermeer en het Zorg- en Veiligheidshuis Kennemerland. Ook hebben wij ons voorbereid op de nieuwe taken en verantwoordelijkheden voor de gemeente binnen de Wet Verplichte GGZ die per 1 januari 2020 in werking is getreden. Met de GGZ-themadriehoeken en lokale en regionale samenwerking hebben we de regie op het zorg- en veiligheidsdomein versterkt.

03. Aanpak ondermijning / georganiseerde criminaliteit

Het plan van aanpak woon- en adresfraude is vastgesteld en er is een start gemaakt met de uitvoering. Alle handhavers zijn aanwezig als BRP-toezichthouder en acht handhavers hebben een opleiding hiervoor gevolgd. In 2019 zijn negen adressen gecontroleerd.

Bedrijventerrein De Liede in Vijfhuizen wordt in het onderzoek naar ondermijning meerdere keren benoemd als locatie waar veel criminaliteit plaatsvindt. Er is een integraal project opgestart in samenwerking met de politie, belastingdienst en omgevingsdienst om de criminaliteit aan te pakken. Daarnaast zijn er overleggen georganiseerd met de eigenaar om het terrein structureel vrij te houden van criminaliteit.

Door een mysteryguest zijn controles gehouden bij zes massagesalons omdat daar het vermoeden was dat er seksuele handelingen werden verricht. Bij alle gecontroleerde massagesalons bleek er sprake van een seksuele inrichting en zijn daarom gesloten geweest voor drie maanden.

04. Integraal samenwerken aan contraterrorisme, extremisme en radicalisering

In 2019 hebben we een werkgroep aandachtsfunctionarissen CTER binnen de gemeente Haarlemmermeer opgericht. Deze aandachtsfunctionarissen zijn uitgebreid getraind. Daarnaast hebben we 74 eerstelijns professionals, werkzaam bij de gemeente Haarlemmermeer, getraind om te signaleren. We hebben onze informatiepositie binnen de samenleving versterkt.

05. Het uitvoeringsprogramma Veiligheid realiseren

Naast de vier raadsprioriteiten hebben wij samen met onze veiligheidspartners een grote hoeveelheid andere activiteiten uitgevoerd die bijdragen aan onze maatschappelijke opgave. Korthedshalve verwijzen we voor de terugblik naar het Uitvoeringsprogramma Veiligheid 2020 ([2019.0058224](#)), dat wij op 7 januari 2020 aan de gemeenteraad hebben gestuurd.

Beleidsdoel B: Het verzekeren van de doelmatige en slagvaardige hulpverlening op het gebied van brandweezorg, crisisbeheersing en geneeskundige hulpverlening.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Onder dit beleidsdoel valt de aanpak van fysieke veiligheid. Onze inzet is om branden, zware ongevallen en rampen zoveel mogelijk te voorkomen. Haarlemmermeer en de Veiligheidsregio Kennemerland hebben een groot risicoprofiel, vooral veroorzaakt door de aanwezigheid van de luchthaven Schiphol en Tata Steel in de IJmond en het Noordzeekanaal(gebied). Bij een calamiteit willen wij zo adequaat mogelijk kunnen reageren.

Activiteiten

01. Het voorkomen van brand.
02. Deelnemen aan de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Kennemerland.
03. Uitvoeren van de wettelijke taak ten aanzien van inspecties omtrent brandveiligheidsvoorschriften.
04. Goede voorbereiding op crisis en incidenten.

Toelichting

01. Het voorkomen van brand

Wij zetten in op het beter bewust maken van de eigen verantwoordelijkheid van inwoners en de mogelijkheden om zich te beschermen tegen bedreigingen van brand in de woning. Hiervoor zijn in 2019 diverse gastlessen gegeven op basisscholen. Naast gastlessen heeft ook publieksvoorlichting op locatie, bijvoorbeeld in verzorgingstehuizen, plaatsgevonden. Publieksvoorlichting vindt plaats op verzoek van inwoners en bedrijven. Verder zijn door de Ambassadeurs Brandveiligheid oudere, zelfstandig wonende inwoners in Haarlemmermeer bezocht. Tijdens het bezoek worden brand(on)veiligheidsonderwerpen besproken. Indien gewenst hangt de ambassadeur één of meerdere rookmelders op. In 2019 is daarnaast ook beoordeeld of het ophangen van koolmonoxide-melders noodzakelijk is. De conclusie van de brandweer was dat het in voorkomende gevallen niet noodzakelijk was.

02. Deelnemen aan de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Kennemerland

De veiligheidsregio is erop ingesteld om doelmatig en slagvaardig hulp te verlenen bij de brandweezorg, rampenbestrijding, crisisbeheersing en geneeskundige hulpverlening. Het bestuur van de veiligheidsregio stuurt de organisatie aan op basis van diverse vastgestelde beleidsplannen (inclusief het Crisisbestrijdingsplan Schiphol). Wij monitoren de uitvoering daarvan. Wij hebben onze zienswijze gegeven op het Jaarverslag 2019 en de Programmabegroting 2021-2024 (brief X.2019.06963). Over de toekomstbestendige (regionale) bluswatervoorziening hebben alle raden van de aan de VRK deelnemende gemeenten rond de zomer van 2019 een besluit genomen. In Haarlemmermeer was dat op 20 juni (2019.0028066).

03. Uitvoeren van de wettelijke taak ten aanzien van inspecties omtrent brandveiligheidsvoorschriften

De brandweer heeft een deel van de inspecties op de brandveiligheidsvoorschriften voor gebouwen uitgevoerd volgens de Nieuwe Toezicht Methodiek. Eigenaren en beheerders hebben zelf online een zelfcontrole uitgevoerd en de uitkomsten met de brandweer gedeeld. Een deel van deze zelfcontroles is op basis van een steekproef ook door de brandweer gecontroleerd. Afhankelijk van de resultaten volgde een waarschuwing en nadere controles en zijn enkele handhavingstraject ingezet. In het Uitvoeringsprogramma Veiligheid 2020 ([2019.0058224](#)) gaan wij nader in op de concrete resultaten. De brandweer heeft nauw samengewerkt met de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied. Op bestemmingsplannen, omgevingsvergunningsaanvragen (bouw en milieu), milieutechnische zaken en aanvragen voor evenementen hebben wij advies van de brandweer ontvangen.

04. Goede voorbereiding op crisis en incidenten
Alle gemeentelijke processen in de crisisorganisatie zijn geregionaliseerd zodat tijdens een crisis goed opgeleide- en geoefende crisispools ingezet worden. Door de evaluatiepunten uit incidenten en oefeningen te verwerken in de planvorming en opleidingen blijven de plannen goed up-to-date en mensen

goed voorbereid op alle typen crises. De Inspectie Justitie en Veiligheid heeft in december 2019 in haar onderzoek 'Beeld Operationele prestaties Veiligheidsregio Kennemerland' geconcludeerd dat de vijf processen bij de Veiligheidsregio allen 'op orde' zijn. Daarmee is gescoord op de hoogst mogelijke waardering. Het Crisisbestrijdingsplan Schiphol wordt jaarlijks geactualiseerd.

Specificatie behorend bij de jaarrekening

Wat heeft het gekost?

Tabel 14

Er kunnen afrondingsverschillen optreden.
(bedragen x € 1.000; min = nadeel)

		Begroting origineel	Begroting gewijzigd	Rekening	Vershil rekening begroting gewijzigd
		2019	2019	2019	
Veiligheid					
Inwoners, bezoekers en ondernemers in Haarlemmermeer zijn veilig.Reservemutaties	Baten	1	5.187	3.864	-1.323
	Lasten	15.614	22.700	21.024	1.676
Saldo van baten en lasten (B-L)	Saldo	-15.612	-17.513	-17.160	353
Reservemutaties	Onttrekking	-	-	-	-
	Storting	-	-	-	-
Resultaat (Saldo +O-S)	Saldo	-15.612	-17.513	-17.160	353

Uitsplitsing per beleidsdoel

Beleidsdoel A: Een veilige woon- en leefomgeving voor inwoners, ondernemers en bezoekers in de gemeente Haarlemmermeer.	Baten	0	1.057	859	-198
	Lasten	1.638	2.791	2.686	105
	Saldo	-1.638	-1.734	-1.826	-93

Beleidsdoel B: Het verzekeren van de doelmatige en slagvaardige hulpverlening op het gebied van brandweezorg, crisisbeheersing en geneeskundige hulpverlening.	Baten	1	4.130	3.005	-1.125
	Lasten	13.976	19.909	18.339	1.570
	Saldo	-13.974	-15.779	-15.334	445

Toelichting gewijzigde begroting 2019 - jaarrekening 2019

Beleidsdoel A

Tabel 15

Afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting
(bedragen x € 1.000; min = nadeel)

Baten

Optreden tegen ongewenst aanbieden taxidiensten	-191
Overig	-7
Totaal Baten	-198

Lasten

Optreden tegen ongewenst aanbieden taxidiensten	191
Contra Terrorisme Extremisme en Radicalisering	-30
Overig	-56
Totaal Lasten	105

Baten

Zie de toelichting bij de lasten inzake handhaving Schiphol.

Lasten

Voor het optreden tegen ongewenst aanbieden van taxidiensten op Schiphol is minder uitgegeven dan begroot. Dit komt vooral door lagere opleidingskosten en het niet hoeven inzetten van het budget voor onvoorziene kosten.

Pas bij de decembercirculaire gemeentefonds zijn de middelen voor Contra Terrorisme Extremisme en Radicalisering (CTER) 2019 formeel beschikbaar gesteld. Omdat een deel van deze middelen wel in 2019 is besteed, is er een overschrijding ontstaan. Voor het overige deel wordt voorgesteld om dit over te hevelen naar 2020.

Beleidsdoel B

Tabel 16

Afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen x € 1.000; min = nadeel)

Baten

Opsporen en ruimen niet gesprongen explosieven	-1.125
Overig	0
Totaal Baten	-1.125

Lasten

Opsporen en ruimen niet gesprongen explosieven	1.706
Voormalig personeel/Functioneel leeftijdsontslag	-123
Overig	-13
Totaal Lasten	1.570

Baten

De lagere baten zijn het gevolg van het feit dat kosten van het ruimen van niet gesprongen explosieven (NGE's) en de daaruit voortvloeiende doorberekening aan projectontwikkelaars lager zijn gebleken dan ten tijde van de voorjaarsrapportage werd verwacht.

Lasten

De lasten van het opsporen en ruimen van niet gesprongen explosieven (NGE's) zijn lager dan door de projectontwikkelaars ingeschat (zie ook de baten).

De kosten voor Voormalig personeel/Functioneel leeftijdsontslag (FLO) brandweerpersoneel van de VRK zijn hoger als gevolg van wijziging van wet- en regelgeving omtrent voormalig personeel en extra werkgeverslasten inzake de levensloopregeling.

Zorg en werk

Portefeuillehouder: Booij, Rip

lasten in €	110.871
% totale realisatie lasten	24,3%
batens in €	32.132
% totale realisatie batens	7,0%

Maatschappelijk doel:

Inwoners van Haarlemmermeer krijgen, waar nodig, hulp en ondersteuning gericht op het naar vermogen en zelfstandig deelnemen aan de samenleving.

(bedragen x € 1.000)

	Rekening 2019 batens	% verschil batens t.o.v. begroting	Rekening 2019 lasten	% verschil lasten t.o.v. begroting
Beleidsdoel A: Inwoners ontvangen zorg en ondersteuning thuis.	947	-12%	55.296	-4%
01. Bieden van ondersteuning thuis.				
02. Bieden van groepsondersteuning en vervoer.				
03. Laten uitvoeren van jeugdbescherming en jeugdreclassering.				
04. Veilig Thuis.				
05. De Meer-teams: partner voor professionals.				
Beleidsdoel B: Inwoners ontvangen zorg en ondersteuning met verblijf.	-	-	8.976	5%
01. Voorzien in pleegzorg en gezinshuizen.				
02. Inkopen van residentiële hulp of behandeling.				
03. Inkopen van gesloten jeugdhulp.				
04. Bieden van beschermd wonen.				
05. Bieden van maatschappelijke opvang.				
06. Bieden van kortdurend verblijf.				
Beleidsdoel C: Onze inwoners zijn economisch zelfstandig; werk boven uitkering.	350	-8%	8.462	8%
01. Uitoefenen van de poortwachtersfunctie.				
02. Bemiddelen richting arbeidsmarkt.				
03. Organiseren werkgeversbenadering.				
04. Verdere ontwikkeling AM match.				
Beleidsdoel D: Het garanderen van een bestaansminimum voor inwoners die dit tijdelijk niet zelfstandig kunnen.	30.835	1%	38.137	1%
01. Garanderen van bestaanszekerheid door het rechtmatig en tijdig verstrekken van uitkeringen.				
02. Fraudebestrijding en het nemen van maatregelen bij het niet nakomen van afspraken en de inlichtingenplicht.				
03. Uitvoeren van het minimabeleid.				
04. Bieden van schuldhulpverlening.				

Verbonden partijen

Beleidsdoel A: [Veiligheidsregio Kennemerland \(VRK\)](#)

Beleidsdoel B:

Beleidsdoel C: [AM Match](#)

Beleidsdoel D:

Zomerweek 2019

Zorg en werk

Inwoners van Haarlemmermeer krijgen, waar nodig, hulp en ondersteuning gericht op het naar vermogen en zelfstandig deelnemen aan de samenleving.

Wij zijn verantwoordelijk voor de maatschappelijke ondersteuning en zorg aan onze inwoners, van jong tot oud. Het gaat daarbij om vrijwel alle jeugdhulp (in het kader van de Jeugdwet), individuele begeleiding, dagbesteding (inclusief vervoer), kortdurend verblijf en beschermd wonen (Wmo), inkomensondersteuning en de ondersteuning en begeleiding bij het vinden van werk (Participatiewet).

Ons koersdocument 'Meer voor Elkaar, Uitwerking van de Koers 2015–2018' (De Koers) geeft richting aan de veranderingen in het sociaal domein en de keuzes die wij hierbij maken. Kern van ons model is dat wij inwoners zo veel mogelijk stimuleren om eerst zelf, met hulp van het eigen netwerk en algemene voorzieningen naar oplossingen te zoeken. Daar waar nodig ondersteunen wij hen (bij voorkeur in hun eigen omgeving) met passende zorg en ondersteuning. In de directe omgeving hebben bepaalde professionals mandaat om namens de gemeente deze zorg direct te regelen. In De Koers hebben we een aantal transformatie-doelen benoemd, die het kompas vormen voor de beweging die we in het sociaal domein willen bewerkstelligen. Deze transformatie richt zich op:

1. een sterke, preventieve en toegankelijke sociale basisinfrastructuur en het bevorderen van de zelfredzaamheid van onze inwoners;
2. maatwerk en een integrale aanpak op alle leefgebieden, inclusief veiligheid;
3. ruimte voor de professional en innovatie;
4. een bijdrage van alle partners aan het resultaat;
5. het afmeten van de kwaliteit aan de ervaring van gebruikers van zorg en ondersteuning;
6. een beweging van zware naar lichte zorg.

Voor de periode 2019–2022 wordt onze Koers voor het sociaal domein geactualiseerd. Onverkort geldt dat wij blijven werken aan de transformatie zoals hiervoor verwoord, met als doel passende zorg en ondersteuning voor onze inwoners, zo zwaar als nodig en zo licht als mogelijk binnen het daarvoor beschikbare budget. Cliëntervaringen gebruiken wij bij het continue verbeteren van de kwaliteit van zorg en ondersteuning. De voortgang monitoren we met de Transformeermonitor.

Verbonden partijen

AM match

Werk is een goede manier om mee te doen in de samenleving. Wij ondersteunen inwoners voor wie het (extra) moeilijk is om een positie op de arbeidsmarkt te verwerven. AM match ondersteunt inwoners uit de doelgroep met een loonwaarde van 40% tot 70% bij het vinden en behouden van werk. AM match is de uitvoeringsorganisatie van de Wet banenafsprak

van de gemeenten Aalsmeer, Amstelveen, Haarlemmermeer, Ouder-Amstel en Uithoorn. Daarnaast zijn ook de activiteiten van de voormalige AM Groep in deze organisatie ondergebracht.

Voor financiële informatie en eventuele risico's over de verbonden partij, zie de paragraaf [Verbonden Partijen](#).

Tabel 17

Programma / Omschrijving	Eenheid	Indicator	Bron	2015	2016	2017	2018	2019 ¹
Banen	Aantal per 1.000 inwoners 15 – 64 jaar	BBV	Waarstaatjegemeente.nl	1.324,2	1.326,1	1.369,2	1.431,2	1.457,0
Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	BBV	Waarstaatjegemeente.nl	3	4	4	4	n.b.
Netto arbeidsparticipatie	% werkzame beroepsbevolking t.o.v. de beroepsbevolking	BBV	Waarstaatjegemeente.nl	69,3	70,4	70,4	71,7	n.b.
Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	BBV	Waarstaatjegemeente.nl	201	223	235	227	217
Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners 15 – 64 jaar	BBV	Waarstaatjegemeente.nl	96	95	105	90	n.b.
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	BBV	Waarstaatjegemeente.nl	8,7	8,3	9,1	9,3	9,5
Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	BBV	Waarstaatjegemeente.nl	0,6	0,7	0,7	x	0,6
Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	BBV	Waarstaatjegemeente.nl	0,3	0,2	0,2	x	0,2
Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo	Aantal per 10.000 inwoners	BBV	Waarstaatjegemeente.nl	x	530	520	510	320
Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	BBV	Waarstaatjegemeente.nl	1	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.
Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	BBV	Waarstaatjegemeente.nl	1	1	1	1	n.b.

¹ Per peildatum 6 mei 2020 zijn deze cijfers nog niet bekend. Zodra dit wel het geval is, zal dit zichtbaar worden op www.waarstaatjegemeente.nl.

Relevant beleid

- Koersdocument sociaal domein 'Meer voor elkaar' ([2013.0079591](#))
- Meer voor elkaar, uitwerking van de Koers 2015-2018 ([2014.0049742](#))
- Vaststelling verordening en beleidsregels sociaal domein 2019 ([2018.0064675](#))
- Vaststelling financieel besluit sociaal domein gemeente Haarlemmermeer 2019 ([2018.0080172](#))
- Opdrachtverlening onderbrenging VeiligThuis bij Veiligheidsregio Kennermerland ([2019.0023193](#))
- Eigen bijdrage Wmo 2019 Haarlemmermeer ([2018.0079455](#))
- [Oplegnotitie Regionaal Transitiearrangement Jeugd](#) (2013.0073720)
- Gemeente Haarlem: Regionaal beleidskader 'Opvang, Wonen & Herstel 2017-2020' (BBV-nummer 2016/324154)
- Visie Wonen met Zorg 2030 ([2017.0026227](#))
- Uitvoeringsplan Wonen met Zorg ([2018.0022374](#))
- Toegankelijkheid minimaregelingen en bijzondere bijstand ([2018.0074541](#))
- Uitvoeringsplan AM Werkorganisatie en wijziging gemeenschappelijke regeling AM Groep ([2015.0052268](#))
- Pionieren in de polder, innovatie in het sociaal domein ([2017.0013419](#))
- Verdere professionalisering Handhaving Sociale Dienstverlening en vaststelling beleidsregels terugvordering en verhaal ([2013.0028486](#))
- Wijziging minimabeleid als gevolg van de inwerkingtreding Participatiewet ([2014.0049305](#))

- Vaststellen beleidsplan Wet gemeentelijke schuldhulpverlening 2017-2021 ([2017.002552](#))
- Bestrijding van armoede onder kinderen ([2017.0031369](#))
- Verordening Participatieraad gemeente Haarlemmermeer ([2018.0066546](#))
- Vaststelling verordening en beleidsregels sociaal domein 2019 ([2018.0064675](#))

Beleidsdoel A: Inwoners ontvangen zorg en ondersteuning thuis.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Inwoners die er met hulp van het eigen netwerk niet (meer) in slagen zelfstandig thuis te wonen, zowel jeugdigen als volwassenen, kunnen een beroep doen op ondersteuning thuis. De ondersteuning thuis is gericht op volwassenen, gezinnen met kinderen en jeugdigen die problemen hebben van specifieke medische, gedragswetenschappelijke, psychiatrische, psychosociale of paramedische aard. De ondersteuning bieden wij zoveel mogelijk thuis of in de buurt aan. Doel is dat inwoners, ondanks eventuele problemen of beperkingen, zo lang mogelijk zelfstandig deelnemen aan de samenleving en de regie over hun eigen leven kunnen behouden.

Als gemeente zijn we ook verantwoordelijk voor jeugdhulp, inclusief gedwongen jeugdhulp, zoals jeugdbescherming (JB) en jeugdreclassering (JR). Onze taak daarbij is kinderen, zowel fysiek als geestelijk, veiligheid te bieden wanneer ouders dat niet (voldoende) doen. Dit gebeurt binnen verschillende schakels in de keten, te beginnen bij preventie. Gedwongen jeugdhulp mag alleen ingezet worden na een besluit van de kinderrechter en wordt alleen uitgevoerd door instellingen die daartoe gecertificeerd zijn.

Activiteiten

01. Bieden van ondersteuning thuis.
02. Bieden van groepsondersteuning en vervoer.
03. Laten uitvoeren van jeugdbescherming en jeugdreclassering.
04. Veilig Thuis.
05. De Meer-teams: partner voor professionals.

Toelichting

01. Bieden van ondersteuning thuis
Ondersteuning thuis betreft hulp en ondersteuning bij het dagelijks leven, met als doel iemand zo lang mogelijk zelfstandig, dan wel bij ouder(s)/gezin, thuis kan blijven wonen en zo lang mogelijk mee kan blijven doen aan de samenleving. Als gemeente zorgen we voor een kwalitatief en dekkend hulpaanbod. In 2019 hebben we gestuurd op het realiseren van contractafspraken met aanbieders en ketenpartners over de kwaliteit, onderlinge samenwerking en toegankelijkheid van zorg. Een ontwikkeling die we breder in de markt zien is dat

het voor onze aanbieders moeilijk is om aan goed gekwalificeerd personeel te komen en dat er sprake is van wachtlijsten.

In 2019 zijn contracten met drie aanbieders gesloten voor het leveren en onderhouden van Wmo hulpmiddelen. In 2019 is daarnaast het aantal aanbieders dat hulp bij het huishouden biedt uitgebreid. Voor Jeugd ggz en dyslexiezorg gelden vanaf 2019 nieuwe afspraken met aanbieders.

De pilot met praktijkondersteuners (POH'ers) in samenwerking met de zorgverzekeraar Zorg & Zekerheid en huisartsen is in 2018 gestart. We beogen hiermee een substantiële reductie in het aantal jongeren dat (onnodig) in de zwaardere (ggz) zorg belandt. Uit de resultaten tot nu toe blijkt dat van alle jeugdigen die zijn gezien door een praktijkondersteuner ruim de helft niet is doorverwezen naar de jggz. Dat is positief. Echter, door wachtlijstproblematiek bij aanbieders van jggz bieden praktijkondersteuners zelf overbruggingszorg. Met betrokkenen zijn we in gesprek gegaan om dit zoveel mogelijk te voorkomen.

Het project 'Hestia' heeft als doel om, met gerichte aandacht van gemeente en professionals, kwetsbare gezinnen integraal te ondersteunen. In de meest urgente gevallen gaat het om een relatief klein aantal gezinnen, met een hoog zorggebruik (en hoge zorgkosten), die vaak al bekend zijn bij één of meer hulpverleners. In 2019 zijn de benodigde randvoorwaarden voor de aanpak op orde gemaakt en in 2020 wordt daadwerkelijk gestart met een aantal gezinnen.

02. Bieden van groepsondersteuning en vervoer
Onder groepsondersteuning valt zowel dagbesteding als dagbehandeling (alleen voor jeugd). Wanneer jeugdigen of volwassenen niet zelfstandig kunnen reizen naar de dagbesteding of dagbehandeling, of waarvan ouders of het netwerk, dit ook niet kunnen, kan vervoer worden ingezet.

Er is in 2019 blijvend ingezet op de beweging van dagbesteding naar ontmoeting of de overgang van arbeidsmatige dagbesteding naar werk. Het inzetten van ontmoeting is meegenomen bij de inkoop van dagbesteding. Hiermee stimuleren wij aanbieders om naast geïndiceerde vormen van

dagbesteding ook lichtere vormen van ontmoeting in te zetten. Daarnaast is in 2019 gestuurd op het vervoer van en naar dagbesteding door de aanbieder van de dagbesteding zelf uit te laten voeren.

RegioRijder voerde naast het Wmo-vervoer voor acht gemeenten ook het leerlingenvervoer uit voor vier gemeenten. Per ingang van het schooljaar 2019-2020 zijn de overige vier gemeenten uit het convenant ook deel gaan nemen. Het Regionaal Contract Managementteam (RCT) dat stuurt op de uitvoering van de regiecentrale en de vervoerders namens de acht gemeenten is volledig operationeel.

03. Laten uitvoeren van jeugdbescherming en jeugdreclassering

De vier Gecertificeerde Instellingen (GI's) die voor ons jeugdbescherming en jeugdreclassering bieden hadden in 2019 forse wachtlijsten. In eerste instantie lukte het hen om onderling wachtlijsten voor elkaar op te vangen. In het laatste kwartaal van 2019 bleek dit een steeds groter probleem, omdat niet alleen de GI's maar ook andere aanbieders, Veilig Thuis en landelijke partners zoals de Raad voor de Kinderbescherming met wachtlijsten kampen. We monitoren de wachtlijsten continue. In 2019 is bij een specifieke GI onderzoek gedaan naar de kwaliteit van de zorg voor jongeren uit Haarlemmermeer naar aanleiding van een signaal van de inspectie.

Eind 2019 is naar aanleiding van de kamerbrief 'Naar een betere organisatie van jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering' een onderzoek gestart naar de wijze waarop het stelsel van jeugdhulp functioneert.

04. Veilig Thuis

Sinds 2015 wordt het meldpunt voor huiselijk geweld en kindermishandeling (Veilig Thuis) gezamenlijk met gemeenten uit de regio Kennemerland en IJmond georganiseerd. In 2018 is besloten om Veilig Thuis niet langer onder te brengen in een stichting maar onder te brengen bij de Veiligheidsregio Kennemerland. Het eerste deel van deze overgang is in 2019 afgerond.

Veilig Thuis heeft in 2019 te maken gekregen met forse wachtlijsten waarna (in nauwe samenwerking met gemeenten) een verbeterplan

is ingezet onder toezien oog van de inspectie. Eind 2019 heeft de inspectie aangegeven vertrouwen te hebben in de aanpak en het intensieve toezicht beëindigd.

Om de ketensamenwerking te verbeteren zijn afspraken gemaakt over het afschalen van casussen van Veilig Thuis naar het lokale veld. Om het lokale veld beter toe te rusten op de ingewikkelde casuïstiek die afgeschaald wordt, is gestart met het trainen van medewerkers van het Meer-team en het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG).

De extra taken van Veilig Thuis zijn aangescherpt. In het kader van het programma 'Geweld hoort nergens thuis: Aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling' is tot slot een regionaal projectleider aangesteld en is een meldcodetour georganiseerd voor alle aandachtfunctionarissen in Haarlemmermeer en de regio.

05. De Meer-teams: partner voor professionals

De drie Meer-teams zijn in 2019 samengegaan en werken nu als één Meer-team. Dit voor het vergroten van de kwaliteit en uniformiteit. Professionals in het sociaal domein kunnen het Meer-team inschakelen als er in een huishouden problemen op meerdere gebieden spelen en de aard hiervan complex is. Professionals worden geholpen en waar nodig maakt het Meer-team samen met de professional(s) en de inwoner een integraal plan van aanpak. De aanpak van het Meer-team is gericht op inzetten van de juiste hulp met duurzame stabiliteit in het huishouden. Regie kan na inzet van het Meer-team in het informele of formele netwerk geborgd worden. Het Meer-team maakt zo goed mogelijk gebruik van wat de sociale basis te bieden heeft. Wanneer dit niet voldoende is, wordt zorg geïndiceerd. Het Meer-team heeft het mandaat voor Jeugdhulp, Wmo en de Participatiewet.

Het Meer-team heeft in 2019 geïnvesteerd om bredere inzetbaarheid te creëren op het gebied van werken met jeugd en anticiperen op (kind)onveiligheid. De zogeheten veiligheidspool is derhalve opgeheven. Het risico om nieuwe zaken niet op te kunnen pakken is hiermee verkleind. Verder is geïnvesteerd in ketensamenwerking om een beter sluitende keten van zorg en ondersteuning te krijgen.

Beleidsdoel B: Inwoners ontvangen zorg en ondersteuning met verblijf.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Voor sommige inwoners is zelfstandig thuis wonen op een gegeven moment, al dan niet tijdelijk, niet

meer mogelijk. Voor zowel jeugdigen als volwassenen is de gemeente verantwoordelijk voor een aantal vormen van specialistische zorg en ondersteuning met verblijf. Indien volwassenen

permanent niet meer zelfstandig thuis kunnen wonen, vallen zij onder de Wet langdurige zorg (Wlz). Ons uitgangspunt is om jeugdhulp met verblijf zoveel als mogelijk naar ambulante en deeltijdvarianten om te bouwen. Hiervoor hebben we een pakket aan (preventieve) maatregelen. Als hulp met verblijf noodzakelijk is, dan heeft opvang in een gezinssituatie altijd de voorkeur boven verblijf en behandeling in een instelling. We bieden continuïteit van zorg aan jeugdigen die volwassen worden en na jeugdhulp met verblijf terugkeren naar Haarlemmermeer.

De gemeente Haarlem is als centrumgemeente verantwoordelijk voor de maatschappelijke opvang van de doelgroep OGGz (Openbare Geestelijke Gezondheidszorg) en beschermd wonen. In 2022 worden wij als gemeente zelf verantwoordelijk voor beschermd wonen. De decentralisatie van de maatschappelijke opvang is uitgesteld tot na 2025. Wij hebben in onze gemeente de (regionale) opvang voor gezinnen en vier beschermd wonen locaties. Wij zetten in op het voorkomen van dakloosheid, het ondersteunen van maatschappelijk herstel en een goede nazorg bij uitstroom uit intramurale voorzieningen, gericht op langer zelfstandig wonen.

Activiteiten

01. Voorzien in pleegzorg en gezinshuizen.
02. Inkopen van residentiële hulp of behandeling.
03. Inkopen van gesloten jeugdhulp.
04. Bieden van beschermd wonen.
05. Bieden van maatschappelijke opvang.
06. Bieden van kortdurend verblijf.

Toelichting

01. Voorzien in pleegzorg en gezinshuizen

Het is van belang dat jongeren die niet meer thuis kunnen wonen, bij voorkeur geplaatst worden in een pleeggezin of een gezinshuis. Varianten van pleegzorg zijn reguliere pleegzorg (met een onderscheid tussen een opvoedings- en een hulpverleningsvariant), weekendpleegzorg (deeltijd) en crisispleegzorg.

Maatwerkondersteuning voor pleegouders is mogelijk, maar altijd in afstemming met de aanbieders van pleegzorg. Ook in 2019 hebben we ingezet op het werven van nieuwe pleegouders, omdat er blijvend behoefte is aan gezinnen die kinderen tijdelijk of voor langere tijd kunnen en willen opvangen.

Gezinshuizen zijn bedoeld voor jeugdigen met gedragsproblemen die niet in een gewoon pleeggezin opgenomen kunnen worden. In een gezinshuis wonen maximaal vier jeugdigen samen met betaalde opvoedouder(s). De opvoedouders

bieden een stabiele gezinssituatie. Indien nodig wordt gezorgd voor extra (ambulante) behandeling. In 2019 zijn gesprekken gevoerd met zelfstandige gezinshuizen, om het lokale aanbod te vergroten. Deze gesprekken hebben niet geleid tot nieuwe contracten. Wel zijn enkele jeugdigen via een maatwerkcontract bij een aanbieder geplaatst.

02. Inkopen van residentiële hulp of behandeling

Ons uitgangspunt is dat kinderen die niet meer thuis kunnen wonen, zo veel mogelijk in een gezinssituatie worden opgevangen. Indien dit niet mogelijk is, is residentiële zorg nodig waar zij de begeleiding en/of behandeling krijgen die nodig is. Het gebruik van jeugdhulp met verblijf is de afgelopen jaren gedaald. Desondanks blijkt in de praktijk dat er onvoldoende mogelijkheden zijn voor kamertraining en passende zelfstandige huisvesting voor jongeren. Dit bemoeilijkt voor 18-23-jarigen de uitstroom uit de jeugdhulp naar een meer zelfstandige woonvoorziening. Hierop is in de aanbesteding in 2017 geanticipeerd door aanbieders te vragen met initiatieven te komen voor begeleid wonen in Haarlemmermeer. In 2019 heeft dit geleid tot voorbereidingen van een nieuwe locatie voor zelfstandigheidstraining die begin 2020 wordt geopend.

03. Inkopen van gesloten jeugdhulp

Gesloten jeugdhulp is een zeer intensieve vorm van gespecialiseerde jeugdhulp waarbij de vrijheden van de jeugdige kunnen worden ingeperkt, om te voorkomen dat de jeugdige zich onttrekt of onttrokken wordt aan de hulp die hij nodig heeft. Het heeft als doel jeugdigen met ernstige gedragsproblemen te behandelen en dusdanige gedragsverandering te bewerkstelligen dat de jeugdige weer kan deelnemen aan de maatschappij. Als gemeente zorgen we voor een kwalitatief en dekkend hulpaanbod voor onze inwoners. In 2019 is gestuurd op het terugdringen van het aantal plaatsingen en gedwongen afzonderingen.

04. Bieden van beschermd wonen

De gemeente Haarlem is als centrumgemeente verantwoordelijk voor de maatschappelijke opvang van de doelgroep Openbare geestelijke gezondheidszorg (OGGz) en beschermd wonen voor mensen met psychiatrische problematiek. Wij zetten in op het voorkomen van dakloosheid, het ondersteunen van maatschappelijk herstel en goede nazorg bij uitstroom uit intramurale voorzieningen. In 2019 is de Opstapregeling van start gegaan, waarmee inwoners vanuit beschermd wonen of een intramurale voorziening uitstromen naar een zelfstandige woning met ambulante begeleiding.

In 2022 worden wij direct verantwoordelijk voor beschermd wonen en vervalt de centrumfunctie van de gemeente Haarlem. In 2019 is in regioverband gewerkt aan de inhoudelijke voorbereiding op de doordecentralisatie. Naar verwachting biedt de meicirculaire 2020 meer duidelijkheid over de financiële consequenties van de doordecentralisatie maatschappelijke opvang en beschermd wonen.

05. Bieden van maatschappelijke opvang

De druk op de maatschappelijke opvang was in 2019 onverminderd hoog. Binnen de regionale Openbare geestelijke gezondheidszorg (OGGz) zijn wij samen met centrumgemeente Haarlem verantwoordelijk voor de maatschappelijke opvang voor gezinnen/ouders met kinderen. In Hoofddorp exploiteert RIBW-K/AM een permanente opvangvoorziening voor gezinnen. Er zijn 30 woonunits. RIBW-K/AM is tevens verantwoordelijk voor begeleiding van deze inwoners. Plaatsing geschiedt via de Brede Centrale Toegang (BCT) en is toegankelijk voor gezinnen uit de gehele veiligheidsregio (Kennemerland). De decentralisatie van de maatschappelijke opvang is uitgesteld tot na 2025.

In 2019 hebben wij een locatieonderzoek uitgevoerd naar de mogelijkheden van

zogenaamde 'Skaeve Huse', een woonvorm voor inwoners die ernstige mate van overlast veroorzaken. In 2020 volgt een haalbaarheidsonderzoek.

Op Schiphol is in 2019 met succes de zorgtoeleiding van daklozen en mensen met verward gedrag gecontinueerd.

06. Bieden van kortdurend verblijf

Wij stellen bij een aantal zorgaanbieders logeeropvang (respijt zorg) beschikbaar voor jeugdigen en volwassenen met beperkingen die nog thuis wonen. Hierdoor kunnen mantelzorgers tijdelijk ontlast worden, waardoor zij uiteindelijk hun mantelzorgtaken langer vol kunnen houden. Om het gebruik van kortdurend verblijf te stimuleren en beschikbaar te houden is ingezet op de inventarisatie van Verblijf onder één dak. Dit betreft een locatie waarbij kortdurend verblijf vanuit verschillende wetgevingen en financieringsstromen wordt gecombineerd op één locatie. In de praktijk blijkt dat er voor jeugdigen onvoldoende mogelijkheden zijn voor kortdurend verblijf. Voor jeugdigen zijn in 2019 aanvullend maatwerkcontracten afgesloten met aanbieders om aan de vraag voor kortdurend verblijf te voldoen.

Beleidsdoel C: Onze inwoners zijn economisch zelfstandig; werk boven uitkering.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

De Participatiewet en de wet maatregelen Wet Werk en Bijstand (WWB) zijn de wettelijke kaders waarbinnen dit beleidsdoel wordt gerealiseerd. De bundeling van uitkeringen inkomensvoorzieningen aan gemeenten (BUIG) die gemeenten ontvangen voor het bekostigen van uitkeringen en voor de loonkostensubsidie van arbeidsbeperkten, heeft de laatste jaren grote fluctuaties laten zien. Dit komt door een landelijke verdeelsystematiek die onder andere gebaseerd is op economische groei en inwoneraantal. Ook is pas laat in het jaar bekend wat de definitieve toekenning vanuit het Rijk is. In 2019 zien we dat ook factoren als een daling van de instroom in de bijstand en een grotere uitstroom uit de bijstand ervoor zorgen dat we overhouden op dit budget.

Onze aanpak is gericht op versterking van het toegangsproces, toeleiding naar werk, handhaving en debiteurenbeheer. Deze activiteiten zijn gericht op een vermindering van het aantal personen in de bijstand. Binnen arbeidsmarktregio Groot-Amsterdam wordt een gezamenlijk arbeidsmarktbeleid gevoerd, waar onze re-integratieactiviteiten op aansluiten. Wij

werken regionaal samen waar dit moet of wenselijk is in het licht van efficiency en effectiviteit. Onze lokale aanpak op het gebied van re-integratie is dit jaar gericht geweest op inwoners die al enige of langere tijd in de bijstand zitten en die intensievere ondersteuning nodig hebben om weer (duurzaam) aan het werk te gaan.

Activiteiten

01. Uitoefenen van de poortwachtersfunctie.
02. Bemiddelen richting arbeidsmarkt.
03. Organiseren werkgeversbenadering.
04. Verdere ontwikkeling AM match.

Toelichting

01. *Uitoefenen van de poortwachtersfunctie*
De daling van de instroom in de bijstand is in 2019 gecontinueerd. Via een brede intake stimuleren wij inwoners waar mogelijk zelf in hun levensonderhoud te voorzien. Inwoners die nieuw instromen in de Participatiewet en die geen of een korte afstand tot de arbeidsmarkt hebben bemiddelen wij direct actief naar werk of reiken we de benodigde informatie aan om zelf snel aan

werk te komen, zodat zij niet hoeven in te stromen in de bijstand.

02. Bemiddelen richting arbeidsmarkt

Bij de aanpak ligt onze focus op werk boven uitkering. Wij begeleiden inwoners die aangewezen zijn op een bijstandsuitkering of die in een uitkerings situatie dreigen te komen (zoals voortijdige schoolverlaters, scholieren die uitstromen uit het Praktijkonderwijs of voortgezet speciaal onderwijs) naar werk. Wij ondersteunen dat inwoners zoveel als mogelijk duurzaam aan het werk kunnen: statushouders, jongeren en ouderen en via AM match personen met een loonwaarde van 40% tot 70% van het wettelijk minimumloon. Dit jaar zijn verschillende pilots gestart voor inwoners die al langere tijd afhankelijk zijn van een uitkering. Zo is een pilot voor 50-plussers en voor alleenstaande ouders gestart. In de opmaat naar de uitvoering door de gemeenten van de Wet Inburgering in 2021, is het gelukt budget te verkrijgen vanuit het Rijk om een pilot voor nareizende vrouwelijke statushouders en gezinsmigranten te starten. Deze vrouwen behoeven extra en specifieke aandacht om te integreren en mee te doen in de samenleving en stappen te zetten richting werk. De vrouwen worden intensief begeleid en empowerment en taaltrainingen vormen een belangrijk onderdeel van het traject. Ook dit jaar zijn (korte) eigen trainingen ingezet zoals empowerment en sollicitatietrainingen naast de trajecten die we inkopen bij marktpartijen.

03. Organiseren werkgeversbenadering

Vraag en aanbod op de arbeidsmarkt moeten elkaar weten te vinden, zeker in de kraptesectoren. Het is daarom van belang dat onderwijs en werk op elkaar afgestemd zijn en dat personen opgeleid worden voor sectoren waarin werk is. Het LeerWerkLoket Groot-Amsterdam en het Werkgeversservicepunt spelen hierin een belangrijke rol. Binnen de Metropool Regio Amsterdam (MRA) namen we deel aan het House of Skills, een publiek-private samenwerking in de Metropoolregio Amsterdam, waarin bedrijfsleven,

brancheorganisaties, werknemers- en werkgeversorganisaties, kennisinstellingen, onderwijs en bestuurders uit de regio samenwerken om de huidige arbeidsmarkt meer in te richten op vaardigheden ('skills') in plaats van cv's. Daarnaast namen we deel aan het 'Loket Inclusieve arbeidsmarkt' voor grote werkgevers in de MRA. De jaarlijkse netwerkbijeenkomst van de Alliantie Arbeidsmarkt & Onderwijs vond afgelopen jaar plaats op 26 september en werd deze keer in samenwerking met Sterk Techniek Onderwijs georganiseerd. Met onze inzet op social return en sociaal ondernemerschap geven we extra aandacht aan het arbeidsmarktperspectief van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

04. Verdere ontwikkeling AM match

AM match bedient de doelgroep die tot 70% van het wettelijk minimumloon kan verdienen (waaronder de doelgroep van de Wet sociale werkvoorziening (Wsw), personen die (voorlopig) alleen in een beschutte omgeving kunnen werken en personen met een bijstandsuitkering. De organisatie is ook de uitvoeringsorganisatie van de Wet banenafpraak, waarbij zij intensief samenwerkt met de partners binnen de arbeidsmarktregio Groot-Amsterdam. Drie jaar na de start van AM match is in 2019 gestart met een onderzoek naar de doorontwikkeling van AM match. Hierbij wordt onder andere gekeken naar nieuwe werkvormen die naast de training 'match je perspectief' bijdragen aan het succesvol plaatsen van bijstandsgerechtigden met een loonwaarde tot 70% op de arbeidsmarkt. Om de overgangen tussen de verschillende vormen van meedoen te versoepelen is in 2019 het project Simpel Switchen in de participatieketen opgezet. Het maakt onderdeel uit van de aanpak 'Het Breed Offensief' van staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid Van Ark om meer mensen met een beperking aan werk te helpen. Het project Simpel Switchen zal bij het onderzoek naar de doorontwikkeling van AM match worden meegenomen.

Beleidsdoel D: Het garanderen van een bestaansminimum voor inwoners die dit tijdelijk niet zelfstandig kunnen.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Inwoners hebben recht op een bestaansminimum. Het is aan de overheid om daarin te voorzien als inwoners hier (tijdelijk) niet zelf toe in staat zijn. Dit is in de Participatiewet geregeld. Deze wet wordt in medebewind door de gemeente uitgevoerd, waarbij de door het Rijk beschikbaar gestelde middelen worden aangevuld door de gemeente als de werkelijke vraag de verwachting overstijgt

(zogenaamde openeinderegeling). Een uitkering wordt verstrekt indien de noodzaak hiertoe vaststaat. Tegenover deze rechten staan ook plichten. Nadrukkelijk handhaven wij die plichten, in nauwe samenhang met de mogelijkheden van inwoners om aan het werk te gaan (beleidsdoel C). Het minimabeleid is er voor inwoners die van een laag inkomen of van een uitkering moeten rondkomen. Hiermee zorgen we ervoor dat inwoners met weinig financiële middelen in hun

primaire levensbehoeften kunnen voorzien en kunnen deelnemen aan de samenleving, door bijvoorbeeld mee te doen aan sport- of muziekactiviteiten.

Activiteiten

01. Garanderen van bestaanszekerheid door het rechtmatig en tijdig verstrekken van uitkeringen.
02. Fraudebestrijding en het nemen van maatregelen bij het niet nakomen van afspraken en de inlichtingenplicht.
03. Uitvoeren van het minimabeleid.
04. Bieden van schuldhulpverlening.

Toelichting

01. Garanderen van bestaanszekerheid door het rechtmatig en tijdig verstrekken van uitkeringen
'Aan de poort' vindt intensieve controle op rechtmatigheid plaats en wordt het uitkeringsbestand steekproefsgewijs, of indien de situatie daartoe aanleiding geeft, gecontroleerd. Bij de aanvraag zal er nog meer oog en aandacht zijn voor de financiële omstandigheden van onze inwoners. Indien noodzakelijk verstrekten we voorschotten, om te voorkomen dat er bijvoorbeeld schulden ontstaan. Inwoners hebben we op de mogelijkheid gewezen van het aanvragen van bijzondere bijstand, informeerden we over andere mogelijkheden van (landelijke) financiële ondersteuning en wezen we op de mogelijkheid van schuldhulpverlening. Hierbij werkten we ook in 2019 nauw samen met Meerwaarde, de Voedselbank Haarlemmermeer en de Stichting Leergeld.

02. Fraudebestrijding en het nemen van maatregelen bij het niet nakomen van afspraken en de inlichtingenplicht
Ook in 2019 hebben we ingezet op de bestrijding van oneigenlijk gebruik van uitkeringen. Dit hebben we gedaan door inzet van handhavingsmedewerkers, het opleiden van medewerkers in fraudealertheid, het verbeteren van de informatievoorziening, themacontroles, vroegtijdige opsporing van fraude en controle van uitkeringsituaties.

03. Uitvoeren van het minimabeleid
Uitgangspunt is dat inwoners beschikken over een bestaansminimum en zoveel als mogelijk kunnen meedoen in de samenleving. Wij stimuleren en ondersteunen inwoners met een minimuminkomen om deel te nemen aan voorzieningen die gericht zijn op maatschappelijke participatie. Hiervoor hebben we ook in 2019 een bijstandsuitkering en/of bijzondere bijstand verstrekt aan inwoners. Om de toegang tot de minimaregelingen en bijzondere bijstand zo eenvoudig mogelijk te maken en het

'niet gebruik' terug te dringen gebruiken wij vanaf 1 januari 2019 het programma Bereken uw recht. Via deze online tool kunnen inwoners in een paar minuten zien of zij in aanmerking komen voor ondersteuning van de gemeente en een aanvraag indienen. In 2020 wordt het gebruik van Bereken uw recht geëvalueerd. Voor inwoners met veel medische kosten hadden we in 2019 ook de collectieve aanvullende zorgverzekering (gemeentepolis). In verband met de beëindiging van een contract per 1 januari 2019 is de gemeentepolis opnieuw aanbesteed. Vanaf 1 januari 2019 zijn twee zorgaanbieders gecontracteerd: Zorg en Zekerheid en Univé. De gemeentelijke bijdrage voor de inwoners van deze gemeentepolis is in 2019 gelijk gebleven. Energiekosten vormen een grote uitgavenpost voor inwoners met een laag inkomen. Wij werken sinds 2019 samen met de Energiebank om inwoners te helpen hun energieverbruik te verlagen. Inwoners die zich bij de Energiebank hebben aangemeld krijgen bezoek van een energiecoach die kijkt welke maatregelen kunnen worden genomen om de energierekening te verlagen. Inwoners krijgen onder andere gratis led-lampen en radiatorfolie.

04. Bieden van schuldhulpverlening
Op grond van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs) zijn wij verantwoordelijk voor het aanbieden van schuldhulpverlening aan onze inwoners. Daarbij gaat het niet alleen om hulp bij het wegnemen van de financiële problemen en problematische schulden, maar ook de oorzaken daarvan. Het accent bij schuldhulpverlening ligt bij vroegsignalering en preventie. Hiermee probeerden we ook in 2019 te voorkomen dat inwoners een beroep moeten doen op schuldhulpverlening of waar dat onvermijdelijk is, minder vaak uitvallen of hun trajecten staken.

Eind 2017 zijn wij gestart met het project 'Vroeg Eropaf'. Vroeg Eropaf richt zich op mensen met beginnende betalingsachterstanden bij woningcorporatie Ymere. Naast betalingsachterstanden zijn er vaak andere problemen, variërend van verslaving en/of psychische problematiek tot vereenzaming en (zelf)vervuiling. Vaak komen mensen met deze problemen niet uit eigen beweging naar de hulpverlening of zijn snel weer buiten beeld. Het project is in 2019 uitgebreid met signalen van zorgverzekeraars en ook nutsbedrijven zullen in de toekomst signalen van betalingsachterstanden afgeven. Ondanks het project 'Vroeg Eropaf' zijn er inwoners waarvan de huurschulden zo hoog zijn opgelopen waardoor huisuitzetting dreigt. Hiervoor zijn wij in 2019 gestart met 'Eropaf' om te

voorkomen dat inwoners daadwerkelijk uit hun woning worden gezet.

In 2019 heeft Money Ways, in het kader van preventie, gastlessen gegeven op de VO en MBO scholen om jongeren te leren omgaan met geld.

Specificatie horende bij de jaarrekening

Wat heeft het gekost?

Tabel 18

Er kunnen afrondingsverschillen optreden.
(bedragen x € 1.000; min = nadeel)

		Begroting origineel	Begroting gewijzigd	Rekening 2019	Vershil rekening begroting gewijzigd
Zorg en werk		2019	2019	2019	
Inwoners van Haarlemmermeer krijgen, waar nodig, hulp en ondersteuning gericht op het naar vermogen en zelfstandig deelnemen aan de samenleving. Reservemutaties	Baten	32.723	31.871	32.132	261
	Lasten	102.739	110.264	110.871	-607
Saldo van baten en lasten (B-L)	Saldo	-70.017	-78.393	-78.739	-346
Reservemutaties	Onttrekking	-	-	-	-
	Storting	-	-	-	-
Resultaat (Saldo +O-S)	Saldo	-70.017	-78.393	-78.739	-346

Uitsplitsing per beleidsdoel

Beleidsdoel A: Inwoners ontvangen zorg en ondersteuning thuis.	Baten	1.307	1.077	947	-129
	Lasten	49.701	52.923	55.296	-2.373
	Saldo	-48.394	-51.846	-54.349	-2.503
Beleidsdoel B: Inwoners ontvangen zorg en ondersteuning met verblijf.	Baten	309	0	0	0
	Lasten	5.639	9.470	8.976	494
	Saldo	-5.330	-9.470	-8.976	494
Beleidsdoel C: Onze inwoners zijn economisch zelfstandig; werk boven uitkering.	Baten	31	380	350	-30
	Lasten	7.324	9.241	8.462	779
	Saldo	-7.293	-8.861	-8.112	749
Beleidsdoel D: Het garanderen van een bestaansminimum voor inwoners die dit tijdelijk niet zelfstandig kunnen.	Baten	31.076	30.414	30.835	420
	Lasten	40.076	38.631	38.137	494
	Saldo	-9.000	-8.216	-7.302	914

Toelichting gewijzigde begroting 2019 - jaarrekening 2019

Beleidsdoel A

Tabel 19

Afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting
(bedragen x € 1.000; min = nadeel)

Baten

Eigen bijdrage Centraal Administratie Kantoor	-153
Overig	24
Totaal Baten	-129

Lasten

Jeugd en Wmo	-2.120
Wmo hulpmiddelen	-312
Doelgroepenvervoer	93
Overig	-34
Totaal Lasten	-2.373

Baten

Mede doordat de meerpersoonshuishoudens onder de AOW-gerechtigde leeftijd geen eigen bijdrage hoeven te betalen met ingang van 2019 en de invoering van het abonnementstarief zijn er minder inkomsten gerealiseerd voor de eigen bijdrage Centraal Administratie Kantoor (CAK).

Lasten

Voor het tweede jaar op een rij worden we geconfronteerd met tekorten binnen het brede sociaal domein. Ondanks de structurele aanpassing van de begroting bij de Voorjaarsrapportage 2019 en de extra aanvulling bij de Najaarsrapportage 2019 zijn de middelen niet toereikend geweest.

We zien dat de verleende zorg op basis van openeinderegelingen door de zorginstellingen ook dit jaar nog sterker is gestegen.

Zoals reeds eerder vermeld bij de de Voor- en Najaarsrapportage 2019 is het aantal aanmeldingen voor Wmo-hulpmiddelen gestegen ten opzichte van het eerste half jaar van 2018. Hier zien we een link met het invoeren van het abonnementstarief. Daarvoor hebben we reeds extra middelen aangevraagd. De stijging van het aantal aanmeldingen is nog groter geweest dan verwacht.

Onder het doelgroepenvervoer valt het leerlingenvervoer en het Wmo vervoer. Dit is gezamenlijk begroot. De overschrijding bij het leerlingenvervoer staat begroot bij het Wmo vervoer. Zie beleidsdoel B van het programma Maatschappelijke ontwikkeling.

Beleidsdoel B

Tabel 20

Afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen x € 1.000; min = nadeel)

Lasten

Jeugd en WMO	494
Overig	0
Totaal Lasten	494

Lasten

Het voordeel op dit beleidsdoel moet gezien worden in combinatie met de uitkomsten van het brede sociaal domein bij beleidsdoel A.

Beleidsdoel C

Tabel 21

Afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen x € 1.000; min = nadeel)

Baten

Overig	-30
Totaal Baten	-30

Lasten

ESF subsidie	226
De sociale werkvoorziening	219
Doelgroepenbeleid kinderopvang	112
Participatie opgave	80
Compensabele btw re-integratie	70
Overig	72
Totaal Lasten	779

Lasten

In de Voorjaarsrapportage 2019 zijn de subsidiegelden 1e tranche Europees Sociaal Fonds (ESF) opgenomen in de Programmabegroting 2019. De kosten voor re-integratie zijn reeds verantwoord binnen het tijdvak 2014-2017 en niet besteed in 2019.

Minder personen, die alleen in een beschutte omgeving kunnen werken en die in aanmerking komen voor de Wet sociale werkvoorziening (Wsw), zijn werkzaam geweest op grond van de Wsw in 2019 dan aanvankelijk gedacht.

De kosten voor sociaal medische indicatie kinderopvang zijn verwerkt onder beleidsdoel D, maar begroot onder beleidsdoel C

Sinds april 2019 zijn de participatieregelingen van beleidsdoel C binnen Zorg en Werk door middel van een nieuw systeem en een ander verantwoordingsritme verwerkt. Dit heeft geleid tot tijdelijk onjuiste sturingsinformatie, waardoor niet alle middelen voor de participatie opgave in dit jaar ingezet zijn.

De Hoge Raad heeft een uitspraak gedaan dat alle btw met betrekking tot re-integratie compensabel is. Dit heeft geleid tot een onderschrijding.

Beleidsdoel D

Tabel 22

Afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen x € 1.000; min = nadeel)

Baten

Vrijval voorziening	421
Overig	-1
Totaal Baten	420

Lasten

Budgetten gebundelde uitkering (BUIG)	473
Doelgroepenbeleid kinderopvang	-112
Schuldhelpverlening	82
Overig	51
Totaal Lasten	494

Baten

De herrekening van de hoogte van de voorziening sociale debiteuren leidt tot een vrijval van deze voorziening.

Lasten

Bij de regelingen voor de bijstand (Participatiewet, Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) en Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) zijn in 2019 minder uitkeringen verstrekt

De kosten voor sociaal medische indicatie kinderopvang zijn verwerkt onder beleidsdoel D, maar begroot onder beleidsdoel C

Voor schuldhelpverlening zijn minder aanvragen geweest dan verwacht.

Maatschappelijke ontwikkeling

Portefeuillehouder: **Booij, Ruigrok, Schuurmans-Wijdeven, Sedee-Schuitemaker, Steffens-van de Water**

lasten in €	96.412
% totale realisatie lasten	21,2%
batens in €	18.635
% totale realisatie batens	4,1%

Maatschappelijk doel:

Inwoners ontwikkelen zich naar vermogen, participeren actief in de samenleving en ontplooiën zich optimaal.

(bedragen × € 1.000)

	Rekening 2019 batens	% verschil t.o.v. begroting	Rekening 2019 lasten	% verschil t.o.v. begroting
Beleidsdoel A: Inwoners ervaren zo min mogelijk sociale- en gezondheidsproblemen en ontwikkelen een verantwoorde leefstijl.	23	-	10.668	6%
01. Het bieden van preventieve opvoed- en opgroeiondersteuning.				
02. Zorg dragen voor publieke gezondheidszorg.				
03. Zorg dragen voor collectieve preventie.				
04. Zorg dragen voor ouderengezondheidszorg.				
05. Zorg dragen voor openbare geestelijke gezondheidszorg.				
06. Bieden van informatie en advies en lichte begeleiding.				
Beleidsdoel B: Onze jonge inwoners ronden een opleiding af die past bij hun mogelijkheden en ontwikkelen maximaal hun talent.	4.866	-5%	24.704	1%
01. Zorgdragen voor onderwijshuisvesting.				
02. Aanpak schoolverzuim en vroegtijdig schoolverlaten.				
03. Bieden van onderwijsvoorbereiding en -ondersteuning.				
04. Bevorderen van veilige scholen.				
05. Bevorderen van passend onderwijs.				
06. Bieden van onderwijsverbreding.				
07. Lokaal Educatieve Agenda.				
Beleidsdoel C: Inwoners nemen in hun buurt of kern, actief deel aan de samenleving.	1.044	0%	13.190	3%
01. Zorgen voor en exploiteren van sociaal-culturele accommodaties.				
02. Zorgen voor een breed aanbod van sociaal-culturele activiteiten.				
03. Lokale Inclusie Agenda				
04. Stimuleren en ondersteunen van vrijwilligerswerk en vrijwillige inzet.				
05. Bevorderen van inwonersinitiatieven en sociale samenhang in de wijk.				
06. Stimuleren van jeugdparticipatie.				
07. Stimuleren van talent- en sociale ontwikkeling bij kinderen, tieners en jongeren.				
08. Voorkomen en verminderen van jeugdoverlast en -criminaliteit.				
09. Uitvoering geven aan de nota Spelen, sporten en ontmoeten in de buitenruimte.				
10. Bevorderen van integratie van diverse doelgroepen.				
11. Ondersteunen van mantelzorgers en het bieden van respijtzorg.				
Beleidsdoel D: Inwoners nemen deel aan een breed aanbod van culturele activiteiten en maken kennis met de culturele historie van de Haarlemmermeer, waarvoor wij het cultureel erfgoed behouden.	6.486	-1%	22.625	0%
01. Implementeren van de cultuurnota 'Ruimte voor Cultuur, kansen voor ondernemerschap'.				
02. Musea en erfgoed; uitvoeren ambitieniveau 2 conform nota 'Erfgoed op de kaart'.				
03. Continueren Visie op de Geniedijk in Haarlemmermeer en behouden en duurzaam ontwikkelen van de Stelling van Amsterdam.				
04. Stimuleren cultureel ondernemerschap.				
05. Uitvoering programma Beeldende Kunst en Vormgeving, waaronder de gedecentraliseerde BKV-gelden.				
Beleidsdoel E: Inwoners beschikken over voldoende aantrekkelijke mogelijkheden om te recreëren, bewegen actief en nemen deel aan sport.	6.215	4%	25.225	2%
01. Uitvoeren van het in 2019 geactualiseerde sportbeleid.				
02. Binnen de uitvoering van de programmalijnen ('van Sportstimulering naar duurzaam bewegen' en 'Sport en bewegen in de openbare en fysieke ruimte') het accent in de aandacht verleggen naar de groep volwassenen, ouderen en kwetsbaren.				
03. Zorgen voor toegankelijk en laagdrempelig sportaanbod.				
04. Zorgen voor de realisatie en efficiënt beheer van gemeentelijke sportaccommodaties.				
05. Zorgen voor ondersteuning van (top)sportverenigingen en -organisaties.				
06. De maatschappelijke inzet van sportverenigingen (naar niet-leden) verder vergroten door verbindingen met andere maatschappelijke organisaties te intensiveren.				
07. Ondersteuning van kern- en groeispporten, talentontwikkeling en evenementen via het topsportloket.				
08. Afspraken maken met de schoolbesturen over meer uren (gekwalificeerd) bewegingsonderwijs en stimuleren tot deelname aan het project 'gezonde school'.				
09. Uitvoeren van het recreatie-toerismebeleid, uitvoeren evenementenbeleid en speelruimtebeleid.				
10. Voorbereiden en realiseren van recreatie deelprojecten in PARK21 en de overgenomen projecten van Stichting Mainport en Groen en idem vernieuwing inrichting Haarlemmermeerse Bos.				
11. Zorgen voor regulier beheer, onderhoud en toezicht in de gemeentelijke recreatiegebieden het Haarlemmermeerse Bos, de Toolenburgerplas en PARK21.				
12. Deelnemen aan het recreatieschap Spaarnwoude en samenwerking met Staatsbosbeheer.				

Verbonden partijen

Beleidsdoel A: [Veiligheidsregio Kennemerland \(VRK\)](#)

Beleidsdoel B: n.v.t.

Beleidsdoel C: n.v.t.

Beleidsdoel D: n.v.t.

Beleidsdoel E: [Recreatieschap Spaarnwoude](#), [Recreatieplas Haarlemmermeer BV](#)

Haarlemmermeerse bos

Maatschappelijke ontwikkeling

Inwoners ontwikkelen zich naar vermogen, participeren actief in de samenleving en ontplooiën zich optimaal.

Wij bieden inwoners van Haarlemmermeer – jong en oud – optimale omstandigheden waarbinnen zij zich kunnen ontwikkelen tot en kunnen leven als gezonde, zelfredzame en betrokken (mede)inwoners. Goede mogelijkheden voor een positieve vrijetijdsbesteding in de vorm van een gevarieerd cultureel, sportief en recreatief aanbod zijn daarbij een belangrijke pijler, naast een actieve inzet voor het welzijn van onze jeugdige, volwassen en oudere inwoners. Onze ambitie is dat inwoners elkaar kunnen ontmoeten, zich ontplooiën, hun talenten ontwikkelen en zichzelf kunnen redden, waar nodig met advies en steun en hun eigen netwerk. Hiertoe informeren en adviseren we de inwoners over alle mogelijkheden en faciliteren hen ook om zelf initiatieven te nemen. Met het oog op onze inclusieagenda creëren we voor al deze ambities de juiste randvoorwaarden zodat al onze inwoners volwaardig mee kunnen doen. Door een goede samenwerking van inwoners, vrijwilligers en professionals willen wij ons voorzieningenniveau optimaal laten aansluiten op de vragen en behoeften van inwoners en op de initiatieven die zij zelf ondernemen.

Wij besteden als jonge gemeente veel aandacht aan onze jonge inwoners en hun ouders en begeleiders, en richten ons op het creëren van optimale omstandigheden waarbinnen de Haarlemmermeerse jeugd kan opgroeien tot zelfstandige en zelfredzame inwoners. Samen met de vele maatschappelijke partners, kinderen, jongeren en hun ouders brengen wij een grote verscheidenheid aan activiteiten en opgaven tot stand, altijd vanuit de vraag en behoefte van het kind.

Ons cultureel, sportief en recreatief aanbod draagt actief bij aan verbondenheid en betrokkenheid van onze inwoners en maakt Haarlemmermeer tot een aangename gemeente met hoge sociale en economische aantrekkingskracht voor huidige en toekomstige inwoners.

Tabel 23

Programma / Omschrijving	Eenheid	Indicator	Bron	Metingen				
				2015	2016	2017	2018	2019 ¹
Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	BBV	Waarstaatjegemeente.nl	1,7	2,8	3,0	n.b.	n.b.
Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	BBV	Waarstaatjegemeente.nl	20	21	18	18	n.b.
Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	%	BBV	Waarstaatjegemeente.nl	1,7	1,5	1,7	1,6	n.b.
Niet sporters	%	BBV	Waarstaatjegemeente.nl	nb	44,0	n.b.	n.b.	n.b.

¹ Per peildatum 6 mei 2020 zijn deze cijfers nog niet bekend. Zodra dit wel het geval is, zal dit zichtbaar worden op www.waarstaatjegemeente.nl.

Verbonden partijen

Veiligheidsregio Kennemerland

De GGD Kennemerland, inclusief Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de regio (GHOR), is onderdeel van de Veiligheidsregio Kennemerland en levert een bijdrage aan beleidsdoel A van programma Maatschappelijke ontwikkeling: Inwoners ervaren zo min mogelijk sociale- en gezondheidsproblemen en ontwikkelen een verantwoorde leefstijl.

De GGD Kennemerland voert in opdracht van de gemeenten de lokale gezondheidstaken uit. Het gaat daarbij om onder andere publieke gezondheidszorg, infectieziektenbestrijding en jeugdgezondheidszorg. Vanwege de verhoogde instroom van vluchtelingen intensificeert de GGD de reguliere gezondheidstaken voor deze groep. Hiertoe heeft de GGD een uitvoeringsprogramma opgesteld met een aanpak voor het terugbrengen van gezondheidsachterstanden en het uitvoeren van extra taken voor de jeugdgezondheidszorg.

Naast de wettelijke taken voert de GGD ook projecten en markt- en subsidietaken uit, bijvoorbeeld in de zorg voor dak- en thuislozen, forensische geneeskunde (taken gemeentelijke lijkschouwers) en de uitvoering van het Rijksvaccinatieprogramma. Voor Haarlemmermeer voert de GGD ook de Jeugdgezondheidszorg aan 0 tot 4-jarigen uit, zowel het landelijk Basis Taken Pakket als de maatwerkproducten opvoed- en opgroeiondersteuning. Mede in verband met de samenvoeging met Haarlemmerliede en Spaarnwoude is in 2019 een nieuwe gemeenschappelijke regeling vastgesteld.

Recreatieschap Spaarnwoude

In 1971 is de gemeenschappelijke regeling Recreatieschap Spaarnwoude afgesloten tussen gemeente Haarlemmermeer en de gemeenten Haarlem, Velsen, Haarlemmerliede en Spaarnwoude en Amsterdam en de provincie Noord-Holland. Het doel van Recreatieschap Spaarnwoude is het bevorderen van een evenwichtige ontwikkeling van de

openluchtrecreatie, het tot stand brengen en bewaren van een evenwichtig natuurlijk milieu en het tot stand brengen en onderhouden van een landschap dat hierop is afgestemd in het werkingsgebied van de regeling, gelegen tussen Amsterdam en Haarlem. Hiermee levert het Recreatieschap Spaarnwoude een bijdrage aan beleidsdoel E: Inwoners beschikken over voldoende aantrekkelijke mogelijkheden om te recreëren, te bewegen en actief deel te nemen aan sport.

De participanten van Recreatieschap Spaarnwoude dragen gezamenlijk zorg voor het beheer en ontwikkeling van dit openbare gebied dat grotendeels samenvalt met de Bufferzone Amsterdam-Haarlem (landschappelijke buffer tegen aaneengroeien stedelijke gebieden).

Ook het toezicht op en handhaven van de Algemene Verordening Spaarnwoude maakt onderdeel uit van het beheer. Aan het totale recreatieschapsgebied worden jaarlijks circa 5,5 miljoen bezoeken gebracht.

In 2019 hebben de deelnemers, mede als gevolg van de gemeentelijke samenvoeging, een nieuwe gemeenschappelijke regeling vastgesteld.

Voor *Recreatieplas Haarlemmermeer BV* verwijzen we naar de paragraaf [Verbonden partijen](#).

Relevant beleid

- Actualisatie jeugd- en onderwijsbeleid ([2016.0016053](#))
- Visie Wonen met zorg 2030 ([2017.0026227](#))
- Uitvoeringsplan Wonen met Zorg ([2018.0022374](#))
- Herziene Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs ([2014.0048478](#))
- Verordening leerlingenvervoer 2015 ([2015.0014220](#))
- Meer voor elkaar: Uitwerking van de Koers 2015-2018, Verordening sociaal domein Haarlemmermeer 2015 en Verordening

- Participatieraad Haarlemmermeer 2015 ([2014.0049742](#))
- Spelen, sporten en ontmoeten in de buitenruimte 2009–2013 ([2009.52387](#))
- Ruimte voor Cultuur, Kansen voor Ondernemerschap ([2012.0016382](#))
- Erfgoed op de Kaart ([2011.0049739](#))
- Visie op de Geniedijk ([2009.0014576](#))
- Verordening Fysiek Domein 2019 ([2019.0031932](#))
- Subsidieverordening restauratie gemeentelijk erfgoed 2015 ([2015.0003973](#))
- Erfgoedcommissie–Reglement ([2011.0048240](#))
- Visie Ringdijk en Ringvaart ([2015.0015816](#))
- Samenwerkingsagenda Energie 2016–2018 ([2016.0016067](#))
- Actualisatie jeugd- en onderwijsbeleid ([2016.0016053](#))

- Pionieren in de polder, innovatie in het sociaal domein ([2017.0013419](#))
- Herijking Subsidies Sociale Basisinfrastructuur ([2015.0056241](#))
- Actualisatie Cultuurbeleid 2017–2020 ([2017.0035360](#))
- Representativiteitsverklaring – PBO Meeromroep ([2016.0006551](#))
- Cultuurnota Haarlemmermeer: ‘Ruimte voor cultuur, kansen voor ondernemerschap’ ([2012.0016382](#))
- Spelen, sporten en ontmoeten in de buitenruimte 2009–2013 ([2009/52387](#))
- Volksgezondheidsbeleid tot en met 2020 ([2018.0008038](#))

Beleidsdoel A: Inwoners ervaren zo min mogelijk sociale- en gezondheidsproblemen en ontwikkelen een verantwoorde leefstijl.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Vanuit onze gemeentelijke verantwoordelijkheid op het gebied van de zorg voor jeugd, volwassenen en ouderen werken wij in nauwe samenwerking met maatschappelijke partners aan een optimaal vraaggericht en preventief aanbod. De nadruk op vroegsignalering en preventie in het lokale veld is een belangrijk speerpunt met als doel de gezondheid te bevorderen en het beroep op (zwaardere) zorg te verminderen.

Activiteiten

01. Het bieden van preventieve opvoed- en opgroeiondersteuning.
02. Zorg dragen voor publieke gezondheidszorg.
03. Zorg dragen voor collectieve preventie.
04. Zorg dragen voor ouderengezondheidszorg.
05. Zorg dragen voor openbare geestelijke gezondheidszorg.
06. Bieden van informatie en advies en lichte begeleiding.

Toelichting

01. Het bieden van preventieve opvoed- en opgroeiondersteuning
 Het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) is het punt waar ouders, jeugdigen en professionals terecht kunnen met al hun vragen over opvoeden en opgroeien. Deze vragen werden rechtstreeks beantwoord (face to face, telefoon) maar ook (digitale) toepassingsvormen zoals webinars en digitale workshops maakten hier deel van uit. Het CJG zorgde daarnaast voor ontmoeting, inspiratie, samenwerking en kennisuitwisseling tussen bij de jeugd betrokken partners. In 2019

deed het CJG dit onder andere via de maandelijkse netwerklunches. De CJG consultants bieden lichte begeleiding en ondersteuning. Zij hebben daarbij mandaat voor het inschakelen van gespecialiseerde zorg. Door samenwerking met onder andere de schoolcoaches, leerplicht en de jeugdgezondheidszorg, droeg het CJG zorg voor een stevig preventief fundament en verbinding met de wijken. De gemeente bood in 2019 onverminderd een uitgebreid palet van activiteiten aan op het gebied van vrij toegankelijke opvoedondersteuning met diverse uitvoeringspartners.

02. Zorg dragen voor publieke gezondheidszorg
 Samen met andere gemeenten binnen de Veiligheidsregio Kennemerland (VRK) hebben wij de GGD voor de uitvoering van de openbare gezondheidszorg bekostigd. Een deel van de GGD-taken is wettelijk bepaald, zoals medische milieukunde, infectieziektenbestrijding, epidemiologie en het basistakenpakket jeugdgezondheidszorg. Meer beleidsvrijheid is er in andere volksgezondheidsstaken, zoals de preventieve gezondheidszorg en de keuze van activiteiten voor collectieve preventie. In 2019 hebben we met de GGD de focus gelegd op opvoed- en opgroeiondersteuning middels groepsbijeenkomsten, spreekuren, en een focus op ouderschap, taal- en spraakproblemen, signalering van risico's en innovatie. Verder is aandacht uitgegaan naar maatschappelijke zorg in de vorm van hygiënisch woningtoezicht en zorg coördinatie waarbij we ons vooral hebben gericht op de groep verwarde personen. Ook is er aandacht geweest voor statushouders en hebben we ingezet op preventieve gezondheid voor deze

groep. Gezondheidsbevordering en preventie hebben wij in 2019 verder vormgegeven door de gezonde school methode verder uit te breiden om daarmee zoveel mogelijk jongeren te bereiken ter bevordering van een gezonde leefstijl. De regionale volksgezondheidsnota 2017-2019 heeft de focus gelegd op het terugdringen van sociaal-economische gezondheidsverschillen, bewegen, een rook- en alcoholvrije jeugd, en het verbeteren van de psychische gezondheid van jongeren en ouderen. Lokaal hebben wij hier de ambities voor gezonde wijken en actief ouder worden aan toegevoegd. De regionale volksgezondheidsnota wordt in 2020 geëvalueerd.

03. Zorg dragen voor collectieve preventie

Regionaal werkten we samen met andere gemeenten en de GGD aan de collectieve preventie vanuit de regionale nota, met als speerpunten bewegen, het verminderen van depressie/psychosociale klachten, schadelijk alcoholgebruik, roken bij jongeren en het terugdringen van sociaaleconomische gezondheidsverschillen. Daarbij hebben we lokale accenten gelegd. In 2019 is het project Hartveilige gemeente gestart om te komen tot een zo dekkend mogelijk netwerk van AED's en burgerhulpverleners. Het minimale aantal van de benodigde 62 AED's is behaald (realisatie 2019: 51 24/7 en 144 AED totaal), met de kanttekening dat veel AED's dicht bij elkaar hangen en daarmee niet bijdragen aan het realiseren van zes minuten zones. Het aantal burgerhulpverleners is gestegen met 805. Hiermee is in 2019 het minimum aantal burgerhulpverleners bereikt (minimaal 1% van alle inwoners), een betere verdeling per kern is nog een aandachtspunt.

In 2019 is de gezonde wijk aanpak gestart met twee pilots: Rijsenhout en Hoofddorp Overbos. In deze pilots ligt het accent op het integraal mogelijk maken van de gezonde leefstijl aan de hand van de schijf van vijf kwaliteit van leven. De gezonde wijk aanpak voeren we daarmee uit in dezelfde lijn als Meer voor elkaar in de buurt. We hebben ingezet op de Gezonde School aanpak, een methode waarbij scholen gezondheidsthema's structureel en integraal inbedden in het onderwijs. De GGD adviseert en begeleidt de scholen hierbij. We hebben de JOGG aanpak (Jongeren Op Gezond Gewicht) in verschillende settingen (school, wijk, zorg, werk, thuis) geëvalueerd en besloten tot continuering. Er is ingezet op preventie van depressie en angststoornissen bij volwassenen en ouderen vanuit het principe 'zo licht als mogelijk, zoveel als nodig' en was gericht op het weer verder kunnen met het eigen leven. Specifieke aandacht ging uit naar nabestaanden na zelfdoding, mantelzorgers van inwoners met een psychische stoornis, mindfulness en stressreductie.

04. Zorg dragen voor ouderengezondheidszorg

Ontmoeten in de wijk is belangrijk voor ouderen. Er zijn in 2019 21 dagdelen ontmoeting gerealiseerd in Haarlemmermeer. Inwoners kunnen hier terecht voor een activiteit, een kopje koffie en een praatje. De preventieve huisbezoeken aan inwoners die 80 jaar werden, gaven opnieuw voldoende response voor deelname. In 2019 is Welzijn op recept (samen met huisartsen en sociaal makelaars) weer verder uitgebreid. In 2019 is de Alliantie Samen tegen eenzaamheid in Haarlemmermeer gestart. Partijen zorg, welzijn en bedrijven werken samen in de aanpak eenzaamheid. In de landelijke week tegen eenzaamheid is een gezamenlijk programma van activiteiten gepresenteerd en is gebruik gemaakt van landelijk beschikbaar communicatie materiaal. In 2019 zijn de projecten personenalarmering Haarlemmermeer en Compaan (een tablet voor senioren) gecontinueerd ter ontlasting van mantelzorgers en het verlagen van de ervaren eenzaamheid. Er is in november een onderzoek gestart naar de effecten van het gebruik van de Compaan op de kwaliteit van leven en ervaren eenzaamheid. De regionale visie dementie ketenzorg is vastgesteld en een lokale werkgroep heeft een aantal voorwaarden uitgewerkt met betrekking tot de opzet en organisatie van casemanagement dementie in Haarlemmermeer. Zo is er gekeken naar organisatorische aspecten (bereikbaarheid, bemensing), capaciteit en deskundigheid.

05. Zorg dragen voor openbare geestelijke gezondheidszorg

OGGz-activiteiten richten zich op het voorkomen van maatschappelijke uitval als gevolg van psychische en psychiatrische problemen. In 2019 zijn diverse activiteiten op dit terrein uitgevoerd, waaronder bemoeizorg door de GGD Kennemerland, het verder ontwikkelen van een sluitende aanpak personen met verward gedrag (onder andere Vroegsignaleringsoverleg, trainingen Mental Health First Aid), en de organisatie van ontmoetingsactiviteiten op wijkniveau voor mensen met en zonder psychische problematiek (project inclusieve wijk Bornholm). In regionaal verband is ingezet op het versterken van de spoedzorgketen. Op Schiphol is de persoonsgerichte aanpak waarbij mensen met verward gedrag op Schiphol naar de juiste hulp en zorg geholpen worden nog steeds succesvol. De sociaalpsychiatrisch verpleegkundige inzet is daarop in aanvulling effectief om deze sociale problemen op de luchthaven aan te pakken. In 2019 is subsidie verleend aan organisaties die zich richten op het voorkomen van uitval zoals Warmline en Maatjesproject (Roads) en herstel (Herstelacademie).

06. Bieden van informatie en advies en lichte begeleiding

In 2019 is de samenwerking tussen MeerWaarde, gemeente en ketenpartners op het gebied van ondersteuning van inwoners in een kwetsbare situatie verder vormgegeven.

Cliëntondersteuning: veel inwoners blijken ofwel zelfstandig of met ondersteuning van het eigen netwerk gebruik te kunnen maken van de dienstverlening. Waar nodig bieden MeerWaarde en MEE onafhankelijke professionele cliëntondersteuning op afroep aan. Dit biedt inwoners de mogelijkheid zich professioneel te laten bijstaan bij bijvoorbeeld bij communicatie met officiële instanties of bemiddeling bij geschillen (onafhankelijke cliëntondersteuning). Inwoners zijn in 2019 extra geattendeerd op de mogelijkheid gebruik te maken van onafhankelijke cliëntondersteuning. Het aantal inwoners dat van dit aanbod gebruik maakt is nog laag, dit komt onder andere door onbekendheid met het

aanbod. We maken de bekendheid ervan groter door onder meer in 2020 aan te sluiten bij de landelijke promotiecampagne.

Vroegsignalering zorgt ervoor dat problemen eerder in beeld komen en inwoners beter grip op hun leven krijgen; MeerWaarde is actief aanwezig in de wijken en buurten. Inwoners maken steeds meer gebruik van de informatiepunten in de wijk van Meerwaarde de zogenaamde Pluspunten. Er is in 2019 een nieuw Pluspunt geopend in Bornholm en daarmee zijn er nu vijf Pluspunten in Haarlemmermeer. Sociaal werk geeft aan hier meer vragen naar ondersteuning te ontvangen. Preventie: ouderenadvies en Welzijn op Recept wordt ingezet om problemen en onveilige situaties bij zelfstandig wonende kwetsbare inwoners te voorkomen.

Om financieel gezond te blijven is het financieel café in Overbos gecontinueerd en Humanitas is gestart met de voorbereiding van een tweede financieel café.

Beleidsdoel B: Onze jonge inwoners ronden een opleiding af die past bij hun mogelijkheden en ontwikkelen maximaal hun talent.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Wij hebben een aantal onderscheiden taken op het gebied van het onderwijs. Met onze inzet op terreinen als leerplicht/RMC (Regionaal Meld- en Coördinatiepunt), onderwijsachterstandenbeleid, een goede aansluiting van de jeugd- op de onderwijszorg en leerlingenvervoer zetten we er op in dat leerlingen een zo optimaal mogelijke schoolcarrière doorlopen die leidt tot een diploma dat aansluit bij hun capaciteiten en interesses. Hiernaast geven wij onder deze doelstelling uitvoering aan het peuterwerk en voor- en vroegschoolse educatie.

Een belangrijke voorwaardenscheppende taak die onder dit beleidsdoel wordt uitgevoerd betreft onze wettelijke taak tijdig te voorzien in passende en adequate onderwijshuisvesting.

Activiteiten

01. Zorgdragen voor onderwijshuisvesting.
02. Aanpak schoolverzuim en vroegtijdig schoolverlaten.
03. Bieden van onderwijsvoorbereiding en – ondersteuning.
04. Bevorderen van veilige scholen.
05. Bevorderen van passend onderwijs.
06. Bieden van onderwijsverbreding.
07. Lokaal Educatieve Agenda.

Toelichting

01. Zorgdragen voor onderwijshuisvesting

In 2019 hebben we vervolg gegeven aan de uitvoering van het IHP (integraal huisvestingsplan). Wij hebben de voorbereiding van projecten opgepakt, verschillende kredietaanvragen voorgelegd en de tweejaarlijkse actualisatie van het IHP opgesteld. Onderdeel van deze actualisatie is het invoeren van verhuurbeleid bij Integrale Kind Centra en Integrale Onderwijs Centra. Daarbij hebben we eveneens de ontwikkelingen rondom leerlingenaantallen, woningbouwontwikkelingen en marktontwikkelingen verwerkt. Wij zijn begonnen met de businesscase methode als uitwerking van de Total Cost of Ownership-gedachte en hebben belangrijke stappen gezet in de verdere verkenning van doordecentralisatie van onderwijshuisvesting.

In 2019 is passende huisvesting gevonden voor het internationaal georiënteerde basisonderwijs van de Optimist.

Met het eindigen van het beheercontract van de Brede Scholen met Sportfondsen, is een intensief project opgestart om te komen tot een vereniging van eigenaren-constructie voor deze gebouwen. De schoolgedeelten zijn in eigendom overgedragen aan de schoolbesturen. De overige gedeelten met functies als kinderopvang en sport blijven in eigendom van de gemeente en worden verhuurd. Eind 2019 is deze constructie juridisch geformaliseerd.

02. Aanpak schoolverzuim en vroegtijdig schoolverlaten

Wij hebben ons ingezet om schoolverzuim te stoppen bij leerplichtige, kwalificatieplichtige en 18-23 jarigen zonder startkwalificatie. Er is extra ingezet op het voorkomen van thuiszitten, de overstap van het voortgezet onderwijs naar het middelbaar beroepsonderwijs en het monitoren van jongeren in een kwetsbare positie. In het monitoren en begeleiden terug naar school of aan het werk van voortijdig schoolverlaters wordt lokaal en regionaal samengewerkt.

Wij hebben preventief en curatief verzuimgesprekken gevoerd, huisbezoeken ingezet en diverse multidisciplinaire overleggen gevoerd met jongeren en ouders. Lokaal wordt samengewerkt met ketenpartners en scholen. Alle jongeren die voortijdig van school af gaan worden gemonitord en krijgen begeleiding aangeboden. Wanneer nodig wordt er hulpverlening ingeschakeld.

In 2019 is het gebruik van de Overstapdashboard en de monitor voor Jongeren in een Kwetsbare Positie geoptimaliseerd. Beide instrumenten helpen ons ervoor te zorgen dat jongeren een vloeiende overstap kunnen maken vanuit het voortgezet onderwijs naar het middelbaar beroepsonderwijs.

In 2019 is gestart met het opstellen van een thuiszitterspact om tot een gezamenlijke, regionale aanpak te komen van thuiszittersproblematiek.

03. Bieden van onderwijsvoorbereiding en – ondersteuning

In 2019 hebben wij diverse aanbieders in de kinderopvang gesubsidieerd, zodat er in Haarlemmermeer een dekkend en kwalitatief hoogwaardig aanbod van voor- en voegschoolse educatie (vve) en peuteropvang is. Wij borgen de kwaliteit en het bereik door aanbieders te subsidiëren die aan de voorwaarden en kwaliteitseisen voldoen die zijn beschreven in de verdeelregel Peuteropvang en voor- en voegschoolse educatie. Er zijn dit jaar, door de gemeentelijke herindeling, drie aanbieders bijgekomen.

Vanaf 2020 moet het urenaanbod voor voorschoolse educatie worden uitgebreid naar 16 uur per week. In 2019 hebben wij met de aanbieders afspraken gemaakt over hoe wij dit aanbod vormgeven, zodat wij vanaf 2020 hiermee kunnen starten.

Om zorg te dragen voor een goede toeleiding van doelgroeppeuters en zicht te houden op de

aantallen en het bereik willen wij een digitale toeleidingsmonitor inzetten. In 2019 hebben wij hiervoor met alle betrokken partijen de voorbereidende stappen gezet.

In 2019 is, in het kader van het gemeentelijk Onderwijs Achterstanden Beleid, de Aanpak- taal en onderwijsachterstanden ([2019.0020399](#)) vastgesteld. Door een hogere subsidie is er meer ondersteuning en begeleiding mogelijk in het nieuwkomersonderwijs en kunnen leerlingen met een taalachterstand in het reguliere onderwijs extra les en ondersteuning krijgen.

04. Bevorderen van veilige scholen

Het convenant veiligheid in en om de school is een samenwerking tussen gemeente, politie, Halt en de scholen uit het voortgezet en middelbaar beroepsonderwijs. Deze samenwerking betreft maatwerk gericht op schoolgebonden veiligheidsproblematiek en actuele maatschappelijke veiligheidsthema's. Dit omvat zowel zorg, preventie als repressie.

De volgende thema's zijn geprioriteerd in 2019: aanpak geweld onder jongeren en (steek)wapenbezit, gebruik en handel van drugs, overlast rond de scholen en polarisatie.

De aanpak van sociale veiligheidsthema's zoals, pesten, online veiligheid waaronder aanpak en preventie van sexting en grooming is geborgd in het voorlichtingsaanbod en de zorgstructuren op de scholen.

05. Bevorderen van passend onderwijs

De samenwerkingsverbanden primair en voortgezet onderwijs zijn ervoor verantwoordelijk om een samenhangend geheel van voorzieningen en ondersteuning te bieden aan leerlingen. Een goede aansluiting en samenwerking met de jeugdhulp is hierbij essentieel.

Onze gezamenlijke uitgangspunten, werkwijze en afspraken zijn vastgelegd in het nieuwe werkprogramma Onderwijs en Jeugdhulp 2019-2023. In juni 2019 is het werkprogramma bekrachtigd door de verantwoordelijke wethouders en bestuurders uit het onderwijsveld en de kinderopvang. In 2019 zijn de eerste stappen gezet in het realiseren van onderwijs thuis nabij, om cluster 4 (primair) speciaal onderwijs structureel vorm te geven binnen onze gemeentegrenzen. Tevens zijn er afspraken gemaakt over de samenwerking tussen de verschillende vormen van (speciaal) primair onderwijs.

In 2019 is aan iedere buitenschool, een school buiten de gemeente, een schoolcoach

gekoppeld. De rol van de schoolcoach is extra onder de aandacht gebracht.

Stichting Kindgerichte Ontwikkelingsstimulatie Op School (KOOS) is een 'Samen naar School Klas', gevestigd in de Montessorischool Floriande. Een 'Samen naar School Klas' is een klas voor (tijdelijk/deels) niet-leerplichtige kinderen met een (meervoudige) beperking die naar school (ontwikkelingsstimulatie) kunnen binnen de muren van een reguliere school. Met een eenmalige subsidie hebben wij stichting KOOS de mogelijkheid gegeven om een schoollokaal te verbouwen naar een geschikte locatie voor hun bijzondere doelgroep.

06. Bieden van onderwijsverbreding

Alle basisscholen en middelbare scholen hebben een passend natuur – en milieueducatie (NME) programma aangeboden gekregen. Met deze programma's hebben wij ons ingespannen om een grotere bewustwording te creëren op het gebied van duurzaamheid.

07. Lokaal Educatieve Agenda

Schoolbesturen van het basis-, speciaal-, voortgezet- en middelbaar beroepsonderwijs, willen samen met kinderopvanginstellingen en de gemeente hét verschil maken voor kinderen en jongeren in Haarlemmermeer. Talentontwikkeling,

welbevinden, diversiteit en kwaliteit van onderwijs en ontwikkeling zijn hierbij de generieke doelen. Er zijn zes thema's gekozen waar in 2019 aan gewerkt werd:

- profileren en leerlingenstromen;
- huisvesting: uitvoering IHP 2.0;
- passend onderwijs;
- arbeidsmarkt en onderwijs;
- sport, bewegen en gezondheid;
- duurzaamheid.

Toegevoegd is de taskforce lerarentekort. De tekorten in het onderwijs en kinderopvang worden ook in Haarlemmermeer zo groot dat gezamenlijke actie nodig is. In de taskforce zijn alle schoolbesturen, kinderopvanginstellingen, UWV/WSP, House of Skills en gemeente vertegenwoordigd. De uitvoering van een integraal ambitieus plan moet de tekorten de komende jaren verminderen. Voor de Alliantie Arbeidsmarkt en Onderwijs is in 2019 gekozen voor het thema 'Techniekmeesters', de behoeften van en tekorten bij bedrijven en de opdracht van het onderwijs hierin. Het thema sloot naadloos aan bij het landelijke traject Sterk Techniek Onderwijs, waaraan alle scholen voor voortgezet middelbaar beroepsonderwijs in de regio deelnemen. Opvallend was dat in 2019 ook enkele ondernemers deelnamen aan de Alliantie wat een positieve ontwikkeling is.

Beleidsdoel C: Inwoners nemen in hun buurt of kern, actief deel aan de samenleving.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Wij stimuleren inwoners, jong en oud, om prettig en zelfstandig te leven in hun woonomgeving en een actieve bijdrage te leveren aan de samenleving. Activiteiten en diensten worden op maat in wijken en kernen uitgevoerd, gebruikmakend van een uitgebreid en divers netwerk van sociaal-culturele accommodaties. Wij vinden het belangrijk dat inwoners van jong tot oud zelf initiatieven nemen, vrijwilligerswerk doen alsmede gevraagd en ongevraagd het gemeentebestuur adviseren over zaken die zij belangrijk vinden.

Activiteiten

01. Zorgen voor en exploiteren van sociaal-culturele accommodaties.
02. Zorgen voor een breed aanbod van sociaal-culturele activiteiten.
03. Lokale Inclusie Agenda
04. Stimuleren en ondersteunen van vrijwilligerswerk en vrijwillige inzet.
05. Bevorderen van inwonersinitiatieven en sociale samenhang in de wijk.

06. Stimuleren van jeugdparticipatie.

07. Stimuleren van talent- en sociale ontwikkeling bij kinderen, tieners en jongeren.

08. Voorkomen en verminderen van jeugdoverlast en -criminaliteit.

09. Uitvoering geven aan de nota Spelen, sporten en ontmoeten in de buitenruimte.

10. Bevorderen van integratie van diverse doelgroepen.

11. Ondersteunen van mantelzorgers en het bieden van respijtzorg.

Toelichting

01. Zorgen voor en exploiteren van sociaal-culturele accommodaties

Maatvast beheert en exploiteert een groot aantal dorps- en wijkcentra en jongerencentra en heeft afgelopen jaar in samenwerking met de gemeente verder gewerkt aan het toekomstbestendig maken van de accommodaties. Het tarievenstelsel is volledig geïmplementeerd en heeft ertoe geleid dat er meer vrijwilligersinitiatieven zijn gerealiseerd. Ook zijn de openstellingen verruimd naar meer dagdelen en dagen, mede door sleutelgebruik en vrijwilligerswerk. De jongerencentra waren vooral

gericht op het realiseren van een vraaggericht aanbod en het bereiken van bredere diversiteit aan bezoekers. De openingstijden zijn aangepast aan de behoefte van de jonge bezoekers en het aanbod bestond uit een breed scala van activiteiten. Sommige zelfstandige dorpshuizen hebben gebruik gemaakt van de expertise en inzet van beheer van Maatvast. Sinds 2019 valt het beheer en de exploitatie van het dorpshuis De Reede onder Maatvast. In overige zelfstandige dorpshuizen wordt het reilen en zeilen nog altijd georganiseerd en aangestuurd door zelfstandige besturen.

De bouw van het dorpshuis in Zwanen-Halfweg stond gepland in mei 2019. Echter vanwege de RIVM maatregelen (naar aanleiding van het coronavirus) is de opening uitgesteld naar nog nader te bepalen datum.

Het integraal accommodatieplan (IAP) is opgesteld: een wijkgerichte aanpak om de vraag naar maatschappelijke activiteiten in beeld te brengen en optimaal te huisvesten in bestaand of nieuw vastgoed (publiek en privaat).

02. Zorgen voor een breed aanbod van sociaal-culturele activiteiten

Diverse organisaties hebben in 2019 met gemeentelijke subsidie sociaal-culturele activiteiten uitgevoerd, gericht op ontplooiing, ontspanning en ontmoeting. Hiermee stimuleren we het meedoen aan de samenleving en verminderen we eenzaamheid en sociale uitsluiting. In 2019 hebben we om drempels voor deelname aan sociaal culturele activiteiten in kleine kernen te verminderen gekeken naar de mobiliteit en zijn we in Badhoevedorp gestart met AutoMobiel. AutoMobiel is voor inwoners die zelf geen vervoer hebben dé oplossing om toch zo nu en dan eruit te kunnen, doktersbezoeken te kunnen doen of naar activiteiten te gaan. We voerden een verkenning uit naar een goede aansluiting van de subsidieverdeelregels op de doelstellingen van de Stevige Sociale Basis, en ronden dit af in 2020.

03. Lokale Inclusie Agenda

In 2019 hebben we verder gewerkt aan de speerpunten in de Lokale Inclusie Agenda: begrijpelijk communiceren en zelfstandig wonen. We hebben onze webtoegankelijkheid verbeterd en bijgedragen aan de introductie van een nieuw hulpmiddel bij het stemmen ingeval van een visuele beperking: de stemmal.

We werkten mee aan succesvolle landelijke campagnes zoals 'Houd de Lijn Vrij!' en de Ongehinderd testdag. We hebben toegankelijkheid in nieuw beleid geborgd voor

wonen en voor het sociaal domein. We droegen vanwege het Koplopersprogramma voor het VN Verdrag Handicap bij aan de eerste VNG-regiobijeenkomst. We namen deel aan het onderzoek van de landelijke Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissie, met goede resultaten.

We hebben ons diversiteitsbeleid extra impulsen gegeven. Zo hebben we samen met team Sportservice en de sportverenigingen de jaarlijkse 'Coming Out Dag' voorbereid. De gemeente verwierf in de week van Parse Vrijdag de status van regenbooggemeente. Door het ondertekenen van de gezamenlijke intentieverklaring met andere regenbooggemeenten en het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap werd dit feit bezegeld. In het najaar is een verkenning gedaan voor de realisatie van integraal regenboogbeleid voor de komende jaren.

In oktober heeft de gemeente het predicaat 'dementievriendelijke gemeente' ontvangen van Alzheimer Nederland. Diverse medewerkers die rechtstreeks contact hebben met inwoners hadden daarvoor een training doorlopen.

04. Stimuleren en ondersteunen van vrijwilligerswerk en vrijwillige inzet

In 2019 is ambtelijk een start gemaakt met een visie en beleidsdocument informele zorg en vrijwillige inzet. Dit om de vrijwillige inzet te versterken en vrijwilligers (organisaties) ook in de toekomst te ondersteunen bij het vervullen van hun cruciale rol in de samenleving. Er zijn een aantal inhoudelijke sessies met partijen georganiseerd om te kijken waar kansen liggen om dat doel te bereiken. Voor vrijwilligers en maatjes wordt er ondersteuning geboden door het kennis- en informatiecentrum van de vrijwilligerscentrale en - academie van MeerWaarde, het digitale matchingsplatform voor vrijwillige vraag en aanbod Haarlemmermeer voor Elkaar, en de Haarlemmermeerse Maatjes. In 2019 zijn deze digitale platformen gepromoot onder inwoners en professionals door bijeenkomsten te organiseren en de aanwezigheid van bemiddelingsconsulenten in de wijk en om zo onze potentieel aanbod en vraag in Haarlemmermeer goed te benutten. Ook is in 2019 meegedaan aan de jaarlijkse NL Doet activiteiten door de inzet van collegeleden en promotie van NL Doet om vrijwilligerswerk breder onder de aandacht te brengen.

05. Bevorderen van inwonersinitiatieven en sociale samenhang in de wijk

Het bevorderen van inwonersinitiatieven is belangrijk voor de Sociale Basis. Wij faciliteerden

initiatieven van inwoners en organisaties om te komen tot een actieve inzet in de eigen wijk of kern om zo de sociale samenhang in wijken te versterken. In de prestatieafspraken met organisaties als Stichting MeerWaarde, Sportservice Haarlemmermeer, Stichting Maatvast en het Centrum voor Duurzaamheid (NMCX) hebben wij opgenomen dat zij (groepen) buurt- en wijkbewoners en vrijwilligersorganisaties helpen door ze te versterken en te activeren tot het nemen van initiatieven, participatie en het zelfstandig functioneren. Via de in 2019 gecontinueerde Meer voor elkaar aanpak in zeven kernen/wijken Hoofddorp (centrum, Graan voor Visch, Overbos en Bornholm), Nieuw-Vennep, Zwanenburg en Badhoevedorp is het netwerk in de wijk versterkt en zijn ambities opgepakt waar dat mogelijk was.

06. Stimuleren van jeugdparticipatie

Het digitale Jongerenpanel is drie keer bevestigd om zo de meningen, ideeën en ervaringen van jongeren te kunnen peilen over uiteenlopende onderwerpen. MENES, het platform voor jeugdparticipatie, heeft initiatieven van jongeren gefaciliteerd en advies gegeven over onderwerpen die jongeren belangrijk vinden. Voor vragen en advies over uiteenlopende onderwerpen konden jongeren laagdrempelig en kosteloos terecht bij het Jongereninformatiepunt (JIP). In mei was de derde Dag van de Kinderraad waarbij leerlingen uit groep 6, 7 en 8 van de Margrietschool uit Halfweg kennis maakten met de gemeente, politiek en het maken van een eigen voorstel. Ook werd de nieuwe kinderburgemeester gekozen. Het door de Kinderraad gekozen voorstel is in het najaar uitgevoerd. De Jongerengemeenteraad voor jongeren van 12 tot 21 jaar is in 2019 voortgezet en heeft adviezen gegeven over uiteenlopende onderwerpen.

07. Stimuleren van talent- en sociale ontwikkeling bij kinderen, tieners en jongeren

Het kinder- en jongerenwerk richt zich op de sociale ontwikkeling van kwetsbare en risicokinderen. Doelstelling daarbij is het vergroten van de eigen mogelijkheden van kwetsbare jeugd in hun persoonlijke, sociaal-emotionele en communicatieve ontwikkeling en het versterken van zelfredzaamheid en weerbaarheid. De sociaal makelaar jeugd is in 2019 bij 14 casussen ingezet om jongeren met eenzaamheids- en of psychosociale problematiek toe te leiden naar passende hulp. Daarnaast zijn er uren ingezet voor netwerkbijeenkomsten en huisartsen bezocht om haar werkzaamheden onder de aandacht te brengen en in 2019 is de capaciteit van de sociaal makelaar jeugd deels opgegaan in de benodigde inzet na de steekincidenten. De jongerencentra

richtten zich in 2019 op alle jongeren en boden via een lokaal programma de mogelijkheid hun talenten te ontplooiën, elkaar te ontmoeten en zich actief in te zetten als vrijwilliger.

08. Voorkomen en verminderen van jeugdoverlast en -criminaliteit

Onder regie van de gemeente hebben gemeente, MeerWaarde, politie, justitie en hulpverlenende instanties samengewerkt om jeugdoverlast en -criminaliteit tegen te gaan. De aanpak heeft zich gericht op de aanpak van hinderlijke, overlastgevendende en criminele jeugdgroepen en omvat speciale maatregelen: veelal (een combinatie van) preventie, zorg en/of repressie gericht op de groep, de persoon/het gezin en/of de omgeving (fysiek en sociaal). De aanpak heeft zich gericht op jeugd in de leeftijd van circa 12 tot en met 23 jaar die overlast veroorzaakten en/of (dreigden) af (te) glijden naar criminaliteit. Daarnaast is een persoonsgerichte aanpak ontwikkeld vanuit de behoefte een kleine 'ongrijpbare' groep jongeren aan te pakken. Samen met relevante partners hebben wij getracht jongeren uit deze doelgroep in beeld te hebben en te houden, en hebben wij hen geprobeerd te bewegen richting dagbesteding, opleiding, arbeid, hulpverlening en/of wonen. Voor een groot deel van deze jongeren is dat gelukt, voor een aantal zijn we nog op zoek naar de juiste aanpak.

09. Uitvoering geven aan de nota Spelen, sporten en ontmoeten in de buitenruimte

Middels de aanleg, renovatie en verwijdering van speelplekken aan de hand van de nota 'Spelen, sporten en ontmoeten in de buitenruimte' is bijgedragen aan een passend speelruimteaanbod. Speelplekken zijn aangepast in samenspraak met lokale jeugd en omwonenden, zodat deze aansluiten bij hun behoeften en wensen. Er is geadviseerd over de inrichting van speelruimte in de ontwikkelingsprojecten van nieuwe woongebieden. In 2019 zijn er 27 speelplekken gerenoveerd. In het voorjaar van 2019 is in Nieuw-Vennep een freerun parcours geopend. Daarnaast is er door Speelplan onderzoek gedaan naar de kwaliteit, spreiding en mate van variatie van de formele speelvoorzieningen in de verschillende kernen van de gemeente.

10. Bevorderen van integratie van diverse doelgroepen

Stichting Vluchtelingenwerk biedt ondersteuning aan statushouders om de zelfredzaamheid, participatie en eigen regie te stimuleren. De begeleiding berust op maatwerk en sluit zoveel mogelijk aan bij de wensen en behoeften van de statushouders. Doel van de Maatschappelijke

begeleiding is het bevorderen van meedoen aan de samenleving en het bevorderen van de maatschappelijke betrokkenheid van inwoners, in het bijzonder bevorderen van vrijwillige inzet en vrijwilligerswerk. Stichting MeerWaarde organiseert en faciliteert activiteiten die gericht zijn op scholing en werk voor inwoners die een grote afstand hebben tot scholing of de arbeidsmarkt. Er zijn in 2019 taal- en participatiecursussen aangeboden. Daarnaast zijn er meerdere vrijwilligersorganisaties die activiteiten hebben georganiseerd om deelname aan het maatschappelijk en economisch verkeer of vrijwilligerswerk te stimuleren. Het spreekuur van migrantenorganisaties is voortgezet, een initiatief van samenwerkende migrantenorganisaties en Stichting Maatvast.

11. Ondersteunen van mantelzorgers en het bieden van respijtzorg

In 2019 hebben wij het hele jaar via de Facebookpagina 'Meer voor Elkaar' aandacht besteed aan mantelzorg. Het belangrijkste doel was inwoners zichzelf te laten herkennen in mantelzorgsituaties, zodat ze zich realiseren dat ze mantelzorger zijn. Daarnaast attenderen we ze op de ondersteuningsmogelijkheden van Mantelzorg & Meer, zoals advies en respijtzorg. In de aanloop naar de dag van de mantelzorg (10 november) hebben we gebruik gemaakt van o.a. reclameborden, artikelen in InforMeer (online

en offline) en advertenties in de lokale krant (HC Nieuws). Daarnaast zijn er filmpjes ingezet om te adverteren op Facebook en in besloten groepen. Alle berichten en advertenties tezamen zijn 85.400 keer op een Facebook-tijdlijn verschenen. Er is in 2019 een groei gerealiseerd van 397 nieuwe ingeschreven mantelzorgers. Tijdens de week van de jonge mantelzorger in juni is Mantelzorg & Meer met jonge Mantelzorgers naar de film geweest. In november is het mantelzorgcompliment uitgereikt aan de bij Mantelzorg & Meer ingeschreven mantelzorgers die zorgen voor een inwoner van Haarlemmermeer. Tevens zijn er in deze periode diverse verwen- en ontspanningsactiviteiten aangeboden zoals bowlen met diner en workshops. Met diverse ketenpartners uit Haarlemmermeer is een verkenning gedaan naar de mogelijkheden een Verblijf Onder Een Dak (VOED) te realiseren waar inwoners terecht kunnen voor tijdelijk verblijf/ logeren in het kader van respijt. Er is nog geen geschikte locatie gevonden voor de korte termijn maar wel als onderdeel van geplande nieuwbouw van partners op langere termijn. In 2019 zijn de voorbereidingen getroffen om Mantelzorg & Meer als werkmaatschappij van Amstelring per 1 januari 2020 over te hevelen naar Stichting MEE Amstel en Zaan. Dit traject is op verzoek van Amstelring en Mantelzorg & Meer ingezet.

Beleidsdoel D: Inwoners nemen deel aan een breed aanbod van culturele activiteiten en maken kennis met de culturele historie van de Haarlemmermeer, waarvoor wij het cultureel erfgoed behouden.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Naast wonen, werken, sport en recreëren is een goed cultureel aanbod een essentiële pijler voor het maatschappelijke belevingsniveau van Haarlemmermeer. Wij voeren een cultureel programma uit dat aansluit bij onze inwoners, ondernemers en bezoekers. Een actief cultuurbeleid met een uitvoeringsprogramma dat ervoor zorgt dat zij nu en in de toekomst met plezier in onze gemeente wonen, werken en verblijven.

De activiteiten van onze culturele instellingen, met name Het Cultuurgebouw, vormen een belangrijk onderdeel van de algemene voorzieningen in de sociale basisinfrastructuur. In deze basisinfrastructuur worden verbindingen gelegd tussen cultuur, zorg, welzijn en sport waardoor samenhangende arrangementen ontstaan die sterker dan nu preventiegericht zijn.

In ons erfgoedbeleid stellen wij ons ten doel de cultuurhistorische waarden van Haarlemmermeer

te behouden en zichtbaar te maken, draagvlak te creëren en de identiteit te versterken. Musea, kunst, architectuur en cultuurhistorie tonen die landschappelijke en culturele kenmerken aan inwoners en bezoekers en leggen verbindingen tussen de sporen uit het verleden en hedendaagse en toekomstige ontwikkelingen in onze gemeente. Het voeren van een proactief erfgoedbeleid is daarvoor belangrijk, zoals is weergegeven in de nota Erfgoed op de kaart. Hierin ligt de nadruk op materieel erfgoed in verband met de directe wettelijke verantwoordelijkheid en het stimuleren van monumenteigenaren met het in stand houden van hun monument door middel van een goede informatievoorziening en het bieden van subsidiemogelijkheden.

Activiteiten

01. Implementeren van de cultuurnota 'Ruimte voor Cultuur, kansen voor ondernemerschap'.
02. Musea en erfgoed; uitvoeren ambitieniveau 2 conform nota 'Erfgoed op de kaart'.
03. Continueren Visie op de Geniedijk in Haarlemmermeer en behouden en duurzaam ontwikkelen van de Stelling van Amsterdam.
04. Stimuleren cultureel ondernemerschap.
05. Uitvoering programma Beeldende Kunst en Vormgeving, waaronder de gedecentraliseerde BKV-gelden.

Toelichting

01. Implementeren van de cultuurnota 'Ruimte voor Cultuur, kansen voor ondernemerschap'
In 2019 hebben we de implementatie van de actualisatie cultuurbeleid 'Ruimte voor Cultuur, kansen voor ondernemerschap (2017-2020)' gecontinueerd. Belangrijk aandachtspunt voor deze uitvoeringsperiode is de waarde van ons cultureel erfgoed voor ons besef van identiteit. Voor Het Cultuurgebouw staan versterking van de spilfunctie en de zichtbaarheid binnen het Haarlemmermeerse culturele veld centraal. Naast versteviging van de culturele positie stemmen we de samenwerking binnen het sociaal domein verder af. Cultuureducatie heeft een stevige positie binnen het onderwijs. In het vrijetijds domein van het kunstencentrum zijn alle activiteiten voor volwassenen kostendekkend geworden. De activiteiten en middelen voor cultuureducatie worden verantwoord bij Onderwijs.

Omdat het reserveniveau van Het Cultuurgebouw niet toereikend is, bevindt Het Cultuurgebouw zich in toezicht niveau 'code oranje'. Dit betekent dat we regelmatig monitoren hoe de financiële ontwikkeling is. We hebben Het Cultuurgebouw gevraagd om voorstellen om de financiële positie te verbeteren.

In 2019 is de bibliotheekvestiging Badhoevedorp verhuisd naar het dorps huis. Ook zijn voorbereidingen getroffen voor de verhuizing van de bibliotheekvestiging Zwanenburg. Over de vestiging in Nieuw-Vennep krijgen de plannen om Pier K en de bibliotheek onder te brengen in één gebouw in 2020 gestalte.

We nemen deel aan het programma Kunst, Cultuur en Erfgoed van de MRA. We hebben onder andere geparticipeerd in het cultuurcongres van de MRA.

02. Musea en erfgoed; uitvoeren ambitieniveau 2 conform nota 'Erfgoed op de kaart'

In 2019 is er een nieuwe erfgoedvisie opgesteld, genaamd 'Erfgoed omarmen en beleven'. Begin 2020 wordt deze behandeld in de raad. We zetten in op het verhaal van Haarlemmermeer als een van de dragende en verbindende krachten voor ruimtelijke opgaven en ontwikkelingen rondom Erfgoed binnen onze gemeente.

In 2019 hebben we de Open Monumentendag georganiseerd en is de verkiezing monument van het jaar geweest. Dit monument werd het Oude raadhuis.

We hebben de aanwijzing van vier panden als gemeentelijk monument voorbereid. Er is een inventarisatie van panden langs de Ringvaart-Ringdijk geweest, om inzicht te krijgen in behoudenswaardige panden.

Voor het Historisch museum De Cruquius stond 2019 in het teken van de voorbereidingen voor de realisatie van de nieuwbouw. Door onder andere infrastructurele en bouwtechnische aanpassingen door eisen vanuit de erfgoedcommissie en welstandscommissie en financiële complicaties door een verhoging van de bouwkosten, trad er een stagnatie op in het proces. In het gemaak van het Cruquius museum zijn renovatie- en herinrichtingswerkzaamheden uitgevoerd en afgerond.

03. Continueren Visie op de Geniedijk in Haarlemmermeer en behouden en duurzaam ontwikkelen van de Stelling van Amsterdam
Fort Hoofddorp is in 2019 uitgebreid gerenoveerd en gaat in 2020 open. We spreken over de culturele activiteiten die hier kunnen gaan plaatsvinden. Voor Fort Aalsmeer is gewerkt aan de planvorming. Met het aldaar gevestigde museum Crash zijn afspraken gemaakt over de herhuisvesting in dat fort.

04. Stimuleren cultureel ondernemerschap
Ook voor 2019 is het bereiken van minder afhankelijkheid van gemeentelijke subsidie als belangrijke doelstelling van (het vergroten van) cultureel ondernemerschap benoemd. We hebben organisaties als Het Cultuurgebouw opdracht gegeven met voorstellen te komen over verdere verhoging van de eigen inkomsten.

05. Uitvoering programma Beeldende Kunst en Vormgeving, waaronder de gedecentraliseerde BKV-gelden

In 2019 hebben wij voorbereidingen getroffen voor de beeldende kunst in PARK21. Een nieuw beeld van Tom Claassen, Ida, gaat hierin het centrale, beeldbepalende element vormen. Verder hebben

we het kunstwerk Spantenbouw in Spaarndam gerealiseerd.

In 2019 hebben we het instellingsbesluit genomen voor een onafhankelijke klankbordgroep, waarin

vijf bewoners uit de gemeente participeren. Deze leden hebben wij geworven. Vanaf begin 2020 worden we bij de aankoop en plaatsing van beeldende kunst geadviseerd door deze groep.

Beleidsdoel E: Inwoners beschikken over voldoende aantrekkelijke mogelijkheden om te recreëren, bewegen actief en nemen deel aan sport.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Inwoners hechten steeds meer belang aan een gevarieerd aanbod van sport en recreatievoorzieningen en activiteiten in en dichtbij de woonwijken. Zij hebben behoefte aan een multifunctionele leefomgeving om te wandelen, te fietsen, te sporten, te bewegen, zich te vermaken en elkaar te ontmoeten. Sport en bewegen is belangrijk voor alle inwoners. Zij doen dat in georganiseerd verband in specifieke voorzieningen maar veelal ook in een 'niet of anders georganiseerde' wijze in de openbare ruimte zoals de recreatiegebieden. We blijven ons derhalve inzetten voor:

- voldoende sport- en recreatiemogelijkheden dicht bij huis en in de wijk (sport- en gymzalen, spelen, ontmoetingsplekken, buurtparken)
- voldoende bovenwijkse sportvoorzieningen (buitensportcomplexen, sporthallen en zwembaden)
- vitale sportorganisaties met een kwalitatief hoogwaardig activiteiten aanbod
- recreatiemogelijkheden in centrale openbare ruimten (wijkparken)
- 'groene en blauwe' mogelijkheden in het buitengebied (groen- en recreatiegebieden).

Sport

In 2019 is de nieuwe sportvisie vastgesteld, waarbij sport en bewegen als instrument nog nadrukkelijker wordt ingezet om sociaal maatschappelijke doelen te bereiken. Inhakend op de speerpunten van het Sociaal Domein leggen wij bij de inzet van programmalijnen meer accent op volwassenen, met meer aandacht voor ouderen en kwetsbare groepen. Topsport is een katalysator voor de breedtesport. Wij willen daarom zowel voor de topsport als de breedtesport goede sportfaciliteiten en

ondersteuning van sportorganisaties blijven aanbieden. Het behoud van het (sport)voorzieningsniveau is belangrijk voor de leefbaarheid van de woonomgeving, vooral in de kleinere kernen.

Recreatie

De restantopgave uit de Vinex periode (Raamplan Haarlemmermeér Groen) voor nieuwe groene recreatieruimte van ongeveer 350 hectare, wordt (onder andere) met behulp van de compensatiegelden van Schiphol (PASO) in de komende jaren in fasen gerealiseerd in het PARK21: een multifunctioneel, metropolitaan landschapspark. Dicht bij huis wordt recreatie mogelijk gemaakt met speel-, sport- en buurtparken en ontmoetingsplekken in de directe woonomgeving en de grotere wijkparken. Wij stimuleren het plaatsvinden van gevarieerde en aantrekkelijke evenementen. Evenementen zijn voor ons een middel om onder andere het leef- en het vestigingsklimaat te versterken en economische effecten voor de detailhandel en horeca te bevorderen.

Recreatievoorzieningen en een gevarieerd evenementenaanbod bevorderen, naast de functie van noodzakelijke vrijetijdsvoorzieningen voor onze inwoners, bovendien de aantrekkelijkheid van onze gemeente voor toeristen. Dit toeristisch bezoek leidt tot hogere bestedingen aan horeca- en culturele voorzieningen. Een groene omgeving is voorts aanvullend aan onze duurzaamheidsdoelstellingen. In 2019 is gestart met de actualisering van het recreatie- en landschapsbeleid en het opstellen van een beleidsvisie toerisme, evenementen en promotie. In 2020 zullen deze beleidsnota's aan de raad worden voorgelegd.

Tabel 24

Programma / Omschrijving	Eenheid	Bron	Metingen			
			2016	2017	2018	2019 ¹
Recreatiegebieden	Hectare	Gemeente	932	932	932	932
Recreatiegebieden	gebieden	Gemeente	15	15	15	15
Haarlemmermeerse Bos	Aantal bezoeken per jaar van	Gemeente	1,2	1,75	1,75	1,75
Toolenburgerplas	belangrijkste recreatie-	Gemeente	1,4	1,4	2,3	2,3
Groene Weelde	gebieden in miljoenen	Gemeente	0,7	0,6	0,6	0,6
Aantal grote en kleine evenementen	Aantal	Vergunningen bestand gemeente	130	120	140	140
Mysteryland			90.000	96.000	110.000	115.000
Concours Hippique			n.v.t.	20.000	15.000	15.000
Meerlive	Aantal bezoekers	Tellingen en schattingen	45.000	35.000	20.000	12.000
Meerjazz	enkele kleine en	gemeente/	20.000	10.000	5.000	9.000
Mudmasters	grote evenementen	organisatoren	12.000	14.000	12.000	12.000
Winterland			65.000	30.000	n.v.t.	21.000

¹ De bezoekersaantallen metingen voor recreatiegebieden vinden om de 5 jaar plaats.

Activiteiten

01. Uitvoeren van het in 2019 geactualiseerde sportbeleid.
02. Binnen de uitvoering van de programmaliijnen ('van Sportstimulering naar duurzaam bewegen' en 'Sport en bewegen in de openbare en fysieke ruimte') het accent in de aandacht verleggen naar de groep volwassenen, ouderen en kwetsbaren.
03. Zorgen voor toegankelijk en laagdrempelig sportaanbod.
04. Zorgen voor de realisatie en efficiënt beheer van gemeentelijke sportaccommodaties.
05. Zorgen voor ondersteuning van (top)sportverenigingen en -organisaties.
06. De maatschappelijke inzet van sportverenigingen (naar niet-leden) verder vergroten door verbindingen met andere maatschappelijke organisaties te intensiveren.
07. Ondersteuning van kern- en groeisporten, talentontwikkeling en evenementen via het topsportloket.
08. Afspraken maken met de schoolbesturen over meer uren (gekwalificeerd) bewegingsonderwijs en stimuleren tot deelname aan het project 'gezonde school'.
09. Uitvoeren van het recreatie-toerismebeleid, uitvoeren evenementenbeleid en speelruimtebeleid.
10. Voorbereiden en realiseren van recreatie deelprojecten in PARK21 en de overgenomen projecten van Stichting Mainport en Groen en idem vernieuwing inrichting Haarlemmermeerse Bos.
11. Zorgen voor regulier beheer, onderhoud en toezicht in de gemeentelijke recreatiegebieden het Haarlemmermeerse Bos, de Toolenburgerplas en PARK21.

12. Deelnemen aan het recreatieschap Spaarnwoude en samenwerking met Staatsbosbeheer.

Toelichting

01. Uitvoeren van het in 2019 geactualiseerde sportbeleid

In het najaar van 2019 is de nieuwe sportvisie vastgesteld. In samenwerking met onze partners Sportfondsen N.V. en Team Sportservice is hard gewerkt aan het verbeteren van onze sportparticipatie, -infrastructuur en het vergroten van de waarde van sport en bewegen voor niet-sporters. Het contact met onze sportaanbieders is positief en zo nodig intensief geweest. Dit heeft afgelopen jaar geleid tot nieuwe projecten die op de langere termijn bijdragen aan het vergroten van de sportparticipatie en de leefbaarheid in onze gemeente.

02. Binnen de uitvoering van de programmaliijnen ('van Sportstimulering naar duurzaam bewegen' en 'Sport en bewegen in de openbare en fysieke ruimte') het accent in de aandacht verleggen naar de groep volwassenen, ouderen en kwetsbaren

We richtten ons sportbeleid met name op de groepen die moeilijk aansluiting vinden bij bestaande aanbod. Een lastige uitdaging, ook al omdat er weinig good practices zijn. Maar stap voor stap leren wij en onze partners en weten we ook steeds vaker successen te boeken. Op verschillende vlakken wordt samengewerkt met het bedrijfsleven. Zij leveren ook kennis aan en stellen middelen beschikbaar. Mooie voorbeelden hiervan zijn de opgezette topsportbusinessclub, de organisatie van de Corporate Games en de realisatie van diverse wandelclubs. In de openbare buitenruimte zien we veel commerciële partijen hun rol pakken en daar waar gewenst en mogelijk

werken we samen om aanpassingen te doen en faciliteiten te realiseren om de successen te vergroten.

03. Zorgen voor toegankelijk en laagdrempelig sportaanbod

Tezamen met onze partners zorgen we voor goede sportaccommodaties, vernieuwend en goed aanbod en trachten we de kosten acceptabel te houden. Toch blijven sommige groepen voorsnog achter in beweeggedrag. Een van die groepen bestaat uit de aangepaste sportmogelijkheden. In samenspraak met Team Sportservice en omliggende gemeenten wordt gewerkt aan een innovatief meerjarenplan om deze achterstand grotendeels in te halen. Een groot succes was ook de coming out-dag, waar een groot aantal sportaanbieders aan meededen door bijvoorbeeld het dragen van een regenboog aanvoerdersband of het posten van leuke op dit thema gerichte foto's en video's op social media.

04. Zorgen voor de realisatie en efficiënt beheer van gemeentelijke sportaccommodaties

De gemeentelijke indooraccommodaties worden geëxploiteerd door Sportfondsen NV. Afgelopen jaar is over de breedte een goed jaar geweest voor deze locaties. Het aantal gebruikers is groot en de tevredenheid is over de breedte hoog. Dit heeft ertoe geleid dat zowel vanuit de exploitatie van het Sportcomplex Koning Willem Alexander als uit de exploitatie van de overige accommodaties sprake is van een winstdeling tussen Sportfondsen en de gemeente. De renovatie van het Spectrum is afgerond en weer volledig in bedrijf. Hockeyclub De Reigers heeft een blaashal gerealiseerd ten behoeve van indoorhockey. Hiervoor is een gemeentegarantie afgegeven.

Onze buitensport is afgelopen jaar verrijkt met twee nieuwe accommodaties. Zowel voor rugbyclub Hawks als voor de beachvolleybaltak van VCH is een nieuw complex geopend, wat ruimte biedt om de komende jaren de groei van het aantal leden voort te zetten.

05. Zorgen voor ondersteuning van (top)sportverenigingen en -organisaties

Team Sportservice Haarlemmermeer is het eerste aanspreekpunt voor alle sportverenigingen in onze gemeente. Het vertrekpunt daarbij is dat er maatwerk geleverd wordt, gebaseerd op de behoefte van de sportaanbieder. Er zijn afgelopen jaar trajecten opgezet gericht op het werven en binden van vrijwilligers, het verbeteren van het pedagogisch klimaat en ook is duurzaamheid een belangrijk thema geweest. Naast het geboden maatwerk organiseert Team Sportservice twee keer per jaar een sportcongres,

waar diverse thema's interactief behandeld worden met de aanwezige sportaanbieders.

06. De maatschappelijke inzet van sportverenigingen (naar niet-leden) verder vergroten door verbindingen met andere maatschappelijke organisaties te intensiveren

De inzet van Team Sportservice is voor een groot deel gericht op het makelen tussen vraag en aanbod en waar nodig het creëren/opstarten van aanvullende sportactiviteiten. Als de basis op orde is kan sport tevens bijdragen aan bredere – buiten de sport gelegen – maatschappelijke doelen, zowel op individueel als collectief niveau. Zo heeft het sport- en beweegdomein veel raakvlakken met onderwijs, recreatie, wonen, ruimte, welzijn, gezondheid, sociaal domein en ruimtelijke ordening in de brede zin. Meer en meer lopen maatschappelijke opgaven in elkaar over en is er sprake van overlappende doelstellingen. Het is dit jaar weer gelukt om dit vlak, samen met andere maatschappelijke partners, nieuw aanbod te realiseren op het gebied van ontmoeten, bestrijding van jeugdoverlast, dagbesteding en het voorkomen van eenzaamheid. Dit jaar is de subsidie voor Team Sportservice voor twee jaar verleend, het onderliggende programma van eisen vraagt Team Sportservice de komende jaren nog beter om zich heen te kijken waar zij een maatschappelijke, buiten sportgelegen, bijdrage kunnen leveren.

We zijn dit jaar aangesloten bij het Landelijke Sportakkoord, wat tot doel heeft iedereen nu en in de toekomst zonder belemmeringen in een veilige en gezonde omgeving plezier in sport te laten kunnen hebben. Het nationaal sportakkoord bestaat uit vijf deelakkoorden, te weten Inclusief sport en bewegen, van jongs af aan vaardig in bewegen, duurzame sportinfrastructuur, vitale aanbieders en positieve sportcultuur. Met behulp van een sportformateur wordt nu gewerkt aan een lokale uitrol van dit akkoord.

07. Ondersteuning van kern- en groeisporten, talentontwikkeling en evenementen via het topsportloket

Vanuit het Olympisch Netwerk wordt Topsport Haarlemmermeer inhoud gegeven. Olympisch gouden medaillewinnares Lianne de Roever zorgt vanuit haar rol als topsportcoördinator voor ondersteuning van onze talenten en topsporters. De primaire ondersteuning bestaat uit scholingen en kennisoverdracht en is met name gericht op de kern- en groeisporten. Daar waar mogelijk worden ook individuele talenten geholpen. Om specifiek een meerwaarde voor het individu te zijn is Topsport Haarlemmermeer het bedrijvennetwerk TopsUPport gestart. De deelnemende bedrijven geven periodiek een

financiële of materiële bijdrage aan talenten zodat zij een volgende stap in hun carrière kunnen zetten.

08. Afspraken maken met de schoolbesturen over meer uren (gekwalificeerd) bewegingsonderwijs en stimuleren tot deelname aan het project 'gezonde school'

In navolging op het onderzoek dat we in 2016 hebben verricht is in 2019 wederom onderzocht wat de kwaliteit van het bewegingsonderwijs in onze gemeente is. Op 55 van 58 scholen is een vakleerkracht bewegingsonderwijs aanwezig, wat een toename is ten opzichte van het eerdere onderzoek. De lessen aan de groepen 1 en 2 worden slechts in een derde van de gevallen verzorgd door een vakleerkracht.

In 2019 hebben 13 scholen een aanvraag ingediend om aan de slag te gaan met de Gezonde School-aanpak. Ook organiseert de GGD een jaarlijkse masterclass Gezonde School voor alle leerkrachten in Haarlemmermeer om hen te informeren over een specifiek gezondheidsthema.

09. Uitvoeren van het recreatie-toerismebeleid, uitvoeren evenementenbeleid en speelruimtebeleid

In 2019 is gestart met de actualisering van het recreatie- en landschapsbeleid. Daarbij is prioriteit gegeven aan het in beeld brengen van de nieuwe bovenplanse groen- en recreatieopgave voor de verschillende versnellingslocaties woningbouw in de gemeente. In 2020 zal de geactualiseerde beleidsnota aan de raad worden voorgelegd.

In MRA verband is meegewerkt aan de uitvoering van het Actieprogramma Metropolitaan Landschap gericht op behoud en ontwikkeling van het regionale landschap en het realiseren van een investeringsprogramma (landschapsfonds) voor de komende jaren, gekoppeld aan de verstedelijkingsstrategie voor de MRA.

Voorts is in 2019 gestart met het opstellen van een beleidsvisie toerisme, evenementen en promotie die eveneens in 2020 aan de raad wordt voorgelegd. Ook is op MRA niveau gewerkt aan een regionale evenementenstrategie.

In 2019 is samen met buurgemeenten een plan opgesteld voor het regionale wandelnetwerk dat gefaseerd in 2020 en 2021 zal worden gerealiseerd.

We hebben medewerking verleend voor het doen plaatsvinden van enkele nieuwe evenementen: Lentecircus, Jamborette, Corporate Games,

Europees Paintball toernooi, KLM Open, Hoofddorp On Ice. In maart 2019 is de Nationale viering van de jaarlijkse Boomfeestdag georganiseerd in PARK21. De mogelijkheden voor een Geboortebos in Haarlemmermeer zijn onderzocht; voor de ontwikkeling van dit groen-educatieve project zal in 2020 een voorstel aan de raad worden voorgelegd.

Naast het regulier beheer en onderhoud, zijn ook de noodzakelijke verbetering en aanpassing van de openbare speelvoorzieningen uitgevoerd (zie ook bij Beleidsdoel C: Inwoners nemen in hun buurt of kern, actief deel aan de samenleving).

10. Voorbereiden en realiseren van recreatie deelprojecten in PARK21 en de overgenomen projecten van Stichting Mainport en Groen en idem vernieuwing inrichting Haarlemmermeerse Bos

In 2019 is voor project PARK21 met name gewerkt aan de opstelling van de Milieu Effect Rapportage en het bestemmingsplan. Als gevolg van de stikstof- en verkeersproblematiek zal de planning van de voltooiing van deze stukken uitlopen. Voor het gehele project is de jaarlijkse Voortgangsrapportage opgesteld.

Voor het plangebied van de Groene AS/Park De Veldpost ten zuiden van Badhoevedorp is, om de uitvoering van het inrichtingsontwerp mogelijk te maken, gestart met een onteigeningsprocedure voor de benodigde gronden.

In het Haarlemmermeerse Bos is onder meer de volgende fase van verbetering van de voormalige Floriadetuinen uitgevoerd, is de westelijke toegang verbeterd en gestart met de vernieuwing van de westelijke bosrand. In het Toolenburgerplas gebied is onder meer gestart met de aanleg van verlichting langs de rondgaande hoofdroute en verbetering van de parkeermogelijkheden.

Voor de groen-recreatieve inrichting van het boerengrasland (Vliegerweide) in het Venneperveld in Nieuw-Vennep is een inrichtingsplan opgesteld dat naar verwachting in 2020 zal worden uitgevoerd.

11. Deelnemen aan het recreatieschap Spaarnwoude en samenwerking met Staatsbosbeheer

In het kader van de deelname aan de gemeenschappelijke regeling voor het recreatieschap en in de samenwerking met Staatsbosbeheer is ingezet op de adequate instandhouding en functionele doorontwikkeling van dit recreatie areaal, in samenspraak met belanghebbende inwoners, ondernemingen en

verenigingen. In 2019 is de concept visie Spaarnwoude Park 2040 opgesteld waarbij uitvoerige consultaties van stakeholders, inwoners

en leden van raden en staten heeft plaatsgevonden.

Specificatie behorend bij de jaarrekening

Wat heeft het gekost?

Tabel 25

Er kunnen afrondingsverschillen optreden.
(bedragen x € 1.000; min = nadeel)

		Begroting origineel	Begroting gewijzigd	Rekening 2019	Vershil rekening begroting gewijzigd
Maatschappelijke ontwikkeling					
Inwoners ontwikkelen zich naar vermogen, participeren actief in de samenleving en ontplooiën zich optimaal. Reservemutaties	Baten	14.094	18.627	18.635	8
	Lasten	93.470	98.125	96.412	1.713
Saldo van baten en lasten (B-L)	Saldo	-79.376	-79.498	-77.777	1.721
Reservemutaties	Onttrekking	2.140	1.903	1.533	-370
	Storting	181	175	227	-52
Resultaat (Saldo +O-S)	Saldo	-77.418	-77.770	-76.470	1.299

Uitsplitsing per beleidsdoel

Beleidsdoel A: Inwoners ervaren zo min mogelijk sociale- en gezondheidsproblemen en ontwikkelen een verantwoorde leefstijl.	Baten	93	0	23	23
	Lasten	10.698	11.290	10.668	623
	Saldo	-10.605	-11.290	-10.644	646
Beleidsdoel B: Onze jonge inwoners ronden een opleiding af die past bij hun mogelijkheden en ontwikkelen maximaal hun talent.	Baten	2.167	5.106	4.866	-241
	Lasten	22.789	24.841	24.704	137
	Saldo	-20.621	-19.735	-19.838	-103
Beleidsdoel C: Inwoners nemen in hun buurt of kern, actief deel aan de samenleving.	Baten	1.288	1.046	1.044	-2
	Lasten	12.733	13.641	13.190	451
	Saldo	-11.445	-12.595	-12.146	449
Beleidsdoel D: Inwoners nemen deel aan een breed aanbod van culturele activiteiten en maken kennis met de culturele historie van de Haarlemmermeer, waarvoor wij het cultureel erfgoed behouden.	Baten	5.988	6.526	6.486	-40
	Lasten	22.731	22.736	22.625	111
	Saldo	-16.743	-16.209	-16.139	71
Beleidsdoel E: Inwoners beschikken over voldoende aantrekkelijke mogelijkheden om te recreëren, bewegen actief en nemen deel aan sport.	Baten	4.559	5.947	6.215	268
	Lasten	24.519	25.616	25.225	391
	Saldo	-19.961	-19.669	-19.010	659

Toelichting gewijzigde begroting 2019 - jaarrekening 2019

Beleidsdoel A

Tabel 26

Afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting
(bedragen x € 1.000; min = nadeel)

Baten

Overig	23
Totaal Baten	23

Lasten

Preventieve jeugdzorg	283
Opvang wonen en herstel	120
Initiatieven preventieve jeugdgezondheidszorg	114
Inzet consulenten CJG	60
Overig	46
Totaal Lasten	623

Lasten

Het voordeel op dit beleidsdoel moet gezien worden in combinatie met de uitkomsten van het brede sociaal domein bij beleidsdoel A van programma Zorg en werk.

Op basis van de Septembercirculaire 2019 zijn voor ambulantisering GGZ middelen toegevoegd aan het budget Opvang Wonen en Herstel. De activiteiten voor ambulantisering zijn uitgevoerd maar de kosten zijn verwerkt in het programma Zorg en Werk. Daarnaast zijn enkele projecten gedeeltelijk uitgevoerd, hierdoor ontstaat een voordeel.

Door een tekort aan capaciteit was het niet mogelijke diverse beoogde initiatieven preventieve jeugdgezondheidszorg op te pakken. Daarnaast was het voor enkele projecten mogelijk om een beroep te doen op de middelen van het Transformatiefonds, waardoor op dit beleidsdoel een voordeel ontstaat.

Het lukte niet alle in 2019 in het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) ontstane vacatureruimte voor consulenten op te vullen.

Beleidsdoel B

Tabel 27

Afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen x € 1.000; min = nadeel)

Baten

Specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	-290
Overig	49
Totaal Baten	-241

Lasten

Verduurzaming schoolgebouwen	350
Programmakosten Integraal Huisvestingsplan	-214
Doelgroepenvervoer	-93
Inspecties kinderopvangcentra	90
Overig	4
Totaal Lasten	137

Baten

De specifieke uitkering gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid is in het laatste kwartaal van 2019 ten gevolge van een nieuwe verdeelsystematiek naar beneden is bijgesteld. Dit levert een nadeel op in de baten.

Lasten

In 2019 is een decentralisatie-uitkering schoolgebouwen ontvangen ten behoeve van duurzaamheidsmaatregelen van de Kameleon. In 2020 worden de bouwprojecten in het Integraal Huisvestingsplan (IHP 2.0) verder uitgevoerd. Voorgesteld wordt om dit over te hevelen naar 2020. De programmakosten van het Integraal Huisvestingsplan (IHP) zijn in 2018 en 2019 niet opgenomen in het investeringsprogramma en leiden daarom in 2019 tot een incidenteel nadeel.

Onder het doelgroepenvervoer valt het leerlingenvervoer en het Wmo vervoer. Dit is gezamenlijk begroot. De overschrijding bij het leerlingenvervoer staat begroot bij het Wmo vervoer. Zie beleidsdoel A van het programma Zorg en werk.

Er zijn in 2019 minder inspecties bij kinderopvangcentra uitgevoerd. Dit levert een incidenteel voordeel op.

Beleidsdoel C

Tabel 28

Afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen x € 1.000; min = nadeel)

Baten

Overig	-2
Totaal Baten	-2

Lasten

Ontmoetingsgroepen en aanpak eenzaamheid	222
Diverse subsidies	111
Wijkbudgetten	79
Overig	39
Totaal Lasten	451

Lasten

Er is een tweejarig plan van aanpak gemaakt voor de gezamenlijke bestrijding van eenzaamheid in Haarlemmermeer. De projecten Wegwijzers in Haarlemmermeer en Gezonde wijk aanpak, ter ondersteuning van de ontmoetingsgroepen, zijn later van start gegaan dan gepland. Voorgesteld wordt om deze bedragen over te hevelen naar 2020.

Er zijn minder subsidies aangevraagd. Dit betreffen onder andere de budgetten voor Jeugd € 37.000, Integratie € 16.000 en Samenkracht en burgerparticipatie € 58.000.

Het wijkbudget laat al meerdere jaren een onderschrijding zien van ongeveer € 75.000. In het jaar 2019 is de onderschrijding € 79.000. Een budget wordt toegekend op basis van de aanvraag en het voldoen aan bepaalde voorwaarden. Omdat de gemeente hierbij niet het voortouw neemt, is het onvoorspelbaar hoeveel aanvragen er binnen komen.

Beleidsdoel D

Tabel 29

Afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen x € 1.000; min = nadeel)

Baten

Taalkoppels	-75
Overig	35
Totaal Baten	-40

Lasten

Huur bibliotheek Nieuw-Vennep	-100
Taalkoppels	75
Subsidie monumenten	67
Subsidie verdeelregels	67
Overig	2
Totaal Lasten	111

Baten

In 2019 is de subsidie die verstrekt was in 2018 € 30.500 lager vastgesteld, omdat er minder taalkoppels zijn gerealiseerd dan het aantal waarvoor subsidie is verleend. In plaats van de verwachte 80 koppels zijn er zeven koppels gerealiseerd. Dit komt doordat het een grotere uitdaging bleek te zijn om taalkoppels te formeren. Wij stellen de subsidie vast op grond van de werkelijk gemaakte kosten. In 2019 is er subsidie verstrekt voor de taaladviseur en intaker bij het Taalhuis. Er is geen aanvraag gedaan met betrekking tot de taalkoppels en daarom is er minder subsidie verleend dan begroot.

Lasten

De huur van het pand aan de Schoolstraat in Nieuw-Vennep liep tot 30 juni 2019. De verhuizing van de bibliotheek naar Pier K is niet gerealiseerd, hierdoor is de huur verlengd en levert dit een nadeel op. Taalkoppels zie toelichting bij de baten.

Bij de verdeelregel eenmalige culturele projecten (€ 36.000) en de verdeelregel amateurkunst (€ 31.000) resteert een budgetruimte. Er zijn minder aanvragen binnengekomen in 2019 dan verwacht. Een restantbudget van € 67.000 is gestort in de reserve monumenten, conform de in B&W nota 2014.0008663 vastgelegde gedragslijn om mogelijke restgelden uit de reguliere subsidieverordening te doteren aan de bestemmingsreserve monumenten.

Beleidsdoel E

Tabel 30

Afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen x € 1.000; min = nadeel)

Baten

BTW Sport (SPUK)	264
Overig	4
Totaal Baten	268

Lasten

Afschrijvingen sportvelden	353
Mainport en Groen (SMG)	336
BTW Sportvelden	-215
Integrale aansturing Sugar City e.o.	-130
Overig	47
Totaal Lasten	391

Baten

Er is een subsidie Regeling specifieke uitkering stimulering sport om de btw schade als gevolg van de gewijzigde wetgeving, per 1 januari 2019, te compenseren. Deze ontvangen subsidie levert een baat op in 2019.

Lasten

De afschrijvingstermijnen van sportvelden zijn gewijzigd naar aanleiding van de vastgestelde Notitie Activabeleid 2019 (2019.0054155). Dit levert een incidenteel voordeel op in 2019.

De verwachte uitvoering van het project Fietspad Nieuwe Meer is uitgesteld vanwege de inzetbaarheid van beschikbaar personeel. Voor het project Schaapskooi is nog geen overeenstemming met het Recreatieschap bereikt over de inzetbaarheid van de middelen. Bij het project Vijfhuizen is de overdracht van gronden in gang gezet, maar nog niet afgerond. Deze ontwikkelingen hebben ervoor gezorgd dat er minder onttrokken is aan de reserve Mainport en Groen (SMG).

Sinds 1 januari 2019 kunnen gemeenten de btw op sport niet meer in aftrek brengen. Dit zorgt voor hogere lasten van € 215.000, in de vorm van kostprijsverhogende btw. Hiertegenover staat de Regeling specifieke uitkering stimulering sport (zie de toelichting bij de baten).

Het incidentele nadeel wordt veroorzaakt door algemene kosten die te maken hebben met de integrale aansturing van de gebiedsontwikkeling rondom Sugar City e.o.

Dit betreft onder andere het opstellen van tekeningen, coördinatie, afstemmingen met belanghebbenden waaronder dorpsraad, ondernemersvereniging, Connexion, provincie, Vervoerregio, Omgevingsdienst, Recreatieschap etc.

Deze algemene kosten zijn niet toe te rekenen aan de projecten en komen, evenals de historische kosten t/m 2018, ten laste van de exploitatie 2019, echter nu verdeeld naar relevante beleidsdoelen.

Deze kosten betreffen de gebiedsontwikkeling inzake openbaar groen en (openlucht) recreatie.

Reserves

Tabel 31

Afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen x € 1.000; min = nadeel)

	Begroting	Werkelijk	Vershil
Onttrekking			
Cultuurfonds Ellen van Hoogdalem	11	10	0
Dekking Afschrijvingslasten	68	56	-12
Haarlemmermeer Lyceum	0	35	35
Haarlemmermeerse Bos	125	127	2
Kapitaallasten maatschappelijke voorzieningen	703	703	0
Kernen & Buurtschappen H&S	9	0	-9
Onderwijshuisvesting	50	0	-50
Recreatieplas Toolenburg	80	79	-1
Sportcomplex Koning Willem Alexander	367	367	0
Stichting Mainport en Groen (SMG)	372	36	-336
	119	119	0
Totaal Onttrekking	1.903	1.533	-370
Storting			
Dekking Afschrijvingslasten	100	100	0
Monumenten	60	127	-67
Onderwijshuisvesting	15	0	15
Totaal Storting	175	227	-52

Onttrekkingen:

De verwachte uitvoering van het project Fietspad Nieuwe Meer is uitgesteld vanwege de inzetbaarheid van beschikbaar personeel. Voor het project Schaapskooi is nog geen overeenstemming met het Recreatieschap bereikt over de inzetbaarheid van de middelen. Bij het project Vijfhuizen is de overdracht van gronden in gang gezet, maar nog niet afgerond. Deze ontwikkelingen hebben ervoor gezorgd dat er

minder onttrokken is aan de reserve Mainport en Groen (SMG).

Stortingen

Een restantbudget van € 67.000 is gestort in de reserve monumenten. Conform de in B&W nota 2014.0008663 vastgelegde gedragslijn om mogelijke restgelden uit de reguliere subsidieverordening te doteren aan de bestemmingsreserve monumenten.

Mobiliteit

Portefeuillehouder: Ruigrok

lasten in €	6.237
% totale realisatie lasten	1,4%
batens in €	274
% totale realisatie batens	0,1%

Maatschappelijk doel:

Haarlemmermeer is een verkeersveilige gemeente, met goed bereikbare voorzieningen en een efficiënt openbaar vervoer.

(bedragen x € 1.000)

	Rekening 2019 batens	% verschil batens t.o.v. begroting	Rekening 2019 lasten	% verschil lasten t.o.v. begroting
Beleidsdoel A: Een gemeente die verkeersveilig is per auto, met de fiets, te voet en het openbaar vervoer.	33	-	1.809	-3%
01. Duurzaam Veilig inrichten van wegen.				
02. Aanpak blackspots.				
03. Verkeerseducatie.				
Beleidsdoel B: De doorstroming van alle vormen van vervoer en de bereikbaarheid van Haarlemmermeer dient op elk moment van de dag zo optimaal mogelijk te zijn.	242	-77%	4.428	19%
01. Verbeteren regionale en lokale wegen.				
02. Openbaar Vervoersbeleid.				
03. Fietsbeleid.				
04. Uitwerken Parkeerbeleid.				
05. Mobiliteitsbeleid.				

Verbonden partijen

Beleidsdoel A: [Vervoerregio Amsterdam](#)

Beleidsdoel B: [Vervoerregio Amsterdam](#)

Praktisch verkeersexamen 2019

Mobiliteit

Haarlemmermeer is een verkeersveilige gemeente, met goed bereikbare voorzieningen en een efficiënt openbaar vervoer.

In 2012 heeft de Raad het Deltaplan Bereikbaarheid (2011.0048267) vastgesteld, het integrale beleidskader op het gebied van verkeer en vervoer. Hierin is aangegeven dat iedereen de ruimte moet krijgen zich vrij te bewegen, ongeacht voor welk vervoermiddel hij of zij kiest. Doorstroming dient op elk moment van de dag zo optimaal mogelijk te zijn, uitgaande van het tijdstip en de situatie. Hierbij is verkeersveiligheid een belangrijke randvoorwaarde. Een bereikbaar Haarlemmermeer is van groot belang voor onze inwoners én onze ondernemers. Het bijbehorende, en jaarlijks geactualiseerde, uitvoeringsprogramma geeft de aanzet voor de realisatie van een duurzaam en toekomstvast mobiliteitssysteem.

In algemene zin hebben we de volgende doelen voor ogen: goede lokale en regionale bereikbaarheid, optimale doorstroming, verbeteren van de verkeersstructuur en goede ontsluiting van de kernen, verdere ontwikkeling van een hoogwaardig openbaar vervoernetwerk binnen de regio en naar daarbuiten en het verbeteren van de verkeersveiligheid.

Aanleg van infrastructuur is geen doel op zich. Infrastructuur moet bijdragen aan het functioneren van duurzame woon- en werkgebieden in de gehele regio en de bewegingsvrijheid van de inwoners en bezoekers.

We willen eerst bewegen en dan bouwen om zo het wonen en (het nieuwe) werken mogelijk te maken. Dit is ook wat we voorstaan in onze structuurvisies en andere ruimtelijke plannen.

Verbonden partijen

De *Vervoerregio Amsterdam* (VRA) stelt het regionale verkeer en vervoersbeleid op in samenwerking met de gemeenten. Jaarlijks worden nieuwe uitvoeringsprogramma's voor weg, openbaar vervoer, fiets en verkeersveiligheid opgesteld. In deze uitvoeringsprogramma's staan ook Haarlemmermeerse projecten met een regionaal belang, waar de VRA een financiële bijdrage aan levert.

Relevant beleid

- Deltaplan Bereikbaarheid ([2011.0048267](#)) met het daarbij behorende Uitvoeringsprogramma ([2018.0044252](#))
- Parkeerverordening Haarlemmermeer 2018 ([2018.0008775](#))
- Strategisch parkeerbeleid ([2017.0004524](#))
- Structuurvisie Haarlemmermeer 2030 ([2012.0033712](#))
- Deelstructuurvisie Hoofddorp 2030 ([2013.0028472](#))
- Structuurvisie Haarlemmerliede en Spaarnwoude 2035 (2012)
- Mobiliteitsvisie Haarlemmermeer ([2018.0065348](#))
- Onderzoeks- en Investeringsagenda Mobiliteit 2020-2023 ([2019.0034528](#))

Beleidsdoel A: Een gemeente die verkeersveilig is per auto, met de fiets, te voet en het openbaar vervoer.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Wij streven naar een verkeersveiliger Haarlemmermeer, dus minder verkeersslachtoffers in onze gemeente. Hiertoe zetten wij in op drie pijlers die de basis vormen voor een verkeersveilige Haarlemmermeer: infrastructuur, educatie en handhaving.

Om het verkeersveiligheidsbeleid uit te voeren wordt intensief samengewerkt met andere partijen. Dit zijn andere wegbeheerders (provincie Noord-Holland, Rijkswaterstaat, Schiphol), Vervoerregio Amsterdam, politie Kennemerland, Veilig Verkeer Nederland, Fietsersbond en schoolbegeleidingsdienst OnderwijsAdvies.

Activiteiten

01. Duurzaam Veilig inrichten van wegen.
02. Aanpak blackspots.
03. Verkeerseducatie.

Toelichting

01. Duurzaam Veilig inrichten van wegen
Wij zijn begonnen met het maken van een slag in het inrichten van onze woonwijken volgens de principes van Duurzaam Veilig. Hiertoe worden in de periode tot 2027 alle wegen duurzaam veilig ingericht, zoveel mogelijk in combinatie met regulier onderhoud. Waar het nodig is voeren we de verkeersveilige inrichting eerder uit. In 2019 hebben we in combinatie met onderhoud een duurzaam veilige inrichting gerealiseerd op onder andere de Platanen-, Essen- en Olmenlaan in Zwanenburg en de Sloterweg (richting Tweeduizend EI) in Badhoevedorp.

In het kader van de Visie Ringdijk en Ringvaart ([2017.0011195](#)) hebben we, na de uitvoering van een proef in 2018, de Ringdijk afgesloten voor doorgaand verkeer bij Zwanenburg.

Daarnaast hebben we na een succesvolle proef om landbouwverkeer toe te laten op de Spoorlaan ten oosten van de Vennepeweg en de Noordelijke Randweg tot aan de IJweg in Nieuw-Vennep deze situatie eind 2019 definitief gemaakt. De verkeersveiligheid wordt hierdoor vergroot.

Een overzicht van gerealiseerde duurzaam veilig werk-met-werk in 2019:

- Sloterweg ten zuiden van Schipholweg (Badhoevedorp);
- Aagje Dekenpad, vergevingsgezinde banden langs fietspad (Hoofddorp);
- losse DV-maatregel: drempel en fietsoversteek op Bennebroekerweg ter hoogte van de Tijmweg, in verband met de veiligheid overstekende fietsers naar Schenkeveld (Rijsenhout).

02. Aanpak blackspots

Doordat de ongevalregistratie is verbeterd, krijgen we een beter inzicht in de locaties waar op ons wegennet de meeste ongevallen gebeuren. Voorstellen ter verbetering van de verkeersveiligheid op deze locaties hebben wij opgenomen in de Onderzoeks- en Investeringsagenda Mobiliteit. Er is gestart met het opzetten van een uitvoeringsprogramma waarin deze blackspots worden opgenomen. In 2019 zijn de volgende blackspots aangepast:

- de Nieuwemeerdijk in Nieuwe Meer;
- de Hillegommerdijk in Lisserbroek.

03. Verkeerseducatie

Wij bieden een breed, en een voor scholen kosteloos, aanbod van verkeersveiligheidsprojecten, zoals het praktisch verkeersexamen en praktijklessen over veiligheid rond een vrachtwagen. Wij belonen basisscholen die verkeersveiligheid een vaste plaats geven in hun lespakket met een Haarlemmermeers Verkeersveiligheidslabel. Vanaf het begin van het schooljaar 2018-2019 is de organisatie van de verkeerseducatieprojecten sterk veranderd, zodat scholen voor alle projecten bij één regionaal aanspreekpunt terecht kunnen en dat alle gemeenten in de regio dezelfde projecten aanbieden. De verkeerseducatieprojecten worden gecoördineerd door de Vervoerregio Amsterdam en door hen per schooljaar gerapporteerd.

Er zijn daarnaast 15 verkeersveiligheids-campagnes, zoals de *BOB* en de *Scholen zijn weer begonnen*, uitgevoerd om de volwassen weggebruiker te bereiken.

Beleidsdoel B: De doorstroming van alle vormen van vervoer en de bereikbaarheid van Haarlemmermeer dient op elk moment van de dag zo optimaal mogelijk te zijn.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

In het Deltaplan Bereikbaarheid staan de uitgangspunten voor het verkeer- en vervoersbeleid. Naast aandacht voor de auto worden hierin het parkeerbeleid, fietsbeleid en de Openbaar Vervoer-visie nader uitgewerkt.

Onze uitgangspunten voor de auto en het wegennetwerk zijn:

- ruimte voor automobiliteit realiseren;
- netwerk aan infrastructuur voor de (vracht)auto uitbreiden en verbeteren;
- bestaande knelpunten in het netwerk oplossen;
- infrastructuur inpassen.

We realiseren en reserveren deze nieuwe, zorgvuldig ingepaste, infrastructuur samen met onze partners bij onder meer provincie en Vervoerregio. Uitbreiding van wegcapaciteit bepalen we op basis van de fasering van de ontwikkeling van de woon- en werklocaties. Autoverkeer leiden we over juiste en geschikte routes, waar mogelijk ontvlechten we doorgaand- en bestemmingsverkeer. We zorgen dat bestaande knelpunten in het netwerk opgelost worden.

Wij streven naar een kwalitatief goed aanbod van openbaar vervoer. Primair gaat het om een regionaal netwerk met focus op de woon-werk verbinding op middellange afstand. Een samenhangend netwerk waarin hoogwaardige busverbindingen aansluiten op de trein en metro die als ruggengraat van het regionale netwerk fungeren. Daartoe is een hoogfrequent aantal reismogelijkheden per uur en per richting een eerste vereiste. Tegelijkertijd moeten ook de kleinere kernen bereikbaar zijn met vraagafhankelijk openbaar vervoer. Vanaf de start van de openbaar vervoerconcessie Amstelland-Meerlanden, overleggen wij met de vervoerder en de Vervoerregio over hoe de basismobiliteit voor de kleine kernen, kan worden verbeterd. Ons doel is om aan te sluiten bij het nieuwe systeem voor vraagafhankelijk openbaar vervoer dat voor enkele kleine kernen wordt ingevoerd. We zijn in 2019 gestart met het vroegtijdig betrekken van (georganiseerde) inwoners en raad bij de concessie ontwikkeling van het navolgende jaar (2021).

Ook de kwaliteit van het openbaar vervoer is van groot belang. Het systeem moet veilig, betrouwbaar, snel, begrijpelijk en betaalbaar zijn. Tevens zijn de bereikbaarheid en toegankelijkheid van de halte/het perron tot het voertuig

(gelijkvloerse instap) van belang. De beschikbaarheid van actuele reisinformatie voorafgaand aan en tijdens de reis speelt een steeds essentiëlere rol in de mobiliteit, onder andere bij een aaneenschakeling van verplaatsingen met verschillende vervoerswijzen.

De afgelopen decennia is in de gemeente Haarlemmermeer een behoorlijk compleet fietsnetwerk ontstaan. Alle belangrijke bestemmingen binnen de gemeente kunnen worden bereikt, nog slechts enkele schakels ontbreken. Het recreatieve netwerk kan verder uitgebreid worden. Daarnaast is in het lokale fietsnetwerk nog kwaliteitsverbetering mogelijk op het gebied van comfort, doorstroming, stallen, verkeersveiligheid, verlichting en bewegwijzering.

De gemeente exploiteert betaalde parkeerplaatsen, is bevoegd gezag voor parkeervergunningen en is verantwoordelijk voor het parkeertoezicht in de gemeente. Het parkeerbeleid heeft tot doel de bereikbaarheid van voorzieningen te bevorderen door het toepassen van geschikte parkeernormen voor de diverse woon- en werkgebieden, door het zorgen voor een acceptabele parkeerdruk (verhouding vraag en aanbod), en door het helder informeren over de parkeermogelijkheden (parkeerverwijzing). Naast bereikbaarheid bevorderen heeft het parkeerbeleid tot doel objectieve parkeeroverlast in woonwijken terug te dringen om de leefbaarheid bevorderen: niet te veel blik op straat en geen ongewenst (illegaal) parkeergedrag.

Activiteiten

01. Verbeteren regionale en lokale wegen.
02. Openbaar Vervoersbeleid.
03. Fietsbeleid.
04. Uitwerken Parkeerbeleid.
05. Mobiliteitsbeleid.

Toelichting

01. Verbeteren regionale en lokale wegen
In 2019 hebben we geparticipeerd in een veelvoud van projecten om de doorstroming op wegen te verbeteren. Zo hebben we met de provincie Noord-Holland de vervanging van de Cruquiusbrug aangegrepen om gezamenlijk een plan te ontwikkelen om de doorstroming en de veiligheid voor fietsers te verbeteren.

Samen met Schiphol, de Vervoerregio Amsterdam en de omgeving is onder leiding van de Provincie

Noord-Holland gewerkt aan een visie op de Kruisweg corridor (oplevering 2020).

In 2018 hebben Gedeputeerde Staten van Noord-Holland en Zuid-Holland een besluit over een definitief voorkeursalternatief voor de Duinpolderweg genomen. In het voorjaar is echter in het coalitieakkoord van de provincie Noord-Holland een heroverweging van dit besluit opgenomen. Onze inzet sinds deze heroverweging is om zo snel mogelijk duidelijkheid te krijgen over de impact van deze heroverweging. Helaas is door de heroverweging de planvoorbereiding bij de provincie stil komen te liggen.

In 2019 zijn we begonnen met verkennende gesprekken met de regio Zuid Kennemerland om te komen tot een gezamenlijk ontwikkelbeeld.

Daarnaast hebben we:

- op Schiphol-Rijk parkeervakken voor vrachtwagens aangelegd om de overlast van geparkeerde vrachtwagens tegen te gaan;
- na een succesvolle proef om landbouwverkeer toe te laten op de Spoorlaan ten oosten van de Vennepweg en de Noordelijke Randweg tot aan de IJweg in Nieuw-Vennep deze situatie eind 2019 definitief gemaakt. De verkeersveiligheid wordt hierdoor vergroot;
- diverse (zie beleidsdoel A) straten ingericht volgens Duurzaam veilig;
- na inspraak over de Fanny Blankers-Koenlaan het Definitief Ontwerp vastgesteld zodat in 2020 de uitvoering kan worden opgepakt;
- de Vijfhuizerweg tussen IJweg en N205 opnieuw ingericht, met landbouwverkeer-vriendelijke plateaus en lichtmasten. Daarnaast is de kantmarkering aangepast aan de richtlijnen.

02. Openbaar Vervoersbeleid

Om een kwalitatief goed aanbod van openbaar vervoer te realiseren is met de Vervoerregio en de provincie Noord-Holland een samenwerkingsovereenkomst gesloten waarmee de bereikbaarheid en doorstroming op de HOV Schiphol busring tussen Schiphol-Rijk en Schiphol-Oost verbetert. Daarnaast werken we in andere HOV-projecten nauw samen met dezelfde partners. De HOV-Westtangent is zo'n project wat toeziet op het versnellen van de verbinding van Schiphol-Noord naar Amsterdam. Wij zijn als uitvoerende partij begonnen met de planuitwerking voor de aanleg van een nieuwe brug en viaduct ten noorden van het knooppunt Schiphol-Noord. Wij participeren tevens in het HOV project HOV Aalsmeer Schiphol Zuid (Hovasz) en het project Schiphol-Oost waarvoor dit jaar tussen Schiphol, de Vervoerregio Amsterdam en de provincie Noord-Holland een samenwerkingsovereenkomst is ondertekend

welke wij ter ondersteuning hebben onderschreven.

Daarnaast hebben we:

- geparticipeerd in de Meerjaren Investeringsagenda Ruimte en Transport (MIRT) verkenning multimodale knoop Schiphol wat heeft geresulteerd in een investeringsbesluit van Rijk en Regio (VRA & Schiphol) voor het oplossen van het knelpunt van de multimodale knoop;
- het project waarbij nieuwe reisinformatiepanelen (DRIS) op de haltes worden geplaatst dit jaar afgerond;
- haltes langs lijn 341 toegankelijk gemaakt voor mindervaliden.

03. Fietsbeleid

Op de drukst bereden verbindingen ontwikkelen we snelfietsroutes. Samen met de Vervoerregio Amsterdam hebben we gewerkt aan de snelfietsroute Hoofddorp-Schiphol-Aalsmeer. In 2018 is gestart met de realisatie van de eerste fase tussen de Fokkerweg en de Aalsmeerderdijk. De uitvoering van verdere maatregelen hangt samen met de visie op de Kruisweg en heeft dienen gevolge nog niet tot uitvoering geleid. Voor de verkeersveiligheid voor fietsers op de Sloterbrug hebben we samen met de gemeente Amsterdam en de Vervoerregio Amsterdam de plannen ter vervanging van de huidige Sloterbrug uitgewerkt.

Daarnaast hebben we diverse kleinere maatregelen ten gunste van fietsers gerealiseerd. Zo is bijvoorbeeld het Elspeterbospad in Hoofddorp gelijktijdig met onderhoud van asmarkering voorzien.

Daarnaast hebben we:

- een start gemaakt met de aanleg van de Fietsroute knooppunt A4-A9 Badhoevedorp. Rijkswaterstaat zal in 2020 starten met het aanleggen van het tweede en laatste deel;
- nieuwe verlichting gerealiseerd bij het fietspad tussen de A44 en Abbenes;
- in samenwerking met provincie Noord-Holland en de Vervoerregio Amsterdam de fietsverbinding tussen Halfweg en Haarlem nader onderzocht.

04. Uitwerken Parkeerbeleid

Op diverse locaties hebben we door de parkeermanager in samenwerking met de belanghebbenden maatregelen doorgevoerd om parkeeroverlast te beperken.

Zo zijn er:

- op diverse plaatsen blauwe zones uitgebreid, na instemming van de buurt;

- bij het station Nieuw-Vennep 27 extra parkeerplaatsen aangelegd.

5. Mobiliteitsbeleid

Op ons voorstel is door de raad de Investeringsagenda Mobiliteit vastgesteld. We zijn gestart met de uitwerking van het

uitvoeringsprogramma. De banden met de provincie Noord-Holland zijn nadrukkelijk aangehaald wat heeft geresulteerd in een nauwere samenwerking op beleidsniveau en vernieuwde afstemmingsafspraken rond benodigde investeringen samenhangend met de versnelling woningbouw.

Specificatie behorend bij de jaarrekening

Wat heeft het gekost?

Tabel 32

Er kunnen afrondingsverschillen optreden.
(bedragen x € 1.000; min = nadeel)

		Begroting origineel	Begroting gewijzigd	Rekening	Vershil rekening begroting gewijzigd
		2019	2019	2019	
Mobiliteit					
Haarlemmermeer is een verkeersveilige gemeente, met goed bereikbare voorzieningen en een efficiënt openbaar vervoer. Reservemutaties	Baten	195	1.042	274	-768
	Lasten	6.209	7.239	6.237	1.002
Saldo van baten en lasten (B-L)	Saldo	-6.013	-6.197	-5.963	234
Reservemutaties	Onttrekking	3.484	232	221	-11
	Storting	800	723	390	333
Resultaat (Saldo +O-S)	Saldo	-3.330	-6.687	-6.132	556

Uitsplitsing per beleidsdoel

Beleidsdoel A: Een gemeente die verkeersveilig is per auto, met de fiets, te voet en het openbaar vervoer.	Baten	0	0	33	33
	Lasten	2.098	1.760	1.809	-49
	Saldo	-2.098	-1.760	-1.777	-17
Beleidsdoel B: De doorstroming van alle vormen van vervoer en de bereikbaarheid van Haarlemmermeer dient op elk moment van de dag zo optimaal mogelijk te zijn.	Baten	195	1.042	242	-801
	Lasten	4.111	5.479	4.428	1.051
	Saldo	-3.915	-4.437	-4.186	251

Toelichting gewijzigde begroting 2019 - jaarrekening 2019

Beleidsdoel A

Tabel 33

Afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting
(bedragen x € 1.000; min = nadeel)

Baten

Overig	33
Totaal Baten	33

Lasten

Overig	-49
Totaal Lasten	-49

Beleidsdoel B

Tabel 34

Afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting
(bedragen x € 1.000; min = nadeel)

Baten

MRA: slimme en duurzame mobiliteit	-847
Leges	159
Subsidie openbaar vervoer	-60
Overig	-53
Totaal Baten	-801

Lasten

MRA: subsidie SADC	847
Onderhoud verkeersregelinstallaties	150
Integrale aansturing Sugar City e.o.	65
Overig	-11
Totaal Lasten	1.051

Baten

In de Voorjaarsrapportage 2019 is rekening gehouden met een budget neutrale mutatie in het kader van slimme en duurzame mobiliteit van de Metropool Regio Amsterdam (MRA). Met het Rijk is afgesproken dat deze incidentele bijdrage ter beschikking wordt gesteld aan Schiphol Area Development Company (SADC) ter uitvoering van het plan van aanpak. Deze bijdrage is, in tegenstelling tot wat is opgenomen in de Voorjaarsrapportage 2019, ontvangen in de decembercirculaire 2019 en voorgesteld wordt om deze bijdrage over te hevelen naar 2020.

In 2019 is een openstellingsvergunning voor het Buitenveldert tunnelsysteem te Haarlemmermeer (Schiphol) verleend. De bijbehorende leges waren niet geraamd.

De realisatie van de baten en van de gemaakte kosten van de subsidie voor halte-halte vervoer worden op een ander beleidsdoel (A) verantwoord.

Lasten

In de Voorjaarsrapportage 2019 is rekening gehouden met een budget neutrale mutatie in het kader van slimme en duurzame mobiliteit van de Metropool Regio Amsterdam (MRA). Met het Rijk is afgesproken dat deze incidentele bijdrage ter beschikking wordt gesteld aan Schiphol Area Development Company (SADC) ter uitvoering van het plan van aanpak. Deze bijdrage is, in tegenstelling tot wat is opgenomen in de Voorjaarsrapportage 2019, ontvangen in de decembercirculaire 2019 en voorgesteld wordt om deze bijdrage over te hevelen naar 2020.

De kosten voor onderhoud van verkeersregelinstallaties (VRI's) zijn beperkt gebleven omdat de laatste jaren veel installaties zijn vervangen. Ook eventuele storingen vielen onder de garantietermijn.

Het incidentele nadeel wordt veroorzaakt door algemene kosten die te maken hebben met de integrale aansturing van de gebiedsontwikkeling rondom Sugar City e.o. Dit betreft onder andere het afstemmen van de projecten met de overige projecten in de directe omgeving van SugarCity (opstellen van tekeningen, coördinatie, afstemmingen met belanghebbenden waaronder dorpsraad, ondernemersvereniging, Connexion, provincie, Vervoerregio, Omgevingsdienst). Deze algemene kosten zijn niet toe te rekenen aan de projecten en komen, evenals de historische kosten t/m 2018, ten laste van de exploitatie 2019, echter nu verdeeld naar relevante beleidsdoelen. Deze kosten betreffen de gebiedsontwikkeling inzake de infrastructuur.

Reserves

Tabel 35

Afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen x € 1.000; min = nadeel)

	Begroting	Werkelijk	Vershil
Onttrekking			
Algemene reserve RIH	-37	32	69
Dekking afschrijvingslasten Omleggen A9	270	189	-81
Totaal Onttrekking	232	221	-11

Storting

Dekking afschrijvingslasten Omleggen A9	723	390	333
Totaal Storting	723	390	333

Onttrekkingen:

In 2019 is € 189.000 onttrokken aan dekking afschrijvingslasten omleggen A9 om de afschrijvingslasten over het boekjaar 2019 te dekken. De reden hiervan is dat er minder is

geïnvestereerd dan begroot, waardoor de werkelijke afschrijvingslasten ook lager liggen.

Stortingen:

Om de kapitaallasten van de afdracht aan de omlegging A9 te dekken worden de winsten vanuit de grondexploitatie Badhoevedorp jaarlijks in de reserve gestort. Deze bedragen zijn afhankelijk van de hoogte van de winstneming in

het betreffende jaar. In 2019 is € 390.000 winst gemaakt in de grondexploitatie Badhoevedorp. Deze is lager dan begroot door een aanpassing in het winstnemingsmodel grondexploitaties welke door de gemeente Haarlemmermeer wordt toegepast.

Ruimtelijke ontwikkelingen

Portefeuillehouder: **Booij, Nobel, Rip, Ruigrok, Sedee-Schuitemaker, Steffens-van de Water**

lasten in €	62.162
% totale realisatie lasten	13,6%
batens in €	66.527
% totale realisatie batens	14,5%

Maatschappelijk doel:

Een aantrekkelijke, veilige, efficiënte, duurzame en goed functionerende ruimtelijke omgeving.

(bedragen x € 1.000)

	Rekening 2019 batens	% verschil batens t.o.v. begroting	Rekening 2019 lasten	% verschil lasten t.o.v. begroting
Beleidsdoel A: De ruimtelijke omgeving is het resultaat van een zorgvuldige afweging om het welzijn van de inwoners, bedrijven, werkenden, bezoekers en recreanten te vergroten.	-269	-124%	4.733	12%
01. Samen met Rijk en Metropoolregio Amsterdam werken aan een leefbare en duurzame regio.				
02. Uitvoering geven aan de vastgestelde structuurvisie voor Haarlemmermeer en Hoofddorp.				
03. Versnelling woningbouw/ ontwikkeling van Haarlemmermeer-West.				
04. Ontwikkeling gebied van station tot en met winkelcentrum van Hoofddorp tot stadscentrum.				
05. Transformatie van verouderde kantoren en bedrijventerreinen tot gemengde woongebieden.				
06. Uitvoering geven aan het integraal Ringdijk- en Ringvaartbeleid.				
07. Uitvoering geven aan de ruimtelijk economische visie voor een leefbaar Rijsenhout.				
08. Implementatie van de nieuwe Omgevingswet.				
09. Ontwikkelingsgerichte, duurzame ruimtelijke ordening met flexibele bestemmingsplannen.				
10. Het digitaal beschikbaar stellen van bestemmingsplannen en andere ruimtelijke producten.				
11. Toetsing van ruimtelijke onderbouwingen in het kader van WABO-aanvragen aan beleidsdocumenten.				
12. Verdere ontwikkeling binnen de gemeente gelegen verbindingen van het Nationaal Natuur Netwerk (NNN).				
Beleidsdoel B: Haarlemmermeer realiseert ruimtelijke projecten die bijdragen aan het maatschappelijk doel.	53.560	5%	54.524	-7%
01. Realiseren van woningbouwprojecten.				
02. Realiseren van kantoren- en bedrijventerreinen.				
03. Realiseren van groen- en recreatieprojecten.				
Beleidsdoel C: Het gebruik van de openbare ruimte sturen in overeenstemming met het beleid.	13.235	4%	2.905	4%
01. Uitvoeren van de wettelijke taak van het houden van bouw- en woningtoezicht.				
02. Uitvoeren van toezicht op het gebruik van gronden en bouwwerken.				
03. Het zorgen voor de registratie van gemeentelijke kabels en leidingen.				
04. Het begeleiden van diverse projecten op het gebied van kabels en leidingen.				

Verbonden partijen

Beleidsdoel A:

Beleidsdoel B: [Schiphol Area Development Company \(SADC\)](#), [Hoofdvaart BV](#), [GEM A4 Zone West CV](#), [GEM President CV](#), [Beheer BV GEM A4 Zone West](#) en [President, GEM Polanenpark CV](#), [GEM Polanenpark BV](#)

Beleidsdoel C: [Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied](#)

Burgemeester van Stamplein

Ruimtelijke ontwikkelingen

Een aantrekkelijke, veilige, efficiënte, duurzame en goed functionerende ruimtelijke omgeving.

De gemeente bestaat vanaf 1 januari 2019 uit 31 kernen waar ruim 150.000 mensen wonen. Haarlemmermeer is een omvangrijk gebied van 20.632 hectare met een werelderfgoed monument in de vorm van de Geniedijk. Daarnaast zijn in de gemeente grote ondernemingen gevestigd, waaronder de nationale luchthaven, en is er een omvangrijke infrastructuur, waaronder belangrijke verkeersaders, een drukke spoorlijn en het Noordzeekanaal. Dit alles vraagt op het gebied van ruimtelijke ordening om een zorgvuldige afweging met het oog op het welzijn en de welvaart van de inwoners, ondernemers, werkenden, bezoekers en recreanten. Daartoe biedt onder meer de Wet op de Ruimtelijke Ordening mogelijkheden om daarin te sturen. Bekende instrumenten zijn structuurvisies en bestemmingsplannen. Deze instrumenten blijven tot de invoering van de nieuwe Omgevingswet in 2021 de wettelijke basis voor de ruimtelijke ordening in onze gemeente.

De beleidsbasis voor de ontwikkeling van de gemeente zijn de Structuurvisie Haarlemmermeer 2030, de Deelstructuurvisie Hoofddorp 2030 en de Structuurvisie Haarlemmerliede en Spaarwoude. De integrale uitwerking van de structuurvisies doen we steeds meer gebiedsgericht en samen met de betrokkenen in het gebied. Daarbij lopen

we vooruit op de werkwijze van de Omgevingswet.

De Structuurvisie biedt ons ook de mogelijkheid om belanghebbenden financieel te laten bijdragen aan voorzieningen die van gemeentewege worden getroffen.

De gemeente heeft bestemmingsplannen die het ruimtelijke karakter van de omgeving borgen en ontwikkelingen daarmee in overeenstemming laten zijn. Daarmee wordt de ruimtelijk juridische basis gehandhaafd voor belangrijke voorwaarden voor een prettige, veilige en duurzame woon-, werk- en recreatieve omgeving waarin ook oog is voor economische ontwikkeling. In de bestemmingsplannen zijn belangrijke rollen weggelegd voor paragrafen betreffende het milieu, verkeer, externe veiligheid, historische waarden en beleidsregels van andere overheden die het algemeen ruimtelijk belang moeten waarborgen.

Door zelf de uitvoering van ruimtelijke projecten ter hand te nemen geeft de gemeente actief invulling aan het realiseren van de ruimtelijke opgave waar de gemeente voor staat.

Wij bereiden ons voor op de nieuwe Omgevingswet. In de Omgevingswet zullen de gebiedsgerichte onderdelen van de huidige wetten, waaronder de Wet op de Ruimtelijke Ordening worden samengebracht in één wet. De

beoogde inwerkingtreding van de wet is 1 januari 2021.

De Haarlemmermeer laat in de afgelopen jaren een toenemende verstedelijking. De verwachting

is dat zich dit de komende jaren zal voortzetten. Op 1 januari 2019 is de oppervlakte van Haarlemmermeer vergroot met 2.119 hectare. Dit is de oppervlakte van de voormalige gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude.

Tabel 36

Programma / Omschrijving	Eenheid	Indicator	Bron	Metingen				
				2015	2016	2017	2018	2019 ¹
Hernieuwbare elektriciteit	%	BBV	Waarstaatjegemeente.nl	2,3	2,7	2,5	3,6	n.b.

¹ Per peildatum 6 mei 2020 is dit cijfer nog niet bekend. Zodra dit wel het geval is, zal dit zichtbaar worden op www.waarstaatjegemeente.nl.

Verbonden partijen

Om onze maatschappelijke doelen en beleidsdoel(en) te bereiken werken we samen met *Schiphol Area Development Company* (gronduitgifte bedrijventerreinen), *Hoofdvaart BV*, *GEM A4 Zone West CV*, *GEM President CV* en *GEM A4 Zone West* (ontwikkeling van bedrijventerreinen) en *GEM Polanenpark CV* en *BV*. Zie voor een nadere toelichting de paragraaf [Verbonden Partijen](#).

De *Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (OD NZKG)* controleert aanvragen van ondernemingen en de grote infrastructurele werken. Zie voor voor een verdere toelichting het programma [Kwaliteit fysieke omgeving](#).

Relevant beleid

- Structuurvisie Haarlemmermeer 2030 ([2012.0033712](#))
- Deelstructuurvisie Hoofddorp 2030 ([2013.0028472](#))

- Structuurvisie Haarlemmerliede en Spaarnwoude 2035 (2012)
- Uitvoeringsplan voor Haarlemmermeer-West ([2014.0010031](#))
- Gebiedsontwikkeling Lisserbroek Turfspoor (2016.0017874)
- Inrichtingsplan en Ontwikkelstrategie Hoofddorp Centraal ([2016.0020521](#))
- Visie Ringdijk en Ringvaart ([2017.0011195](#))
- Versnelling woningbouwproductie ([2017.0037218](#))
- Reserve ruimtelijke investeringen Haarlemmermeer (RIH) ([2009.0020965](#))
- Economisch perspectief 2030 ([2016.0020280](#))
- Koersdocument Omgevingswet Haarlemmermeer en Haarlemmerliede en Spaarnwoude ([2017.0065942](#))
- Beleidskader Strategisch Grondbeleid Haarlemmermeer 2019-2023 ([2019.0057735](#))
- Uitgangspunten voor de Schaa sprong van de Oostflank Haarlemmermeer ([2019.0058297](#))

Beleidsdoel A: De ruimtelijke omgeving is het resultaat van een zorgvuldige afweging om het welzijn van de inwoners, bedrijven, werkenden, bezoekers en recreanten te vergroten.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Door het actief betrekken van inwoners en ondernemers bij ruimtelijke ontwikkelingen en het creëren van draagvlak bij direct belanghebbenden, hebben we ruimtelijke plannen gemaakt die voorzien in een stabiel evenwicht tussen diverse ruimtelijke spanningsvelden. Werken en wonen, wonen en recreëren, winkelen en wonen, uitgaan en wonen, vermaak behoeften van diverse leeftijdscategorieën, daarbij is alles zoveel mogelijk in samenhang gebracht. Wij hebben dit gebiedsgericht aangepakt, waarbij per gebied, samen met de in het gebied betrokkenen, integrale visies en plannen zijn gemaakt. Een goed en gezond leefmilieu is daarbij een voorwaarde.

Activiteiten

01. Samen met Rijk en Metropoolregio Amsterdam werken aan een leefbare en duurzame regio.
02. Uitvoering geven aan de vastgestelde structuurvisie voor Haarlemmermeer en Hoofddorp.
03. Versnelling woningbouw/ ontwikkeling van Haarlemmermeer-West.
04. Ontwikkeling gebied van station tot en met winkelcentrum van Hoofddorp tot stadscentrum.
05. Transformatie van verouderde kantoren en bedrijventerreinen tot gemengde woongebieden.
06. Uitvoering geven aan het integraal Ringdijk- en Ringvaartbeleid.
07. Uitvoering geven aan de ruimtelijk economische visie voor een leefbaar Rijsenhout.
08. Implementatie van de nieuwe Omgevingswet.

09. Ontwikkelingsgerichte, duurzame ruimtelijke ordening met flexibele bestemmingsplannen.
10. Het digitaal beschikbaar stellen van bestemmingsplannen en andere ruimtelijke producten.
11. Toetsing van ruimtelijke onderbouwingen in het kader van WABO-aanvragen aan beleidsdocumenten.
12. Verdere ontwikkeling binnen de gemeente gelegen verbindingen van het Nationaal Natuur Netwerk (NNN).

Toelichting

01. Samen met Rijk en Metropoolregio Amsterdam werken aan een leefbare en duurzame regio

In 2019 hebben we met onze regiopartners vooral gewerkt aan de verbetering van hoogwaardige infrastructuur. Hierna benoemen we twee trajecten; bij het Meerjarenprogramma Infrastructuur Ruimte en Transport (MIRT) wordt de Multimodale knoop Schiphol (MKS) verkend en in het programma 'Samen bouwen aan bereikbaarheid' zijn wij betrokken.

De huidige MKS is gebouwd in de jaren '90 en is berekend op 21,3 miljoen luchtreizigers per jaar met als bestemming of vertrekpunt Schiphol. Het treinstation is inmiddels uitgegroeid tot één van de belangrijkste van ons land, waar dagelijks ruim 80.000 in- en uitstappende reizigers gebruik van maken. Met 26 buslijnen en bijna 140 lijnbussen per uur is Schiphol Centrum ook een groot busstation. De MIRT-verkenning had als doel de MKS veiliger te maken en de capaciteit te vergroten. In het Bestuurlijk Overleg (BO) MIRT van november 2019 is een voorkeursbeslissing genomen voor de MKS, bestaande uit een reeks van maatregelen in Schiphol Plaza, op en rond het treinstation en aanpassingen aan het busstation. Deze voorkeursbeslissing biedt nog geen oplossing voor de langere termijn.

Wij hebben samen met Schiphol, Amsterdam, de Vervoerregio Amsterdam (VRA), Nederlandse Spoorwegen (NS) en KLM het initiatief genomen om te komen tot een oplossing voor de kwetsbare bereikbaarheid – regionaal, nationaal en internationaal – van station Schiphol. Dit initiatief heeft als werknaam MASH (Mobiliteitssysteem Amsterdam-Schiphol-Hoofddorp). Deze zes partijen zien in hun voorstel waarbij doortrekking van de Noord/Zuidlijn tot Hoofddorp in combinatie met het sluiten van de kleine ring in Amsterdam wordt uitgewerkt een oplossing voor wat ze de 'problematische multimodale knoop Schiphol' noemen. In het BO Regionaal OV-toekomstbeeld is afgesproken dat de verlengde NZ-lijn tot Hoofddorp onderdeel is van dit Regionaal OV-toekomstbeeld en daarin eerste prioriteit heeft.

Gezien de urgentie en noodzaak voor een gezamenlijke aanpak tussen Rijk en regio is het nodig om verschillende trajecten met elkaar te koppelen. Dit is op 16 oktober 2019 aan de programmaraad van Samen Bouwen aan Bereikbaarheid voorgelegd. De programmaraad heeft besloten om zo snel mogelijk te starten met het opstellen van een netwerkstrategie voor de gehele regio binnen het programma Samen Bouwen aan Bereikbaarheid en de trajecten van Samen Bouwen aan Bereikbaarheid (waaronder programmalijn ZWASH) en MASH zo snel als mogelijk bij elkaar te brengen.

02. Uitvoering geven aan de vastgestelde structuurvisie voor Haarlemmermeer en Hoofddorp

De Structuurvisie Haarlemmermeer 2030 vormt het kader voor de ruimtelijke ontwikkeling van de gemeente en is als zodanig in- en extern uitgedragen. De Structuurvisie is ingebracht in beleidsbepalende externe kaders, bijvoorbeeld MRA, G32, Stadsregio en in Rijkstrajecten zoals het MIRT. Beide structuurvisies vormen de basis voor diverse gebiedsontwikkelingen die met betrokken omwonenden, ondernemers, organisaties, grondeigenaren dit jaar in de planfase zitten. Zoals Stadscentrum Hoofddorp en de versnellingslocaties woningbouw (zie hierna). Daarnaast zijn de structuurvisies zijn een goede basis geweest voor het opstellen van de Omgevingsvisie Haarlemmermeer.

03. Versnelling woningbouw/ ontwikkeling van Haarlemmermeer-West

De druk op de woningmarkt in onze regio blijft onverminderd hoog en vanuit deze opgave is Haarlemmermeer in 2017 gestart met de versnelling van de woningbouw voor de gebiedsontwikkeling van Lisserbroek Noord, Nieuw-Vennep West en Cruquius-Zwaanshoek en Hoofddorp-Noord (2017.0037218). De gebiedsontwikkelingen bevinden zich in verschillende fases.

Voor de gebiedsontwikkeling van Lisserbroek Noord en Lisserbroek Turfspoor wordt op basis van het Ambitiedocument en de in september 2018 vastgestelde Gebiedskaart Lisserbroek 2040 nader uitgewerkt. Dit jaar is daarvoor onder andere verkeersonderzoek gedaan naar de ontsluiting van het gebied.

Voor de woningbouwontwikkeling in Nieuw-Vennep West is ter uitvoering van de afspraken met grondeigenaren in de intentieovereenkomst Nieuw-Vennep West van juni 2018 door de gemeente een concept Programma van Eisen opgesteld, dat we aan de ontwikkelaars in dit gebied hebben voorgelegd om de haalbaarheid te toetsen en om stedenbouwkundige plannen te maken voor het gebied.

Voor de gebiedsontwikkeling Cruquius is dit jaar aan een publiek programma van eisen gewerkt waarmee de initiatiefnemers uitgenodigd worden om een stedenbouwkundig plan op hoofdlijnen op te stellen.

04. Ontwikkeling gebied van station tot en met winkelcentrum van Hoofddorp tot stadscentrum

In de deelstructuurvisie Hoofddorp uit 2013 (2013.0028472) wordt Hoofddorp geschetst als een goed bereikbare, duurzame en levendige stad. Er zijn veel projecten en initiatieven die nu gelijktijdig maar in verschillende faseringen samenkomen. Voor Hoofddorp betekent dit een enorme verandering voor het gebied tussen het NS-station, de Geniedijk, de Hoofdvaart en het gebied langs de Kruisweg.

Met het programma Stadscentrum Hoofddorp zijn wij eind 2018 een gecoördineerde, programmatische aanpak van de gebiedsontwikkeling in het centrum van Hoofddorp gestart. Dit zijn de onderdelen van het programma, waar we in 2019 aan gewerkt hebben:

- Ruimtelijke maatregelen, waaronder de parkeeropgave en infrastructuur;
- Raadhuisplein en omgeving, waaronder Raadhuisplein, Raadhuis, Voorzetgebouw, Aprisco (Treehouse) en Post NL;
- Stadspark, waaronder het tenniscomplex;
- Beukenhorst-West: Hyde Park, Gerritshoeve en KomEtenPlein;
- Binnenweg en omgeving, waaronder Binnenweg 3 en de Binnenweggarage;
- Winkelcentrum, waaronder V&D/De Deining en de Concourslaan;
- Participatie en communicatie: een integrale participatie- en communicatiestrategie.

In 2019 zijn de eerste resultaten van deze ontwikkelingen ook al zichtbaar geworden, zoals de sloop en bouwvergunningen voor delen van Hyde Park, de vergunning voor de horeca van de Gerritshoeve, en de realisatie van het KomEtenPlein.

05. Transformatie van verouderde kantoren en bedrijventerreinen tot gemengde woongebieden

In de Structuurvisie Haarlemmermeer 2030 is aangegeven dat er voor een aantal werkgebieden binnen de gemeente goede kansen zijn voor transformatie van bedrijventerrein naar woningen (Hoofddorp-Noord, Cruquius Bennebroekerdijk en Nieuw-Vennep-Pionier) en van kantorenterrein naar woongebied (Beukenhorst-Noord en -West). Daarnaast zijn er inmiddels diverse particuliere initiatieven tot transformatie, onder andere de kantoren langs de Hoofdvaart. Alhoewel de

bedrijven- en kantorenleegstand in 2019 is afgenomen blijft het een belangrijk aandachtspunt in het kader van verbetering van de leefomgeving.

Op 19 september 2019 heeft u het Ontwikkelperspectief voor Hoofddorp-Noord vastgesteld dat bestaat uit het stedenbouwkundig kader en toekomstperspectief voor de binnenstedelijke transformatie van het gebied. Met daarin de kernwaarden voor het gebied, het stedenbouwkundig concept en de openbare ruimte, het woonprogramma, maatregelen klimaatadaptatie en energie en de spelregels voor ontwikkelaars. Het gebied noemen we 'Nieuw Noord'.

Voor het Pionier/Bolsterrein in Nieuw-Vennep is dit jaar gewerkt aan stedenbouwkundig ontwikkelkader voor het gebied om te komen tot een gemengd woningbouwgebied. Cruquius Bennebroekerdijk is in 2019 meegenomen in de opgestarte gebiedsontwikkeling voor Cruquius-Zwaanshoek.

06. Uitvoering geven aan het integraal Ringdijk- en Ringvaartbeleid

Ook dit jaar hebben we ontwikkeld met waardering voor ons erfgoed. In 2018 is in het kader van de visie Ringdijk en Ringvaart (2017.0011195) ermee begonnen, de cultuurhistorische waarden van de gemeente te inventariseren. In 2019 zijn we met een dergelijke inventarisatie langs de polderlinten (boerderijen en erven) begonnen. Het doel van de inventarisaties is om tot betere ruimtelijke afwegingen te kunnen komen die gebaseerd zijn op kennis van de omgeving en historie. Door een ontwikkelingsgericht ruimtelijk kader kunnen we de samenhang in de ruimtelijke advisering bij initiatieven langs de Ringvaart en polderlinten verbeteren. Dit schept cohesie, duidelijkheid richting de initiatiefnemer en voorkomt frustratie en precedentwerking. De cultuurhistorische en landschappelijke kwaliteiten kunnen zo een grote bijdrage leveren om de acceptatie van nieuwe ontwikkelingen te verhogen. Als de realisering van nieuwe projecten het karakter van de polder benadrukt in plaats van verstoort, heeft dit positieve toeristische, economische en maatschappelijke effecten.

07. Uitvoering geven aan de ruimtelijk

economische visie voor een leefbaar Rijsenhout
De Ruimtelijke Economische Visie Rijsenhout is in september 2018 door de gemeenteraad vastgesteld (2018.0012822). Daarna zijn we begonnen om particuliere initiatieven te toetsen aan de visie en de uitvoering ervan zo nodig ruimtelijk juridisch mogelijk maken. We hebben dit

jaar met de provincie afspraken gemaakt over het bebouwd gebied. Tevens hebben we door middel van een brief aan het ministerie gevraagd om in totaal 400 woningen mogelijk te maken in het beperkingengebied van Schiphol (LIB) om de leefbaarheid van Rijsenhout te kunnen verbeteren. Eind december 2019 heeft Raad van State uitspraak gedaan over drie potentiële woningbouwlocaties.

08. Implementatie van de nieuwe Omgevingswet

De Omgevingswet brengt een grote stelselwijziging in het omgevingsrecht en een nieuwe manier van werken in de ontwikkeling en het beheer van de fysieke leefomgeving. De reikwijdte van de wet strekt zich uit van strategische visie, gebiedsontwikkeling en beheer tot vergunningverlening, handhaving en toezicht en de bijbehorende (digitale) informatievoorziening en dienstverlening. De impact van de wet is daarmee groot.

Er zijn vier belangrijke producten te onderscheiden: de Omgevingsvisie, het Omgevingsplan, de Omgevingsvergunning en het Omgevingsloket.

In 2019 konden inwoners, ondernemers, maatschappelijke instellingen en dorps- en wijkraden aan de hand van het 'Rad van de leefomgeving' meepraten over de opgaven en thema's voor de omgevingsvisie.

Per 1 januari 2021 geldt een Omgevingsplan van rechtswege (de bestaande bestemmingsplannen zullen tezamen het nieuwe Omgevingsplan vormen). Ter voorbereiding daarop worden de huidige bestemmingsplannen gestandaardiseerd en gedigitaliseerd. De verordeningen zijn in 2019 samengevoegd in de Verordening fysiek domein (2019.0031932).

Als de wet van kracht wordt, geldt een standaard vergunningsverleningsprocedure van acht weken en moet er afgestemd worden met andere overheden. Er vinden pilots plaats en onderzoeken naar het efficiënter inrichten van het proces.

Bij de start van de wet is de informatie over de fysieke leefomgeving digitaal toegankelijk voor iedereen via het landelijke Omgevingsloket. Dit vraagt om standaardisatie van gegevens en het

maken van diverse koppelingen. In 2019 zijn hiervoor voorbereidingen getroffen. De doorontwikkeling van het landelijke Digitaal Stelsel Omgevingswet loopt tot 2024.

09. Ontwikkelingsgerichte, duurzame ruimtelijke ordening met flexibele bestemmingsplannen

Tot de tijd dat de nieuwe Omgevingswet geïmplementeerd is (2021) stellen we, als onderdeel van de uitvoering van de Structuurvisie 2030 voor gebiedsontwikkelingen, nieuwe bestemmingsplannen op die voldoende flexibiliteit hebben om de gewenste inrichting te faciliteren en voldoende ruimte bieden voor veranderende inzichten in de loop van het proces. Hierbij maken we waar mogelijk en nodig gebruik van de Crisis- en Herstelwet en het Rijksprogramma Eenvoudig beter.

In 2019 hebben we vier gewone bestemmingsplannen, drie wijzigingsplannen en één uitwerkingsplan vastgesteld. Daarnaast hebben we vijf voorbereidingsbesluiten genomen om ongewenste ontwikkelingen tegen te houden totdat wij hiervoor (aangepast) beleid hebben vastgesteld, onder andere voor het gebied Pionier in Nieuw-Vennep en voor datacentra en biomassacentrales.

10. Het digitaal beschikbaar stellen van bestemmingsplannen en andere ruimtelijke producten

Tot dat het digitale Omgevingsloket beschikbaar is zullen we alle gemeentelijke ruimtelijke plannen, zoals bestemmingsplannen, structuurvisies en algemene regels via de website www.ruimtelijkeplannen.nl voor iedereen beschikbaar blijven stellen.

11. Toetsing van ruimtelijke onderbouwingen in het kader van WABO-aanvragen aan beleidsdocumenten

Het gaat in Nederland en ook in Haarlemmermeer goed met de economie en dat zien we terug in de stijging van het aantal initiatieven en Wabo-vooroverleggen. In 2019 hebben we voor initiatieven die niet passen binnen de bestaande bestemmingsplannen 412 integrale adviezen uitgebracht. Ter vergelijking, in 2018 waren dat 336 adviezen en in 2014 waren dat er 181. Wij toetsen de initiatieven op ruimtelijke kwaliteit en haalbaarheid.

Beleidsdoel B: Haarlemmermeer realiseert ruimtelijke projecten die bijdragen aan het maatschappelijk doel.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

De gemeente Haarlemmermeer heeft een grote ruimtelijke opgave. Dit jaar hebben we gewerkt aan de binnenstedelijke woningbouwopgaven in

Hoofddorp (HydePark), Nieuw-Vennep en Badhoevedorp. Ook de uitbreiding van Hoofddorp aan de zuidoostzijde, met Tudorpark, Nassaupark, Lincolnpark en Zuidrand (De Parken) is een grote ontwikkelopgave.

Daarnaast zijn er andere grote projecten zoals de ontwikkeling van de Schiphol Trade Park en de ontwikkeling van PARK21.

Activiteiten

- 01. Realiseren van woningbouwprojecten.
- 02. Realiseren van kantoren- en bedrijventerreinen.
- 03. Realiseren van groen- en recreatieprojecten.

Toelichting

01. Realiseren van woningbouwprojecten

Er is in de gemeente een grote behoefte is aan woningen ontstaan. Daarom hebben we in 2019 zoveel mogelijk woningbouwprojecten opgestart en uitgevoerd: Tudorpark, Nassaupark, Tudorgardens en Lincolnpark worden of zijn nu in Hoofddorp gerealiseerd, evenals Nieuwe Kom Nieuw-Vennep, Zwaanshoek Enthoven, Boseilanden, Wickevoort en nog een scala aan kleinschalige projecten.

Dit jaar is ook de binnenstedelijke woonopgave opgepakt zoals wij die aangekondigd hebben in de Deelstructuurvisie Hoofddorp 2030. Daarvoor zijn diverse ontwikkelingen mogelijk gemaakt en gestart binnen het bestaande gebied van Hoofddorp zoals De Beukse Poort (woningen in plaats van kantoren), Noorderkwartier (voormalig bedrijf in Hoofddorp-Noord) en bij het Spectrum en Assumburg.

Bijzonder is de grootschalige sloop dit jaar van een aantal kantoorpanden op Beukenhorst-West ten behoeve van 3.500 woningen van HydePark. Dit jaar zijn we ook verder gegaan met de planontwikkeling voor nieuwe locaties zoals

Lincolnpark, Rooseveltpark, Cruquius-Zwaanshoek, Lisserbroek Binnenturfspoor en – Noord en Badhoevedorp.

02. Realiseren van kantoren- en bedrijventerreinen

De positieve economische ontwikkeling heeft dit jaar effect gehad op de realisatie van kantoren- en bedrijventerreinen. In het Economisch Perspectief (2016.0020280) hebben wij aangegeven hoe we de komende jaren willen sturen op de versterking van onze economie. Wij hebben aangegeven dat wij sturen op een weerbaardere, toekomstgerichte, duurzame en innovatieve economie, waarbij we de ondernemerskracht van inwoners, ondernemers en instellingen willen vergroten, we de stedelijke dynamiek en de sociale cohesie willen benutten. Ook dankzij goede regionale afspraken in Plabeka-verband (Platform Bedrijven en Kantoren Metropoolregio Amsterdam) zijn wij in staat geweest te sturen op de fasering van de programmering van kantoren- en bedrijventerreinen. Dit jaar zijn met name de projecten Beukenhorst Zuid, Schiphol Logistics Park en Schiphol Trade Park, De Hoek (-Noord), De President, De Liede en Nieuw-Vennep Zuid verder ontwikkeld en ingevuld met passende bedrijven.

03. Realiseren van groen- en recreatieprojecten

Om tegemoet te komen aan de behoefte tot recreëren in het buitengebied hebben wij dit jaar ingezet op de realisatie van nieuwe recreatieve verbindingen en nieuwe recreatiegebieden als PARK21, Geniepark en Veldpost Badhoevedorp Zuid.

Beleidsdoel C: Het gebruik van de openbare ruimte sturen in overeenstemming met het beleid.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Op grond van bindende bestemmingsplannen kunnen we omgevingsvergunningen afgeven voor de onderdelen bouw en gebruik. Hierdoor kunnen

we daadwerkelijk komen tot realisatie van de in ruimtelijke plannen opgenomen inrichting. Daarnaast bieden de bestemmingsplannen ook de basis om ongewenste ontwikkelingen tegen te gaan en handhavend op te treden.

Tabel 37

Programma / Omschrijving	Eenheid	Indicator	Bron	Metingen				Prognose	
				2015	2016	2017	2018	2019	2019
Percentage aanvragen omgevingsvergunningen die binnen de wettelijke termijnen worden afgehandeld	%	Lokaal	Gemeente	99	99	99	97	97	97

Activiteiten

01. Uitvoeren van de wettelijke taak van het houden van bouw- en woningtoezicht.
02. Uitvoeren van toezicht op het gebruik van gronden en bouwwerken.
03. Het zorgen voor de registratie van gemeentelijke kabels en leidingen.
04. Het begeleiden van diverse projecten op het gebied van kabels en leidingen.

Toelichting

01. Uitvoeren van de wettelijke taak van het houden van bouw- en woningtoezicht

In 2019 is een record aantal omgevingsvergunningen met een bouwcomponent verleend: 975. Dat is 19% meer dan vorig jaar. De gemeente heeft er 674 verleend (met name woningbouw). De OD NZKG, die aanvragen van bedrijven en de grote infrastructurele werken voor de gemeente Haarlemmermeer coördineert, heeft er 487 verleend. Deze toename heeft uiteraard te maken met positieve economische wind en zien we ook terug in toename bouwleges, waarbij met name bedrijven stevig investeren. Alle klachten worden binnen acht weken afgehandeld.

02. Uitvoeren van toezicht op het gebruik van gronden en bouwwerken

Op basis van klachten en milieucontroles hebben we in 2019 onderzoek gedaan en gehandhaafd met betrekking tot het gebruik van gronden en bouwwerken die in strijd zijn met het bepaalde in de bestemmingsplannen. Tevens hebben we het feitelijk gebruik van gronden en bouwwerken

geïnventariseerd ten behoeve van nieuwe bestemmingsplannen.

03. Het zorgen voor de registratie van gemeentelijke kabels en leidingen

De Haarlemmermeerse bodem ligt vol met kabels en leidingen. Wij hebben als één van de netbeheerders voldaan aan onze verplichting om de exacte positie van onze kabels en leidingen (riolering, openbare verlichting en verkeersregelinstallaties) digitaal beschikbaar te stellen om aan te sluiten bij het elektronisch uitwisselingssysteem KLIC-Online. Het proces van het doen van een graafmelding tot het ontvangen van het kaartmateriaal verloopt verder volledig automatisch en digitaal.

04. Het begeleiden van diverse projecten op het gebied van kabels en leidingen

Wij hebben de begeleiding van diverse projecten op het gebied van kabels en leidingen in onze gemeente voortgezet, zoals de aanleg van een nieuw trafostation van TenneT in de omgeving van Rijsenhout, verschillende projecten in verband met de aantrekkende woningbouw (Lincolnpark, Tudorpark en Hydepark in Hoofddorp, Quatrebras in Badhoevedorp, Mientekade in Halfweg en nieuwbouw Spaarndam) en het project N200 in Halfweg. Wij hebben onze werkzaamheden en die van de nutsbedrijven in gezamenlijk overleg op elkaar afgestemd. Wij zijn gestart met het voorbereiden van de aanleg van glasvezel in de buitengebieden. Rond Hoofddorp hebben wij nieuwe kabels gelegd om te kunnen voldoen aan het toenemend elektriciteitsgebruik van datacenters.

Specificatie behorend bij de jaarrekening

Wat heeft het gekost?

Tabel 38

Er kunnen afrondingsverschillen optreden.
(bedragen x € 1.000; min = nadeel)

		Begroting origineel	Begroting gewijzigd	Rekening	Vershil rekening begroting gewijzigd
		2019	2019	2019	
Ruimtelijke ontwikkelingen					
Een aantrekkelijke, veilige, efficiënte, duurzame en goed functionerende ruimtelijke omgeving.Reservemutaties	Baten	78.321	64.689	66.527	1.838
	Lasten	83.454	59.462	62.162	-2.700
Saldo van baten en lasten (B-L)	Saldo	-5.133	5.227	4.365	-862
Reservemutaties	Onttrekking	7.197	15.561	20.169	4.608
	Storting	7.197	26.442	30.266	-3.824
Resultaat (Saldo +O-S)	Saldo	-5.133	-5.655	-5.733	-78

Uitsplitsing per beleidsdoel

Beleidsdoel A: De ruimtelijke omgeving is het resultaat van een zorgvuldige afweging om het welzijn van de inwoners, bedrijven, werkenden, bezoekers en recreanten te vergroten.	Baten	269	1.102	-269	-1.371
	Lasten	4.147	5.378	4.733	645
	Saldo	-3.878	-4.276	-5.002	-726
Beleidsdoel B: Haarlemmermeer realiseert ruimtelijke projecten die bijdragen aan het maatschappelijk doel.	Baten	71.719	50.855	53.560	2.706
	Lasten	76.377	51.066	54.524	-3.459
	Saldo	-4.658	-211	-964	-753
Beleidsdoel C: Het gebruik van de openbare ruimte sturen in overeenstemming met het beleid.	Baten	6.332	12.732	13.235	503
	Lasten	2.929	3.019	2.905	114
	Saldo	3.403	9.713	10.331	618

Toelichting gewijzigde begroting 2019 - jaarrekening 2019

Beleidsdoel A

Tabel 39

Afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting
(bedragen x € 1.000; min = nadeel)

Baten

Anterieure overeenkomsten	-1.381
Overig	10
Totaal Baten	-1.371

Lasten

Anterieure overeenkomsten	932
Planschade	-367
Versnelling woningbouw	137
Overig	-57
Totaal Lasten	645

Baten

Jaarlijks worden de niet afgesloten projecten van kleinschalige woningbouw en anterieure overeenkomsten overgeboekt naar de balans. Deze mutatie van € 1.381.000 verloopt zowel over de baten- als over de lastenzijde en is per saldo neutraal (zie lasten).

Hiervan betreft € 890.000 een administratieve correctie van het project Turfspoor Lisserbroek.

Lasten

Jaarlijks worden de niet afgesloten projecten van kleinschalige woningbouw en anterieure overeenkomsten overgeboekt naar de balans. Deze mutatie van € 1.381.000 verloopt zowel over de baten- als over de lastenzijde en is per saldo neutraal. Voor kleinschalige woningbouwprojecten wordt er € 467.000 minder bijdrage aan de reserve Ruimtelijke Investering Haarlemmermeer (RIH) gestort dan is begroot. Het resultaat van afgesloten projecten kleinschalige woningbouw en anterieure overeenkomsten is € 18.000.

In 2019 is een planschadevergoeding uitgekeerd op basis van artikel 6.1 Wet Ruimtelijke ordening. Hiermee was in de raming geen rekening gehouden.

De voorbereiding en afronding van de beleidskaders in het kader van Versnelling woningbouw en het vaststellen van intentieovereenkomsten met de marktpartijen is uitgelopen door het optreden van exogene factoren zoals de PAS en de noodzaak voor extra benodigde verkeersonderzoeken. Marktpartijen hebben tevens langer de tijd nodig om zich te beraden op de intenties/plannen en uitvoerbaarheid van de gebiedsontwikkelingen. Hierdoor heeft geen volledige besteding van het budget plaatsgevonden en wordt voor het restant een budgetoverheveling naar 2020 voorgesteld.

Beleidsdoel B

Tabel 40

Afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen x € 1.000; min = nadeel)

Baten

Grondexploitaties	3.386
Verduurzaming bestaande woningvoorraad	140
Overig	-820
Totaal Baten	2.706

Lasten

Grondexploitaties (MPG)	-3.878
Historische kosten Sugar City e.o.	-390
Verduurzaming bestaande woningvoorraad	-140
Beleidsontwikkeling energie en geluid	80
Duurzaamheid	44
Overig	825
Totaal Lasten	-3.459

Baten

Grondexploitaties; nadere informatie beschikbaar in het Meerjaren Perspectief Grondzaken (MPG):

- er is meer omzet gerealiseerd, dit levert een voordeel op van € 2,264 miljoen;
- van de voorziening 'overige ruimtelijke projecten' is € 1,122 miljoen vrijgevallen.

We hebben van de provincie Noord-Holland een subsidie ontvangen ten behoeve van de verduurzaming van de bestaande woningvoorraad. Deze subsidie is vervolgens toegekend aan Winst uit je woning. Dit was niet begroot.

Lasten

Grondexploitaties: nadere informatie beschikbaar in het Meerjaren Perspectief Grondzaken (MPG):

- Er zijn meer kosten gemaakt, hierdoor ontstaat een nadeel van € 3,4 miljoen;
- Er is meer afgeboekt op strategische gronden dan begroot € 0,42 miljoen;
- Voor de grondexploitaties was er een nadelig resultaat voor de VPB van € 0,40 miljoen. Voor nadere informatie over dit resultaat wordt verwezen naar het programma Overzicht Algemene Dekkingsmiddelen (onderdeel e; Vennootschapsbelasting)

De historische kosten van Sugar City e.o. betreft een incidenteel nadeel, dat wordt veroorzaakt door algemene kosten die te maken hebben met de integrale aansturing van de gebiedsontwikkeling rondom Sugar City e.o. Dit betreft onder andere het afstemmen van de projecten met de overige projecten in de directe omgeving van Sugar City (opstellen van tekeningen, coördinatie, afstemmingen met belanghebbenden waaronder dorpsraad, ondernemersvereniging, Connexion, provincie, Vervoerregio, Omgevingsdienst). Deze algemene kosten waren verantwoord op de projecten, maar zijn, conform onze systematiek- niet toe te rekenen aan de projecten en komen dan ook ten laste van de exploitatie 2019. De algemene gebiedsgerichte kosten voor 2019 worden verantwoord bij de relevante beleidsdoelen.

Verduurzaming bestaande woningvoorraad, zie de toelichting onder de baten.

Er zijn minder uitgaven geweest op het gebied van (elektrische) laadinfrastructuur dan begroot, aangezien de markt deze ontwikkeling meer zelf realiseert. Ook zijn er minder onderzoeken op het gebied van geluid uitgevoerd in 2019. Dit levert incidentele voordelen op in 2019.

Eind 2018 is het programma Duurzaamheid afgesloten. Een aantal projecten is nog doorgeschoven naar 2019. De meeste projecten zijn in 2019 afgerond, maar een enkel project is niet doorgegaan waardoor € 44.000 resteert. Dit project wordt in 2020 opgepakt en zal gedekt worden uit andere middelen.

Beleidsdoel C

Tabel 41

Afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen x € 1.000; min = nadeel)

Baten

Vrijval uit voorziening dubieuze debiteuren	619
Leges omgevingsvergunningen	-93
Overig	-23
Totaal Baten	503

Lasten

Strijdig gebruik en bouwhandhaving	98
Overig	16
Totaal Lasten	114

Baten

De vrijval uit de voorziening dubieuze debiteuren voor mogelijk oninbare vorderingen Omgevingsvergunningen en Dwangsommen veroorzaakt een incidenteel voordeel in 2019. Een en ander conform het vastgestelde beleid voor de voorziening dubieuze debiteuren.

De afgelopen jaren steeg de vraag naar bouwmogelijkheden, waardoor de begrote opbrengst in de Voorjaarsrapportage 2019 is aangepast. De realisatie van de wabo-leges in 2019 blijft iets achter op de begroting, hierdoor ontstaat een incidenteel nadeel.

Lasten

Voor het beoordelen van mogelijk strijdig gebruik en bouwhandhaving hebben we geen gebruik gemaakt van extern juridisch advies. Dit heeft geleid tot een incidenteel voordeel.

Reserves

Tabel 42

Afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen x € 1.000; min = nadeel)

	Begroting	Werkelijk	Verschil
Onttrekking			
Algemene reserve RIH	181	93	-88
Algemene reserve grondzaken	15.380	20.076	4.696
Totaal Onttrekking	15.561	20.169	4.608
Storting			
Algemene reserve RIH	3.698	3.903	-205
Algemene reserve grondzaken	15.380	18.999	-3.619
Schaalsprong	7.365	7.365	0
Totaal Storting	26.442	30.266	-3.824

Onttrekkingen en Stortingen:

In 2019 was een onttrekking voorzien van € 0,35 miljoen ten bate van de inrichting van het groenstructuurplan in Badhoevedorp. In 2019 zijn geen werkzaamheden uitgevoerd in Badhoevedorp voor het groenstructuurplan en daarmee is geen beroep gedaan op deze bijdrage. In het komende plantseizoen 2020/2021 zal hiermee gestart worden.

In de anterieure overeenkomsten worden afspraken gemaakt over het tijdstip van de betaling hiervan door de ontwikkelaar. De betaaldatum is gekoppeld aan het verkrijgen van de onherroepelijke vergunning voor het realisering van de ontwikkeling of zoals bij Schiphol Trade Park gekoppeld aan de uitgifte van gronden. Deze verwachtingen zijn door beroep en bezwaar of andere zaken niet vast. Het totaal bedrag aan stortingen was in 2019 geraamd op € 3,67 miljoen, het daadwerkelijke gestorte bedrag is € 3,65 miljoen.

De afwijking van het bedrag is klein, waarbij er wel tussen de verschillende projecten verschuivingen zijn geweest. De verwachte inkomsten uit Tudorpark en Tudorgardens komen op een later moment binnen dan verwacht door aanvullende afspraken met de ontwikkelaar. Voor de eerste bijdrage van Schiphol geldt dat hierover de discussie loopt over de uitleg van de gemaakte afspraken in de anterieure overeenkomst uit 2011.

Hier staat tegen over dat door dat de uitgiftes in 2018 en 2019 in Schiphol Trade Park in 2019 hebben geleid tot een aanzienlijke hogere afdracht van dan verwacht.

In het verleden is door de grondexploitatie PARK21 als gevolg van de cashflow binnen het plan een groter beroep gedaan op het RIH fonds dan nodig gezien het verwachte positieve resultaat van de project, Het huidige positieve resultaat wordt als "winstneming" teruggestort in het plan. In 2019 was een resultaat/terugstorting voorzien € 0,17 miljoen. Bij het afsluiten van het boekjaar bleek het uiteindelijke resultaat € 0,26 miljoen te zijn.

Bij de resultaat name in het MPG 2020 bleek dat door de gewijzigde inzichten in de BBV regels er in 2019 er te veel winst was genomen in twee grondexploitatie. Uit deze winst is de RIH bijdrage van de € 0,09 miljoen grondexploitaties betaald. Deze winstneming is in het MPG 2020 teruggedraaid, en daarmee ook de storting in de RIH. De mutatie in de RIH uit de grondexploitaties bedraagt dan in totaal € 0,17 miljoen.

Voor nadere informatie voor de stortingen en onttrekkingen van de Algemene reserve grondzaken verwijzen wij naar het Meerjarenperspectief Grondzaken 01-01-2020. Bij de balans is een uitgebreide toelichting opgenomen op de mutaties van deze reserve.

Wonen

Portefeuillehouder: Booij, Nobel

lasten in €	2.875
% totale realisatie lasten	0,6%
batens in €	207
% totale realisatie batens	0,0%

Maatschappelijk doel:

Voor zowel onze huidige inwoners als voor mensen die in Haarlemmermeer willen gaan wonen, zijn er voldoende woningen die aansluiten bij de woonbehoeften in verschillende levensfasen. De variëteit in woonmilieus sluit daar goed bij aan.

(bedragen x € 1.000)

	Rekening 2019 batens	% verschil t.o.v. begroting batens	Rekening 2019 lasten	% verschil t.o.v. begroting lasten
Beleidsdoel A: Er is voldoende aanbod van woningen, met voldoende differentiatie in het aanbod voor verschillende doelgroepen, met bijzondere aandacht voor lagere inkomensgroepen, starters en jongeren.	-	-	937	2%
01. Opstellen Woonbeleidsprogramma 2019-2025				
02. Verruimen van het aanbod in de sociale huursector.				
03. Uitvoering geven aan de Versnelling Woningbouw en Programma Schaalsprong.				
04. Inzetten op realisatie van nieuwbouwprogrammering in de woningbouw (30 - 10 - 60).				
05. In woningbouwprogrammering aandacht vragen voor starters, senioren en kwetsbare groepen.				
06. Inventariseren planvoorraad en invoeren in de monitor plancapaciteit.				
07. Regionale afstemming woonbeleid en woningbouwopgave (MRA, AM, woningtoewijzing).				

Beleidsdoel B: Het leveren van de kaders voor de toewijzing van woningen aan verschillende doelgroepen, binnen regionale afspraken, waarbij een zo goed mogelijke match tussen vraag en aanbod wordt bereikt.	207	-2%	1.938	2%
--	-----	-----	-------	----

01. Opstellen van bestuurlijke voortgangsrapportage Wonen.				
02. Uitvoeren van huisvestingsverordening en urgentieregeling.				
03. Regionale fundamentele discussie voeren omtrent woonruimteverdeling.				
04. Maken van prestatieafspraken met woningcorporaties.				
05. Uitvoeren van de starters- en blijverslening.				
06. Realiseren van Uitvoeringsplan Wonen met zorg.				
07. Huisvesten statushouders.				
08. Bijdragen aan wonen en duurzaamheid.				

Verbonden partijen

Beleidsdoel A:

Beleidsdoel B: [Duurzaam Bedrijf Haarlemmermeer BV](#), [Energiebedrijf Haarlemmermeer BV](#), [Zonnepanelen Haarlemmermeer BV](#)

De Estafette

Wonen

Voor zowel onze huidige inwoners als voor mensen die in Haarlemmermeer willen gaan wonen, zijn er voldoende woningen die aansluiten bij de woonbehoeften in verschillende levensfasen. De variëteit in woonmilieus sluit daar goed bij aan.

De woningmarkt in Haarlemmermeer is in beweging: de prijzen voor koopwoningen stijgen snel, de wachtlijsten voor sociale huurwoningen zijn lang. Er is sprake van grote woningtekorten. Hierdoor is het vinden van een betaalbare woning moeilijk – zeker voor huishoudens met lagere en middeninkomens. Er is vraag naar alle type woningen, zowel koop als huur, grondgebonden als gestapeld en van verschillende groottes en prijsklassen.

In ons 'Woonbeleidsprogramma 2019–2025 Het Verschil Maken' (2019.0058049) hebben wij aangegeven dat we diverse woonmilieus willen toevoegen – van (hoog)stedelijk tot landelijk wonen in de kernen, met naast eengezinswoningen ook meer appartementen. Bouwen, bouwen, bouwen: nieuwbouwwoningen zijn nodig om de woningmarkt toegankelijk te houden. De helft van de woningen wordt in het betaalbare segment gerealiseerd; sociale huurwoningen, middenhuurwoningen en betaalbare koopwoningen. Er moeten woningen zijn voor gezinnen. Voor jongeren en starters die in Haarlemmermeer willen blijven. Voor ouderen die een geschikte woning zoeken voor hun oude dag. En voor mensen die zorg nodig hebben.

Wij zetten in op versnelling van de woningbouwproductie. Dit doen wij in regionaal verband in de Metropoolregio Amsterdam (MRA) en deelregio Amstelland-Meerlanden (AM) en in overleg met het Rijk: zo hebben wij in 2019 een Woondeal gesloten met de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Het is belangrijk om te zorgen voor meer sociale huurwoningen en om de doorstroming op de sociale huurmarkt op gang te houden, zodat mensen een passende sociale huurwoning kunnen vinden. Wij maken daarom prestatieafspraken met alle woningcorporaties. In 2019 hebben wij de verhuiskostenregeling voor senioren in een sociale huurwoning verlengd, die bijdraagt aan doorstroming, zodat woningen beschikbaar komen voor gezinnen in Haarlemmermeer.

Tabel 43

Programma / Omschrijving	Eenheid	Bron	Metingen					
			2014	2015	2016	2017	2018	2019
Gemiddelde WOZ waarde	Duizend euro	CBS	249	245	249	257	273	298
Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	BAG ¹	2,5	4,1	7,4	8,7	7,5	11,1
Demografische druk	%	CBS	50,8	51,2	51,4	51,5	51,7	51,5
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	In Euro's	COELO	650	653	657	663	645	711
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	In Euro's	COELO	717	719	723	730	731	836

¹ Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG)

Relevant beleid

- Woonbeleidsprogramma 2019-2025 Het Verschil Maken ([2019.0058049](#))
- Bestuurlijke Voortgangsrapportage Wonen 2019 ([2019.0036465](#))
- Woonvisie 2012-2015 ([2011.0048213](#))
- Woonagenda Haarlemmermeer ([2015.0011692](#))
- Nota Versnelling Woningbouw ([2017.0037218](#))
- Nota Uitgangspunten Binnenstedelijke Nieuwbouw en Transformatie ([2017.0035508](#))
- Huisvestingsverordening Gemeente Haarlemmermeer 2018 ([2018.0002029](#))
- Beleidsregels Urgentieverlening ([2018.0028594](#))
- Ruggensteunregeling urgenten met zoekprofiel 'midstay' ([2019.0004933](#))
- Prestatieafspraken met Ymere, Eigen Haard, DUWO en Woonzorg ([2019.0058342](#))
- Voorovereenkomst Eigen Haard ([2017.0006457](#))
- Visie Wonen en Zorg ([2017.0026227](#)) en Uitvoeringsplan ([2018.0022374](#))
- Verhuiskostenregeling Van Groot Naar Beter Haarlemmermeer ([2019.0058114](#))
- Verordening Starterslening Haarlemmermeer ([2017.0015810](#))

Beleidsdoel A: Er is voldoende aanbod van woningen, met voldoende differentiatie in het aanbod voor verschillende doelgroepen, met bijzondere aandacht voor lagere inkomensgroepen, starters en jongeren.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Bij de nieuwbouwprojecten die de komende jaren gerealiseerd worden, is een goede mix tussen koop en huur, goedkoop en duur belangrijk, zodat Haarlemmermeer een divers woningaanbod krijgt in uiteenlopende woonmilieus. Het gevarieerde woningaanbod moet ruimte bieden aan huidige en nieuwe inwoners.

Activiteiten

01. Opstellen Woonbeleidsprogramma 2019-2025
02. Verruimen van het aanbod in de sociale huursector.
03. Uitvoering geven aan de Versnelling Woningbouw en Programma SchaaIsprong.
04. Inzetten op realisatie van nieuwbouwprogrammering in de woningbouw (30 - 10 - 60).
05. In woningbouwprogrammering aandacht vragen voor starters, senioren en kwetsbare groepen.
06. Inventariseren planvoorraad en invoeren in de monitor plancapaciteit.

Toelichting

01. *Opstellen Woonbeleidsprogramma 2019-2025*
In 2019 hebben wij het Woonbeleidsprogramma 2019-2025 Het Verschil Maken opgesteld. Het Woonbeleidsprogramma is in januari 2020 vastgesteld door de gemeenteraad.

02. *Verruimen van het aanbod in de sociale huursector*

In 2019 hebben wij de prestatieafspraken met woningcorporaties uitgevoerd. Zowel woningcorporatie Ymere als Eigen Haard hebben nieuwbouwwoningen opgeleverd in 2019. Ymere heeft woningen opgeleverd aan de Mientekade in Halfweg, Tudorpark, Kaj Munkweg en Hoofdweg in Hoofddorp. Eigen Haard heeft woningen opgeleverd in Lincolnpark. In de Bestuurlijke Voortgangsrapportage Wonen wordt verslag gedaan van de voortgang van de woningproductie.

03. *Uitvoering geven aan de Versnelling Woningbouw en Programma SchaaIsprong*

In 2019 zijn de planvoorbereidingen voor de versnellingslocaties verder gebracht in samenwerking met de betrokken marktpartijen en de gebiedsontwikkelingsteams van Haarlemmermeer. In 2019 is de beleidsfase

nagenoeg afgerond en zijn de voorbereidingen gestart voor het sluiten van intentieovereenkomsten als basis voor de verdere verkenning van de ontwikkelmogelijkheden.

Er is gestart met het verkennende verkeersonderzoek voor de Haarlemmermeer Westzijde-zuid. Daarnaast is een investeringsanalyse Schaalsprong Woningbouw opgesteld en is een verkenning gestart naar strategische grondverwerving. Tevens is voor de Schaalsprong Wonen een bijbehorende lobbystrategie opgesteld.

04. Inzetten op realisatie van nieuwbouwprogrammering in de woningbouw (30 - 10 - 60)

Bij alle woningprojecten met meer dan 30 woningen is ingezet op het realiseren van 30% sociale huur, 10% middenhuur en 60% vrije sector huur en koop. In de Bestuurlijke Voortgangsrapportage Wonen (BVR Wonen) wordt verslag gedaan van de voortgang van de woningproductie.

05. In woningbouwprogrammering aandacht vragen voor starters, senioren en kwetsbare groepen

In het woonbeleid zijn deze doelgroepen expliciet benoemd als aandachtsgroepen. Dit is opnieuw verankerd in het Woonbeleidsprogramma. De projecten Kaj Munkweg en Hoofdweg zijn

voorbeelden van in 2019 opgeleverde projecten voor starters.

06. Inventariseren planvoorraad en invoeren in de monitor plancapaciteit

De monitor plancapaciteit wordt jaarlijks aangepast, regionaal afgestemd en gepubliceerd op de website plan Capaciteit.nl.

07. Regionale afstemming woonbeleid en woningbouwopgave (MRA, AM, woningtoewijzing)

Wij dragen via de Metropoolregio Amsterdam, en deelregio Amstelland-Meerlanden bij aan regionale afstemming van het woonbeleid en versnelling van de woningbouw. In 2019 hebben wij in het verband van de MRA een Woondeal gesloten met de minister van BZK (X.2019.09861). In de MRA is de woningmarkt zeer gespannen. Daarom worden in de Woondeal afspraken gemaakt over ondersteuning met behulp van regionaal maatwerk bij het realiseren van de woningproductie en het verbeteren van het functioneren van de woningmarkt.

Voor Haarlemmermeer is specifiek van belang dat er in de Woondeal vanuit het Rijk budget beschikbaar is gesteld voor pilots met flexibele asielopvang en flexwonen. Hierover is ook in oktober 2019 een motie aangenomen in de Raad. Wij zijn gestart met het in kaart brengen van locaties waarop flexwonen mogelijk is.

Beleidsdoel B: Het leveren van de kaders voor de toewijzing van woningen aan verschillende doelgroepen, binnen regionale afspraken, waarbij een zo goed mogelijke match tussen vraag en aanbod wordt bereikt.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Na de crisis op de woningmarkt is er inmiddels sprake van een (over)verhitte woningmarkt waarin beschikbaarheid en betaalbaarheid van woningen onder druk is komen te staan, op de koop- én de huurmarkt. Daarnaast is het van belang de huidige woningvoorraad, vanuit duurzaamheid en met het oog op vergrijzing, toekomstbestendig te houden.

Activiteiten

Activiteiten

01. Opstellen van bestuurlijke voortgangsrapportage Wonen.
02. Uitvoeren van huisvestingsverordening en urgentieregeling.
03. Regionale fundamentele discussie voeren omtrent woonruimteverdeling.
04. Maken van prestatieafspraken met woningcorporaties.

Activiteiten

05. Uitvoeren van de starters- en blijverslening.
06. Realiseren van Uitvoeringsplan Wonen met zorg.
07. Huisvesten statushouders.

Toelichting

01. Opstellen van Bestuurlijke

Voortgangsrapportage Wonen

Met de jaarlijkse BVR Wonen 2019 hebben wij de raad en andere belanghebbenden geïnformeerd over de belangrijkste ontwikkelingen in het woonbeleid.

02. Uitvoeren van huisvestingsverordening en urgentieregeling

In 2019 is uitvoering gegeven aan de urgentieregeling en huisvestingverordening. Hierover wordt u jaarlijks in de BVR Wonen geïnformeerd. In 2019 hebben wij de ruggensteunregeling uitgewerkt voor bewoners van het wooncomplex Estafette aan de Fanny

Blankers-Koenlaan voor eenoudergezinnen. Hiermee wordt gezorgd voor voldoende doorstroming, zodat urgente woningzoekenden hiervan gebruik kunnen maken.

03. Regionale fundamentele discussie voeren omtrent woonruimteverdeling

In 2019 is in regionaal verband van de 15 gemeenten die onderdeel uitmaken van de Woningnetregio Amsterdam gewerkt aan een voorstel op hoofdlijnen. In april is hierover een informatieve sessie met de raad georganiseerd. Het voorstel op hoofdlijnen voor herziening van de woonruimteverdeling zal in 2020 aan de raad worden aangeboden.

04. Maken van prestatieafspraken met woningcorporaties

In 2019 hebben wij de prestatieafspraken met de corporaties uitgevoerd, deze zijn verantwoord in de BVR Wonen 2019. Ook hebben wij in 2019 prestatieafspraken gemaakt voor 2020.

05. Uitvoeren van de starters- en blijverslening

In 2019 zijn 24 startersleningen verstrekt. Het exact gemiddeld geleende bedrag per starterslening is nog niet bekend, maar de verwachting is dat dit rond de € 35.000 ligt.

Voor Beukenhorst-West/ Hyde Park heeft het college besloten dat minimaal 10% van de woningen als betaalbare koopwoning aangeboden dient te worden – en hierbij is het mogelijk gemaakt om een starterslening te verkrijgen. Uitgaande van 3.800 woningen komen er gefaseerd, minimaal 380 betaalbare koopwoningen in Beukenhorst-West/Hyde Park.

Tabel 44

Totaal	Resultaat			
	2016	2017	2018	2019
Achterstand per 1-1	159	264	117	20
Reguliere taakstelling (jan/juni)	170	110	110	52
Reguliere taakstelling (jul/dec)	195	84	93	49
Subtotaal (achterstand + taakstelling)	524	458	320	124
Gehuisveste vergunninghouders	260	341	300	122
Resultaat nieuwe achterstand (subtotaal – gehuisveste statushouders)	264	117	20	2

Tevens hebben wij eind 2019 voorgesteld om de Huisvestingsverordening aan te passen ([2019.0058173](#)), zodat niet langer automatisch urgentie wordt verleend aan vergunninghouders. De gewijzigde Huisvestingsverordening is in januari 2020 vastgesteld door de gemeenteraad.

08. Bijdragen aan wonen en duurzaamheid

Wij hebben in 2019 samen met Ymere een themabijeenkomst over de verduurzaming van de

De eerste betaalbare koopwoningen worden naar verwachting in 2020 aangeboden.

06. Realiseren van Uitvoeringsplan Wonen met zorg

Op basis van ons Uitvoeringsplan wonen met zorg hebben wij in 2019 ingezet op het vergroten van het aantal goedkope sociale huurwoningen en het formuleren van uitgangspunten voor woningen met zorg in toekomstige gebiedsontwikkelingen. Daarnaast hebben we meerdere woonzorginitiatieven begeleid: bijvoorbeeld bij een nieuwe woonvoorziening voor jongeren in Hoofddorp. We zijn in het kader van het landelijke innovatieprogramma Langer Thuis, Inclusieve wijk van Platform31 samen met onder meer Ymere, Amstelring gestart met een aanpak om Bornholm te transformeren naar een woonzorgvriendelijke wijk. Ook hebben wij de campagne 'Leven lang wonen' gelanceerd, om (oudere) inwoners te stimuleren op tijd na te denken over de volgende stap in hun wooncarrière.

Per 1 januari 2019 is de Opstapregeling van start gegaan: de regeling stelt inwoners die uitstromen uit intramurale zorg in staat om duurzaam zelfstandig te wonen. Tot slot zijn we gestart met een onderzoek naar de huisvestingsbehoefte van kwetsbare inwoners: de resultaten verwachten wij in 2020.

07. Huisvesten statushouders

In 2019 is de achterstand in de huisvesting van vergunninghouders weggewerkt. Een overzicht is opgenomen in [Tabel 44](#).

woningvoorraad in Haarlemmermeer georganiseerd, met speciale aandacht voor het thema van de energietransitie. De gemeente heeft een praatplaat opgesteld om in gesprek te gaan met stakeholders, waaronder de woningcorporaties, die een belangrijke rol spelen bij de energietransitie.

Specificatie behorend bij de jaarrekening

Wat heeft het gekost?

Tabel 45

Er kunnen afrondingsverschillen optreden.
(bedragen x € 1.000; min = nadeel)

	Begroting origineel	Begroting gewijzigd	Rekening	Vershil rekening begroting gewijzigd	
	2019	2019	2019		
Wonen					
Voor zowel onze huidige inwoners als voor mensen die in Haarlemmermeer willen gaan wonen, zijn er voldoende woningen die aansluiten bij de woonbehoeften in verschillende levensfasen. De variëteit in woonmilieus sluit daar goed bij aan. Reservemutaties	Baten	204	211	207	-4
	Lasten	1.943	2.934	2.875	59
Saldo van baten en lasten (B-L)	Saldo	-1.739	-2.723	-2.668	55
Reservemutaties	Onttrekking	188	983	938	-45
	Storting	48	48	48	-
Resultaat (Saldo +O-S)	Saldo	-1.599	-1.788	-1.778	10

Uitsplitsing per beleidsdoel

Beleidsdoel A: Er is voldoende aanbod van woningen, met voldoende differentiatie in het aanbod voor verschillende doelgroepen, met bijzondere aandacht voor lagere inkomensgroepen, starters en jongeren.	Baten	0	0	0	0
	Lasten	135	957	937	20
	Saldo	-135	-957	-937	20
Beleidsdoel B: Het leveren van de kaders voor de toewijzing van woningen aan verschillende doelgroepen, binnen regionale afspraken, waarbij een zo goed mogelijke match tussen vraag en aanbod wordt bereikt.	Baten	204	211	207	-4
	Lasten	1.808	1.977	1.938	39
	Saldo	-1.604	-1.766	-1.731	35

Toelichting gewijzigde begroting 2019 - jaarrekening 2019

Beleidsdoel A

Tabel 46

Afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting
(bedragen x € 1.000; min = nadeel)

Lasten

Overig	20
Totaal Lasten	20

Beleidsdoel B

Tabel 47

Afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting
(bedragen x € 1.000; min = nadeel)

Baten

Overig	-4
Totaal Baten	-4

Lasten

Overig	39
Totaal Lasten	39

Reserves

Tabel 48

Afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting
(bedragen x € 1.000; min = nadeel)

Begroting Werkelijk Verschil

Onttrekking

Wonen	983	938	-45
Totaal Onttrekking	983	938	-45

Storting

Wonen	48	48	0
Totaal Storting	48	48	0

Kwaliteit fysieke omgeving

Portefeuillehouder: Sedee-Schuitemaker, Steffens-van de Water

lasten in €	70.393
% totale realisatie lasten	15,5%
baten in €	30.212
% totale realisatie baten	6,6%

Maatschappelijk doel:

Een schone, duurzame, hele en veilige openbare ruimte.

(bedragen × € 1.000)

	Rekening 2019 baten	% verschil baten t.o.v. begroting	Rekening 2019 lasten	% verschil lasten t.o.v. begroting
Beleidsdoel A: Goed onderhouden openbaar groen en bomen, die bijdragen aan een positieve beleving van de openbare ruimte.	849	0%	9.932	0%
01. Het duurzaam onderhouden van openbaar groen en bomen.				
02. Het vergroten van de betrokkenheid van de gebruikers van openbaar groen en bomen.				
03. Het duurzaam en klantgericht beheren van de gemeentelijke begraafplaatsen.				
Beleidsdoel B: Het sturen van afvalstromen naar maximaal hergebruik.	18.400	0%	15.201	1%
01. Het communiceren met inwoners over hergebruik van grondstoffen en afvalpreventie.				
02. Het inzamelen van huishoudelijk afval, grof huishoudelijk afval en gesorteerde grondstoffen.				
03. De extra inzet zwerfafval.				
04. Het toezicht op de naleving inzake illegale stort en zwerfvuil.				
Beleidsdoel C: Zorgen voor een adequaat beheer in de openbare ruimte van grondwater, hemelwater en afvalwater.	9.809	-4%	6.282	6%
01. Het verstrekken van advies en voorlichting aan inwoners, instellingen en bedrijven over (grond)waterbeleid.				
02. De aanleg en het onderhoud van drainage en de monitoring van grondwater ter verbetering van het grondwaterbeheer.				
03. Het klimaatbestendig maken van de leefomgeving voor wat betreft water.				
04. Het duurzaam beheren en onderhouden van afvalwaterstelsels en oppervlaktewater (kolken, riolering, en gemalen).				
05. Het duurzaam beheren van de watergangen en waterbodembeheer.				
Beleidsdoel D: Gemeentelijke wegen, straten en pleinen zijn goed begaanbaar, schoon en veilig.	929	23%	28.718	-28%
01. Het op duurzame wijze beheren en onderhouden van wegen, straten, pleinen.				
02. Het beheren, onderhouden en verder verduurzamen van de civieltechnische kunstwerken.				
03. Het schoonhouden van straten.				
04. Het beheren, onderhouden en verduurzamen van openbare verlichting.				
05. Het duurzaam beheren en onderhouden van de VRI's.				
06. Het op duurzame en efficiënte wijze bestrijden van gladheid.				
Beleidsdoel E: Haarlemmermeer biedt een gezond leefklimaat.	225	453%	10.261	-1%
01. Zorgdragen dat bedrijven op de hoogte zijn van de geldende regels uit het omgevingsrecht, zodat zij in staat zijn deze spontaan na te leven.				
02. Zorgdragen dat initiatieven van bedrijven worden getoetst aan (plannen,) beleid en wet- en regelgeving, zodat vooraf bekend wordt of deze passen binnen een gezond leefklimaat.				
03. Zorgdragen dat juiste- en actuele voorschriften uit het omgevingsrecht gelden voor bedrijven, zodat de belangen, waarvoor deze gesteld zijn ook handhaafbaar zijn.				
04. Het houden van toezicht en het handhaven op naleving van omgevingsvoorschriften, zodat het belang van een gezond leefklimaat voor inwoners is gewaarborgd.				
05. Het voorbereiden op de komst van de Omgevingswet.				
06. Het saneren van bodemverontreiniging.				
07. Het toepassen van een duurzaam bodembeheer.				
08. Het klimaatbestendig inrichten van de fysieke leefomgeving.				

Verbonden partijen

Beleidsdoel A: [De Waterwolf Dienstverlening Buitenruimte BV](#)

Beleidsdoel B: [Meerlanden Holding NV](#)

Beleidsdoel C: [De Waterwolf Dienstverlening Buitenruimte BV](#)

Beleidsdoel D: [Meerlanden Holding NV](#), [De Waterwolf Dienstverlening Buitenruimte BV](#)

Beleidsdoel E: [Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied](#)

Verkeerslichten die aftellen

Kwaliteit fysieke omgeving

Een schone, duurzame, hele en veilige openbare ruimte.

Onze doelstelling voor de fysieke leefomgeving is een schone, duurzame, hele en veilige openbare ruimte. Wij streven ernaar de kwaliteit van de fysieke leefomgeving op duurzame wijze, meerjarig in stand te houden en deze waar nodig te verbeteren. Dit alles tegen zo laag mogelijke en maatschappelijk acceptabele kosten en binnen de kaders van de wettelijke bepalingen.

Wij hebben de beheerplannen voor de Fysieke Leefomgeving geactualiseerd. Deze worden in het eerste kwartaal van 2020 aangeboden aan de raad.

Wij passen duurzaamheid en innovaties toe bij het onderhoudsproces, onder andere door het gebruik van duurzame materialen, het inzamelen van grondstoffen en het klimaatbestendig maken van het watersysteem en de leefomgeving.

Het gebruik van de openbare ruimte is niet los te zien van de maatschappelijke context. Daarom richten wij ons bij het beheer ervan zoveel mogelijk op de belevingswereld van inwoners en ondernemers, door beeldkwaliteit te hanteren,

inwoner- en gebiedsgericht te werken en maatwerk te leveren.

Voor wat betreft de fysieke omgeving zijn de volgende areaalgegevens noemenswaardig.

Tabel 49

Kengetallen	2018 ¹	2019
Bomen ²	92.650 stuks	90.516 stuks
Groenvlakken (gras en beplanting) ³	10,5 km ²	11.4 km ²
Kunstwerken (bruggen, tunnels, kademuur, enz.)	649 stuks	727 stuks ⁴
Openbare Verlichting (lichtpunten)	40.458 stuks	41.777 stuks
Riolering lengte vrijverval riool ⁵	831,1 km	863 km
Riolering lengte mechanisch riool	148,4 km	184 km
Verhardingen gesloten (asfalt)	3,8 km ²	4,0 km ²
Verhardingen open (bestrating)	4,7 km ²	4,9 km ²
Speelplekken	651	692
Verkeersregelininstallaties	69 stuks	73 stuks

¹ De areaalgegevens in 2018 zijn inclusief de areaalgegevens van Haarlemmerliede en Spaarnwoude.

² Bomen in beheer gemeente, inclusief recreatiegebieden, begraafplaatsen, parkmanagement. Het aantal bomen is afgenomen door het kappen van bomen langs de voormalige A9 (Badhoevedorp) en in het Wandelbos (Hoofddorp). Daarnaast zijn veel onveilige bomen verwijderd en zijn veel jong aangeplante bomen dood gegaan door de droogte (vervanging is nog niet afgerond) en bij renovaties worden de bomen verder uit elkaar geplant zodat ze meer ruimte hebben om uit te groeien.

³ Groenvakken (gazon, heesters, hagen, bosplantsoen, etc.) in beheer gemeente, inclusief recreatiegebieden, begraafplaatsen, parkmanagement.

⁴ Het aantal kunstwerken in 2019 is hoger omdat hierbij de kunstwerken geteld zijn die wij in eigendom hebben, maar die wij door andere partijen laten beheren.

⁵ Dit betreft het areaal exclusief drainage.

Verbonden partijen

De verbonden partijen voor het programma Kwaliteit Fysieke Omgeving zijn de [Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied](#), [Meerlanden Holding NV](#) en [De Waterwolf Dienstverlening Buitenruimte BV](#).

Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied

De Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (OD NZKG) voerde in onze opdracht taken uit op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving van het omgevingsrecht. De financiering van de OD NZKG vindt plaats op grond van de methodiek van prestatiegerichte financiering (PGF). Deze systematiek biedt meer transparantie, waardoor meer inzicht ontstaat in de kwaliteit en kwantiteit van de producten die de OD NZKG aan ons levert. De OD NZKG heeft kengetallen opgebouwd en werkpakketten omschreven. Die kengetallen zijn, in relatie tot het uniforme uitvoeringsniveau en de daaraan gerelateerde uren/kosten, in de jaren 2017 en 2018 gevalideerd. Die validatie is in 2019 afgerond en de algemene conclusie luidt dat de kengetallen bruikbaar en valide zijn.

Meerlanden

Meerlanden voerde werkzaamheden uit die vooral betrekking hadden op een schone en veilige openbare ruimte (afvalinzameling, straatreiniging, ongediertebestrijding en verwijderen zwerfafval). De door Meerlanden uitgevoerde gladheidbestrijding was mede gericht op het veilig kunnen gebruiken van de openbare ruimte. Bij de uitvoering van de werkzaamheden heeft Meerlanden veel aandacht besteed aan duurzaamheid op basis van het Programma Circulaire Economie 2016-2020 middels duurzaam afval- en grondstoffenbeheer. Voor de periode 2020-2024 heeft Meerlanden het

strategiedocument 'Samen Sneller Circulair'

opgesteld waarin de rol van Meerlanden voor de komende periode wordt beschreven als dienstverlener en grondstoffenregisseur. Daarnaast heeft Meerlanden Social Return toegepast om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt deel te laten nemen aan het arbeidsproces.

Met ingang van 2019 hanteert Meerlanden voor de aandeelhoudende gemeenten uniforme tarieven voor afvalverwijdering. De mogelijkheden zijn onderzocht om ook voor straatreiniging en gladheidbestrijding uniforme tarieven te hanteren. In 2020 wordt dit verder uitgewerkt. Tijdens de voorbereiding van de uitrol van de nieuwe inzamelsystematiek Van Afval- naar Grondstofinzameling (VANG) hebben wij een onvoorziene en aanzienlijke stijging van de kosten gesignaleerd. Wij hebben de mogelijkheden onderzocht om VANG zodanig aan te passen, dat de hoeveelheid restafval wordt gereduceerd en de kosten worden beperkt, waarbij tevens recht wordt gedaan aan de resultaten van het doorlopen participatieproces voor VANG. Meerlanden adviseerde bij deze aanpassing.

De Waterwolf

De Waterwolf zorgde voor het heel en veilig houden van de openbare ruimte door het uitvoeren van diverse onderhoudswerkzaamheden. Dit betrof het groenonderhoud via beeldbestekken, maar ook het afhandelen van meldingen van gebruikers van de openbare ruimte. Via een integrale raamovereenkomst met De Waterwolf, waarin herstel en gepland civieltechnisch onderhoud is opgenomen, hebben wij De Waterwolf gebiedsgericht ingezet. Daarnaast hebben zij het beheer en onderhoud van de gemeentelijke begraafplaatsen verzorgd, de beweegbare

bruggen bediend en de besturing van de pontverbinding tussen Rijsenhout en Aalsmeer verzorgd.

De Waterwolf heeft naast reguliere werkplekken voor de uitvoering van het beheer en onderhoud van de openbare buitenruimte een leerwerkplek of (tijdelijke) baan geboden aan mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt (Social Return). Het afgelopen jaar hebben wij een onderzoek laten doen naar het toekomstperspectief van de Waterwolf. Naar aanleiding van de onderzoeksresultaten is geadviseerd het percentage Social Return voor het groenonderhoud te verlagen naar een marktconform percentage tussen de 2% en 5%.

Relevant beleid

- Beheerkwaliteitplan 2009 ([B&W 2009.0019558](#)), geactualiseerd in 2017 ([2016.0069196](#))
- Leidraad Duurzame Inrichting Openbare Ruimte (DIOR) 2014 ([2014.0004100](#))
- Beheerplannen Fysieke Leefomgeving ([2015.0027513](#))
- Visie Boombeleid 2015 ([2014.0056392](#))
- Kadernota Beheer Monumentale en Waardevolle Toekomstbomen 2013 ([2013/0000130](#))
- Kadernota Vervanging en Herplant 2015 ([2014.0056392](#))
- Kadernota Boomveiligheid en Zorgplicht 2015 ([2014.0056392](#))
- Kadernota Beheer en Overlast van bomen 2015 ([2015.0053367](#))
- Beheersverordening gemeentelijke begraafplaatsen Haarlemmermeer (2011) ([2011.0035034](#)) en eerste wijziging ([2016.0053740](#))
- Verordening op de heffing en invordering van rechten voor het gebruik van de gemeentelijke begraafplaatsen in de Haarlemmermeer (2015) ([2014.0042883](#))
- Uitvoeringsregeling Beheersverordening gemeentelijke begraafplaatsen 2016 ([2016.0053740](#))
- Extra inzet zwerfafval 2017-2023 ([2016.0069291](#))
- Afvalstoffenverordening gemeente Haarlemmermeer 2006 ([2006/692096](#))
- Gladheidsbestrijdingsplan 2017-2020 ([2017.0058479](#))
- Strategische Samenwerkingsagenda Haarlemmermeer-Rijnland 2015-2030, inclusief het Waterplan Haarlemmermeer 2015-2030 ([2015.0008009](#))
- Gemeentelijk Rioleringsplan 2015 tot en met 2019 ([2015.0040910](#))
- Gemeentelijk Rioleringsplan 2015-2020 Haarlemmerliede en Spaarnwoude ([RUI15/011](#))
- Duurzame Openbare Verlichting ([2012.0011763](#))
- Programmatische aanpak Energietransitie Haarlemmermeer ([2019.0037699](#))
- Aanpak 'Van afval- naar grondstofinzameling' ([2018.0030093](#))
- Nota Bodembeheer gemeente Haarlemmermeer, beleidskader voor grondverzet ([2018.0014079](#))
- Actualisatie Beleidsregel PFOS en PFOA gemeente Haarlemmermeer ([2018.0014073](#))
- Bodemkwaliteitskaart Haarlemmerliede en Spaarnwoude ([collegebesluit 866](#))

Beleidsdoel A: Goed onderhouden openbaar groen en bomen, die bijdragen aan een positieve beleving van de openbare ruimte.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Openbaar groen en bomen

Openbaar groen en bomen leveren een belangrijke bijdrage aan de kwaliteit van de woon-, werk- en leefomgeving. In de huidige milieu- en klimaatomstandigheden zijn klimaatbestendigheid en het vasthouden van regenwater belangrijk. Groen in de openbare ruimte kan hieraan een bijdrage leveren omdat beplanting en grassen water kunnen vasthouden. Wij streven ernaar het bestaande areaal veilig en vitaal te houden. Hiervoor inspecteren wij jaarlijks ongeveer een kwart van het totale bomenbestand. Om te voldoen aan de wettelijke zorgplicht vervangen wij bomen die vanuit de inspectie als onveilig worden aangemerkt. Wij streven tevens naar een gevarieerd areaal, met instandhouding, bescherming en vergroting van de biodiversiteit en de ecologische waarden.

Wij betrekken direct omwonenden en andere belanghebbenden bij de renovatie van openbaar groen en bomen. Reacties van inwoners worden waar mogelijk in de plannen verwerkt, waardoor de betrokkenheid van gebruikers bij het openbaar groen wordt vergroot.

Begraafplaatsen

Met de gemeentelijke begraafplaatsen bieden wij onze inwoners plekken voor het herdenken van dierbaren, maar ook ontmoetingsplaatsen, waar de natuur- en cultuurhistorische waarden van de begraafplaatsen kunnen worden beleefd. Wij streven naar goed onderhouden en goed toegankelijke begraafplaatsen.

Activiteiten

01. Het duurzaam onderhouden van openbaar groen en bomen.

02. Het vergroten van de betrokkenheid van de gebruikers van openbaar groen en bomen.

03. Het duurzaam en klantgericht beheren van de gemeentelijke begraafplaatsen.

Toelichting

01. Het duurzaam onderhouden van openbaar groen en bomen

Wij hebben het bestaande areaal groen en bomen onderhouden om het veilig en vitaal te houden. Op grond van inspectieresultaten zijn 212 onveilige bomen verwijderd. Bijvoorbeeld langs de busbaan in Liesbos (Hoofddorp) zijn 77 zieke kastanjes verwijderd en hebben wij 76 nieuwe bomen geplant. Hierbij hebben wij vanwege de biodiversiteit meer soorten bomen herplant. Waar mogelijk hebben wij tijdens renovaties van de openbare ruimte verhard oppervlak vervangen door groen om de bergingsmogelijkheden van water te vergroten. Wij hebben het realiseren van wadi's (verlagings in het maaiveld) betrokken bij de voorbereiding van de vervanging van bomen in Kinheim en Seevanck in Zwanenburg.

02. Het vergroten van de betrokkenheid van de gebruikers van openbaar groen en bomen

Bij vervangingsprojecten hebben wij inwoners betrokken bij de inrichting en de soortkeuze van de nieuwe bomen en beplanting. Voorbeelden zijn de Koekoekslaan in Badhoevedorp, de Vrijheids- en de Regenboogstraat in Rijsenhout en de Kalslagerring in Nieuw-Vennep. Samen met de Land- en Tuinbouworganisatie (LTO) Nederland en Greenbase hebben wij gekeken naar de mogelijkheden om akkerranden te voorzien van kleurrijke bloemenstroken voor

meer biodiversiteit. Dit is gerealiseerd door boeren langs delen van de Lisserweg en de Kaagweg. Wij hebben het maaien van de wegbermen hier aanpast om via de wegberm een verbinding voor insecten te maken tussen de percelen van de akkerranden.

03. Het duurzaam en klantgericht beheren van de gemeentelijke begraafplaatsen

Wij hebben de begraafplaatsen op niveau Basis+ (A) van het Beheer kwaliteitplan (BKP) beheerd, om recht te doen aan deze bijzondere beheercategorie en de doelgroep. Samen met rechthebbenden en vrijwilligers hebben wij publieksactiviteiten op de begraafplaatsen georganiseerd en hebben wij informatie verstrekt over (cultuur)historie van de begraafplaatsen. Een voorbeeld hiervan is de Lichtjesavond in november op begraafplaats De Iepenhof. Deze sfeervolle avond werd door circa 400 aanwezigen bijgewoond om hun dierbaren te herdenken. Op 8 december 2019 herdachten circa 80 aanwezigen tijdens Wereldlichtjesdag overleden kinderen op begraafplaats Meerterpen. Het onderzoek naar de mogelijkheid om de exploitatie van begraafplaats Meerterpen over te dragen aan een marktpartij heeft niet geleid tot een mogelijkheid om de kostendekkendheid van de begraafplaatsen te verbeteren. Dit jaar steeg de kostendekkendheid als gevolg van meer inkomsten door meer begrafenissen. Wij onderzoeken de mogelijkheid om de inkomsten te verhogen door andere vormen van begraven aan te bieden, zoals ecologisch begraven. Tevens doen wij een onderzoek naar een realistische mate van kostendekkendheid van de begraafplaatsen.

Beleidsdoel B: Het sturen van afvalstromen naar maximaal hergebruik.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Ons doel is een 'circulaire economie', waarin producten en materialen zo lang mogelijk worden gebruikt door afvalpreventie en de vermindering van restafval. Hiermee dragen wij bij aan de landelijke doelstellingen op dit gebied. Het landelijke programma VANG (Van Afval Naar Grondstof) heeft als doelstelling een hoeveelheid huishoudelijk restafval van maximaal 100 kg per inwoner per jaar in 2020 en het Landelijk

Afvalbeheerplan 3 (LAP 3) streeft naar maximaal 30 kg per inwoner per jaar in 2025. Momenteel verkeren wij in een transitie van afvalinzameling naar grondstofinzameling. In plaats van grondstoffen te vernietigen door deze als restafval te verbranden, gaan wij grondstoffen inzamelen en ervoor zorgen dat deze opnieuw worden gebruikt. Hergebruik van grondstoffen betekent een verbetering van het milieu, lagere kosten aan restafvalverwerking en hogere baten voor grondstoffen.

Tabel 50

Programma / Omschrijving	Eenheid	Bron	Metingen			Prognose	
			2016	2017	2018	2019	2019
Omvang huishoudelijk restafval	Kg/inwoner	Rapportage Meerlanden	191	187	186	187	150
Aantal meldingen illegale stort	stuks	Filemaker/MOB	1.301	1.345	1.548	1.970 ¹	1.350

¹ De toename van het aantal meldingen illegale stort in 2019 is deels te verklaren door de toevoeging van het grondgebied van de voormalige gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude. Door de inzet van meer Containercoats en communicatie via de website over de grofvuilregeling vestigen wij de aandacht op de juiste omgang met grofvuil. Samen met Meerlanden onderzoeken wij in 2020 hoe de illegale stort kan worden verminderd.

Activiteiten

01. Het communiceren met inwoners over hergebruik van grondstoffen en afvalpreventie.
02. Het inzamelen van huishoudelijk afval, grof huishoudelijk afval en gesorteerde grondstoffen.
03. De extra inzet zwerfafval.
04. Het toezicht op de naleving inzake illegale stort en zwerfvuil.

Toelichting

01. Het communiceren met inwoners over hergebruik van grondstoffen en afvalpreventie
 Voor het communiceren met inwoners over hergebruik van grondstoffen en afvalpreventie hebben wij gebruik gemaakt van algemene communicatiemiddelen zoals de krant (persberichten, de gemeentelijke bijlage in HC Nieuws), de websites van de gemeente en van Meerlanden en social media zoals Facebook ('Haal er meer uit!'), Twitter en WhatsApp. Via de afvalkalender hebben we gerichte informatie per huisadres aangeboden.
 Voor communicatiedoelinden was met de uitrol van VANG voorzien in de inzet van een afvalcoach en ambassadeurs. Omdat VANG is uitgesteld, hebben wij deze nog niet ingezet.

02. Het inzamelen van huishoudelijk afval, grof huishoudelijk afval en gesorteerde grondstoffen
 Wij hebben alle huishoudelijke afvalstoffen, waarop de Wet milieubeheer van toepassing is, ingezameld. Tijdens de voorbereiding van de uitrol van de nieuwe inzamelsystematiek VANG hebben wij een onvoorziene en aanzienlijke stijging van de kosten gesignaleerd. Hierop is de uitrol van VANG uitgesteld en hebben wij de mogelijkheden onderzocht om VANG aan te passen. Op grond van de motie 'Met hetzelfde gemak gooi je het in een kleinere bak!' hebben wij besloten om het omwisselen naar een kleinere rolemmer van 80L voor restafval gratis te maken. Dit stimuleert een vermindering van de hoeveelheid restafval.

Tijdens de zomer was er een afvalcrisis bij onze contractpartner restafvalverwerker AEB waardoor er nog maar 40% van de verbrandingscapaciteit beschikbaar was. Wij hebben veelvuldig en intensief overlegd om de inzameling en verwerking van restafval door te laten gaan en oplossingen te zoeken. Inmiddels is de restafvalverwerkingscapaciteit bij AEB volledig hersteld en wordt ook het tijdelijk opgeslagen bedrijfsafval alsnog verbrand.

03. De extra inzet zwerfafval

Wij hebben extra inzet gepleegd om zwerfafval te bestrijden bij drie landelijke opschoonmomenten: het nieuwjaarsvegen, de landelijke opschoondag en world clean up day. Daarnaast hebben wij winkelcentrum Hoofddorp Centrum extra schoongehouden. Wij hebben inwonersinitiatieven om zwerfafval tegen te gaan ondersteund in Nieuw-Vennep (Sportveldweg en omgeving) en in Vijfhuizen (Stellinghof en op Big Spotters Hill en nabije omgeving). Deze initiatieven hebben wij in de publiciteit gebracht, zodat de norm "Samen houden wij de wijk schoon" zichtbaar is, waardoor navolging kan plaatsvinden.
 Op drie plekken is met vrijwilligers zwerfafval geraapt waarbij wij over het onderwerp zwerfafval met inwoners in gesprek zijn gegaan. In 194 schoolklassen zijn de aspecten van zwerfafval nader uitgelegd en zijn vervolgens 134.000 stuks zwerfafval geraapt. Tot slot hebben wij ondersteuning geboden aan de organisatie van de Avond4daagse in Floriande, Hoofddorp Overbos, Nieuw-Vennep en Zwaanshoek om deze evenementen (zwerf)afvalvrij te laten verlopen. Wij hebben besloten om het aantal ContainerCoats (grasmat met bloemen of haag) bij brengparkjes begin 2020 uit te breiden om het bijplaatsen van afval bij de containers tegen te gaan.

Beleidsdoel C: Zorgen voor een adequaat beheer in de openbare ruimte van grondwater, hemelwater en afvalwater.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Door een adequaat en duurzaam beheer van grondwater, hemelwater en afvalwater in de

openbare ruimte beschermen wij de volksgezondheid, de natuur en het milieu en handhaven wij een goede leefomgeving. Hiervoor streven wij naar een robuust, duurzaam en

klimaatbestendig watersysteem, waarbij het water van goede kwaliteit is en de ruimte krijgt. Daarnaast streven wij naar een duurzaam, goed beheerbaar afvalwaterstelsel, waarbij wateroverlast door overtollig regenwater en/of grondwater wordt tegengegaan en zoveel mogelijk wordt voorkomen dat verontreinigd

afvalwater in de bodem of in het oppervlaktewater terecht komt. Voor een goed waterbeheer is het van belang dat alle sloten, tochten en vaarten (watergangen) goed worden onderhouden. Tevens houden wij hiermee de waterkwaliteit en waterkwantiteit op voldoende niveau.

Tabel 51

Programma / Omschrijving	Eenheid	Bron	Metingen			Prognose
			2017	2018	2019	2019
Aantal meldingen van riooloverlast	Aantal	Meldingen Openbare Buitenruimte	1.522	1.746	1.607	< 1.750

Activiteiten

01. Het verstrekken van advies en voorlichting aan inwoners, instellingen en bedrijven over (grond)waterbeleid.
02. De aanleg en het onderhoud van drainage en de monitoring van grondwater ter verbetering van het grondwaterbeheer.
03. Het klimaatbestendig maken van de leefomgeving voor wat betreft water.
04. Het duurzaam beheren en onderhouden van afvalwaterstelsels en oppervlaktewater (kolken, riolering, en gemalen).
05. Het duurzaam beheren van de watergangen en waterbodembeheer.

Toelichting

01. Het verstrekken van advies en voorlichting aan inwoners, instellingen en bedrijven over (grond)waterbeleid

Wij hebben inwoners en ondernemers regelmatig geïnformeerd over specifieke waterthema's via folders, de verschillende (social) media en de gemeentelijke website. Hierbij hebben wij tevens ingezet op maatregelen op het gebied van klimaatbestendigheid die inwoners zelf kunnen treffen. Met inzet van NMCX (Centrum voor Duurzaamheid) hebben wij via de communicatiecampagne 'Haarlemmermeer Waterproof' ons (grond)waterbeleid onder de aandacht gebracht. Via het gezamenlijke waterloket met omliggende gemeenten en het overheidsloket 'Ons Water' hebben wij inwoners op eenduidige wijze van informatie voorzien.

02. De aanleg en het onderhoud van drainage en de monitoring van grondwater ter verbetering van het grondwaterbeheer

Wij hebben de aanleg van drainage voorbereid in delen van de wijk Linqenda in Nieuw-Vennep en in Zwanenburg (Kinheim en Seevanck). Uit actuele monitoring bleek dat de aanleg van drainage in delen van de wijk Graan voor Visch in Hoofddorp niet nodig was, omdat zich hier geen structurele problemen voordoen met de grondwaterstand. Wij hebben, in delen van Hoofddorp, Nieuw-

Vennep, Zwanenburg, Rijsenhout, Halfweg en Spaarndam het grondwaterpeil gemeten. met als doel de grondwaterproblematiek beter in beeld te brengen en een prioritering aan te brengen in klimaatbestendige projecten. Wij hebben voorbereidingen getroffen om ook gemeentebreed de grondwaterstand te monitoren. In 2020 start de monitoring.

03. Het klimaatbestendig maken van de leefomgeving voor wat betreft water

Wij hebben voor alle kernen klimaatstresstesten uitgevoerd. Hieruit komt informatie over knelpunten op het gebied van klimaatbestendigheid. Dit leidt tot een uitvoeringsprogramma in 2020. Wij hebben de mogelijkheden voor de aanleg van natuurvriendelijke oevers onderzocht. De komende jaren stellen wij samen met het Hoogheemraadschap van Rijnland een uitvoeringsprogramma op, waarmee natuurvriendelijke oevers worden ingebed in projecten.

Het plan om meer waterberging te creëren in Spaarndam (Klimaatbestendig Spaarndam) is voorbereid. Gezamenlijk met de aanleg van drainage hebben wij maatregelen getroffen die bijdragen aan meer waterberging en die (grond)wateroverlast voorkomen (klimaatadaptatie). In Linqenda hebben wij, gecombineerd met een integraal vervangingsproject en de aanleg van drainage, een aanpassing van het groen en de verhardingen voorbereid, zodat er meer ruimte is voor waterberging. Inwoners zijn gestimuleerd de afvoer van hemelwater afkomstig van daken af te koppelen van het gemengde riool, zodat dit (schone) water niet naar de zuivering gaat.

04. Het duurzaam beheren en onderhouden van afvalwaterstelsels en oppervlaktewater (kolken, riolering en gemalen)

Wij hebben gezorgd voor de inzameling en het transport van stedelijk afvalwater dat vrijkomt bij de percelen binnen ons grondgebied. Ons doel hierbij is waar mogelijk alleen vuil water naar de

zuivering te transporteren en schoon water gescheiden af te voeren naar het oppervlaktewater. Hierdoor verbetert de kwaliteit van de waterketen. In regionaal verband hebben wij een doelmatigheidsonderzoek gedaan naar de afvalwaterzuivering in Zwanenburg en de mogelijkheden om het aanbod van schoon water bij de waterzuivering te verminderen. Voor riothermie (warmte winnen uit rioolwater) is een kanskaart opgesteld, waar vraag en aanbod met elkaar verbonden kunnen worden. Deze wordt gebruikt bij stedelijk programmeren, waarbij wij werkzaamheden zoveel mogelijk combineren met die van nutsbedrijven en woningcorporaties. Omdat de projecten N200 en de fietssnelweg Hoofddorp richting Aalsmeerderbrug zijn uitgesteld, zijn ook de gecombineerde rioleringswerkzaamheden doorgeschoven.

05. Het duurzaam beheren van de watergangen en waterbodembeheer

Wij hebben het dagelijks onderhoud van de watergangen structureel uitgevoerd op basis van de legger en de keur (beleidsregels) van het hoogheemraadschap van Rijnland. Hierbij hebben wij de watergangen doorstroombaar en vrij van planten gehouden. Het was niet mogelijk om watergangen te baggeren, vanwege onvoldoende locaties om de bagger op te brengen. Doordat eind 2019 een landelijk handelingskader voor PFAS is opgesteld en door het vaststellen van een geactualiseerde beleidsregel PFOS begin 2020 is het vanaf 2020 eenvoudiger om vrijgekomen baggerspecie te verspreiden.

Beleidsdoel D: Gemeentelijke wegen, straten en pleinen zijn goed begaanbaar, schoon en veilig.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Voor gemeentelijke wegen, straten en pleinen streven wij ernaar dat deze goed begaanbaar, schoon, heel en veilig zijn. Hieronder vallen ook civieltechnische kunstwerken, openbare verlichting en verkeersregelinstallaties (VRI's). Het streven hierbij is dat de staat van onderhoud, de netheid en de veiligheid van het hele areaal op niveau blijven. Hierbij is sprake van een integrale en vraaggestuurde benadering van beheren en onderhouden. Niet alleen technische gegevens (inspectiegegevens) spelen hierbij een rol, maar

ook de waardering van gebruikers via het meldingsysteem openbare ruimte (MOB). Daarnaast verduurzamen wij deze onderdelen verder door het gebruik van duurzame materialen en het toepassen van energiebesparende, innovatieve technieken en werkwijzen die leiden tot een CO₂-reductie. Goed begaanbare wegen betekent ook het toepassen van gladheidsbestrijding in de winter. Hierbij zoeken wij naar een evenwicht tussen kwaliteit, veiligheid en kosten, waarbij het zoutgebruik en de belasting van het milieu door zout zoveel mogelijk beperkt blijven.

Tabel 52

Programma / Omschrijving	Eenheid	Bron	Streefwaarden/ Metingen ¹ prognose		
			2016	2018	2018
Kwaliteit van alle verharding, CROW normering	% goed/zeer goed	GisiB	72,2%	68,7%	>72%
Kwaliteit van gesloten verharding (asfaltwegen), CROW normering	% goed/zeer goed	GisiB	83%	77,6%	>83%
Kwaliteit van open verharding (klinkerverharding, trottoirs, CROW normering)	% goed/zeer goed	GisiB	64%	61,2%	>65%

¹ Metingen vinden tweemaal plaats.

Activiteiten

01. Het op duurzame wijze beheren en onderhouden van wegen, straten, pleinen.
02. Het beheren, onderhouden en verder verduurzamen van de civieltechnische kunstwerken.
03. Het schoonhouden van straten.
04. Het beheren, onderhouden en verduurzamen van openbare verlichting.
05. Het duurzaam beheren en onderhouden van de VRI's.
06. Het op duurzame en efficiënte wijze bestrijden van gladheid.

Toelichting

01. Het op duurzame wijze beheren en onderhouden van wegen, straten, pleinen
De gemeentelijke wegen, straten en pleinen hebben wij onderhouden aan de hand van inspectiegegevens en meldingen. Uit de inspectie van 2018 blijkt dat 69% van de verhardingen op grond van de CROW-normering voldoende is (goed of zeer goed) De overige 31% van het areaal is matig (8%) of onvoldoende (23%). Dit betekent dat voor 23% van de verhardingen binnen 1 tot 2 jaar maatregelen nodig zijn. Hiervan is 21% achterstallig, wat betekent dat de maatregelen al uitgevoerd hadden moeten zijn. De verhardingen die matig van kwaliteit zijn voldoen nog wel aan de normen, maar hier is binnen drie tot vijf jaar onderhoud nodig. Deze resultaten laten zien dat het areaal verhardingen veroudert. Vanuit het verleden kent het areaal perioden van sterke groei, waardoor zich nu een piek voordoet in groot onderhoud (leeftijd 20 jaar) en een piek in vervangingen (leeftijd vanaf 50 jaar). De inspectiegegevens laten zien dat vooral de staat van de open verhardingen achterblijft. Op grond van deze resultaten hebben wij extra aandacht besteed aan het onderhoud van open verhardingen (stoepen en straten). Wij stellen voor verhardingen een voorziening in, om op grond van de criteria veiligheid en kapitaalvernietiging de achterstalligheid in te lopen. Vanuit de Vernieuwing Openbare Ruimte (VOR) 3 hebben wij diverse wegen vervangen, zoals de Weteringweg in Weteringbrug, Burgerveen, Leimuiderbrug en Rijsenhout, de Domineeslaan en de Koekoekslaan in Badhoevedorp.

02. Het beheren, onderhouden en verder verduurzamen van de civieltechnische kunstwerken

Voor het onderhouden van civieltechnische kunstwerken hanteerden wij op basis van inspectieresultaten deels een conditiegestuurde benadering en deels een risicogestuurde aanpak. Dit houdt in dat wij de beschikbare middelen daar

hebben ingezet waar deze nodig waren op basis van de onderhoudstoestand. Wij hebben de kunstwerken verduurzaamd door het toepassen van onderhoudsarme, levensduurverlengende, innovatieve materialen, zoals composiet, hoge dichtheidsbeton en betonproducten gemaakt van gerecyclede reststoffen. Wij hebben een aantal kunstwerken vanuit VOR 2 en VOR 3 vernieuwd, waaronder de kunstwerken Hoofdvaart/Bennebroekerweg/ Bennebroekertocht.

03. Het schoonhouden van straten

Wij hebben de straten schoongehouden op beeldkwaliteit. Voor het bestrijden van onkruid op verhardingen hebben wij een combinatie van machinaal vegen, mechanische onkruidbeheersing, thermische onkruidbeheersing en handmatige inzet toegepast. Wij hebben geconstateerd dat de aannemer op het gebied van onkruidbeheersing niet in alle opzichten aan het gestelde beeld kon voldoen. Wij zijn samen met Meerlanden en andere gemeenten een onderzoek gestart naar onkruidbestrijding op verhardingen om te komen tot een goede balans tussen prestaties en kosten.

04. Het beheren, onderhouden en verduurzamen van openbare verlichting

Wij hebben de openbare verlichting (OVL) onderhouden en verder verduurzaamd. Door het op grote schaal toepassen van LED lichtbronnen voldoen wij in 2020 aan het landelijke Energieakkoord uit 2013, met daarin onder andere afspraken over de vermindering van de emissie van CO₂. Alle nieuw geplaatste lichtbronnen (circa 3.000) hebben wij voorzien van LED-verlichting en een nieuw standaard dimregime, waardoor er tussen 00:00 uur en 05:00 uur nog meer gedimd wordt. Wij hebben het energieverbruik gemonitord en het verouderde schakelsysteem voor het in- en uitschakelen van de OVL vervangen door een nieuw schakelsysteem, waardoor wij meer energie kunnen besparen. Uit onderzoek bleek dat het op afstand bedienen van OVL-kasten op dit moment niet kostenefficiënt is. Wij hebben een nieuw softwaresysteem aangeschaft, waarmee wij in 2020 sneller meldingen van inwoners kunnen afhandelen door een betere afstemming met de aannemer.

05. Het duurzaam beheren en onderhouden van de VRI's

Bij het beheer van verkeersregelininstallaties (VRI's) passen wij innovatieve technieken toe om de doorstroming van het verkeer te verbeteren en de uitstoot van CO₂ te beperken. Voorbeelden zijn thermische camera's en wachttijdvoorspellers voor het langzaam verkeer. Door deze toepassingen wordt geen onnodig groen gegeven

en nemen de wachttijden bij de VRI's af. Een ander voorbeeld is een proef met aftellers bij de VRI op de kruising IJweg/Bennebroekerweg. Het gemotoriseerd verkeer kan hierdoor zien wanneer de VRI groen licht geeft, waardoor de volledige groentijd van de VRI kan worden benut. De resultaten van de proef volgen in 2020.

Wij hebben samen met de provincie Noord-Holland en de omliggende gemeenten in het kader van het programma 'Slimme en Duurzame Mobiliteit' van het Ministerie van Infrastructuur en Milieu meegewerkt aan de proef met de ombouw van VRI's tot intelligente VRI's (IVRI). Dit zijn VRI's die voertuigen op een grote afstand herkennen en inspelen op het actuele verkeersbeeld, door prioriteit te geven aan groepen weggebruikers als nood- en hulpdiensten, openbaar vervoer, fietsers of zwaar vrachtverkeer. De ombouw van de eerste vier VRI's op de kruisingen Fokkerweg/Koolhovenlaan, Fokkerweg/Boeingavenue/Beechavenue, Taurusavenue/Rijnlanderweg en Bennebroekerweg/Rijnlanderweg is wat betreft

hardware afgerond. Nadat ook de software is aangepast, kunnen wij de mogelijkheden van IVRI's testen op kosten en baten.

06. Het op duurzame en efficiënte wijze bestrijden van gladheid

Bij het bestrijden van gladheid zijn wij terughoudend omgegaan met het gebruik van zout en hebben wij biozout gebruikt, een 100% biologisch en duurzaam wegeenzout. Eigen meetpunten maakten het mogelijk om gericht te strooien. Alle strooiwagens zijn inmiddels voorzien van een strooi-managementsysteem, waarmee data over strooiacties worden geregistreerd. Wij hebben vier strooiwagens voorzien van routebegeleiding en automatisch strooien, waarbij de hoeveelheid zout wordt aangepast aan het type weg. De winter van 2018/2019 was onvoldoende streng om conclusies te trekken uit de proef met sproeien op wegen om gladheid te bestrijden.

Beleidsdoel E: Haarlemmermeer biedt een gezond leefklimaat.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

De gemeente Haarlemmermeer streeft naar een gezond leefklimaat voor haar inwoners. Milieubeheer, bodembescherming en bodembeheer zijn hiervan belangrijke onderdelen. Een gezond leefklimaat kan niet bestaan zonder een klimaatbestendige inrichting.

Ons doel is dat milieurelevante activiteiten door bedrijven binnen de wettelijke kaders worden uitgevoerd, zodat de effecten daarvan op een gezond leefklimaat binnen een acceptabel niveau blijven. Ook willen wij de bodemkwaliteit in stand houden en verbeteren, zodanig dat deze geschikt is voor zowel de gebruikers als voor het milieu. Indien bodemverontreiniging leidt tot ongewenste risico's voor mens, plant en dier, dan wordt de bodem gesaneerd. Daarnaast passen wij duurzaam bodembeheer toe, onder andere door vrijgekomen grond zoveel mogelijk opnieuw te gebruiken.

In het kader van het beperken en voorkomen van emissies naar lucht, bodem en water en het beperken en voorkomen van overlast door geluidsemissie, het duurzaam omgaan met energie en de borging van externe veiligheid worden omgevingsvergunningen milieu verleend, geactualiseerd, gecontroleerd en gehandhaafd. Volgens de afspraken van het Deltaplan Ruimtelijke adaptatie moet onze gemeente in 2050 klimaatbestendig zijn ingericht. Dit betekent dat de leefomgeving bestand moet zijn tegen wateroverlast, droogte en hittestress. In 2020

moet dit beleid zijn verankerd in het gemeentelijk beleid.

Activiteiten

01. Zorgdragen dat bedrijven op de hoogte zijn van de geldende regels uit het omgevingsrecht, zodat zij in staat zijn deze spontaan na te leven.
02. Zorgdragen dat initiatieven van bedrijven worden getoetst aan (plannen,) beleid en wet- en regelgeving, zodat vooraf bekend wordt of deze passen binnen een gezond leefklimaat.
03. Zorgdragen dat juiste- en actuele voorschriften uit het omgevingsrecht gelden voor bedrijven, zodat de belangen, waarvoor deze gesteld zijn ook handhaafbaar zijn.
04. Het houden van toezicht en het handhaven op naleving van omgevingsvoorschriften, zodat het belang van een gezond leefklimaat voor inwoners is gewaarborgd.
05. Het voorbereiden op de komst van de Omgevingswet.
06. Het saneren van bodemverontreiniging.
07. Het toepassen van een duurzaam bodembeheer.
08. Het klimaatbestendig inrichten van de fysieke leefomgeving.

Toelichting

05. Het voorbereiden op de komst van de Omgevingswet

Met de komst van de Omgevingswet in 2021 worden de provinciale bodemtaken met betrekking tot bodemsaneringen overgedragen

aan de gemeenten. Samen met de provincie en de OD NZKG is de overdracht van deze taken gestart.

06. Het saneren van bodemverontreiniging

Wij hebben ten behoeve van gemeentelijke werken en bestemmingswijzigingen, bodemsaneringen uitgevoerd. In PARK21 waar drugsafval was gedeponeerd, hebben wij de mate en de omvang van de ontstane verontreiniging vastgesteld. In 2020 wordt de bodem hersteld. De afronding van de bodemsanering aan de IJtochtkade in Zwanenburg vergt meer tijd doordat de gekozen saneringsaanpak niet effectief bleek. Wij hebben een plan gemaakt voor een vervolgaanpak. De voorbereiding van de sanering van de bodemverontreiniging aan de Hanepoel in Zwaanshoek is afgerond en wordt in 2020 gestart.

07. Het toepassen van een duurzaam bodembeheer

Wij hebben duurzaam bodembeheer toegepast door het behouden en verbeteren van de kwaliteit van de bodem. Vrijgekomen grond bij gemeentelijke werken hebben wij zoveel mogelijk op grond van de Nota Bodembeheer in de omgeving hergebruikt. Op basis van de Nota Bodembeheer hebben wij voor het opslaan van vrijkomende bagger bij de stedelijke baggerwerkzaamheden in Hoofddorp Noord en in Zwanenburg tijdelijke baggerdepots gerealiseerd. Door samenwerking met andere gemeenten uit het gebied van de OD NZKG zijn de mogelijkheden voor regionaal hergebruik van grond vereenvoudigd. Een manier hiervoor is het

accepteren van elkaars bodemkwaliteitskaart. De gemeente Amsterdam heeft onze bodemkwaliteitskaart inmiddels geaccepteerd. In verband met de toegenomen aandacht voor de aanwezigheid van de PFAS stoffen in de bodem, is samen met de andere overheidspartijen in de regio van de OD NZKG, een bodemkwaliteitskaart voor PFOS en PFOA (twee stoffen van de PFAS groep) opgesteld.

08. Het klimaatbestendig inrichten van de fysieke leefomgeving

Bij integrale vervangingsprojecten wordt de fysieke leefomgeving zo veel mogelijk klimaatadaptief ingericht en anticiperen wij op het veranderende klimaat voor wat betreft wateroverlast, droogte en hitte. Hiervoor bereiden wij standaardmaatregelen voor.

Bij nieuwbouwwontwikkelingen is een klimaatbestendige fysieke leefomgeving een vereiste. Binnen de Metropool Regio Amsterdam (MRA) en het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie (DPRA) werken wij samen om in regionaal en breder verband te komen tot standaardisering van benodigde maatregelen, voorschriften en uitgangspunten voor klimaatadaptatie voor nieuwbouw.

Daarnaast hebben wij beleid voorbereid waarin wij opnemen hoe wij onze fysieke leefomgeving klimaatbestendig inrichten zodat wij in 2050 kunnen voldoen aan de afspraken van het Deltaplan Ruimtelijke adaptatie. Hiervoor hebben wij in een klimaatatlas in beeld gebracht waar de knelpunten ontstaan bij hevige regenval, droogte en hitte. Dit beleid leggen wij in 2020 aan de raad voor.

Specificatie behorend bij de jaarrekening

Wat heeft het gekost?

Tabel 53

Er kunnen afrondingsverschillen optreden.
(bedragen x € 1.000; min = nadeel)

		Begroting origineel	Begroting gewijzigd	Rekening 2019	Vershil rekening begroting gewijzigd
Kwaliteit fysieke omgeving		2019	2019	2019	
Een schone, duurzame, hele en veilige openbare ruimte. Reservemutaties	Baten	29.965	30.360	30.212	-148
	Lasten	61.073	64.386	70.393	-6.007
Saldo van baten en lasten (B-L)	Saldo	-31.108	-34.026	-40.181	-6.155
Reservemutaties	Onttrekking	310	310	258	-52
	Storting	20	20	20	-
Resultaat (Saldo +O-S)	Saldo	-30.818	-33.736	-39.944	-6.208

Uitsplitsing per beleidsdoel

Beleidsdoel A: Goed onderhouden openbaar groen en bomen, die bijdragen aan een positieve beleving van de openbare ruimte.	Baten	766	850	849	-1
	Lasten	8.442	9.894	9.932	-37
	Saldo	-7.676	-9.044	-9.083	-39
Beleidsdoel B: Het sturen van afvalstromen naar maximaal hergebruik.	Baten	17.751	18.466	18.400	-66
	Lasten	14.023	15.344	15.201	143
	Saldo	3.728	3.122	3.199	77
Beleidsdoel C: Zorgen voor een adequaat beheer in de openbare ruimte van grondwater, hemelwater en afvalwater.	Baten	10.649	10.246	9.809	-436
	Lasten	7.059	6.661	6.282	380
	Saldo	3.590	3.584	3.528	-56
Beleidsdoel D: Gemeentelijke wegen, straten en pleinen zijn goed begaanbaar, schoon en veilig.	Baten	758	758	929	171
	Lasten	23.534	22.377	28.718	-6.341
	Saldo	-22.776	-21.619	-27.789	-6.170
Beleidsdoel E: Haarlemmermeer biedt een gezond leefklimaat.	Baten	41	41	225	184
	Lasten	8.015	10.109	10.261	-151
	Saldo	-7.975	-10.069	-10.036	33

Toelichting gewijzigde begroting 2019 - jaarrekening 2019

Beleidsdoel A

Tabel 54

Afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting
(bedragen x € 1.000; min = nadeel)

Baten

Overig	-1
Totaal Baten	-1

Lasten

Overig	-37
Totaal Lasten	-37

Beleidsdoel B

Tabel 55

Afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen x € 1.000; min = nadeel)

Baten

Afvalstoffenheffing	113
Nedvang inkomsten	-101
Voorziening afvalstoffenheffing	-78
Overig	0
Totaal Baten	-66

Lasten

Bijdrage aan Cocensus	199
Verwerken huishoudelijk afval	-171
Project VANG	78
Overig	37
Totaal Lasten	143

Baten

Over 2018 zijn nog aanslagen afvalstoffenheffing opgelegd. Dit op basis van in 2019 ontvangen informatie over nieuwe adressen waar huishoudelijk afval ingezameld wordt. Hierdoor ontstaat ook een voordeel voor het belastingjaar 2019.

Als gevolg van een lager inzamelresultaat is de vergoeding van Nedvang voor het gescheiden inzamelen van kunststof afval € 101.000 lager.

Voor het project VANG is voor 2019 begroot dat er € 400.000 onttrokken zou worden. De onttrekking aan de voorziening tariefegalisatie afvalstoffenheffing is € 78.000 lager als gevolg van het tijdelijk aanhouden van de uitvoering van het nieuwe afvalbeleid 'Van Afval- naar Grondstofinzameling'.

Lasten

De bijdrage aan de gemeenschappelijke regeling Cocensus moet worden verdeeld over meerdere beleidsdoelen. Op basis van een opgave van Cocensus wordt er minder toegerekend aan de heffing en inning van de afvalstoffenheffing. Hier tegenover staat een nadeel bij de heffing en inning van de algemene belastingen in het overzicht Algemene dekkingsmiddelen, onderdeel A.

De kosten van het verwerken van huishoudelijk afval zijn toegenomen door een vermeerdering van de hoeveelheid te verwerken huishoudelijk afval en een prijsstijging van de verwerkingskosten.

Door het tijdelijk aanhouden van de uitvoering van het nieuwe afvalbeleid 'Van Afval- naar Grondstofinzameling' (VANG) is een deel van het budget niet besteed.

Beleidsdoel C

Tabel 56

Afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen x € 1.000; min = nadeel)

Baten

Voorziening rioolstoffenheffing	-537
Rioolheffing	130
Overig	-29
Totaal Baten	-436

Lasten

Herstelmaatregelen riolering	400
Onderhoud gemalen	-145
Bijdrage	114
Overig	11
Totaal Lasten	380

Baten

De mutatie op de voorziening tariefsegregatie onderhoud rioleringen (onttrekking of storting) wordt aan het einde van het jaar bepaald door de relatie tussen de inkomsten en uitgaven te leggen. Aanvankelijk was sprake van een begrote onttrekking van € 744.000, de gerealiseerde baten en lasten hebben uiteindelijk geleid tot een onttrekking van € 207.000.

De opbrengst van de rioolheffing is deels gebaseerd op het waterverbruik. Bij verbruik van meer dan 250 m³ wordt de gebruiker van een perceel aangeslagen. In het tweede half jaar van 2019 is van de PWN Waterleidingbedrijf Noord-Holland informatie ontvangen over het waterverbruik over 2018 en 2019. Op basis van deze informatie zijn voor het belastingjaar 2018 nog aanslagen opgelegd. Dit werkt ook door in de aanslagen over 2019. Verder is het aantal aansluitingen in 2019 iets hoger dan geraamd.

Lasten

De voorbereiding en aanbesteding van de raamovereenkomst herstelmaatregelen riolering hebben meer tijd in beslag genomen dan voorzien. Als gevolg hiervan is de afweging gemaakt om de werkzaamheden vanwege weersomstandigheden niet meer aan het eind van het jaar in uitvoering te nemen.

Er zijn meer herstelmaatregelen nodig geweest voor het onderhoud van gemalen.

De bijdrage aan de gemeenschappelijke regeling Cocensus moet worden verdeeld over meerdere beleidsdoelen. Op basis van een opgave van Cocensus wordt er minder toegerekend aan de heffing en inning van de rioolheffing. Hier tegen over staat een nadeel bij de heffing en inning van de algemene belastingen in het overzicht Algemene dekkingsmiddelen, onderdeel A.

Beleidsdoel D

Tabel 57

Afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen x € 1.000; min = nadeel)

Baten

Vergoeding straatwerk	165
Overig	6
Totaal Baten	171

Lasten

Voorziening achterstallig onderhoud verhardingen	-5.584
Onderhoud verhardingen	-593
Gladheidsbestrijding	-224
Schades openbare buitenruimte verwijderen graffiti	-68
Onderhoud Calatravabruggen	52
Overig	8
Totaal Lasten	-6.341

Baten

Er is sprake van € 165.000 aan opbrengsten op straatwerk door nutsbedrijven die graafwerkzaamheden verrichten in de gemeentelijke grond. Dit betreft vergoedingen die de nutsbedrijven betalen voor het herstellen van de schade die ontstaat bij uitvoering van hun werkzaamheden in de openbare ruimte.

Lasten

De storting in de voorziening achterstallig onderhoud verhardingen is op grond van een stellige uitspraak van de commissie BBV verplicht, op het moment dat er als gevolg van het achterstallig onderhoud sprake is van kapitaalvernietiging en/of onveilige situaties. Bij de actualisatie van de beheerplannen openbare ruimte is gebleken dat hier sprake van is. Om te bepalen bij welke wegen/wegvakken sprake is van achterstallig onderhoud die vallen onder de categorieën veiligheid en/of kapitaalvernietiging is gebruik gemaakt van de richtlijnen van het CROW.

Door toenemende achterstanden in het (groot) onderhoud van verhardingen stijgen de uitgaven voor klein onderhoud om de veiligheid te waarborgen.

Voor gladheidsbestrijding is sprake van € 256.000 aan variabele kosten in de periode november/december 2019, daar tegenover staat lagere vaste kosten van € 32.000.

Alle gemeentelijke objecten worden vrij van graffiti gehouden. Dit jaar is sprake van een lager aantal graffiti afbeeldingen welke verwijderd zijn.

Er is sprake van € 68.000 aan schades aan door ons beheerde objecten in de openbare ruimte. Inkomsten en uitgaven met betrekking tot schades lopen van jaar tot jaar uiteen, afhankelijk van het aantal veroorzaakte en verhaalbare schades.

Voor het onderhoud aan de Calatravabruggen is een reserve ingesteld. Vanuit deze reserve wordt het onderhoud bekostigd. Deze onderhoudskosten variëren van jaar tot jaar, afhankelijk van de noodzakelijke werkzaamheden.

Beleidsdoel E

Tabel 58

Afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen x € 1.000; min = nadeel)

Baten

Het Groene Schip	113
Dwangsom	96
Overig	-25
Totaal Baten	184

Lasten

Omgevingsdienst	-291
Handhaving en toezicht	140
Overig	0
Totaal Lasten	-151

Baten

In november 2007 heeft een aantal partijen (Afvalzorg NV, de voormalige gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude, Dienst Landelijk Gebied (DLG) en Staatsbosbeheer (SBB)) een intentieovereenkomst afgesloten over het herinrichten van de Houtrakpolder. Uit deze intentieovereenkomst blijkt dat de partijen zijn overeengekomen dat de gemeente inderdaad een financiële vergoeding zou ontvangen van Afvalzorg voor alle gemaakte en te maken gemeentelijke kosten verband houdende met de ontwikkeling door Afvalzorg van het heuvelproject het Groene Schip (bestaande uit drie terpen). In 2019 is een laatste bedrag ontvangen van Afvalzorg voor een onderzoek naar de milieuaspecten van het project Het Groene Schip.

Wij hebben meerdere dwangsommen opgelegd. Deze waren niet geraamd en leiden daarom tot een voordeel van € 96.000.

Lasten

De voorlopige eindafrekening van de OD NKZG over 2019 geeft een nadeel van € 291.000. De belangrijkste oorzaken van de hogere kosten zijn de stijging van het aantal bedrijven en een wijziging in de categorisering van agrarische bedrijven waarvoor meer inzet benodigd is dan voorheen.

Op het gebied van handhaving en toezicht hebben we een kostenbesparing gerealiseerd door meer taken zelf uit te voeren in plaats van uit te besteden, bijvoorbeeld bij het verwijderen van fietswrakken. Tevens hebben we getracht bij uit te besteden werkzaamheden goedkoper in te kopen. Dit heeft geresulteerd in een voordeel van € 140.000.

Reserves

Tabel 59

Afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen x € 1.000; min = nadeel)

Begroting Werkelijk Verschil

Onttrekking

Calatravabruggen	136	84	-52
Leidraad Inrichting Openbare Ruimte (LIOR)	132	131	0
Openbare ruimte	43	43	0
Totaal Onttrekking	310	258	-52

Storting

Openbare ruimte	20	20	0
Totaal Storting	20	20	0

Economische zaken

Portefeuillehouder: Nobel, Rip, Ruigrok, Sedee, Steffens-van de Water

lasten in €	9.877
% totale realisatie lasten	2,2%
batens in €	4.277
% totale realisatie batens	0,9%

Maatschappelijk doel:

De gemeente Haarlemmermeer streeft naar een toekomstbestendige economische groei op zowel lokaal als regionaal niveau met inachtneming van de kwaliteit van de leefomgeving.

(bedragen x € 1.000)

	Rekening 2019 batens	% verschil batens t.o.v. begroting	Rekening 2019 lasten	% verschil lasten t.o.v. begroting
Beleidsdoel A: Haarlemmermeer is een aantrekkelijke, toekomstbestendige en veilige vestigingsplaats voor kleine en (middel)grote ondernemingen.	4.260	26%	8.154	-8%
01. Het ondersteunen, faciliteren en stimuleren van het startend ondernemerschap en MKB om zich krachtig te ontwikkelen en innoveren.				
02. Invulling geven aan korte en lange termijn arbeidsmarktbeleid.				
03. Verbeteren kwaliteit werklocaties en de aansluiting van het aanbod op de veranderde vraag.				
04. Het ondersteunen en faciliteren van ontwikkelingen in het aanbod van commerciële voorzieningen.				
05. Economische research en gegevensbeheer.				
06. Beheren en onderhouden van gebouwen niet voor openbare dienst.				
Beleidsdoel B: Het versterken van onze strategische positie door samenwerking in de regio, met een focus op de logistiek, kennisintensieve en (inter)nationale dienstensectoren en op de maatschappelijke inpassing van de luchtvaart.	17	-	1.723	1%
01. Het sturen op een kwalitatief sterke regionale hotelmarkt.				
02. Een leidende rol spelen binnen de regionale logistieke sector.				
03. Het stimuleren van regionale en Europese samenwerking in de transitie naar een circulaire economie.				
04. Economische Agenda Amstelland-Meerlanden				
05. Het actualiseren van de Plabeka afspraken.				
06. Gezamenlijke internationale marketing en acquisitie.				
07. Het regionaal monitoren van commerciële voorzieningen.				
08. Het positief ontwikkelen van de verwevenheid tussen luchthaven en samenleving.				

Verbonden partijen

Beleidsdoel A:

Beleidsdoel B: [Schiphol Area Development Company \(SADC\)](#)

Winkelstraat

Economische zaken

De gemeente Haarlemmermeer streeft naar een duurzame economische groei op zowel lokaal als regionaal niveau met inachtneming van de kwaliteit van de leefomgeving.

Haarlemmermeer maakt onderdeel uit van de sterkste economische regio van Nederland. Sinds het ontstaan van de polder in 1852 en het pionieren daarna, is binnen de Ringvaart en met de samenvoeging met Haarlemmerliede en Spaarnwoude ook daar buiten, een krachtige economie ontstaan. Haarlemmermeer ziet zich geplaatst voor belangrijke ontwikkelingen. Politieke, economische, technologische en maatschappelijke veranderingen volgen elkaar in rap tempo op, zowel op internationaal, nationaal als lokaal niveau. De manier van denken en handelen van de gehele samenleving wordt hierdoor beïnvloed. Het verkennen, herkennen en erkennen van de trends en ontwikkelingen waar Haarlemmermeer mee te maken heeft, vergroot ons omgevingsbewustzijn. Hierdoor zijn we beter in staat om richting te geven aan onze rol en de ruimte voor ons handelen in te vullen.

In het Economisch Perspectief 2030 (2016.0020280) zijn zes opgaven geformuleerd waarvoor de gemeente Haarlemmermeer zich samen met partners inzet om haar economische positie in de toekomst te behouden en verder te doen uitbouwen:

- vergroten weerbaarheid
- verbeteren toekomstbestendig vermogen

- vergroten en benutten innovatiekracht
- vergroten ondernemingskracht
- benutten stedelijke dynamiek
- bevorderen van de sociale cohesie

Deze opgaven zijn leidend voor de activiteiten in het economisch domein zoals het stimuleren van ondernemerschap en de transitie naar een circulaire economie.

Tabel 60

Omschrijving	Eenheid	Indicator	Bron	Metingen				
				2015	2016	2017	2018	2019
Funcziemenging	%	BBV	Waarstaatjegemeente.nl	68,0	68,0	68,7	69,7	70,1
Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	BBV	Waarstaatjegemeente.nl	102,2	107,7	117,0	132	143,6

Verbonden partijen

Schiphol Area Development Company (SADC)

Voor een toelichting zie het programma [Ruimtelijke Ontwikkelingen](#). Voor financiële informatie en eventuele risico's over de verbonden partij, zie de paragraaf [Verbonden Partijen](#).

Relevant beleid

- Beleidskader 'De agrarische sector in perspectief' ([2013.0015671](#))
- Kadernota herstructurering werklocaties Haarlemmermeer ([2009.0023450](#))
- Nota commerciële voorzieningen ([2015.0056233](#))
- Verordening winkeltijden Haarlemmermeer 2018 ([2018.0015139](#))

- Winkeltijdenverordening Haarlemmerliede en Spaarnwoude ([2018.0016640](#))
- Flexibilisering bestemmingen bedrijventerreinen ([2014.0009011](#))
- Economisch Perspectief 2030 ([2016.0020280](#))
- Ontwikkelingsstrategie Ruimtelijk Economische Visie Schipholregio (REVS) ([2012.0034204](#))
- Regionale Hotelstrategie 2016-2022 ([2013.0073991](#))
- Strategie werklocaties gemeente Haarlemmermeer 2019 ([2019.0027561](#))
- Sociaal Ondernemen in Haarlemmermeer ([2017.0013476](#))
- Beleid voor commerciële voorzieningen Haarlemmermeer; regels en ruimte ([2019.0057889](#))

Beleidsdoel A: Haarlemmermeer is een aantrekkelijke, duurzame en veilige vestigingsplaats voor kleine en (middel)grote ondernemingen.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

De huidige en toekomstige economische dynamiek in de gemeente en omliggende metropoolregio levert nieuwe en andersoortige kansen en uitdagingen op dan voorheen. Het gemeentelijk beleid moet flexibel en adaptief zijn om goed aan te sluiten op de ontwikkeling van de wensen van zowel ondernemers als hun klanten.

We richten ons zowel op het duurzaam ontwikkelen van nieuwe werklocaties als op het herstructureren en transformeren van verouderde locaties die niet meer in lijn zijn met de behoefte en ontwikkelingen van deze tijd. Nog meer dan in het verleden worden de functies werken, wonen en de gewenste voorzieningen in samenhang ontwikkeld met als doel een goede werk- en verblijfsomgeving te bieden. Ook zetten we ons in om (beginnend) ondernemerschap in Haarlemmermeer zoveel mogelijk te stimuleren en te faciliteren. Dit doen wij door verbinding met anderen te organiseren en aanvaardbare ruimte in de regels te betrachten.

Wij streven we naar een duurzame economische ontwikkeling en zetten in op de transitie naar een circulaire samenleving. Grondstoffen raken op en we merken dat onze huidige manier van consumeren en produceren op den duur niet meer

houdbaar is. Om onze welvaart en welzijn op het gewenste peil te houden zullen we anders moeten omgaan met de middelen die onze welvaart tot stand brengen.

Activiteiten

01. Het ondersteunen, faciliteren en stimuleren van het startend ondernemerschap en MKB om zich krachtig te ontwikkelen en innoveren.
02. Invulling geven aan korte en lange termijn arbeidsmarktbeleid.
03. Verbeteren kwaliteit werklocaties en de aansluiting van het aanbod op de veranderde vraag.
04. Het ondersteunen en faciliteren van ontwikkelingen in het aanbod van commerciële voorzieningen.
05. Economische research en gegevensbeheer.
06. Beheren en onderhouden van gebouwen niet voor openbare dienst.

Toelichting

01. Het ondersteunen, faciliteren en stimuleren van het startend ondernemerschap en MKB om zich krachtig te ontwikkelen en innoveren

Het programma Zaai heeft dit jaar weer diverse startende ondernemers in Haarlemmermeer gestimuleerd door middel van individuele coaching, masterclasses, intervisiesessies en

netwerkvorming. MKB-ondernemers die in zwaar weer verkeren kunnen terecht bij het IMK-initiatief “155 Help een bedrijf”. Hierbij vindt vroeg signalering plaats van financiële en andersoortige problematiek en kan doorverwijzing naar relevante partijen, die hulp kunnen bieden, plaatsvinden. Om succesvol ondernemerschap onder de aandacht te brengen, ondersteunen we de organisatie en uitreiking van diverse ondernemersprijsen als de ZPNET-ondernemersprijs en de Meerbusiness-ondernemersprijs. Het Startersplatform heeft ook dit jaar weer plaatsgevonden en veel beginnend ondernemers met elkaar in contact gebracht. In het landelijk stedennetwerk G40 delen we kennis over ondernemerschap in al haar facetten en lobbyen indien nodig richting rijksoverheid. Afgelopen periode was onze bestuurder voorzitter van de themagroep Ondernemerschap die dit jaar ging over de uitwerking van het MKB-actieprogramma en de aanzet tot de MKB-deals.

02. Invulling geven aan korte en lange termijn arbeidsmarktbeleid

De activiteiten die hieronder vallen zijn vaak verbonden aan de activiteiten die uitgevoerd worden in het Programma Zorg en Werk, beleidsdoel C (Onze inwoners zijn economisch zelfstandig; werk boven uitkering). Ze beogen dat inwoners een bestaansminimum hebben wanneer zij (tijdelijk) niet in hun eigen levensonderhoud kunnen voorzien. Zowel de korte als de lange termijn arbeidsmarktactiviteiten richten zich op het verbinden van de partijen die nodig zijn om de mismatch op de arbeidsmarkt te verkleinen. Dit zijn de zogeheten drie O's; Onderwijsinstellingen, Overheden en Ondernemers. Centraal hierin staat dat een goede en nauwe samenwerking tussen de drie O's ervoor zorgt dat mensen goed passen bij de huidige en toekomstige arbeidsmarkt vraag en daardoor geen aanspraak hoeven te maken op een uitkering, minimaregelingen en/of schuldhelpverlening. Als overheid hebben we hier een verbindende rol. Voorbeelden zijn de Alliantie Arbeidsmarkt en Onderwijs, de samenwerking in House of Skills en deelname aan enkele door het rijk gesubsidieerde projecten zoals Smart Makers Education en Co-creatie in de Zorg. Om de kansen voor kwetsbaren op de arbeidsmarkt te vergroten hebben we ons in 2019 wederom ingezet voor het stimuleren van sociaal ondernemerschap, sociale inkoop en social return. Zo vragen we aan de opdrachtnemers van onze grote opdrachten (aanbestedingen) om bijvoorbeeld specifiek voor 50+ers of voor jongeren zonder startkwalificatie banen te creëren. Ook kopen we, als organisatie, steeds meer producten en diensten in bij sociaal ondernemers.

03. Verbeteren kwaliteit werklocaties en de aansluiting van het aanbod op de veranderde vraag

De gemeenteraad heeft de strategie werklocaties gemeente Haarlemmermeer 2019 vastgesteld. De strategie is een instrument ten behoeve van het verbeteren van de kwaliteit en toekomstbestendigheid van werklocaties in Haarlemmermeer. De strategie voor werklocaties uit 2016 voldeed niet meer. Wij hebben deze daarom herzien in relatie tot nieuwe ontwikkelingen, zoals de gemeentelijke herindeling, schaarste op de markt voor bedrijventerreinen en kantoren, aandacht voor economische diversificatie en de grotere economische rol van Haarlemmermeer in de Metropoolregio Amsterdam (MRA) bij de mogelijke gebiedsontwikkeling Zuidwest Amsterdam-Schiphol-Hoofddorp (ZWASH). De strategie geeft de kaders aan voor het gemeentelijk beleid voor de komende jaren. De gestelde opgaven en uitgangspunten betreffen onder meer het aanpakken van verouderde bedrijventerreinen, ruimte houden voor bepaalde typen bedrijvigheid en herprofilering van bepaalde werklocaties. Hierbij streven wij naar een goede publiek en private samenwerking tussen- gemeente en onder meer parkmanagementorganisaties, die verantwoordelijk zijn voor het parkbeheer.

04. Het ondersteunen en faciliteren van ontwikkelingen in het aanbod van commerciële voorzieningen

In 2019 is het 'Beleid voor commerciële voorzieningen; regels en ruimte' vastgesteld. Met dit integrale beleid voor detailhandel, horeca en commerciële dienstverlening zet Haarlemmermeer in op aantrekkelijke centra voor inwoners en ondernemers en clustering. De basis van het recente beleid voor commerciële voorzieningen zijn analyses, een evaluatie van het vorige beleid en een participatietraject. De koers voor centra, pijlers en beleidsregels in dit beleid geven richting aan ontwikkelingen. Dit beleid geeft binnen kaders ruimte in centra en daarbuiten, waarbij de beleidsregels duidelijkheid geven. Ook zetten we in op lokaal ondernemerschap en diversiteit door onder andere samenwerking met ondernemers en vastgoedeigenaren en het mogelijk maken van functiemenging. Wij zoeken actief de samenwerking met marktpartijen (en belanghebbenden). Dit doen wij door onder andere Bedrijven Investeringszones (BIZ) te ondersteunen. Dit heeft ertoe geleid dat in 2019 de BIZ Graan voor Visch Zuid is opgericht.

5. *Economische research en gegevensbeheer*
Dit betreft onderzoek, analyse en publicatie van werkgelegenheidsstatistieken. De mutaties in werkgelegenheid en leegstand bij bedrijven, kantoren en winkels worden gemonitord en geanalyseerd om beleid te toetsen. De rapportage 'werkgelegenheid Haarlemmermeer 2019' geeft aan dat de doelstellingen om de economische groei en werkgelegenheid te bevorderen zijn gehaald. Het aantal banen is toegenomen met 5%. Het totaal komt hiermee op

170.200 banen. De werkgelegenheid in Haarlemmermeer is niet eerder zo hoog geweest. Dat is ook gunstig voor de regio, want drie van de vier werknemers wonen niet in onze gemeente.

06. *Beheren en onderhouden van gebouwen niet voor openbare dienst*
Voor het beheren en onderhouden van gebouwen niet voor openbare dienst wordt verwezen naar de [paragraaf vastgoed](#).

Beleidsdoel B: Het versterken van onze strategische positie door samenwerking in de regio, met een focus op de logistiek, kennisintensieve en (inter)nationale dienstensectoren en op de maatschappelijke inpassing van de luchtvaart.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Er is een gedeeld belang binnen de Schipholregio en de Metropoolregio Amsterdam om de economische positie van de regio te versterken en onze samenwerking als metropool voort te zetten en verder te ontwikkelen. Internationale concurrentiestrijd gaat steeds meer over metropolen en deze beïnvloeden ook steeds meer de nationale economie. Ook vraagstukken zoals diversificatie van de economische sectoren, circulaire economie, een internationaal aantrekkelijk voorzieningenniveau en human capital zijn van regionaal belang en vragen om schaalgrootte voor een effectieve en optimale aanpak. Wij willen samenwerken met aangrenzende gemeenten, provincies, Rijksoverheid, private partijen en kennisinstellingen op voor ons belangrijke vraagstukken. Wij zorgen ervoor goed vertegenwoordigd te zijn in de verschillende regionale samenwerkingsstructuren. Vanuit de aanwezige krachtige sectoren stimuleren we de diversificatie voor het verder ontwikkelen van de economische structuur.

De Metropoolregio Amsterdam – kortweg MRA – is het informele samenwerkingsverband van 32 gemeenten, de provincies Noord-Holland en Flevoland en de Stadsregio Amsterdam. In deze regio bestaan er een aantal aan elkaar gekoppelde samenwerkingsverbanden waarin gewerkt wordt aan het vergroten van de gezamenlijke economische kracht:

- In het Platform Economie van de MRA werken we met de regionale overheden samen. Het gaat om uitdagingen die voortvloeien uit veranderingen in de regionale economische structuur. Binnen dit platform vindt regionale afstemming plaats over onder andere de thema's hotels, vraag en aanbod van werklocaties (Plabeka), onderwijs en arbeidsmarkt, toerisme, vastgoed marketing, economische verkenningen, Europese samenwerking en commerciële voorzieningen.

De Amsterdam Economic Board (AEB) heeft als missie de welvaart en het welzijn in de metropoolregio Amsterdam duurzaam te versterken. Dit gebeurt door samen met bedrijfsleven, overheden en kennisinstellingen in te zetten op samenwerking, innovatie en economische groei. De board richt zich op vijf, onderling samenhangende, grootstedelijke uitdagingen. Deze uitdagingen zijn 'Circulaire Economie', 'Digitale Connectiviteit', 'Gezondheid', 'Mobiliteit' en 'Talent voor de toekomst'. Deze uitdagingen zijn relevant voor alle grootstedelijke regio's in de wereld.

- Amsterdam inbusiness (aib) is een samenwerkingsverband tussen de gemeenten Amstelveen, Amsterdam, Almere en Haarlemmermeer dat zich richt op acquisitie en relatiebeheer van internationale investeerders in de metropoolregio Amsterdam.

Schiphol en Haarlemmermeer zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden en dit is een essentieel onderdeel van de positie van Haarlemmermeer binnen de regio. Wij willen samen met andere partijen in de regio de verwevenheid en wisselwerking tussen de luchthaven Schiphol, de economie en de leefomgeving verder ontwikkelen. Een internationaal sterke luchthaven heeft een sterke regio en daarmee ook een sterke gemeente nodig. Haarlemmermeer neemt met dit doel deel aan de besluitvormingstrajecten rondom de ontwikkeling van Schiphol. Daarmee zijn wij in staat mede richting te bepalen.

Activiteiten

01. Het sturen op een kwalitatief sterke regionale hotelmarkt.
02. Een leidende rol spelen binnen de regionale logistieke sector.
03. Het stimuleren van regionale en Europese samenwerking in de transitie naar een circulaire economie.

- 04. Economische Agenda Amstelland-Meerlanden
- 05. Het actualiseren van de Plabeka afspraken.
- 06. Gezamenlijke internationale marketing en acquisitie.
- 07. Het regionaal monitoren van commerciële voorzieningen.
- 08. Het positief ontwikkelen van de verwevenheid tussen luchthaven en samenleving.

Toelichting

01. Het sturen op een kwalitatief sterke regionale hotelmarkt

Het bestuurlijk overleg van het Platform Economie heeft in juni 2019 ingestemd met het MRA Ontwikkelkader en expertteam verblijfsaccommodaties. In de tweede helft van 2019 is nog een werkwijze voor het expertteam opgesteld. Het MRA ontwikkelkader verblijfsaccommodaties is het instrument dat ingezet zal worden voor de regionale afstemming in het kader van de ladder van duurzame verstedelijking en vindt plaats op deelregionaal niveau. Het geldt voor alle nieuwe hotelontwikkelingen en uitbreidingen van 50 slaapplekken en meer. Het sluit aan bij de wens van de bestuurders om enerzijds de groei van het toerisme te faciliteren en anderzijds te zorgen voor gebiedsversterkende ontwikkelingen en verdere spreiding van toerisme over heel de MRA. De bedoeling is dat het ontwikkelkader in 2020 in alle MRA-gemeenten wordt geïmplementeerd in de ontwikkelprocessen (procedures). In Haarlemmermeer gebeurt dat in samenhang met het verblijfsaccommodatiebeleid, dat moet zorgdragen voor een kwalitatief sterke en gediversifieerde verblijfsaccommodatiesector in Haarlemmermeer.

02. Een leidende rol spelen binnen de regionale logistieke sector

In het afgelopen jaar is de Amsterdam Logistics Board weer in het leven geroepen onder voorzitterschap van Schiphol. De wethouder Luchthavenzaken zit hierin namens Haarlemmermeer. Ook werkt Haarlemmermeer ambtelijk goed samen om de logistiek schoner en slimmer te krijgen via de projectgroep Ruimte en Infra die onder voorzitterschap staat van SADC.

03. Het stimuleren van regionale en Europese samenwerking in de transitie naar een circulaire economie

Op economisch gebied vervult de Metropoolregio Amsterdam (MRA) een voortrekkersrol in de kennis- en circulaire economie. Haarlemmermeer heeft hierin, vanuit het bestuurlijk trekkerschap voor circulaire economie, een belangrijke rol. In het afgelopen jaar hebben we uitvoering gegeven aan het Ontwikkelprogramma Circulaire

Economie en bijgedragen aan een toekomstbestendige economie in Haarlemmermeer en regio. Onze inzet is gericht op ruimte bieden voor marktinitiatieven, leren en kennisdelen en het benutten van kansen voor slimme samenwerkingen. Als gemeente stellen we ons actief op als partner bij het stimuleren en faciliteren van circulaire innovaties en het stimuleren van opschaling. Wij hebben tijdens de MRA Duurzaamheid Top in oktober 2019 concrete afspraken gemaakt met betrekking tot circulair inkopen, circulair bouwen en monitoring. Daarnaast is een stevige voedingsbodem gelegd met de start van het toekomstbestendig maken van werklocaties in Haarlemmermeer en lopen hierin voorop in de regio. Met betrokken ondernemers en parkmanagement zijn stappen gezet in het treffen van onder meer energieprojecten bij een aantal bedrijventerreinen, waaronder Spoorzicht, ABP Lijnden en De President. Het traject Toekomstbestendige Werklocaties zal worden voortgezet. Dit zal ook in samenhang met een gezamenlijke aanpak binnen de MRA, in samenwerking met Projectbureau Herstructurering Bedrijventerreinen worden opgepakt.

04. Economische Agenda Amstelland-Meerlanden

In 2019 is op uitnodiging van Amstelland-Meerlanden (AM) de gedeputeerde Economie van de provincie Noord-Holland tevens bestuurlijk trekker van Plabeka op bezoek geweest. Doel van dit bezoek was om duidelijk te maken dat AM, op niet al te lange termijn, tegen een ruimtetekort aan zal lopen wanneer de Plabeka ramingen niet worden bijgesteld.

Verder heeft AM in 2019 uitvoering gegeven aan de navolgende acties:

- een voorstel ingediend bij Plabeka over welke bedrijventerreinen en kantorenlocaties ten uitvoer moeten worden gebracht om aan de markt vraag te kunnen voldoen;
- de resultaten van het onderzoek “Werklocaties Amstelland-Meerlanden, inspelen op veranderende markten” ingebracht bij het herijken van de vraagrading Plabeka 3.0;
- in het verband van de Greenport Aalsmeer is AM, samen met het MRA platform Ruimte, gestart met een onderzoek om te komen tot een versnelling van de transformatie van de verouderde glastuinbouwgebieden.

05. Het actualiseren van de Plabeka afspraken

Op dit moment is de derde uitvoeringsstrategie Plabeka 3.0 van kracht. Echter, de economie groeit en verandert snel en dat is merkbaar. Waar de regio en Haarlemmermeer eerst te maken had met leegstand en overschotten van werklocaties,

ontstaat nu het beeld dat het voor specifieke segmenten is omgeslagen in een tekort. In Plabeka 3.0 is, in het kader van flexibel en adaptief beleid, afgesproken om jaarlijks de bestuurlijke afspraken tegen het licht te houden en deze waar nodig bij te stellen. Meerdere ontwikkelingen en onderzoeken in 2019 hebben hiertoe aanleiding gegeven waardoor is gestart met de actualisatie van de uitvoeringsstrategie Plabeka 3.0. Ter voorbereiding op de actualisatie van Plabeka 3.0, heeft Haarlemmermeer (en AM) in 2019 haar werklocaties geïnventariseerd. Doel hiervan was om een totaal AM-overzicht aan Plabeka aan te bieden met werklocaties die in de tijd naar voren gehaald dienen te worden qua ontwikkeling om zodoende aan de economische vraag te kunnen voldoen zonder dat op termijn voor de leegstand wordt gebouwd.

06. Gezamenlijke internationale marketing en acquisitie

Ons doel is een hogere economische inbreng (werkgelegenheid, bezettingsgraad kantoren en bedrijventerreinen, economische stabiliteit door diversificatie en innovatie, alsmede waarde gronden). Daarom dragen wij onze positionering als 'Airport City' binnen de MRA internationaal sterker uit en brengen wij duidelijker in kaart wat onze unieke positie als Haarlemmermeer is. Dit gebeurt zowel bij de acquisitie van internationale investeerders alsmede bij de al gevestigde ondernemers. Voor het behouden van deze laatste groep worden zij bezocht en ondersteund. De voorbereidingen zijn getroffen voor een website voor de internationale markt waarin wij de kantoren- en bedrijvenlocaties gaan presenteren. Daarnaast zijn in de samenwerking met 'service providers' (accountants, advocaten, vastgoedpartijen) de eerste gesprekken gevoerd om intensiever op te trekken op het gebied van acquisitie. Voor de acquisitie van internationale investeerders werken wij in regioverband samen onder de naam 'amsterdam inbusiness' (aib). Hier wordt uitvoering aangegeven door gezamenlijke buitenlandse acquisitiereizen, presentaties op (inter)nationale beurzen en het begeleiden van internationale bedrijven die zich in onze metropoolregio willen vestigen (factfinding trips). Tenslotte zijn wij partner van Vastgoedmarketing MRA waarbij wij deelnemen aan (inter)nationale evenementen als de PROVADA, MIPIM en Expo Real.

07. Het regionaal monitoren van commerciële voorzieningen

We namen deel aan het Randstad Koopstromenonderzoek 2018 onder regie van de

provincies Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht. Dit koopstromenonderzoek biedt essentiële informatie voor overheid, markt en consumenten over veranderingen in vraag en aanbod in de detailhandel in de Randstad. De uitkomsten zijn begin 2019 gedeeld met belanghebbenden. Daarnaast leveren we input voor de jaarlijkse provinciale detailhandelsmonitor van provincie Noord-Holland. In deze monitor worden alle feiten rondom de detailhandel in Noord-Holland opgenomen op het gebied van winkelaanbod, werkgelegenheid in de detailhandel, leegstand, draagvlak, plannen en initiatieven. De verzamelde gegevens gebruikt de provincie voor het uitvoeren van het provinciale detailhandelsbeleid en deze worden daarnaast gebruikt door de regionale adviescommissie detailhandel Noord-Holland Zuid (ADZ). Wij hebben zitting in de Regionale Adviescommissies Noord-Holland Zuid (ADZ) waar we met de gemeenten in de regio initiatieven afstemmen en nemen deel aan de MRA werkgroep voor detailhandel en centrumontwikkelingen.

08. Het positief ontwikkelen van de verwevenheid tussen luchthaven en samenleving

Onze kernboodschap is het zoeken naar de balans tussen leefbaarheid en de ontwikkeling van de luchthaven. Het versterken van de kwaliteit van de leefomgeving en het handhaven van de kwaliteit van het internationale netwerk moeten wat ons betreft hand in hand gaan. We hechten grote waarde aan het informeren van onze gemeenteraad en inwoners als het gaat om de ontwikkeling van de luchthaven. In het vierde kwartaal van 2019 heeft daarom een vierluik plaatsgevonden: een raadsdebat over de voortgangsrapportage luchthavenzaken 2018-2019, een informatieve raadsbijeenkomst met Schiphol en het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW), een brede regionale informatiebijeenkomst van het RIVM over het onderzoek naar ultrafijnstof en een werkbezoek van de gemeenteraad aan de KLM, LVNL en Schiphol. Ook heeft de minister van IenW een werkbezoek in september afgelegd aan onze gemeente en is in gesprek geweest met het college, inwoners en ondernemers. In 2019 hebben we ons op verschillende manieren ingezet voor veiligheid, bereikbaarheid, leefbaarheid, gezondheid, wonen en vliegen, economie en werkgelegenheid, vracht en innovatie. Deze inzet hebben we in verschillende trajecten, bijeenkomsten en overlegorganen onder de aandacht gebracht van de minister, bij Schiphol en andere relevante partijen in onze regio.

Specificatie behorend bij de jaarrekening

Wat heeft het gekost?

Tabel 61

Er kunnen afrondingsverschillen optreden.
(bedragen x € 1.000; min = nadeel)

	Begroting origineel	Begroting gewijzigd	Rekening 2019	Vershil rekening begroting gewijzigd
Economische zaken	2019	2019	2019	
De gemeente Haarlemmermeer streeft naar een toekomstbestendige economische groei op zowel lokaal als regionaal niveau met inachtneming van de kwaliteit van de leefomgeving. Reservemutaties	Baten 1.593	3.369	4.277	908
	Lasten 8.119	9.264	9.877	-613
Saldo van baten en lasten (B-L)	Saldo -6.526	-5.895	-5.600	295
Reservemutaties	Onttrekking 100	300	300	-
	Storting 248	145	399	-255
Resultaat (Saldo +O-S)	Saldo -6.673	-5.740	-5.699	41

Uitsplitsing per beleidsdoel

Beleidsdoel A: Haarlemmermeer is een aantrekkelijke, toekomstbestendige en veilige vestigingsplaats voor kleine en (middel)grote ondernemingen.	Baten 1.593	3.369	4.260	891
	Lasten 6.763	7.524	8.154	-629
	Saldo -5.170	-4.155	-3.894	262
Beleidsdoel B: Het versterken van onze strategische positie door samenwerking in de regio, met een focus op de logistiek, kennisintensieve en (inter)nationale dienstensectoren en op de maatschappelijke inpassing van de luchtvaart.	Baten 0	0	17	17
	Lasten 1.356	1.740	1.723	16
	Saldo -1.356	-1.740	-1.706	34

Toelichting gewijzigde begroting 2019 - jaarrekening 2019

Beleidsdoel A

Tabel 62

Afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting
(bedragen x € 1.000; min = nadeel)

Baten

Verkoopopbrengsten	579
Subsidie bedrijventerrein Spoorzicht	100
Canon Chinees Hotel	93
Leges vergunningen evenementen	59
Overig	60
Totaal Baten	891

Lasten

Boekwaarde verkoopopbrengsten	-403
Boekwaarde Paviljoenlaan 1 (voormalig Vork en Mes)	-262
Herstructurering bedrijventerreinen	148
Storting Paviljoenlaan 1 (voormalig Vork en Mes)	-65
Overig	-47
Totaal Lasten	-629

Baten

In 2019 zijn twee strategische gronden verkocht. Dit levert een incidenteel voordeel op. Hiertegenover staat de afboeking van de boekwaarden van deze strategische gronden (zie de lasten). Per saldo is er sprake van een incidenteel voordeel van € 176.000.

De provincie Noord-Holland heeft een beschikking afgegeven voor het project 'Verduurzamen bedrijventerreinen Spoorzicht'. In 2019 leidt dit tot een incidenteel voordeel.

Daarnaast is de canon van het Chinees Hotel niet verrekend met de waarborgsom. Dit levert nu een incidenteel voordeel op van € 93.000.

De hogere legesopbrengsten voor evenementen zijn het gevolg van een grotere toename van het aantal middelgrote en grote evenementen dan oorspronkelijk voorzien. De toetsingscriteria zijn scherper aangehouden waardoor meer evenementen in een andere legescategorie vielen met als gevolg een toename van de legesinkomsten.

Lasten

In 2019 zijn twee strategische gronden verkocht. Dit levert een incidenteel voordeel op (zie de baten). Hiertegenover staat de afboeking van de boekwaarden van deze strategische gronden. Per saldo is er sprake van een incidenteel voordeel van € 176.000.

De boekwaarde van de Paviljoenlaan 1, voormalig restaurant Vork en Mes, is afgeboekt. Dit levert een incidenteel nadeel op.

De kosten van herstructurering bedrijventerreinen variëren van jaar tot jaar en zijn afhankelijk van initiatieven van lokale ondernemers- en winkeliersverenigingen. Dit jaar zijn de lasten lager dan oorspronkelijk was begroot.

Daarnaast heeft er een storting plaatsgevonden in de voorziening dubieuze debiteuren ten behoeve van Paviljoenlaan 1, voormalig restaurant Vork en Mes.

Beleidsdoel B

Tabel 63

Afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen x € 1.000; min = nadeel)

Baten

Overig	17
Totaal Baten	17

Lasten

Overig	16
Totaal Lasten	16

Reserves

Tabel 64

Afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen x € 1.000; min = nadeel)

Onttrekking

	Begroting	Werkelijk	Vershil
HST Cargo	300	300	0
Totaal Onttrekking	300	300	0

Storting

HST Cargo	145	145	0
Herstructurering bedrijventerreinen	0	255	-255
Totaal Storting	145	399	-255

Stortingen

Het restant budget van de herstructurering Bedrijventerreinen wordt conform de bestendige

gedragslijn gestort in de reserve Herstructurering Bedrijventerreinen.

Overzicht algemene dekkingsmiddelen

Portefeuillehouder: Nobel

lasten in € 1.856
% totale realisatie lasten 0,4%
baten in € 297.278
% totale realisatie baten 64,9%

Maatschappelijk doel:

Haarlemmermeer is een financieel gezonde gemeente tegen een aanvaardbaar lastenniveau.

(bedragen x € 1.000)

	Rekening 2019 baten	% verschil baten t.o.v. begroting	Rekening 2019 lasten	% verschil lasten t.o.v. begroting
Onderdeel A: Belastingen (OZB, parkeren, toeristenbelasting, precariobelasting).	99.388	1%	3.847	-12%
.				
Onderdeel B: Uitkeringen Gemeentefonds	186.028	2%	-	-
.				
Onderdeel C: Financiering/bespaarde rente/dividend.	11.710	1%	-162	-24%
.				
Onderdeel D: Onvoorzien/saldo kostenplaatsen.	152	199%	-2.371	384%
.				
Onderdeel E: Vennootschapsbelasting.	-	-	542	-
.				
Onderdeel F: Resultaat.	-	-	-	100%
.				

Verbonden partijen

Beleidsdoel A: [Cocensus](#)

Beleidsdoel B:

Beleidsdoel C: [NV Bank Nederlandse Gemeenten](#), [Stedin Holding NV](#)

Beleidsdoel D:

Beleidsdoel E:

Beleidsdoel F:

Fontein Polderplein

Overzicht algemene dekkingsmiddelen

Haarlemmermeer is een financieel gezonde gemeente tegen een aanvaardbaar lastenniveau.

De programma's worden afgesloten met de overzichten algemene dekkingsmiddelen en overhead. Algemene dekkingsmiddelen zijn middelen die geen vooraf bepaald bestedingsdoel hebben. Dit in tegenstelling tot bijvoorbeeld de rioolheffing waar baten en lasten direct aan elkaar zijn gekoppeld of specifieke uitkeringen vanuit de rijksoverheid. De omvang van de algemene dekkingsmiddelen en de toelichting daarop worden in dit hoofdstuk gepresenteerd. Ook zijn hierin de posten voor onvoorzien uitgaven en onverdeelde lasten (stelposten) opgenomen.

De volgende algemene dekkingsmiddelen zijn te onderscheiden:

- belastingen (lokale heffingen) waarvan de besteding niet gebonden is
- uitkeringen uit het gemeentefonds
- financiering, bespaarde rente en dividend

Verder wordt de te betalen vennootschapsbelasting toegelicht.

Verbonden partijen

Cocensus

Cocensus voert voor onze gemeente de volgende werkzaamheden uit: het waarderen van onroerende zaken (WOZ) en het heffen en invorderen van diverse belastingen en heffingen. Cocensus heeft een bedrijfsmatige grondslag en biedt tegen een redelijk tarief en goede kwaliteit haar diensten integraal aan.

NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

De BNG is onze huisbankier. De BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor maatschappelijk belang. De BNG draagt met gespecialiseerde financiële dienstverlening bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen.

Relevant beleid

- Financiële verordening Haarlemmermeer 2016 ([2016.0024990](#))
- Notitie Schuldbeheersing ([2016.0051961](#))
- Beleidsnotitie Planning- en controlcyclus 2017 ([2017.0040561](#))
- Treasurystatuut 2019 ([2019.0054201](#))
- Activabeleid gemeente Haarlemmermeer 2019 ([2019.0054155](#))
- Reserves en voorzieningen 2015 ([2015.0028736](#))
- Garantiebeleid 2019 ([2019.0057727](#))

Specificatie behorend bij de jaarrekening

Wat heeft het gekost?

Tabel 65

Er kunnen afrondingsverschillen optreden.
(bedragen × € 1.000; min = nadeel)

		Begroting origineel	Begroting gewijzigd	Rekening	Vershil rekening begroting gewijzigd
		2019	2019	2019	
Overzicht algemene dekkingsmiddelen					
Haarlemmermeer is een financieel gezonde gemeente tegen een aanvaardbaar lastenniveau. Reservemutaties	Baten	282.795	293.052	297.278	4.226
	Lasten	5.351	4.155	1.856	2.299
Saldo van baten en lasten (B-L)	Saldo	277.444	288.898	295.423	6.525
Reservemutaties	Onttrekking	3.916	21.620	16.271	-5.349
	Storting	6.608	11.661	9.533	2.128
Resultaat (Saldo +O-S)	Saldo	274.752	298.857	302.161	3.304

Uitsplitsing per onderdeel

Onderdeel A: Belastingen (OZB, parkeren, toeristenbelasting, precariobelasting).	Baten	90.709	98.228	99.388	1.160
	Lasten	3.427	3.449	3.847	-397
	Saldo	87.282	94.779	95.542	763
Onderdeel B: Uitkeringen Gemeentefonds	Baten	180.908	183.228	186.028	2.800
	Lasten	0	0	0	0
	Saldo	180.908	183.228	186.028	2.800
Onderdeel C: Financiering/bespaarde rente/dividend.	Baten	11.360	11.545	11.710	165
	Lasten	387	-131	-162	31
	Saldo	10.973	11.675	11.872	196
Onderdeel D: Onvoorzien/saldo kostenplaatsen.	Baten	-182	51	152	101
	Lasten	1.340	836	-2.371	3.207
	Saldo	-1.521	-785	2.524	3.309
Onderdeel E: Vennootschapsbelasting.	Baten	0	0	0	0
	Lasten	198	0	542	-542
	Saldo	-198	0	-542	-542
Onderdeel F: Bestemmingen.	Baten	0	0	0	0
	Lasten	0	0	0	0
	Saldo	0	0	0	0

Toelichting gewijzigde begroting 2019 - jaarrekening 2019

Onderdeel A

Tabel 66

Afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen x € 1.000; min = nadeel)

Baten

Toeristenbelasting	619
Dwanginvordering	318
Parkeergelden	189
Precario op kabels en leidingen	152
Onroerendezaakbelastingen	-59
Overig	-59
Totaal Baten	1.160

Lasten

Bijdrage aan Cocensus	-269
Dwanginvordering	-49
Overig	-79
Totaal Lasten	-397

Baten

De definitieve aanslagen toeristenbelasting over 2018 zijn hoger dan eerder geprognosticeerd. Dit wordt veroorzaakt door uitgevoerde controles en nagekomen aangiftes die in het vierde kwartaal ontvangen zijn.

Als de opgelegde belastingaanslagen niet binnen de wettelijke termijnen voldaan worden, wordt overgegaan tot dwanginvordering door het verzenden van aanmaningen en dwangbevelen. Hiervoor worden de wettelijk voorgeschreven kosten en invorderingsrente in rekening gebracht. Er waren meer invorderingsmaatregelen nodig.

De hogere opbrengst uit parkeergelden heeft meerdere oorzaken. In 2019 is een pilot met een scanauto uitgevoerd. Met een scanauto kunnen in korte tijd meer controles uitgevoerd worden. Met als gevolg meer naheffingsaanslagen wegens niet of te weinig betaalde parkeerbelasting. Verder zijn de inkomsten uit het Apriscoterrein incidenteel hoger, doordat dit terrein langer open blijft voor parkeren dan eerder gedacht. De parkeerinkomsten uit de P+R Beukenhorst geven een nadeel doordat geen rekening was gehouden met af te dragen omzetbelasting.

De opbrengst van de precario op kabels en leidingen van nutsbedrijven is hoger doordat de lengte van de kabels en leidingen is toegenomen.

De opbrengst uit de onroerendezaakbelastingen (OZB) is lager als gevolg van hogere leegstand bij de niet-woningen (bedrijven) waardoor minder OZB van gebruikers kon worden geheven. De opbrengst van OZB-eigenaren woningen en niet-woningen is hoger dan geraamd doordat de verminderingen als gevolg van bezwaarschriften lager zijn uitgevallen dan eerder geschat.

Lasten

De bijdrage aan de gemeenschappelijke regeling Cocensus moet worden verdeeld over meerdere beleidsdoelen. Op basis van een opgave van Cocensus wordt er meer toegerekend aan de heffing en inning van de algemene belastingen. Aan de heffing en inning van de afvalstoffen- en rioolheffing worden minder kosten toegerekend. Dit voordeel is verantwoord onder het programma Kwaliteit fysieke omgeving, beleidsdoelen B en C.

Doordat er meer invorderingsmaatregelen nodig waren (zie onder de baten) zijn ook de kosten van dwanginvordering hoger.

Onderdeel B

Tabel 67

Afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen x € 1.000; min = nadeel)

Baten

Algemene uitkering 2019, decembercirculaire	2.608
Algemene uitkering 2017, afrekening	212
Overig	-20
Totaal Baten	2.800

Baten

Op 16 december 2019 is de decembercirculaire van het gemeentefonds gepubliceerd. Over de uitkomsten is de raad geïnformeerd per brief van 23 januari 2020 (kenmerk X.2020.00125). Over het uitkeringsjaar 2019 is een voordeel van € 2,608 miljoen toegelicht. Van dit voordeel heeft € 2,776 miljoen betrekking op taakmutaties. Omdat deze middelen pas in december zijn toegekend door het Rijk, worden hiervoor voorstellen tot budgetoverheveling gedaan. Per saldo is er voor de algemene middelen een nadeel van € 0,168 miljoen als gevolg van de decembercirculaire.

De afrekening over 2017 geeft een voordeel. Dit betreft vooral de definitieve afrekening van de OZB-belastingcapaciteit over 2017.

Onderdeel C

Tabel 68

Afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen x € 1.000; min = nadeel)

Baten

Winstuitkering	200
Overig	-35
Totaal Baten	165

Lasten

Overig	31
Totaal Lasten	31

Baten

Er is € 200.000 extra dividend ontvangen op de aandelen PolanenPark.

Onderdeel D

Tabel 69

Afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen x € 1.000; min = nadeel)

Baten

Voorziening dubieuze debiteuren	101
Overig	0
Totaal Baten	101

Lasten

Compensatie overhead budgetten	2.492
Stelpost gemeentefonds	665
Overig	50
Totaal Lasten	3.207

Baten

Het vereiste niveau van de voorziening dubieuze debiteuren is gedaald. Dit leidt tot een incidenteel voordeel.

Lasten

Het voordeel op saldi kostenplaatsen is ontstaan doordat een deel van de kosten, € 2,219 miljoen, is verantwoord onder overzicht overhead, onderdeel B: management en managementondersteuning primair proces. Met de uitvraag van extern advies en uitbesteed werk is terughoudend omgegaan, wat tot een voordeel van € 273.000 heeft geleid.

In de ramingen is rekening gehouden met een stelpost gemeentefonds in verband met prijs- en loonstijgingen binnen het Sociaal Domein. Via de meicirculaire 2019 gemeentefonds is deze compensatie ontvangen. Bij de Najaarsrapportage 2019 is geconcludeerd dat dit bedrag niet toegevoegd behoefde te worden aan de budgetten van het sociaal domein. Voorzichtigheidshalve is het bedrag wel gereserveerd via een stelpost. Deze stelpost valt nu vrij.

Onderdeel E

Tabel 70

Afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen x € 1.000; min = nadeel)

Lasten

Vennootschapsbelasting grondexploitaties 2018	-1.543
Vennootschapsbelasting grondexploitaties 2019	1.400
Belastingrente 2017 en 2018	-310
Vennootschapsbelasting parkeren 2019	-99
Overig	10
Totaal Lasten	-542

Ten aanzien van de vennootschapsbelasting gaat het veelal om een raming van het bedrag van de aanslag, omdat de definitieve aanslag nog niet is ontvangen. Daarom wordt hier ook het eventueel voorkomend verschil geboekt tussen het bedrag van de in het begrotingsjaar ontvangen voorlopige of definitieve aanslag vennootschapsbelasting over een ouder

begrotingsjaar en het bedrag dat als raming in de jaarstukken voor dat oudere jaar is opgenomen. Vennootschapsbelasting is verschuldigd vanwege fiscale winst die per saldo is gerealiseerd op ondernemingsactiviteiten. Wij zijn belastingplichtig voor de activiteiten grondexploitaties en parkeren.

Lasten

De voorlopige aanslag vennootschapsbelasting over het jaar 2018 is vastgesteld op € 2,9 miljoen. Dit bedrag is € 1,5 miljoen hoger dan geraamd als gevolg van incidentele verkoopresultaten.

De voorlopige aangifte vennootschapsbelasting grondexploitaties voor het jaar 2019 is berekend op een te verrekenen verlies van € 1,4 miljoen.

Bij het opleggen van de voorlopige aanslag vennootschapsbelasting over het jaar 2017 is € 0,144 miljoen belastingrente in rekening gebracht en over het jaar 2018 € 0,166 miljoen.

De voorlopige aangifte vennootschapsbelasting parkeren is voor het jaar 2019 berekend op € 0,099 miljoen.

Reserves

Tabel 71

Afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen x € 1.000; min = nadeel)

	Begroting	Werkelijk	Verschil
Onttrekking			
Algemene dekkingsreserve	20.949	15.600	-5.349
BTW compensatiefonds	671	671	0
Totaal Onttrekking	21.620	16.271	-5.349

Storting

Algemene dekkingsreserve	11.661	9.533	2.128
Totaal Storting	11.661	9.533	2.128

Onttrekkingen:

Algemene dekkingsreserve

De lagere onttrekking wordt vooral veroorzaakt doordat er € 4,3 miljoen minder is besteed aan budgetoverhevelingen. Hiervan was € 2,2 miljoen al voorzien bij de Najaarsrapportage 2019, maar dit bedrag is toen als een storting geraamd, in plaats van een verlaging van de geraamde onttrekking. Het grootste verschil ten opzichte van de inschattingen bij de Najaarsrapportage 2019 betreft het project Digitale ondersteuning sociaal domein en het Innovatieprogramma aardgasvrije scholen. Voorgesteld wordt de niet bestede middelen over te hevelen naar 2020 zodat de betreffende werkzaamheden alsnog afgerond kunnen worden. Het gaat om werkzaamheden waar al opdracht toe gegeven is of waar

bestuurlijke afspraken over vast liggen.

Verder is € 0,7 miljoen minder onttrokken voor de voorfinanciering van de kosten van het ruimen van Niet gesprongen explosieven (NGE's). In 2017 zijn niet ingezette vrijgevallen middelen van de voormalige Stadsregio Amsterdam (SRA) ontvangen. Deze middelen zijn voor € 444.000 via de Algemene dekkingsreserve beschikbaar gesteld in 2019. Hiervan is € 78.000 gerealiseerd.

Stortingen:

Algemene dekkingsreserve

De lagere storting betreft met name de budgetoverhevelingen. Zoals hiervoor is aangegeven is een bedrag van € 2,2 miljoen verrekend met de geraamde onttrekkingen.

Overzicht overhead

Portefeuillehouder: Boojj, Nobel, Rip

lasten in €	57.940
% totale realisatie lasten	12,7%
batens in €	1.217
% totale realisatie batens	0,3%

Maatschappelijk doel:

Haarlemmermeer realiseert haar doelen met aanvaardbare overhead.

(bedragen x € 1.000)

	Rekening 2019 batens	% verschil batens t.o.v. begroting	Rekening 2019 lasten	% verschil lasten t.o.v. begroting
Onderdeel A: Directie, bestuurs- ondersteuning, corporate control, communicatie, personeel en organisatie, financiën, inkoop en juridische zaken.	1.016	1.932%	24.135	-1%
Onderdeel B: Management en management- ondersteuning primair proces.	95	-	12.314	-22%
Onderdeel C: Informatievoorziening en automatisering.	-	-	16.087	5%
Onderdeel D: Facilitaire zaken en huisvesting.	88	315%	12.791	3%
Onderdeel E: Interne doorbelastingen.	19	-	-7.387	20%

Boomfeestdag

Overzicht overhead

Haarlemmermeer realiseert haar doelen met aanvaardbare overhead.

In het BBV is bepaald dat gemeenten de uitgaven aan overhead in een apart overzicht moeten tonen. In het BBV is bepaald welke uitgaven hieronder vallen. Het uitgangspunt hiervan is om de vergelijkbaarheid met andere gemeenten te vergroten. Het gevolg is dat in de programma's alleen baten en lasten worden opgenomen die betrekking hebben op het primaire proces, wat wil zeggen dat in de programma's alleen de kosten van de bedrijfsvoering worden verantwoord die direct voor de uitvoering van de desbetreffende taken en activiteiten worden ingezet.

Naar aanleiding van de raadsessie over het Vervolgonderzoek Rekenkamercommissie inzake Overhead en in het kader van de doorontwikkeling van het Overzicht overhead is het overzicht vanaf de Programmabegroting 2018-2021 onderverdeeld in vijf onderdelen. Hierdoor ontstaat een beter inzicht in de lasten van overhead. De verschillen in de lasten per jaar van elk onderdeel worden hieronder kort toegelicht.

Verder is voor de wettelijk voorgeschreven BBV-kengetallen een tabel opgenomen met de beschikbare vergelijkende cijfers 2018 en 2019 van drie gemeenten.

Globaal bestaat de overhead volgens de definitie van het BBV uit de volgende onderwerpen:

- Bestuursondersteuning en beleidsadvisering
- Financiën

- Personeelszaken en organisatie
- Juridische zaken (exclusief bezwaar en beroep)
- Informatievoorziening, automatisering van systemen ten behoeve van de gemeentebrede bedrijfsvoering, documentmanagement en informatievoorziening (DIV)
- Facilitaire zaken en huisvesting (inclusief beveiliging)
- Interne en externe communicatie met uitzondering van klantcommunicatie
- Verzekeringen
- Hiërarchisch leidinggevenden, controllers en managementondersteuning werkzaam in de primaire processen en de staven van de clusters

De definitie voor overhead die is vastgesteld door de commissie BBV creëert een nieuwe discussie over de kosten van de gemeentebrede bedrijfsvoering en de toerekening hiervan. Een voorbeeld hiervan is dat gemeente Haarlemmermeer afgelopen jaren uit het oogpunt van efficiency meer heeft gecentraliseerd op ICT-gebied. Eén van de keuzes die daarbij is gemaakt is om ICT-software meer generiek (voor ieder organisatieonderdeel hetzelfde) aan te bieden, waardoor schaalgrootte en efficiency wordt bereikt doordat het aantal aanwezige pakketten vermindert en daarmee ook het totaal aantal applicatiebeheerders. Voorbeelden hiervan zijn de invoering van een zaakstelsel, documentcreatie- en workflow systemen. Generieke systemen vallen op basis van de BBV-definitie eerder onder bedrijfsvoering waardoor dit voor de overhead verhogend werkt.

Dit maakt een discussie over de overhead complex. We voeren benchmarks uit met andere gemeenten. Voorbeelden hiervan zijn de benchmark van Vensters voor Bedrijfsvoering die diverse aspecten van de bedrijfsvoering belicht en de benchmark van M&I/Partners die zich specifiek richt op de automatiseringstak van de gemeente. Door verdiepende vervolgonderzoeken vergelijken we onze bedrijfsvoering op een meer kwalitatief niveau en leggen wij de relatie met onze ambities. De commissie BBV beoogt met het vaststellen van de definitie van overhead dat de vergelijkbaarheid tussen gemeenten wordt vergroot. Het onderling vergelijken van gemeenten wordt echter bemoeilijkt doordat gemeenten fundamenteel van elkaar verschillen op zowel fysiek, sociaal als organisatorisch terrein. Het vergelijken van plattelandsgemeenten met de meer stedelijke gemeenten of het vergelijken van

de zogenaamde regiegemeenten met gemeenten die veel taken in eigen beheer uitvoeren leidt tot grote verschillen. Gemeente Haarlemmermeer is een gemeente die veel taken heeft ondergebracht bij verbonden partijen zoals de afvalinzameling en het innen van lokale heffingen, en is daarmee regiegemeente. Dit leidt tot relatief meer overhead, aangezien het aantal medewerkers in het primaire proces lager is dan bij gemeenten die de taken in eigen beheer uitvoeren. De hoeveelheid werk die verricht wordt binnen de overhead is echter gelijk in beide vormen. Hierbij valt te denken aan het opstellen van begroting en verantwoording, welke in beide vormen van dezelfde omvang is.

In de onderstaande tabel worden de verplichte BBV-kengetallen weergegeven in relatie tot de overhead:

Tabel 72

Programma / Omschrijving	Eenheid	Bron	Metingen		
			2017	2018	2019
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	6,2	6,6	6,4
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	6,0	6,4	6,5
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	Eigen begroting	€ 587	€ 638	€ 692
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	Eigen begroting	15,63	18,26	18,5
Overhead	% van totale lasten	Eigen begroting	10,79	11,8	12,5

De hiervoor genoemde kengetallen moeten door alle gemeenten in hun programmabegroting opgenomen worden. Hierdoor is het mogelijk een

vergelijking met andere gemeenten te maken. Voor 2018 en 2019 is het beeld als volgt:

Tabel 73

Omschrijving	Eenheid	Haarlemmermeer		Zaanstad		Haarlem		Arnhem	
		JS 2018	PB 2019	JS 2018	PB 2019	JS 2018	PB 2019	JS 2018	PB 2019
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	6,6	6,2	8,2	7,8	7,4	7,2	5,9	5,8
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	6,4	6,1	7,5	7,4	7,5	7,2	5,8	5,6
Apparaatskosten	Kosten per inwoner in euro's	€ 638	€ 619	€ 637	€ 613	€ 678	€ 624	€ 646	€ 584
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	18,2	5,2 ¹	18,9	20	17	16,5	13	2 ¹
Overhead	% van totale lasten	11,8	11	10,1	11,2	8,9	9,2	7	7

¹ Dit betreft de inhuur in verband met projectkosten uit de primaire begroting. Via de voorjaars- en najaarsrapportage hebben wijzigingen plaats gevonden. Dit verklaart ook de afwijkingen ten opzichte van de werkelijke uitkomsten, jaarstukken (JS)

Specificatie horende bij de jaarrekening

Wat heeft het gekost?

Tabel 74

Er kunnen afrondingsverschillen optreden.
(bedragen x € 1.000; min = nadeel)

		Begroting origineel	Begroting gewijzigd	Rekening 2019	Vershil rekening begroting gewijzigd
Overzicht overhead		2019	2019	2019	
Haarlemmermeer realiseert haar doelen met aanvaardbare overhead.Reservemutaties	Baten	71	71	1.217	1.146
	Lasten	50.166	54.946	57.940	-2.994
Saldo van baten en lasten (B-L)	Saldo	-50.095	-54.875	-56.723	-1.848
Reservemutaties	Onttrekking	-	-	-	-
	Storting	-	-	-	-
Resultaat (Saldo +O-S)	Saldo	-50.095	-54.875	-56.723	-1.848

Uitsplitsing per onderdeel

Onderdeel A: Directie, bestuurs- ondersteuning, corporate control, communicatie, personeel en organisatie, financiën, inkoop en juridische zaken.	Baten	50	50	1.016	966
	Lasten	23.443	23.896	24.135	-239
	Saldo	-23.393	-23.846	-23.119	727
Onderdeel B: Management en management- ondersteuning primair proces.	Baten	0	0	95	95
	Lasten	9.248	10.095	12.314	-2.219
	Saldo	-9.248	-10.095	-12.219	-2.124
Onderdeel C: Informatievoorziening en automatisering.	Lasten	13.988	17.022	16.087	935
	Saldo	-13.988	-17.022	-16.087	935
Onderdeel D: Facilitaire zaken en huisvesting.	Baten	21	21	88	66
	Lasten	13.099	13.179	12.791	388
	Saldo	-13.078	-13.158	-12.704	454
Onderdeel E: Interne doorbelastingen.	Baten	0	0	19	19
	Lasten	-9.612	-9.245	-7.387	-1.858
	Saldo	9.612	9.245	7.405	-1.840

Toelichting gewijzigde begroting 2019 - jaarrekening 2019

Onderdeel A

Tabel 75

Afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting
(bedragen x € 1.000; min = nadeel)

Baten

Detachering en doorbelasting inzet personeel	936
Overig	30
Totaal Baten	966

Lasten

Personeelsgerelateerde kosten	-842
Advies en werk door derden	544
Overig	59
Totaal Lasten	-239

Baten

Door detachering en een hogere doorbelasting van personeelslasten is een voordeel ontstaan.

Lasten

Een nadeel op personeelsgerelateerde kosten is ontstaan door een hogere vaste bezetting en noodzakelijke inhuur in verband met de grote hoeveelheid extra opdrachten (zie ook de toelichting bij de baten).

Door terughoudend om te gaan met representatieve uitgaven, de aanvraag van externe adviezen en het laten verrichten van werkzaamheden door derden is een voordeel ontstaan.

Onderdeel B

Tabel 76

Afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen x € 1.000; min = nadeel)

Baten

Detachering en doorbelasting inzet personeel	95
Overig	0
Totaal Baten	95

Lasten

Compensatie overhead budgetten	-2.219
Overig	0
Totaal Lasten	-2.219

Baten

Door detachering en een hogere doorbelasting van personeelslasten is een voordeel ontstaan.

Lasten

De overheadkosten van de uitvoerende clusters, worden verantwoord onder dit beleidsdoel. Op basis van de salarisadministratie zijn de geboekte overheadkosten (management en managementondersteuning) hoger. De betreffende budgetten waren beschikbaar bij de taakgerichte budgetten van deze clusters (overzicht algemene dekkingsmiddelen, onderdeel D: Onvoorzien/saldo kostenplaatsen). Daar is een voordeel ontstaan van € 2,6 miljoen wat dit nadeel compenseert.

Onderdeel C

Tabel 77

Afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen x € 1.000; min = nadeel)

Lasten

Vervanging software sociaal domein (Sam en Gidso)	615
Onderhoudskosten hard- en software	505
Wijziging activabeleid	-248
Overig	63
Totaal Lasten	935

Lasten

De beschikbaar gestelde middelen voor de vervanging van de systemen voor het sociaal domein (Mens Centraal en GWS door respectievelijk Gidso en SAM) zijn gedeeltelijk besteed. Deze vervanging komt in fasen tot stand en draagt bij aan de ambitie zoals vastgesteld in het raadsvoorstel (2016.00160668). GWS is in 2018 vervangen door SAM. Deze implementatie is geheel afgerond. De vervanging van Mens Centraal door Gidso moet nog plaatsvinden. Daarom wordt voorgesteld deze niet bestede middelen over te hevelen naar 2020.

Als gevolg van recente vernieuwingen is het noodzakelijke onderhoud op zowel hard- als software lager uitgevallen. Daarnaast heeft een latere oplevering van het datacenter ervoor gezorgd dat de maandelijkse kosten later zijn geëffectueerd dan vooraf ingeschat. Door deze ontwikkelingen is er per saldo een incidenteel positief effect.

Door een aanpassing als gevolg van wijzigingen in het activabeleid (notitie activabeleid 2019.0054155), is er met betrekking tot de afschrijvingen op de investering voor het datacenter een nadeel ontstaan.

Onderdeel D

Tabel 78

Afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen x € 1.000; min = nadeel)

Baten

Overig	66
Totaal Baten	66

Lasten

Invulling vacatures en inhuur	368
Overig	20
Totaal Lasten	388

Lasten

Het personeelsbudget en het budget voor inhuur (flexibele schil) is niet volledig benut. In afwachting van nog niet doorgevoerde organisatorische ontwikkelingen, is terughoudend omgegaan met de invulling van vacatures en inhuur.

Onderdeel E

Tabel 79

Afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen x € 1.000; min = nadeel)

Baten

Overig	19
Totaal Baten	19

Lasten

Resultaat Interne opdrachtensystematiek	-1.858
Overig	0
Totaal Lasten	-1.858

Lasten

Het resultaat op de Interne opdrachtensystematiek (IOS) is lager. De aan projecten en investeringen bestede uren worden doorbelast op basis van marktconforme tarieven. Het verschil tussen de personeellasten (in- en extern personeel en de marktconforme tarieven wordt gebruikt ter dekking van een deel van de overheadlasten. Conform de voorschriften in het BBV wordt deze dekking verantwoord als een negatieve last.

De dekking is lager uitgevallen door een stijging van de salarislasten als gevolg van de nieuwe CAO, een lagere productiviteit (onder andere door ziekte en meer uren besteed aan beleidstaken) en minder uren in verband met onderbezetting. Verder is ingezet op professionalisering wat ten koste gaat van de door te belasten declarabele uren.

Geniedijk

Paragrafen

Toolenburgerplas

Inleiding

Het BBV bepaalt dat in de programmabegroting en jaarstukken paragrafen worden opgenomen, waarin de beleidslijnen worden vastgelegd met betrekking tot beheersmatige aspecten en lokale heffingen. Doel van de paragrafen is dat onderwerpen die versnipperd in de begroting staan worden gebundeld in een kort overzicht, zodat we u voldoende inzicht bieden. De paragrafen geven een dwarsdoorsnede van de begroting en leveren daarmee extra informatie voor het beoordelen van de financiële positie.

Een korte toelichting op de paragrafen:

Lokale heffingen

Hierin worden de beleidsvoornemens voor de lokale lasten en een overzicht van de diverse belastingen en heffingen opgenomen.

Weerstandvermogen en risicobeheersing

Hierin worden de risico's gerelateerd aan de weerstandscapaciteit. Ook zijn in deze paragraaf vijf financiële kengetallen opgenomen.

Onderhoud kapitaalgoederen

Aan de orde komen de onderhoudstoestand en de kosten van negen soorten kapitaalgoederen.

Vastgoed

In deze paragraaf wordt ingegaan op het beheer van de vastgoedportefeuille.

Financiering

Hierin wordt het uitvoeren van de treasuryfunctie beschreven en inzicht gegeven in de rentelasten.

Bedrijfsvoering

Deze paragraaf beschrijft de ontwikkelingen op het terrein van sturing en beheersing van de organisatie.

Verbonden partijen

Een beschrijving van onze participaties in rechtspersonen waarin bestuurlijke invloed wordt uitgeoefend en waarmee financiële belangen zijn gemeoid.

Grondbeleid

In deze paragraaf worden de hoofdlijnen van het grondbeleid verwoord.

Toezichtinformatie

Het uitgangspunt is dat de raad toeziet op de uitoefening van medebewindstaken door het college. Daarnaast heeft de provincie vanuit interbestuurlijk toezicht behoefte aan systematische informatievoorziening op een aantal specifieke beleidsterreinen.

Park Zwanenburg

Lokale heffingen

Portefeuillehouder: Nobel

Deze paragraaf omvat op hoofdlijnen de verantwoording over de gemeentelijke belastingen en heffingen. De gemeentelijke belastingen en heffingen maakten in 2019 voor circa 30% deel uit van de gemeentelijke inkomsten.

Haarlemmermeer kent de volgende heffingen:

- *Belastingen*: Tot deze groep behoren onroerendezaakbelastingen, hondenbelasting, toeristenbelasting, parkeerbelasting en precariobelasting.
- *Retributies*: Tot deze groep behoren rioolheffing, afvalstoffenheffing, begraafrechten, liggeld voor woonschepen en leges.

Beleidsuitgangspunten en ontwikkelingen

Het beleid is er op gericht dat de belastingen voor inwoners en ondernemers niet méér stijgen dan de inflatie. Voor de gemeentelijke belastingen en heffingen betekent dit dat de tarieven jaarlijks worden geïndexeerd met de verwachte inflatie. Voor 2019 was dit vastgesteld op 2,8%. De tarieven van de afvalstoffenheffing zijn verhoogd met 2,5% vanwege de afvalstoffenbelasting die door het Rijk in 2019 verhoogd is. Met deze verhoging van 2,5% werden de tarieven op begrotingsbasis weer kostendekkend geraamd.

De tarieven van de rioolheffing stegen met 2% op basis van het gemeentelijk rioleringsplan (GRP). De WOZ-waarden worden jaarlijks vastgesteld op basis van de Wet waardering onroerende zaken (WOZ). Voor het belastingjaar 2019 is het prijspeil 1 januari 2018 gehanteerd. De lokale belastingdruk is voor een éénpersoonshuishouden € 644 en voor een meerpersoonshuishouden € 734.

Overzicht gemeentelijke belastingen en heffingen

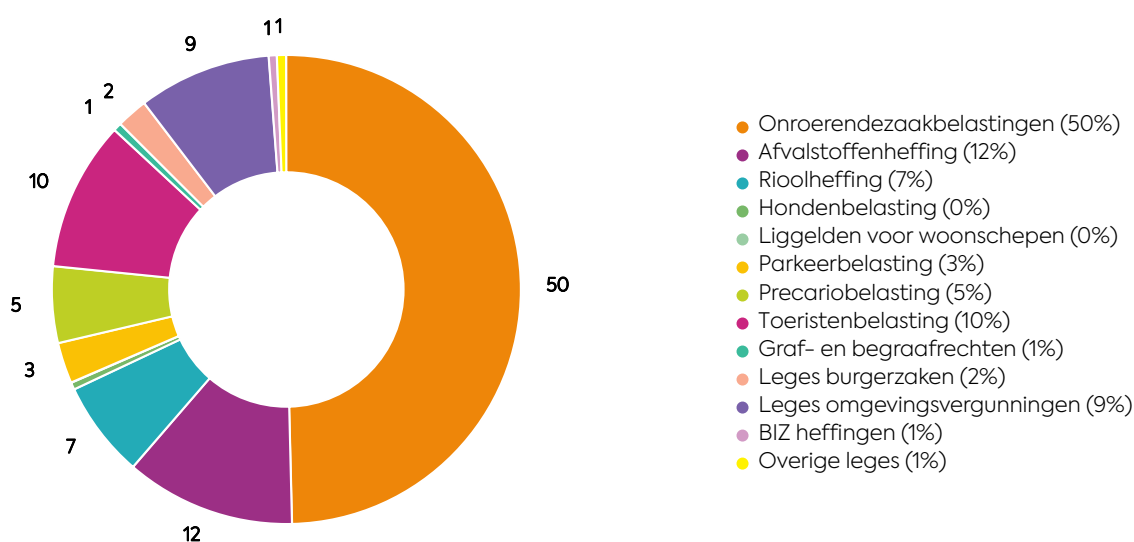
Tabel 80 geeft een overzicht van alle gemeentelijke belastingen en heffingen in Haarlemmermeer met de daarbij gerealiseerde

opbrengsten. In Figuur 12 wordt de realisatie over 2019 weergegeven.

Tabel 80

Soort belasting (bedragen × € 1.000; min = nadeel)	Gewijzigde begroting	Realisatie	Vershil
Onroerendezaakbelastingen	71.636	71.576	-60
Afvalstoffenheffing	16.819	16.933	113
Rioolheffing	9.471	9.601	130
Hondenbelasting	710	704	-6
Liggelden voor woonschepen	32	31	-1
Parkeerbelasting	3.860	4.050	190
Precariobelasting	7.507	7.609	102
Toeristenbelasting	14.249	14.868	619
Graf- en begraafrechten	823	846	23
Leges burgerzaken	3.058	3.082	25
Leges omgevingsvergunningen	12.728	13.229	501
BIZ heffingen	810	810	0
Overige leges	637	920	283
Totaal aan opbrengsten	142.341	144.259	1.918
Kwijtschelding	605	637	-32
Nettoresultaat	141.736	143.622	1.885

De toelichting van de verschillen van € 75.000 en hoger staan in de programma's.

Figuur 12

Kostendekkendheid retributies

Hieronder wordt op hoofdlijnen inzicht gegeven in de kostendekkendheid van de diverse retributies. Voor de retributies geldt dat deze maximaal 100% kostendekkend mogen zijn. Anders gezegd, er

mag geen winst gemaakt worden. Bij de afvalstoffenheffing en de rioolheffing wordt gebruik gemaakt van een voorziening om de baten en de lasten zoveel mogelijk te egaliseren.

Afvalstoffenheffing

Bij het bepalen van de tarieven voor de afvalstoffenheffing is het uitgangspunt dat de netto lasten voor 100% worden gedekt uit de heffing. Bij de Najaarsrapportage 2019 is geconcludeerd dat het nadeel dat ontstaat als gevolg van enerzijds hogere lasten afvalinzameling en -verwerking en anderzijds meerlasten als gevolg van de verlenging van de inzamelmethode in de proefwijken, niet meer kon worden gedekt uit de voorziening afvalstoffenheffing. De voorziening is ingezet voor

de dekking van de eenmalige kosten van het project Van afval- naar grondstofinzameling (VANG) zoals door de raad besloten ([2018.0030093](#)).

Volgens de Financiële verordening Haarlemmermeer 2016 wordt bij het bepalen van de te dekken lasten rekening gehouden met de compensabele BTW. Tevens wordt rekening gehouden met de toe te rekenen lasten van overhead.

Tabel 81

Kostendekkendheid Afvalstoffenheffing (bedragen x € 1.000; - = voordeel)	begroting 2019 na wijziging	rekening 2019	verschil
Lasten taakveld incl. rente	15.376	15.214	162
Baten taakveld , excl. heffingen	-822	-721	-101
Netto lasten taakveld	14.554	14.493	61
Toe te rekenen lasten:			
Overhead	228	228	0
Kwijtschelding	571	615	-44
Compensabele BTW	3.091	3.066	25
Totale te dekken lasten	18.444	18.402	42
Opbrengst Afvalstoffenheffing	-16.819	-16.933	113
Saldo van baten en lasten	1.624	1.469	155
Ten laste van egalisatievoorziening	-825	-747	-78
Saldo	800	722	78
Kostendekkendheid exclusief vrijval voorziening	91%	92%	-1%
Kostendekkendheid inclusief vrijval voorziening	96%	96%	

Rioolheffing

De mate van kostendekkendheid van de riolering wordt in onderstaande tabel weergegeven. Volgens de financiële verordening wordt bij het bepalen van de te dekken lasten rekening gehouden met de compensabele BTW en de toe te rekenen lasten van overhead. In het

Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) is opgenomen dat de tarieven van de rioolheffing geleidelijk stijgen. Het tekort dat hierdoor ontstaat wordt opgevangen door een vrijval van de Voorziening tariefsegalisatie onderhoud rioleringen.

Tabel 82

Kostendekkendheid Rioolheffing (bedragen x € 1.000: - = voordeel)	begroting 2019 na wijziging	rekening 2019	verschil
Lasten taakveld incl. rente	8.249	7.911	338
Baten taakveld, excl. heffingen	-30	0	-30
Netto lasten taakveld	8.219	7.911	308
Toe te rekenen lasten:			
Overhead	692	692	0
Compensabele BTW	1.307	1.206	101
Totale te dekken lasten	10.218	9.809	409
Opbrengst Rioolheffing	-9.472	-9.602	130
Saldo van baten en lasten	746	207	539
Ten laste van de egalisatievoorziening	-744	-207	-537
Saldo	2	0	2
Kostendekkendheid exclusief vrijval voorziening	93%	98%	-5%
Kostendekkendheid inclusief vrijval voorziening	100%	100%	0%

Begraven

De mate van kostendekkendheid van begraven wordt in onderstaande tabel weergegeven. In de lasten is de kostprijsverhogende BTW inbegrepen.

Conform de Financiële verordening Haarlemmermeer 2016 wordt rekening gehouden met de toe te rekenen lasten van overhead.

Tabel 83

Kostendekkendheid Begraven (bedragen x € 1.000; - = voordeel)	begroting 2019 na wijziging	rekening 2019	Verschil
Lasten taakveld incl. rente	1.029	1.036	-7
Baten taakveld, excl. heffingen			
Netto lasten taakveld	1.029	1.036	-7
Toe te rekenen lasten:			
Overhead	97	97	0
Totale te dekken lasten	1.126	1.133	-7
Opbrengst Begraven	-823	-846	23
Saldo van baten en lasten	303	287	16
Kostendekkendheid	73%	75%	0%

Leges

In de onderstaande tabel staat de kostendekkendheid van de belangrijkste hoofdstukken per titel van de legesverordening. Bij de berekening is, conform de financiële

verordening, bij het bepalen van de toe te rekenen lasten rekening gehouden met de compensabele BTW en de overhead.

Tabel 84

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Lasten taakvelden	Overhead	BCF	Totale lasten	Leges	Kosten-dekkendheid	geraamd in primitieve begroting
Titel 1: Algemene dienstverlening							
Burgerlijke stand	115	31		146	101	69%	62%
Reisdocumenten	925	1.074		1.999	773	39%	48%
Rijbewijzen	922	669		1.591	747	47%	40%
Verstrekingen uit de Basisregistratiepersonen	179	202		381	221	58%	55%
Overige publiekszaken	85	119		204	104	51%	46%
Verkeer en vervoer	315	203	6	524	168	32%	37%
In deze titel niet benoemde vergunningen, ontheffingen, beschikkingen of andere diensten	539	54	19	612	382	63%	7%
Totaal titel 1	3.080	2.352	25	5.457	2.496	46%	40%
Titel 2: Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/ omgevingsvergunning							
Omgevingsvergunning	4.238	3.497	340	8.075	12.967	161%	96%
Totaal titel 2	4.283	3.497	340	8.075	12.967	161%	96%
Titel 3 Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn							
Horeca	107	120		227	68	30%	22%
Organiseren evenementen	142	160		302	102	34%	25%
Kinderopvang	7	8		15	14	95%	37%
Totaal titel 3	245	288		533	159	30%	24%
Totaal-generaal	7.608	6.137	365	14.065	15.622	111%	66%

Uitgangspunten toerekening overhead

Voor het berekenen van kostendekkende tarieven wordt rekening gehouden met de lasten van overhead, zoals deze verantwoord zijn in het overzicht overhead. De lasten van overhead worden via een extra-comptabele opslag op de salariskosten die worden toegerekend aan de betreffende taak meegenomen in de berekening van de via de retributies te dekken lasten.

Om de toerekening zo zuiver mogelijk te doen wordt gewerkt met twee opslagen:

1. Cluster specifieke overhead. Met deze procentuele opslag worden de kosten van het management en de managementondersteuning van een specifiek cluster toegerekend.
2. Overhead PIOFACH-taken. Met deze opslag worden de kosten van de ondersteunende

taken toegerekend. PIOFACH staat voor: Personeel, Informatievoorziening, Organisatie, Financiën, Automatisering, Communicatie en Huisvesting. In de berekening van kostendekkende tarieven mag geen rekening worden gehouden met de kosten van bestuur en bestuursondersteuning. Om deze reden zijn bij de berekening van de PIOFACH-opslag de kosten van het cluster Staf, Bestuur en Directie, het cluster Communicatie en Externe betrekkingen en de kosten van het opstellen van de P&C-producten door het cluster Financiën en Administratie niet meegenomen. De resterende lasten van overhead zijn verdeeld op basis van de productieve uren die worden toegerekend aan de programma's (beleidsdoelen en taakvelden). De opslag bedraagt voor 2019 € 55.

Tarieven 2019

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de tarieven voor 2019 in vergelijking met het voorgaande jaar:

Tabel 85

Tarief	2019	2018
Onroerendezaakbelastingen	%	%
Eigenaar woning	0,09521	0,10155
Eigenaar niet-woning	0,29379	0,30206
Gebruiker niet-woning	0,25554	0,26515
Afvalstoffenheffing	€	€
80-liter	229,20	223,68
120-liter	251,88	245,76
240-liter	319,80	312,00
Ondergronds	268,56	261,96
extra 120-liter GFT	57,24	55,80
extra 80-liter rest	229,20	223,68
extra 120-liter rest	251,88	245,76
extra 240-liter rest	319,80	312,00
Rioolheffing	€	€
per aansluiting	129,63	127,09
per 10 m ³ (bij verbruik >250 m ³)	5,01	4,91
Liggeld voor woonschepen	€	€
Eerste 15 meter	397,32	386,52
Elke volgende meter	55,73	54,22
Hondenbelasting	€	€
Per hond	81,70	79,50
Kenneltarief	327,30	318,40

Bezwaarschriften

Tabel 86

Voor 2019 in vergeleken met 2018 zagen de cijfers er als volgt uit:	2019	2018
Ingekomen waardebezwaren	1.824	1.569
Ingekomen parkeerbelastingbezwaren	1.070	620
Ingekomen (overige) heffingsbezwaren	709	611

Een aantal bezwaren heeft geleid tot een beroepsprocedure (WOZ 19, heffingen 1).

Kwijtschelding

Inwoners met een laag inkomen hebben mogelijk recht op kwijtschelding van heffingen en belastingen.

- afvalstoffenheffing (niet voor extra rolemmers);
- hondenbelasting (maximaal één hond);
- liggeld voor woonschepen.

Kwijtschelding is mogelijk voor de volgende belastingen:

Tabel 87

Kwijtschelding	2019	2018
Geautomatiseerde kwijtschelding:	1.451	1.380
Aantal ingekomen verzoeken	1.849	1.846
Administratief beroep	44	40
Totaal	3.344	3.266
Resultaat behandeling:		
Afgewezen	895	958
Geheel toegekend	2.258	2.114
Gedeeltelijk toegekend	15	20
Overig / buiten behandeling / ingetrokken/ nog niet behandeld	176	174

PARK21

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Portefeuillehouder: Nobel

In de uitvoering van onze taken zijn risico's niet te vermijden, maar we moeten er rekening mee houden dat ze impact kunnen hebben op de realisatie van onze doelen. Daarom gaan we zorgvuldig om met risico's, willen we bewuste afwegingen maken bij het aangaan van risico's en passende beheersmaatregelen nemen. Indien risico's zich toch manifesteren willen wij zorgen dat we dit kunnen dragen. Het weerstandsvermogen is het vermogen om financiële tegenvallers op te vangen. Het geeft een beeld van de robuustheid van onze financiële situatie. Een gezond weerstandsvermogen stelt ons in staat om financiële tegenvallers op te vangen zonder dat dit ons tot bezuinigen dwingt ten koste van het uitvoeren van bestaande taken. Op 7 september 2017 is door de raad de Notitie Risicomanagement ([2017.47899](#)) vastgesteld. Hierin is onder meer gedefinieerd hoe we omgaan met risico's, wat de weerstandscapaciteit en het weerstandsvermogen zijn en hoe ze worden bepaald. In deze paragraaf rapporteren we over de voornaamste risico's en het weerstandsvermogen volgens de in de notitie vastgelegde richtlijnen.

Daarnaast zijn in deze paragraaf ook de vijf, in het BBV, voorgeschreven financiële kengetallen opgenomen.

Risico's

Van al onze geïdentificeerde en geregistreerde risico's is bepaald wat de kans is dat de gebeurtenis zich voordoet en wat de gevolgen daarvan zouden zijn. Deze risico's zijn allen meegenomen in de analyse van het weerstandsvermogen in een kans- en gevolgklasse.

Conform het beleidskader dat uiteen is gezet in de notitie Risicomanagement rapporteren wij in de P&C producten de voornaamste risico's met financiële gevolgen (risico's vanaf € 1 miljoen, aangevuld met de risico's vanaf € 0,4 miljoen waarbij de kans van optreden 70% of hoger is). De geactualiseerde inventarisatie heeft twaalf voornaamste risico's met financiële gevolgen

opgeleverd. Deze worden hieronder toegelicht. De wijze van sturen, beheersen en rapporteren van onze risico's is nader uitgewerkt in de notitie Risicomanagement 2017.

In de weergave van de voornaamste risico's wordt inzicht gegeven in de kans en het gevolg. Naast de kans en gevolgklassen geven wij ook aan of een risico structurele (S) of incidentele (I) gevolgen heeft. Indien een risico structureel is, laten wij het meerjarige financiële gevolg zien. De informatie hierover vindt u in de koptekst van de risico's (K(ans); G(evolg); S of I). De volgende kans- en gevolgklassen worden gehanteerd:

Tabel 88

Kans	Percentage	Gevolg	Omvang	Type
K1	10%	G1	< € 0,1 miljoen	Structureel
K2	30%	G2	€ 0,1 miljoen - € 0,4 miljoen	Incidenteel
K3	50%	G3	€ 0,4 miljoen - € 1 miljoen	
K4	70%	G4	€ 1 miljoen - € 5 miljoen	
K5	90%	G5	> € 5 miljoen	

In gevallen waarbij dit de belangen van de gemeente kan schaden (zoals juridische geschillen) doen wij in deze paragraaf geen uitspraak over de kans en/of de financiële gevolgen.

Belangrijkste mutaties ten opzichte van de Programmabegroting 2020-2023

Het aantal van de reeds bekende voornaamste risico's is gelijk gebleven ten opzichte van de Programmabegroting 2020-2023. Aanvullend zijn er vijf nieuwe risico's opgevoerd. De eerste heeft betrekking op de financiële impact coronamaatregelen. Drie hebben er betrekking op de aanbeveling van de commissie BBV om conjuncturele risico's op te nemen in de weerstandscapaciteit (Daling grondprijzen 10% bij actieve grondexploitaties, Kostenstijging investeringsramingen grondexploitaties van 1% en Geen opbrengstenstijging in de grondexploitaties). Het laatste nieuwe risico heeft betrekking op de zorg- en veiligheidsketen.

Voornaamste risico's

Complex omleggen A9 Badhoevedorp (R7)

Overzicht Algemene dekkingsmiddelen (G5, K5, I)
In 2005 hebben het Rijk, provincie Noord-Holland, stadsregio Amsterdam, gemeente Amsterdam, Schiphol Group en gemeente Haarlemmermeer de Bestuursovereenkomst Omlegging A9 te Badhoevedorp getekend. Met de uitvoering van deze overeenkomst wordt de A9 door het Rijk omgelegd ten zuiden van Badhoevedorp en

wordt het vrijkomende oude tracé van de A9 door de gemeente en verbonden partijen herontwikkeld. De kosten van de omlegging bedragen in totaal circa € 300 miljoen. Wij dragen € 107,4 miljoen (prijsspeil 1-1-2005) bij aan de omlegging.

Per 1-1-2018 is er een bedrag van € 19,5 miljoen betaald aan Rijkswaterstaat (RWS). De afdracht over 2018 bedroeg € 18,6 miljoen en de afdracht aan RWS over 2019 bedroeg € 32,1 miljoen. In totaal is er € 70,2 miljoen afgedragen. De resterende en laatste bijdrage in 2020 bedraagt € 35,0 miljoen (prijsspeil 2020). Deze afdrachten worden onder meer gefinancierd met bijdragen uit de gebiedsontwikkelingen Badhoevedorp-Centrum en Badhoevedorp-Zuid. Naast de afdracht zelf zijn er ook nog begeleidingskosten, vergoedingen voor de waarde van te verwijderen opstallen en een Hoogwaardig Openbaar Vervoer (HOV)-bijdrage. Aangezien een deel van de dekking gevormd wordt door nog te realiseren gebiedsontwikkelingen, die deels nog juridisch-planologisch moeten worden bepaald en/of vastgesteld, bestaat het risico dat deze niet volledig of pas veel later gerealiseerd kunnen worden. Dit zorgt voor een risico in de dekking van onze bijdrage aan de omlegging.

Beheersmaatregel: verminderen
De Omlegging A9 is geen actieve grondexploitatie, maar hiervoor is wel een gedetailleerde kans- en risicoanalyse opgesteld

met als doel verminderen van de opgave of vergroten van de dekking. Een onderdeel van de dekking is Badhoevedorp Centrum en dit is een actieve grondexploitatie. Onderdeel van deze exploitatie is een register van risico's en kansen. Daarin zijn voor alle onderliggende risico's en kansen waar mogelijk de beheersmaatregelen aangegeven, met als doel het zeker stellen van de dekking. Richting Rijkswaterstaat en de bestuurspartners blijven wij inzetten op het verder verlagen van de opgave en/of vergroten van de dekking.

Badhoevedorp Zuid (R251 t/m R256)

Ruimtelijke ontwikkelingen (G, K, I)

De gemeente wordt verweten onrechtmatig gehandeld te hebben omdat de gemeente zich niet of onvoldoende zou hebben ingespannen mee te werken aan ontwikkelingsmogelijkheden in Badhoevedorp Zuid. Er is een uitspraak van de rechtbank Amsterdam, hiertegen is de gemeente Haarlemmermeer in hoger beroep gegaan. Tegelijkertijd loopt er een schadestaat procedure waarbij de tegenpartij de schade heeft opgemaakt. Als reactie daarop heeft de gemeente uitgebreid onderzoek laten doen met gespecialiseerde bureaus. De resultaten daarvan zijn meegenomen in de geactualiseerde risicoanalyse die Naris medio 2019 met de gemeente heeft uitgevoerd. Op basis daarvan is de conclusie dat, naar de stand van zaken van deze procedures, geen voorziening nodig is. De risicoanalyse is onderdeel van de berekening die gemaakt wordt ten behoeve van het weerstandsvermogen. Op 16 maart 2020 is bekend gemaakt dat de aandelen van TeleVerde BV door een overname in handen zijn gekomen van een andere partij. Het feit dat TeleVerde BV nieuwe aandeelhouders heeft gekregen is nog niet direct van invloed op de lopende procedures tussen de gemeente en TeleVerde BV. De claim is vooralsnog niet van de baan. We hebben wel goede hoop dat dit aan een oplossing van het geschil kan bijdragen, maar op dit moment is er nog geen reden voor wijziging van het risico.

Beheersmaatregel: Verminderen

Bij het voeren van de gerechtelijke procedures laten wij ons bijstaan en adviseren door onze huisadvocaat en expertisebureaus.

Opneemregelingen Sociaal Domein (R6)

Zorg en werk (G5, K2, S)

Wij zijn vanuit diverse soorten wet- en regelgeving verplicht om zorg en ondersteuning te leveren aan onze inwoners. We zien een toenemende vraag naar Jeugdhulp en Wmo (o.a. door abonnementstarief) en een stijging van de tarieven. Bij de Voorjaarsrapportage 2019 heeft de gemeenteraad meerjarig extra middelen

beschikbaar gesteld voor het sociaal domein. Middels de meicirculaire 2019 heeft het Rijk voor de jaren 2019, 2020 en 2021 de algemene uitkering verhoogd als gevolg van tekorten die landelijk zijn ontstaan in met name de jeugdhulp. Voor 2022 en 2023 heeft het Rijk ook loon- en prijsbijstelling gecompenseerd. Risico is dat de extra middelen in de praktijk onvoldoende blijken. Door middel van forecasting monitoren we de budgetten. In de reguliere P&C-cyclus wordt hierover gerapporteerd. Om te kunnen bepalen of, en zo ja in welke mate, gemeenten structureel extra middelen nodig hebben, wordt landelijk nader onderzoek gedaan (naar verwachting in het najaar van 2020 gereed). Het is dan aan het huidige of een volgend kabinet hoe hiermee om te gaan.

Beheersmaatregel: verminderen

Door middel van forecasting monitoren we de budgetten. In de reguliere P&C-cyclus wordt hierover gerapporteerd

Projectspecifieke risico's bij negatieve grondexploitatieprojecten (R20)

Ruimtelijke ontwikkelingen (G5, K2, I)

Door middel van grondexploitaties ontwikkelen wij gronden die in ons bezit zijn. Daaraan zijn financiële risico's verbonden: het risico dat de prijzen niet of minder stijgen dan waarmee gerekend is, het risico dat het beoogde programma niet of geheel kan worden uitgevoerd en het risico dat de grondverkoop niet volgens het geplande tempo verlopen. Om de kans van optreden op deze risico's te verlagen voeren wij de nodige beheersmaatregelen uit. Voor alle grondexploitaties geldt dat zowel de strategie als het uitgiftetempo aangepast zijn aan de economische omstandigheden. Ook zijn op de standlijn van 1 januari 2020 alle grondexploitaties en bijbehorende risicobeoordelingen geactualiseerd. Het risicobedrag is het ongewogen risicobedrag van de negatieve grondexploitaties per 1 januari 2020.

Beheersmaatregel: verminderen

Voor alle actieve grondexploitaties wordt een register van risico's (en kansen) bijgehouden, en daarin zijn voor alle onderliggende risico's waar mogelijk de beheersmaatregelen aangegeven.

Strategische gronden GEM A4 Zone West en De President (R41)

Ruimtelijke ontwikkelingen (G5, K1, I)

In de grondexploitatie van de GEM A4 Zone West C.V. wordt rekening gehouden met de inbreng van de waarde van de gronden, welke Gemeente Haarlemmermeer op haar balans heeft staan. Voor de gronden van President 2.0 is er een algemene afspraak om deze gronden op gelijke

wijze als President 1.2 te ontwikkelen. Vanwege regionale afspraken kunnen deze laatst genoemde gronden pas na 2030 worden ontwikkeld.

Beheersmaatregel: veranderen van gevolgen (beheersen)

Voor de gronden ten behoeve van de A4 Zone West zijn nadere afspraken gemaakt over de wijze en snelheid van inbreng van alle gronden. Deze afspraken hebben ertoe geleid, in combinatie met gesloten overeenkomsten (koop-, reserverings- en intentie overeenkomsten) en de afzetprognose, dat naar verwachting alle gronden voor 2030 zijn ingebracht.

Inroepen garantie Stallingsbedrijf Glastuinbouw (R237)

Ruimtelijke ontwikkelingen (G4, K4, I)

In het jaar 2005/2006 heeft de gemeente afspraken gemaakt met het Stallingsbedrijf Glastuinbouw Nederland (SGN) in verband met de voorbereiding van de ontwikkeling van de glastuinbouw in Rijsenhout. In 2013 is besloten tot het afgeven van een garantie voor een kredietfaciliteit, in de vorm van een borgtocht jegens de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG), die SGN is aangegaan met BNG Bank. De kredietfaciliteit was in eerste instantie € 20 miljoen en is daarna verlaagd naar maximaal € 15 miljoen en bedraagt nu € 13,5 miljoen.

De kredietfaciliteit tussen BNG en SGN wordt verlengd tot 31 december 2020. Vooralsnog voor een maximaal bedrag van € 13,5 miljoen. Door een op handen zijnde verkoop van gronden verbetert de liquiditeitspositie van SGN en is het de verwachting dat de faciliteit begin mei 2020 kan worden verlaagd naar € 10 miljoen. Ook de borgtocht van de gemeente aan de BNG Bank wordt dan verlaagd tot € 10 miljoen. Voor de borgtocht heeft de gemeente zekerheden gekregen van SGN in de vorm van (hypothecaire rechten op) gronden en pandrecht op vorderingen. De gronden zijn door ons in 2019 getaxeerd, waarbij de marktwaarde van de resterende gronden, na de ophanden zijnde verkoop, lager blijkt te zijn dan de resterende garantstelling. Hierdoor blijft het risico bestaan dat de gronden onvoldoende opbrengen om de faciliteit bij de BNG Bank volledig af te lossen, hetgeen tot gevolg heeft dat de gemeente kan worden aangesproken op haar borgtochtverplichtingen voor het restant. Bij toekomstige P&C-producten wordt over de actuele stand van zaken gerapporteerd.

Beheersmaatregel: verminderen

Er worden periodiek overleggen met de directie

van SGN gevoerd. Tussentijds ontvangen wij cijfers over de actuele stand van zaken.

Grootschalige investeringsprojecten (R90)

Ruimtelijke ontwikkelingen (G4, K2, I)

Dit zijn de projecten die zijn opgenomen in het Investeringsplan. Het risico bestaat onder andere uit mogelijke kredietoverschrijdingen bij de realisatie als gevolg van nieuwe (bouw)eisen, vertraging, wegvallen van subsidies of andere onvoorziene omstandigheden.

Beheersmaatregel: Divers, afhankelijk van het investeringsproject

In 2016 is het Meerjarenperspectief Investerings (MPI) ingevoerd. Hierin zijn alle investeringsprojecten opgenomen. Grote investeringen (van € 2,0 miljoen en hoger) worden nader toegelicht met aandacht voor actualiteiten, risico's, faseringen en over- en onderschrijdingen. Het MPI is verankerd in de financiële verordening, waarin ook de regels omtrent investeringen zijn vernieuwd. Hiermee wordt de kwaliteit van de control verder aangescherpt. De beheersing van risico's zal daardoor ook verder verbeteren en de kans op afwijkingen naar alle waarschijnlijkheid verminderen.

Gemeentelijke kosten A4 Zone West (R201)

Ruimtelijke ontwikkelingen (G4, K1, I)

Momenteel staat circa € 1,5 miljoen aan gemeentelijke kosten op de balans die zijn gemaakt in relatie tot de A4 Zone West (inmiddels STP: Schiphol Trade Park). Hiervan is de bedoeling dat we deze vergoed krijgen uit het te behalen resultaat op de grondexploitatie van STP (uitgevoerd door de GEM A4 Zone West). Momenteel is het verwachte resultaat positief. Gezien het resultaat is het onzeker of het volledig verhalen van deze kosten daadwerkelijk mogelijk zal zijn.

Beheersmaatregel: veranderen van gevolgen (beheersen)

Wij treden regelmatig in overleg met de GEM A4 Zone West en denken mee over mogelijkheden om het resultaat van STP te verbeteren. De gemeente gaat de grondverkoop in de A4 Zone West nauwgezet volgen. Indien deze de komende tijd van een voldoende niveau zijn, is er geen reden tot verdere maatregelen. Vallen de verkopen tegen, dan geeft dit aanleiding de huidige omvang van de kosten eventueel te herzien.

Vervallen risico's

Er zijn geen vervallen risico's boven de rapportagegrens.

Nieuwe risico's

Financiële impact coronamaatregelen

Diverse programma's (G, K, I/S)

De coronacrisis raakt onze inwoners, instellingen en bedrijven enorm. Daarbij beogen we twee doelen te bewerkstelligen, allereerst is dat onze dienstverlening zo goed als mogelijk te continueren. Tevens willen we de effecten van de coronacrisis te verzachten voor onze inwoners, instellingen en bedrijven door het uitvoeren van diverse maatregelen uit en alle vragen en geluiden uit onze samenleving zo goed als mogelijk te beantwoorden en met elkaar in gesprek te blijven over de impact.

Hiertoe hebben we twee taskforces ingesteld, de taskforce Bedrijfscontinuïteit en de taskforce Maatschappelijke impact. De eerste genoemde taskforce borgt de continuïteit voor de reguliere dienstverlening. De taskforce Maatschappelijke impact voert regie op de impact van de coronamaatregelen op onze inwoners, instellingen en bedrijven. Om de effecten te verzachten streven we naar een zo adequaat mogelijke uitvoering van de landelijke en lokale maatregelen en naar zoveel mogelijk continuïteit van de reguliere werkzaamheden en van noodzakelijke (digitale) besluitvorming.

De maatschappelijk impact van de acute vraagstukken bevinden zich op de volgende gebieden (hierna: impactgebieden):

1. Financiële ondersteuning;
2. Sociale basis, sociale zekerheid en onderwijs;
3. Veiligheid.

De drie impactgebieden kennen ieder een onderverdeling naar onderhavige processen die vragen om voorstellen aan burgemeester of college (maatregelen) en een adequate overall informatievoorziening naar inwoners, bedrijven en instellingen.

Deze crisis is ontstaan na de balansdatum van 31 december 2019, maar vóór de volledige afronding van het proces van de jaarstukken inclusief accountantsverklaring en bestuurlijke behandeling. Dat de coronacrisis ook effect heeft op onze gemeentelijke begroting, is zeker. Bij de inrichting en uitvoering van diverse maatregelen, borgen we nu primair de rechtmatigheid van inkomsten en uitgaven. We beschikken over robuuste gemeentefinanciën en een forse algemene reserve, een uitkomst van een duurzaam financieel beleid dat nu essentieel blijkt te zijn.

We zijn gestart met het formuleren van scenario's aan de hand van de scenario's die het CPB

geschetst heeft om inzicht te verkrijgen in de lange termijn effecten van de coronacrisis. Wat we al wel kunnen voorzien is dat gemeentelijke inkomsten dalen, bijvoorbeeld toeristenbelasting en parkeerbelasting. Hierop zal in de voorjaarsrapportage worden geanticipeerd. Alle andere effecten met een financiële component zijn op dit moment nog niet bekend. Bij dit risico is dan ook nog geen kans- en gevolgklasse gedefinieerd, waardoor deze nog niet is meegenomen in de berekening van de ratio weerstandsvormogen. Bij de volgende P&C-producten zal over de financiële effecten worden gerapporteerd.

Zorg en -veiligheidsketen (R264)

Zorg en werk (G3, K4, S)

De Zorg en -Veiligheidsketen is behoorlijk in beweging. We verwachten bijvoorbeeld een stijging van het aantal meldingen bij Veilig Thuis. Maar ook de doorontwikkeling van de crisisdienst-functie en het MDCK/MDA++ brengen zeer waarschijnlijk extra kosten met zich mee. Het landelijk programma 'Geweld Hoort Nergens Thuis' richt zich op preventie en optreden bij huiselijk geweld en kindermishandeling. Elke Veiligheidsregio dient hiervoor een regiovisie op te stellen waarin de relevante speerpunten worden benoemd. De uitvoering van deze speerpunten vraagt om extra inzet door de gemeente en partijen waarvan de gemeente opdrachtgever is. Al met al is ook een sterke afschaling naar het lokale veld voorzien waardoor meer capaciteit nodig zal zijn. Tot slot, met onderbrenging van Veilig Thuis onder de Veiligheidsregio Kennemerland (VRK) wordt de governance structuur van de VRK op het snijvlak van zorg en veiligheid tegen het licht gehouden. We verwachten dat hiervoor (incidenteel) extra capaciteit nodig zal zijn.

Beheersmaatregel: Verminderen

Door middel van forecasting monitoren we de budgetten. In de reguliere P&C-cyclus wordt hierover gerapporteerd.

Daling grondprijzen 10% bij actieve grondexploitaties. (R265)

Grondbeleid (G5, K2, S)

De Commissie BBV beveelt aan om conjuncturele risico's op te nemen in de berekening van de weerstandscapaciteit. Op basis van een gevoeligheidsanalyse op de actieve grondexploitaties is de top 3 van conjunctureel risico's opgenomen. Een van de risico's houdt in dat de grondprijzen in de grondexploitaties met 10% dalen.

Beheersmaatregel: Delen van het risico met (een) andere partij(en)

Er wordt getracht om de grondprijzen in contracten met partijen vast te leggen zodat deze ongevoelig blijven voor het eventueel dalen van de grondprijzen in een economisch mindere periode.

Kostenstijging investeringsramingen grondexploitaties van 1% (R266)

Grondbeleid (G4, K2, I)

De Commissie BBV beveelt aan om conjuncturele risico's op te nemen in de berekening van de weerstandscapaciteit. Op basis van een gevoeligheidsanalyse op de actieve grondexploitaties is de top 3 van conjunctureel risico's opgenomen. Een van de risico's houdt in dat de kosten van de investeringen in de grondexploitaties met 1% stijgen door een oververhitte markt (of door eventuele stikstofmaatregelen).

Beheersmaatregel: Delen van het risico met (een) andere partij(en)

Strategisch omgaan met aanbestedingen zoals het vroegtijdig contracteren van aannemers voor de uitvoering van de investeringswerkzaamheden en bijvoorbeeld over de schaalgrootte van het gebied (opknippen versus samenvoegen).

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit, een indicatie voor de mogelijkheden om toekomstige niet begrote financiële tegenvallers op te vangen, kan worden gezien als een noodzakelijke buffer om de continuïteit van de bedrijfsvoering te waarborgen. Een dergelijke buffer ligt deels in de sfeer van de exploitatie (de begroting van baten en lasten) en deels in de vermogenssfeer (reserves). Hieronder geven we een inschatting van deze capaciteit.

Weerstandscapaciteit in de exploitatiesfeer

Posten in de exploitatiesfeer dragen bij aan de structurele weerstandscapaciteit, omdat zij na aanwending meerdere jaren een positief effect hebben. In de sfeer van de exploitatie zijn de volgende aspecten van belang voor de weerstandscapaciteit:

1. raming voor onvoorzien en een eventueel positief begrotingssaldo in het lopende jaar;
2. onbenutte belastingcapaciteit;
3. eventuele stelposten waarvoor nog geen verplichting is aangegaan;
4. te inventariseren mogelijke ombuigingen/ heroverwegingen.

Achtereenvolgens lichten wij deze aspecten toe.

1. Raming onvoorzien en eventueel positief begrotingssaldo

Jaarlijks nemen we in de begroting een budget voor het opvangen van incidentele onvoorziene

Geen opbrengstenstijging in de grondexploitaties. (R267)

Grondbeleid (G5, K2, I)

De Commissie BBV beveelt aan om conjuncturele risico's op te nemen in de berekening van de weerstandscapaciteit. Op basis van een gevoeligheidsanalyse op de actieve grondexploitaties is de top 3 van conjunctureel risico's opgenomen. Een van de risico's houdt in dat er geen opbrengstenstijging meer plaatsvindt.

Beheersmaatregel: Delen van het risico met (een) andere partij(en)

Er wordt getracht om de stijging van de grondprijzen (indexeringen) in contracten met partijen vast te leggen zodat deze ongevoelig blijven voor het eventueel niet meer stijgen van de grondprijzen (opbrengsten) in een economisch mindere periode.

Gewijzigde risico's

Er zijn geen gewijzigde risico's boven de rapportagegrens.

lasten op. Dit budget is vastgesteld op € 35.000. In de nota Risicomanagement 2017 is uitgelegd dat het positieve resultaat van de begroting automatisch bijdraagt aan de incidentele weerstandscapaciteit.

2. Onbenutte belastingcapaciteit

De onbenutte belastingcapaciteit bestaat uit de extra ruimte die de gemeente heeft om, met inachtneming van de wetgeving, maximale inkomsten te genereren uit de gemeentelijke heffingen. Bij de gemeente Haarlemmermeer zit deze ruimte in de belastingen en met name in de onroerendezaakbelastingen (OZB). De raad is vrij de belastingtarieven te verhogen. Om te beoordelen of er onbenutte belastingcapaciteit is, werd tot en met de Programmabegroting 2019 uitgegaan van de door het Rijk gepubliceerde macronorm. Deze norm is vervallen en kan daarmee niet meer gebruikt worden. Een andere veel gebruikte werkwijze bij gemeenten is uit te gaan van de ruimte tussen de eigen OZB-tarieven en het redelijk peil van de OZB dat wordt vastgesteld in het kader van artikel 12 Financiële verhoudingswet (de artikel 12-norm). De door het Rijk vastgestelde artikel 12-norm is 0,1905%. Het gemiddelde OZB-tarief van Haarlemmermeer was in 2019 0,19679% en daarmee hoger dan de artikel 12-norm. Op basis hiervan wordt geen

rekening gehouden met een onbenutte belastingcapaciteit.

3. Stelposten waarvoor nog geen verplichting is aangegaan

De in de begroting 2019 opgenomen stelposten zijn benut voor het onderdeel waarvoor deze gereserveerd waren.

Tabel 89

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Structureel	Incidenteel
Raming voor onvoorzien	-	35
Onbenutte belastingcapaciteit	-	-
Stelposten waarvoor geen verplichting is aangegaan	-	-
Mogelijke bezuinigingen	-	-
Totaal	0	35

Weerstandscapaciteit in de vermogenssfeer

Bij de posten in de vermogenssfeer is sprake van incidentele weerstandscapaciteit. Dit houdt in dat ze eenmalig kunnen worden aangewend en alleen in het jaar van aanwending een positief resultaat opleveren. De weerstandscapaciteit in de vermogenssfeer bestaat uit de algemene reserves en de stille reserves. Beide onderdelen worden hierna toegelicht.

Algemene reserves

Algemene reserves zijn reserves waarvoor geen specifieke bestemming is bepaald en die daarom vrij kunnen worden ingezet voor het afdekken van risico's en dergelijke; dit in tegenstelling tot bestemmingsreserves waaraan wel een specifieke

4. Te inventariseren mogelijke bezuinigingen/ heroverwegingen

Gezien de nog in te vullen ombuigingen voor de jaren 2022-2024, wordt bij de berekening van de weerstandscapaciteit geen rekening gehouden met mogelijk verdere bezuinigingen.

bestemming is gegeven en waar dus niet vrij over kan worden beschikt. De reserves hebben een inkomensfunctie en kunnen worden ingezet als eigen financieringsmiddel. De rente die hierdoor wordt bespaard, wordt structureel ingezet als dekkingsmiddel voor de begroting. Dit betekent dat inzet van de reserves structurele negatieve consequenties heeft. De algemene reserves bestaan uit twee onderdelen, namelijk de Algemene dekkingsreserve en de Algemene reserve Grondzaken. De aard van deze reserves lichten we hierna nader toe.

Op basis van de notitie Risicomanagement wordt de Algemene reserve ruimtelijke investeringen Haarlemmermeer (RIH) niet meegenomen bij de bepaling van de weerstandscapaciteit.

Tabel 90

(bedragen x € 1.000)	Stand per 31-12-2018	Saldo rekening 2018	Vermeerderingen	Verminderingen	Stand per 31-12-2019
Algemene dekkingsreserve	203.173	8.296	9.533	15.600	205.402
Algemene reserve grondzaken	5.000	0	21.679	22.756	3.923
Totaal algemene reserve	208.173	8.296	31.212	38.356	209.325

Algemene dekkingsreserve

De Algemene dekkingsreserve vormt het vrij besteedbare eigen vermogen. De Algemene dekkingsreserve kan ingezet worden als buffer voor incidentele financiële tegenvallers en onvoorziene risico's. Daarmee is expliciet duidelijk gemaakt dat deze reserve wordt meegerekend tot de weerstandscapaciteit.

Algemene reserve Grondzaken

De Algemene reserve Grondzaken is een risicobuffer voor positieve en negatieve resultaten van grondexploitaties. Afhankelijk van de resultaten vindt respectievelijk een dotatie aan (bij positief resultaat) dan wel een onttrekking uit (bij negatief resultaat) de Algemene reserve Grondzaken plaats. Op grond van regels met

betrekking tot de minimale en maximale stand van de Algemene reserve Grondzaken kan er aanvulling dan wel afroaming van de reserve plaatsvinden. Een aanvulling wordt onttrokken uit de Algemene dekkingsreserve, een afroaming wordt gedoteerd aan de Algemene dekkingsreserve. Omdat de Algemene reserve Grondzaken specifiek is bedoeld voor het opvangen van risico's met betrekking tot grondexploitaties en omdat deze risico's worden meegenomen in de totale risicoanalyse wordt de stand van deze reserve ook meegenomen in de bepaling van de weerstandscapaciteit.

Stille reserves

Stille reserves zijn bezittingen van de gemeente die momenteel op de balans lager zijn

gewaardeerd dan hun huidige marktwaarde. Dit betekent dat verkoop van deze bezittingen een (eenmalig) financieel voordeel voor de gemeente kan opleveren. Voorwaarde hiervoor is wel dat de verkoop op korte termijn tegen die marktwaarde kan geschieden en dat de verkoop de bedrijfsvoering van de gemeente niet beperkt. Aangezien wij onze gronden frequent taxeren, en

ook onze overige activa, is er geen reden om aan te nemen dat deze significant onder hun directe verkoopwaarde zijn gewaardeerd. Hierom worden de stille reserves op nul gesteld.

Weerstandscapaciteit geconsolideerd

Het overzicht van de totale weerstandscapaciteit in [Tabel 91](#) levert het volgende beeld op:

Tabel 91

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Structureel	Incidenteel
<i>Weerstandscapaciteit exploitatie:</i>		
Raming voor onvoorzien	-	35
Onbenutte belastingcapaciteit	-	-
Stelposten zonder aangegane verplichting	-	-
Mogelijke bezuinigingen / heroverwegingen	-	-
<i>Weerstandscapaciteit vermogen</i>		
Algemene (vrij besteedbare) reserves	-	209.325
Stille reserves	-	-
Totale weerstandscapaciteit	-	209.360

Ratio weerstandsvermogen

Om inzicht te krijgen in hoeverre de beschikbare weerstandscapaciteit in staat is om zich voor doende risico's op te vangen, wordt de ratio weerstandsvermogen bepaald. Hiervoor hanteren wij een risico-simulatie waarin aan de risico's een bedrag en een kanspercentage wordt gekoppeld.

Bij de simulatie wordt een zekerheidsniveau van 90% gehanteerd. Dit betekent dat het totaalbedrag dat uit de simulatie volgt in 90% van de gevallen voldoende zal zijn om alle daadwerkelijk uitgekomen risico's te dekken. Hiermee is vervolgens de ratio van het weerstandsvermogen te berekenen.

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{totale weerstandscapaciteit}}{\text{financiële impact risico's bij 90 \% zekerheid}}$$

Figuur 13

Voor deze ratio hanteren wij een streefwaarde van minimaal 1,4 ("Voldoende"). De risico's die zijn meegenomen in de analyse, zijn hiervoor in deze paragraaf beschreven.

Structurele risico's en weerstandscapaciteit

Omdat bij het berekenen van de ratio weerstandsvermogen zowel de weerstandscapaciteit als het risicobedrag bij wijze van momentopname als één bedrag wordt uitgedrukt, moeten de structurele componenten geconverteerd worden naar een eenmalig bedrag. Hiervoor hanteren wij, conform de werkwijze van het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement (Naris) een factor van 2,5. Dit

wil zeggen dat de structurele posten voor 2,5 maal hun waarde meetellen.

Uitkomst risicoanalyse

Uit de analyse, uitgevoerd op 19 februari 2020, volgt dat de totale financiële impact van alle risico's tezamen bij een zekerheidsniveau van 90% uitkomt op € 56 miljoen. Vergeleken met een totale weerstandscapaciteit van € 209 miljoen (€ 209 miljoen incidenteel plus 2,5 x € 0 structureel) komen we op een ratio weerstandsvermogen van 3,7. Dit valt onder de classificatie 'Uitstekend' en betekent dat er op dit moment geen corrigerende actie vereist is.

Tabel 92

Waardering	Ratio	Betekenis
A	>2	Uitstekend
B	1,4 - 2	Ruim voldoende
C	1 - 1,4	Voldoende
D	0,8 - 1	Matig
E	0,6 - 0,8	Onvoldoende
F	<0,6	Ruim onvoldoende

Inzicht in de ontwikkeling van het weerstandsvermogen

De ontwikkeling van het weerstandsvermogen over jaren zegt meer dan een eenmalige

beoordeling. Sinds de Programmabegroting 2018-2021 is de ontwikkeling van het weerstandsvermogen meerjarig weergegeven in het hoofdstuk Financiële hoofdlijnen.

Kengetallen financiële positie

Om tot een beter inzicht te komen van de financiële positie van de gemeente is in het BBV een standaard set van financiële kengetallen

voorgeschreven. De kengetallen geven gezamenlijk op eenvoudige wijze inzicht over de financiële positie van de gemeente.

Tabel 93

Kengetallen in percentage:

Omschrijving:

	% Rekening 31-12-2018	% Primaire Begroting	% Rekening 31-12-2019
Netto schuldquote	90,9	134,6	97,0
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen	81,7	124,4	88,0
Solvabiliteitsratio	36,1	28,6	34,8
Grondexploitatie	22,0	37,4	20,8
Structurele exploitatieruimte	5,0	1,0	3,1
Belastingcapaciteit	101,1	102,0	101,9

Bovenstaande kengetallen geven een globaal inzicht in de financiële ontwikkelingen van de gemeente Haarlemmermeer. Om het door de raad vastgestelde beleid te kunnen uitvoeren moeten financieringsmiddelen worden aangetrokken. Hierdoor stijgt de schuldpositie van de gemeente de komende jaren, wat gevolgen heeft voor de ontwikkeling van de netto schuldquote, de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen en het solvabiliteitsratio. Gezien de ontwikkeling van de schuldpositie zijn er voorstellen gedaan om de schuldontwikkeling te beheersen. Een nadere toelichting op de schuldpositie wordt gegeven in de [paragraaf Financiering](#). Daarbij wordt ingegaan op het onderwerp schuldbeheersing en de indicatoren, inclusief normering, waarmee wij de schuld monitoren.

Netto schuldquote

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de gemeentelijke schuldenlasten ten opzichte van de eigen middelen en is dus een indicatie van de mate waarin de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie drukken. De schuldquote is lager

als begroot als gevolg van een lagere boekwaarde van de grondexploitaties en een lager investeringsniveau. Ten opzichte van de jaarrekening 2018 is de netto schuldquote gestegen als gevolg van de gerealiseerde investeringen.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Omdat bij leningen onzekerheid kan bestaan of deze allemaal worden terugbetaald, wordt dit kengetal zowel berekend inclusief als exclusief de door de gemeente verstrekte leningen. Zo wordt duidelijk wat het aandeel van de verstrekte leningen in de exploitatie is en wat dit betekent voor de schuldenlast. De schuldquote is lager als begroot als gevolg van een lagere boekwaarde van de grondexploitaties en een lager investeringsniveau.

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteit geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Een hoger percentage

duidt op een hogere financiële weerbaarheid van de gemeente.

Grondexploitatie

De boekwaarde van de voorraden grond moet worden terugverdiend bij de verkoop. Kenmerkend voor grondexploitaties is dat de looptijd meerdere jaren is. Naarmate de inkomsten verder in de toekomst liggen, brengt dit meer rentekosten en risico's met zich mee. Het kengetal Grondexploitatie drukt de geactiveerde waarde van in exploitatie genomen bouwgronden uit in een percentage van het totaal van de baten. De waarde van de gronden worden in het (t)MPG goed onderbouwd en is daarom reëel. De verkoop van de gronden zal bijdragen aan het verbeteren van de schuldquote en het solvabiliteitsratio. Voor dit kengetal is geen norm vastgesteld. Dit is niet noodzakelijk gezien de onderbouwing in het (t)MPG.

Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt onderscheid gemaakt in de structurele en incidentele baten en lasten. In alle jaren is het percentage positief, dat betekent dat er lagere structurele lasten dan baten zijn. Dit geeft aan dat sprake is van een structureel en reëel sluitende begroting.

Belastingcapaciteit

Het kengetal *Belastingcapaciteit* geeft inzicht in hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Voor de bepaling van de hoogte van de belastingdruk is het landelijk gemiddelde niet maatgevend. Haarlemmermeer heeft zijn eigen beleid vastgesteld. Hiervoor wordt verwezen naar de [paragraaf Lokale heffingen](#).

Kunstwerken Hoofdvaart/Bennebroekerweg/Bennebroekertocht

Onderhoud kapitaalgoederen

Portefeuillehouder: Booij, Steffens-van de Water

Een substantieel deel van de begroting heeft betrekking op onderhoud van kapitaalgoederen zoals gebouwen, wegen, openbaar groen, riolering en openbare verlichting. De onderhoudslasten zijn verspreid over diverse programma's en zijn gebaseerd op de door de raad gemaakte keuze(s) van het onderhoud- en kwaliteitsniveau.

Deze paragraaf gaat in op de staat van onderhoud en de onderhoudslasten van de kapitaalgoederen. Het beleidskader waarop het onderhoud van de kapitaalgoederen is gebaseerd is opgenomen in de desbetreffende programma's. Per soort kapitaalgoed is beschreven:

- het door de raad gewenste kwaliteitsniveau van onderhoud
- de actuele staat van onderhoud
- de in de begroting opgenomen onderhoudslasten

De volgende kapitaalgoederen komen aan de orde:

1. [Sportterreinen](#)
2. [Openbare speel-, sport- en ontmoetingsvoorzieningen](#)
3. [Wegen en \(civieltechnische\) kunstwerken](#)

4. [Riolering](#)
5. [Openbaar groen](#)
6. [Openbare verlichting](#)
7. [Verkeersregelininstallaties](#)
8. [Watergangen](#)
9. [Begraafplaatsen](#)

De paragraaf wordt afgesloten met een overzicht van de [jaarlijkse onderhoudslasten](#).

Sportterreinen

Bij buitensportcomplexen hebben wij 21 kunstgrasvelden. Op grond van de eisen van de NOCF-KNVB 2b moeten alle kunstgrasvelden na het achtste speelseizoen na certificering worden gekeurd. Velden die niet aan de gebruiksnorm voldoen, moeten worden hersteld. Om op de hoogte te zijn van de actuele onderhoudstoestand van de velden en tijdig te kunnen sturen hebben wij de kunstgrasvelden ouder dan zes jaar laten keuren door een externe keuringsinstantie. Op basis hiervan hebben wij de meerjarenonderhoudsplanning geactualiseerd. Door regelmatig onderhoud en vervanging voldoen onze sportvelden aan de sporttechnische normen van de sportbonden en het NOC*NSF.

Openbare speel-, sport- en ontmoetingsvoorzieningen

Conform de wettelijke veiligheidseisen hebben wij de speeltoestellen geïnspecteerd. Op diverse plekken in de gemeente hebben wij op basis van de veiligheid toestellen vervangen. Daarnaast hebben wij op elf locaties in Hoofddorp, Nieuw-Vennep, Zwanenburg en Burgerveen speelplekken opgeknapt, waarbij wij meerdere toestellen vervangen hebben. Bij de vervanging van speelplekken hebben wij onder andere op basis van demografische gegevens onderzocht of de speelplek moest worden aangepast of kon worden opgeheven.

Uit een analyse van de leeftijdsopbouw van de speeltoestellen blijkt dat het areaal verouderd, waardoor de komende jaren een piek is te verwachten in de vervanging van speeltoestellen.

De kwaliteit van de recreatiegebieden het Haarlemmermeerse Bos (115 ha), de Toolenburgerplas (85 ha) en PARK21 (deelgebied 1, 28 ha) is over het algemeen goed. Het onderhoud van PARK21 was met name gericht op het doen 'volgroeien' van dit jonge recreatiegebied. Uit een

Wij hebben de renovatie van de atletiekbaan in Hoofddorp voorbereid. Omdat de voorbereidingen langer duurden dan gepland, is de renovatie niet meer uitgevoerd in 2019, maar is deze opgenomen in de Vernieuwing Openbare Ruimte (VOR) 2020. De beachvolleybalbaan in Hoofddorp is voltooid. Wij hebben diverse sportvelden vervangen, die niet meer voldoen aan de sporttechnische eisen. Het betreft zowel kunstgrasvelden als natuurgrasvelden van de sportvelden Overbos, veld 1, De IJvelden, veld 5 en 6, De Kikkers veld 3 en SCW Rijsenhout, veld 3.

proef met grondbewerking in PARK21 blijkt dat dit een positief effect heeft op de vitaliteit van de bomen. Voorbereidingen zijn getroffen om dode en kwalitatief slechte bomen en beplantingen te vervangen in 2020.

Het beheer van de oudere recreatiegebieden, het Haarlemmermeerse Bos en de Toolenburgerplas, was gericht op de duurzame functievervulling van de gebieden voor dagrecreatie, inclusief sport, spel en evenementen. Bij het onderhoud hebben wij in het bijzonder aandacht geschonken aan de verschillende kleine en grote zwemgelegenheden in de gebieden, zoals het strand Vinkenburg (Toolenburgerplas), aan de hoogwaardige inrichting van het voormalige Floriadegedeelte in het Haarlemmermeerse Bos en aan de bijzondere parkinrichting in de noordrand van de Toolenburgerplas. In het Haarlemmermeerse Bos en de Toolenburgerplas hebben wij onderdelen vanuit de VOR 3 vervangen, zoals de beschoeiing aan de noordoostzijde van de Toolenburgerplas en de bomen en beplanting van de westrand van het Haarlemmermeerse Bos.

Wegen en (civieltechnische) kunstwerken

Het begrip Wegen omvat de gemeentelijke verhardingen en de civieltechnische kunstwerken. Wegen is een verzamelnaam voor alle verhardingen die worden aangetroffen binnen het wegprofiel: rijbaan, parkeervak, bushalte, fietspad, trottoir, voetpad etcetera. Kunstwerken zijn onder andere vaste en beweegbare bruggen, viaducten, tunnels, lichte fiets- en voetgangersbruggen en kademuuren.

Verhardingen

Maatregelen voor het in stand houden van de gemeentelijke verhardingen hebben wij gebaseerd op onder andere inspectieresultaten. Uit de meest recente inspectieresultaten uit 2018 blijkt dat het areaal verouderd en dat extra onderhoud en investeringen nodig zijn. 31% van de verhardingen wordt als matig (8%) of onvoldoende (23%) beoordeeld. 21% van deze laatste categorie is achterstallig, wat betekent dat de werkzaamheden al uitgevoerd hadden moeten zijn. Vooral de open verhardingen zijn van

onvoldoende kwaliteit. Om deze reden hebben wij extra geïnvesteerd in het vernieuwen van straten en trottoirs in de woonomgeving, mede om de toegankelijkheid te verbeteren. Wij hebben hier maatregelen getroffen op locaties die het slechtst scoorden in de inspecties, gecombineerd met de laagste tevredenheid onder inwoners over de kwaliteit van hun woonomgeving. Wij stellen

voor verhardingen een voorziening in, om op grond van de criteria veiligheid en kapitaalvernietiging de achterstalligheid in te lopen.

Wij hebben vanuit de investeringsbudgetten onder andere de volgende wegvakken vernieuwd of in voorbereiding genomen:

Tabel 94

Kern	Wegvak
Badhoevedorp	Domineeslaan (afgerond)
	Koekoekslaan (afgerond)
	Reigerstraat (in uitvoering)
Burgerveen, Leimuiderbrug, Rijsenhout, Weteringbrug	Sloterweg (Veldpost) (in uitvoering)
	Weteringweg (afgerond)
Halfweg	Groeneweg (voorbereiding)
Hoofddorp	Bestrating Graan voor Visch (voorbereiding)
Lijnden	Hoofdweg Oostzijde (voorbereiding)
Spaarndam	Inlaagpolder, langs de A9 (voorbereiding)
	Noorderweg (voorbereiding)
Spaarndam/Halfweg	Spaarndammerdijk, (voorbereiding)
Zwanenburg	Berken-, Platanen-, Essen- en Olmenlaan (voorbereiding)
	Dennenlaan (voorbereiding)
	IJweg (in uitvoering)
	Weerenweg-Venenweg (afgerond)
	Wilhelminalaan (voorbereiding)
	Zwanenburgerdijk (voorbereiding)

Wij hebben onderhoud verricht aan de volgende wegvakken:

Tabel 95

Kern	Wegvak
Abbenes	Dr. Heijelaan
Badhoevedorp	Van 't Hofstraat
Buitenkaag	Zweilandstraat (in uitvoering)
Hoofddorp	Asserweg-Clausholm
	Broekermeerstraat
Nieuw-Vennep	Fietspad Nabuccosingel
	IJweg
	Tolgaarder en Grutter
Spaarndam	Stompetoren
Zwanenburg	Populierenlaan
Diverse	Diverse asfaltwerkzaamheden
	Diverse bestratingswerkzaamheden

Het benodigde onderhoud aan de Thompsonstraat in Badhoevedorp, de Teding van Berkhoutweg, de Burgemeester van Bruggenstraat en de Wethouder Rijkeboerweg in Halfweg bleek ingrijpender dan verwacht, waardoor dit als vernieuwing is opgenomen in VOR 3, jaarschijf 2020. Het onderhoud aan het oostelijk gedeelte van de Julianastraat in Halfweg is doorgeschoven naar

2020 in verband met de werkzaamheden op de Mientekade.

Civieltechnische kunstwerken

Het achterstallig onderhoud dat is geconstateerd in het beheerplan kunstwerken is door de herprioritering vanuit de beheerplannen in 2016 en 2017 grotendeels weggewerkt. Uit een recente inspectie uit 2018 en begin 2019 blijkt dat 85% van het areaal kunstwerken in uitstekende of goede

staat is. Op basis van deze inspectie zijn de kunstwerken onderhouden op basis van de conditie van de kunstwerken. Uit de leeftijdsopbouw van het areaal komt naar voren dat de komende decennia veel bruggen het einde van de levensduur bereiken. Voor deze kunstwerken is extra onderhoud nodig om te voorkomen dat zij eerder moeten worden vervangen.

Vanuit VOR 2 hebben wij in samenwerking met de provincie Noord-Holland het project 'Vervangen kunstwerken Hoofdvaart/ Bennebroekerweg/ Bennebroekertocht' uitgevoerd. Voor het project voor het vervangen van de afstandbediening van de Weerenbrug in Zwanenburg en de Lijnderbrug in Lijnden uit VOR 2 hebben we aanvullend onderzoek laten doen. De uitvoering zal plaatsvinden in 2021.

Riolering

Het beheer van het rioolstelsel was gericht op het voldoen aan de zorgplichten voor afval-, hemel- en grondwater zoals beschreven in het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) 2015 tot en met 2019 en het GRP 2015-2020 Haarlemmerliede en Spaarwoude. Bij calamiteiten hebben wij direct actie ondernomen.

Wij hebben extra aandacht besteed aan het afkoppelen van regenwater van het rioolstelsel. Dit vermindert de belasting op de afvalwaterzuivering. In Spaarndam zijn wij gestart met de voorbereiding van fase 1A van het afkoppelprogramma Spaarndam (Spaarndam noordwest).

Uit de inspectieresultaten blijkt dat een groot deel van de geïnspecteerde strengen in aanmerking komt voor levensduur verlengende maatregelen.

Openbaar Groen

Wij hebben het openbaar groen onderhouden op basis van de kwaliteitskeuzes van het Beheerkwaliteitplan Openbare Ruimte (BKP). Per 1 januari 2019 hebben wij voor een periode van vier jaar nieuwe onderhoudscontracten in- en aanbesteed. Uit schouwen en bestekmeldingen bleek dat de beeldkwaliteit op een aantal locaties niet toereikend was. Wij hebben de aansturing van de aannemer aangescherpt. Als gevolg van regelmatige vervanging is de kwaliteit van de bomen en beplanting over het algemeen goed. Op locaties waar uit veiligheidsinspecties van bomen bleek dat de veiligheid in het geding was, hebben wij maatregelen getroffen, zoals het snoeien of vervangen van bomen. In totaal zijn 212 bomen verwijderd op grond van veiligheid. Een aandachtspunt is een toename van het aantal

Vanuit de VOR 3 hebben wij het vernieuwen van negen bruggen in Hoofddorp en Nieuw-Vennep afgerond. Wij zijn begonnen met de voorbereiding van de vervanging en/of vernieuwen van enkele kunstwerken, zoals een brug uit 1912 over de Hoofdvaart in Nieuw-Vennep, de renovatie van de Lisserbrug over de Ringvaart bij Lisserbroek en de monumentale Vijfhuizerbrug over de Ringvaart bij Vijfhuizen. Met deze projecten verduurzamen wij de kunstwerken verder door houten brugdekken te vervangen door composiet.

Fonteinen

Voor het goed functioneren van de fonteinen hebben wij regulier klein onderhoud uitgevoerd. Dit betrof onder andere het periodiek inspecteren en schoonhouden van de fonteinen. Begin 2019 hebben wij de fontein op het Polderplein hersteld.

Wij zijn gestart met de aanbesteding van deze werkzaamheden. In 2020 volgt de uitvoering. Wij hebben in de Domineeslaan in Zwanenburg de ontwatering op orde gebracht. Daarnaast is riolering vervangen, gecombineerd met diverse projecten zoals in de Zweilandstraat in Buitenkaag en in de IJweg in Zwanenburg. In de Oranje Nassaustraat in Halfweg is uit onderzoek gebleken dat de riolering moet worden vervangen. Dit is in voorbereiding genomen binnen het integrale project 'reconstructie Oranje Nassaustraat'. Tot slot zijn onderdelen van de drukriolering vervangen in Haarlemmerliede en Halfweg. De projecten N200 en hoofdfietsroute Amsterdam-Haarlem zijn uitgesteld, waardoor ook de vervanging van de riolering ter plaatse is doorgeschoven.

bomen van slechte kwaliteit. Dit betekent dat de komende jaren vervangingen plaats moeten vinden. Deze bomen staan verspreid over de gemeente en worden zoveel mogelijk meegenomen in integrale projecten.

Om de leefomgeving te verbeteren hebben wij vanuit VOR 3 bomen en beplanting vervangen, onder andere in Liesbos (Hoofddorp), de Koekoekslaan (Badhoevedorp), Kalslagerring/Smedeweg (Nieuw-Vennep) en de Vrijheids- en de Regenboogstraat (Rijsenhout). De vervanging van bomen in de Watergraafsmeerstraat in Hoofddorp is vertraagd in verband met het voorkomen van PFOS in de bodem. De benodigde reconstructie van de Rijnlanderweg, tussen de Bennebroekerweg en de

Venneperweg, bleek minder omvangrijk, waardoor de populieren konden blijven staan. De vervanging van bomen in de Reigerstraat in Badhoevedorp is in uitvoering. De vervanging van de beplanting langs de Eimer- en Leidsemeerstraat in Buitenkaag is uitgesteld in

Openbare verlichting

De kwaliteit van de Openbare Verlichting (OVL) is als gevolg van regelmatig onderhoud en vervangingen goed. Vanwege de veiligheid en de betrouwbaarheid hebben wij NEN-keuringen uitgevoerd aan het ondergrondse kabelnet en de OVL-kasten. Wij hebben de pilot met OVL op gelijkspanning en dynamisch dimmen in Abbenes gemonitord. Het doel hiervan is energiebesparing. De resultaten werken wij in het eerste kwartaal van 2020 uit. Vanuit VOR 3 hebben wij verspreid over de gemeente circa 3.000 verlichtingsarmaturen vervangen door dimbare LED-verlichting. Hierbij hebben wij een nieuw

Verkeersregelinstallaties (VRI's)

De kwaliteit van de VRI's is als gevolg van het huidige onderhoud- en vervangingsregime goed. Bij het beheer van de VRI's hebben wij innovatieve en/of energiebesparende technieken toegepast, zoals wachttijdmelders en het toepassen van energiezuinige LED-lampen.

Vanuit de VOR 3 hebben wij onder andere de VRI's op de volgende kruisingen gedeeltelijk vervangen:

- Hoofdweg Oostzijde / Nieuwe Bennebroekerweg (Hoofddorp)
- Hoofdwegen / Maria Tesselschadelaan (Hoofddorp, Calatrava Brug)
- Bennebroekerdijk / Meerweg (Zwaanshoek)

Watergangen

Het onderhoud van de gemeentelijke watergangen in beheer bij de gemeente bestond uit het maaien van de bermen, gezamenlijk met het hoogheemraadschap van Rijnland en het verwijderen van drijfvuil in stedelijk water. Uit een inventarisatie blijkt dat de hoeveelheid bagger in de watergangen te groot is. Het was niet mogelijk om watergangen te baggeren, vanwege onvoldoende locaties om de bagger op te brengen. Doordat eind 2019 een landelijk handelingskader voor PFAS is opgesteld en door

Begraafplaatsen

Wij hebben de begraafplaatsen op niveau Basis+ (A) van het Beheerkwaliteitplan (BKP) beheerd,

verband met het afstemmen van de werkzaamheden op andere projecten in de omgeving zoals het uitvoeringsprogramma op de Ringdijk, en de renovatie van het terrein rond het gemaal de Leeghwater.

dimregime toegepast, waardoor tussen 00:00 uur en 05:00 uur extra kan worden gedimd en meer energie kan worden bespaard.

Wij hebben lichtmasten vervangen op basis van afkeur na het uitvoeren van stabilisatiemetingen. Daarnaast hebben wij vanuit VOR 3 de kabelnetten en meetverdeekasten in Nieuw-Vennep Linqunda, Halfweg Noord, een gedeelte van Vijfhuizen en een gedeelte van Graan voor Visch (Hoofddorp) vervangen. Hierbij hebben wij ons eigen kabelnet verder uitgebreid, zodat wij storingen sneller kunnen verhelpen.

- Busbaan Zuidtangent Vesting / Waterlinie (Vijfhuizen)
- Spieringweg / Spaarneweg (Cruquius)
- Rijkstreek / Beechavenue (Schiphol-Rijk)

De VRI Oranje Nassaustraat/Julianastraat (Halfweg) is deels vervangen. De Oranje Nassaustraat is bij de reconstructie zodanig ontworpen dat de VRI vervalt en elders kan worden hergebruikt. De voorbereiding van de overdracht van de VRI Busbaan Zuidtangent Vesting / Waterlinie (Vijfhuizen) naar de provincie Noord-Holland is gestart. De VRI wordt in 2020 overgedragen.

het vaststellen van een geactualiseerde beleidsregel PFOS begin 2020 is het vanaf 2020 eenvoudiger om vrijgekomen baggerspecie te verspreiden. Wij hebben verspreid over de gemeente beschoeiing, duikers en stuwen vervangen vanuit VOR 3. Voorbeelden hiervan zijn: de beschoeiing aan de Spieringweg, Grote Poellaan in Rijsenhout, en de Middenweg/ Kerkweg in Haarlemmerliede; duikers aan de Weteringweg in Weteringbrug en de Kromme Spieringweg en een stuw aan de Aalsmeerderdijk.

om recht te doen aan deze bijzondere beheercategorie en de doelgroep. Het dagelijks

onderhoud aan de graven, het groen, de paden en de objecten is uitgevoerd door De Waterwolf. Door extra onderhoud en vervangingen aan bestrating, bomen en beplanting en meubilair hebben wij achterstallig onderhoud ingelopen. Wij hebben de mogelijkheid om de exploitatie van Meerterpen over te dragen aan een marktpartij onderzocht. Het onderzoek heeft niet geleid tot een mogelijkheid om de kostendekkendheid van

de begraafplaatsen te verbeteren en om die reden is voor begraafplaatsen nog geen beheerplan voorgelegd.

Als vervolg hierop onderzoeken wij de mogelijkheid om de inkomsten te verhogen door bijvoorbeeld andere vormen van begraven aan te bieden, zoals ecologisch begraven. Tevens doen wij een onderzoek naar een realistische mate van kostendekkendheid van de begraafplaatsen.

Jaarlijkse onderhoudslasten

Tabel 96

Omschrijving (bedragen × 1 mln.)	Begroting 2019	Werkelijk 2019	- = nadeel Verschil
1. Vastgoed			
1.01 Gebouwen niet voor Openbare dienst	0,21	0,29	-0,09
1.02 Brandweerkazernes	0,28	0,30	-0,01
1.03 Cultuur	0,72	0,69	0,03
1.04 Sport	0,74	1,35	-0,61
1.05 Monumenten, recreatiegebieden, aula en begraafplaatsen	0,11	0,24	-0,13
1.06 Jongerencentra en kinderopvang	0,14	0,04	0,10
1.07 Wijk- en Dorpsgebouwen (Sociaal Culturele gebouwen)	0,21	0,29	-0,08
1.08 Onderwijs	0,73	1,10	-0,37
1.09 Huisvesting Ambtenaren	0,03	0,11	-0,08
1.10 Parkeergarage Scorpius	0,17	0,25	-0,08
Totaal: 1. Vastgoed	3,35	4,66	-1,31
2. Sportterreinen	1,19	1,34	-0,15
3. Openbare speel-, sport- en ontmoetingsvoorzieningen en recreatiegebieden			
3.01 openbare speel-, sport- en ontmoetingsplekken	0,73	0,79	-0,06
3.02 het Haarlemmermeerse Bos, de Toolenburgerplas en Park 21	0,67	0,63	0,04
Totaal: 3. Openbare speel-, sport- en ontmoetingsvoorzieningen en recreatiegebieden	1,40	1,42	-0,02
4. Wegen ((Civieltechnische) Kunstwerken	6,65	7,02	-0,38
5. Riolering	2,39	2,11	0,27
6. Openbaar groen	7,63	7,58	0,05
7. Openbare verlichting	0,95	1,03	-0,08
8. Verkeerregelinstantaties (VRI)	0,41	0,22	0,18
9. Watergangen	0,32	0,24	0,08
10. Begraafplaatsen	0,72	0,73	-0,01
Totaal	25,01	26,38	-1,37

Toelichting

Ad 1. Bij de Sporthoeve zijn onvoorziene werkzaamheden uitgevoerd. Het gaat hierbij om meerwerk bij de vervanging van de zwembadgoten en de LBK sporthal. Bij de Estafette zijn eveneens onvoorziene werkzaamheden uitgevoerd. Het gaat hierbij om de vervanging van het gebouwbeheersysteem, de bodemreiniger en de vloerpotten. Naast onvoorziene werkzaamheden heeft er een afrekening plaatsgevonden met de Sportfondsen van sporttoestellen (periode 2017-2018).

Er zijn diverse schades aan de schoolgebouwen gemeld. Daarnaast is het dak van de Brede School Floriande Midden herstelt. Hiervoor is een schikking getroffen met de betreffende aannemer. Verder is de BMI installatie van het pand, Waddenweg 87, vervangen en schilderwerk uitgevoerd.

Ad 4. Door toenemende achterstanden in het (groot) onderhoud van verhardingen stijgen de uitgaven voor klein onderhoud om de veiligheid te waarborgen.

Ad 5. De voorbereiding en aanbesteding van de raamovereenkomst herstelmaatregelen riolering hebben meer tijd in beslag genomen dan voorzien. Als gevolg hiervan is de afweging gemaakt om de werkzaamheden vanwege weersomstandigheden niet meer aan het eind van het jaar in uitvoering te nemen.

Ad 8. De kosten voor onderhoud van verkeersregelinstallaties (VRI's) zijn beperkt gebleven omdat de laatste jaren veel installaties zijn vervangen. Ook eventuele storingen vielen onder de garantietermijn.

Hart van Zwanenburg

Vastgoed

Portefeuillehouder: Steffens-van de Water

Deze paragraaf geeft inzicht in de kaders en ontwikkelingen met betrekking tot onze gemeentelijke vastgoedportefeuille. Ons primaire doel daarbij is het vastgoed doeltreffend en doelmatig in te zetten voor de diverse beleidsdoelen. Een deel van de portefeuille dient ook een strategisch doel voor gebiedsontwikkelingen. Het portefeuillemanagement als sturings- en beheersinstrument voor het vastgoed is nog in ontwikkeling waar het gaat om de vaststelling van kaders en de vergroting van onze sturingsmogelijkheden.

Beleidskaders vastgoedportefeuille

Voor de sturing op onze vastgoedportefeuille zijn op dit moment de volgende beleidskaders van toepassing:

1. [Vastgoedportefeuilleplan](#)
2. [Accommodatiebeleid](#)
3. [Kwaliteitsniveau onderhoud](#)
4. [Verhuur- en verkoopbeleid](#)

1. Vastgoedportefeuilleplan

Vervolgonderzoek Rekenkamercommissie (RKC)
Vier jaar na het RKC-onderzoek Fundament voor Vastgoed (30 april 2015) heeft de RKC een vervolgonderzoek uitgevoerd om te beoordelen wat er met haar aanbevelingen is gedaan. In juni

2019 hebben wij de bevindingen ([2019.0029408](#)) van de RKC behandeld in de raad. De conclusie van de RKC is dat er in vier jaar tijd veel vooruitgang is geboekt. Toch is de hoofdvraag uit 2015 nog niet beantwoord en is de raad nog onvoldoende in positie om zijn kaderstellende en controlerende rol te vervullen. Het ontbreekt nog aan goed inzicht in doeltreffendheid en doelmatigheid.

De RKC heeft nu twee aanbevelingen gedaan:

1. Verzoek het college de informatievoorziening aan de raad in de P&C-producten verder te verbeteren (bijvoorbeeld met indicatoren met

streefwaarden), zodat de raad kaders kan stellen voor de doeltreffendheid en doelmatigheid van het vastgoedbeleid en dit ook kan controleren.

2. Verzoek het college een planning te maken voor de professionalisering van het vastgoedmanagement en de hoofdlijnen (doelen en mijlpalen) van deze planning te delen met de raad. Het college zou in deze planning concrete doelen, activiteiten en mijlpalen moeten opnemen, zodat helder is wie wat doet en wanneer wat gereed is.

Plan van Aanpak professionalisering Vastgoedmanagement

Vooruitlopend op de raadsbehandeling van het vervolgonderzoek van de RKC hebben we een informatieve raadsbijeenkomst met de raad gehad over de actuele situatie betreffende het vastgoedmanagement.

In vervolg op de aanbevelingen van de RKC hebben wij de raad per brief geïnformeerd ([X. 2019.13925](#) d.d. 30 oktober) over het plan van aanpak voor de professionalisering van ons vastgoedmanagement. Om ons doel – professionalisering van het vastgoedmanagement – te bereiken, hebben wij een aantal doelstellingen geformuleerd:

- het optimaal benutten van het gemeentelijk vastgoed;
- een kostenneutrale vastgoedportefeuille;
- een verantwoorde waardeontwikkeling op pandniveau;
- een duurzame, flexibele en waardeovaste portefeuille en dito panden;
- een effectieve en efficiënte manier van werken.

Deze doelstellingen zijn vertaald naar twaalf resultaatafspraken die we volgendelijk willen gaan realiseren. De eerste zeven resultaten ronden wij af in 2020 en vormen de basis van een goede vastgoedorganisatie. De overige resultaatafspraken (onder andere inzicht in optimale benutting, kostenneutrale portefeuille en waardeontwikkeling) vragen meer uitwerkingstijd en zullen uiterlijk 2024 afgerond zijn.

2. Accommodatiebeleid

Integraal Accommodatieplan

Eind 2019 hebben wij het Integraal Accommodatieplan 2019 (IAP) voor het eerst besproken (2019.0058287). Hierin is een werkwijze opgenomen die ons in staat stelt om per wijk in beeld te brengen welke voorzieningenbehoefte er is en hoe we dit het beste kunnen accommoderen. Daarbij kijken we niet alleen naar ons eigen vastgoed maar ook naar de mogelijkheden om privaat vastgoed in te zetten.

Naast de wijkgerichte aanpak gaan we met het IAP ook inzicht geven in de gemeentebrede behoefte aan maatschappelijk vastgoed en in de al aanwezige voorzieningen. Hierdoor kan de raad van betere informatie worden voorzien, zodat investeringen integraal kunnen worden afgewogen.

De opgave waar we voor staan, vraagt forse investeringen in optimalisatie (van bezetting en exploitatie), duurzaamheid en toegankelijkheid. Om deze investeringen in maatschappelijk vastgoed te financieren, wordt in een later stadium voorgesteld de meerjarige opbrengsten van vastgoed in te zetten als dekking. Dit wordt meegenomen bij de integrale afweging bij de voorjaarsrapportage. Begin 2020 zal het IAP in de raad behandeld worden.

Integraal Huisvestingsplan

Onderwijsvoorzieningen

In 2017 is het [Integraal Huisvestingsplan voor het onderwijs](#) (2017.0026699, IHP) vastgesteld voor de periode 2017 – 2024. Elke twee jaar wordt dit geactualiseerd. In 2019 is de eerste actualisatie vastgesteld ([2019.0057843](#), d.d. 29-10-2019). Bij deze actualisatie is ook de onderwijshuisvesting van de voormalige gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude meegenomen. Bij de actualisatie hebben we 2024 als eindmoment aangehouden omdat we voor de periode na 2024 nog nieuwe keuzes samen met de schoolbesturen moeten maken.

In deze actualisatie hebben we geanticipeerd op onder meer de ontwikkeling van Total Cost of Ownership (TCO), marktprijzen, leerlingenaantallen, woningbouw en andere ontwikkelingen.

Naast de actualisatie van het IHP heeft de gemeenteraad in 2019 drie kredietaanvragen geautoriseerd ten behoeve van nieuwe onderwijshuisvesting, te weten Rietveldschool (Badhoevedorp), Kameleon (Zwanenburg) en Hoofdvaart College/De Linie (Hoofddorp). Daarnaast heeft de gemeenteraad het verhuurbeleid voor Integrale Kindcentra (IKC's) en Integrale ontwikkelcentra (IOC's) vastgesteld ([2019.0057846](#), d.d. 19-12-2019). Hierin zijn de voorwaarden en condities vastgelegd waaronder schoolbesturen met hun partners kunnen werken aan de realisatie van een IKC of een IOC.

3. Kwaliteitsniveau onderhoud

Behoudens een paar uitzonderingen hebben we in 2019 ons vastgoed onderhouden conform de meerjarige onderhoudsplanung die in 2018 is opgesteld op basis van de onderhoudsinspecties. De uitzonderingen betreffen geplande onderhoudswerkzaamheden na 2019 voor de brede scholen die naar voren zijn gehaald in

verband met de wijzigingen in de eigendom- en beheersstructuur.

4. Verhuur- en verkoopbeleid

Verhuurbeleid

Bij de Programmabegroting 2019-2022 is aangekondigd dat in 2019 het huurbeleid vastgesteld zou worden. Bij de Programmabegroting 2020-2023 is aangegeven dat in 2020 het integrale beleidskader Vastgoed zal worden vastgesteld. Hierin worden de bestaande beleidskaders (onderhoudsbeleid, kostprijsdekkende huur en kerkoop vastgoed) geactualiseerd en nieuw beleid toegevoegd (onder andere huurbeleid).

Kostprijsdekkende huur

In 2018 is het beleid voor de invoering van de kostprijsdekkende huur (KPDH) vastgesteld. Hierin is vastgelegd hoe de KPDH uitgerekend moet worden. Verder is afgesproken dat de bestaande maatschappelijke huurder voor huurprijsverhogingen gecompenseerd wordt en niet belast wordt met de administratieve afhandeling van subsidies en huursommen. Het

afgelopen jaar is gebruikt om verdere procesafspraken te maken om de KPDH op een juiste wijze te implementeren. Het uitwerken van het proces heeft langer geduurd dan verwacht. De reden hiervoor is de complexiteit om de huurfacturatie administratief gescheiden te houden van de subsidie-administratie. De huurcontracten die nog niet kostprijsdekkend zijn afgesloten worden sinds dit jaar op natuurlijke momenten (moment van verlenging of opzegging) aangepast.

Verkoop vastgoed

De door ons vastgestelde [verkoopprocedure](#) (2018.0075089) is in 2019 voor het eerst toegepast. Hierbij is een lijst met te verkopen panden aan de organisatie voorgelegd met de vraag of de panden nog een beleidsmatig doel kunnen dienen. Omdat de gemeentelijke organisatie meer tijd nodig had voor de nieuwe werkwijze heeft het afstemmingsproces langer geduurd dan aanvankelijk voorzien en is er nog geen definitieve lijst met te verkopen panden vastgesteld. De verwachting is dat dit begin 2020 zal gaan plaatsvinden.

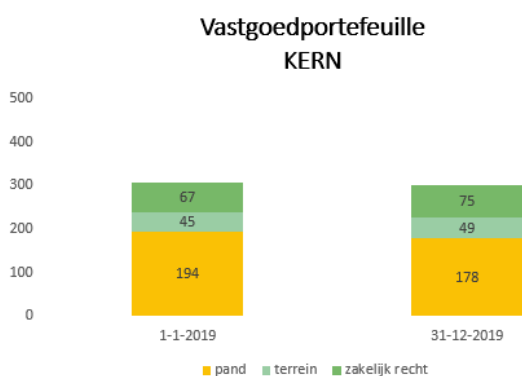
Ontwikkeling strategisch vastgoedmanagement

De professionalisering van het vastgoedmanagement is in 2019 verder opgepakt. Zo hebben we de begroting voor de vastgoedportefeuille verder uitgewerkt. Waar voorheen de portefeuille op programmaniveau werd begroot is vanaf 2020 de begroting op pandniveau beschikbaar. Daarnaast hebben we onverminderd doorgewerkt om de kwaliteit en betrouwbaarheid van onze vastgoeddata te verbeteren. Door deze verbeteringen kunnen we in de loop van 2020 een beter inzicht gaan geven in de prestaties van zowel onze vastgoedportefeuille als geheel, als van onze afzonderlijke panden. Dit alles maakt onderdeel uit van het plan van aanpak dat we dit najaar aan de raad hebben toegelicht.

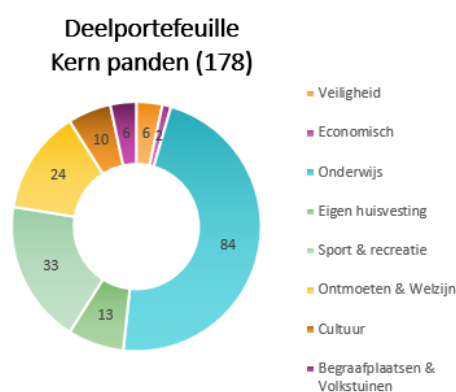
Portefeuille vastgoed

Per 1-1-2019 is de portefeuille uitgebreid met de panden, terreinen en zakelijk rechten van de fusiegemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude. Tegelijkertijd zijn een groot aantal van deze objecten niet opgenomen in de registratie van onze vastgoedportefeuille omdat sprake is van eeuwigdurend erfpacht (afgekocht). In feite is daarmee het eigendom naar de erfneer over gegaan. Daarnaast zijn er ook een aantal terreinen die niet correct zijn opgevoerd die verwijderd zijn uit de portefeuille. En er zijn een aantal panden uit de beheerportefeuille gehaald en in projecten opgenomen. Het aantal objecten

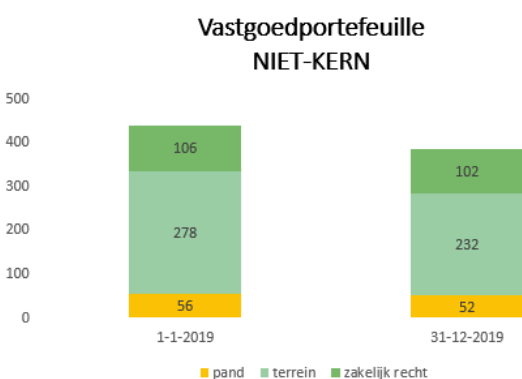
in onze vastgoedportefeuille bedraagt daarmee nu 688 objecten.

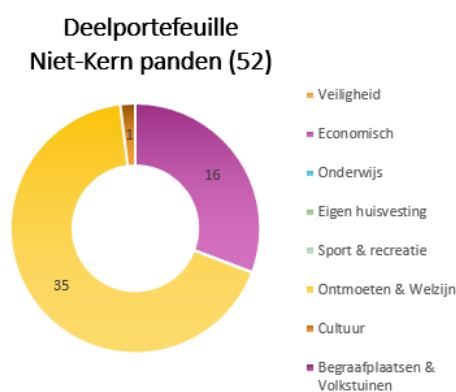
Figuur 14

Figuur 16

Figuur 15

Figuur 17

Overzicht lasten en baten van de vastgoedportefeuille

In de onderstaande tabel is een overzicht van baten en lasten van de gehele vastgoedportefeuille weergegeven. De lasten zijn verdeeld onder beheer-, onderhoud- en kapitaallasten. Onder de beheerlasten vallen verzekeringen, nutslasten, heffingen. De onderhoudslasten omvatten het eigenarenonderhoud met een activiteitscyclus van twee jaar of minder.

Onderhoudswerkzaamheden met een activiteitscyclus groter dan twee jaar komen ten laste van de onderhoudsvoorziening. De kapitaallasten omvatten rente- en afschrijvingslasten. De baten omvatten voornamelijk huur- en pachtinkomsten. In 2019 jaar zijn de pachtovereenkomsten opnieuw aanbesteed. De positieve opbrengsten die hieruit voortvloeien zijn volgend jaar zichtbaar.

Tabel 97

Begroting Lasten en baten per programma (bedragen x € 1.000)

	Begroting Lasten			Baten
	Beheer	Onderhoud	Kapitaal	
Veiligheid	107	260	287	20
Zorg en werk	0	0	11	0
Maatschappelijke ontwikkeling	6.339	3.634	19.548	15.044
Mobiliteit	320	9	107	0
Ruimtelijke ontwikkelingen	80	0	311	0
Wonen	14	11	8	211
Kwaliteit fysieke omgeving	39	34	0	0
Economische zaken	1.188	477	2.181	2.052
Totaal	8.087	4.425	22.452	17.327

Tabel 98

**Realisatie Lasten en baten per programma
(bedragen x € 1.000)**

	Realisatie Lasten			Baten
	Beheer	Onderhoud	Kapitaal	
Veiligheid	127	259	287	20
Zorg en werk	0	0	11	0
Maatschappelijke ontwikkeling	6.525	3.635	19.021	15.203
Mobiliteit	340	38	107	0
Ruimtelijke ontwikkelingen	76	0	311	0
Wonen	25	1	12	206
Kwaliteit fysieke omgeving	46	21	0	0
Economische zaken	1.595	552	2.443	2.722
Totaal	8.733	4.505	22.192	18.152

Toelichting grootste verschillen*Programma Economische zaken*

Er zijn twee strategische gronden verkocht voor respectievelijk € 350.000 en € 228.519. Dit levert een incidenteel voordeel op van € 578.519.

Daarnaast is de canon van het Chinees Hotel niet verrekend met de waarborgsom. Dit levert nu een incidenteel voordeel op van € 93.000.

Programma Economische zaken

De boekwaardes van deze strategische gronden zijn afgeboekt en bedragen respectievelijk € 175.000 en € 228.519. Dit levert een incidenteel nadeel op van € 403.000.

Programma Economische zaken

De boekwaarde van de Paviljoenlaan 1, voormalig restaurant Vork en Mes, is afgeboekt. Dit levert een incidenteel nadeel op van € 262.000.

Programma Maatschappelijke ontwikkeling

De afschrijvingstermijnen van sportvelden zijn gewijzigd naar aanleiding van de notitie Activabeleid 2019. Dit levert een structureel voordeel op.

Hardloopwedstrijd Badhoevedorp

Financiering

Portefeuillehouder: Nobel

In de Financiële verordening Haarlemmermeer 2016 is in artikel 21 opgenomen dat wij jaarlijks bij de begroting en de jaarstukken in de paragraaf Financiering verslag doen van de wijze waarop wij de treasuryactiviteiten uitvoeren. Hierbij komen in ieder geval de volgende punten aan de orde:

- de kasgeldlimiet
- de renterisiconorm
- de rentekosten en renteopbrengsten van de financieringsfunctie
- de schulden met een looptijd korter dan een jaar en het verschuldigde rentepercentage
- de schulden met een looptijd langer dan een jaar en het verschuldigde rentepercentage
- de liquiditeitsplanning en de financieringsbehoefte
- de rentevisie

Hiermee is deze paragraaf het instrument voor het transparant maken en daarmee het sturen, beheersen en controleren van de treasuryfunctie.

De uitgangspunten en richtlijnen voor het treasurybeleid zijn vastgelegd in de Financiële verordening Haarlemmermeer 2016 (artikel 15). De regels voor de uitvoering van de treasuryfunctie

zijn opgenomen in het door het college in 2019 geactualiseerde en door de raad vastgestelde Treasurystatuut ([2019.0054201](#)).

Doelstellingen treasurybeleid

De treasuryfunctie van de gemeente:

1. zorgt voor duurzame toegang tot financiële markten tegen acceptabele condities, zodat er te allen tijde voldoende middelen zijn om de gemeentelijke taken uit te voeren;
2. beheerst de risico's verbonden aan de financieringsfunctie zoals renterisico's, koersrisico's, kredietrisico's, liquiditeitsrisico's en valutarisico's;
3. streeft, binnen de kaders van de Wet fido, de bijbehorende ministeriële regelingen en dit treasurystatuut, naar een optimale financieringsstructuur tegen zo laag mogelijke kosten;
4. ondersteunt en adviseert alle onderdelen binnen de gemeentelijke organisatie bij financieringsvraagstukken;
5. waarborgt dat de taken en verantwoordelijkheden van de treasuryfunctie duidelijk worden geregeld.

Rente

Renteontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt

De korte termijn rente (looptijd < 1 jaar) is het afgelopen jaar iets gedaald. Ultimo 2019 ligt het percentage voor de 3 maanden rente onder de 0%. Het rentepercentage voor langlopende leningen (10 jaar) ligt ultimo 2019 rond de 0,3%. De verwachting is dat dit percentage op termijn licht gaat stijgen. De gewogen gemiddelde rente over onze langlopende leningenportefeuille bedroeg eind 2019 € 2,26 %.

Renterisico kort- en langlopende financiering

De door het rijk opgelegde kasgeldlimiet beperkt het risico van stijgende rentelasten voor de kortlopende financiering. De limiet beperkt de maximale omvang van de korte schuld (< 1 jaar) tot 8,5% van de totale lasten (inclusief reservemutaties) van de primaire programmabegroting. Voor 2019 bedraagt de limiet voor de gemeente Haarlemmermeer € 38,9 miljoen. In 2019 zijn we alle kwartalen binnen de kasgeldlimiet gebleven.

Financiering

Voor het uitoefenen van de treasuryfunctie is inzicht nodig in de huidige en toekomstige kasstromen. Deze kasstromen bestaan uit:

1. de kasstroom uit operationele activiteiten (de exploitatie)
2. de kasstroom uit investeringen en grondexploitaties
3. de kasstroom uit financieringsactiviteiten (aflossingen en stortingen van aangetrokken en uitgezette geldleningen).

Het inzicht hierin wordt verkregen door het permanent actualiseren van onze

Gerealiseerd saldo kortlopende schulden:

Tabel 99

Bedragen x € 1.000	Realisatie 2019
1e kwartaal	34.843
2e kwartaal	31.108
3e kwartaal	6.697
4e kwartaal	24.480

De renterisiconorm beperkt het renterisico op de langlopende financiering. De norm bevordert de spreiding van de looptijden van de kapitaalmarktleningen (looptijd lening > 1 jaar) door de omvang te beperken van de leningen waarvoor de rente in een bepaald jaar moet worden aangepast. Het rijk heeft de maximale omvang van leningen met een rente-aanpassing vastgesteld op 20% van het begrotingstotaal (inclusief reservemutaties). In 2019 bedraagt de renterisiconorm € 91,5 miljoen. Wij hebben in 2019 een bedrag van € 43 miljoen afgelost en € 40 miljoen aangetrokken, hiermee zijn wij binnen de renterisiconorm gebleven.

liquiditeitsplanning. Op basis van ervaringscijfers, inschatting van de uitgaven en ontvangsten, en de mutaties in de leningenportefeuille voorzagen wij voor 2019 een financieringsbehoefte van € 144 miljoen. Door aanpassingen in de investeringsplanning en de begroting is dit gedurende 2019 bijgesteld naar € 40 miljoen. Medio 2019 is een lening van € 20 miljoen tegen een rente percentage van -0,02 % aangetrokken en eind 2019 is tweemaal € 10 miljoen aangetrokken tegen respectievelijk 0,2 % en 0,365 %.

Tabel 100 geeft een specificatie van de mutaties in de leningenportefeuille.

Tabel 100

Bedragen x € 1 miljoen	Begroting	Realisatie
Stand per 1 januari	441	411
Nieuwe leningen	144	40
Reguliere aflossingen	-43	-43
Extra aflossingen	0	0
Stand per 31 december	542	408

EMU saldo

Het EMU-saldo van de overheid is een in Europees verband gehanteerd en gedefinieerd macro-economisch begrip. Het EMU-saldo is het vorderingensaldo van de overheid. Het EMU-saldo van de lokale overheden telt mee voor het EMU-saldo van de totale Nederlandse overheid. Om te komen tot een beheerste ontwikkeling van het EMU-saldo van de lokale overheid zijn lokale overheden verplicht de meerjarige EMU-begrotingsgegevens in de begroting op te nemen. Daarnaast wordt de ontwikkeling van het EMU-saldo gevolgd door middel van verplichte rapportages over de uitvoering aan het CBS. Voor

2019 was een EMU-saldo van € -69 miljoen geraamd. Het gerealiseerde EMU-saldo over boekjaar 2019 was € -31 miljoen.

Financieringsresultaat

Het financieringsresultaat bestaat uit het verschil tussen het totaal van de werkelijk betaalde en berekende rente over onze financieringsmiddelen en het totaal van de renteontvangsten en de doorberekende rente over de vaste activa. Het gerealiseerde financieringsresultaat voor 2019 is € 2,1 miljoen, wat gelijk is aan de raming in de Najaarsrapportage 2019.

Netto-rentelasten

De netto-rentelasten die de gemeente verschuldigd is voor de aangetrokken geldleningen worden via het renteomslagpercentage verdeeld over de programma's. Het renteomslagpercentage voor 2019 is vastgesteld op 2,5 %. Een deel van de rente is tegen een percentage van 1,5 % doorbelast aan de bouwgrondexploitaties (grexen). Voor de financiering met eigen middelen is een percentage gehanteerd van 2,3 %. De werkelijk aan de taakvelden toegerekende rente is

€ 2.059.983 hoger dan de werkelijke rentelasten. Deze afwijking bedraagt 14% van de werkelijke rentelasten en overschrijdt de norm van 25% uit de [notitie rente 2017](#) van de commissie BBV niet. Daarin is opgenomen dat een correctie van de toegerekende rente verplicht is, als de afwijking groter is dan 25%.

In [Tabel 101](#) wordt inzicht gegeven in de totstandkoming van het financieringsresultaat en het renteomslagpercentage.

Tabel 101 Berekening omslagrente

Omschrijving		Primaire begroting	Bijgestelde begroting	Realisatie
a. De externe rentelasten over de korte en lange financiering		11.023	8.880	8.871
b. De externe rentebaten		- 1.164	-1.111	-1.076
Totaal door te rekenen externe rente		9.859	7.769	7.795
c. De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend		-2.757	-2.280	-2.287
De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend		0	0	0
Saldo door te rekenen externe rente		7.101	5.489	5.508
d1. Rente over eigen vermogen	2,3%	6.706	6.971	6.971
d2. Rente over voorzieningen (gewaardeerd op contante waarde)	2,3%	2.072	2.081	2.081

Omschrijving		Primaire begroting		Bijgestelde begroting		Realisatie
De aan taakvelden (programma's inclusief overzicht Overhead) toe te rekenen rente (renteomslag)		15.880		14.541		14.560
e.. De werkelijk aan taakvelden (programma's inclusief overzicht Overhead) toegerekende rente (renteomslag)	2,5%	17.507	2,5%	16.605	2,5%	16.619
f. Renteresultaat op het taakveld treasury		1.628		2.064		2.060
Boekwaarde gefinancierde activa per 1-1-2019		700.280		645.690		645.690
Het percentage van aan taakvelden toe te rekenen rente bedraagt		2,27%		2,25%		2,25%
Verschil omslagrente en werkelijk toegerekend percentage		0,23%		0,25%		0,25%
Renteresultaat ten opzichte van toe te rekenen rente		10%		14%		14%

Schuldbeheersing

In de notitie Schuldbeheersing 2016 (2016.0051961), vastgesteld op 22 december 2016, is besloten om voor het monitoren van de schuld drie indicatoren te hanteren en daarvoor normen vast te stellen. Op basis van deze door de raad vastgestelde normen kan bepaald worden of een indicator op groen, oranje of rood staat (stoplichtenmodel). Door gebruik te maken van drie indicatoren kan genuanceerd gekeken worden naar de schuldpositie. Hierbij is de volgende sturing van toepassing:

1. Eén rode indicator: verhoogde waakzaamheid, aandacht voor de schuldpositie
2. Twee rode indicatoren: sterk verhoogd waakzaamheid, focus op schuldverlaging
3. Drie rode indicatoren: direct ingrijpen noodzakelijk

De volgende indicatoren worden gebruikt: Netto schuldquote, Lasten schuldpositie en Onzekere inkomsten.

Ontwikkeling indicatoren

De hiervoor beschreven ratio's geven het volgende beeld:

Netto schuldquote

Realisatie 2018	Raming 2019	Realisatie 2019
90,2%	109,9%	97,2%

Lasten schuldpositie

Realisatie 2018	Raming 2019	Realisatie 2019
9,7%	10,6%	9,6%

Onzekere inkomsten

Realisatie 2018	Raming 2019	Realisatie 2019
8,4%	7,0%	2,7%

Conclusie

De netto schuldquote is aanzienlijk verbeterd ten opzichte van de ramingen. Dit komt doordat er in

2019 voor € 49 miljoen minder is geïnvesteerd dan begroot. Hierdoor zijn er minder leningen aangetrokken. De indicator Onzekere inkomsten is ook verbeterd. Deze indicator is gebaseerd op de verwachte uitgaven en inkomsten van de bouwgrondexploitaties. Deze zijn in het MPG met de standlijn 1 januari 2020 geactualiseerd.

Met twee ratio's op groen en één op oranje is de ontwikkeling van de schuldpositie zoals verwacht. Toch blijft er reden tot waakzaamheid en aandacht voor de schuldbeheersing. De verbetering van de netto schuldquote wordt vooral veroorzaakt door het doorschuiven van investeringen naar latere jaren. Deze investeringen zullen uiteindelijk wel uitgevoerd worden. Hierdoor zal de financieringsbehoefte en daarmee de stand van de vaste schuld op termijn toenemen.

Berekeningswijze en normen

Netto Schuldquote

$$\text{netto schuldquote} = \frac{\text{netto schuld}}{\text{totale inkomsten (voor bestemming reserves)}}$$

De gehanteerde norm van de indicator is:

Kleurcodering	Percentage
Groen	0% - 89%
Oranje	90% - 119%
Rood	120% en hoger

Lasten schuldpositie

$$\text{procentuele lasten schuldenpositie} = \frac{\text{rente / afschrijvingslasten}}{\text{totale inkomsten (voor bestemming reserves)}}$$

De gehanteerde norm van de indicator is:

Kleurcodering

Groen	0% - 12,4%
Oranje	12,5% - 14,9%
Rood	15% en hoger

Percentage

Onzekere inkomsten

$$\text{procentuele onzekere inkomsten} = \frac{\text{onzekere inkomsten in meerjarenbeeld}}{\text{totale schuldenlast eind periode meerjarenbeeld}}$$

De gehanteerde norm van de indicator is:

Kleurcodering

Groen	0% - 9,9%
Oranje	10% - 14,9%
Rood	15% en hoger

Percentage

Fietsexcursie

Bedrijfsvoering

Portefeuillehouder: Booij, Rip

Bedrijfsvoering betreft alle activiteiten die de gemeentelijke organisatie in staat stelt duurzaam te presteren en maatschappelijke waarde te creëren. Denk aan personeelsbeleid, huisvesting, informatievoorziening en ICT, inkoop en financiën.

Gemeente als werkgever

We stellen medewerkers in staat om te 'werken vanuit de bedoeling' door ons te richten op de (door)ontwikkeling van talent, vakmanschap, professionaliteit en gemeenschappelijke waarden. We merken dat we een interessante werkgever op de arbeidsmarkt zijn en het lukt om goede mensen uit de markt te interesseren om bij ons te komen werken. Ook zijn we een inclusieve werkgever die ongeacht achtergrond, leeftijd of geslacht kansen biedt. Onderzoek van de Universiteit van Tilburg heeft dit bevestigd.

Bij inclusiviteit hoort ook participatie van mensen met afstand tot de arbeidsmarkt. We nemen als werkgever met 14,9 banen (streefcijfer 11,5) ons aandeel. Met 55 stagiaires stellen we ons voor jonge potentiële werknemers als interessante werkgever op. Inzetten op talent en benadrukken van professionaliteit zorgt voor een hoge interne mobiliteit van startersfuncties naar meer senioren functies en van uitvoerende naar managementfuncties. Meer dan de helft (12 van

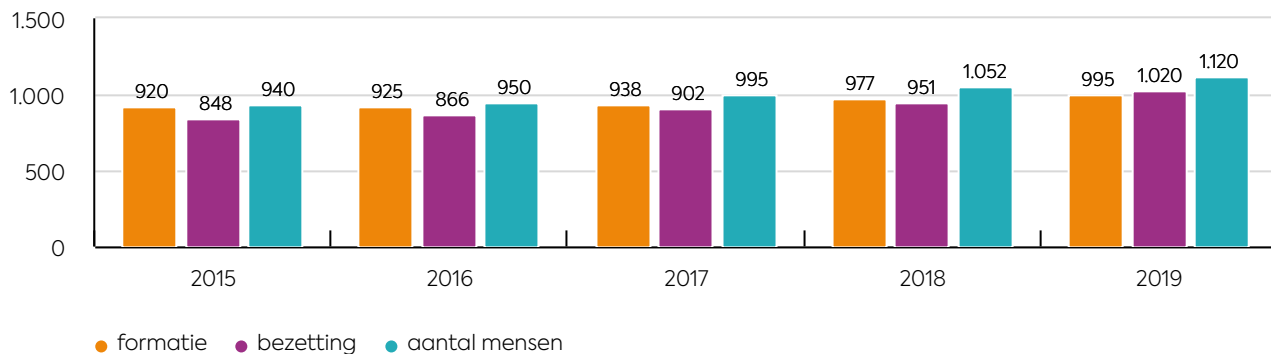
de 21) van onze managementvacatures vullen we intern in.

Daarnaast zorgt het inzetten op talent, professionaliteit en 'werken vanuit de bedoeling' ervoor dat we zeer veel aan kunnen en doen. Die ambitieuze houding heeft ook een keerzijde. De werkdruk wordt al jaren als hoog ervaren en we moeten met het externe rapport over de formatie-ontwikkeling in het achterhoofd voortdurend zoeken naar de juiste prioriteiten. Na daling van ons ziekteverzuim in voorgaande jaren, blijft ons verzuim nu op gelijk niveau. In relatie tot de gevoelde werkdruk hebben we daar de nodige aandacht aan gegeven in de vorm van de inzet van een verzuimexpert die workshops en trainingen heeft verzorgd voor het management en de medewerkers. Daarnaast is de verzuimbegeleiding verbeterd waardoor sneller passend werk wordt gevonden wat een snellere terugkeer op de werkvloer mogelijk maakt.

Het geplande medewerkersonderzoek wordt in het eerste kwartaal van 2020 gehouden.

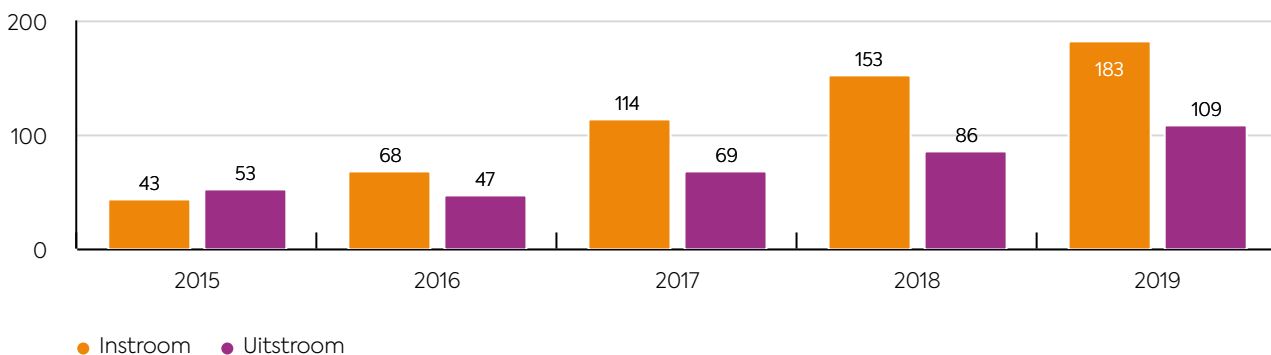
Kerngegevens

Formatie en bezetting (fte en aantal)

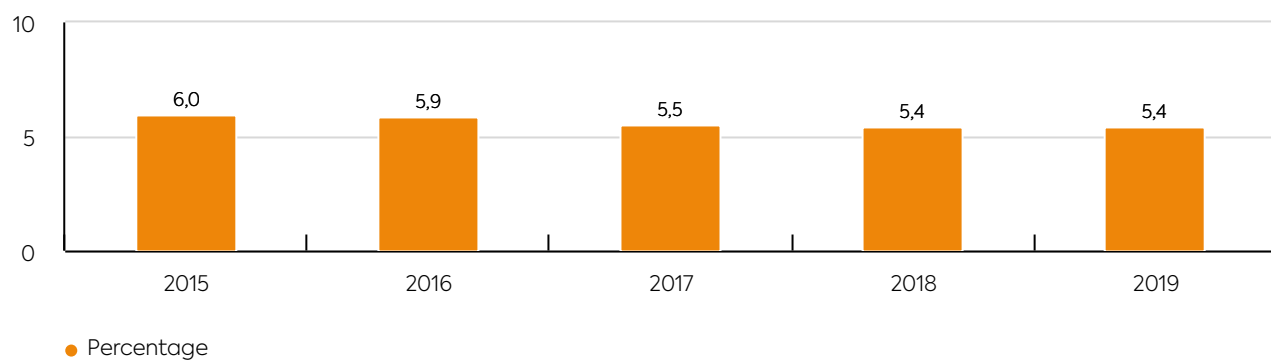
Figuur 18

In- en uitstroom (aantal)

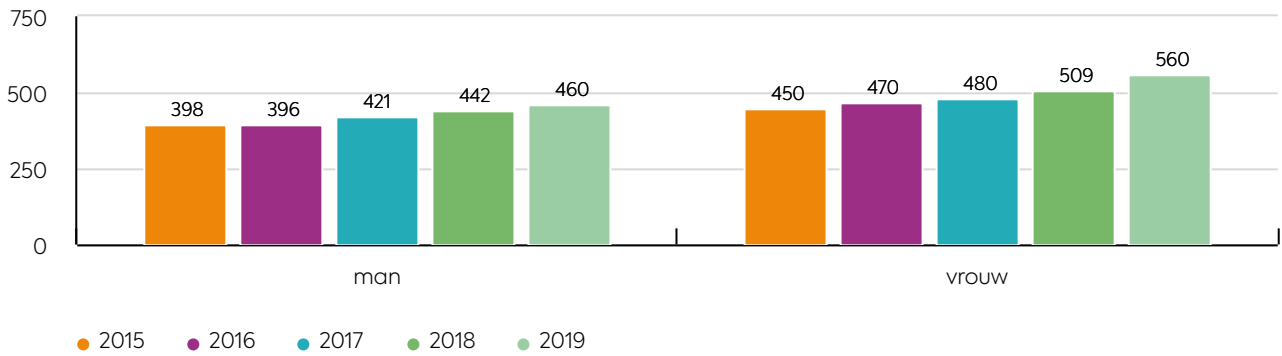
Figuur 19

Ziekteverzuim (percentage)

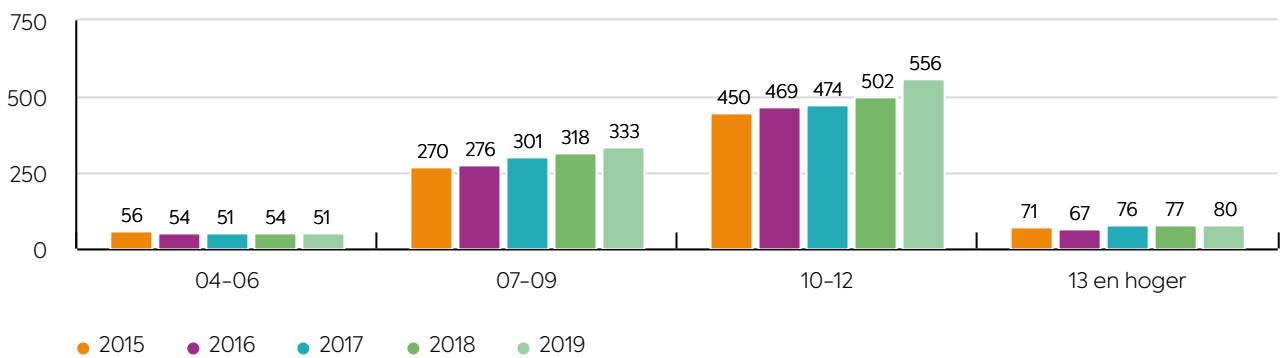
Figuur 20

Man Vrouw verdeling (bezetting fte)

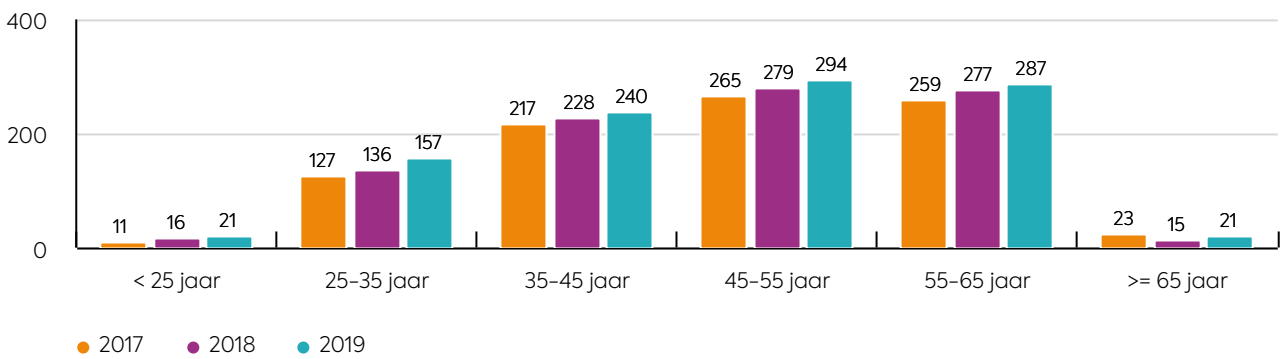
Figuur 21

Salarisschaalverdeling (bezetting fte)

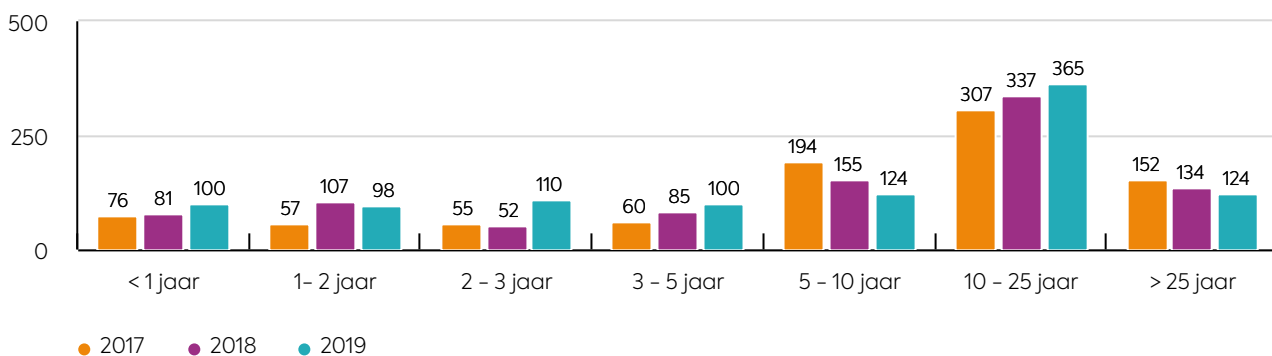
Figuur 22

Leeftijdscategorie (bezetting fte)

Figuur 23

Dienstjaren (bezetting fte)

Figuur 24

Verbetering digitale dienstverlening en IT-innovatie

We verbeteren onze dienstverlening aan inwoners door meer te digitaliseren en slimmer te werken. Om dit te bereiken heeft de raad in 2017 ingestemd met de uitvoeringsagenda digitale dienstverlening en IT-innovatie (2017.0021302).

Om de doelen op dit gebied te realiseren zijn we in 2018 een programma Digitale Dienstverlening gestart.

Het programma Digitale Dienstverlening is nu afgesloten. De verbetering van onze digitale dienstverlening wordt vanaf 2020 vanuit de lijnorganisatie opgepakt. In de twee jaar van het programma zijn onder andere de volgende resultaten behaald:

- diverse digitale geografische kaarten (viewers) zijn ontwikkeld om informatie over een wijk of gebied te tonen op de gemeentewebsite. Daarnaast is voor de gemeentelijke organisatie een groot aantal themakaarten gemaakt die voor (de analyses van) complexe beleidsvraagstukken zoals de energietransitie en de Omgevingswet kunnen worden gebruikt;
- de afhandelprocessen van enkele aanvragen, meldingen en facturen zijn gedigitaliseerd. Zo verloopt de afhandeling sneller en zien we eenvoudiger wat de voortgang is. Onder andere voor het proces van meldingen openbare buitenruimte, aanvraag van APV-vergunningen of de starterslening;

- het aanbod, gebruik en beheer van online aanvraagformulieren ('e-formulieren') op de website is verbeterd. In het bijzonder noemen wij het digitale formulier voor het melden van gebreken in de openbare buitenruimte. Samen met inwoners hebben we het formulier toegankelijker en makkelijker gemaakt, doordat zij overal op basis van hun GPS-locatie een melding kunnen doen;
- de kwaliteit en toegankelijkheid van de website is verbeterd, ook voor inwoners die minder digitaal vaardig zijn of minder goed kunnen zien. Dit hebben we gedaan door monitoring op basis van innovatieve technieken en in samenspraak met inwoners en belangenverenigingen;
- onderzoek en kleinschalige pilots zijn gedaan met nieuwe digitale technologieën. Denk aan 'blockchain', 'smart parking', 'chatbots' en een 'digitaal klantportaal'. De onderzoeken en pilots hebben laten zien dat deze nieuwe technologieën en concepten kansrijk zijn voor het verbeteren van de dienstverlening, maar het vervolg vraagt nog om verdere uitwerking en onderzoek;
- online gegaan met de tool Bereken Uw Recht op de gemeentewebsite. Hiermee kunnen inwoners op basis van enkele eenvoudige vragen achterhalen of zij recht hebben op inkomensondersteuning vanuit de gemeente.

Gegevens en informatiebeveiliging

De vraag naar informatie en gegevens neemt snel toe, evenals de waarde ervan. Door wetgeving wordt steeds meer nadruk gelegd op het openbaar maken van informatie en koppeling van systemen. Dit zijn enkele van de vele nieuwe ontwikkelingen op ICT-gebied, waardoor de complexiteit van de ICT-omgeving sterk

toeneemt. Inwoners en ondernemers moeten ervan uit kunnen gaan dat hun gegevens bij ons in goede handen zijn. We besteden daarom structureel aandacht aan zowel technische maatregelen als het beveiligings-bewustzijn van medewerkers.

Op technisch, personeel en organisatorisch gebied hebben we maatregelen genomen om de kans op digitale aanvallen te verkleinen en de impact hiervan te beperken. Toch blijft het een continue digitaal kat en muis spel tussen hackers en gemeente waardoor de lat steeds hoger gelegd moet worden. In 2020 moet de gemeente naast de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG), die vanaf mei 2018 al geldt, ook gaan voldoen aan de Baseline Informatiebeveiliging Overheid. We hebben daarom extra capaciteit ingezet voor verschillende voorbereidende taken op dit gebied.

Gemeentelijke huisvesting

Eerder is besloten de gemeentelijke huisvesting te gaan vernieuwen om nieuwe manieren van werken en organiseren te kunnen faciliteren.

Plannen voor de nieuwe huisvesting hebben we verder uitgewerkt. Het project is onderdeel gaan uitmaken van de programmatische aanpak van Stadscentrum Hoofddorp. De Bestuurlijke voortgangsrapportage Stadscentrum Hoofddorp ([2019.0019618](#)) is in juni in een raadsessie behandeld. De staat van onderhoud van het Raadhuis blijft een punt van zorg. Al jaren worden alleen het hoognodige beheer, onderhoud en noodzakelijke reparaties uitgevoerd. De geldende Arbonormen en de veiligheid mogen niet in gevaar komen. Deze werkwijze kan niet lang meer voortduren. De installaties worden ouder en onderdelen zijn

Duurzaam in Control

We hebben de programmatische aanpak van Duurzaam in Control (DinC) afgerond en de opgaven structureel belegd in de organisatie. Het programma heeft geleid tot versterking van de formele structuur, de processen en ook de professionele houding en het gedrag dat daarbij hoort. Onze ambitie is als organisatie met minder regels en 'vanuit de bedoeling' duurzaam in control te komen en te blijven. Betere beheersing

Inkoopbeleid

In alle reguliere aanbestedingstrajecten hebben we aandacht voor Maatschappelijk Verantwoord Inkopen (MVI). Hiermee geven we, naast het vanzelfsprekende kader van rechtmatig en doelmatig inkopen, door middel van inkoop een bijdrage aan de ambities op de thema's duurzaamheid, inkoop bij lokale en regionale ondernemers, social return en innovatie.

Informatiebeheer

We slaan informatie van en over onze inwoners en ondernemers steeds meer centraal op in het zaak- en archiefsysteem, zodat we nog beter grip krijgen op onze informatiehuishouding, inclusief een compleet archief. Daarnaast hebben we koppelingen gelegd tussen het zaak- en archiefsysteem en afhandelapplicaties. Hierdoor zijn zaakdossiers op ieder moment actueel en geautomatiseerd gearchiveerd.

moeilijker verkrijgbaar. Onderdelen zijn vervangen en overig noodzakelijk onderhoud en reparaties zijn uitgevoerd (totaal € 358.000). Ook het komende jaar zullen we niet ontkomen aan vervangen als reparatie niet mogelijk is. Duidelijk is dat wanneer de installaties niet te repareren zijn, de kosten van vervanging aanzienlijk zullen zijn. Daarnaast belemmeren de indeling en inrichting van het gebouw een moderne manier van (samen)werken. Om aan de vraag om andersoortige ruimten te kunnen voldoen is het onontkoombaar om in de huidige huisvesting aanpassingen te doen. We zullen ter voorbereiding op de nieuwe huisvesting proeftuinen creëren. De projectgroep 'Nieuwe huisvesting' stelt het ontwerp samen voor de fysieke, virtuele en mentale (cultuur & gedrag) werkomgeving.

en meer effectieve sturing op kernprocessen vergroten de voorspelbaarheid en verminderen de risico's. De tijdelijke investering wordt voortgezet door structurele investeringen in de versterking van de controlfunctie in de organisatie. We blijven aandacht houden voor Duurzaam in Control zijn. Dit doen we via verdere implementatie van de Visie op Control en het controlstatuut ([2018.0056726](#)).

In juli is het Inkoopbeleid 2019 vastgesteld ([2019.0030669](#)). We meten de voortgang van de MVI doelstellingen middels prestatie-indicatoren.

In de [Tabel 102](#) zijn de streef- en de realisatiewaarden weergegeven.

Tabel 102

Omschrijving	Eenheid	Bron	Metingen			Prognose
			2017	2018	2019	2019
Duurzaamheid	% van het totale gemeentelijk inkoopvolume van werken en leveringen met een fysieke component, waarbij in de uitvraag is ingezet op de transitie naar de circulaire economie	Eigen gegevens: aanbestedings-overzicht en spend analyse	61%	78%	41%	40%
Duurzaamheid	Aantal contracten per jaar die circulair ingericht zijn	Eigen gegevens: Aanbestedings-overzicht	2	4	4	2
Duurzaamheid	% van het inkoopvolume van werken en diensten, waarbij in de uitvraag is ingezet op de transitie naar duurzame energie en brandstoffen.	Eigen gegevens: Aanbestedings-overzicht en spend analyse	49%	30%	32% ¹	50%
Duurzaamheid	Aantal gerealiseerde projecten per jaar met minimaal een energieneutrale gebruiks- en/of exploitatiefase.	Eigen gegevens: Aanbestedings-overzicht	1	4	0 ²	4
Inkoop bij lokale en regionale ondernemers	% van inkoopbudget, ingekocht bij lokale en regionale bedrijven	Eigen gegevens: Spend analyse	50%	54%	49%	50%
Social return	% van lokaal en regionaal inkoopvolume bij bedrijven met 1-2 werknemers	Eigen gegevens: Aanbestedings-overzicht en spend analyse	n/b	n/b	n/b	65%
Social return	Inkoopvolume waarbij in de uitvraag social return is geëist	Eigen gegevens: Aanbestedings-overzicht	76%	66%	60% ³	75%
Innovatie	Aantal uitgevoerde marktconsultaties bij Europese aanbestedingen	Eigen gegevens: Aanbestedingsoverzicht	6	9	6 ⁴	5

- 1 In een aantal grote projecten (Wmo en Wmo hulpmiddelen, westelijke ontsluiting outlet Sugar City, verkeersmaatregelen Linqenda, onderhoud parkeermeters, beveiligingsdiensten, catering) hebben we geen voorwaarden gesteld aan duurzame brandstoffen omdat het project zich daar niet voor leende.
- 2 We hebben voorwaarden opgenomen over duurzame brandstoffen in meerdere opdrachten voor de aanleg van wegen. In deze projecten is een energieneutrale gebruiks- of exploitatiefase niet mogelijk.
- 3 Vanwege het ontbreken van een Social Return Coordinator zijn we tijdelijk gestopt met het opnemen van SROI in aanbestedingen.
- 4 Dit jaar hebben we minder marktconsultaties gedaan omdat de aanbestedingen minder nieuwe kennis vergden.

Huttenbouw

Verbonden partijen

Portefeuillehouder: Nobel, Rip, Ruigrok, Schuurmans-Wijdeven, Sedee, Steffens-van de Water

Deze paragraaf bevat een overzicht van alle verbonden partijen, de wijze waarop de gemeente een belang heeft in de verbonden partij, het openbaar belang dat ermee gediend wordt en de financiële gegevens van de verbonden partij, zoals het eigen vermogen, vreemd vermogen en het verwachte rekeningsresultaat.

We hebben de keuze onze taken in eigen beheer uit te voeren, derden deze taken gesubsidieerd te laten doen of onze belangen via een verbonden partij te verwezenlijken. Een belangrijk criterium voor de wijze waarop onze taken worden uitgevoerd is doelmatigheid. Verder zijn de mate waarin we invloed hebben op het volbrengen van de taken en het risico dat ermee is gemoeid bepalend.

Een verbonden partij wordt in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) als volgt gedefinieerd: 'Een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijke belang én een financieel belang heeft'.

- Van een bestuurlijk belang is sprake als wij op één of andere manier zeggenschap hebben. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om een zetel in het bestuur of stemrecht bij bestuurlijke beslissingen
- Het financieel belang betekent dat wij middelen die wij aan een derde partij ter beschikking stellen niet terugontvangen in geval van faillissement, dan wel dat financiële problemen op ons verhaald kunnen worden

In het BBV is dus expliciet geregeld dat een verbonden partij een financieel belang én een bestuurlijk belang vertegenwoordigt. Indien het alleen om een financieel belang of alleen om een bestuurlijk belang gaat, dan is geen sprake van een verbonden partij.

Conform het BBV worden de verbonden partijen integraal verantwoord in de programma's. Dit zorgt voor een versterking van inzicht in de bijdrage van de verbonden partij aan de maatschappelijke doelstellingen. Eventuele risico's ten aanzien van een verbonden partij worden rechtstreeks in deze paragraaf beschreven.

Begroting- en verslaggevingsregels

Voor verbonden partijen gelden de eigen van toepassing zijnde begroting- en verslaggevingsregels. Voor gemeenschappelijke regelingen met rechtspersoonlijkheid (openbaar lichaam en bedrijfsvoering-organisatie) zijn dat eveneens de regels volgens het BBV.

Tabel 103

Samenwerkingsvorm Wgr	Openbaar lichaam	Bedrijfsvoering- organisatie	Gemeenschappelijk orgaan	Centrum gemeente	Lichte regeling
Rechtspersoonlijkheid	√	√	X	X	X
Eigen begroting en jaarrekening	√	√	√	X	X
Toepassing BBV	√	√	√	n.v.t.	n.v.t.

Voor privaatrechtelijke partijen gelden de verslaggevingsvoorschriften volgens het Burgerlijk Wetboek (BW), waarbij voor vennootschappen een en ander is uitgewerkt in BW2 Titel 9. Daarnaast kunnen afhankelijk van de situatie internationale verslaggevingstandaarden gelden. Privaatrechtelijke organisaties kennen geen specifieke voorschriften voor begrotingen. Indien daarvoor regels gelden, dan zijn dat regels die in het eigen statuut (of daarvan afgeleide stukken) van de organisatie zijn vastgelegd.

Beleidskader verbonden partijen

De visie op en de beleidsvoornemens omtrent verbonden partijen zijn vastgelegd in het in 2017 vastgestelde [Beleidskader verbonden partijen 2017](#) (2017.0041198). Hierin zijn onze beleidsvoornemens beschreven om een actieve regie toe te passen op onze verbonden partijen. Dit doen wij onder andere door onze deelnemingen de corporate governance code na te laten leven.

Tevens is onder meer in het beleidskader opgenomen:

1. het toetsingskader verbonden partijen;
2. het proces op hoofdlijnen rond de besluitvorming over deelneming in verbonden partijen;
3. de wijze van sturing van verbonden partijen, waaronder het vastleggen van afspraken over vertegenwoordiging en informatieverstrekking aan college en raad;
4. het afwegingskader ten aanzien van de uitbreiding van bestaande samenwerkingsrelaties met nieuwe toetredende partijen.

Overzicht verbonden partijen

De verbonden partijen van de gemeente Haarlemmermeer zijn:

Tabel 104

Nr.	Overzicht verbonden partijen	Eigenaarsrol	Opdrachtgeversrol	Type	Wetten
Gemeenschappelijke regelingen					
1	Vervoerregio Amsterdam	Verkeer en vervoer	-	Samenwerkingsverband	Wet GR / BBV
2	Amstelland-Meerlanden overleg	Regionale samenwerking	-	Samenwerkingsverband	Wet GR / BBV
3	AM match	Sociale Zaken	Werk & Inkomen	Samenwerkingsverband	Wet GR / BBV
4	Veiligheidsregio Kennemerland (VRK)	Veiligheid	Veiligheid	Samenwerkingsverband	Wet GR / BBV
5	Cocensus	Financiën	Financiën	Samenwerkingsverband	Wet GR / BBV
6	Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied	Handhaving	Vergunningen	Samenwerkingsverband	Wet GR / BBV
7	Recreatieschap Spaarnwoude	Financiën	Recreatie	Samenwerkingsverband	Wet GR / BBV
Vennootschappen en coöperaties					

Nr.	Overzicht verbonden partijen	Eigenaarsrol	Opdrachtgeversrol	Type	Wetten
8	Meerlanden Holding NV	Financiën	Beheer en onderhoud	Naamloze vennootschap	Burg. Wetboek 2
9	De Waterwolf Buitenruimte BV	Financiën	Beheer en onderhoud	Besloten vennootschap	Burg. Wetboek 2
10	Duurzaam Bedrijf Haarlemmermeer BV	Financiën	Energietransitie	Besloten vennootschap	Burg. Wetboek 2
11	Energiebedrijf Haarlemmermeer BV	Financiën	Energietransitie	Besloten vennootschap	Burg. Wetboek 2
12	Zonnepanelen Haarlemmermeer BV	Financiën	Energietransitie	Besloten vennootschap	Burg. Wetboek 2
13	Schiphol Area Development Company NV	Financiën	Grondzaken	Naamloze vennootschap	Burg. Wetboek 2
14	Hoofdvaart BV	Financiën	Grondzaken	Besloten vennootschap	Burg. Wetboek 2
15	GEM A4 Zone West CV	Financiën	Grondzaken	Commanditair vennoot	Burg. Wetboek 2
16	GEM President CV	Financiën	Grondzaken	Commanditair vennoot	Burg. Wetboek 2
17	GEM Polanenpark CV	Financiën	Grondzaken	Commanditair vennot	Burg. Wetboek 2
18	GEM A4 Zone West Beheer BV	Financiën	Grondzaken	Besloten vennootschap	Burg. Wetboek 2
19	President Beheer BV	Financiën	Grondzaken	Besloten vennootschap	Burg. Wetboek 2
20	Polanenpark BV	Financiën	Grondzaken	Besloten vennootschap	Burg. Wetboek 2
21	Recreatieplas Haarlemmermeer BV	Financiën	Recreatie	Besloten vennootschap	Burg. Wetboek 2
22	Stedin NV	Financiën	Financiën	Naamloze vennootschap	Burg. Wetboek 2
23	Eneco Energie NV	Financiën	Financiën	Naamloze vennootschap	Burg. Wetboek 2
24	Bank Nederlandse Gemeenten NV	Financiën	Financiën	Naamloze vennootschap	Burg. Wetboek 2
Stichtingen en verenigingen					
25	VNG	-	Bestuur	Vereniging	Burg. Wetboek 2

Hierna staat nadere informatie beschreven per verbonden partij. Onder andere zijn hier de financiële gegevens genoemd. Het financieel belang is gebaseerd op de jaarrekening 2018 of de begroting 2019 van de verbonden partij. Het eigen vermogen, vreemd vermogen, solvabiliteit (eigen vermogen gedeeld door totaal vermogen) en het resultaat zijn gebaseerd op de jaarstukken 2018 van de verbonden partij. Als ten tijde van het opstellen van onze jaarstukken 2019, de (voorlopige) jaarstukken 2019 van de verbonden partijen nog niet beschikbaar waren, zijn de cijfers uit de begroting 2019 aangehouden of het jaarverslag 2018. Dit wordt vermeld bij de financiële gegevens.

Vervoerregio Amsterdam

Tabel 105

Algemene informatie	De Vervoerregio Amsterdam is een samenwerkingsverband van vijftien gemeenten in de regio Amsterdam op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen en gestart per 1 januari 2017. Het Rijk heeft de regio's Amsterdam en Rotterdam/Den Haag bij uitzondering de wettelijke status van "vervoerregio" gegeven met behoud van de wettelijke bevoegdheden en middelen (BDU). De belangrijkste taken van de Vervoerregio Amsterdam liggen op het gebied van (regionaal) verkeer en vervoer. De vijftien gemeenten zetten zich onder andere in voor een optimale bereikbaarheid van de Amsterdamse regio. In de samenwerking binnen de vervoerregio spelen deelregio's een belangrijke rol. Wij maken deel uit van de regio Amstelland-de Meerlanden.
Programma	Mobiliteit
Beleidsdoelen	A. Een gemeente die verkeersveilig is per auto, met de fiets, te voet en het openbaar vervoer. B. De doorstroming van alle vormen van vervoer en de bereikbaarheid van Haarlemmermeer dient op elk moment van de dag zo optimaal mogelijk te zijn.
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke Regeling
Eigenaarsrol	Portefeuillehouder Verkeer en vervoer
Opdrachtgeversrol	-
Bestuurlijk belang	Lidmaatschap Dagelijks Bestuur en deelname aan Regioraad. Het aantal leden in de Regioraad voor de gemeente staat in verhouding tot het inwoneraantal van de gemeente.
Aandelenbelang	De gemeenschappelijke regeling heeft geen aandelen. Elk lid van de Regioraad heeft één stem.
Financieel belang	Deelnemende gemeenten waarborgen de betaling van rente en aflossing van geldleningen aangegaan door de Vervoerregio voor de uitvoering van haar taak. Dit in verhouding tot het inwoneraantal van de deelnemende gemeente.
Financiële gegevens	Beginstand 31-12-2017 Eindstand 31-12-2018

Eigen vermogen	€ 1.264.197	€ 795.977
Vreemd vermogen	€ 287.516.613	€ 337.241.392
Solvabiliteit ultimo 2018	0,2 %	
Begroot resultaat 2020	€ 0	

Financiële gegevens

De financiële gegevens 2018 zijn afgeleid uit het jaarverslag 2018. Het jaarverslag 2019 is nog niet beschikbaar. De Vervoerregio wordt sinds 1 januari 2017 direct bekostigd uit de Brede Doeluitkering (BDU) van het rijk. Vanuit gemeente Haarlemmermeer wordt geen financiële bijdrage gedaan.

Eventuele risico's

Geen materiële risico's.

Amstelland–Meerlanden Overleg

Tabel 106

Algemene informatie	Het Amstelland–Meerlanden Overleg (AM) is een samenwerking tussen de gemeenten Aalsmeer, Amstelveen, De Ronde Venen, Diemen, Haarlemmermeer, Ouder-Amstel en Uithoorn op basis van een gemeenschappelijke regeling. Doel is door afstemming te komen tot een effectiever regionaal beleid en gezamenlijke belangenbehartiging bij onder andere de Metropoolregio Amsterdam (MRA) en de provincie Noord-Holland. In de bestuurlijke regiegroep van de MRA zitten twee bestuurders uit het AM-overleg. Daarnaast vertegenwoordigen AM bestuurders de AM-regio in de bestuurlijke MRA platforms op het gebied van onder andere mobiliteit, economie, ruimte en duurzaamheid.		
Programma	Bestuur, samenleving en publiekscontact		
Beleidsdoelen	C. Het behartigen van de belangen van Haarlemmermeer buiten de gemeentegrenzen en het versterken van de bestuurlijke samenwerking.		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke Regeling		
Eigenaarsrol	Portefeuillehouder Regionale Samenwerking		
Opdrachtgeversrol	-		
Bestuurlijk belang	Lid Regiegroep AM en via de deelregio AM bestuurlijke vertegenwoordiging in diverse MRA overleggen.		
Aandelenbelang	De gemeenschappelijke regeling heeft geen aandelen		
Financieel belang	De geraamde bijdrage van de gemeente Haarlemmermeer in 2020 bedraagt € 107.516 op een totaal van € 252.352		
Financiële gegevens	Beginstand 31-12-2017	Eindstand 31-12-2018	
Eigen vermogen	€ 217.975	€ 102.952	
Vreemd vermogen	€ 0	€ 0	
Solvabiliteit ultimo 2018	100%		
Begroot resultaat 2020	€ 0		

Financiële gegevens

Het jaar 2018 laat een negatief resultaat zien van ruim € 115.000. De reden voor dit resultaat is dat de personeelskosten voor de regiosecretarissen over 2017 ten onrechte niet ten laste zijn gebracht van 2017 maar van 2018. In 2017 was er een overschot van niet geboekte loonkosten. Dit overschot is toen in de egaliseringsreserve gestort. Voor 2018 is dit overschot weer onttrokken aan de egaliseringsreserve.

De deelnemende gemeenten dragen € 0,73 per inwoner bij aan het AM. Besluitvorming hierover heeft in Haarlemmermeer plaatsgevonden bij de Voorjaarsrapportage 2017 (2017.0025366).

Eventuele risico's

Geen materiële risico's.

AM match

Tabel 107

Algemene informatie	Met ingang van 1 juli 2016 is werkorganisatie AM match gestart. Het betreft een samenwerkingsverband van de gemeenten Aalsmeer, Amstelveen, Haarlemmermeer, Ouder-Amstel en Uithoorn. Deze organisatie heeft één kerntaak: de re-integratie naar werk voor de doelgroep die onder de Participatiewet valt, voor zover zij een loonwaarde hebben die lager is dan 70% van het minimumloon. Bij de uitvoering van deze kerntaak wordt zoveel mogelijk ingezet op de plaatsing bij
---------------------	---

	reguliere werkgevers. Voor de doelgroep wordt ingezet op verdere ontwikkeling en blijft de focus gericht op door- en uitstroom. AM match is ook de plek waar beschut werk namens de vijf deelnemende gemeenten wordt aangeboden.	
Programma	Zorg en werk	
Beleidsdoelen	C. Onze inwoners zijn economisch zelfstandig; werk boven uitkering.	
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling	
Eigenaarsrol	Portefeuillehouder Werk & Inkomen	
Opdrachtgeversrol	Portefeuillehouder Werk & Inkomen	
Bestuurlijk belang	Het bestuur van de GR wordt gevormd door de wethouders Sociale Zaken van de vijf deelnemende gemeenten. De voorzitter is de wethouder uit de gemeente Haarlemmermeer. De dagelijkse verantwoording en leiding van de organisatie ligt bij de algemeen directeur.	
Aandelenbelang	De gemeenschappelijke regeling heeft geen aandelen. In het algemeen bestuur heeft de gemeente Haarlemmermeer twee van de acht stemmen. In het dagelijks bestuur heeft ieder lid één stem.	
Financieel belang	€ 0	
Financiële gegevens	Beginstand 31-12-2017	Eindstand 31-12-2018
	Eigen vermogen	€ 6.909.000
	Vreemd vermogen	€ 2.123.000
	Solvabiliteit ultimo 2018	76%
	Begroot resultaat 2020	€ - 196.000

Financiële gegevens

Het resultaat over 2018 bedraagt € 226.000. Dit is € 130.000 hoger dan begroot. Dit bedrag wordt aan de gemeenten uitgekeerd. Het aandeel voor de gemeente Haarlemmermeer bedraagt € 123.144 (54,5%).

Het resultaat in de primaire begroting voor 2020 is begroot op een tekort van € 196.000. Dit negatieve resultaat kan worden gedekt uit het positieve resultaat dat hiervoor in de jaarrekening van 2017 is gereserveerd. Hierdoor hoeft de gemeente naar verwachting ook in 2020 geen bijdrage in de exploitatie van AM match te betalen.

Eventuele risico's

De grootste risicofactoren worden in het algemeen gevormd door de commerciële activiteiten binnen AM match en de ontwikkelingen in de rijksbijdrage (correctie voor loonontwikkeling en bezuinigingen, onvoorspelbaarheid landelijke ontwikkelingen etc.). Eind 2017 is een risico analyse gemaakt voor het jaar 2018 en 2019. Op basis hiervan is de omvang van een algemene reserve vastgesteld. De risico analyse geeft een bedrag van € 1.966.000 (incl. onvoorzien) aan aanwijsbare risico's. Het bestuur heeft in de vergadering van 16 november 2017 deze risico-analyse vastgesteld en het bedrag van de algemene reserve voor 2018 en 2019 vastgesteld op € 2.466.000 (inclusief een marge van € 500.000).

Veiligheidsregio Kennemerland (VRK)

Tabel 108

Algemene informatie	Per 1 januari 2008 maakt de gemeente Haarlemmermeer deel uit van de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Kennemerland (VRK). De VRK bestaat uit de GGD Kennemerland (inclusief bureau GHOR) en de Regionale Brandweer Kennemerland.	
Programma	Veiligheid , Zorg en werk en Maatschappelijke ontwikkeling	
Beleidsdoelen	B. Het verzekeren van de doelmatige en slagvaardige verlening op het gebied van brandweezorg, crisisbeheersing en geneeskundige hulpverlening. A. Inwoners ontvangen zorg en ondersteuning thuis. A. Inwoners ervaren zo min mogelijk sociale- en gezondheidsproblemen en ontwikkelen een verantwoorde leefstijl.	
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling	
Eigenaarsrol	Portefeuillehouder Veiligheid	
Opdrachtgeversrol	Portefeuillehouder Veiligheid	
Bestuurlijk belang	Lid van het dagelijks bestuur en lid van het algemeen bestuur. Haarlemmermeer heeft acht van de 32 stemmen in het algemeen bestuur.	
Aandelenbelang	De gemeenschappelijke regeling heeft geen aandelen.	
Financieel belang	In 2019 was de bijdrage van de gemeente Haarlemmermeer € 15.640.000. Dit is 31,4% van de totale gemeentelijke bijdragen van € 49.761.000.	
Financiële gegevens	Beginstand 31-12-2017	Eindstand 31-12-2018

Eigen vermogen	€ 3.379.000	€ 3.358.000
Vreemd vermogen	€ 39.989.000	€ 41.612.000
Solvabiliteit ultimo 2018	7,5%	
Verwacht resultaat 2019	€ 693.000	

Financiële gegevens

De jaarrekening VRK 2019 is nog niet gereed op het moment dat de jaarrekening van de gemeente Haarlemmermeer wordt opgemaakt. De 2e bestuursrapportage 2019 geeft de stand van zaken weer op 1 september 2019. De eindejaar verwachting komt uit op een positief saldo van circa € 1,1 miljoen. Dit bedrag is inclusief het voorziene begrotingsaldo van € 455.000. Bij de besluitvorming over de 1e bestuursrapportage is afgesproken dit begrotingsaldo bij het vaststellen van de jaarrekening 2019 terug te storten naar de gemeenten. Na effectuering van dat voornemen wordt een jaarresultaat verwacht van € 693.000. De VRK had een begrotingssaldo voor 2019 van € 18.000. Afwijking van het begrotingssaldo wordt voornamelijk veroorzaakt door vrijval onderhoudsvoorziening meldkamer, extra opbrengsten verkoop brandweermateriaal en het efficiënt uitvoeren van het vaccinatieprogramma.

Eventuele risico

Voor de nieuwe GGZ (geestelijke gezondheidszorg) taken dient extra personeel te worden geworven. De krapte op de arbeidsmarkt vormt een risico om goed gekwalificeerd en gespecialiseerd personeel te vinden.

De gevolgen van het functioneel leeftijdontslag (FLO)-overgangsrecht en de gewijzigde fiscale regelgeving daaromtrent brengt risico's met zich mee.

De speciale positie van brandweervrijwilligers staat niet expliciet in de wet benoemd. Zoals het er nu naar uit ziet krijgen ook vrijwilligers vanaf 2021 een vaste aanstelling bij de VRK. Dit zou betekenen dat zij pensioen moeten opbouwen en dat er sociale lasten moeten worden betaald. Beslissing hieromtrent is uitgesteld tot 2021.

Cocensus

Tabel 109

Algemene informatie	Cocensus is een Gemeenschappelijke Regeling (GR). Deze is opgericht op 1 januari 2007 door de gemeenten Haarlemmermeer en Haarlem. In de loop van de jaren hebben de gemeenten Hillegom, Beverwijk, Oostzaan, Wormerland, Alkmaar, Heerhugowaard, Langedijk, Bergen en Den Helder zich aangesloten bij deze GR.	
Programma	Algemene dekkingsmiddelen	
Beleidsdoel	A. Belastingen (OZB, parkeren, toeristenbelasting, precariobelasting).	
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling	
Eigenaarsrol	Portefeuillehouder Financiën	
Opdrachtgeversrol	Portefeuillehouder Financiën	
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur kent vanuit iedere gemeente één lid vanuit het college van burgemeester en wethouders. Het dagelijks bestuur wordt gevormd door een voorzitter, een plaatsvervangend voorzitter en drie leden aangewezen vanuit de leden van het algemeen bestuur.	
Aandelenbelang	De GR heeft geen aandelen. Van de 24 stemmen heeft Haarlemmermeer vijf stemmen (20,8%)	
Financieel belang	Begrote bijdrage in 2019 € 3.815.200	
Financiële gegevens	Beginstand 31-12-2017	Eindstand 31-12-2018
Eigen vermogen	€ 199.953	€ 205.312
Vreemd vermogen	€ 5.587.578	€ 4.175.671
Solvabiliteit ultimo 2018	4,7%	
Begroot resultaat 2020	€ 0	

Financiële gegevens

De jaarrekening 2019 is nog niet gereed maar de verwachting is dat er een klein positief resultaat is.

Eventuele risico's

Cocensus gaat per 1 april 2021 verhuizen naar een nieuwe locatie aan de Trompet in Heemskerk. Omdat er mogelijk vervroegd huurcontracten moeten worden ontbonden schuilt hier een financieel nadeel in. Naar inschatting is het risico begrensd tot maximaal € 200.000.

In algemene zin is de toenemende automatiseringsgraad in samenhang met de aangescherpte wet- en regelgeving op het gebied van beveiliging persoonsgegevens een risico die niet altijd even goed te

beheersen valt. Cocensus heeft een aantal maatregelen genomen om het risico zoveel mogelijk in te perken. Het financiële effect van een dergelijk risico is moeilijk in te schatten.

Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied

Tabel 110

Algemene informatie	Per januari 2013 nemen wij deel aan de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (OD NZKG). De oprichters van de OD zijn de gemeenten Amsterdam, Zaanstad, Haarlemmermeer en de provincie Noord-Holland. De OD helpt het Noordzeekanaalgebied waarin de dienst opereert veiliger en gezonder te maken en te houden. De primaire doelstelling voor deelname aan de OD is verbetering van de dienstverlening voor bedrijven en uniformering van vergunningverlening en handhaving. Hiervoor is schaalvergroting onontbeerlijk. Wij geven opdracht aan de OD voor de uitvoering van taken die zijn vastgelegd in een dienstverleningsovereenkomst. Het bestuur van de OD bestaat uit een algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en de voorzitter.		
Programma	Veiligheid en Kwaliteit fysieke omgeving		
Beleidsdoelen	A. Een veilige woon- en leefomgeving voor inwoners, ondernemers en bezoekers in de gemeente Haarlemmermeer. B. Het verzekeren van de doelmatige en slagvaardige hulpverlening op het gebied van brandweezorg, crisisbeheersing en geneeskundige hulp. E. Haarlemmermeer biedt een gezond leefklimaat.		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling		
Eigenaarsrol	Portefeuillehouder Handhaving		
Opdrachtgeversrol	Portefeuillehouder Vergunningen		
Bestuurlijk belang	Twee leden Algemeen Bestuur, één lid Dagelijks Bestuur		
Aandelenbelang	De GR heeft geen aandelen		
Financieel belang	De financiële bijdrage van Haarlemmermeer in 2018 bedraagt € 6.872.000 (totaal van alle deelnemers € 43.252.000).		
Financiële gegevens	Beginstand 31-12-2017	Eindstand 31-12-2018	
Eigen vermogen	€ 5.371.000	€ 3.884.000	
Vreemd vermogen	€ 17.691.000	€ 15.970.000	
Solvabiliteit ultimo 2018	19,6%		
Begroot resultaat 2020	€ 0		

Financiële gegevens

Het definitieve resultaat over 2018 is positiever dan de verwachting bij de tweede tertaalrapportage. Door de krapte op de arbeidsmarkt is men niet in staat geweest alle vacatures in te vullen, waardoor de capaciteitskosten lager zijn. Daarnaast is door vrijval van een voorziening het resultaat positiever. De benodigde onttrekking aan de algemene reserve is € 46.000 geworden in plaats van de verwachte € 425.000. Na de onttrekking is het resultaat van de OD NZKG over 2018 nihil.

Voor het programma bouw zijn, ten opzichte van het 2e tertaal, lagere baten gerealiseerd van € 0,2 miljoen. De lasten zijn € 50.000 lager dan verwacht. In de laatste maanden van 2018 heeft de daling van het aantal aanvragen in het product “verbouw” zich vooral in het grootstedelijk gebied doorgezet. Het programma bodem heeft een positief resultaat van € 178.000 over 2018 gerealiseerd ten opzichte van het tweede tertaal. Het resultaat wordt veroorzaakt door sterk hogere volumes op vrijwel alle producten. Wat betreft het programma milieu valt op te merken dat ten opzichte van het tweede tertaal zien er een voordeel op de lasten omdat verschillende vacatures niet zijn ingevuld door de krapte op de arbeidsmarkt. De baten zijn ook iets hoger dan verwacht doordat er meer offertewerkzaamheden zijn afgerond. Hiermee komt het totale resultaat uit op € 341.000 positief. Het programma BRZO kent een positief resultaat van € 27.000. De baten binnen het programma Randvoorwaardelijk zijn conform de begroting. Op de lasten is een klein nadeel gerealiseerd op inhuurkosten (€ 42.000). Het programma Bedrijfsvoering komt uit op een positief resultaat van € 220.000 door de gevormde voorziening werkhervattingskas die vrijvalt.

Eventuele risico's

De beschikbare weerstandscapaciteit is van voldoende ratio teneinde eventuele risico's op te vangen. Door economische hoogconjunctuur, welke ook effect heeft op de bouwwereld, stijgt de landelijke vraag naar bouwactiviteiten en derhalve stijgt het aantal vergunningsaanvragen. Als gevolg van de krapte op de arbeidsmarkt is het risico dat de inhuurkosten zullen stijgen. Naast hogere kosten kan dit gevolgen hebben voor de kwaliteit van de diensten. Verschillende aanpassingen van wet- en

regelgeving zullen de komende periode volgen. De Omgevingswet, Wet open Overheid, Wet Kwaliteitsborging bouw en de Natuurwet. De inschatting is dat de wijziging in wet- en regelgeving impact kan hebben op de werkzaamheden van de OD NZKG, waaronder een verstoring in de operationele te leveren kwaliteit en personele frictiekosten. De grootste risico's betreffen de Omgevingswet en Wet Kwaliteitsborging bouw.

Recreatieschap Spaarnwoude

Tabel 111

Algemene informatie	In 1971 is de Gemeenschappelijke regeling Recreatieschap Spaarnwoude (GRS) afgesloten tussen gemeente Haarlemmermeer en de gemeenten Haarlem, Velsen en Amsterdam en de provincie Noord-Holland. Doel van de GRS casu quo het Recreatieschap is het bevorderen van een evenwichtige ontwikkeling van de openlucht recreatie, het tot stand brengen en bewaren van een evenwichtig natuurlijk milieu en het tot stand brengen en onderhouden van een landschap dat hierop is afgestemd in het werkingsgebied van de regeling, gelegen tussen Amsterdam en Haarlem. De participanten dragen gezamenlijk zorg voor het beheer en ontwikkeling van dit openbare gebied dat grotendeels samenvalt met de Bufferzone Amsterdam-Haarlem. Ook het toezicht op en handhaven van de Algemene Verordening Spaarnwoude maakt onderdeel uit van het beheer.		
Programma	Maatschappelijke ontwikkeling		
Beleidsdoel	E. Inwoners beschikken over voldoende aantrekkelijke mogelijkheden om te recreëren, bewegen actief en nemen deel aan sport.		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling		
Eigenaarsrol	Portefeuillehouder Financiën		
Opdrachtgeversrol	Portefeuillehouder Recreatie		
Bestuurlijk belang	Provincie Noord-Holland levert twee bestuursleden en de vier gemeenten leveren ieder één bestuurslid voor het algemeen bestuur. Elk bestuurslid heeft één stem. Het dagelijks bestuur bestaat uit drie leden. Zij worden aangewezen uit en door het algemeen bestuur.		
Aandelenbelang	De GR heeft geen aandelen. Er is gelijke zeggenschap onder de deelnemers.		
Financieel belang	De bijdrage van de gemeente Haarlemmermeer bedraagt in 2019 € 512.214 van het totaal aan bijdragen van € 4.980.443.		
Financiële gegevens	Beginstand 31-12-2017	Eindstand 31-12-2018	
	Eigen vermogen	€ 17.947.422	€ 17.136.409
	Vreemd vermogen	€ 1.605.728	€ 1.793.998
	Solvabiliteit ultimo 2018	90,5%	
	Begroot resultaat 2020	€ 0	

Financiële gegevens

Het Recreatieschap is opgebouwd uit de volgende onderdelen:

- Spaarnwoude SPW, het gebied dat wordt ingesloten door het Noordzeekanaal aan de noordoostzijde, Velsersbroek en Haarlem aan de westzijde en de snelweg A200 aan de zuidzijde. Onze bijdrage is 4,4% van het totaal. Voor 2020 is dit € 159.720;
- Spaarnwoude SGP, de uitbreidingsgebieden in Haarlemmermeer en Tuinen van West die zijn aangelegd in het kader van het Strategisch Groenproject Haarlemmermeêr Groen. Onze bijdrage is 25%. Voor 2020 is dat 362.892;
- Spaarnwoude SMG, de uitbreidingsgebieden rondom Schiphol die zijn aangelegd in het kader van het plan Mainport & Groen. Beheerlasten worden bekostigd uit een afkoopsom die van de Stichting Mainport en Groen in 2013 is ontvangen.

De geconsolideerde Jaarrekening 2018 Recreatieschap Spaarnwoude (dus inclusief SGP en SMG) is in 2018 in totaal gunstiger uitgevallen dan begroot. Het verschil is vooral verklaarbaar door lagere uitgaven voor incidentele projecten (doorschuiven werkzaamheden) en de nieuwe afschrijvingsystematiek conform de BBV regelgeving. Het lager uitvallende exploitatietekort komt ten laste van de reserves. Daarmee wordt de participantenbijdrage stabiel gehouden.

Eventuele risico's

De risico's die zich kunnen voordoen bij Recreatieschap Spaarnwoude zijn in 2018 geïnventariseerd en daarmee wordt rekening gehouden in de begroting. Voorzover er sprake is van niet begrote risico's zijn de huidige reserves voldoende om deze te dekken.

Meerlanden Holding NV

Tabel 112

Algemene informatie	Meerlanden Holding N.V. (MH) is onder andere werkzaam op het gebied van de inzameling, verwerking en recycling van afvalstoffen, straatreiniging en gladheidbestrijding. MH is een overheid gedomineerde afval- en reinigingsorganisatie van en voor de deelnemende gemeenten: Haarlemmermeer, Aalsmeer, Heemstede, Noordwijkerhout, Bennebroek/Bloemendaal, Diemen, Lisse en Hillegom.		
Programma	Kwaliteit fysieke omgeving		
Beleidsdoelen	B. Het sturen van afvalstromen naar maximaal hergebruik. D. Gemeentelijke wegen, straten en pleinen zijn goed begaanbaar, schoon en veilig.		
Rechtsvorm	Naamloze vennootschap		
Eigenaarsrol	Portefeuillehouder Financiën		
Opdrachtgeversrol	Portefeuillehouder Beheer en Onderhoud		
Bestuurlijk belang	Uit hoofde van de gehouden aandelen vertegenwoordigt de portefeuillehouder deelnemingen (wethouder Financiën) de gemeente Haarlemmermeer in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.		
Aandelenbelang	De gemeente Haarlemmermeer bezit 97.228 van de 183.480 geplaatste en volgestorte aandelen en heeft daarmee een meerderheidsbelang van 52,99% .		
Financieel belang	De aandelen van De Meerlanden kennen een nominale waarde van € 46. Dit resulteert in een financieel belang van € 4.472.488.		
Financiële gegevens	Beginstand 31-12-2017	Eindstand 31-12-2018	
Eigen vermogen	€ 27.049.000	€ 28.220.000	
Vreemd vermogen	€ 29.562.000	€ 26.454.000	
Solvabiliteit ultimo 2018	51,6%		
Begroot resultaat 2020	€ 3.110.000 (resultaat voor rente en belastingen)		

Financiële gegevens

Meerlanden kent een zeer gezonde vermogensstructuur met beperkte financieringsbehoefte.

Eventuele risico's

De beschikbare weerstandscapaciteit is ruim voldoende voor eventuele risico's.

De Waterwolf Dienstverlening Buitenruimte BV

Tabel 113

Algemene informatie	Sinds 1 januari 2009 bezit de gemeente 100% van de aandelen van de Waterwolf Dienstverlening Buitenruimte BV. Met de Waterwolf nieuwe stijl is een vennootschap neergezet die zich ook als leerwerkbedrijf richt op re-integratietaken.		
Programma	Kwaliteit fysieke omgeving		
Beleidsdoelen	A. Goed onderhouden openbaar groen en bomen, die bijdragen aan een positieve beleving van de openbare ruimte. C. Zorgen voor een adequaat beheer in de openbare buitenruimte van grondwater, hemelwater en afvalwater. D. Gemeentelijke wegen, straten en pleinen zijn goed begaanbaar, schoon en veilig.		
Rechtsvorm	Besloten vennootschap		
Eigenaarsrol	Portefeuillehouder Financiën		
Opdrachtgeversrol	Portefeuillehouder Beheer en Onderhoud		
Bestuurlijk belang	Uit hoofde van de gehouden aandelen vertegenwoordigt de portefeuillehouder deelnemingen (wethouder Financiën) de gemeente Haarlemmermeer in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.		
Aandelenbelang	De gemeente bezit 100% van de aandelen.		
Financieel belang	De aandelen van De Waterwolf zijn bij de gemeente gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van € 1.188.000.		
Financiële gegevens	Beginstand 31-12-2017	Eindstand 31-12-2018	
Eigen vermogen	€ 2.569.037	€ 2.856.315	
Vreemd vermogen	€ 1.901.704	€ 1.956.169	
Solvabiliteit ultimo 2018	59,4 %		
Begroot resultaat 2019	€ 32.000		

Financiële gegevens

De solvabiliteit van 59,4% bevindt zich ruim boven de gewenste marge van 25% – 40%. Een positief resultaat in 2018 is gerealiseerd dankzij de vrijval van een verliesvoorziening. Deze voorziening is getroffen voor een drietal beeldbestekken die ook in 2018 verlieslatend zijn geweest. Ook het begrote resultaat in 2019 is positief door een rendabel contract voor de beeldbestekken. Voor 2020 worden er nieuwe rendabele contracten overeengekomen met de Waterwolf.

Eventuele risico's

Verlieslatend groenonderhoud en te weinig opdrachten voor de dekking van de algemene kosten hebben tot gevolg dat het resultaat onder druk staat en De Waterwolf haar liquiditeitspositie heeft zien afnemen. Ter verbetering van het perspectief is er in 2019 een onderzoek gedaan naar het toekomstperspectief van de Waterwolf en vervolgens besloten om het percentage Social Return te verlagen naar een percentage tussen 2% en 5%. Dit is marktconform. Hierdoor kan groenonderhoud tegen lagere kosten worden uitgevoerd.

Duurzaam Bedrijf Haarlemmermeer BV

Tabel 114

Algemene informatie	Het Duurzaam Bedrijf Haarlemmermeer, actief onder de naam Meermaker, is begin 2013 opgericht. Meermaker heeft tot taak om de verduurzaming in de Haarlemmermeer te versnellen en doet dit door duurzaamheidsprojecten te ondersteunen die zonder cofinanciering van Meermaker niet gerealiseerd kunnen worden.		
Programma	Wonen		
Beleidsdoelen	B. Het leveren van de kaders voor de toewijzing van woningen aan verschillende doelgroepen, binnen regionale afspraken, waarbij een zo goed mogelijke match tussen vraag en aanbod wordt bereikt.		
Rechtsvorm	Besloten vennootschap		
Eigenaarsrol	Portefeuillehouder Financiën		
Opdrachtgeversrol	Portefeuillehouder Energietransitie		
Bestuurlijk belang	Uit hoofde van de gehouden aandelen vertegenwoordigt de portefeuillehouder deelnemingen (wethouder Financiën) de gemeente Haarlemmermeer in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.		
Aandelenbelang	De gemeente Haarlemmermeer heeft een aandelenbelang van 100%. Dit zijn alle 18.000 geplaatste en volgestorte aandelen.		
Financieel belang	De aandelen van Meermaker kennen een nominale waarde van € 1. Dit resulteert in een financieel belang van € 18.000. Daarbij heeft de gemeente een agio gestort van € 3.300.000.		
Financiële gegevens	Beginstand 31-12-2017	Eindstand 31-12-2018	
Eigen vermogen	€ 3.310.190	€ 3.305.908	
Vreemd vermogen	€ 16.856	€ 10.229	
Solvabiliteit ultimo 2018	99,7%		
Begroot resultaat 2020	€ 20.470		

Financiële gegevens

De gemeenteraad heeft aan Meermaker een bedrag van € 3,3 miljoen beschikbaar gesteld, waarmee het in de cofinanciering kan voorzien van geselecteerde projecten. Momenteel lopen er voor twaalf projecten leningen, van een gemiddelde hoogte van € 156.000. Looptijden variëren van 1 tot 15 jaar. Er is momenteel nog circa € 1,2 miljoen beschikbaar om te financieren. Met de renteopbrengsten van de uitgezette middelen worden de bedrijfskosten van Meermaker gedekt. In 2018 maakte Meermaker een verlies van € 4.282 als gevolg van tegenvallende renteinkomsten. Meermaker is nauw verbonden met Tegenstroom en Tegenstroom voor Ymere. Gesaldeerd realiseerden deze entiteiten een positief resultaat in 2018 van € 53.844.

Eventuele risico's

Risico's zitten vooral in de uitstaande leningen die oninbaar worden geacht. Hiervoor moet zo nodig door Meermaker een voorziening worden gevormd.

Energiebedrijf Haarlemmermeer BV (Tegenstroom)

Tabel 115

Algemene informatie	Het Energiebedrijf Haarlemmermeer BV, actief onder de naam Tegenstroom, is begin 2014 opgericht. Tegenstroom heeft tot taak om groene energie te leveren aan consumenten, bedrijven en		
---------------------	--	--	--

	instellingen. Tegenstroom streeft ernaar om de lokaal opgewekte groene energie ook lokaal te verbruiken.	
Programma	Wonen	
Beleidsdoelen	B. Het leveren van de kaders voor de toewijzing van woningen aan verschillende doelgroepen, binnen regionale afspraken, waarbij een zo goed mogelijke match tussen vraag en aanbod wordt bereikt.	
Rechtsvorm	Besloten vennootschap	
Eigenaarsrol	Portefeuillehouder Financiën	
Opdrachtgeversrol	Portefeuillehouder Energietransitie	
Bestuurlijk belang	Uit hoofde van de gehouden aandelen vertegenwoordigt de portefeuillehouder deelnemingen (wethouder Financiën) de gemeente Haarlemmermeer in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.	
Aandelenbelang	De gemeente Haarlemmermeer heeft een aandelenbelang van 99%. De resterende 1% is in handen van Duurzaam Bedrijf Haarlemmermeer B.V. (100% eigendom van de gemeente Haarlemmermeer).	
Financieel belang	De aandelen kennen een nominale waarde van € 1. Er zijn 30.000 aandelen geplaatst en gestort. Dit resulteert in een financieel belang van € 29.700.	
Financiële gegevens	Beginstand 31-12-2017	Eindstand 31-12-2018
	Eigen vermogen	€ -75.440
	Vreemd vermogen	€ 90.146
	Solvabiliteit ultimo 2018	-273%
	Begroot resultaat 2020	€ 9.793

Financiële gegevens

De gemeente Haarlemmermeer heeft € 30.000 geïnvesteerd in Tegenstroom. Dat is gebruikt om het bedrijf Tegenstroom op te starten. Tegenstroom koopt groene energie in bij de Coöperatieve Duurzame Energie Unie U.A. en krijgt een vergoeding per aansluiting. Tegenstroom is in 2018 voor het eerst winstgevend. Er werd in 2018 een winst gerealiseerd van € 8.249.

Eventuele risico's

Bij onvoldoende aansluitingen kan Tegenstroom geen rendabele exploitatie realiseren. Er wordt strak gestuurd op kosten. De afgelopen jaren nemen de klanten langzaam toe. Het huidige eigen vermogen is echter fors negatief en Tegenstroom leunt financieel sterk op Duurzaam Bedrijf Haarlemmermeer B.V. en Zonnepanelen Haarlemmermeer B.V. In 2018 is voor het eerst winst gerealiseerd. Het aantal aansluitingen blijft stijgen. De verlieslatende jaren lijken voorbij te zijn.

Zonnepanelen Haarlemmermeer BV (Tegenstroom voor Ymere)

Tabel 116

Algemene informatie	Zonnepanelen Haarlemmermeer BV, actief onder de naam Tegenstroom voor Ymere (TSY), is begin 2014 opgericht. TSY heeft tot taak om in totaal 3.000 corporatiewoningen van Ymere te voorzien van zonnepanelen, waardoor de huurders van deze woningen duurzame energie opwekken voor eigen gebruik en daarmee tevens een besparing in geld realiseren op het verbruik van energie.	
Programma	Wonen	
Beleidsdoelen	B. Het leveren van de kaders voor de toewijzing van woningen aan verschillende doelgroepen, binnen regionale afspraken, waarbij een zo goed mogelijke match tussen vraag en aanbod wordt bereikt.	
Rechtsvorm	Besloten vennootschap	
Eigenaarsrol	Portefeuillehouder Financiën	
Opdrachtgeversrol	Portefeuillehouder Energietransitie	
Bestuurlijk belang	Uit hoofde van de gehouden aandelen vertegenwoordigt de portefeuillehouder deelnemingen (wethouder Financiën) de gemeente Haarlemmermeer in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.	
Aandelenbelang	De gemeente Haarlemmermeer bezit 9.900 van de 10.000 geplaatste en volgestorte aandelen en heeft daarmee een meerderheidsbelang van 99%. De resterende 1% is in handen van Duurzaam Bedrijf Haarlemmermeer B.V.	
Financieel belang	De aandelen kennen een nominale waarde van € 1. Dit resulteert in een financieel belang van € 9.900. Daarnaast staat de gemeente garant jegens de BNG voor de aan Zonnepanelen Haarlemmermeer BV verstrekte kredietfaciliteit met een maximum van € 3 miljoen.	
Financiële gegevens	Beginstand 31-12-2017	Eindstand 31-12-2018
	Eigen vermogen	€ -15.769
	Vreemd vermogen	€ 2.579.251
	Solvabiliteit ultimo 2018	1,0%

Financiële gegevens

Er liggen 8.800 zonnepanelen op de daken van 1.100 huurwoningen. Deze zijn eigendom van en in exploitatie door Zonnepanelen Haarlemmermeer BV. Elke huurder betaalt een vaste lage vergoeding per maand voor de zonnepaneleninstallatie. De omzet bestaat uit incasso van € 29,95 per maand bij de 1.100 klanten. Zonnepanelen Haarlemmermeer BV is gefinancierd middels een kredietfaciliteit van € 3 miljoen van de BNG waarvoor de gemeente garant staat. Er wordt jaarlijks een comfortabele winst gemaakt. In 2018 bedroeg de winst € 49.877.

Eventuele risico's

- Noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.
- Voor het tussentijds vervangen van omvormers moet een voorziening worden getroffen door Zonnepanelen Haarlemmermeer BV.

Bestuursforum Schiphol en Schiphol Area Development Company (SADC)

Tabel 117

Algemene informatie	In 1987 is door de gemeente Amsterdam, de provincie Noord-Holland, de gemeente Haarlemmermeer en de Schiphol Group SADC opgericht. De kerntaken van dit regionale ontwikkelingsbedrijf zijn gebiedsontwikkeling, (inter)nationale marketing en promotie en het verbinden van publieke en private partijen.		
Programma	Ruimtelijke ontwikkelingen en Economische Zaken		
Beleidsdoelen	B. Haarlemmermeer realiseert ruimtelijke projecten die bijdragen aan het maatschappelijk doel. B. Het versterken van onze strategische positie door samenwerking in de regio, met een focus op de logistiek, kennisintensieve en (inter)nationale dienstensectoren en op de maatschappelijke inpassing van de luchtvaart.		
Rechtsvorm	Naamloze vennootschap		
Eigenaarsrol	Portefeuillehouder Financiën		
Opdrachtgeversrol	Portefeuillehouder Grondzaken		
Bestuurlijk belang	Uit hoofde van de gehouden aandelen vertegenwoordigt de portefeuillehouder deelnemingen (wethouder Financiën) de gemeente Haarlemmermeer in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.		
Aandelenbelang	De gemeente Haarlemmermeer heeft een aandelenbelang van 25%. Ook de gemeente Amsterdam, de provincie Noord-Holland en de Schiphol Group hebben ieder een aandelenbelang van 25%.		
Financieel belang	Deze deelneming is gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van € 26.717.000.		
Financiële gegevens	Beginstand 31-12-2017	Eindstand 31-12-2018	
Eigen vermogen	€ 105.708.000	€ 106.399.000	
Vreemd vermogen	€ 24.703.000	€ 21.632.000	
Solvabiliteit ultimo 2018	83,1%		
Begroot resultaat 2020	€ 5.645.000		

Financiële gegevens

Uit het bedrijfsplan van SADC voor de periode 2020-2024 blijkt voor de komende jaren een structureel positief resultaat, dankzij de opbrengsten uit haar deelnemingen. Cumulatief bedraagt het netto resultaat voor de periode 2020-2024 ruim € 13 miljoen. Dit is nodig om het eigen vermogen verder te versterken. De kasstroom ontwikkelt zich positief, na een beperkte liquiditeitsbehoefte in 2020 van € 1,6 miljoen, verder positief dankzij goede verkoopopbrengsten in deelnemingen.

Eventuele risico's

De risico's van SADC doen zich vooral voor in haar deelnemingen. Hierbij moet voornamelijk worden gedacht aan hoge voorinvesteringen in combinatie met tegenvallende afzetsnelheid en prijsontwikkeling op de verschillende locaties. Andere risico's hangen samen met vraagstukken over governance, financiering en bedrijfsvoering.

Hoofdvaart BV

Tabel 118

Algemene informatie	De Hoofdvaart BV is opgericht in 2010 en is een 100% gemeentelijke deelneming. Doel is het participeren en optreden als commanditair vennoot in commanditaire vennootschappen zoals GEM
---------------------	---

	A4 Zone West en GEM President. De Hoofdvaart BV participeert nu in de GEM A4 Zone West CV en de GEM President CV.		
Programma	Ruimtelijke ontwikkelingen		
Beleidsdoelen	B. Haarlemmermeer realiseert ruimtelijke projecten die bijdragen aan het maatschappelijk doel.		
Rechtsvorm	Besloten vennootschap		
Eigenaarsrol	Portefeuillehouder Financiën		
Opdrachtgeversrol	Portefeuillehouder Grondzaken		
Bestuurlijk belang	Uit hoofde van de gehouden aandelen vertegenwoordigt de portefeuillehouder deelnemingen (wethouder Financiën) de gemeente Haarlemmermeer in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.		
Aandelenbelang	De gemeente Haarlemmermeer heeft een aandelenbelang van 100%.		
Financieel belang	Het door de gemeente gestorte kapitaal is € 18.000. Er is door de gemeente tevens een geldlening verstrekt welke maximaal € 60 miljoen kan bedragen.		
Financiële gegevens		Beginstand 31-12-2017	Eindstand 31-12-2018
	Eigen vermogen	€ 5.909	€ 3.745
	Vreemd vermogen	€ 37.820.849	€ 39.812.812
	Solvabiliteit ultimo 2018	0,01%	
	Verwacht resultaat 2020	0	

Financiële gegevens

De geldlening aan de Hoofdvaart BV is geformaliseerd door middel van een rekeningcourantovereenkomst. De maximale omvang van de geldlening aan de Hoofdvaart mag € 60 miljoen bedragen, € 50 miljoen voor de GEM A4 Zone West en € 10 miljoen voor de GEM President. De inschatting is dat de maximale omvang van de geldlening voldoende is voor beide ontwikkelingen. Na oplevering van een project vindt een eindafrekening plaats op basis van het werkelijk behaalde resultaat met inbegrip van rente.

Eventuele risico's

Bij een aanzienlijke verslechtering van een van de GEM's of een faillissement kan het zijn dat (een deel) van de verstrekte lening niet terugkomt.

GEM A4 Zone West CV

Tabel 119

Algemene informatie	Deze CV (commanditaire vennootschap) is aangegaan door de Hoofdvaart BV (33%), Schiphol Real Estate Participaties BV (33%), SADC Participaties BV (33%) en GEM A4 Zone West BV (1%). In deze CV worden alle kosten en opbrengsten van de gezamenlijke grondexploitatie A4 Zone West verantwoord en vindt de volledige financiering van betreffende exploitatie plaats.		
Programma	Ruimtelijke ontwikkelingen		
Beleidsdoelen	B. Haarlemmermeer realiseert ruimtelijke projecten die bijdragen aan het maatschappelijk doel.		
Rechtsvorm	Commanditaire vennootschap		
Eigenaarsrol	Portefeuillehouder Financiën		
Opdrachtgeversrol	Portefeuillehouder Grondzaken		
Bestuurlijk belang	In de Vergadering van Commandieten zijn wij vertegenwoordigd door de directeur van de Hoofdvaart BV, zijnde de gemeentesecretaris.		
Aandelenbelang	De gemeente Haarlemmermeer heeft een aandelenbelang van 100% in Hoofdvaart BV en Hoofdvaart BV is voor 33% eigenaar van deze CV		
Financieel belang	Het financieel belang voor de gemeente Haarlemmermeer is indirect via Hoofdvaart BV dat deelneemt in het commanditair kapitaal voor € 34.878.078. Tevens indirect via SADC (25% van € 34.878.486) € 8.719.622 Daarnaast houdt de gemeente voor € 55 miljoen gronden beschikbaar voor A4 Zone West CV.		
Financiële gegevens		Beginstand 31-12-2017	Eindstand 31-12-2018
	Eigen vermogen	€ 100.716.878	€ 104.649.091
	Vreemd vermogen	€ 1.579.415	€ 3.044.335
	Solvabiliteit ultimo 2018	97,2%	
	Begroot resultaat einde looptijd	NCW 1 juli 2019 € 3,7 miljoen	

Financiële gegevens

Op basis van de discounted cashflow methode wordt getoetst of de grondexploitatie aan de 3% rendementseis voldoet. Berekend is dat de grondexploitatie per 1 juli 2019 aan deze eis voldoet en daarnaast een resultaat heeft van netto contante waarde (NCW) € 3,7 miljoen positief. De cashflow ontwikkeling is positief. Ruimte in de cashflow wordt de komende jaren aangewend om versneld gronden af te nemen van ons.

Eventuele risico's

De belangrijkste risico's voor de GEM A4 Zone West CV bestaan uit, de lange looptijd, het grondprijsniveau en het uitgifte tempo. In 2018 zijn de eerste gronden verkocht. Er is al wel circa € 100 miljoen is geïnvesteerd, daarom hebben geringe tegenvallers, negatieve afwijkingen van de aannames rondom grondprijzen en uitgifte tempo een aanzienlijke invloed op het resultaat.

GEM President CV

Tabel 120

Algemene informatie	Deze CV is aangegaan door de Hoofdvaart BV, SADC Participaties BV, alsmede GEM President Beheer BV. De activiteiten van GEM President CV statutair gevestigd te Luchthaven Schiphol, bestaan uit het ontwikkelen van het gebied aangemerkt als 'President 1.2' te Haarlemmermeer (het Plangebied) en het (doen) uitvoeren van de grondexploitatie ten aanzien van het Plangebied, alsmede, indien en voor zover daartoe door Beherende Vennoot wordt besloten, het ontwikkelen van casu quo voeren van grondexploitaties ter zake van, andere (register) goederen.		
Programma	Ruimtelijke ontwikkelingen		
Beleidsdoelen	B. Haarlemmermeer realiseert ruimtelijke projecten die bijdragen aan het maatschappelijk doel.		
Rechtsvorm	Commanditaire vennootschap		
Eigenaarsrol	Portefeuillehouder Financiën		
Opdrachtgeversrol	Portefeuillehouder Grondzaken		
Bestuurlijk belang	In de Vergadering van Commandieten zijn wij vertegenwoordigd door de directeur van de Hoofdvaart BV, zijnde de gemeentesecretaris.		
Aandelenbelang	De gemeente Haarlemmermeer heeft een aandelenbelang van 100% in Hoofdvaart BV en Hoofdvaart BV is voor 20% eigenaar van deze CV.		
Financieel belang	Het financieel belang voor de gemeente Haarlemmermeer is indirect via Hoofdvaart BV dat deelneemt in het commanditair kapitaal voor € 3.219.062. Tevens indirect via SADC (25% van € 7.615.132) € 1.903.783.		
Financiële gegevens	Beginstand 31-12-2018	Eindstand 31-12-2019	
	Eigen vermogen	€ 10.834.194	€ 12.942.356
	Vreemd vermogen	€ 9.041.686	€ 5.450.060
	Solvabiliteit ultimo 2019	70,4%	
	Begroot resultaat einde looptijd	NCW 1 juli 2019 € 4,5 miljoen	

Financiële gegevens

De grondexploitatie van de GEM de President 1.2 is per 1 juli 2019 geactualiseerd en kent een positieve netto contante waarde (NCW) van € 4,5 miljoen.

Eventuele risico's

Het belangrijkste risico voor de GEM de President bestaat uit eventuele vertragingen.

GEM Polanenpark CV

Tabel 121

Algemene informatie	In deze CV wordt deelgenomen door de provincie Noord-Holland (40%), gemeente Haarlemmermeer (20%), Ringvaart Participatie BV en Schiphol Area Participaties 2 BV Als beherend vennoot is Polanenpark BV aangesteld De activiteiten van Polanenpark CV bestaan uit het ontwikkelen van het zuid westelijk gebied bij het Rottepolderplein, aangemerkt als Polanenpark (het Plangebied) en het (doen) uitvoeren van de grondexploitatie ten aanzien van het Plangebied, alsmede, indien en voor zover daartoe door Beherende Vennoot wordt besloten, het ontwikkelen van casu quo voeren van grondexploitaties ter zake van, andere (register)goederen.		
Programma	Ruimtelijke ontwikkelingen		
Beleidsdoelen	B. Haarlemmermeer realiseert ruimtelijke projecten die bijdragen aan het maatschappelijk doel.		
Rechtsvorm	Commanditaire vennootschap		
Eigenaarsrol	Portefeuillehouder Financiën		

Opdrachtgeversrol	Portefeuillehouder Grondzaken	
Bestuurlijk belang	In de Vergadering van Commandieten zijn wij vertegenwoordigd door de portefeuillehouder Financiën.	
Aandelenbelang	De gemeente Haarlemmermeer heeft een belang van 20% eigenaar in deze CV.	
Financieel belang	Het financieel belang voor de gemeente Haarlemmermeer is haar aandeel in het commanditair kapitaal, te weten € 4.299. Daarnaast staat de gemeente borg voor de BNG financiering tot een hoogte van maximaal € 4 miljoen.	
Financiële gegevens	Beginstand 31-12-2018	Eindstand 31-12-2019
	Eigen vermogen	€ 5.940.949
	Vreemd vermogen	€ 18.805.297
	Solvabiliteit ultimo 2019	25,6%
	Begroot resultaat einde looptijd	NCW 1 juli 2019 € 11,2 miljoen

Financiële gegevens

De grondexploitatie van de Polanenpark CV is per 1 juli 2019 geactualiseerd en kent een positieve netto contante waarde (NCW) van € 11,2 miljoen. Dit is een forse stijging ten opzichte van vorig jaar (bijna € 4,5 miljoen), vooral het gevolg van hogere grondprijzen.

Eventuele risico's

Geen materiële risico's.

GEM A4 Zone West Beheer BV

Tabel 122

Algemene informatie	GEM A4 Zone West Beheer BV is opgericht om de noodzakelijke beheeractiviteiten van betreffende projecten te initiëren dan wel uit te voeren. In de GEM A4 Zone West Beheer BV nemen SADC, Schiphol Real Estate en de gemeente Haarlemmermeer deel.	
Programma	Ruimtelijke ontwikkelingen	
Beleidsdoelen	B. Haarlemmermeer realiseert ruimtelijke projecten die bijdragen aan het maatschappelijk doel.	
Rechtsvorm	Besloten Vennootschap	
Eigenaarsrol	Portefeuillehouder Financiën	
Opdrachtgeversrol	Portefeuillehouder Grondzaken	
Bestuurlijk belang	De portefeuillehouder deelnemingen vertegenwoordigt de gemeente in de vergadering van aandeelhouders.	
Aandelenbelang	De gemeente Haarlemmermeer heeft een aandelenbelang van 33,3 % in GEM A4 Zone West Beheer BV, net als de overige twee aandeelhouders.	
Financieel belang	Het financieel belang voor de gemeente Haarlemmermeer bestaat uit het door haar gestorte deel op de geplaatste aandelen van € 6.000.	
Financiële gegevens	Beginstand 31-12-2017	Eindstand 31-12-2018
	Eigen vermogen	€ 18.000
	Vreemd vermogen	€ 214.620
	Solvabiliteit ultimo 2018	9,5%
	Begroot resultaat 2020	0

Financiële gegevens

Alle kosten en opbrengsten van de A4 Zone West Beheer BV worden vergoed door of afgedragen aan de GEM A4 Zone West CV.

Eventuele risico's

GEM A4 Zone West Beheer BV is opgericht voor het beperken van de aansprakelijkheid. In beginsel is deze BV aansprakelijk voor de tekortkomingen van de A4 Zone West CV.

GEM President Beheer BV

Tabel 123

Algemene informatie	Deze BV is opgericht om de noodzakelijke beheeractiviteiten van betreffende projecten te initiëren dan wel uit te voeren. In de GEM President Beheer B.V. nemen SADC en de gemeente Haarlemmermeer deel.	
Programma	Ruimtelijke ontwikkelingen	
Beleidsdoelen	B. Haarlemmermeer realiseert ruimtelijke projecten die bijdragen aan het maatschappelijk doel	

Rechtsvorm	Besloten Vennootschap
Eigenaarsrol	Portefeuillehouder Financiën
Opdrachtgeversrol	Portefeuillehouder Grondzaken
Bestuurlijk belang	De portefeuillehouder deelnemingen vertegenwoordigt de gemeente in de vergadering van aandeelhouders.
Aandelenbelang	De gemeente Haarlemmermeer heeft een aandelenbelang van 50% in GEM President Beheer BV, net als SADC.
Financieel belang	Het financieel belang voor de gemeente Haarlemmermeer bestaat uit het door haar gestorte deel op de geplaatste aandelen van € 9.000
Financiële gegevens	Beginstand 31-12-2018 Eindstand 31-12-2019
	Eigen vermogen € 20.405 € 255.254
	Vreemd vermogen € 210 € 9.093
	Solvabiliteit ultimo 2019 85,9%
	Begroot resultaat 2020 0

Financiële gegevens

Alle kosten en opbrengsten van de GEM President Beheer BV worden vergoed door of afgedragen aan de GEM President CV.

Eventuele risico's

De GEM President Beheer BV is opgericht voor het beperken van de aansprakelijkheid. In beginsel is de beheer BV aansprakelijk voor de tekortkomingen van GEM President CV.

GEM Polanenpark BV

Tabel 124

Algemene informatie	Deze BV is opgericht om de noodzakelijke beheeractiviteiten van betreffende projecten te initiëren dan wel uit te voeren. In de Polanenpark BV nemen de provincie Noord-Holland, de gemeente Haarlemmermeer, Ringvaart Participaties BV en SADC deel.	
Programma	Ruimtelijke ontwikkelingen	
Beleidsdoelen	B. Haarlemmermeer realiseert ruimtelijke projecten die bijdragen aan het maatschappelijk doel.	
Rechtsvorm	Besloten Vennootschap	
Eigenaarsrol	Portefeuillehouder Financiën	
Opdrachtgeversrol	Portefeuillehouder Grondzaken	
Bestuurlijk belang	De portefeuillehouder deelnemingen vertegenwoordigt de gemeente in de vergadering van aandeelhouders.	
Aandelenbelang	De gemeente Haarlemmermeer heeft een aandelenbelang van 20% in Polanenpark BV.	
Financieel belang	Het financieel belang voor de gemeente Haarlemmermeer bestaat uit het door haar gestorte deel op de geplaatste aandelen van € 3.600.	
Financiële gegevens	Beginstand 31-12-2018	Eindstand 31-12-2019
	Eigen vermogen € 1.060.976	€ 87.980
	Vreemd vermogen € 14.397.111	€ 4.337.477
	Solvabiliteit ultimo 2019 1,9%	
	Begroot resultaat 2020 0	

Financiële gegevens

Alle kosten en opbrengsten van Polanenpark BV worden vergoed door of afgedragen aan Polanenpark CV.

Eventuele risico's

Polanenpark BV is opgericht voor het beperken van de aansprakelijkheid. In beginsel is deze BV aansprakelijk voor de tekortkomingen van GEM Polanenpark CV.

Recreatieplas Haarlemmermeer BV

Tabel 125

Algemene informatie	De Recreatieplas Haarlemmermeer BV is een Publiek Privaat Samenwerkingsverband (PPS) van de gemeente en Dura Vermeer B.V. en is opgericht in 1994 met als doelstellingen het winnen en verkopen van zand en het inrichten van de zandwinput bij Hoofddorp-Toolenburg tot recreatiegebied-stadspark. De zandwinning heeft voor projecten in Haarlemmermeer van korte transportafstand
---------------------	--

	zandleveranties mogelijk gemaakt en heeft financiële middelen gegenereerd voor de gebiedsaanleg en om de onderhoudslasten van het gebied voor tien jaar (2003–2013) te dekken. In 2011 hebben de aandeelhouders besloten om deze vennootschap in 'slapende fase' te houden in afwachting van besluitvorming over de mogelijke inzet bij een nieuw recreatieplasproject in PARK21.	
Programma	Maatschappelijke ontwikkeling	
Beleidsdoel	E. Inwoners beschikken over voldoende aantrekkelijke mogelijkheden om te recreëren, bewegen actief en nemen deel aan sport.	
Rechtsvorm	Besloten vennootschap	
Eigenaarsrol	Portefeuillehouder Financiën	
Opdrachtgeversrol	Portefeuillehouder Recreatie	
Bestuurlijk belang	Uit hoofde van de gehouden aandelen vertegenwoordigt de portefeuillehouder deelnemingen (wethouder Financiën) de gemeente Haarlemmermeer in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.	
Aandelenbelang	De gemeente Haarlemmermeer bezit 49% van de geplaatste aandelen. Er zijn 100 geplaatste aandelen.	
Financieel belang	Het geplaatst en gestort aandelenkapitaal bedraagt € 45.378. De 49 aandelen van de gemeente Haarlemmermeer vertegenwoordigen een waarde van € 22.200.	
Financiële gegevens	Beginstand 31-12-2017	Eindstand 31-12-2018
	Eigen vermogen	€ 46.448
	Vreemd vermogen	€ 51.260
	Solvabiliteit ultimo 2017	48,7%
	Begroot resultaat 2019	€ 0

Financiële gegevens

Dit is een slapende BV waar dus geen activiteiten in plaats vinden. In 2020 wordt besloten of de BV wordt aangehouden of wordt geliquideerd. Dit zal geen kosten met zich meebrengen gezien het batig saldo in de BV.

Eventuele risico's

Geen

Stedin Holding NV

Tabel 126

Algemene informatie	Stedin is een regionale Nederlandse netbeheerder die voornamelijk in de Randstad opereert. Stedin heeft een publieke taak. Zij is verantwoordelijk voor het transport van elektriciteit en gas naar circa 2 miljoen huishoudens en industriële klanten. Alle aandelen van Stedin zijn in publieke handen (53 Nederlandse gemeenten) hetgeen geborgd is in de wet. Aandelen kunnen alleen verhandeld worden tussen publieke aandeelhouders. Stedin staat sedert 1 februari 2017 los van Eneco.	
Programma	Algemene dekkingsmiddelen	
Beleidsdoelen	C. Financiering/bespaarde rente/dividend	
Rechtsvorm	Naamloze vennootschap	
Eigenaarsrol	Portefeuillehouder Financiën	
Opdrachtgeversrol	Portefeuillehouder Financiën	
Bestuurlijk belang	Stemrecht via de vertegenwoordiger van de gemeente Heemstede, die de Noord-Hollandse aandeelhoudende gemeenten vertegenwoordigt.	
Aandelenbelang	De gemeente Haarlemmermeer bezit 3.995 aandelen (0,08% van het totaal) met een nominale waarde van € 100	
Financieel belang	Het financiële belang dat volgt uit het aandelenbelang bedraagt € 399.500. Jaarlijks wordt er dividend ontvangen.	
Financiële gegevens	Beginstand 31-12-2017	Eindstand 31-12-2018
	Eigen vermogen	€ 2.583.000.000
	Vreemd vermogen	€ 3.968.000.000
	Solvabiliteit ultimo 2018	38,6%
	Begroot resultaat 2020	-

Financiële gegevens.

Het resultaat na belastingen in 2018 bedraagt € 118 miljoen. Zoals alle netbeheerders krijgt ook Stedin de komende jaren te maken met een stevige uitdaging: er moet meer dan voorheen worden geïnvesteerd om de energietransitie mogelijk te maken. Het totaal van de investeringen tot 2030 zal

zo'n € 7 miljard zijn, terwijl de opbrengsten door regulering onder druk staan. Dit vereist nog slimmer en efficiënter omgaan met inzet van mensen en middelen.

Eventuele risico's
Geen materiële risico's.

Eneco Groep NV

Tabel 127

Algemene informatie	Eneco is per 1 februari 2017 opgesplitst op last van de Autoriteit Consument en Markt in een netwerkgroep (Stedin) en een productie- en leveringsbedrijf (Eneco). De activiteiten van Eneco zijn onder andere energieproductie, energielevering, warmte/koudebedrijf en energie gerelateerde (innovatieve) producten en diensten. Alle aandelen zijn in handen van 53 gemeenten, waarvan een meerderheid heeft besloten haar aandelen te willen verkopen. Momenteel wordt onderzocht welke opties hiervoor het meest geschikt zijn.	
Programma	Algemene dekkingsmiddelen	
Beleidsdoelen	Financiering/bespaarde rente/dividend	
Rechtsvorm	Naamloze vennootschap	
Eigenaarsrol	Portefeuillehouder Financiën	
Opdrachtgeversrol	Portefeuillehouder Financiën	
Bestuurlijk belang	Stemrecht via de vertegenwoordiger van de gemeente Heemstede, die de Noord-Hollandse aandeelhoudende gemeenten vertegenwoordigt.	
Aandelenbelang	De gemeente Haarlemmermeer bezit 3.995 aandelen (0,08% van het totaal) met een nominale waarde van € 100	
Financieel belang	Het financiële belang dat volgt uit het aandelen belang bedraagt € 399.500. Jaarlijks wordt er dividend ontvangen.	
Financiële gegevens	Beginstand 31-12-2017	Eindstand 31-12-2018
	Eigen vermogen	€ 2.869.000.000
	Vreemd vermogen	€ 2.787.000.000
	Solvabiliteit ultimo 2018	51,2%
	Begroot resultaat 2020	-

Financiële gegevens.

Eneco Groep NV heeft de omzet in 2018 zien stijgen met bijna 24% tot € 4,1 miljard. Het bedrijfsresultaat steeg licht tot 162 miljoen. De onderneming heeft middels een 'controlled auction' een koper gevonden en wordt in de loop van 2020 verkocht. Wij verkopen dan al onze aandelen Eneco. Opbrengst van de aandelenverkoop zal circa € 3,2 miljoen bedragen. Daadwerkelijke verkoop vindt naar alle waarschijnlijkheid plaats in de eerste helft van 2020.

Eventuele risico's
Geen materiële risico's.

NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

Tabel 128

Algemene informatie	De BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor maatschappelijk belang. De BNG draagt met gespecialiseerde financiële dienstverlening bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Deelname in het maatschappelijk kapitaal van de NV voorziet in het (gemeenschappelijk) behartigen van de belangen in de kapitaalbehoefte van gemeenten.
Programma	Algemene dekkingsmiddelen
Beleidsdoel	Financiering/bespaarde rente/dividend
Rechtsvorm	Naamloze vennootschap
Eigenaarsrol	Portefeuillehouder Financiën
Opdrachtgeversrol	Portefeuillehouder Financiën
Bestuurlijk belang	Uit hoofde van de gehouden aandelen vertegenwoordigt de portefeuillehouder deelnemingen (wethouder Financiën) de gemeente Haarlemmermeer in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.

Aandelenbelang	De BNG is een structuurvennootschap. De Staat is de houder van de helft van de aandelen. De andere helft is in handen van gemeenten, provincies en waterschappen. De gemeente Haarlemmermeer bezit 123.162 aandelen (0,11% van het totaal)	
Financieel belang	De gemeente Haarlemmermeer heeft € 310.000 beschikbaar gesteld aan gestort kapitaal. Jaarlijks wordt er dividend ontvangen.	
Financiële gegevens	Beginstand 31-12-2017	Eindstand 31-12-2018
Eigen vermogen	€ 4.953 miljoen	€ 4.991 miljoen
Vreemd vermogen	€ 135.072 miljoen	€ 132.518 miljoen
Solvabiliteit ultimo 2018	3,8%	
Begroot resultaat 2020	Geen opgave	

Financiële gegevens

Over 2018 hebben wij € 351.012 aan dividend ontvangen, € 2,85 per aandeel (vergelijk 2018: € 2,53). Het resultaat over 2018 was € 337 miljoen (2017: € 393 miljoen). De opbrengst van het dividend wordt verantwoord in het jaar van ontvangst. Uit het halfjaarbericht 2019 blijkt dat de BNG over het eerste half jaar een resultaat van € 128 miljoen heeft behaald, een daling van € 79 miljoen ten opzichte van dezelfde periode in 2018. De belangrijkste factoren voor deze daling zijn een lager resultaat op financiële transacties en een lager renteresultaat – beide als gevolg van gedaalde rentetarieven – en door hogere voorzieningen. Als gevolg van de onvoorspelbare bewegingen op de financiële markten acht de bank het niet verantwoord een uitspraak te doen over de verwachte nettowinst 2019.

Eventuele risico's

De bank heeft zeer hoge externe krediet ratings (Moody's: Aaa, Standard & Poor's: AAA en Fitch: AA+). Dankzij deze hoge kredietwaardigheid heeft de bank een sterke inkooppositie op de internationale geld- en kapitaalmarkt. De solvabiliteit is over 2018 gestegen van 3,5% naar 3,8% en de Tier 1-ratio van de bank steeg met 1 procentpunt tot 38%. In 2018 is de BNG binnen haar risicotoleranties gebleven zoals die vooraf waren vastgesteld. Er hebben zich geen grote veranderingen voorgedaan in het risicoprofiel van de bank. Uit de resultaten van de EBA stress test bleek wederom dat de BNG tot de meest solide banken van Europa behoort. In relatie tot operationeel risico heeft BNG Bank in 2018 bijzondere aandacht gegeven aan de implementatie van de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG), de herziene Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft) en de EBA Guidelines on Internal Governance

Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG)

Tabel 129

Algemene informatie	De Vereniging van Nederlandse Gemeenten zijn de 355 gemeenten (per 1-1-2019) samen, ondersteund door de VNG-organisatie. De Vereniging heeft als ambitie een krachtige lokale overheid te zijn door het versterken en vitaliseren van de lokale democratie. Wij werken met elkaar aan maatschappelijke opgaven.	
Programma	Bestuur, samenleving en publiekscontact	
Beleidsdoelen	Het behartigen van de belangen van Haarlemmermeer buiten de gemeentegrenzen en het versterken van de bestuurlijke samenwerking.	
Rechtsvorm	Vereniging	
Eigenaarsrol	Portefeuillehouder Bestuur	
Opdrachtgeversrol		
Bestuurlijk belang	Haarlemmermeer heeft 75 stemmen in de Algemene Ledenvergadering. Elke gemeente die lid is van de Vereniging, brengt door tussenkomst van haar vertegenwoordiger zoveel stemmen uit als het aantal veelvoud van één duizend (1.000) inwoners dat de bevolking van de door haar gerepresenteerde gemeente telt, met dien verstande dat zij tenminste één en ten hoogste vijfenzeventig (75) stemmen uitbrengt.	
Aandelenbelang	De vereniging heeft geen aandelen.	
Financieel belang	De bijdrage van de gemeente Haarlemmermeer bedraagt € 173.534 op een totaal van € 20.695.000	
Financiële gegevens	Beginstand 31-12-2017	Eindstand 31-12-2018
Eigen vermogen	€ 65.530.000	€ 61.975.000
Vreemd vermogen	€ 76.374.000	€ 78.875.000
Solvabiliteit ultimo 2018	44%	
Begroot resultaat 2019	€ -5.348.000 (negatief)	

Financiële gegevens

Het resultaat in 2018 is uitgekomen op € 0,879 miljoen negatief. Na de onttrekking uit de bestemmingsreserve, € 1,033 miljoen voor de lasten van de herhuisvesting, is het onverdeeld resultaat uitgekomen op € 0,154 miljoen positief. Het resultaat is ten opzichte van 2017 met € 1,088 miljoen gedaald. Het bedrijfsresultaat is uitgekomen op € 1,710 miljoen negatief. Dit is een verslechtering ten opzichte van 2017 met € 0,255 miljoen. Deze verslechtering wordt voornamelijk veroorzaakt door eenmalige posten zoals het doteren aan de voorziening van de ambtsjubilea, welke in 2018 voor het eerst gevormd is. De laatste daalde echter ook als gevolg van het niet meer uitvoeren van de collectieve activiteiten voor het Sociaal Domein.

Eventuele risico's

Het eigen vermogen ultimo 2018 is ruim voldoende voor het opvangen van eventuele risico's.

Slootjesdag

Grondbeleid

Portefeuillehouder: Nobel

Vastgelegd grondbeleid

Het huidige grondbeleid in de gemeente Haarlemmermeer wordt vormgegeven middels de volgende nota's:

- Verordening grondzaken 2014 ([2014.0039546](#))
- Beleidskader Strategisch Grondbeleid 2015-2019 ([2015.0043882](#))
- Beleidskader Strategisch Grondbeleid 2019-2023 ([2019.0057735](#))
- Grondprijzennota 2019 (2018.0066466) (GEHEIM)
- tussentijds Meerjarenperspectief grondzaken (tMPG) (2019.0057711) (GEHEIM)
- Raadsvoorstel Reserve grondzaken 2016 ([2016.0060023](#))
- Actualisatie Ruimtelijke Investerings Haarlemmermeer (RIH) ([2016.0059756](#))
- Raadsvoorstel Strategische grondvoorraad (2013.0010280) (GEHEIM)

Daarnaast is uit de Structuurvisie Haarlemmermeer 2030 ([2012.0033712](#)) vooral hoofdstuk 7, de Ontwikkelstrategie, van belang. In dit hoofdstuk zijn de volgende onderwerpen opgenomen:

- Ontwikkelen in samenwerking (noodzaak van private investeringen en de veranderende rol van de gemeente)
- De verschillende financieringsmogelijkheden
- Rol van het gemeentelijk grondbeleid

- Het instrument van het kostenverhaal Wet ruimtelijke ordening
- De reserve Ruimtelijke Investerings Haarlemmermeer

Reserve Grondzaken 2016

Vanwege diverse actuele ontwikkelingen is aanpassing van de werkwijze rond de reserve grondzaken noodzakelijk. Dit betreft onder meer nieuwe richtlijnen van de Commissie BBV en de Wet modernisering vennootschapsbelastingplicht voor overheidsondernemingen (Wet Vpb). Bij de actualisatie van de Verordening Grondzaken wordt onderzocht of hierin ook de actualisatie van de Reserve Grondzaken kan worden meegenomen.

Beleidskader Strategisch Grondbeleid

De visie op grondbeleid staat beschreven in het beleidskader Strategisch Grondbeleid (het beleidskader). De raad heeft het geactualiseerde beleidskader Strategisch Grondbeleid op 14 november 2019 vastgesteld.

In het beleidskader worden de instrumenten van grondbeleid beschreven en beleidsuitgangspunten aangegeven. In het beleidskader wordt gekozen voor situationeel grondbeleid, waarbij Haarlemmermeer daar waar dat ruimtelijk wenselijk is met gebruikmaking van de meest geëigende instrumenten de gewenste ontwikkeling mogelijk maakt.

De gemeente zal haar publiekrechtelijke instrumentarium benutten om de gewenste ruimtelijke ontwikkeling zo goed mogelijk te sturen. Het kostenverhaal vindt bij voorkeur plaats via een anterieure overeenkomst.

In het beleidskader zijn onder andere de volgende uitgangspunten opgenomen:

1. bij de onderhandelingen over een anterieure overeenkomst een bijdrage aan ruimtelijke ontwikkelingen af te spreken;

Strategische aankopen

Net zoals in voorgaande jaren vraagt het college ruimte om strategische aankopen te doen. Wanneer de mogelijkheid zich voordoet om tot een strategische aankoop over te gaan wil het college snel en discreet kunnen handelen. Deze aankopen moeten passen in de ruimtelijke ontwikkeling van de gemeente in de meest brede zin.

Hiertoe wordt jaarlijks een bedrag van maximaal € 10 miljoen beschikbaar gesteld. Eventuele rente en eenmalige afschrijvingen voortvloeiend uit een strategische aankoop worden aangevraagd bij het eerste P&C-product volgend op de betreffende aankoop danwel middels een raadsvoorstel. Een strategische aankoop dient aan enkele randvoorwaarden te voldoen om als zodanig te worden geclassificeerd.

Randvoorwaarden

Bijdrage ruimtelijke ontwikkelingen

Het gemeentelijk beleid inzake kostenverhaal is verwoord in het Beleidskader Strategisch Grondbeleid Haarlemmermeer 2015-2019

2. de hoogte van de bijdrage te baseren op de tabel Bijdrage ruimtelijke ontwikkeling (bijlage 1 bij het beleidskader);
3. de categorieën, waarvoor uitgifte in erfpacht tot de mogelijkheden behoort, zijn onder andere: goedkope woningen (sociale woningbouw), kantoren- en bedrijventerreinen, Leisure en maatschappelijke voorzieningen.

Op 23 oktober 2014 is de 'Verordening Grondzaken 2014' vastgesteld door de raad. In deze verordening is onder andere opgenomen dat om de vier jaar een beleidskader moet worden opgesteld.

De Verordening Grondzaken wordt in 2020 geactualiseerd. Bij de actualisatie van de Verordening Grondzaken wordt onderzocht of ook het Raadsvoorstel Reserve Grondzaken en Actualisatie Ruimtelijke Investerings Haarlemmermeer (RIH) in de verordening kunnen worden opgenomen.

- De aankoop moet tot doel hebben om een huidige of toekomstige ruimtelijke ontwikkeling mogelijk te maken;
- De aankoop moet waardevast zijn in de huidige bestemming, of rendabel zijn in een eventuele nieuwe bestemming.
- Bovenstaande moet voorafgaand aan de aankoop aannemelijk worden gemaakt in een collegevoorstel.

In 2019 is één aankoop gedaan ten laste van het budget strategische aankopen. Dit betrof een agrarisch bouwblok een gelegen aan de Rijnlanderweg te Hoofddorp van 240.312 m². Met deze aankoop is een strategische positie verworven behoeve van de bereikbaarheidsopgave van stadscentrum Hoofddorp en de gebiedsontwikkeling van Hoofddorp Noord.

(2015.0043882) en wordt geactualiseerd in de Verordening Grondzaken 2020.

Op dit moment is de werkwijze als volgt: bij ruimtelijke ontwikkelingen wordt door de gemeente in de onderhandelingen met ontwikkelaars die op eigen grond een bouwplan wensen te realiseren, getracht een bijdrage contractueel (anterieur) af te spreken. Dit wordt de zogenaamde bijdrage ruimtelijke ontwikkeling (bijdrage RIH) genoemd. Deze bijdrage RIH komt bovenop de gemeentelijke plankosten en eventuele binnen- en buitenplanse bijdragen die nodig zijn om het plan werkend op te leveren. Deze bijdrage RIH wordt gestort in de reserve Ruimtelijke Investerings Haarlemmermeer (RIH). Naar analogie van deze werkwijze, wordt bij de

Grondexploitaties

Grondexploitatieprojecten herzien

Sinds het MPG 2017 geldt een staffel op basis van het afwijkingpercentage van de totale kosten en opbrengsten op Netto Contante Waarde (NCW) van het project. De grondexploitaties zijn conform deze staffel gecategoriseerd.

- Kosten/opbrengsten tot € 30 miljoen herzien bij afwijkingen > 10%
- Kosten/opbrengsten tussen € 30 miljoen en 50 miljoen herzien bij afwijkingen > 5%
- Kosten/opbrengsten groter dan € 50 miljoen herzien bij afwijkingen > 3%

De grondexploitaties zijn conform deze staffel gecategoriseerd.

Daarnaast geldt dat iedere grondexploitatie minimaal elke vier jaar wordt herzien. Ook wordt een grondexploitatie herzien bij grote wijzigingen in het vastgestelde programma, als de gemeenteraad dit aan het college verzoekt of als het college een herziening ter besluitvorming wil aanbieden.

Grondprijzen

Elk jaar beslist de gemeenteraad over de hoogte van de grondprijzen in de Grondprijzennota. In deze jaarlijkse nota worden de marktontwikkelingen voor de belangrijkste ruimtelijke bestemmingen in Haarlemmermeer besproken en worden voorstellen gedaan voor de grondprijzen. Zo zijn in de Grondprijzennota 2019 grondprijzen onderscheiden voor doeleinden als kantoren, bedrijven, winkels, voorzieningen en woningen (inclusief vrije kavels en particulier

Reserve Grondzaken

De Reserve Grondzaken is een risicobuffer voor resultaten van grondexploitaties en wordt onder andere waar nodig gebruikt om de voorziening negatieve resultaten plannen, voorziening voor

projecten met eigen gemeentelijke gronden (de grondexploitaties), conform het BBV, een deel van de winst afgeroomd ten gunste van de RIH. Bij nieuwe grondexploitaties wordt een apart beslispunt opgenomen om de winst van het project ten gunste van de RIH te laten komen. Vanuit de reserve RIH worden investeringen in openbaar groen en infrastructuur gedekt die als "bovenwijks" kunnen worden beschouwd, zoals Deltaplan Bereikbaarheid en PARK21. Bovenstaande werkwijze blijft gecontinueerd, in ieder geval tot inwerkingtreding van de Omgevingswet, naar verwachting in 2021.

opdrachtgeverschap) alsmede voor andere bestemmingen als parkeren en groenvoorzieningen. De Grondprijzennota is geheim van aard en bedoeld als onderhandelingskader en naslagwerk voor degenen die namens de gemeente onderhandelen met derden over de verkoop van grond en gebouwen.

Grondzaken, vier projectcategorieën

In het Meerjarenperspectief Grondzaken (MPG) wordt, per standlijn 1 januari, naast de stand van de Reserve Grondzaken en de RIH, ook gerapporteerd over de financiële stand van vier projectcategorieën:

1. Actieve grondexploitaties
2. Projecten in voorbereiding
3. Projecten met overeenkomst
4. Mutaties strategische gronden

De rapportage per 1 juli wordt het tussentijds Meerjarenperspectief Grondzaken genoemd (tMPG). Middels raadsbrief X.2019.09432 is de raad geïnformeerd dat het tMPG verkort wordt, waardoor de mutaties in de strategische gronden en de totaalstand van de Reserve Grondzaken alleen bij het MPG wordt gepresenteerd.

In het (t)MPG wordt primair gerapporteerd over financiën en op hoofdlijnen over de inhoudelijke voortgang van projecten. Het college geeft middels het (t)MPG, de raad inzicht in de saldi en ontwikkeling van de financiële mutaties in projecten.

overige gronden en terreinen en de voorziening overige ruimtelijke projecten (voorbereidende grondexploitaties) en de voorziening overige ruimtelijke projecten (anterieure overeenkomsten)

aan te vullen. Afhankelijk van de resultaten vindt respectievelijk een dotatie aan (bij positief resultaat) dan wel een onttrekking uit (bij negatief resultaat) de Reserve Grondzaken plaats. Op grond van regels met betrekking tot de minimale en maximale stand van de Reserve Grondzaken kan er aanvulling dan wel afroaming van de reserve plaatsvinden. Een aanvulling wordt onttrokken uit de Algemene dekkingsreserve, een afroaming

wordt gedoteerd aan de Algemene dekkingsreserve. Eventuele toevoegingen aan de voorzieningen komen ook ten laste van de Reserve Grondzaken. Deze werkwijze is vastgelegd in het raadsvoorstel Reserve grondzaken 2016 (2016.0060023). De stand van de Reserve Grondzaken per 01-01-2020 is als gevolg van de effecten over 2019 uitgekomen op € 3,9 miljoen.

Rapportage op standlijn 01-01-2020

In **Tabel 130** staan de Netto Contante Waardes (NCW) van de grondexploitatieprojecten per 01 januari 2020. De waardes zijn opgebouwd uit projectresultaten en autonome effecten (niet stuurbare markteffecten zoals bijvoorbeeld rente en inflatie). Ter vergelijking is ook de stand per 1 juli 2019 opgenomen. Verschillen ontstaan door een veranderde inschatting van het verloop van een project, maar ook door het toevoegen of afsluiten van projecten.

Het BBV schrijft sinds de jaarrekening 2017 met betrekking tot de winstneming voor dat het realisatiebeginsel (Percentage of Completion (POC) gehanteerd wordt. Project specifieke risico's worden op de winstnemingen gecorrigeerd.

Tabel 130

Bedragen x € 1 miljoen	tMPG 01-07-2019	Project resultaten	Stand per 31-12-2019	NCW Autonome wijzigingen	MPG 01-01-2020	Winst/RIH uitname 2019	Resultaat na uitname
Winstgevende projecten	44,0	0,8	44,8	-1,3	43,5	0,6	42,9
Verliesgevende projecten	-35,5	1,0	-34,4	-1,8	-36,2	0,0	-36,2
Totaal NCW- resultaat actieve grex projecten	-8,5	1,8	10,4	-3,1	7,3	0,6	6,7

De cijfers zijn exclusief Badhoevedorp Centrum en PARK21, omdat de opbrengsten daarvan aangewend worden respectievelijk ter dekking van de bijdrage aan de omlegging van de A9 en ter storting in de reserve RIH.

Het actuele geraamde resultaat van de winstgevende projecten is € 43,5 miljoen. Na winstuitname bedraagt dit € 42,9 miljoen. Het resultaat van de verliesgevende projecten van -€ 36,2 miljoen is al voorzien in de voorziening negatieve resultaten plannen. In de voorziening

ad € 36,8 miljoen zijn uit voorzichtigheidsoogpunt ook de zogenaamde 85%-risico's meegeteld: risico's waarbij de kans dat ze zich voordoen op 85% wordt ingeschat.

Nominale waarde

De BBV-regels schrijven voor dat naast de NCW, ook de nominale standen van de projecten worden weergegeven. De nominale standen zijn weergegeven in **Tabel 131**. Voor een toelichting op de verschillen tussen de nominale waarde en de NCW wordt verwezen naar het MPG.

Tabel 131

Bedragen x € 1 miljoen	tMPG 01-07-2019	Project resultaten	Stand per 31-12-2019	Autonome effecten	MPG 01-01-2020	Winst/RIH uitname 2019	Resultaat na uitname
Winstgevende projecten	45,2	0,6	45,8	-0,8	45,0	0,6	44,4
Verliesgevende projecten	-36,9	0,7	-36,2	-1,0	-37,2	0,0	-37,2
Totaalresultaat actieve grex projecten	8,3	1,3	9,6	-1,8	7,8	0,6	7,2

De cijfers zijn exclusief Badhoevedorp Centrum en PARK21, omdat de opbrengsten daarvan aangewend worden respectievelijk ter dekking van de bijdrage aan de omlegging van de A9 en ter storting in de reserve RIH.

Voorzieningen

Tabel 132

Bedragen x € 1.000	Jaarrekening 2018	Jaarrekening 2019	Mutaties
Nieuw-Vennep Nieuwe Korn	19.894	20.700	806
Hoofddorp Centrum	14.473	0	-14.473
Boseilanden	6.313	6.506	194
Rijsenhout Dorpscentrum	3.790	4.106	316
Lincolnpark fase 1	3.006	1.971	-1.035
De Liede	1.027	1.439	412
Hart van Zwanenburg	888	917	29
Cruquius Zuid	-9	0	9
Diverse Complexen	131	0	-131
Nieuw - Vennep Noordrand	89	0	-89
Raadhuisplein en omgeving	0	1.171	1.171
Totaal	49.601	36.810	-12.791

Naast de “Voorziening negatieve resultaten plannen” voor de actieve grondexploitaties is er ook een voorziening ingesteld voor voorbereidende grondexploitaties en voor projecten met een ontwikkelaar op basis van een anterieure- of samenwerkingsovereenkomst.

Voor voorbereidende grondexploitatieprojecten en voor projecten met een ontwikkelaar op basis van een anterieure- of samenwerkingsovereenkomst gaan we ervan uit dat de kosten worden terugverdiend. Pas bij het

afsluiten van een voorbereidende grondexploitatie of bij het afsluiten van een overeenkomst brengen we een eventueel verlies ten laste van de Reserve Grondzaken. Aangezien we bij grondzaken het principe hanteren “verlies neem je op het moment dat je het verlies voorziet” worden de risico’s van de desbetreffende projecten in een verliesvoorziening voorzien. Op basis van de risicoanalyse is de hoogte van de benodigde voorziening bepaald. Voor een toelichting op de rubricering wordt verwezen naar het MPG.

Tabel 133

Bedragen x € 1.000	Jaarrekening 2018	Jaarrekening 2019	Mutaties
Vorbereidende grondexploitaties	1.530	407	-1.123
Projecten met ontwikkelaar	840	1.374	534
Totaal	2.370	1.781	-589

Sinds 2005 maken wij gebruik van uitgebreide scenario- en risicoanalyses. Dit leidt ertoe dat de grondexploitaties een voorzichtig realistisch beeld

geven. Sinds de kredietcrisis 2007 zijn de grondexploitaties meerdere malen herzien waarbij winstverwachtingen zijn bijgesteld en

strategie, programma's en uitgiftetempo beter zijn afgestemd op de economische omstandigheden. Ook de grondprijzen zijn realistisch geschat. Dit alles vanuit de verwachting dat in de toekomst ruimtelijke druk blijft op dit deel van de metropoolregio.

Ontwikkeling reserve grondzaken

De gemeente Haarlemmermeer maakt gebruik van uitgebreide scenario- en risicoanalyses. Dit leidt ertoe dat de grondexploitaties een voorzichtig realistisch beeld geven. Conform de BBV-notitie van juli 2019 is er een splitsing tussen project specifieke risico's en conjuncturele risico's. Dit houdt in dat (mogelijke) conjuncturele risico's uit de risicoanalyses van de projecten zijn gehaald

en naast de project specifieke risico's apart worden opgenomen in de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit.

Sinds de kredietcrisis 2007 zijn de grondexploitaties meerdere malen herzien waarbij winstverwachtingen zijn bijgesteld en strategie, programma's en uitgiftetempo beter zijn afgestemd op de economische omstandigheden. Ook de grondprijzen zijn realistisch geschat. Dit alles vanuit de verwachting dat in de toekomst ruimtelijke druk blijft op dit deel van de metropoolregio.

Het beeld van de algemene Reserve Grondzaken ziet er als volgt uit (MPG 01-01-2020):

Tabel 134

Bedragen x € 1 miljoen	Werkelijk 2018	Werkelijk 2019
Stand per 1 januari Reserve grondzaken	5,0	5,0
1. Verevening grondzaken	21,8	1,8
2. Overige besluiten	-3,2	-2,5
3. Vennootschapsbelasting	-0,5	-0,4
Reserve grondzaken 31-12	23,1	3,9
Verevening algemene dekkingsreserve	18,1	0
Reserve grondzaken 31-12 na verevening	5,0	3,9

De belangrijkste beïnvloedende factoren op de Reserve Grondzaken zijn de verkopen die tot winstuitname leiden.

Mutaties strategische gronden en ruilgronden (agrarisch)

De gemeente verwerft strategische gronden in het kader van een actief ontwikkelbeleid. Daarmee zet zij haar privaatrechtelijke positie in

om gebiedsontwikkeling te sturen. De huidige economische situatie leidt ertoe dat met nog meer aandacht vooraf beoordeeld wordt of de gewenste, toekomstige ontwikkeling een reëel financieel perspectief biedt. De verliesvoorziening gronden bedraagt over 2019 €18,0 miljoen.

Het overzicht per categorie is:

Tabel 135

	Boekwaarde 31-12-2018 (x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2019 (x € 1.000)	m ²	Gemiddelde boekwaarde per m ² excl. voorz.
Koud / Schiphol	30.063	30.166	2.708.118	11,14
Lauw	5.772	7.935	559.043	14,19
Warm	48.168	39.063	1.747.507	22,35
Opstal	0	0	0	0
Ruil	7.767	7.593	1.095.266	7,0
Totaal	91.770	84.757	6.109.934	

- 'koud/Schiphol' (exploitatieperspectief na 20 jaar, maximale waardering van € 20 m²)
- 'lauw' (exploitatieperspectief tussen 10 en 20 jaar, maximale waardering van € 30 m²)
- 'warm' (exploitatieperspectief binnen 10 jaar, maximale waardering van € 60 m²)
- 'opstallen' (maximale waardering taxatie huidig gebruik)
- 'ruil' (maximale waardering van € 8 m²)

De bovenstaande categorisering heeft geen effect meer op de balanswaarde. Volgens een stellige uitspraak van de commissie BBV zijn we sinds 2016 verplicht de gronden tegen de waarde in de huidige bestemming op de balans te activeren.

Voor het direct afwaarderen (het definitief nemen van duurzame waardevermindering) van de strategische grondvoorraad danwel het treffen

van een verliesvoorziening zijn geen bindende voorschriften. In 2017 is daartoe een 'Voorziening voor overige gronden en terreinen' geopend.

De Voorziening voor overige gronden en terreinen bedraagt over 2019 € 18,0 miljoen. De stijging van

deze voorziening komt door de verplichte tweejaarlijkse taxatie van de strategische gronden. Hieruit zijn een aantal afwaarderingen voortgekomen (€ 0,4 miljoen), welke ten laste komen van de Voorziening voor overige gronden en terreinen.

Installatieraad

Toezichtinformatie

Portefeuillehouder: Schuurmans

De Wet Revitalisering generiek toezicht (Rgt) is op 1 oktober 2012 in werking getreden. Dit mede naar aanleiding van calamiteiten zoals de vuurwerkram্প in Enschede en de cafébrand in Volendam waarin het Rijk heeft laten onderzoeken hoe het toezicht op de uitvoering van wettelijke medebewindstaken bij gemeenten kon verbeteren.

Er bleek in de loop van de tijd een stroperig en bureaucratisch geheel te zijn ontstaan van divers toezicht vanuit de ene overheid op de andere.

Het belangrijkste advies, dat niet alleen door het Rijk maar ook door de koepels van gemeenten en provincies werd omarmd, kwam van de commissie Oosting die in 2007 adviseerde:

- de 'horizontale controle' van gemeenteraden op wettelijke medebewindstaken uitgevoerd door het college van B&W moet worden versterkt;
- de interbestuurlijke toezichthouders moeten uitgaan van vertrouwen en sober, integraal en proportioneel optreden;

Wat betekent dit voor de gemeenteraad?

De rol van de raad als controleur van de uitvoering van wettelijke medebewindstaken door het college is belangrijker geworden. Het uitgangspunt van de Wet Rgt is vertrouwen.

- interbestuurlijk toezicht moet in principe alleen vanuit de naast hogere overheid komen.

Vertrouwen dat gemeenten hun taken goed uitvoeren en dat de horizontale verantwoording en controle goed werken. De provincie als toezichthouder komt pas in actie als blijkt, dat de

medebewindstaken niet goed worden uitgevoerd. Daar, waar de uitvoering goed verloopt, kan de provincie op afstand blijven. Daar waar dat nog niet het geval is, moet de provincie haar toezichthoudende rol vervullen.

De provincie blijft onze belangrijkste toezichthouder. Hiertoe heeft de provincie op 16 december 2013 de verordening systematische toezicht informatie vastgesteld. In deze verordening is toezicht geregeld op de Archiefwet, de Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht

Preventief toezicht wegens herindeling

Per 1 januari 2019 is de nieuwe gemeente Haarlemmermeer ontstaan door de samenvoeging van de gemeenten Haarlemmermeer en Haarlemmerliede en Spaarnwoude. Omdat op basis van de wet Algemene regels herindeling (Arhi) de raad van de nieuwe gemeente moet beslissen over de programmabegroting, werd deze pas op 17 januari 2019 vastgesteld en daarna ter goedkeuring ingediend bij Gedeputeerde Staten van Noord-Holland (GS). Dit is later dan de wettelijke datum van 15 november. Hierdoor viel de gemeente in 2019 automatisch onder preventief toezicht op basis van artikel 203, lid 2 van de Gemeentewet.

Door de Provincie Noord-Holland is bij brief van 16 januari 2017, kenmerk 655966/899777, aangegeven welke besluiten goedkeuring behoeven voordat tot uitvoering overgegaan kan worden. Het betreft:

- besluiten tot vaststelling van begrotingen en begrotingswijzigingen;
- besluiten tot het kopen, ruilen, vervreemden en bezwaren van onroerende zaken;

Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) en externe Veiligheid

De informatie die voor de provincie nodig is om te beoordelen of de gemeente Haarlemmermeer op adequate wijze uitvoering geeft aan haar taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH-taken) op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) is tijdig aan de provincie verstrekt. Veel van deze VTH-taken zijn ondergebracht bij de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied.

Sinds 1 januari 2019 voert de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied deze VTH-taken uit voor de (nieuwe) gemeente Haarlemmermeer.

Naar aanleiding van de (positieve) beoordelingen over gemeente Haarlemmermeer met betrekking

(WABO) en externe veiligheid en de Wet ruimtelijke ordening. De systematische toezichtinformatie wordt jaarlijks voor 15 juli verstrekt aan de provincie. Er zijn nog geen informatie arrangementen met het rijk afgesproken. Vanaf onze jaarstukken 2014 verstrekken we deze informatie op efficiënte wijze.

Door de provincie worden de beoordelingsresultaten van het toezicht gepubliceerd op de website van de provincie, www.noord-holland.nl/ibt.

- besluiten betreffende belastingverordeningen.

Binnen deze categorieën geldt de goedkeuringseis niet voor:

- besluiten betreffende onroerende zaaktransacties ter realisering van reguliere bestemmingsplannen en passend binnen rendabele exploitatieopzetten;
- besluiten tot redactionele aanpassingen van belastingverordeningen.

Voor het begrotingsjaar 2019 is het bovenstaande ook als uitgangspunt genomen voor de ter goedkeuring voor te leggen besluiten. In 2019 vielen vijf raadsbesluiten en één collegebesluit onder het preventief toezicht. Voor alle besluiten is goedkeuring van GS ontvangen. Voor de Programmabegroting 2020-2023 is op 20 december 2019 goedkeuring verleend. Daarbij is bepaald dat de gemeente vanaf het begrotingsjaar 2020 onder repressief toezicht staat. GS zien geen aanleiding om het toezicht aan te scherpen.

tot de voorgaande jaren heeft het college van gedeputeerde staten van Noord-Holland (GS) besloten om gemeente Haarlemmermeer, net als in 2018, onder het versoberd toezicht te plaatsen. Dit betekent dat GS de aangeleverde informatie alleen heeft beoordeeld op volledigheid en actualiteit. Bij brief van 20 december 2019 heeft GS aangegeven dat gemeente Haarlemmermeer aan de gestelde voorwaarden voldoet.

Op dit moment is nog niet bekend hoe het toezicht over 2020 wordt vormgegeven voor de gemeente Haarlemmermeer. GS maakt dat later in het jaar bekend. Ook dit jaar maakt de uitvoering van thematisch toezicht daar onderdeel van uit. In ieder geval wordt een

themaonderzoek ingesteld naar het illegaal gebruik van agrarische (op)stallen.

Wet ruimtelijke ordening (Wro)

Bestemmingsplannen dienen niet ouder te zijn dan tien jaar. In 2013 waren na de inhaalslag nagenoeg alle bestemmingsplannen actueel (jonger dan 10 jaar). De 'Wet afschaffing actualiseringsplicht bestemmingsplannen', eveneens bedoeld om op de Omgevingswet vooruit te lopen – daarin komt geen actualiseringsplicht voor een omgevingsplan voor – is op 1 juli 2018 in werking getreden.

Mede in dit verband hebben wij reeds in april 2017 besloten om in beginsel geen nieuwe actualisaties te starten van bestaande bestemmingsplannen, vooral als dat puur is om te voldoen aan de bepalingen over de tienjaarcyclus in de Wro.

Daar komt bij dat de markt de laatste jaren flink is aangetrokken. Initiatiefnemers blijven zich aandienen met ontwikkelplannen. Daarom is er nu nog steeds sprake van een druk programma voor bestemmingsplannen en Wabo-procedures,

vooral door nieuwe ontwikkelingen die door ruimtelijke besluiten worden gefaciliteerd. Bovendien hebben we, vooruitblikkend op de Omgevingswet, capaciteit besteed aan de implementatie daarvan.

Intussen is een plan in de maak voor Buitenkaag en diverse woongebieden in Hoofddorp, als implementatie van de Omgevingswet, preluderend op een omgevingsplan. Bij inwerkingtreding van de Omgevingswet is een bestemmingsplan van rechtswege een omgevingsplan. Alleen het Omgevingsplan van rechtswege voldoet niet aan de eisen van de Omgevingswet en moet binnen de transitieperiode van de Omgevingswet (2029) voor het gehele grondgebied worden omgezet in een definitief Omgevingsplan. Deze operatie is qua opgave vergelijkbaar met die van de actualiseringsplicht bestemmingsplannen.

Toezicht op taakstelling Huisvesting Verblijfsgerechtigden

De provincie houdt toezicht op het halen van de taakstelling huisvesting verblijfsgerechtigden. Het jaar 2019 is goed verlopen. Het eerste half jaar is positief afgesloten en op twee mensen na zijn alle

verblijfsgerechtigden ook het tweede half jaar gehuisvest. De provincie heeft in augustus 2019 het college per brief haar complimenten gegeven voor het resultaat.

Informatiebeheer en archieven (Archiefwet 1995)

De gemeentearchivaris heeft voor de gemeente Haarlemmermeer een verklaring 2019 opgesteld met als oordeel dat het beheer van de archiefbescheiden die niet zijn overgebracht naar de archiefbewaarplaats voldoende compliant is aan archiefwet- en regelgeving. Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Holland hebben vanuit het interbestuurlijk toezicht het informatie- en archiefbeheer van de gemeenten Haarlemmermeer en Haarlemmerliede en Spaarnwoude over maart 2018/februari 2019 beoordeeld als 'redelijk adequaat': er is te weinig vooruitgang geboekt ten aanzien van de back-up, restore en uitwijkvoorzieningen en de overbrenging van archieven ouder dan 20 jaar naar de archiefbewaarplaats om de beoordeling 'adequaat' te handhaven.

De gemeentearchivaris van Haarlemmermeer, de directeur van het Noord-Hollands Archief, is belast met het toezicht op de naleving van de Archiefwet bij de gemeente. De Archiefverordening 2019 bepaalt dat de archivaris

één maal per jaar verslag doet aan het college van burgemeester en wethouders betreffende de uitoefening van het toezicht en het college tenminste één maal per jaar verslag doet aan de gemeenteraad. Het college voldoet middels deze paragraaf aan de verplichting. De verslagen van de archivaris met betrekking tot het toezicht op nog niet overgebrachte (via het Historisch Archief openbaar gemaakte) informatie en het beheer van de archiefbewaarplaatsen zijn opvraagbaar.

Een goede informatiehuishouding is de basis voor accountability: De erkenning van de verantwoordelijkheid voor beleid, besluiten, producten, acties en transacties, en de verplichting om te rapporteren en verantwoording af te leggen voor de daaruit voortvloeiende gevolgen. Eventuele gebreken in compliance en accountability worden in de verslagen van de gemeentearchivaris uitgedrukt in geconstateerde risico's, waarbij aandachtspunten voor het komende jaar worden aangedragen.

De belangrijkste ontwikkelingen in 2019

- In verband met de bestuurlijke fusie met ingang van 1 januari 2019 valt alle informatie opgemaakt of ontvangen door de voormalige gemeenten Haarlemmerliede en Spaarnwoude en Haarlemmermeer per die datum onder de verantwoordelijkheid van de nieuwe gemeente Haarlemmermeer. Ook is er vanaf 2019 sprake van een eigen archief van de nieuwe gemeente Haarlemmermeer.
- Voor de nieuwe gemeente Haarlemmermeer zijn de Archiefverordening 2019, het Beheerbesluit informatiebeheer 2019 en het Besluit vervanging 2019 vastgesteld.
- Er is veel tijd en energie gestoken in het inlopen van de achterstanden in overbrenging van papieren archief van de voormalige gemeente Haarlemmermeer.
- In 2019 is de mogelijkheid om het Historisch Archief van Haarlemmermeer onder te brengen in de depots van het Noord-Hollands Archief verder onderzocht. De gemeenteraad heeft hier vervolgens positief over besloten genomen.
- Door de ingebruikname van het twin-datacenter is het langlopende actiepunt 'het goed regelen van de back-up, restore en uitwijkvoorziening' een stap dichterbij realisatie.
- Met instemming van de gemeentearchivaris is het vervangingsbesluit geëffectueerd.

De belangrijkste aandachtspunten voor 2020

- Zorg voor geactualiseerd beleid met betrekking tot conversie, migratie en vernietiging van

informatie en de te stellen eisen aan informatiesystemen voor digitaal informatiebeheer (waaronder vooral ook de mogelijkheden tot vernietiging).

- Er is een twin-datacenter in gebruik genomen, wat een grote stap richting het realiseren van het actiepunt 'het goed regelen van de back-up, restore en uitwijkvoorziening', echter is dit nog onvoldoende. Om de werking te borgen moeten de kaders in beleid en procedures worden opgenomen en vastgesteld.
- Onderzoek of er voldoende maatregelen aangaande informatie- en archiefbeheer zijn getroffen voor de verbonden partijen waar Haarlemmerliede en Spaarnwoude tot 2019 aan verbonden was, voor zover dit nog niet voldoende duidelijk is.
- Zorg voor goed informatie- en archiefbeheer in (vak)applicaties en platformen, stimuleer het gebruik van deze systemen voor opslag van archiefwaardige informatie en ontmoedig het gebruik van netwerkschijven en Sharepoint voor langdurige opslag.
- Rond de resterende overbrengingen van archieven uit de periode 1990-2006 (Haarlemmermeer) af en bereid de overbrenging van archieven uit de periode 2006-2018 (Haarlemmermeer) en 1990-2018 (Haarlemmerliede en Spaarnwoude) voor.
- Zorg ervoor dat de bestaande (digitale) vernietigingsachterstanden (2017-2019) ingelopen worden.

PARK21

Jaarrekening

Algemene grondslagen opstellen jaarrekening

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften volgens het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de vigerende verordeningen.

Grondslagen voor consolidatie

Verbonden partijen worden niet geconsolideerd.

Grondslagen voor de balans

De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. De activa en passiva worden opgenomen tegen nominale waarden, tenzij hierna anders is weergegeven.

Per 1 januari 2019 is de gemeente Haarlemmermeer samengevoegd met de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude. Per

1 januari 2019 is de 'nieuwe' gemeente Haarlemmermeer ontstaan. De openingsbalans per 1 januari 2019 van de nieuwe gemeente is als vergelijkend cijfer opgenomen.

Stelsel- en schattingswijzigingen

Op 31 oktober 2019 is het geactualiseerde activabeleid door de gemeenteraad vastgesteld. Hierin zijn een aantal afschrijvingstermijnen gewijzigd.

Een wijziging van een verwachte toekomstige gebruiksduur c.q. gebruiksintensiteit is een schattingswijziging. De bestaande (rest)boekwaarde wordt niet herrekend, maar over de langere of kortere, dan wel gelijkblijvende verwachte toekomstige gebruiksduur afgeschreven volgens de voorschriften van de Commissie BBV.

Vaste activa

Stelselwijziging

Per 1 januari 2019 is de nieuwe gemeente Haarlemmermeer ontstaan na de samenvoeging tussen gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude en Haarlemmermeer. De eerstgenoemde had een activeringsgrens van € 2.500, de laatstgenoemde € 50.000. Daarom is na vaststelling van de Voorjaarsrapportage 2019 een bedrag van € 352.000 extra afgeschreven op de materiële vaste activa, omdat het beleid van de 'oude' gemeente Haarlemmermeer is overgenomen.

Algemeen

Op grond van de Notitie Activabeleid Gemeente Haarlemmermeer 2019 worden alleen de vaste activa met een investeringsbedrag groter dan € 50.000 geactiveerd, uitgezonderd gronden en terreinen. Deze laatste worden altijd geactiveerd.

Immateriële vaste activa

Bijdragen aan activa van derden worden geactiveerd. Dergelijke geactiveerde bijdragen zijn gewaardeerd tegen het bedrag van de verstrekte bijdragen, verminderd met afschrijvingen. De verleende bijdragen worden afgeschreven in de periode waarin het betrokken actief van de derde op basis van de door de gemeente gestelde voorwaarden moet bijdragen aan de publieke taak.

Materiële vaste activa

In erfpacht uitgegeven gronden

De in erfpacht uitgegeven percelen zijn gewaardeerd tegen de eerste uitgifteprijs. Dit is de waarde die bij eerste uitgifte als basis voor de canonberekening in aanmerking is genomen. Percelen waarvan de erfpacht eeuwigdurend is afgekocht, zijn tegen een geringe registratiewaarde opgenomen.

Activa met een meerjarig economisch nut

Deze activa zijn opgenomen tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, verminderd met de gecumuleerde afschrijvingen. Bij het afschrijven wordt rekening gehouden met specifieke investeringsbijdragen van derden die op de desbetreffende investering in mindering worden gebracht. Bijdragen uit reserves worden niet rechtstreeks op de activa in mindering gebracht, maar via de afzonderlijke programmarekeningen aangewend voor dekking van de afschrijving. De overige gronden en terreinen, waaronder de "niet in exploitatie genomen gronden" zijn gewaardeerd op maximaal de marktwaarde.

Investeringsactiva met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven

Wanneer investeringen grotendeels of meer worden gedaan voor riolering, voor het inzamelen

van huishoudelijk afval of begraafplaatsen, dan worden deze investeringen op de balans opgenomen in een aparte categorie: de investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.

Activa in de openbare ruimte met een meerjarig maatschappelijk nut

Deze worden ook geactiveerd. Dit betreffen de eerste aanleg van wegen met de hierbij behorende civiele kunstwerken, de niet in grondexploitatie opgenomen eerste aanleg of vervanging van grote wegen- en waterbouwkundige werken (viaducten, bruggen, verkeersregelinstallaties en openbare verlichting) en omvangrijke wegenreconstructies in het kader van een wijkverbetering of verkeersdoorstroming. Waardering vindt plaats tegen verkrijging- of vervaardigingsprijs, verminderd met de gecumuleerde afschrijvingen. Bij het afschrijven wordt rekening gehouden met specifieke investeringsbijdragen van derden die allereerst op de desbetreffende investering in mindering worden gebracht. Dekking uit een reserve wordt bij investeringen met maatschappelijk nut op dezelfde manier verwerkt als bij de investeringen met economisch nut. Dit houdt in dat de reserve via de afzonderlijke programmarekeningen aangewend wordt voor dekking van de

afschrijving. De ondergrond van deze werken wordt daarbij als integraal onderdeel van het werk beschouwd (en dus ook afgeschreven). Het is dus ook niet meer mogelijk om extra af te schrijven op investeringen met maatschappelijk nut.

In de toelichting op de balans is een uitsplitsing aangebracht tussen investeringen met maatschappelijk nut vanaf 2017 geactiveerd en voor 2017 geactiveerd.

Afschrijvingsmethode

De berekening van de afschrijvingen geschiedt conform de lineaire afschrijvingsmethode op basis van de verwachte economische gebruiksduur per actief. De gebruiksduur wordt zowel bepaald door technische als economische slijtage.

Afschrijvingen

De afschrijvingen op de materiële vaste activa die ten laste worden gebracht van de programmarekening, worden berekend op basis van de verkrijgingprijs, verminderd met eventuele investeringsbijdragen. Met een eventuele restwaarde wordt geen rekening gehouden. De afschrijvingstermijnen bij eerste aanleg of aanschaf zijn:

Tabel 136

Categorie	Aantal jaar
Gronden en terreinen	n.v.t.
Inrichten gronden (niet) openbare dienst	10-30
Gebouwen (niet) voor openbare dienst en sportgebouwen	10-40
Inrichting gebouwen	3-20
Materieel	3-15
Openbaar groen	20-50
Wegen, straten en pleinen	10-55
Bruggen	10-30
Riolering	20-60

Financiële vaste activa

De waardering van de deelnemingen vindt plaats tegen de nominale waarde van het gestorte kapitaal. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht.

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de

waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden. Tot dusver is een dergelijke afwaardering niet noodzakelijk gebleken.

Van een deelneming is krachtens artikel 1 lid e BBV sprake als de gemeente participeert in het aandelenkapitaal van een NV of BV.

Flottende activa

Voorraden

De voorraden worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs of lagere marktwaarde.

De 'Bouwgronden in exploitatie' zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs, dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die volgens besluit ruimtelijk ordening rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijp maken), alsmede de rentekosten over het vreemde vermogen en de administratie- en beheerskosten. Genomen resultaten zijn in de waardering verdisconteerd. Dit kan bij het verwachten van toekomstige verliezen leiden tot een negatieve stand van de activa, aangezien de verliesvoorziening verwerkt wordt als een correctiepost.

Winstnemingen grondexploitaties

Tussentijdse winsten worden genomen volgens het realisatie beginsel. De techniek die hiervoor toegepast moet worden is de "percentage of completion (POC) methode" (percentage gerealiseerde kosten x percentage gerealiseerde opbrengsten x geraamde winst). Van de geraamde winst worden eerst de risico's in mindering gebracht.

Verliesnemingen op bouwgronden in exploitatie (BIE)

Bij actieve grondexploitaties met een verwacht negatief resultaat wordt een voorziening getroffen ter hoogte van dit negatieve verwachte resultaat.

Parameters grondexploitaties

In de grondexploitaties wordt gerekend met langjarige gemiddelde parameters voor kosten- en opbrengstenstijging en renteontwikkelingen. Deze zijn mede de basis voor het opstellen van het (t)MPG dat halfjaarlijks aan de raad ter besluitvorming wordt voorgelegd.

Vaste passiva

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de algemene- en bestemmingsreserves en het resultaat na bestemming volgens het overzicht van baten en lasten (de programmarekening).

De raad bepaalt of een bestemmingsreserve wordt opgeheven en wat er met het resterende saldo gebeurt. Op het moment dat een bestemmingsreserve bij de jaarrekening op nul

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. Voor het bepalen van de voorziening wordt onderscheid gemaakt in drie categorieën.

Belastingdebiteuren (opgelegd door Cocensus)

De noodzakelijke stand van de voorziening wordt bepaald op basis van de dynamische methode door aan de hand van de ouderdom van de openstaande posten een bepaald percentage als oninbaar te beschouwen. Openstaande posten tot één jaar worden voor 10% als oninbaar geschat. Dit percentage loopt op tot 100% voor openstaande posten ouder dan zes jaar.

Bijstandsdebiteuren

De noodzakelijke stand van de voorziening wordt bepaald op basis van de dynamische methode. Voor de diverse categorieën vorderingen op basis van de Participatiewet worden verschillende percentages aangehouden, afhankelijk van het risico. Het percentage oninbaar ligt tussen 25% en 75%.

Overige vorderingen

Voor deze categorie vorderingen wordt gebruik gemaakt van zowel de statische als de collectieve statische methode. De statische methode wordt toegepast op alle vorderingen ouder dan 120 dagen en groter dan € 75.000. Per vordering en per debiteur wordt het risico op oninbaarheid beoordeeld. De collectief statische methode wordt gebruikt voor vorderingen die bij de belasting- of gerechtsdeurwaarder in behandeling zijn (oninbaarheid 50%) en bij openstaande dwangsommen (oninbaarheid 75% ongeacht de ouderdom).

Liquide middelen

De liquide middelen worden tegen nominale waarde opgenomen.

staat en geen nieuwe besluiten worden genomen, wordt een voorstel tot opheffing gedaan.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd wegens:

a) verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten (voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's);

b) kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren (onderhoudsegalisatievoorzieningen);

c) van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden (door derden bekleemde middelen) met uitzondering van de van Europese en Nederlandse overheidslichamen verkregen middelen welke verantwoord worden onder de 'Overlopende passiva'."

De voorzieningen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. De pensioenverplichting voor de wethouders is echter tegen de contante

Flottende passiva

De flottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Borg- en garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten de balanstelling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten opgenomen.

Langlopende verplichtingen

Langlopende verplichtingen zijn opgenomen indien de contractduur per contract per

Grondslagen voor resultaatbepaling

Dit onderdeel bestaat uit de grondslagen voor resultaatbepaling bij baten en lasten, personeel, dividend, onderhoudskosten en resultaatneming grondexploitaties.

Baten en lasten

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Opbrengstverantwoording omgevingsvergunningen

Het moment van opbrengstverantwoording aangesloten is aangesloten op het BBV. Opbrengsten uit hoofde van

waarde van de (reeds opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd.

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming, te weten vier jaar. Indien sprake is van (eenmalige) schokeffecten (bijvoorbeeld reorganisaties) dient wel een verplichting opgenomen te worden.

Vaste schulden met een rente typische looptijd van één jaar of langer

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rente typische looptijd van één jaar of langer.

balansdatum groter is dan drie jaar en de contractwaarde groter is dan € 1 miljoen voor contracten gerelateerd aan de exploitatie en € 2 miljoen voor contracten gerelateerd aan investeringsprojecten.

omgevingsvergunningen worden verantwoord op het moment dat de aanvraag is ontvangen. Dit betekent dat opbrengsten eerder worden genomen dus eenmaliger hoger zijn uitgekomen voor een bedrag van € 5,6 miljoen.

Personeelslasten

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; denk aan componenten zoals ziektekostenpremie voor gepensioneerden en overlopende verlofaanspraken.

Dividend

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als baten genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar wordt gesteld en opeisbaar is.

Onderhoudskosten

Onderhoudskosten lopen via de exploitatielasten, tenzij hiervoor een voorziening is getroffen. In Haarlemmermeer geldt dit voor het onderhoud van gebouwen.

Algemene uitkering

Met betrekking tot de verwerking van de algemene uitkering heeft de commissie BBV een

stellige uitspraak gedaan. Deze uitspraak houdt in dat in de jaarrekening de algemene uitkering wordt opgenomen conform de in het jaar laatst gepubliceerde accresmededeling, die doorgaans is opgenomen in de septembercirculaire van het boekjaar.

Gebruik van schattingen

Bij het opstellen van de jaarrekening doet het college van burgemeester en wethouders schattingen en veronderstellingen die medebepalend zijn voor de opgenomen bedragen. Dit gebeurt in overeenstemming met algemeen geldende grondslagen.

Overzicht van baten en lasten jaarrekening

Tabel 137

Programma/Mutatie reserves (bedragen × € 1.000; min = nadeel)	Baten en lasten	Begroting origineel	Begroting gewijzigd	Rekening	Verschil rekening begroting gewijzigd
		2019	2019	2019	
Bestuur, samenleving en publiekscontact	Baten	3.653	3.118	3.285	167
	Lasten	14.537	14.749	15.896	-1.147
	Saldo	-10.884	-11.632	-12.611	-980
Veiligheid	Baten	1	5.187	3.864	-1.323
	Lasten	15.614	22.700	21.024	1.676
	Saldo	-15.612	-17.513	-17.160	353
Zorg en werk	Baten	32.723	31.871	32.132	261
	Lasten	102.739	110.264	110.871	-607
	Saldo	-70.017	-78.393	-78.739	-346
Maatschappelijke ontwikkeling	Baten	14.094	18.627	18.635	8
	Lasten	93.470	98.125	96.412	1.713
	Saldo	-79.376	-79.498	-77.777	1.721
Mobiliteit	Baten	195	1.042	274	-768
	Lasten	6.209	7.239	6.237	1.002
	Saldo	-6.013	-6.197	-5.963	234
Ruimtelijke ontwikkelingen	Baten	78.321	64.689	66.527	1.838
	Lasten	83.454	59.462	62.162	-2.700
	Saldo	-5.133	5.227	4.365	-862
Wonen	Baten	204	211	207	-4
	Lasten	1.943	2.934	2.875	59
	Saldo	-1.739	-2.723	-2.668	55
Kwaliteit fysieke omgeving	Baten	29.965	30.360	30.212	-148
	Lasten	61.073	64.386	70.393	-6.007
	Saldo	-31.108	-34.026	-40.181	-6.155
Economische zaken	Baten	1.593	3.369	4.277	908
	Lasten	8.119	9.264	9.877	-613
	Saldo	-6.526	-5.895	-5.600	295
Overzicht algemene dekkingsmiddelen	Baten	282.795	293.052	297.278	4.226
	Lasten	5.351	4.155	1.856	2.299
	Saldo	277.444	288.898	295.423	6.525
Overzicht overhead	Baten	71	71	1.217	1.146
	Lasten	50.166	54.946	57.940	-2.994
	Saldo	-50.095	-54.875	-56.723	-1.848
1 Totaal van baten excl. reservemutaties		443.616	451.597	457.908	6.311
2 Totaal van lasten excl. reservemutaties		442.674	448.224	455.543	-7.319
3 Saldo van baten en lasten (1-2)		942	3.373	2.366	-1.007

Programma/Mutatie reserves (bedragen × € 1.000; min = nadeel)	Baten en lasten	Begroting	Begroting	Rekening	Verschil rekening begroting gewijzigd
		origineel	gewijzigd		
		2019	2019	2019	
Maatschappelijke ontwikkeling	Onttrekking	2.140	1.903	1.533	-370
	Storting	181	175	227	-52
	Saldo	1.958	1.728	1.306	-422
Mobiliteit	Onttrekking	3.484	232	221	-11
	Storting	800	723	390	333
	Saldo	2.684	-491	-169	322
Ruimtelijke ontwikkelingen	Onttrekking	7.197	15.561	20.169	4.608
	Storting	7.197	26.442	30.266	-3.824
	Saldo	0	-10.882	-10.098	784
Wonen	Onttrekking	188	983	938	-45
	Storting	48	48	48	0
	Saldo	140	935	890	-45
Kwaliteit fysieke omgeving	Onttrekking	310	310	258	-52
	Storting	20	20	20	0
	Saldo	290	290	238	-52
Economische zaken	Onttrekking	100	300	300	0
	Storting	248	145	399	-255
	Saldo	-148	155	-99	-255
Overzicht algemene dekkingsmiddelen	Onttrekking	3.916	21.620	16.271	-5.349
	Storting	6.608	11.661	9.533	2.128
	Saldo	-2.692	9.959	6.738	-3.221
4 Totaal van baten reservemutaties		17.334	40.908	39.690	-1.219
5 Totaal van lasten reservemutaties		15.102	39.213	40.883	-1.670
6 Resultaat reservemutaties (4-5)		2.232	1.695	-1.193	-2.889
7 Totaal van baten incl. reservemutaties (1+4)		460.950	492.506	497.598	5.093
8 Totaal van lasten incl. reservemutaties (2+5)		457.776	487.437	496.426	-8.989
9 Gerealiseerd resultaat (7-8)		3.174	5.068	1.172	-3.896

Budgetoverhevelingen

Wij stellen aan u voor de volgende budgetten over te hevelen naar het jaar 2020 en verder. Deze overhevelingen vinden budgetneutraal plaats via de Algemene dekkingsreserve.

Conform de Financiële verordening Haarlemmermeer 2016 worden de voorstellen voor budgetoverheveling getoetst aan de volgende criteria:

1. het achterwege blijven van de budgetoverheveling leidt tot een significante

vertraging in de oorspronkelijk voorgenomen uitvoering.

2. het minimumbedrag voor een budgetoverheveling bedraagt € 75.000.
3. de overheveling moet betrekking hebben op incidenteel beschikbaar gestelde budgetten.
4. door de overheveling mag het betreffende budget niet worden overschreden.

Tabel 138

Omschrijving	bedrag x € 1.000
Bij de Najaarsrapportage 2019 zijn de volgende budgetoverhevelingen toegekend:	
Digitalisering sociaal domein	750
Plan Werk boven Uitkering	267
Transformatiefonds sociaal domein	272
Begeleiding statushouders	330
Internationaal onderwijs	250
Pilot veranderopgave inburgeringsstelsel	185
Sloop noodlokalen	213
Invoering Omgevingswet	265
Project Hartje Spaarndam	380
Wonen met zorg	76
Programma Digitale dienstverlening	185
Wet Normalisering Rechtspositie Ambtenaren (WNRA)	100
Totaal - Budgetoverhevelingen	3.273
Budgetoverhevelingen bij de Jaarstukken 2019:	
Gedenkkeien slachtoffers Tweede Wereldoorlog (WOII)	50
Pilot integrale beveiligingsplannen	106
Pilot flexibele opvang statushouders	300
Klimaatmiddelen	286
Slimme en duurzame mobiliteit MRA	1.877
Regenboogsteden 2019 tot en met 2022	20
Pilot geluidsadaptief bouwen	130
Versterking lokale aanpak jihadisme	154
Verduurzaming schoolgebouwen	350
Versnelling lokale aanpak eenzaamheid	222
Versnelling woningbouw	137
Digitalisering sociaal domein	615
Programma digitale dienstverlening	78
Handhaving (overheveling naar 2021)	222
Totaal Jaarstukken 2019	4.547
Totaal budgetoverheveling 2019 - 2020	7.598
Totaal budgetoverheveling 2019 - 2021	222
Totaal-generaal budgetoverhevelingen	7.820

Toelichting op de budgetoverhevelingen bij de jaarstukken

Gedenkeien slachtoffers Tweede Wereldoorlog (WOII)

Bij de Voorjaarsrapportage 2019 is € 50.000 beschikbaar gesteld. De voorbereidingen, om tot een tijdige plaatsing over te kunnen gaan, zijn getroffen. De financiële afwikkeling zal in 2020 plaatsvinden.

Pilot integrale beveiligingsplannen

Om een brede aanpak van interne veiligheid en weerbaarheid aan te jagen wordt aan een negental gemeenten een bijdrage verstrekt. Deze financiële impuls wordt gebruikt om integrale beveiligingsplannen te stimuleren en van elkaar te leren (bijvoorbeeld op het gebied van de veiligheid van personen en objecten, veilig en integer werken, informatiebeveiliging en de continuïteit van bedrijfsvoering). De start van de pilot is 2 januari 2020, daarom wordt voorgesteld het ontvangen bedrag over te hevelen naar 2020.

Pilot flexibele opvang statushouders

Het kabinet heeft € 3 miljoen beschikbaar gesteld om de aansluiting tussen asielopvang en huisvesting te verbeteren. In een tiental pilots zal worden geëxperimenteerd met flexibele opvang- en/of huisvestingsoplossingen, zoals het tijdelijk en gemixt huisvesten van verschillende doelgroepen en het aanbieden van opvangoplossingen in de buurt van de gemeente van uitplaatsing van statushouders. Eén van de pilots wordt in Haarlemmermeer uitgevoerd. De afspraken om deze pilot uit te voeren zijn vastgelegd in de Woondeal MRA. Gezien het tijdstip van toekenning van deze bijdrage wordt voorgesteld de ontvangen bijdrage over te hevelen naar 2020.

Klimaatmiddelen

In het Klimaatakkoord is afgesproken dat het Rijk middelen beschikbaar stelt aan de gemeentenvoor de uitvoering van het akkoord. De nadruk ligt hierbij op middelen voor het opstellen van de Transitievisies Warmte, het instellen van energieloketten en het opstellen van uitvoeringsplannen op wijkniveau. Haarlemmermeer ontvangt in 2019 respectievelijk € 202.000, € 74.000 en € 10.000. Totaal € 286.000. Gezien het tijdstip van toekenning van deze bedragen wordt voorgesteld de ontvangen bedragen over te hevelen naar 2020.

Slimme en duurzame mobiliteit MRA

Voor maatregelen bestemd voor de uitgaven van het plan van aanpak van de Gebiedsaanpak Groot Schiphol in het kader van slimme en duurzame mobiliteit van de Metropool Regio

Amsterdam (MRA) ontvangen we een bijdrage. De bijdrage is bestemd voor het onderzoeken en nemen van maatregelen om te voorkomen dat iedereen gelijktijdig het gebied van Groot Schiphol in wil met de auto. Enerzijds in tijd (zoveel mogelijk buiten drukke spitsperiodes), anderzijds door automobilisten te verleiden anders te reizen (andere vervoerswijze, samen reizen) of buiten het gebied over te stappen op een andere vervoerswijze (parkeren op afstand). Anders gezegd: meer spreiding in tijd, modaliteit en locatie. Met het Rijk is afgesproken dat deze incidentele bijdrage ter beschikking wordt gesteld aan Schiphol Area Development Company (SADC) ter uitvoering van het plan van aanpak. Een deel van de bijdrage heeft betrekking op 2019 en een deel op 2020 en verder. Voorgesteld wordt een deel van de ontvangen bijdrage over te hevelen naar 2020 en verder.

Regenboogsteden 2019 tot en met 2022

De regenboogsteden zetten zich in voor de gezamenlijke doelstelling de veiligheid, weerbaarheid en sociale acceptatie van LHBTI (Lesbische vrouwen, Homoseksuele mannen, Biseksuelen, Transgender- en Interseksue personen) verder te bevorderen. Haarlemmermeer is één van de 18 gemeenten die zich heeft aangemeld voor de verlenging van de samenwerking op LHBTI-beleid voor de periode 2019 tot en met 2022. In 2019 is € 20.000 ontvangen. Ondanks dat deze budgetoverheveling kleiner dan € 75.000 is, wordt gezien het tijdstip van toekenning van deze bijdrage, toch voorgesteld de ontvangen bijdrage over te hevelen naar 2020.

Pilot Geluidsadaptief bouwen

Momenteel wordt gewerkt aan de pilot Geluidsadaptief bouwen. Daarbij zal door middel van een zogeheten *Field Lab*, de bevindingen uit het promotieonderzoek naar geluidsadaptief bouwen proefondervindelijk worden getoetst. Door een testopstelling met behulp van zeecontainers, zal meerjarig het effect van verschillende opstellingen worden gemeten op een 1 op 1 schaal. De kosten voor deze pilot kunnen deels worden gedekt uit het bestaande budget voor Samen leven met de luchthaven, waarvan nog € 130.000 resteert. Voorgesteld wordt dit bedrag over te hevelen naar 2020.

Versterking lokale aanpak jihadisme

Gemeenten worden ondersteund in de lokale aanpak van radicalisering en jihadisme. Hiervoor heeft het ministerie van Justitie en Veiligheid in december 2018 een bijdrage toegekend. Deze bijdrage is door het Rijk pas via de decembercirculaire 2019 beschikbaar gesteld. Het bedrag dat Haarlemmermeer ontvangt is ook

bedoeld voor de regiogemeenten. Voorgesteld wordt dit bedrag over te hevelen naar 2020.

Verduurzaming schoolgebouwen

De gemeente heeft een decentralisatie-uitkering verduurzaming schoolgebouwen ontvangen van € 350.000 ten behoeve van de Kameleon. In 2020 worden de bouwprojecten in het IHP 2.0 verder uitgevoerd. Voorgesteld wordt dit bedrag over te hevelen naar 2020.

Versnelling lokale aanpak eenzaamheid

Er is een tweearig plan van aanpak gemaakt voor de gezamenlijke bestrijding van eenzaamheid in Haarlemmermeer. In 2019 is daarom een deel van de middelen ingezet (€ 105.000). Het resterende bedrag van € 145.000 is gepland voor 2020.

Ter ondersteuning van de ontmoetingsgroepen was er € 150.000 gereserveerd voor de projecten Wegwijzers in Haarlemmermeer en Gezonde wijk aanpak. Deze projecten zijn later van start gegaan dan gepland en lopen daarom door in 2020. In 2020 is nog € 77.000 benodigd voor deze projecten. Voorgesteld wordt om deze bedragen over te hevelen naar 2020.

Versnelling woningbouw

Het programma Versnelling Woningbouw bestaat uit een algemeen deel programmasturing en de projectorganisatie van de vier versnellingslocaties Hoofddorp Noord, Nieuw-Vennep West, Cruquiusshof/Bennebroekerdijk en Lisserbroek Noord. De voorbereiding en afronding van de beleidskaders en het vaststellen van intentieovereenkomsten met de marktpartijen is uitgelopen door het optreden van exogene factoren zoals de PAS en de noodzaak voor extra

benodigde verkeersonderzoeken. Marktpartijen hebben tevens langer de tijd nodig om zich te beraden op de intenties/plannen en uitvoerbaarheid van de gebiedsontwikkelingen.

Digitalisering sociaal domein

De raad heeft al bij de Najaarsrapportage 2019 besloten € 750.000 over te hevelen. Het huidig verzoek van € 615.000 betreft een aanvulling en wordt onder meer ingezet voor compensatie van productieverlies, inzet van eigen personeel bij trainingen, testen en ingebruikname. Daarnaast worden de projectkosten op basis van offertes en inhuur gedekt vanuit deze middelen.

Programma digitale dienstverlening

Voor het programma digitale dienstverlening is middels de Najaarsrapportage 2019 € 185.000 overgeheveld. In 2019 is een pilot gestart met een chatbot voor de medewerkers van het contactcenter. De uitvoering van deze pilot wordt in 2020 gedaan. Het resterende budget is hiervoor noodzakelijk.

Handhaving

Het college heeft zich in het collegeprogramma 2019-2022 ambitieus uitgesproken, recente ontwikkelingen (waaronder de Omgevingswet, gebiedsgericht werken, informatiegestuurd handhaven en samenwerken politie) vragen om uitbreiding van de handhavingscapaciteit. Het gaat hierbij om onder andere een incidentele bijdrage welke ter beschikking is gesteld via de voormalige gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude teneinde dit doel te realiseren. In 2020 zijn en worden meer mensen aangenomen zodat de prestatie kan worden geleverd. Gelden uit 2019 kunnen worden besteed in 2021.

Overzicht incidentele baten en lasten

Vanuit het BBV (art. 28) is een overzicht van incidentele baten en lasten een verplicht onderdeel van de toelichting op de programmarekening. Dit betreft zowel de programma's als de reserves. Mutaties op doorlopende baten en lasten, zoals bijvoorbeeld de Algemene Uitkering en afschrijvingen zijn niet meegenomen.

Bij het opstellen van de tabel Incidentele baten en lasten zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- het betreft baten en lasten die zich maximaal drie jaar voordoen of waarvan de eindigheid vastligt als gevolg van een raadsbesluit of toekenningsbesluit;

- toevoegingen aan en onttrekkingen uit de reserves beschouwen we als incidenteel, tenzij het gaat om reguliere onttrekkingen aan dekkingsreserves van kapitaallasten en onttrekkingen uit een daartoe toereikende (bestemmings) reserve. Dit gaat dan om een periode van minimaal drie jaar met als doel de structurele lasten te dekken;
- het betreft incidentele baten en lasten opgenomen met een drempel vanaf € 75.000.

Het overzicht van structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves worden apart vermeld in [Tabel 142](#).

Tabel 139

LASTEN	(bedragen x € 1.000)	Rekening 2018	Bijgestelde begroting 2019	Rekening 2019
Programma	Omschrijving			
Bestuur, samenleving en publiekscontact	Organisatie referendum	208	0	0
	Opkomst bevordering verkiezingen	93	0	0
	Pilot gemeentebalie Schiphol	1.426	903	924
Veiligheid	Afwikkeling sluiting BRP straat	0	-107	-107
	Suppletieregeling Opsporing en ruiming NGE	2.735	6.723	4.565
Zorg en werk	Huishoudelijk Hulp Toelage (HHT)	153	0	0
	Voucherregeling huishoudelijke hulp	0	190	190
	'Naar een Toekomstbestendig Sociaal Domein'	1.325	530	530
	Tijdelijke formatie onderhoud SAM/Gidso	0	75	75
	Resultaat AM Match	0	-123	-123
	Compensatie productieverlies ICT sociaal domein	0	446	446
	Transformatiefonds Sociaal Domein	0	60	60
	Incidentele kosten sportaccommodaties (frictiekosten e.d.)	-133	0	0
	Nieuwbouw museum	700	0	0
	Eenmalige subsidie Taalkoppels	93	75	1
	Internationale school bijdrage Stichting Openbaar Primair Onderwijs Haarlemmermeer (SOPHO)	150	0	0
	Afboeken boekwaardes onderwijsleerpakketten	2.044	0	0
	Maatschappelijke opvang statushouders - pilot	607	830	817
Mainport & Groen - reserve	53	372	36	
Aankoop park Zwanenburg	110	0	0	
Haarlemmermeerse bos - reserve	0	125	127	
Toolenburgerplas - reserve	0	80	79	
Saneringskosten Fort Hoofddorp	282	41	39	

LASTEN	(bedragen x € 1.000)	Rekening 2018	Bijgestelde begroting 2019	Rekening 2019
Programma	Omschrijving			
	Eenmalige subsidie Regionaal vitaliteitsplan	0	474	474
	Project Stevige sociale basis, twee jaar	0	250	28
	Verhoging taalniveau statushouders	0	178	0
Mobiliteit	Incidentele bijdrage gebiedsaanpak Groot-Schiphol	0	847	0
	Onderzoeken Verkeer & vervoer	0	160	184
Ruimtelijke ontwikkeling	Resultaat Grondexploitaties - reserve	17.656	7.197	22.756
	RIH: Ruimtelijke projecten - reserve	4.500	181	93
	Invoering omgevingswet	383	428	745
	Digitaal stelsel omgevingswet	100	250	0
	Versnelling woningbouwproductie, vijf deelprojecten	571	1.243	1.013
	Versnelling woningbouwproductie/ uitvoeringsstrategie	0	200	368
	Overbrugging duurzaamheid	120	376	322
	Energietransitie- programmateam	0	400	396
	Samenwerkingsagenda Energie (SAE)	0	190	207
	Programmakosten Stadscentrum Hoofddorp	0	80	80
	"Samenleven met de luchthaven"	0	163	33
Wonen	Woningbouwplannen	52	213	160
	Uitgaven wonen - reserve	166	806	938
Kwaliteit fysieke omgeving	Tijdelijke extra inzet Stratenmakersbus	0	150	150
	Project van afval- naar grondstofinzameling	0	400	322
	Voorziening achterstallig onderhoud verhardingen - eenmalige storting	0	0	5.584
Economische zaken	Sloopkosten schuur De Stad Zaandam	0	50	47
	Sloop Nijestraat	0	100	90
	Afboeken boekwaardes verkoop strategische grond	0	0	403
	Afboeken boekwaarde Paviljoenlaan 1	0	0	262
	Afboeken boekwaardes vastgoed	702	0	0
	C-Creators voor een periode van drie jaar	100	100	100
	Subsidie Smart Cargo Mainport Program (HST Cargo) - reserve	0	200	200
Algemene dekkingsmiddelen	Implementatiekosten ICT Sociaal Domein - bugetoverheveling	1.103	2.125	1.507
Overzicht overhead	Afschrijving gemeentehuis (t.l.v. AR) - reserve	2.499	1.500	1.500
	Afschrijving voorb. kosten Huis van Haarlemmermeer	375	363	325
	Samenvoeging Haarlemmermeer en Haarlemmerliede en Spaarnwoude	2.138	693	708
	Eenmalige extra ondersteuning Juridische bijstand	383	525	533
	Versterking organisatie verzuimexpert	0	87	82
	Programma Digitale dienstverlening - budgetoverheveling	799	1.184	1.106
	Invoering Normalisering wet rechtspositie ambtenaren	0	225	14
	Duurzaam in Control	84	135	98
	Online team	102	102	102
	Tijdelijke Formatie Senior Adviseur Dienstverlening	0	98	98
	Tijdelijk extra Informatiebeveiliging (AVG)	0	230	313

LASTEN		(bedragen x € 1.000)		
Programma	Omschrijving	Rekening 2018	Bijgestelde begroting 2019	Rekening 2019
Diversen	Budgetoverhevelingen	2.002	8.854	4.513
Totaal incidentele lasten		43.681	40.977	53.513
Stortingen in de reserves				
Algemene reserves	Algemene dekkingsreserve	11.760	5.783	3.655
	Algemene reserve grondzaken	17.656	7.197	21.679
	Algemene reserve RIH	4.233	3.604	3.903
	Financiële egaliseringsreserve	90	0	0
Bestemmingsreserves	Reserve Haarlemmermeerse bos	897	0	0
	Reserve monumenten	24	0	67
	Reserve tijdelijke onderwijshuisvesting	0	15	0
	Reserve herstructurering bedrijventerreinen	0	0	255
	Reserve SchaaIsprong	0	7.365	7.365
Totaal stortingen in reserves		34.660	23.964	36.924
Totaal incidentele lasten incl. stortingen		78.341	64.941	90.437

Tabel 140

BATEN		(bedragen x € 1.000)		
Programma	Omschrijving	Rekening 2018	Bijgestelde begroting 2019	Rekening 2019
Bestuur, samenleving en publiekscontact	Pilot gemeentebalie Schiphol	1.426	903	924
Veiligheid	Suppletiereregeling Opsporing en ruiming NGE	1.147	4.110	2.985
Maatschappelijke ontwikkeling	Bijdrage Platform Regionaal Economische Structuur t.b.v. subsidie Internationale school	150	0	0
	Nieuwbouw museum	300	0	0
	Eenmalige subsidie Taalkoppels	93	75	1
	Opbrengst grondverkoop Haarlemmermeersebos	917	0	0
	Subsidie Groenprojecten	481	0	0
Mobiliteit	Eenmalige subsidie Regionaal vitaliteitsplan		474	474
	Incidentele bijdrage gebiedsaanpak Groot-Schiphol		847	0
Ruimtelijke ontwikkeling	RIH: ruimtelijke projecten	4.233	3.604	3.903
	Resultaat Grondexploitaties - reserve	17.656	7.197	21.679
	Leges omgevingsvergunningen	420	0	0
Kwaliteit fysieke omgeving	Project van afval- naar grondstofinzameling	0	400	322
Economische zaken	Verkoop strategische grond	0	0	579
	Verkoop vastgoed	664	0	0
Algemene dekkingsmiddelen	Gemeentefonds bijdrage opsporing en ruiming NGE	2.290	2.204	2.204
	Gemeentefonds herindelingsbijdrage	476	1.460	1.527
	Gemeentefonds DU: maatschappelijke opvang statushouders	711	-5	-5
	Gemeentefonds organisatie referendum	256	0	0
	Gemeentefonds waterschapsverkiezingen	0	109	109
	Gemeentefonds Verhoging taalniveau statushouders	0	178	178
	Gemeentefonds pilot veranderopgave inburgering	0	200	200
	Gemeentefonds slimme en duurzame mobiliteit	0	0	1.877
	Gemeentefonds klimaatmiddelen	0	0	286

BATEN		(bedragen x € 1.000)		
Programma	Omschrijving	Rekening 2018	Bijgestelde begroting 2019	Rekening 2019
	Gemeentefonds pilot flexibele opvang statushouders	0	0	300
	Gemeentefonds pilot integrale beveiligingsplannen	0	0	106
Overhead	Samenvoeging Haarlemmermeer en Haarlemmerliede en Spaarnwoude	36	0	0
Totaal incidentele baten		31.256	21.756	37.649
Onttrekkingen aan reserves				
Algemene reserves	Algemene dekkingsreserve	5.982	20.798	15.600
	Algemene reserve grondzaken	17.656	7.197	22.756
	Reserve RIH	4.500	181	93
	Behoedzaamheidsreserve	13.365	0	0
	Financiële egaliseringsreserve	1.860	0	0
Bestemmingsreserves	Reserve Haarlemmermeerse bos	0	125	127
	Reserve Toolenburgerplas		80	79
	Reserve Mainport & Groen	53	372	36
	Reserve monumenten	400	0	0
	Reserve Wonen	426	806	938
	Reserve HST Cargo	0	300	300
	Reserve tijdelijke onderwijshuisvesting	0	15	0
Totaal onttrekkingen reserves		44.242	29.874	39.929
Totaal incidentele baten inclusief onttrekkingen		75.498	51.630	77.578

Incidentele lasten

Het totaal van de incidentele lasten is € 12,9 miljoen hoger dan de incidentele baten.

Dat betekent dat de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten. Hiermee is er sprake van een 'materieel begrotingsevenwicht' in 2019.

Tabel 141

Saldo incidentele baten en lasten

(bedragen x € 1.000)	Rekening 2018	Bijgestelde begroting 2019	Rekening 2019
Saldo incidentele baten en lasten	-2.843	-13.311	-12.859

Door het saldo van de incidentele baten en lasten te betrekken bij de eindcijfers uit het overzicht van de (totale) lasten en baten wordt inzicht gegeven in het structureel begrotingsaldo.

De presentatie van het structureel begrotingssaldo en de toelichting hierop wordt gegeven in de [financiële hoofdlijnen](#).

Overzicht structurele toevoegingen/onttrekkingen aan reserves

Toevoegingen aan en onttrekkingen uit de reserves beschouwen we als incidenteel, tenzij het gaat om:

- reguliere onttrekkingen aan dekkingsreserves van kapitaallasten;
- onttrekkingen uit een daartoe toereikende (bestemmings) reserve. Dit gaat dan om een

periode van minimaal drie jaar met als doel de structurele lasten te dekken.

De incidentele toevoegingen en onttrekkingen van de reserves worden vermeld in het [overzicht van incidentele baten en lasten](#).

Tabel 142

Reserve omschrijving (bedragen x € 1.000)	Vermeerderingen	Verminderingen
Algemene dekkingsreserve	5.878	0
Algemene Reserve	5.878	0
BTW compensatiefonds	0	671
Calatravabruggen	0	84
Wonen	48	0
HST cargo	145	0
Leidraad Inrichting Openbare Ruimte (LIOR)	0	131
Monumenten	60	0
Openbare ruimte HenS	20	43
Cultuurfonds Ellen van Hoogdalem	0	10
Subtotaal	273	939
Reserve dekking afschrijvingslasten	490	1.848
Bestemmingsreserves	763	2.787
Totaal structurele toevoegingen en onttrekkingen reserves	6.641	2.787

Wet Normering Topinkomens (WNT)

Bezoldiging topfunctionarissen

Tabel 143

Functie(s) <i>Leidinggevende topfunctionarissen</i>	De heer C. Brugman		De heer J. van de Rhee	
	Gemeentesecretaris		Griffier	
	2019	2018	2019	2018
Duur dienstverband	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1,0	1,0	1,0	1,0
Gewezen topfunctionaris?	Nee	Nee	Nee	Nee
(Fictieve) dienstbetrekking?	Ja	Ja	Ja	ja
Zo niet, langer dan 6 maanden binnen 18 maanden werkzaam?	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Bezoldiging				
Beloning	144.244	142.710	113.023	111.058
Beloningen betaalbaar op termijn	20.354	18.722	19.535	17.905
Totaal bezoldiging	164.598	161.432	132.557	128.963
Toepasselijk WNT-maximum	194.000	189.000	194.000	189.000
Motivering indien overschrijding:	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen

Niet van toepassing.

bezoldiging boven het individuele WNT-maximum hebben ontvangen.

Overige rapportageverplichtingen op grond van WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen die een

Onvoorzien

Op de begrote post voor onvoorziene uitgaven van € 35.000 is geen beroep gedaan.

Overzicht begrotings- en kredietoverschrijdingen

Bij de rechtmatigheidscontrole vormt het begrotingscriterium een belangrijk toetsingscriterium. Het begrotingscriterium is van toepassing op de lasten. Begrotingsoverschrijdingen zijn in principe onrechtmatig. Volgens de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV zijn er

echter situaties denkbaar waarbij de overschrijdingen binnen het door de raad uiteengezette beleid zijn gebeven, zoals compensatie van hogere kosten door direct gerelateerde hogere opbrengsten en kostenoverschrijdingen bij opneemregelingen.

Begrotingsoverschrijdingen

In [Tabel 144](#) zijn de afwijkingen van de programma's opgenomen (overschrijding van de lasten) met daarbij de verklaring in hoeverre de afwijking past binnen het door de raad geformuleerde beleid. Op basis van de Financiële verordening Haarlemmermeer 2016 wordt een beleidsdoel van een programma die 10% of meer van het begrotingstotaal (lasten) voor mutaties reserves omvat, apart door de raad geautoriseerd. In 2019 betrof dit het beleidsdoel A van het programma Zorg en werk en beleidsdoel B van programma Ruimtelijke ontwikkelingen. Voor deze beleidsdoelen moet de

begrotingsrechtmatigheid apart worden vastgesteld. De andere beleidsdoelen van de programma's Zorg en werk en Ruimtelijke ontwikkelingen, de overige programma's, het overzicht Algemene dekkingsmiddelen en het overzicht Overhead worden in totaal beoordeeld.

Voor een nadere uiteenzetting van de verschillen wordt verwezen naar de toelichting op het overzicht baten en lasten. De raad autoriseert deze kostenoverschrijdingen met het vaststellen van de jaarstukken.

Tabel 144

(bedragen x € 1.000)

Begroot	Realisatie	Vershil	Verklaring	Conclusie
14.749	15.896	1.147	Programma Bestuur, samenleving en publiekscontact De hogere lasten worden veroorzaakt door een extra storting in de voorziening pensioenverplichting wethouders. Een rentedaling van 1,65% naar 0,29%, het synchroniseren van de systematiek van de voormalige gemeenten Haarlemmerliede en Spaarnwoude aan die van Haarlemmermeer (voorzien in plaats van jaarlijkse kosten) en de toevoeging van nieuwe wethouders heeft geleid tot een hogere verplichte storting in de voorziening van € 1,7 miljoen.	Past binnen het bestaande beleid.
52.923	55.296	2.373	Programma Zorg en werk, beleidsdoel A De overschrijding betreft de kosten van de uitvoering van de Jeugdwet en de Wmo. Dit betreft opneemregelingen op basis van wetgeving.	Past binnen het bestaande beleid.
51.066	54.524	3.459	Programma Ruimtelijke ontwikkelingen, beleidsdoel B De hogere lasten worden met name veroorzaakt door de kosten van de grondexploitaties. Deze zijn € 2,6 miljoen hoger dan geraamd in het (t)MPG. In het MPG met de standlijn 1 januari 2020 wordt dit toegelicht. Deze hogere lasten worden geactiveerd op de balanspost voorraden. Verder is er op basis van actuele taxaties € 0,4 miljoen afgeboekt op de strategische gronden en is er een nadelig resultaat voor de vennootschapsbelasting van € 0,4 miljoen. Deze verschillen komen ten laste van de algemene reserve Grondzaken.	Past binnen het bestaande beleid.

(bedragen x € 1.000)

Begroot	Realisatie	Verschil	Verklaring	Conclusie
64.386	70.393	6.007	Programma Kwaliteit fysieke omgeving De overschrijding wordt voornamelijk veroorzaakt door de storting in de voorziening Achterstallig onderhoud verhardingen van € 5,6 miljoen. Op basis van een stellige uitspraak van de commissie BBV is deze storting verplicht. Dat er sprake is van achterstallig onderhoud dat kan leiden tot kapitaalvernietiging en/of onveilige situaties is gebleken uit de analyse van de wegininspecties. Verder is € 0,6 miljoen meer besteed aan klein onderhoud als gevolg van het achterstallig onderhoud. Om te kunnen voldoen aan het door de raad vastgestelde onderhoudsniveau in de beheerplannen zijn deze lasten noodzakelijk.	Past binnen het bestaande beleid.
9.264	9.877	613	Programma Economische zaken In verband met de verkoop van strategische grond is de boekwaarde van € 403.000 ten laste van de exploitatie gebracht. Tegenover deze extra lasten staat een verkoopopbrengst van € 579.000. In verband met een brand is € 262.000 extra afgeschreven op het pand Paviljoenlaan 1 (voormalig restaurant Mes en vork).	De extra lasten worden gedekt door hogere baten. Past binnen het bestaande beleid.
54.946	57.940	2.994	Overzicht overhead Er zijn meer lasten (€ 2,2 miljoen) verantwoord op management en managementondersteuning door de uitvoerende clusters. Hiertegenover staat een voordeel bij het overzicht algemene dekkingsmiddelen, onderdeel D . Het resultaat op de Interne opdrachtensystematiek (IOS) is € 1,8 miljoen lager. Dit betreft eigenlijk een lagere bate, maar conform de BBV-voorschriften moet dit worden verantwoord onder de lasten.	De extra lasten worden gedekt door een voordeel. Past binnen het bestaande beleid.

Conclusie

Omdat hogere lasten passen binnen het bestaande beleid, omdat ze gedekt worden door hogere baten of omdat er sprake is van lagere

lasten bij een ander programma, tellen de begrotingsoverschrijdingen niet mee bij het rechtmatigheidsoordeel.

Kredietoverschrijdingen

Tabel 145

Programma omschrijving	Omschrijving krediet	Bedrag x € 1.000 overschrijding	Oorzaak overschrijding	Compensatie hogere opbrengst	Gevolg exploitatie kapitaal-lasten komende jaren	Binnen beleid en voorzienbaar
Maatschappelijke ontwikkeling	Hart van Zwanenburg	776	De overschrijding betreft de vrijgegeven jaarschijf. De overschrijding past wel binnen het totaal krediet.	0	0	2.
Kwaliteit fysieke omgeving	Verharding Hillergommerdijk te Lisserbroekerweg	133	De overschrijding betreft de vrijgegeven jaarschijf. De overschrijding past wel binnen het totaal krediet.	0	0	2.
Kwaliteit fysieke omgeving	VOR 2020	231	De overschrijding betreft de vrijgegeven jaarschijf. De overschrijding past wel binnen het totaal krediet.	0	0	2.
Kwaliteit fysieke omgeving	GRP 2016 waterplan	253	De overschrijding betreft de vrijgegeven jaarschijf. De overschrijding past wel binnen het totaal krediet.	0	0	2.
Overhead	IT-strategie digitale dienstverlening	91	De overschrijding betreft de vrijgegeven jaarschijf. De overschrijding past wel binnen het totaal krediet.	0	0	2.

Conclusie kredietoverschrijdingen

1. De betreffende overschrijding is onder de rapportagegrens.
2. De betreffende overschrijdingen worden veroorzaakt doordat de werkzaamheden eerder zijn uitgevoerd dan voorzien, waardoor de voor 2019 beschikbaar gestelde jaarschijf wordt overschreden. Het in 2019 extra bestede bedrag past binnen het totaal geautoriseerde krediet. Conform artikel 6, lid 3f, van de Financiële verordening Haarlemmermeer 2016 is de overschrijding niet onrechtmatig.
3. Door deze kredietoverschrijding worden de kapitaallasten vanaf 2020 (eerste jaar van afschrijven hoger). De overschrijding is onrechtmatig, maar telt niet mee voor het oordeel, omdat de hogere lasten in latere jaren vallen.

Balans

Activa (bedragen × € 1.000)	01 januari 2019	Stelselwijziging Per 01-01-2019	31 december 2019
Vaste activa			
Immateriële vaste activa			
- Kosten onderzoek en ontwikkeling van een bepaald activum	2.113	2.113	2.735
- Bijdragen aan activa in eigendom van derden	11.042	11.042	46.171
Totaal immateriële vaste activa	13.155	13.155	48.906
Materiële vaste activa			
- Investerings met een economisch nut			
• gronden uitgegeven in erfpacht	14.197	14.197	14.197
• overige investeringen met een economisch nut	417.407	417.160	410.836
- Investerings met een economisch nut (t.b.v. heffingen)	50.065	50.019	51.681
- Investerings in openbare ruimte met maatschappelijk nut	84.809	84.750	98.164
Totaal materiële vaste activa	566.477	566.125	574.878
Financiële vaste activa			
- Kapitaalverstrekkingen aan:			
• deelnemingen	32.878	32.878	32.878
- Leningen aan:			
• woningbouwcorporaties	1.496	1.496	610
• deelnemingen	39.061	39.061	38.985
- Overige langlopende leningen u/g	1.666	1.666	1.578
- Uitzettingen in de vorm van Nederl. schuldpapier ≥ 1 jaar	500	500	500
- Overige uitzettingen met rentetypische looptijd ≥ 1 jaar	37.135	37.135	37.590
Totaal financiële vaste activa	112.737	112.737	112.141
Totaal vaste activa	692.369	692.017	735.926
Vlottende activa			
Vorraden			
- Grond- en hulpstoffen:			
• overige grond- en hulpstoffen	14	14	19
- Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	100.743	100.743	95.396
- Gereed product en handelsgoederen	3.698	3.698	3.698
Totaal voorraden	104.456	104.456	99.113
Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar			
- Vorderingen op openbare lichamen	24.294	24.294	29.554
- Overige vorderingen	27.629	27.629	27.098
Totaal uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar	51.923	51.923	56.652
Liquide middelen			
- Kassaldi	29	29	18
Totaal liquide middelen	29	29	18
Overlopende activa			
- Overige nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen	29.097	29.097	24.573
Totaal overlopende activa	29.097	29.097	24.573
Totaal vlottende activa	185.504	185.504	180.357
Totaal activa	877.873	877.521	916.282

De verliescompensatie krachtens de Wet op de vennootschapsbelasting wordt ingeschat als 'nihil', en is derhalve buiten de balansstelling gehouden.

Passiva (bedragen x € 1.000)	01 januari 2019	Stelselwijziging Per 01-01-2019	31 december 2019
Vaste passiva			
Eigen vermogen			
- Algemene reserve	223.572	223.572	228.533
- Bestemmingsreserves	85.008	85.008	89.189
- Saldo overzicht van baten en lasten	8.296	7.944	1.172
Totaal eigen vermogen	316.875	316.524	318.894
Vorzieningen			
- Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	8.814	8.814	14.931
- Onderhoudsegalisatievoorzieningen	8.531	8.531	8.932
- Door derden beklemde middelen	11.162	11.162	10.208
Totaal voorzieningen	28.507	28.507	34.071
Vaste schulden met rentetypische looptijd ≥ 1 jaar			
- Onderhandse leningen van:			
• binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen	39.250	39.250	36.000
• binnenlandse banken en overige financiële instellingen	372.119	372.119	372.479
• binnenlandse bedrijven	3.698	3.698	3.698
Totaal vaste schulden met rentetypische looptijd ≥ 1 jaar	415.067	415.067	412.177
Totaal vaste passiva	760.449	760.097	765.142
Vlottende passiva			
Netto-vlottende schulden met rentetypische looptijd < 1 jaar			
- Kasgeldleningen	0	0	20.000
- Banksaldi	12.563	12.563	24.838
- Overige schulden	28.890	28.890	28.668
Totaal netto-vlottende schulden met rentetypische looptijd < 1 jaar	41.453	41.453	73.506
Overlopende passiva			
- Nog te betalen bedragen	34.514	34.514	37.597
- Van overheden ontvangen, nog te besteden uitkeringen			
• het Rijk	386	386	279
• overige Nederlandse overheidslichamen	40.680	40.680	39.295
- Overige vooruitontvangen bedragen	390	390	463
Totaal overlopende passiva	75.971	75.971	77.634
Totaal vlottende passiva	117.423	117.423	151.141
Totaal passiva	877.873	877.521	916.282

Buiten de balans opgenomen borg- en garantstellingen:

Tabel 146

- Garantstellingen	28.129	28.396
- Indirecte garantstellingen gemeenschappelijke regelingen	7.851	8.477
- Waarborgfonds Sociale Woningbouw	170.060	152.514
- Hypotheken personeel	0.448	0.448
- Nationale Hypotheek Garantie (per 31/12/2017/31-12-2018)	350.000	347.000

Toelichting op de Balans

Op de balans staan alle bezittingen, het eigen vermogen en de schulden van de gemeente. De balans bestaat uit twee gedeelten die met elkaar in evenwicht moeten zijn: de activa en de passiva. De activa worden gevormd door de bezittingen van de gemeente en de passiva bestaan uit de middelen waarmee de activa gefinancierd zijn.

Conform het BBV is de hoofdingeling van de balans als volgt:

Vaste activa	Immateriële vaste activa
	Materiële vaste activa
	Financiële vaste activa
Vlottende activa	Voorraden
	Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar
	Liquide middelen
	Overlopende activa
Vaste passiva	Eigen vermogen
	Voorzieningen
	Vaste schulden met een rentetypische looptijd ≥ 1 jaar
Vlottende passiva	Vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar
	Overlopende passiva

Hierna wordt de balans per onderdeel toegelicht. Er kunnen kleine afrondingsverschillen optreden in de optellingen.

Toelichting vaste activa

Vaste activa zijn de bezittingen van de gemeente die voor langer dan één jaar bijdragen aan de realisatie van de doelstellingen van de gemeente.

Immateriële vaste activa

Tabel 147

(bedragen × € 1.000)	Stand per 01-01-2019	Herrub- ricering	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Subsidies	Afschrij- vingen	Vrijval	Stand per 31-12-2019
- Kosten onderzoek en ontwikkeling van een bepaald activum	3.643	0	-468	0	0	34	0	3.142
Voorziening voorbereidende kosten voor grondexploitaties	-1.530	0	-207	0	0	0	-1.330	-407
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	11.042	0	35.626	0	0	497	0	46.171
Totaal Immateriële vaste activa	13.155	0	34.952	0	0	530	-1.330	48.906

Onder 'Kosten van onderzoek & ontwikkeling van een bepaald activum' worden voorbereidende kosten van grondexploitaties geboekt. De kosten moeten aan de volgende voorwaarden voldoen:

1. de kosten passen binnen de kostensoortlijst Besluit ruimtelijke ordening (Bro);
2. de kosten blijven maximaal vijf jaar geactiveerd staan; daarna moet het een actieve grondexploitatie worden of afgeboekt worden ten laste van het jaarresultaat;

3. plannen tot ontwikkelingen van grond waarvoor voorbereidingskosten gemaakt worden, hebben bestuurlijke instemming, blijkend uit een besluit.

In 2019 heeft er een vermindering plaatsgevonden van circa € 0,468 miljoen. Deze bestaat uit diverse vermeerderingen van € 1,160 miljoen en een vermindering van € 1,628 miljoen (correctie kosten PARK21).

Bij de voorziening voor voorbereidende kosten voor grondexploitaties heeft een vrijval van € 1,330 miljoen plaatsgevonden. Dit heeft betrekking op de voorbereidende grondexploitaties van PARK21 en het Van Groningen terrein.

Onder 'Bijdragen aan activa in eigendom van derden' staan vermeerderingen van € 35,626 miljoen. Dit betreffen de bijdragen aan Rijkswaterstaat voor de Omlegging A9 Badhoevedorp van € 32,416 miljoen, nieuwbouw Museum Cruquius van € 2,400 miljoen en Fort Hoofddorp van € 0,810 miljoen.

Materiële vaste activa

Investeringen met een economisch nut

Tabel 148

(bedragen × € 1.000)	Stand per 01-01-2019	Herrub- ricering	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Subsidies	Afschrij- vingen/ Afwaar- dering	Stand per 31-12-2019
Gronden uitgegeven in erfpacht							
Gronden uitgegeven in erfpacht	14.197	0	0	0	0	0	14.197
Totaal gronden uitgegeven in erfpacht	14.197	0	0	0	0	0	14.197
Overige investeringen met een economisch nut							
Bedrijfsgebouwen	280.813	-1.102	8.980	0	0	13.734	274.957
Machines, apparaten en installaties	13.660	0	3.252	0	8	3.852	13.051
Vervoermiddelen	26	0	0	0	0	26	0
Overige gronden en terreinen	125.177	-16	2.286	403	0	508	126.535
Voorziening voor overige gronden en terreinen	-17.646	0	-427	0	0	0	-18.073
Overige materiële vaste activa	15.377	-930	1.917	0	173	1.825	14.366
Totaal overige investeringen met een economisch nut	417.407	-2.048	16.008	403	181	19.945	410.836
Totaal investeringen met een economisch nut	431.603	-2.048	16.008	403	181	19.945	425.033

Investeringen met economisch nut zijn investeringen die kunnen bijdragen aan het genereren van middelen en/of verhandelbaar zijn. Hieronder worden de verschillende categoriën toegelicht, waarbij investeringen boven de € 250.000 apart worden gespecificeerd.

In de afschrijvingen zit een bedrag van € 0,247 miljoen aan extra afschrijvingen ten gevolge een stelselwijziging waarbij activa van Haarlemmerliede en Spaarnwoude in 2019 geheel zijn afgeschreven. Deze hadden een boekwaarde lager dan het minimumbedrag van € 50.000.

Gronden uitgegeven in erfpacht

In 2019 zijn geen nieuwe gronden in erfpacht uitgegeven.

Bedrijfsgebouwen

Onder herrubricering staan twee activa (BHD KDV-PUBgebouw en Clubgebouw AV Badhoevedorp) die ingebracht zijn in een grondexploitatie.

De vermeerderingen 2019 van € 8,980 miljoen zijn weergegeven in [Tabel 149](#).

Tabel 149

bedragen x € 1.000)

Omschrijving investering	Bedrag
Dorpshuis Zwanenburg	6.703
Sloop/renovatie Het Spectrum	1.213
Huis van Haarlemmermeer	342
overige	722
Totaal	8.980

Machines, apparaten en installaties

De vermeerderingen van € 3,252 miljoen staan in onderstaande tabel.

Tabel 150

bedragen x € 1.000)

Omschrijving investering	Bedrag
IT-strategie Digitale Dienstverlening	987
Contractenmodule EnterpriseOne	338
Tweede datacenter	284
Vervanging Cosa	261
Overige	1.382
Totaal	3.252

Overige gronden en terreinen

De vermeerderingen van € 2,286 miljoen bevatten onder andere de aankoop van grond aan de Rijnlanderweg van € 2,163 miljoen en een perceel achter de Waltmanstraat van € 0,103 miljoen.

De verminderingen van € 0,403 miljoen betreffen de verkoop van de twee percelen grond aan de Schipholweg van € 0,174 miljoen en aan de Hoofdweg van € 0,229 miljoen.

De voorziening voor overige gronden en terreinen is vermeerderd met € 0,427 miljoen vanwege de afwaardering van vier gronden.

Overige materiële vaste activa

De vermeerderingen van € 1,917 miljoen staan in onderstaande [Tabel 151](#).

Tabel 151

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving investering	Bedrag
Visie Ringvaart-Ringdijk	435
Kunstgrasveld SV Dios	388
Kunstgrasveld SCW Rijsenhout	353
Overige	741
Totaal	1.917

Onder herrubricering staan twee activa (BHD KDV-PUBgebouw en Clubgebouw AV Badhoevedorp) die ingebracht zijn in een grondexploitatie (-€ 0,930 miljoen).

Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven

Tabel 152

(bedragen x € 1.000)	Stand per 01-01-2019	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Afschrij- vingen	Subsidies	Stand per 31-12-2019
Investerings met een economisch nut (t.b.v. heffingen)						
Begraafplaatsen	552	136	0	25	0	663
Rioleringswerken	49.513	2.797	0	1.291	0	51.018
Totaal investeringen met een economisch nut (t.b.v. heffingen)	50.065	2.932	0	1.316	0	51.681

Begraafplaatsen

De vermeerderingen van € 0,136 miljoen betreffen maatregelen op diverse begraafplaatsen.

Rioleringswerken

In de afschrijvingen zit een bedrag van € 0,046 miljoen aan extra afschrijvingen ten gevolge van een stelselwijziging waarbij activa van Haarlemmerliede en Spaarnwoude in 2019 geheel zijn afgeschreven. Deze hadden een boekwaarde lager dan het minimumbedrag van € 50.000.

De vermeerderingen van € 2,797 miljoen staan in onderstaande [Tabel 153](#).

Tabel 153

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving investering	Bedrag
Waterplan 2016	1.680
Verbeteren afwatering Domineeslaan	305
Overige	812
Totaal	2.797

Investerings in openbare ruimte met maatschappelijk nut

Tabel 154

(bedragen x € 1.000)	Stand per 01-01-2019	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Afschrij- vingen	Subsidies	Stand per 31-12-2019
Investerings in openbare ruimte met maatschappelijk nut						
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	80.588	20.376	0	4.996	1.873	94.096
Overige materiële vaste activa	4.221	132	0	285	0	4.068
Totaal investeringen in openbare ruimte met maatschappelijk nut	84.809	20.509	0	5.280	1.873	98.164

Grond-, weg- en waterbouwkundige werken

In de afschrijvingen zit een bedrag van € 0,059 miljoen aan extra afschrijvingen ten gevolge van een stelselwijziging waarbij activa van Haarlemmerliede en Spaarnwoude in 2019 geheel zijn afgeschreven. Deze hadden een boekwaarde lager dan het minimumbedrag van € 50.000.

In 2019 is een bedrag van €1,873 miljoen aan subsidie ontvangen waarvan €1,475 miljoen voor de fietsverbinding Knooppunt Badhoevedorp.

De vermeerderingen van € 20,376 miljoen staan in onderstaande [Tabel 155](#).

Tabel 155

(bedragen x € 1.000)	Bedrag
Omschrijving investering	
Bruggen Hoofdvaart/Bennebroekerweg	3.788
Fietsverbinding Knooppunt Badhoevedorp	1.476
Aanpassingen wegen en busperrons	1.017
Verharding Weteringweg	983
Verharding Weerenweg/Venenweg	840
Armaturen voor LED gedimd	1.599
Abri's Lutullistraat	798
Reconstructie Hillegommerdijk	550
Reconstructie IJweg Zwanenburg	450
Reconstructie Sloterweg	428
Vervanging beplanting	395
Deltaplan Bereikbaarheid	347
Herinrichten FBK-laan	282
Verlichting Weteringweg	252
Overige	7.171
Totaal	20.376

Financiële vaste activa

Tabel 156

(bedragen x € 1.000)	Stand per 01-01-2019	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Aflos- singen	Stand per 31-12-2019
- Kapitaalverstrekkingen aan:					
• deelnemingen	32.878	0	0	0	32.878
- Leningen aan:					
• woningbouwcorporaties	1.496	0	0	886	610
• deelnemingen	39.061	173	0	250	38.985
- Overige langlopende leningen u/g	1.666	12	0	100	1.578
- Uitzettingen in de vorm van Nederl. schuldpapier ≥ 1 jaar	500	0	0	0	500
Totaal financiële vaste activa	75.602	185	0	1.236	74.551

Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen

Tabel 157

(bedragen x € 1.000)	Stand per 01-01-2019	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Stand per 31-12-2019
GEM A4 zone west	6	0	0	6
Bank Nederlandse Gemeenten Aandelen	293	0	0	293
De Waterwolf	1.188	0	0	1.188
Polanenpark B.V. Aandelen	4	0	0	4
GEM President	9	0	0	9
Polanenpark C.V. Aandelen	4	0	0	4
Energiebedrijf Haarlemmermeer BV	30	0	0	30
De Meerlanden Holding BV	4.547	0	0	4.547
Suikerunie aandelen	9	0	0	9
Duurzaam Bedrijf Haarlemmermeer BV	18	0	0	18
Eneco Stedin Aandelen	3	0	0	3
Hoofdvaart BV	18	0	0	18
Recreatieplas BV	22	0	0	22
Zonnepanelen Haarlemmermeer BV	10	0	0	10
Schiphol Area Development Company	26.717	0	0	26.717
Totaal deelnemingen	32.878	0	0	32.878

In 2019 zijn er geen wijzigingen geweest in de kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen. Er is dividend ontvangen van BNG Bank N.V. € 0,351 miljoen, van de Meerlanden Holding B.V. € 0,712 miljoen, van Eneco Stedin € 0,091 miljoen, van Polanenpark C.V. € 0,2 miljoen en van Polanenpark B.V. een kapitaaluitkering van € 0,2 miljoen.

Overige verbonden partijen

Dit betreft een obligatielening aan de Nederlandse Staat afkomstig van de voormalige gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude. Hierop is € 0,028 miljoen aan rente ontvangen.

Leningen aan woningcorporaties

Woningcorporatie Ymere heeft wederom verzocht om een lening op de herzieningsdatum af te lossen. Hierdoor is de aflossing in totaal € 0,886 miljoen.

Leningen aan deelnemingen

De lening aan deelneming Hoofdvaart B.V. is toegenomen met € 0,173 miljoen door de rentetoevoeging. Er is een aflossing geweest van € 0,250 miljoen van Gem A4 zone West B.V.

Overige langlopende leningen u/g

De overige langlopende leningen zijn afgenomen met € 0,100 miljoen. Een lening uit de samenvoeging met Haarlemmerliede en Spaarnwoude van € 0,012 miljoen is pas gedurende het boekjaar toegevoegd.

Overige uitzettingen met rentetypische looptijd > 1 jaar

Overige uitzettingen zijn toegenomen met toegevoegde rente € 0,455 miljoen waarvan € 0,451 miljoen voor Startersleningen en € 0,004 miljoen voor asbestleningen.

Toelichting vlottende activa

Vlottende activa zijn die activa die reeds in liquide vorm als kas- of banktegoeden aanwezig zijn, dan wel op korte termijn (binnen een jaar) hierin zijn om te zetten (bijvoorbeeld voorraden, debiteuren). Conform het BBV worden de gronden in exploitatie onder de voorraden verantwoord.

Voorraden

Grond- en hulpstoffen

Tabel 158

(bedragen × € 1.000)	Stand per 01-01-2019	Herrub- ricering	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Subsidies	Afschrij- vingen	Stand per 31-12-2019
Overige grond- en hulpstoffen	14	0	92	87	0	0	19
Totaal overige grond- en hulpstoffen	14	0	92	87	0	0	19

Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie

Tabel 159

(bedragen x € 1.000)	Stand per 01-01-2019	Herrub- ricering	Stand per 01-01-2019	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Vrijval	Interne trans- acties	Stand per 31-12-2019
Bouwgronden in exploitatie, excl. voorziening	148.925	826	149.751	8.956	23.903	0	-103	134.700
Voorziening negatieve resultaten plannen	-49.651	0	-49.651	-2.886	0	-15.727	0	-36.810
Grondzaken in exploitatie, incl. voorziening	99.274	826	100.100	6.070	23.903	-15.727	-103	97.890
Overig onderhanden werk	1.470	0	1.470	52	4.016	0	0	-2.494
Overig onderhanden werk, incl. voorziening	1.470	0	1.470	52	4.016	0	0	-2.494
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	100.743	826	101.569	6.122	27.919	-15.727	-103	95.396

Bouwgronden in exploitatie exclusief voorziening

Het verschil in de beginstand wordt veroorzaakt door een herrubricering van de samengestelde grondexploitaties. Daardoor is de onderhanden werk positie met € 0,826 miljoen toegenomen.

De positie bouwgronden in exploitatie is afgenomen met € 14,6 miljoen. Deze is samengesteld uit een waardevermeerdering van de bouwgronden in exploitatie van € 9,452 miljoen, een waardevermindering van € 23,903 miljoen en interne grondtransacties van € 0,103 miljoen. De waardevermeerdering betreft reguliere projectuitgaven in de lopende projecten en een winstneming van € 1,1 miljoen. De verminderingen hebben betrekking op grondverkoop en ontvangen subsidies. De interne transactie betreft het stuk grond Achter de Waltmanstraat in Zwaanshoek. Deze is overgeboekt naar de strategische gronden.

Voorziening negatieve resultaten plannen

De mutaties in de verliesvoorziening bedragen in totaal - € 12,8 miljoen. Er is een nieuwe voorziening gevormd voor Raadhuisplein en omgeving voor € 1,2 miljoen. Zie de overige specificaties in onderstaande tabel.

De overige verschillen zijn vooral te wijten aan autonome effecten en met name een verschuiving in de prijspeildatum. Ook hebben er diverse vrijvallen plaatsgevonden van in totaal € 15,7 miljoen.

Tabel 160

(bedragen x € 1.000)	Stand per 01-01 2019	Jaarrekening 2019	Mutaties
Nieuw-Vennep Nieuwe Kom	19.894	20.700	806
Hoofddorp Centrum	14.472	0	-14.472
Boseilanden	6.313	6.506	194
Rijsenhout Dorpscentrum	3.790	4.106	316
De Liede	1.027	1.439	412
Hart van Zwanenburg	888	917	29
Diverse complexen	131	0	-131
Cruquius Zuid	41	0	-41
Licolnpark Fase 1	3.006	1.971	-1.035
Nieuw-Vennep Noordrand	89	0	-89
Raadhuisplein en omgeving	0	1.171	1.171
Totaal	49.651	36.810	-12.841

Overig onderhanden werk

De wijzingen in het overig onderhanden werk kunnen verklaard worden door onderstaande [Tabel 161](#).

Tabel 161

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving investering	Bedrag
Initiatieven	-338
Overige projecten (gedekt uit grondexploitaties)	58
Schiphol Logistics Park	323
Overige onderhanden werk niet projecten	9
Totale vermeerdering op overig onderhanden werk	52
Initiatieven	70
Overige projecten gedekt uit grondexploitatie	59
Schiphol Logistics Park	3.886
Totaal vermindering op overig onderhanden werk	4.016

Toelichting materiële vastgoedwaarderingen onder de huidige marktomstandigheden

In het licht van de huidige marktomstandigheden zijn de materiële vastgoedwaarderingen belangrijke schattingsposten. Er bestaat een wezenlijk risico dat materiële aanpassingen zich kunnen voordoen in de waardering in het volgende boekjaar (schattingonzekerheid) als gevolg van gewijzigde marktomstandigheden of onvoorziene omstandigheden.

Grondprijzen

De jaarlijks vastgestelde Grondprijzennota dient als basis voor de opbrengsten in de grondexploitaties. Over het algemeen genomen wordt de 'mediaan' (de meeste voorkomende prijzen) gehanteerd. Afwijkingen die hierop kunnen plaatsvinden zijn:

- Gesloten contracten
- Projecten met (extreme) duurzaamheidseisen
- Transformatiegebieden
- Overige bijzondere gevallen

Opbrengstenindexatie toekomstige jaren

Vanaf 1 januari 2018 wordt een opbrengstparameter gehanteerd van 2,0% voor wonen en 1,5% voor de overige functies. Vanwege het unieke karakter van Haarlemmermeer en de lokale sterke economie zien wij dit als een realistische aanname.

Kostenindexatie toekomstige jaren

Voor kostenindexatie is een percentage van 2% aangehouden. Deze is gebaseerd op de streefwaarde van de Europese Centrale Bank (ECB) op de lange termijn.

Rente waartegen grondexploitaties contant worden gemaakt

Conform de laatste notitie grondexploitaties van de BBV wordt de systematiek rondom het berekenen van de toe te rekenen rente aan de grondexploitaties, voorgeschreven. Het (vaste) percentage rondom de discontovoet wordt ook voorgeschreven door het BBV

Risico- en kansanalyse

Voor alle actieve grondexploitaties worden twee keer per jaar de risico's en kansen berekend. Dit wordt financieel vertaald op basis van de kans dat iets zich voordoet, waarna deze kans wordt vermenigvuldigd met het mogelijk financiële gevolg. Dit om inzicht te verschaffen in de mogelijke impact op de netto contante waarde-berekeningen en actief te kunnen sturen op de projecten. Naast deze analyse van kansen en risico's is een gevoeligheidsanalyse een instrument om de gevoeligheid van marktomstandigheden op de grondexploitaties weer te geven. In de gevoeligheidsanalyse worden de volgende mogelijke markteffecten doorgerekend:

1. de gehanteerde (interne) omslagrente daalt met 1%;
2. de geraamde grondprijzen vallen 10% lager uit;
3. de geraamde opbrengsten worden één jaar later gerealiseerd. Het betreft hier alle opbrengsten tot einde looptijd van het project. Er vindt hierbij geen kostensturing plaats;
4. de geraamde opbrengsten worden één jaar later gerealiseerd. Het betreft hier alle opbrengsten tot einde looptijd van het project. De kosten worden hierbij ook een jaar later gefaseerd;
5. de opbrengststijging wordt 1% lager dan nu is berekend;
6. de opbrengststijging wordt 1% hoger dan nu is berekend;

7. de kostenstijging wordt 1% lager dan nu is berekend;
8. de kostenstijging wordt 1% hoger dan nu is berekend.

De belangrijkste effecten doen zich voor indien de grondprijzen met 10% dalen, ten opzichte van de calculatie. In de huidige grondexploitaties wordt aangaande de berekening van de grondprijzen en de opbrengstindexatie de onderstaande systematiek toegepast.

De totale cashflow van de kosten bedraagt € 676,6 miljoen. De cash flow van de opbrengsten bedraagt € 734,1 miljoen op het actuele prijspeil (01-07-2019) van alle actieve grondexploitaties. Uit de tabel is ook af te lezen dat er tot einde looptijd van de projecten nog € 150,6 miljoen aan kosten geraamd wordt en € 277,6 miljoen aan opbrengsten, waarvan € 266,0 miljoen aan grondopbrengsten

Tabel 162

Bedragen x € 1 mln.	tMPG 2019 Totaal	MPG 2019 Boekwaarde 31-12-2019	Raming	Totaal	Percentage gerealiseerd
Verwervingen	103,6	77,9	15,5	93,3	83%
VTA	140,1	106,0	26,5	132,5	80%
Bouwrijp maken	73,4	34,4	35,1	69,5	49%
Woonrijp maken	124,2	54,3	63,7	118,0	46%
Investeringen	197,6	88,7	98,8	187,4	47%
Diverse kosten	41,7	30,6	8,9	39,5	77%
Afdracht fondsen	-1,0	-1,9	0,9	-1,0	189%
Rente	68,0	69,5	0,0	69,5	100%
Reserve Grondzaken	126,5	109,6	0,0	109,6	100%
Totaal kosten	676,6	480,3	150,6	630,9	76%
Grondverkopen	680,7	372,0	266,0	638,0	58%
Diverse opbrengsten	53,4	37,7	11,6	49,2	76%
Totaal opbrengsten	734,1	409,6	277,6	687,2	60%
Saldo	57,5	-70,7	127,0	56,3	

Gereed product en handelsgoederen

Tabel 163

(bedragen x € 1.000)	Stand per 01-01-2019	Herrub- ricering	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Subsidies	Afschrij- vingen	Stand per 31-12-2019
Gereed product en handelsgoederen	3.698	0	0	0	0	0	3.698
Totaal Gereed product en handelsgoederen	3.698	0	0	0	0	0	3.698

In 2005 is met Stallingsbedrijf Glastuinbouw Nederland (SGN) om praktische redenen afgesproken om grond via de gemeente aan te kopen, zodat dit later terug geleverd zou kunnen worden aan SGN. De betaling van SGN aan de gemeente is reeds gedaan, waardoor tegenover deze post op de passiva zijde van de balans onder 'vaste schulden met een rente typische looptijd groter dan 1 jaar van binnenlandse bedrijven' voor hetzelfde bedrag staat.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar

Vorderingen op openbare lichamen

Vorderingen op openbare lichamen

In totaal staat € 29,554 miljoen als vordering op openbare lichamen. Hiervan is € 25,267 miljoen btw en het BCF gerelateerd. De overige € 4,287 miljoen zijn vorderingen die de gemeente heeft op overheidsinstellingen.

Rekening Courant bij het Rijk

De drempel voor het aanhouden van overtollig geld bij het Rijk wordt bepaald door 0,75% van het begrotingstotaal te nemen. In 2019 was het bijbehorende bedrag € 3,433 miljoen. Het gemiddelde bedrag per kwartaal dat is aangehouden buiten de schatkist was € 0,139 miljoen. Onderstaande tabel

geeft aan dat we onder de drempel zijn gebleven en tijdig hebben afgeroomd naar de schatkist. In het tweede en derde kwartaal is er relatief veel geld binnen gekomen en zouden we de drempel overschrijden, daarom is afgestort naar de rekening courant van het Rijk voor gemiddeld € 0,206 miljoen en € 1,564 miljoen. Hiermee hebben we ons aan de regeling Schatkistbankieren gehouden.

Tabel 164

Bedragen x € 1.000	1 ^e kwartaal 2019	2 ^e kwartaal 2019	3 ^e kwartaal 2019	4 ^e kwartaal 2019
Buiten de Schatkist aangehouden	0	106	450	0
Ruimte onder de drempel	3.433	3.327	2.983	3.433
Drempel	3.433	3.433	3.433	3.433
In Rekening Courant bij het Rijk	0	206	1.564	0

Overige vorderingen

De overige vorderingen bestaan uit de vorderingen op belastingdebiteuren, bijstandsdebiteuren en overige vorderingen. Voor elke categorie is een voorziening dubieuze debiteuren, waarin reserveringen zijn voorzien voor het gedeelte van de vordering waarvoor de kans klein is dat deze ontvangen gaat worden. Het totaal van de vorderingen bedraagt € 27,098 miljoen.

Het saldo van de overige vorderingen van 2019 ten opzichte van 2018 is nagenoeg gelijk gebleven.

Tabel 165

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Belasting- debiteuren	Bijstands- debiteuren	Overige vorderingen	Totaal
Vorderingen per 01-01-2019	4.369	9.909	21.022	35.300
Voorziening oninbare vorderingen	-907	-5.155	-1.610	-7.672
Stand per 01-01-2019	3.462	4.754	19.412	27.629
Vorderingen per 31-12-2019	5.532	9.279	19.575	34.386
Voorziening oninbare vorderingen	-1.099	-4.816	-1.372	-7.288
Stand per 31-12-2019	4.432	4.463	18.203	27.098

Liquide middelen

De liquide middelen die de gemeente heeft bedragen € 0,018 miljoen. Dit bestaat uit de bedragen die in de kas zitten bij het gemeentehuis en de servicecentra Halfweg en Nieuw-Vennep.

Overlopende activa

Tabel 166

(bedragen x € 1.000)	Stand per 01-01-2019	Stand per 31-12-2019
Overig nog te ontvangen bedragen	21.343	16.517
Voorziening anterieure overeenkomsten	-840	-1.374
Vooruitbetaalde bedragen	8.594	9.430
Totaal overlopende activa	29.097	24.573

Het totaal van de overlopende activa bedraagt € 24,573 miljoen. Dit bedrag is opgebouwd uit nog te ontvangen bedragen van € 16,517 miljoen en vooruitbetaalde bedragen van € 9,430 miljoen. Tegenover de post 'nog te ontvangen bedragen' is een voorziening opgenomen. Deze is bedoeld om de risico's af te dekken van de anterieure overeenkomsten die ook op deze balanspost staan voor een bedrag van € 3,959 miljoen. Voor deze posities geldt dat er sprake is van anterieure overeenkomsten en dus dat er sprake is van verhaalbare kosten. De risico's worden in het MPG toegelicht.

Toelichting vaste passiva

De vaste passiva bestaat uit het eigen vermogen (reserves) en de langlopende schulden (looptijd van één jaar en langer) van de gemeente. Hieruit blijkt hoe de bezittingen van de gemeente gefinancierd zijn.

Eigen vermogen

Algemene reserve

Tabel 167

(bedragen x € 1.000)	Stand per 01-01-2019	Saldo rekening 2018	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Stand per 31-12-2019
Algemene dekkingsreserve	203.173	8.296	9.533	15.600	205.402
Algemene reserve grondzaken	5.000	0	21.679	22.756	3.923
Algemene reserve RIH	15.398	0	3.903	93	19.208
Totaal algemene reserve	223.572	8.296	35.114	38.449	228.533

Algemene dekkingsreserve

De Algemene dekkingsreserve vormt het vrij besteedbare eigen vermogen. De Algemene dekkingsreserve kan ingezet worden als buffer voor incidentele financiële tegenvallers en onvoorziene risico's. De totale stand van de Algemene dekkingsreserve is € 205,402 miljoen. Het voordelig saldo van de jaarrekening 2018 is toegevoegd ter grootte van € 8,154 miljoen evenals het voordelig resultaat van de jaarrekening van Haarlemmerliede en Spaarnwoude ter grootte van € 0,141 miljoen. In de balans is in het saldo van de rekening 2018 een technische correctie gedaan om de extra afschrijving in verband met de stelselwijziging door de samenvoeging met de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude in evenwicht te krijgen (zie [Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening](#)). Dit is de reden waarom er een verschil is in het saldo 2018 in de balans en in [Tabel 167](#).

De vermeerderingen conform begroting van € 9,533 miljoen bestaan uit de wijzigingen in [Tabel 168](#).

Tabel 168

	Bedrag (x € 1.000)
Vermeerderingen	
Vrijvallende afschrijvingslasten activa	0.296
Reservering precario	5.582
Herindelingsbijdrage 2019	1.527
VRK resultaat jaarrekening 2018	0.093
Suppletie uitkering Niet gesprongen explosieven (NGE) 2018	0.881
Budgetoverhevelingen najaarsrapportage 2019	1.154
Totaal	9.533

De verminderingen conform begroting van € 15,600 miljoen bestaan uit de wijzigingen in [Tabel 169](#).

Tabel 169

	Bedrag (x € 1.000)
Verminderings	
Budgetoverhevelingen Najaarsrapportage 2018	4.513
Stadsregio Amsterdam (SRA)	0.078
reserve Schaalsprong	7.365
Extra afschrijving Raadhuis	1.500
Dekking saldo 2019 jaarrekening 2019	1.000
Dekking kapitaallasten A9	0.184
Frictiekosten fusie 2019	0.707
Duurzaam in Control (DinC)	0.097
Niet gesprongen explosieven (NGE) 70% kosten SGN	0.154
Totaal	15.598

Algemene reserve grondzaken

Hieronder worden de vermeerderingen en verminderingen van de Algemene reserve grondzaken weergegeven.

Tabel 170

	Bedrag (x € 1.000)
Vermeerderingen	
Winstnemingen	3.103
1,5% rente	0.780
Voorziening negatieve resultaten plannen	12.791
Voorziening overige ruimtelijke projecten	1.330
Te vorderen Vennootschapsbelasting 2019	1.400
Afsluiting Grondexploitaties	2.275
Totaal vermeerderingen	21.679

Tabel 171

	Bedrag (x € 1.000)
Verminderings	
Mutaties strategische gronden	0.427
Initiatieven budgetten	0.537
Uren tMPG	0.280
Uren Vennootschapsbelasting	0.016
Implementatie planningsoftware grondexploitatie	0.044
Correctie Te betalen Vennootschapsbelasting 2017	0.243
Correctie te betalen Vennootschapsbelasting 2018	1.600
Kunstbijdrage	0.200
Afsluiting Grondexploitaties	14.717
Afsluiting Overige Projecten	0.227
Afboeking PARK21 Leisure	1.300
Correctie winstnemingen	2.423
Voorziening overige ruimtelijke projecten	0.741
Totaal verminderingen	22.756

Algemene reserve ruimtelijke investeringen Haarlemmermeer (RIH)

Hieronder worden de vermeerderingen en verminderingen van de Algemene reserve ruimtelijke investeringen Haarlemmermeer weergegeven.

Tabel 172

	Bedrag (x € 1.000)
Vermeerderingen	
KSW (Kleinschalig wonen)	0.366
Schiphol Trade Park	2.327
Sein Wickevoort	0.949
Park 21	0.256
Tudorgarden	0.005
Totaal vermeerderingen	3.903

Tabel 173

	Bedrag (x € 1.000)
Verminderings	
Correctie storting RIH 2018 Kruisweg	0.047
Correctie storting RIH 2018 Spectrum	0.046
Totaal verminderingen	0.093

Bestemmingsreserves

Tabel 174

Exploitatie winkelcentrum Nieuw Vennep	1.044	0	0	1.044
HST Cargo	11.569	145	300	11.413
Haarlemmermeerse Bos	1.057	0	127	930
Herstructurering bedrijventerreinen	1.114	255	0	1.369
Kernen & Buurtschappen H&S	35	0	0	35
Leidraad Inrichting Openbare Ruimte (LIOR)	1.313	0	131	1.181
Monumenten	185	127	0	312
Onderwijshuisvesting	920	0	0	920
Openbare ruimte	561	20	43	538
Recreatieplas Toolenburg	121	0	79	41
Schaalsprong	0	7.365	0	7.365
Stichting Mainport en Groen (SMG)	7.623	0	36	7.586
Verbetering Burgermeester van Stamplein	538	0	0	538
Wonen	3.056	48	938	2.165
Subtotaal	32.253	7.959	2.420	37.792
Reserve dekking afschrijvingslasten	52.754	490	1.848	51.397
Totaal bestemmingsreserves	85.008	8.449	4.268	89.189

Reserve BTW compensatiefonds

Evenals voorgaande jaren is € 0,671 miljoen onttrokken om kapitaallasten te dekken van investeringen die gedaan zijn voor het in werking treden van het BTW compensatiefonds (BCF). Deze bedragen kunnen niet bij het fonds worden gedeclareerd, terwijl de gemeente wel voor deze BTW op de algemene uitkering is gekort. In 2020 kan de laatste volledige onttrekking gedaan worden. Dan resteert nog € 0,198 miljoen in de reserve om te onttrekken in 2021.

Reserve Calatravabruggen

Voor het onderhoud aan de Calatravabruggen is een reserve ingesteld. Vanuit deze reserve wordt het onderhoud bekostigd. Deze onderhoudskosten variëren van jaar tot jaar, afhankelijk van de werkzaamheden. In 2019 is € 0,084 miljoen aan deze reserve onttrokken.

Reserve cultuurfonds Ellen van Hoogdalem H&S

De beginstand van deze reserve is afkomstig van de voormalige gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude en bedraagt per 1 januari 2019 € 0,010 miljoen. Uit deze reserve is € 0,010 miljoen onttrokken. Deze reserve is in de Voorjaarsrapportage 2019 ([2019.0027574](#)) opgeheven.

Reserve Exploitatie Winkelcentrum Nieuw-Vennep

De reserve is ingesteld voor de eventuele aanleg van een parkeergarage wanneer het project Nieuw-Vennep Nieuwe Kom wordt gerealiseerd. De 2e fase van dit project is afhankelijk van de realisatie van de Westflank. In deze reserve hebben in 2019 geen mutaties plaatsgevonden.

Reserve High Speed Terminal (HST) Cargo

Het doel van deze reserve was het realiseren van een HST Cargo Concept, door de aanleg van een HST Cargo Railterminal nabij Hoofddorp en het ondersteunen van de ontwikkeling van een Europese HST freight service. In 2016 is geconcludeerd dat vasthouden aan het oorspronkelijke concept voor de HST Cargo niet zinvol meer is omdat er geen HST Cargotrein gaat rijden. In 2017 is vervolgens onderzocht hoe deze middelen, indachtig het doel van het project HST Cargo, het beste te besteden zijn. Hier is een aantal oplossingsrichtingen uit voortgekomen, waaronder een subsidie aan het Smart Cargo Mainport Program (SCMP). Vooruitlopend op de verdere uitwerking en een vervolgbijdrage aan het SCMP is aan Schiphol Group een subsidie verleend van € 0,3 miljoen voor de eerste fase van het SCMP (2018.0027192). In deze reserve is € 0,145 miljoen gestort in verband met de rentebijdrage.

Reserve Haarlemmermeerse bos

Aan de reserve Haarlemmermeerse Bos is € 0,127 miljoen onttrokken in het kader van de gefaseerde revitalisering van het recreatiegebied Haarlemmermeerse Bos.

Reserve Herstructurering bedrijventerreinen

Er wordt een restantbudget gestort van € 0,255 miljoen. Dit is conform de bestendige gedragslijn. Op het bedrijventerrein Spoorzicht is het groen geüniformeerd en is een recreatieve route aangelegd in 2019. Dit deelproject is daarmee afgerond. Het restantbudget is nodig voor het nieuwe programma Herstructurering 2020.

Reserve kernen en buurtschappen H&S

Deze reserve is bestemd voor kernen en buurtschappen van de voormalige gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude. Hij is bedoeld om diverse activiteiten, zoals volks- kunst en culturele activiteiten en specifieke dorpsactiviteiten te kunnen bekostigen. De beginstand is € 0,035 miljoen. Aan deze reserve is in 2019 niets onttrokken. De eerste onttrekking vindt in 2020 plaats. De reserve wordt in vier jaar afgebouwd, de laatste onttrekking van € 0,0875 miljoen vindt in 2023 plaats.

Reserve Leidraad Inrichting Openbare Ruimte (LIOR)

Deze reserve is ingesteld ter dekking van de afkoop voor het onderhoud van Floriande. In 2019 is aan deze reserve evenals in 2018 conform de begroting € 0,131 miljoen onttrokken.

Reserve Monumenten

Conform de in bestemmingsreserve monumenten ([2014.0008663](#)) vastgelegde gedragslijn om mogelijke restgelden uit de reguliere subsidieverordening te doteren aan de bestemmingsreserve monumenten, is er in 2019 € 0,067 miljoen gestort. Vanuit deze nota vindt er ook een jaarlijkse structurele storting plaats van € 0,060 miljoen vanuit het budget monumenten.

Reserve Onderwijshuisvesting

De reserve onderwijshuisvesting is bedoeld voor onderwijshuisvesting en voor het saneren van asbest bij scholen. In 2019 is aan deze reserve niets onttrokken.

Reserve openbare ruimte H&S

Deze reserve is ingesteld voor het opstellen van nieuwe beheerplannen openbare ruimte, groenbeheer, onderhoud traverse en remplace openbare verlichting. In deze reserve is voor € 0,020 miljoen gestort en voor € 0,043 miljoen onttrokken.

Reserve Recreatieplas Toolenburg

De reserve recreatieplas Toolenburg is bedoeld voor het aanleggen en herinrichten van recreatieve voorzieningen en wordt gevoed uit de opbrengsten van zandverkoop. In 2019 is aan deze reserve € 0,079 miljoen onttrokken.

Reserve Schaalsprong

Gezien de vraag naar nieuwe woningen en de bestuurlijke afspraak van 'Eerst bewegen, dan bouwen' is in de Voorjaarsrapportage 2019 een nieuwe reserve ingesteld, de reserve Schaalsprong. Het doel van deze reserve is de dekking van voorbereidingskosten en de afschrijvingslasten van toekomstige investeringen in mobiliteit en bovenwijks groen die noodzakelijk zijn om (de versnelling van) woningbouw mogelijk te maken. De reserve is ingesteld voor de periode 2019-2030. In 2019 is er € 7,365 miljoen in de reserve gestort.

Reserve Mainport en groen (SMG)

Aan de reserve is € 0,033 miljoen onttrokken voor dekking kapitaallasten van het investeringsproject Groene As. Voor het project Nieuwe Meer is € 0,003 miljoen onttrokken.

Reserve verbetering Burgemeester van Stamplein

De reserve verbetering Burgemeester van Stamplein is ingesteld voor het verbeteren van de beleveniswaarde van het Burgemeester van Stamplein door een kwaliteitsslag te maken. Aan deze reserve is in 2019 niets onttrokken.

Reserve Wonen

De reserve Wonen is ingesteld voor woonmogelijkheden voor huishoudens die daar op grond van hun inkomen niet (geheel) zelf in kunnen voorzien en om financiële knelpunten weg te nemen die de voortgang en/of realisatie van woningbouwprojecten in de weg staan. De kosten van voorbereidende woningbouwplannen zijn voor een bedrag van € 0,672 miljoen gedekt uit de reserve Wonen. Ook zijn de exploitatiekosten van een woningcomplex (€ 0,089 miljoen) en een deel van de rentelasten voor

startersleningen en asbestleningen (€ 0,177 miljoen) uit deze reserve gedekt. Bij de Voorjaarsrapportage 2013 is besloten dat vanaf 2014 tot en met 2028 jaarlijks € 0,048 miljoen aan de reserve toegevoegd wordt vanwege een vrijval van kapitaallasten.

Reserve dekking afschrijvingslasten

De reserve dekking afschrijvingslasten is ingesteld ter dekking van de kapitaallasten van verschillende investeringen. Voorbeelden hiervan zijn Maatschappelijke voorzieningen (verzamelinvestering), sportcomplex Koning Willem Alexander, Haarlemmermeer Lyceum, MFA Badhoevedorp, dorpshuis Zwanenburg, Monumenten (verzamelinvestering), dekking afschrijvingslasten omlegging A9 Badhoevedorp en dekking afschrijvingslasten Haarlemmerliede en Spaarnwoude (H&S).

Per saldo is er voor € 0,490 miljoen gestort en voor € 1,848 miljoen onttrokken voor de dekking van afschrijvingslasten.

Voorzieningen

Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's

Tabel 175

(bedragen × € 1.000)	Stand per 01-01-2019	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Vrijval	Stand per 31-12-2019
Wachtgeldverplichting voormalig personeel	899	291	622	0	568
Wachtgeldverplichting wethouders	702	0	497	39	166
Pensioenverplichting wethouders	6.973	1.877	237	0	8.612
Achterstallig onderhoud verhardingen	0	5.584	0	0	5.584
Bodemsanering	240	0	240	0	0
Totaal voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	8.814	7.752	1.596	39	14.931

Voorziening wachtgeldverplichting voormalig personeel

Naast de wachtgeldten is de gemeente eigenrisicodragend voor de WW-lasten. De verplichtingen die hieruit volgen worden opgenomen in deze voorziening. Het bedrag dat is gestort in deze voorziening bedraagt € 0,291 miljoen. In totaal is € 0,622 miljoen uitgekeerd aan wachtgeld en WW-gelden.

Voorziening wachtgeldverplichting wethouders

In 2019 zijn er vier voormalig wethouders met recht op wachtgeld tot 28 februari 2022. De onttrekking aan de voorziening bedraagt € 0,497 miljoen.

Voorziening pensioenverplichting wethouders

De vermindering van € 0,237 miljoen bedraagt de uitbetaalde pensioenverplichting in 2019. De vermeerdering is bepaald door de benodigde waarde die komt uit de jaarlijkse actuariële waarde berekening.

Voorziening achterstallig onderhoud verhardingen

De storting in de voorziening achterstallig onderhoud verhardingen is op grond van een stellige uitspraak van de commissie BBV verplicht, op het moment dat er als gevolg van het achterstallig onderhoud sprake is van kapitaalvernietiging en/of onveilige situaties. Bij de actualisatie van de beheerplannen openbare ruimte is gebleken dat hier sprake van is. Om te bepalen bij welke wegen/wegvakken sprake is van achterstallig onderhoud die vallen onder de categorieën veiligheid en/of kapitaalvernietiging is gebruik gemaakt van de richtlijnen van het CROW.

Voorziening Bodemsanering

De kosten verbonden aan de sanering bodemverontreiniging van de Waltmanstraat te Zwaanshoek zijn in 2019 ten laste van deze voorziening gebracht en daarmee kan deze voorziening worden opgeheven.

Onderhoudsegalisatievoorzieningen

Tabel 176

Reserve omschrijving (bedragen × € 1.000)	Stand per 01-01-2019	Vermeerderingen	Verminderingen	Vrijval	Stand per 31-12-2019
Onderhoud gebouwen	8.531	3.448	3.047	0	8.932
Totaal onderhoud gebouwen	8.531	3.448	3.047	0	8.932

Voorziening Onderhoud gebouwen

Deze voorziening is gevormd voor de egalisering van de in de tijd onregelmatig gespreide kosten voor onderhoud aan gemeentelijke objecten.

Door derden beklemde middelen

Tabel 177

(bedragen × € 1.000)	Stand per 01-01-2019	Vermeerderingen	Verminderingen	Vrijval	Stand per 31-12-2019
Tariefegalisatie riolering	8.395	0	0	207	8.188
Tariefegalisatie afvalstoffenheffing	2.767	0	0	747	2.021
Totaal door derden beklemde middelen	11.162	0	0	954	10.208

Voorziening tariefegalisatie riolering

De mutatie op de voorziening tariefegalisatie onderhoud rioleringen (onttrekking of storting) wordt aan het einde van het jaar bepaald door de relatie tussen de inkomsten en uitgaven te leggen. Op basis van de gerealiseerde baten en lasten wordt € 0,207 miljoen onttrokken.

Voorziening tariefegalisatie afvalstoffenheffing

De mutatie op de voorziening afvalstoffen (onttrekking of storting) wordt normaliter aan het einde van het jaar bepaald door de relatie tussen de inkomsten en uitgaven te leggen. Bij de NJR 2019 is besloten dat het nadeel dat ontstaat als gevolg van enerzijds hogere lasten inzameling en verwerking en anderzijds meer lasten als gevolg van de verlenging van de inzamelmethode in de proefwijken, niet volledig kon worden gedekt door de voorziening afvalstoffenheffing. Er is toen besloten om de voorziening voornamelijk in te zetten ter dekking van de eenmalige kosten van het project VANG. Het begrote bedrag voor de reguliere inzameling van afval van € 0,425 miljoen is onttrokken. Daarnaast is voor het project VANG € 0,322 miljoen onttrokken. De totale onttrekking voor 2019 bedraagt € 0,747 miljoen.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd ≥ 1 jaar

Onderhandse leningen van:

Tabel 178

(bedragen × € 1.000)	Stand per 01-01-2019	Vermeerderingen	Aflossingen	Stand per 31-12-2019
Binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen	39.250	0	3.250	36.000
Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	372.119	40.000	39.640	372.479
Binnenlandse bedrijven	3.698	0	0	3.698
Totaal vaste schulden met rentetypische looptijd ≥ 1	415.067	40.000	42.890	412.177

Binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen

Er is in 2019 regulier € 3,250 miljoen afgelost en zijn geen nieuwe leningen afgesloten.

Binnenlandse banken en overige financiële instellingen

In 2019 is regulier € 39,640 miljoen afgelost en zijn drie nieuwe leningen afgesloten van totaal € 40 miljoen.

Binnenlandse bedrijven

De lening met SGN is niet gewijzigd in 2019. Deze post staat tegenover de post 'Gereed product en handelsgoederen' aan de activazijde van de balans.

Rentelast vaste schulden

Het gemiddelde rentepercentage over het totale leningsaldo bedraagt 2,1%. Dit is hetzelfde percentage als vorig jaar. De rentelast over alle onderhandse leningen bedraagt € 8,841 miljoen. Vorig jaar was dit € 9,714 miljoen. Het totale leningsaldo is met € 2,890 miljoen afgenomen.

Toelichting vlottende passiva

De vlottende passiva zijn de kortlopende schulden (tot één jaar) van de gemeente.

Netto-vlottende schulden met rentetypische looptijd < 1 jaar

Kasgeldleningen

In 2019 hebben we met negen leningen in totaal € 85 miljoen aangetrokken en € 65 miljoen afgelost. Er resteert nog € 20 miljoen per 31 december die in januari en februari 2020 afgelost worden. Het hele jaar zijn we binnen de kasgeldlimiet gebleven.

Banksaldi

Per einde van het jaar hebben we een negatief saldo bij de BNG Bank B.V. van € 24,838 miljoen. Vorig jaar was dit € 12,563 miljoen.

Overige schulden

Tabel 179

(bedragen × € 1.000)

	Stand per 01-01-2019	Stand per 31-12-2019
Reserveringsbijdragen	80	120
Waarborgsommen	590	1.184
Optievergoeding	47	45
Rekening courant Duurzaam bedrijf	1.063	1.029
Rekening courant AM-Overleg	624	134
Crediteuren	26.451	26.157
Betalingen onderweg	35	0
Overige schulden	28.890	28.668

Waarborgsommen

De toename van de waarborgsommen wordt vooral verklaard door een grote waarborgsom van ongeveer € 0,550 miljoen die is ontvangen in 2019.

Crediteuren

Het openstaande crediteurensaldo eind 2019 is € 0,294 miljoen lager dan het openstaande crediteurensaldo eind 2018. Door de samenvoeging met de Gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude, de (nog) aantrekkende economie en de vele projecten waaraan wordt gewerkt is het aantal facturen over 2019 ten opzichte van de ontvangen facturen over 2018 met 15% toegenomen. Het aantal in 2019 was 29.655 en in 2018 25.695. In het jaar hiervoor was ook al een stijging van 17,6%. Uit de analyse blijkt ook dat het gemiddelde factuurbedrag hoger was dan in 2018. In 2019 is 94% van de onbetwiste facturen op tijd, dat wil zeggen binnen 30 dagen na ontvangst, betaald.

Rekening courant AM-Overleg

De openingbalans bevat een tijdelijk rekening courant positie van € 0,521 miljoen. Dit saldo is door de samenvoeging met de Gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude overgenomen. Inmiddels is deze schuldpositie in zijn geheel afgewikkeld. Hierdoor blijft alleen de rekening courant verhouding met het AM-overleg nog over.

Overlopende passiva

Nog te betalen bedragen

Tabel 180

(bedragen × € 1.000)	Stand per 01-01-2019	Stand per 31-12-2019
Aangegane verplichtingen/nog te betalen bedragen	25.609	22.214
Vooruit gefactureerde bedragen	0	5.385
Af te dragen premies met betrekking tot salarissen	5.525	6.069
Bedragen m.b.t. tot de uitkeringsadministratie	666	627
Overige posten	2.714	3.302
Nog te betalen bedragen	34.514	37.597

De post aangegane verplichtingen/nog te betalen bedragen zijn bedragen die na het sluiten van de crediteurenadministratie nog in het boekjaar 2019 zijn geboekt, omdat ze betrekking hadden op 2019. Een voorbeeld zijn de rentebetalingen op de langlopende geldleningen. Hieronder vallen ook de anterieure overeenkomsten met een negatieve waarde voor een bedrag van € 1,182 miljoen en de nog te betalen bedragen van het sociaal domein ter grootte van € 4,490 miljoen.

De vooruit gefactureerde bedragen bestaan uit de vooruitgefactureerde huren van 2020. Deze zijn ook opgenomen onder de 'overige vorderingen' aan de activa zijde van de balans.

Van overheden ontvangen, nog te besteden uitkeringen

Tabel 181

(bedragen × € 1.000)	Stand per 01-01-2019	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Stand per 31-12-2019
Omgevingslawaaai	70	0	0	70
Schipholbalie	316	238	345	209
Het Rijk	386	238	345	279
Duurzame werklocaties	0	17	0	17
ESF-lening	227	0	227	0
Fietsverb.A4/A9	2.114	0	1.476	638
Geluidsschermen Halfweg	291	0	0	291
Geniepark fase 2	130	0	0	130
Groene en Recr.Verbind.	2.430	0	0	2.430
ISV 2014	2.158	0	33	2.125
Laadpleinen	0	153	0	153
MRA	183	0	113	70
Onderwijsachterst.bel.vml.HenS	12	0	0	12
PARK21- waterhuishouding (PNH/NRG)	9.303	0	0	9.303
PASO-gelden	19.230	0	910	18.320
Prima4ra	4.266	9	76	4.199
RMC Aanval op uitval	143	0	83	60
Regeling reductie energiegebr.	0	1.354	0	1.354
Shuttledienst	38	0	0	38
Snelfietsroute F200	13	0	0	13
Toegankelijk maken bushaltes	143	0	0	143
Overige Nederlandse overheidslichamen	40.680	1.533	2.917	39.295
Totaal van overheden ontvangen, nog te besteden uitkeringen	41.066	1.771	3.262	39.574

Van overheden ontvangen, nog te besteden uitkeringen zijn ontvangen voorschotbedragen van overheidsinstellingen (Rijk, provincie en Vervoerregio Amsterdam) met een specifiek bestedingsdoel. In bovenstaande tabel is het verloop van deze voorschotbedragen te zien. In 2019 is een bedrag van € 1,771 miljoen ontvangen en een bedrag van € 3,262 miljoen besteed.

Overige vooruitontvangen bedragen

Tabel 182

(bedragen x € 1.000)	Stand per 01-01-2019	Stand per 31-12-2019
Overige vooruitontvangen bedragen	390	463
Totaal overige vooruit ontvangen bedragen	390	463

Vooruitontvangen bedragen zijn bedragen die wij tot en met 2019 hebben ontvangen, maar die verantwoord moeten worden in 2020 of later.

Niet in de balans tot uitdrukking komende verplichtingen en aanspraken

De gemeente Haarlemmermeer is voor toekomstige jaren verbonden aan verschillende, niet uit de balans blijvende, financiële rechten en

verplichtingen. De belangrijkste verplichtingen en rechten lichten we hier toe.

Contracten

In deze opgave zijn contracten geselecteerd met een looptijd langer dan een jaar en een hogere waarde dan € 0,214 miljoen die zijn afgesloten na 1 januari 2019. Dit bedrag is de Europese aanbestedingsgrens. Voor het fysiek domein (groen, onderhoud

gebouwen, wegen etc.) zijn contracten afgesloten voor een bedrag van € 12,139 miljoen. Voor de zorg zijn contracten afgesloten voor € 1,650 miljoen en voor bedrijfsvoering (ICT en huisvesting) is dit € 1,386 miljoen. In totaal voor € 15,175 miljoen.

Bijdrage omlegging A9 Badhoevedorp

In 2005 hebben het Rijk, provincie Noord-Holland, stadsregio Amsterdam, gemeente Amsterdam, Schiphol Group en gemeente Haarlemmermeer de Bestuursovereenkomst Omlegging A9 te Badhoevedorp getekend. Met de uitvoering van deze overeenkomst is de A9 door het Rijk omgelegd te zuiden van Badhoevedorp en wordt het vrijkomende oude tracé van de A9 door de gemeente en verbonden partijen herontwikkeld. De kosten van de omlegging bedragen in totaal circa € 300 miljoen. Wij dragen € 107,4 miljoen (prijspeil 1-1-2005) bij aan de omlegging.

Per 1-1-2018 is er een bedrag van € 19,5 miljoen betaald aan RWS. De afdracht over 2018 bedroeg € 18,6 miljoen en de afdracht aan RWS over 2019

bedroeg € 32,1 miljoen. In totaal is er € 70,2 miljoen afgedragen. De resterende en laatste bijdrage bedraagt € 35,0 miljoen (prijspeil 2020). Deze afdrachten worden onder meer gefinancierd met bijdragen uit de gebiedsontwikkelingen Badhoevedorp-Centrum en Badhoevedorp-Zuid. Naast de afdracht zelf zijn er ook nog begeleidingskosten, vergoedingen voor de waarde van te verwijderen opstallen en een HOV-bijdrage. Aangezien een deel van de dekking gevormd wordt door nog te realiseren gebiedsontwikkelingen, die deels nog juridisch-planologisch moeten worden bepaald en/of vastgesteld, bestaat het risico dat deze niet volledig of pas veel later gerealiseerd kunnen worden.

Opgebouwd verlof en individueel keuzebudget

Het opgebouwde aantal verlofuren ultimo 2019 is 82.499 uur met een waarde van € 3,507 miljoen.

FLO verplichtingen van de brandweer bij de VRK

FLO verplichtingen zijn reguliere loonkosten die buiten de gemeenschappelijk regeling (GR) van de VRK vallen en specifiek zijn voor gemeenten met beroepsbrandweer tot en met het jaar 2045.

In 2020 zal een wijziging optreden in de te betalen bedragen per jaar, dit heeft te maken met een wijziging in fiscale wet- en regelgeving. De totaal verwachte verplichting tot 2045 daalt met

€ 778.000 tot € 12.972.000, echter stijgen de kosten ten opzichte van de oude prognose t/m 2029 en dalen de overige jaren.

kosten. De werkelijke kosten staan echter nog niet vast, maar hangen af van de individuele keuzes die de medewerkers maken.

Jaarlijks wordt voor ons een bedrag begroot op basis van een meerjarige inschatting van de

Garantstellingen

Tabel 183

(bedragen x € 1.000)	Oorspronkelijk bedrag	Stand per 01-01-2019	Stand per 31-12-2019
Bejaardenzorg en verpleeghuizen	1.502	863	826
Sportverenigingen en –instellingen	6.577	3.543	2.837
Sociaal-culturele en maatschappelijke instellingen	8.867	4.128	3.408
Lichamelijke en geestelijke gezondheidszorg	3.733	2.039	1.938
Borg SGN nieuw Rijsenhout	12.500	10.350	11.910
Borg SGN bestaand Rijsenhout	2.500	655	922
Borg Zonnepanelen BV Tegenstroom van Ymere	3.000	2.551	2.556
Borg Polanenpark B.V.	4.000	0	4.000
Totaal publiek gemeentelijk belang		28.129	28.396
Borgstelling m.b.t. vergistingsinstallatie Meerlanden	5.562	1.308	727
Totaal regionaal strategisch karakter	5.562	1.308	727

De grens voor de garanties met een publiek gemeentelijk belang bedraagt € 36 miljoen volgens het Garantiebeleid 2019 ([2019.0057727](#)). Dat overschrijden we niet, omdat op dit moment

het saldo € 28,4 miljoen is. De garanties met een regionaal strategisch karakter worden conform beleid afgebouwd. De grens was € 23,5 miljoen en heeft geen revolverend karakter.

Borgstellingen en overige garanties

Tabel 184

(bedragen x € 1.000)	Oorspronkelijk bedrag	Borg	Stand per 01-01-2019	Stand per 31-12-2019	Betaald door de gemeente in 2019
Indirecte garantstellingen gemeenschappelijke regelingen			7.851	8.477	0
Waarborgfonds Sociale Woningbouw	590.782	50% en 25%	170.060	152.514	0
Hypotheke personeel	448		448	448	0
Nationale hypotheek Garantie	694.000	50%	347.000	n.n.b.	0
Totaal			525.359	161.439	0

Indirecte garantstellingen gemeenschappelijke regelingen
Indirect staat de gemeente ook garant voor alle opgenomen geldleningen door de gemeenschappelijke regelingen. Het betreffen hier geldleningen van Cocensus en VRK voor € 8,477 miljoen. Deze garanties zijn onlosmakelijk verbonden aan gemeenschappelijke regelingen en daarom ook niet opgenomen in het garantiaplafond.

Waarborgfonds Sociale Woningbouw

De gemeente garandeert samen met de Stichting Waarborgfonds Sociale Woningbouw geldleningen aan woningbouwcorporaties binnen Haarlemmeer. Het totaal van deze gegarandeerde geldleningen bedraagt per 31 december 2019 € 591 miljoen waarvoor wij gedeeltelijk 50% en gedeeltelijk 25% borg staan wat neer komt op € 152,5 miljoen. De gemeente is hiervoor achtervang, dat wil zeggen dat zolang het Waarborgfonds nog geld heeft wij hierop niet worden aangesproken. In 2019 zijn wij hiervoor niet aangesproken.

Hypotheken personeel

Borgstellingen op hypotheken van personeel zijn voor een bedrag van € 0,448 miljoen hetzelfde als vorig jaar.

Nationale Hypotheek Garantie

Tot 2011 heeft de gemeente gemeentegaranties afgegeven. Na 2011 vallen deze garanties geheel

voor rekening van de Staat. Het bedrag waar de gemeente nog indirect garant voor staat ultimo 2018 is 50% van € 694 miljoen, is € 347 miljoen voor 4.007 leningen binnen de gemeente. Er is geen bedrag betaald door de gemeente, wel door de NHG voor onze gemeente ter grootte van € 55.823 voor twee leningen. De stand van 2019 is pas laat in 2020 bekend.

Badhoevedorp-Zuid

De gemeente wordt verweten onrechtmatig gehandeld te hebben omdat de gemeente zich niet of onvoldoende zou hebben ingespannen mee te werken aan ontwikkelingsmogelijkheden in Badhoevedorp-Zuid. Er is een uitspraak van de rechtbank Amsterdam (zaaknummer C13/636457), hiertegen is de gemeente Haarlemmermeer in hoger beroep gegaan. Tegelijkertijd loopt er een schadestaat procedure waarbij de tegenpartij de schade heeft opgemaakt. Bij een schadestaat procedure moet eerst nog de causaliteit worden bewezen. Tot op het moment dat hier duidelijkheid over is, kan er nog geen redelijke inschatting gemaakt worden van (de omvang van) een eventuele uitstroom van financiële

middelen, en is er derhalve onvoldoende grondslag voor het vormen van een voorziening. Vanwege de grote onzekerheid over de uitkomst van de procedure is dit opgenomen als risico in de risicoparagraaf. Op 16 maart 2020 is bekend gemaakt dat de aandelen van TeleVerde BV door een overname in handen zijn gekomen van een andere partij. Het feit dat TeleVerde BV nieuwe aandeelhouders heeft gekregen is nog niet direct van invloed op de lopende procedures tussen de gemeente en TeleVerde BV. De claim is vooralsnog niet van de baan. We hebben wel goede hoop dat dit aan een oplossing van het geschil kan bijdragen, maar op dit moment is er nog geen reden voor wijziging van het risico.

Na balansdatum voorgedane ontwikkelingen

Artikel 29 van het BBV schrijft voor dat inzichten van belang voor de financiële positie, dienen te worden verwerkt in de jaarrekening, ook als deze inzichten zijn verkregen na 31 december, maar vóór het vaststellen van de jaarstukken. Alle gegevens die nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum tot de formele opmaakdatum door het college zijn verwerkt in deze jaarstukken. Gegevens die geen nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum, maar belangrijke financiële gevolgen kunnen hebben, dienen te worden toegelicht. Indien noodzakelijk wordt dit hoofdstuk hiervoor benut. Dit kan ook om informatie gaan die na de datum van opmaken van de jaarstukken door het college en voor vaststelling door de raad beschikbaar komt. Indien dit laatste het geval is, ontvangt de raad een erratum bij de jaarstukken.

COVID-19 (Corona)

Ten tijde van het opstellen van de jaarstukken 2019 heeft de uitbraak het COVID-19 (Corona) virus tot ongekende maatschappelijke consequenties geleid. De ontwikkelingen volgen elkaar snel op. De uitbraak het COVID-19 (Corona) virus heeft geen financiële gevolgen voor de jaarrekening 2019, maar wel voor naar verwachting veel beleidsterreinen van onze begroting 2020 en mogelijk voor de jaren daarna. Daarmee zijn er (financiële) risico's die op dit moment nog niet zijn in te schatten. In de volgende P&C producten komen wij hier op terug.

Restantkredieten

In het Activabeleid Gemeente Haarlemmermeer 2019 ([2019.0054155](#)) is in paragraaf 7 'Procedures kredieten en rapportage' vastgelegd dat beschikbaar gestelde kredieten (restantkredieten) niet automatisch worden overgeheveld van het ene jaar naar het andere. Doelstelling van het inbouwen van deze toets is een vlotte afwikkeling van deze kredieten te bevorderen (beleidsrealisatie) en zicht te houden op de investeringen in de pijplijn.

Er is een overzicht samengesteld met de 'restantkredieten per 31-12-2019' per programma en taakveld. Verder wordt aangegeven wat de uitkomst is van de toetsing van deze restantkredieten aan de vastgestelde richtlijnen. Ook is bepaald welke kredieten worden doorgeschoven.

Toetsing aan de richtlijnen

Vanuit het begrotingsjaar 2018 is een bedrag van € 32,841 miljoen overgeheveld naar 2019. Daarnaast is in 2019 een bedrag van € 84,167 miljoen aan investeringskredieten beschikbaar gesteld. Hiermee komt het totaal aan beschikbare financiële middelen op € 117,008 miljoen. In totaal is in 2019 € 71.226 miljoen aan investeringsuitgaven gedaan. Dit betekent dat per 31 december 2019 nog een bedrag resteert van € 45,782 miljoen.

Van de € 45,782 miljoen kan op basis van de vastgestelde richtlijn een bedrag van € 43,650 miljoen worden overgeheveld naar 2020. Het gaat hier om:

1. kredieten die in 2019 door de raad beschikbaar zijn gesteld, maar waarvan uitvoering nog niet volledig heeft plaatsgevonden (€ 25,0 miljoen). Deze kredieten worden op grond van de richtlijnen zonder meer overgeheveld;
2. kredieten die vóór 2019 door de raad beschikbaar zijn gesteld, waarvan de investeringen over meerdere jaren lopen of waarvan uitvoering nog niet volledig heeft plaatsgevonden, maar waarvoor inmiddels wel concrete verplichtingen zijn aangegaan (€ 17,5 miljoen);
3. voorbereidingskredieten die door de raad beschikbaar zijn gesteld, waarvan de daadwerkelijke uitvoering de komende jaren plaats vindt (€ 1,2 miljoen). Bij voorbereidingskredieten vindt op grond van de richtlijnen altijd overheveling plaats.

Kredieten die vóór 2019 zijn aangevraagd maar waarvoor nog geen verplichtingen zijn aangegaan, moeten opnieuw worden aangevraagd. Het betreft hier investeringen met betrekking tot:

1. Software in-, door- en uitstroom (IDU) € 313.000
Dit project is voor wat betreft de uitvoering stop gezet en in 2019 is verder onderzoek uitgevoerd, hierdoor is de uitputting veel minder geweest dan gepland. In 2020 wordt prioriteit gegeven aan de uitvoering van dit project.
2. Microsoft office 365 € 123.000
Deze middelen zijn nodig voor de verbetering van de opslag van werkdocumenten.
3. Parkeerterrein Pier K Nieuw-Vennep € 1.274.000
In het derde kwartaal van 2020 zal duidelijk zijn hoeveel parkeervoorzieningen benodigd zijn in de Nieuwe Kom. Een financieel voorstel zal dan opgesteld worden.
4. Klimaatmaatregelen Cultuurgebouw € 524.000
Het in balans brengen van de Warmte-koudeopslag (WKO)-installatie heeft veel meer tijd aan technisch onderzoek gekost. Daarom is de doorlooptijd van dit project vertraagd.

Naast de boven genoemde kredietaanvragen wordt een krediet aangevraagd voor het afkoppelingsprogramma riolering Spaarndam voor € 750.000. Deze investering is met de samenvoeging met Haarlemmerliede en Spaarnwoude in het investeringsplan opgenomen van Gemeente Haarlemmermeer. Bij de restantkredieten van de jaarrekening 2018 van de Gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude ontbrak dit krediet. Daarom wordt dit krediet nu alsnog aangevraagd, omdat conform de Financiële verordening Haarlemmermeer 2016 investeringskredieten lager dan € 2 miljoen automatisch worden geautoriseerd bij het vaststellen van een begroting. In de voormalige gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude lag deze grens op € 0,25 miljoen.

Het verschil van € 0,1 miljoen zijn kredieten die komen te vervallen.

Overzicht restantkredieten per programma (x € 1.000)

Tabel 185

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	1 Krediet per 1-1-2019	2 in 2019 beschikbaar gestelde kredieten	3 (1+2) Totaal krediet eind 2019	4 Uitgegeven in 2019	5 (3 - 4) resterend krediet 2019	6 restant kredieten per 1-1-2020 na toetsing
Bestuur,samenleving en publiekcontact	0	0	0	0	0	0
Veiligheid	0	0	0	0	0	0
Zorg en werk	0	0	0	0	0	0
Maatschappelijke ontwikkeling	14.355	14.756	29.111	11.366	17.745	16.227
Mobiliteit	8.811	40.867	49.678	37.099	12.579	12.579
Ruimtelijke Ontwikkelingen	410	622	1.032	537	495	493
Wonen	214	0	214	0	214	214
Kwaliteit fysieke omgeving	5.511	25.063	30.575	19.047	11.527	11.395
Economische zaken	0	0	0	0	0	0
Algemene dekkingsmiddelen	0	0	0	0	0	0
Overhead	3.539	2.859	6.398	3.177	3.221	2.741
Totaal Investeringsplan	32.841	84.167	117.008	71.226	45.782	43.650

Analyse

Het doorschuiven van de kredieten heeft de volgende oorzaken:

- voor een deel van de investeringen is het totale investeringsbedrag geautoriseerd, terwijl de uitvoering gefaseerd over meerdere jaren plaats vindt;
- voor een aantal investeringen op het gebied van onderwijs geldt dat de uitvoering door derden wordt gedaan. De afrekening en de financiële afwikkeling vinden achteraf plaats;
- investeringen komen later tot uitvoering dan oorspronkelijk gepland.

De financiële consequenties met betrekking tot de kapitaallasten, veroorzaakt door het verschuiven van de kredieten, zullen worden verwerkt in het meerjarenbeeld bij de Voorjaarsrapportage 2020.

Recapitulatie op taakveld

Tabel 186

Programma en taakveldomschrijving (bedragen × € 1.000; min = nadeel)	Beleids doel	Originele begroting	Gewijzigde begroting	Rekening	Vershil rekening gewijzigde begroting
Bestuur, samenleving en publiekscontact					
0.1 Bestuur	A	0	0	39	39
	C	0	0	0	0
0.2 Burgerzaken	A	0	0	84	84
	E	3.653	3.118	3.159	42
1.2 Openbare orde en veiligheid	D	0	0	2	2
Baten		3.653	3.118	3.285	167
0.1 Bestuur	A	5.287	6.270	7.697	-1.427
	B	248	211	118	92
	C	858	668	629	39
	D	299	301	290	11
0.2 Burgerzaken	A	732	873	983	-110
	D	723	573	574	-1
	E	6.219	5.524	5.284	240
1.2 Openbare orde en veiligheid	D	49	49	49	0
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	D	47	47	50	-3
6.5 Arbeidsparticipatie	B	76	236	225	11
Lasten		14.537	14.749	15.896	-1.147

Programma en taakveldomschrijving (bedragen × € 1.000; min = nadeel)	Beleids doel	Originele begroting	Gewijzigde begroting	Rekening	Vershil rekening gewijzigde begroting
Veiligheid					
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	B	1	20	20	0
1.2 Openbare orde en veiligheid	A	0	1.057	859	-198
	B	0	4.110	2.985	-1.125
Baten		1	5.187	3.864	-1.323
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	B	13.792	13.452	13.608	-156
1.2 Openbare orde en veiligheid	A	1.638	2.791	2.686	105
	B	184	6.457	4.731	1.726
Lasten		15.614	22.700	21.024	1.676

Programma en taakveldomschrijving (bedragen x € 1.000; min = nadeel)	Beleids doel	Originele begroting	Gewijzigde begroting	Rekening	Vershil rekening gewijzigde begroting
Zorg en werk					
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	A	150	378	484	107
6.2 Wijkteams	A	0	0	0	0
6.3 Inkomensregelingen	D	31.076	30.414	30.830	415
6.4 Begeleide participatie	C	0	123	123	0
6.5 Arbeidsparticipatie	C	31	257	227	-31
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	A	107	100	66	-34
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	A	1.050	599	395	-204
	D	0	0	5	5
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	A	0	0	2	2
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	B	309	0	0	0
Baten		32.723	31.871	32.132	261
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	A	3.642	4.229	4.036	193
6.2 Wijkteams	A	2.442	996	424	572
6.3 Inkomensregelingen	A	41	42	42	0
	D	39.311	37.993	37.581	412
6.4 Begeleide participatie	A	3.219	3.284	3.899	-615
	C	5.512	5.453	5.211	242
6.5 Arbeidsparticipatie	C	1.812	3.788	3.251	538
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	A	5.705	6.102	6.393	-291
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	A	10.778	10.976	9.921	1.055
	B	14	38	11	27
	D	766	638	556	81
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	A	20.241	20.998	26.172	-5.174
	B	5.209	9.331	8.880	451
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	A	101	101	342	-241
	B	416	101	86	16
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	A	3.530	6.196	4.069	2.127
Lasten		102.739	110.264	110.871	-607

Programma en taakveldomschrijving (bedragen × € 1.000; min = nadeel)	Beleids doel	Originele begroting	Gewijzigde begroting	Rekening	Vershil rekening gewijzigde begroting
Maatschappelijke ontwikkeling					
4.2 Onderwijshuisvesting	B	356	422	517	95
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	B	1.811	4.684	4.349	-336
5.2 Sportaccomodaties	E	3.968	5.386	5.662	276
5.3 Cultuurpresentie, cultuurproductie, cultuurparticipatie	D	3.901	6.451	6.487	35
5.4 Musea	D	299	0	0	0
5.6 Media	D	1.789	75	-1	-76
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	E	591	561	553	-9
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	A	93	0	0	0
	C	1.276	1.046	1.044	-2
6.2 Wijkteams	A	0	0	23	23
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	C	12	0	0	0
Baten		14.094	18.627	18.635	8
1.2 Openbare orde en veiligheid	C	83	94	84	9
3.4 Economische promotie	E	21	21	21	0
4.2 Onderwijshuisvesting	B	12.213	12.528	11.983	545
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	B	10.576	12.313	12.721	-408
5.1 Sportbeleid en activering	E	2.297	2.340	2.274	66
5.2 Sportaccomodaties	E	16.368	17.726	17.592	134
5.3 Cultuurpresentie, cultuurproductie, cultuurparticipatie	D	14.976	15.545	15.455	90
5.4 Musea	D	1.054	857	838	19
5.6 Media	D	6.701	6.334	6.332	2
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	E	5.834	5.529	5.338	191
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	A	2.508	2.557	2.828	-271
	C	12.210	12.676	12.247	429
6.2 Wijkteams	A	2.407	2.247	1.422	825
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	C	440	872	859	13
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	A	87	89	89	0
7.1 Volksgezondheid	A	5.696	6.398	6.330	68
Lasten		93.470	98.125	96.412	1.713

Programma en taakveldomschrijving (bedragen × € 1.000; min = nadeel)	Beleids doel	Originele begroting	Gewijzigde begroting	Rekening	Vershil rekening gewijzigde begroting
Mobiliteit					
2.1 Verkeer en vervoer	A	0	0	8	8
	B	84	84	210	126
2.5 Openbaar vervoer	A	0	0	25	25
	B	112	959	32	-927
Baten		195	1.042	274	-768
2.1 Verkeer en vervoer	A	1.663	1.325	1.299	26
	B	2.351	2.874	2.728	146
2.2 Parkeren	A	435	435	484	-49
	B	1.206	1.199	1.252	-54
2.5 Openbaar vervoer	A	0	0	26	-26
	B	555	1.407	448	959
Lasten		6.209	7.239	6.237	1.002

Programma en taakveldomschrijving (bedragen × € 1.000; min = nadeel)	Beleids doel	Originele begroting	Gewijzigde begroting	Rekening	Vershil rekening gewijzigde begroting
Ruimtelijke ontwikkelingen					
7.4 Milieubeheer	B	1	197	357	160
8.1 Ruimtelijke ordening	A	269	1.102	-269	-1.371
	C	0	0	-32	-32
8.2 Grondexploitatie(niet bedrijventerreinen)	B	71.719	50.658	53.203	2.546
8.3 Wonen en bouwen	C	6.332	12.732	13.267	535
Baten		78.321	64.689	66.527	1.838
7.4 Milieubeheer	B	2.280	3.002	3.038	-36
8.1 Ruimtelijke ordening	A	4.147	5.378	4.733	645
	C	364	364	325	39
8.2 Grondexploitatie(niet bedrijventerreinen)	B	74.097	48.064	51.486	-3.422
8.3 Wonen en bouwen	C	2.566	2.655	2.580	76
Lasten		83.454	59.462	62.162	-2.700

Programma en taakveldomschrijving (bedragen × € 1.000; min = nadeel)	Beleids doel	Originele begroting	Gewijzigde begroting	Rekening	Vershil rekening gewijzigde begroting
Wonen					
8.3 Wonen en bouwen	B	204	211	207	-4
Baten		204	211	207	-4
8.3 Wonen en bouwen	A	135	957	937	20
	B	1.808	1.977	1.938	39
Lasten		1.943	2.934	2.875	59

Programma en taakveldomschrijving (bedragen × € 1.000; min = nadeel)	Beleids doel	Originele begroting	Gewijzigde begroting	Rekening	Vershil rekening gewijzigde begroting
Kwaliteit fysieke omgeving					
2.1 Verkeer en vervoer	D	742	742	929	187
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	A	27	27	3	-24
7.2 Riolering	C	10.649	10.246	9.809	-436
7.3 Afval	B	17.751	18.466	18.400	-66
7.4 Milieubeheer	D	16	16	0	-16
	E	41	41	225	184
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	A	739	823	846	23
Baten		29.965	30.360	30.212	-148
1.2 Openbare orde en veiligheid	D	264	267	194	72
2.1 Verkeer en vervoer	D	23.270	22.111	28.524	-6.413
2.4 Economische havens en waterwegen	C	558	546	463	83
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	A	7.391	8.865	8.895	-30
7.2 Riolering	C	6.501	6.116	5.819	297
7.3 Afval	B	14.023	15.344	15.201	143
7.4 Milieubeheer	E	8.015	10.109	10.261	-151
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	A	1.051	1.029	1.036	-7
Lasten		61.073	64.386	70.393	-6.007

Programma en taakveldomschrijving (bedragen × € 1.000; min = nadeel)	Beleids doel	Originele begroting	Gewijzigde begroting	Rekening	Vershil rekening gewijzigde begroting
Economische zaken					
3.1 Economische ontwikkeling	A	0	0	23	23
	B	0	0	17	17
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	A	948	2.014	2.821	807
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	A	645	1.355	1.416	61
Baten		1.593	3.369	4.277	908
2.1 Verkeer en vervoer	B	153	153	153	0
3.1 Economische ontwikkeling	A	685	699	679	20
	B	531	831	803	28
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	A	4.231	4.327	5.025	-698
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	A	1.848	2.498	2.449	49
	B	377	461	485	-24
8.1 Ruimtelijke ordening	B	295	295	283	12
Lasten		8.119	9.264	9.877	-613

Programma en taakveldomschrijving (bedragen × € 1.000; min = nadeel)	Beleids doel	Originele begroting	Gewijzigde begroting	Rekening	Vershil rekening gewijzigde begroting
Overzicht algemene dekkingsmiddelen					
0.5 Treasury	C	11.360	11.545	11.710	165
0.61 OZB woningen	A	18.536	18.239	18.582	343
0.62 OZB niet-woningen	A	51.295	53.617	53.532	-85
0.63 Parkeerbelasting	A	3.393	3.860	4.050	190
0.64 Belastingen overig	A	6.531	8.218	8.313	96
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds	B	180.908	183.228	186.028	2.800
0.8 Overige baten en lasten	D	-182	51	152	101
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	A	14	14	13	-1
3.4 Economische promotie	A	10.908	14.249	14.868	619
8.3 Wonen en bouwen	A	32	32	31	-1
Baten		282.795	293.052	297.278	4.226
0.5 Treasury	C	387	-131	-162	31
0.61 OZB woningen	A	1.013	1.024	1.113	-89
0.62 OZB niet-woningen	A	1.822	1.833	2.336	-503
0.63 Parkeerbelasting	A	11	11	7	4
0.64 Belastingen overig	A	228	228	159	70
0.8 Overige baten en lasten	D	1.340	836	-2.371	3.207
0.9 Venootschapsbelasting (VPB)	E	198	0	542	-542
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	A	0	0	0	0
3.4 Economische promotie	A	353	353	233	120
Lasten		5.351	4.155	1.856	2.299

Programma en taakveldomschrijving (bedragen × € 1.000; min = nadeel)	Beleids doel	Originele begroting	Gewijzigde begroting	Rekening	Vershil rekening gewijzigde begroting
Overzicht overhead					
0.4 Overhead	A	50	50	1.016	966
	B	0	0	95	95
	D	21	21	88	66
	E	0	0	19	19
Baten		71	71	1.217	1.146
0.4 Overhead	A	23.443	23.896	24.135	-239
	B	9.248	10.095	12.314	-2.219
	C	13.988	17.022	16.087	935
	D	13.099	13.179	12.791	388
	E	-9.612	-9.245	-7.387	-1.858
Lasten		50.166	54.946	57.940	-2.994

Samenvattend

Lasten	442.674	448.224	455.543	-7.319
Baten	443.616	451.597	457.908	6.311
Gerealiseerd totaal van saldo van baten en lasten	942	3.373	2.366	-1.007
Mutaties van de reserve	2.232	1.695	-1.193	-2.889
Gerealiseerde resultaat	3.174	5.068	1.172	-3.896

Single information Single audit (SiSa)

De doelstelling van de Single information Single audit (SiSa) is de verantwoordings- en controlelasten voor medeoverheden (gemeenten, provincies en regio's met een gemeenschappelijke regeling) richting uitkeringsverstrekkers te verminderen. De SiSa-verantwoordingsstelsel sluit aan bij het reguliere jaarrekeningproces van de medeoverheden. De financiële verantwoording van de daarvoor aangewezen specifieke uitkeringen gebeurt via een bijlage bij de jaarrekening en valt daarmee ook onder de accountantsverklaring. De SiSa-bijlage geeft op beknopte wijze volgens de door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties voorgeschreven wijze de belangrijkste verantwoordingsinformatie over de betreffende specifieke uitkering, zoals bijvoorbeeld de juridische grondslag en de besteding ervan.

Departement	Nummer	Specifieke uitkering	Juridische grondslag	Ontvanger	SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2019 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking Sisa						
					INDICATOREN						
BZK	C1	Regeling Reductie Energiegebruik	Gemeenten	Totaal ontvangen beschikking	Projectnaam/ nummer	Besteding (jaar T)	Bestedingen (jaar T) komen overeen met ingediende projectplan (JA/NEE)	Besteding (Jaar T) aan afwijkingen.			
				Aard controle R Indicatornummer: C1 / 01	Aard controle R Indicatornummer: C1 / 02	Aard controle R Indicatornummer: C1 / 03	Aard controle R Indicatornummer: C1 / 04	Aard controle R Indicatornummer: C1 / 05			
				€ 1.353.969	Regeling reductie energiegebruik/2019-620287	€ 0	Ja				
				Cumulatieve bestedingen tot en met (jaar T)	Kopie projectnaam/ nummer	Toelichting	Eindverantwoording Ja/Nee				
	Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie Aard controle n.v.t. Indicatornummer: C1 / 06	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: C1 / 07	Aard controle R Indicatornummer: C1 / 08	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: C1 / 09							
	€ 0	Regeling reductie energiegebruik/2019-620287		Nee							
BZK	C3	Bijdrage BZK Schipholbalie	Gemeente Haarlemmermeer	Baten (jaar T) Gemeentebalies Schiphol ten lasten van Rijksmiddelen	Lasten (jaar T) Gemeentebalies Schiphol ten lasten van Rijksmiddelen.	Beginstand exploitatietekort (jaar T)	Eindstand exploitatietekort (jaar T)	Beginstand opgebouwde reservevoorziening (jaar T)			
				Aard controle R Indicatornummer: C3 / 01	Aard controle R Indicatornummer: C3 / 02	Aard controle R Indicatornummer: C3 / 03	Aard controle R Indicatornummer: C3 / 04	Aard controle R Indicatornummer: C3 / 05			
				€ 238.000	€ 172.464	€ 0	€ 172.464	€ 38.351			
				Eindstand opgebouwde reservevoorziening (jaar T) Aard controle R Indicatornummer: C3 / 06							
	€ 103.887										
OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)	Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en voorschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)					
				Aard controle R Indicatornummer: D8 / 01	Aard controle R Indicatornummer: D8 / 02	Aard controle R Indicatornummer: D8 / 03					
		€ 2.081.014	€ 271.000	€ 39.000							
OCW	D9	Onderwijsachterstandenbeleid 2011-2018 (OAB)	Besluit specifieke uitkeringen gemeentelijke onderwijsachterstandenbeleid 2011-2018 Gemeenten	Correctie besteding 2018 aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO).	Correctie besteding 2018 aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO).	Correctie besteding 2018 aan afspraken over voor- en voorschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO).	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)				
				Bij een lagere besteding dient u voor het bedrag een minteken op te nemen.	Bij een lagere besteding dient u voor het bedrag een minteken op te nemen.	Bij een lagere besteding dient u voor het bedrag een minteken op te nemen.	Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie				
				Aard controle R Indicatornummer: D9 / 01	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 02	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 03	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 04				
		-€ 109.114	€ 0	-€ 217.333	€ 121						
IenW	E13	Slimme laadpleinen Toekenningsbeschikking	Gemeenten en provincies	Projectnaam / nummer	Besteding ten laste van Rijksmiddelen (jaar T)	Project afgerond (in jaar T)?	Besteding (jaar T) (gedeeltelijk) verantwoord o.b.v. voorlopige toekenningen?	Toelichting op niet-afgeronde projecten			
				Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E13 / 01	Aard controle R Indicatornummer: E13 / 02	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E13 / 03	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E13 / 04	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E13 / 05			
		Parkeerplaats Marktplein Hoofddorp/31155403 en 500004104	0	Nee	Nee						

Departement	Nummer	Specifieke uitkering	Juridische grondslag	Ontvanger	SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2019 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking Sisa							
					INDICATOREN							
IenW	E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaaai Subsidieregeling sanering verkeerslawaaai Provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (Wgr)	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: E3 / 01</i>	Besteding (jaar T) ten laste van rijksmiddelen <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: E3 / 02</i>	Overige bestedingen (jaar T) <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: E3 / 03</i>	Besteding (jaar T) door meerwerk dat o.b.v. art. 126 Wet geluidshinder ten laste van het Rijk komt <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: E3 / 04</i>	Correctie over besteding (t/m jaar T) <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: E3 / 05</i>	559.132.00/508080816	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
								Kosten ProRail (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van rijksmiddelen <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: E3 / 06</i>	Kopie beschikingsnummer <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: E3 / 07</i>	Cumulatieve bestedingen ten laste van rijksmiddelen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: E3 / 08</i>	Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: E3 / 09</i>	Cumulatieve Kosten ProRail tot en met (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van rijksmiddelen Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: E3 / 10</i>
								€ 0	559.132.00/508080816	€ 0	€ 0	€ 0
								Correctie over besteding kosten ProRail (t/m jaar T) <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: E3 / 11</i>	Eindverantwoording Ja/Nee <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: E3 / 12</i>			
								0	Nee			
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeente deel 2018 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 01</i>	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 02</i>	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 03</i>	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 04</i>	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 05</i>	€ 26.022.383	€ 638.017	€ 1.548.980	€ 78.920	€ 105.299
								Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 06</i>	Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 07</i>	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 08</i>	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 09</i>	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 10</i>
								€ 8.210	€ 473.539	€ 44.081	€ 0	€ 358.021
								Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 11</i>	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: G2 / 12</i>			
								€ 0	Ja			

Departement	Nummer	Specifieke uitkering	Juridische grondslag	Ontvanger	SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2019 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking Sisa													
					INDICATOREN													
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2018	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob)	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob)	Aard controle R										
								Indicatonummer: G3 / 01		Indicatonummer: G3 / 02		Indicatonummer: G3 / 03		Indicatonummer: G3 / 04		Indicatonummer: G3 / 05		
								€ 158.101	€ 202.204	€ 32.870	€ 301.515	€ 41.687						
								Besteding (jaar T) Bob		Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)		Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004		Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee				
Aard controle R		Aard controle R		Aard controle R		Aard controle n.v.t												
Indicatonummer: G3 / 05		Indicatonummer: G3 / 07		Indicatonummer: G3 / 08		Indicatonummer: G3 / 09												
€ 0		€ 0		€ 0		Ja												
VWS	H4	Specifieke uitkering Sport	Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Projectnaam / nummer	Totale aanvraag per project (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen (automatisch berekend)	Verrekening (jaar T) Onroerende zaken (sportaccommodaties) per project ten laste van Rijksmiddelen	Verrekening (jaar T) Roerende zaken sportbeoefening en sportstimulering per project ten laste van Rijksmiddelen	Aard controle R.									
									Indicatonummer: H4 / 01		Indicatonummer: H4 / 02		Indicatonummer: H4 / 03		Indicatonummer: H4 / 04		Indicatonummer: H4 / 05	
									€ 555.129	632812	€ 410.247	€ 68.220	€ 323.441					
									Verrekening (jaar T) overige kosten per project ten laste van Rijksmiddelen									
									Aard controle R									
Indicatonummer: H4 / 06																		
€ 18.586																		
Kopie projectnaam / nummer		Totale besteding (Jaar T) per project ten lasten van Rijksmiddelen (automatische berekening)		Percentage besteed (Jaar T) per project ten opzichte van aanvraag ten laste van Rijksmiddelen (automatische berekening)		Toelichting		Overig (Jaar T) ten opzichte van ontvangen Rijksbijdrage - automatisch ingevuld										
Aard controle n.v.t.		Aard controle R		Aard controle R		Aard controle n.v.t.		Aard controle n.v.t.										
Indicatonummer: H4 / 07		Indicatonummer: H4 / 08		Indicatonummer: H4 / 09		Indicatonummer: H4 / 10		Indicatonummer: H4 / 11										
632812		410247		73,90%				€ 144.882										
IenW	E27 B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen	Overige bestedingen (jaar T)	Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde bestedingen ten laste van provinciale middelen	Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde overige bestedingen	Aard controle n.v.t.										
								Indicatonummer: E27B / 01		Indicatonummer: E27B / 02		Indicatonummer: E27B / 03		Indicatonummer: E27B / 04		Indicatonummer: E27B / 05		
								513611-728208	€ 26.168	€ 0								
								Kopie beschikingsnummer		Cumulatieve besteding ten laste van provinciale middelen tot en met (jaar T)		Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T)		Toelichting		Eindverantwoording Ja/Nee		
Aard controle n.v.t.		Aard controle n.v.t.		Aard controle n.v.t.		Aard controle n.v.t.		Aard controle n.v.t.										
Indicatonummer: E27B / 06		Indicatonummer: E27B / 07		Indicatonummer: E27B / 08		Indicatonummer: E27B / 09		Indicatonummer: E27B / 10										
513611-728208		€ 316.971		€ 0				Nee										

Spaarndam

Overige gegevens

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Verklarende woordenlijst

Begrip Omschrijving

Doeluitkering	Door een ministerie verstrekte gelden voor het uitvoeren van een specifieke taak (specifieke uitkering). Een doeluitkering is niet vrij besteedbaar.
Eigen vermogen	Het eigen vermogen is het verschil tussen de activa en het vreemd vermogen. Het eigen vermogen op de balans bestaat uit het saldo van de programmarekening en de reserves.
Financiering	De wijze waarop wordt voorzien in de behoefte aan middelen voor de exploitatie en de investeringen. Inkomsten en uitgaven verlopen niet altijd synchroon, zodat tijdelijke overschotten of tekorten ontstaan. Deze worden gereguleerd op de geldmarkt (kortgeld).
Functie	Afgeleid van een hoofdfunctie. Een functie komt overeen met een onderdeel van het takenpakket en geeft een globale groepering van inkomsten en uitgaven per taakveld, per onderwerp van zorg. Bijvoorbeeld bijstandsverlening en sport.
Garantie	Zekerheidsstelling door de gemeente ten behoeve van derden die een lening aantrekken. Derden zijn bijvoorbeeld sportverenigingen en welzijns - instellingen. Ingeval van wanbetaling moet de gemeente de resterende schuld aflossen.
Gemeentefonds	Landelijk begrotingsfonds onder beheer van het ministerie van BZK, waarin een deel van de opbrengst van de rijksbelastingen wordt gestort. Uit dit fonds worden jaarlijks (algemene) uitkeringen gedaan aan de gemeenten ter dekking van een deel van hun uitgaven. Deze gelden zijn, voor zover daar geen wettelijke verplichtingen tegenover staan, vrij besteedbaar.
Incidenteel	Eenmalig, dat wil zeggen niet jaarlijks terugkerende lasten of baten.
Integratie-uitkeringen	Uitkering uit het Gemeentefonds van tijdelijke aard ter overbrugging voor gefaseerde overheveling van specifieke rijksuitkeringen.
Jaarrekening	Eén van de twee onderdelen van de verantwoording. De jaarrekening geeft per programma een analyse van de afwijkingen tussen de begroting en de rekening. Tevens wordt in de jaarrekening de stand van de vermogenspositie opgemaakt.
Jaarverslag	Eén van de twee onderdelen van de verantwoording. Het jaarverslag bevat de meer beleidsmatige onderdelen, zoals de programmaverantwoording en de paragraafverantwoording.
Kapitaallasten	Deze bestaan uit de componenten afschrijving en rente. Het zijn exploitatiekosten van activa, gebaseerd op de levensduur. De rentekosten ontstaan omdat beslag op vermogen wordt gelegd. Vanwege jaarlijkse afschrijving daalt de boekwaarde en daarmee de rentekosten.
Kasgeldlimiet	Deel van het financieringstekort dat maximaal tegen kort geld mag worden geleend. Is het tekort hoger dan de limiet, dan moet financiering plaatsvinden met lang geld.
Kengetal	Een absoluut getal of een verhoudingsgetal dat is uitgedrukt in fysieke- of in geldeenheden en dat de toestand van of de ontwikkeling op een programma in beeld brengt.
Kort geld	Middelen die worden aangetrokken op de geldmarkt in de vorm van kortlopende leningen (termijn korter dan een jaar).
Lang geld	Middelen die worden aangetrokken op de kapitaalmarkt in de vorm van langlopende leningen (termijn langer dan een jaar).
Leges	Heffing voor een goed of een dienst op een publiekrechtelijke grondslag (bijvoorbeeld leges paspoorten, leges rijbewijzen). Het totaal van de leges mag hooguit kostendekkend zijn.
Liquiditeitsplanning	Een liquiditeitsplanning geeft inzicht in tijdstip, omvang en periode waarvoor financieringsmiddelen moeten worden aangetrokken.
Ombuiging	Verlaging van de uitgaven ten opzichte van een eerder vastgelegd ijkpunt.
Onderuitputting	Onderbesteding van budgetten in enig jaar.
Openeinderegelingen	Regeling op grond waarvan derden buiten de overheid recht hebben op een geldelijkebijdrage van de overheid of van de sociale fondsen. Dit ongeacht of deze overheid /fondsen hiervoor voldoende budget hebben. Deze derde moet voldoen aan in de regeling vastgelegde voorwaarden. Alleen door het aanpassen van deze voorwaarden kan de overheid het beroep op een openeinderegeling beheersen.

Begrip Omschrijving

Precariobelasting	Rechten voor het gebruiken van openbare grond of water. Het recht kan worden gegeven van degenen die voorwerpen onder, op of boven openbare gemeentegrond of water hebben of van degene voor wie dit gebeurt.
Programmabegroting	Het overzicht van de geraamde (verwachte) baten en lasten in een bepaald jaar, opgesteld volgens het BBV. De begroting wordt door de raad vastgesteld. De programmabegroting geeft – op hoofdlijnen – inzicht in het door de raad voorgestane beleid ingedeeld in programma's en de daarmee samenhangende financiële middelen voor het komend jaar en (indicatief) de daarop volgende drie jaren.
Programmaverantwoording	Overzicht van de in een bepaald jaar gerealiseerde lasten en baten ter verantwoording van het uitvoeren van de programmabegroting.
Rekenrente	Voorgecalculeerde rente voor het ter beschikking stellen van gelden (lang) aan de interne organisatie.
Reserves	Dit betreft in beginsel vrij aanwendbare middelen. Ze behoren daarom tot het eigen vermogen. De reserves worden onderscheiden in de algemene reserves en bestemmingsreserves.
Stelpost	Een begrotingspost waarop bedragen worden geraamd die nog niet specifiek benoemd kunnen worden of nog te verdelen zijn.
Structureel	Jaarlijks terugkerend. Structurele kosten moeten door structurele opbrengsten worden gedekt.
Subsidie	Overdrachten van gemeente aan derden, zowel particuliere instellingen als natuurlijke personen. Deze omvatten zowel de bijstandsuitgaven als subsidies in engere zin.
Taakveld	Om de taken en activiteiten te aggregeren en te kunnen vergelijken met andere gemeenten, is in het BBV voorgeschreven dat de baten en lasten van de gemeente moeten worden ingedeeld aan de hand van uniforme eenheden: de taakvelden. De taakvelden clusteren producten, taken en activiteiten van de gemeente.
Treasury	Dit betreft het geheel van activiteiten in verband met de financiering.
Treasurystatuut	Hierin worden de uitgangspunten, doelstellingen, beleidsmatige en organisatorische kaders voor de treasuryfunctie vastgelegd. Tevens bevat deze regels over de inhoud, vorm en periodiciteit van de verantwoordingsinformatie van de ambtelijke organisatie aan het college.
Van derden verkregen middelen	De nog niet bestede middelen, die onder stringente condities zijn verkregen van derden, veelal de rijks- of provinciale overheid.
Verantwoording	Ook wel jaarstukken genoemd. De verantwoording wordt opgesteld conform het BBV en is opgebouwd uit het (eigenlijke) jaarverslag en de jaarrekening. De verantwoording is de tegenhanger van de programmabegroting.
Verplichting	Contractuele overeenkomst tot het betalen van een vast bedrag aan een bekende partij.
Voorzieningen	Voorzieningen behoren tot het vreemd vermogen. Er liggen verplichtingen voor de toekomst aan ten grondslag. Om die reden is een voorziening niet vrij besteedbaar. Een voorziening is een apart gezet bedrag voor voorzienbare lasten in verband met risico's en verplichtingen waarvan het tijdstip van optreden en/of de omvang per balansdatum niet exact bekend zijn. In specifieke gevallen is het vormen van een voorziening verplicht, in andere is het een keuze en onder bepaalde condities is het verboden een voorziening te vormen.

Inkomsten 2019: waar kwam het geld vandaan?

€ 497,6 miljoen

Eigen inkomsten gemeente

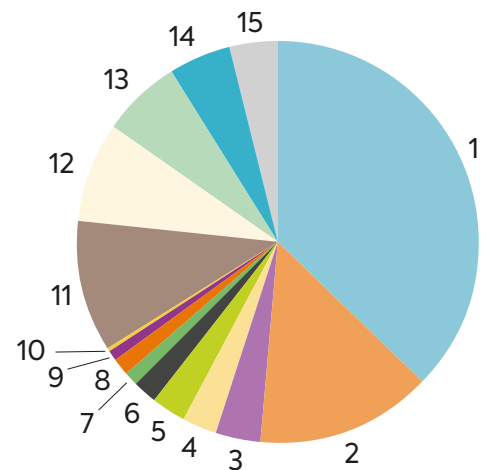
	Lokale heffingen	€ 143,6 miljoen
	OZB (2)	€ 71,6 miljoen
	Afvalstoffenheffing (3)	€ 16,9 miljoen
	Toeristenbelasting (4)	€ 14,9 miljoen
	Leges omgevingsvergunningen (5)	€ 13,2 miljoen
	Rioolheffing (6)	€ 9,6 miljoen
	Leges en retributies (7)	€ 5,0 miljoen
	Precariobelasting (met name kabels en leidingen) (8)	€ 7,6 miljoen
	Parkeergelden (9)	€ 4,1 miljoen
	Hondenbelasting (10)	€ 0,7 miljoen
	Andere inkomstenbronnen	€ 168,2 miljoen
	Grondopbrengsten en winstnemingen (11)	€ 53,2 miljoen
	Reserves (12)	€ 39,7 miljoen
	Werk en inkomen (13)	€ 32,1 miljoen
	Huren en pachten (14)	€ 24,0 miljoen
	Overige (15)	€ 19,2 miljoen

Inkomsten van het Rijk

Uitkering gemeentefonds (1)
€ 186,0 miljoen

Hoeveel betaalde ik gemiddeld in 2019 aan:

OZB	€ 285
Afvalstoffenheffing	€ 320
Rioolheffing	€ 130
Hondenbelasting	€ 82

gemeente
Haarlemmermeer

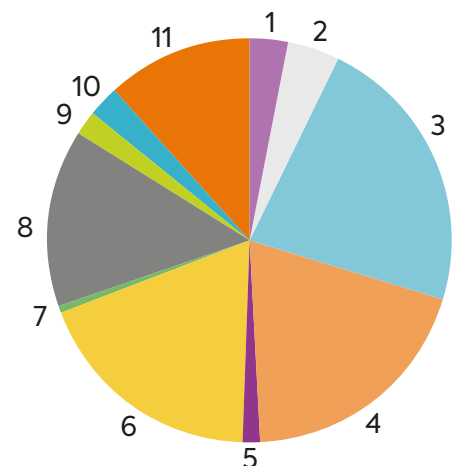

Uitgaven 2019: waar ging het geld naar toe?

€ 496,4 miljoen

Eigen uitgaven gemeente

	Bestuur, samenleving en publiekscontact (1)	€ 15,9 miljoen
	Veiligheid (2)	€ 21,0 miljoen
	Zorg en werk (3)	€ 110,9 miljoen
	Maatschappelijke ontwikkeling (4)	€ 96,6 miljoen
	Mobiliteit (5)	€ 6,6 miljoen
	Ruimtelijke ontwikkelingen (6)	€ 92,4 miljoen
	Wonen (7)	€ 3,0 miljoen
	Kwaliteit fysieke omgeving (8)	€ 70,4 miljoen
	Economische zaken (9)	€ 10,3 miljoen
	Algemene dekkingsmiddelen (10)	€ 11,4 miljoen
	Overhead (11)	€ 57,9 miljoen

Burgemeester Marianne Schuurmans

Na een succesvolle integrale aanpak in samenwerking met politie, belastingdienst en RIEC tegen ondermijnende activiteiten op bedrijventerrein De Weeren vindt deze aanpak nu navolging op bedrijventerrein De Liede.

Wethouder Jurgen Nobel

Bouwen, bouwen, bouwen. Dat deden we in 2019 en dat blijven we doen. Maar ook zijn de financiën op orde. Dat doen we ook voor de langere termijn.

Wethouder Marjolein Steffens

Een aantrekkelijke, groene, goed onderhouden woon-, werk- en leefomgeving waarin biodiversiteit volop de ruimte krijgt en schoolgebouwen die bevorderlijk zijn voor de prestaties van leerlingen en personeel. Dat blijven topprioriteiten.

Wethouder Mariëtte Sedee

Vorig jaar legden we de vestiging van datacenters en biomassacentrales in Haarlemmermeer tijdelijk stil. We willen onze ruimte zorgvuldig kunnen inrichten, kunnen sturen op locaties en voorwaarden kunnen stellen. Daarom hebben we voor deze bedrijven bijzondere vestigingsregels nodig en maken we nu beleid.

Wethouder Mieke Booi

Vorig jaar is veel gerealiseerd. Denk aan de Sport- en Bewegisvisie, het Woonbeleidsprogramma en het Beleidskader Sociaal Domein. We hebben ook prestatieafspraken met woningcorporaties Ymere, Eigen Haard, DUWO en Woonzorg gemaakt voor het borgen van onze samenwerking. We hebben gewerkt aan de verhuiskosten-regeling en starterslening om doorstroming te stimuleren.

Wethouder Johan Rip

In 2019 zijn er, dankzij AM match, meer inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt naar werk begeleid. 14 startende ondernemers hebben in 2019 het ZAAI coachtraject succesvol afgerond. De ondernemers op Graan voor Visch stemden in met de oprichting van de vijfde Bedrijveninvesteringszone (BIZ) voor Haarlemmermeer.

Wethouder Marja Ruigrok

We hebben in 2019 flinke stappen gezet voor het doortrekken van de Noord/Zuidlijn naar Hoofddorp. Met de nota strategie werklocaties is een helder kader geschapen voor toekomstbestendige bedrijventerreinen. De klankbordgroep voor kunst in de openbare ruimte is in 2019 van start gegaan.